

**Quaestiones super Aphorismos Hippocratis et libros Tegni Galeni /
[Johannes Sermoneta].**

Contributors

Sermoneta, Johannes, active 1430.
Hippocrates. Aphorisms.
Galen. Ars medica.

Publication/Creation

Venice : [B. Locatellus for O. Scotus], 1498.

Persistent URL

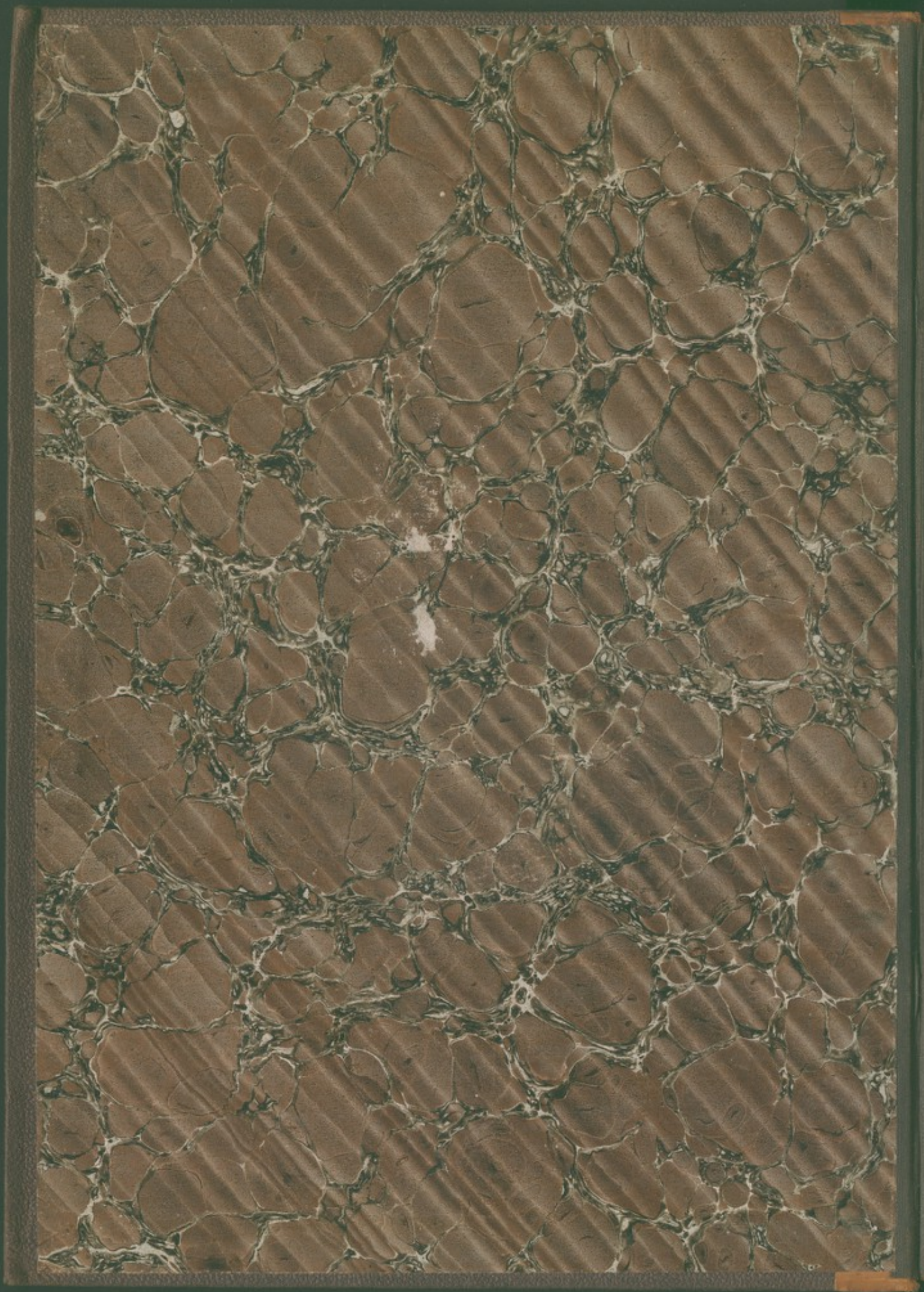
<https://wellcomecollection.org/works/dx9j8yes>

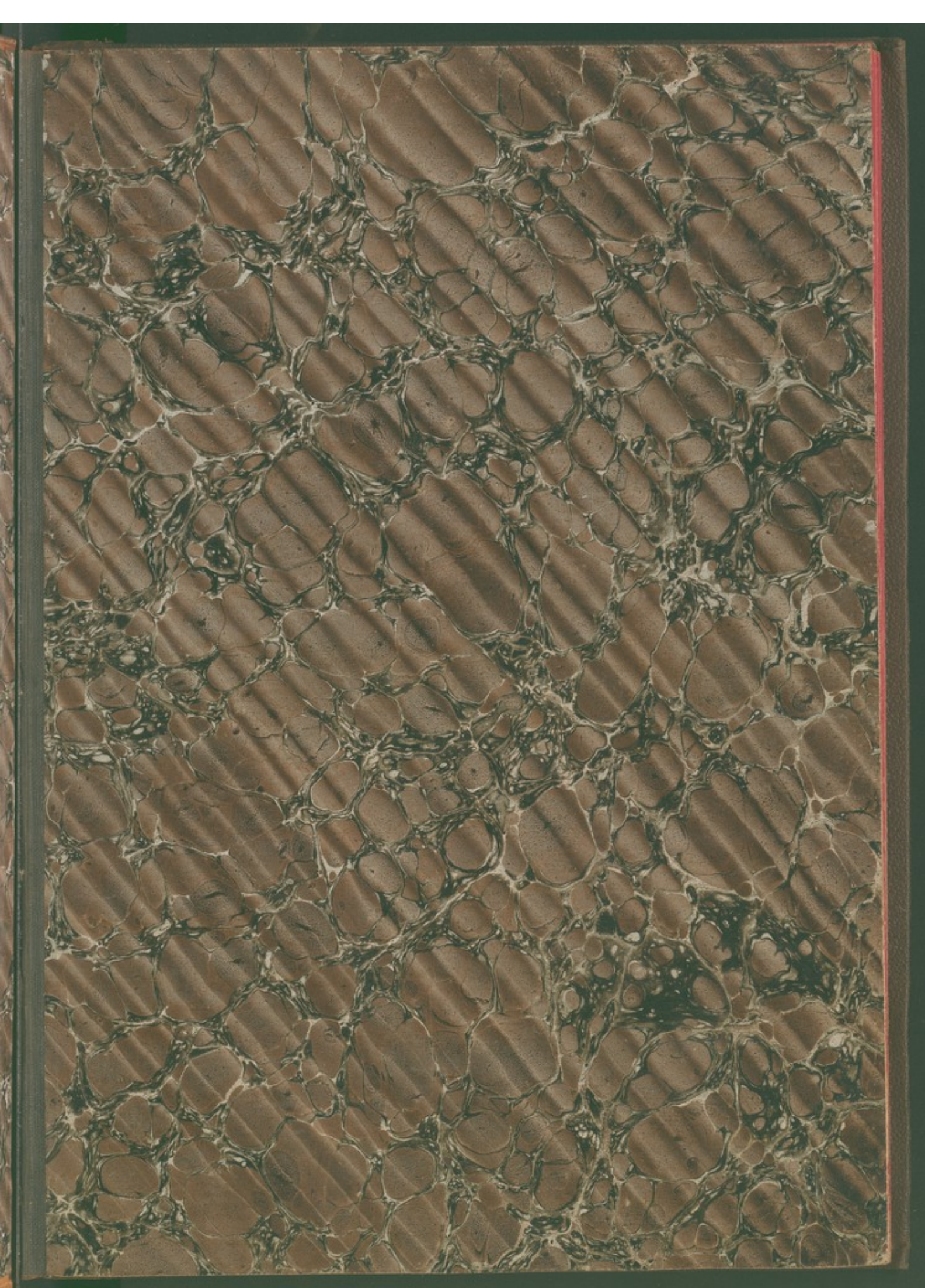
License and attribution

This work has been identified as being free of known restrictions under copyright law, including all related and neighbouring rights and is being made available under the Creative Commons, Public Domain Mark.

You can copy, modify, distribute and perform the work, even for commercial purposes, without asking permission.

Case 5.c.17.

WARSZAWA
KONTROLNATOR
W WARSZAWIE.

A. XXVII

11-12
27
20

Sermoneta (Johannes)

Quaestiones super Aphorismis Hippocratis et libro Tegni Galeni.

Bonetus Locatellus fr Octavianus Sinfus

Venice

31 March, 1498

(29)

Hain # 14701

Proctor 5886

B. M. V. 450

64 G

Hain Reg. 14701

800-

Questiones subtilissime Johannis
Sermonete super libꝝ afforismoz
Eiusdem super librum tegni

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

...
...
...

Subtilissimi philosophi ac preclarissimi medici Joannis sermonete questiones super libros afforismorum Hippocratis. In perturbationibus ventris et vomitibus. I. Questio.

Veritur pro.

Utrum aliquis vomitus sit naturalis: et arguitur quod non. per motum vomitus movetur graue sursum. ergo vomitus est motus violentus. patet sequentia eo quod in motu vomitus movetur fundus stomachi sursum.

Secundo arguitur sic. motus deglutitionis: et motus vomitus contrariatur. Sed motus deglutitionis inest stomacho naturaliter. ergo motus vomitus inest sibi violentus. patet sequentia. quod si aliquis motus inest alicui naturaliter sibi oppositus inest ei violentus. primo de celo. Tertio. vomitus est dispositio ex toto genere preter naturam. ergo nullus vomitus est naturalis. tenet sequentia. et assumptum arguitur: eo quod vomitus nulli individuo naturaliter se haberi convenire potest. Quarto aliquis est vomitus qui sequitur iudicium virtutis estimative. ergo aliquis vomitus est voluntarius: et per consequens non naturalis. patet sequentia et assumptum per experimentum: quoniam aliquis vomitus inest solum apprehensione et imaginatione ut recitat Avicenna. 13. tertium causa de vomitu. Ultimo. quilibet vomitus factus ex arte fit rez non causa expellens. ergo nullus vomitus fit naturaliter: sed eo actu. patet sequentia ex 5. de accidentibus et morbo.

Ad oppositum est pro. dicitur quod aliquis est vomitus naturalis. et arguitur ratio: quod quilibet enti naturali naturaliter inest suum contrarium expellere. Sed motus quo expellitur contrarius est naturalis. ergo vomitus est motus naturalis. patet sequentia: quod aliquis vomitus est motus quo expellitur contrarium.

In ista questione erunt tres articuli. In quorum primo ponentur notabilia. In 2. opinioniones. In 3. respondebitur ad quesitum.

Quatum ad primum articulum est notandum primum quod vomitus est motus stomachi factus maxime in parte inferiori. scilicet in fundo ad expellendum supple aliquid copulentum per viam oris quod est in ipso et per ly. aliquid solum argumentum de singultu et per ly. copulentum solum argumentum de eruptione. hec definitio est collecta ab Avicenna. 13. tertium tractatu de vomitu. Secundo notandum quod motum qui fit in corpore humano quodammodo sunt a virtute mediantibus suis instrumentis sicut motus cordis et arteriarum dilatativus et contractivus. Quidam sunt a morbo vel causa morbi ut est investigatio que non est nisi motus cutis elevationis vel depressionis propter motum ventositatis incluse. Quidam sunt ab utroque. scilicet virtute et morbo ut est tremor qui est actus virtutis motive: fit. n. hic motus a virtute conante sustentare membrum et morbo deprimere ipsum. Tertio notandum quod naturale multis modis dicitur: scilicet. n. quibus primo prout distinguitur contra cognoscitivum: et sic nullus vomitus sequens apprehensionem est naturalis. Secundo sumitur ut distinguitur contra violentum: et sic quilibet motus proveniens ab extrinseco non dicitur naturaliter naturali inclinatione passiva est violentus. Tertio sumitur ut distinguitur contra preternaturam intelligendo per motum vel dispositionem preternaturam omnem motum vel dispositionem a causa discorveniendi proveniendi: vel etiam virtute aliqua causa preternaturali preternaturaliter dicitur. Quomodo spasmus et strumulationem dispositiones preternaturales appellamus: cui

strarium distinguitur naturale acceptum per eo quod a natura vel virtute provenit nulla causa cum ea dicitur preternaturali. Ultimo sumitur ut distinguitur contra artificialem. et sic omnis operatio producta in corpore humano non dicitur naturaliter.

Quatum ad secundum articulum est prima opinio Jacobo de Forlivo tenentis istas conclusiones quas prima est distinguendo naturale contra cognitivum. nullus vomitus est naturalis. patet: quia quilibet vomitus est operatio sequens apprehensionem. Secunda capiendum naturale ut distinguitur contra violentum. quilibet vomitus est naturalis actio stomachi. patet: quod quilibet talis provenit a principio intrinseco stomachi suis naturalibus instrumentis dicitur. Secundo quod quilibet enti naturali naturaliter inest motus quo suum expellat contrarium. Cum ergo stomachus sit quod dicitur ens naturale sequitur quod inest sibi motus naturalis quo suum expellat contrarium. talis autem motus non est nisi vomitus. Confirmatur quod quod naturale est cordi ut ab intra alteretur et expellat caliditatem sibi contrariam tam naturale est stomacho ut per vomitum expellat rem nocivam. Ex qua conclusio sequitur quod cuiuslibet membri quilibet actio ab intra proveniens est naturalis. patet per illud quod dictum est in conclusio. Patet 2. quod appetitus caninus est appetitus naturalis: eo quod quilibet talis fit a principio intrinseco mediantibus suis naturalibus instrumentis. Ultima conclusio capiendum naturale ut distinguitur contra preternaturam ad sensum medicorum: nullus vomitus est naturalis. probatur sic nullus talis fit a natura non dicitur causa preternaturalis. Ex qua conclusio sequitur quod quilibet vomitus est preternaturalis: quod ad quilibet tale causandum dicitur causa preternaturaliter imprensens. Sed ista positio est falsa et diminuta ut apparebit in 3. articulo.

Alia est ygonis qui pro maiori parte tenet conclusiones predictas inter quas tenet etiam illam. videlicet capiendum naturale ut distinguitur contra violentum nullus vomitus est naturalis: probatur quod motus qui fiunt a principio intrinseco non fiunt nisi propter dicitur rei contrarie: et ut contraria est. ergo non sunt naturales nec primo intente a natura. Sed vomitus est huiusmodi. ergo etc. Sed illa positio est falsa sicut etiam prima deficit enim in fundamento propterea quod sumpsit omnem vomitum provenire a re contraria: ut contraria est: et hoc non est verum ut patebit in 3. articulo.

Quatum ad tertium articulum videtur aliter dicendum. Sit ergo hec prima conclusio. distinguendo naturale contra cognoscitivum. aliquis vomitus est naturalis. probatur. aliquis vomitus nullam sequitur apprehensionem: ergo distinguendo naturale etc. aliquis vomitus est naturalis. patet sequentia. et assumptum in multis casibus. primo ubi vomitus fiat a musculis comprimentibus fundum stomachi stomacho existente stupido: et patet quod hic vomitus nullam insequitur apprehensionem. Secunda conclusio: distinguendo naturale contra violentum aliquis vomitus est violentus: et non naturalis. Ista conclusio probatur sic. aliquis vomitus fit stomacho effectivus ad illud non dicitur. ergo aliquis vomitus non provenit a principio intrinseco stomachi. Cum ergo proveniat talis vomitus a principio extrinseco contra naturale inclinationem stomachi sequitur tale vomitum esse violentum. Quod autem aliquis vomitus fiat stomacho effectivus non dicitur patet eo quod aliquis est vomitus qui sequitur solum compressionem musculorum comprimentium fundum stomachi ut videtur velle Galenus in suo de motibus liquidis. ponatur ergo quod musculus stomachi comprimat eius fundum ipso resistente: et sequitur assumptum: nec potest aliquis dicere quod hoc sit impossibile. nam multo maioris potentie possunt esse musculi ad comprimendum stomachum quam sit ipse fundus stomachi ad resistendum. ponatur ergo in esse. et sequitur etc. Tertia conclusio. distinguendo naturale contra preternaturam aliquis vomitus est naturalis. probatur. aliquis vomitus fit per solum imaginationem

nulla alia causa preternaturali currere. ergo 2°. p^o 2^a n^a r assumptu videt esse de mere Auicē. 13°. terty ca^o. de vomitu. ¶ Itē sicut fumi capinosi stimulant cor mere nātr ad expellēdū aliqd existēs in stō pōt stōm nāliter stimulare ad expellēdū aliqd in eo rētū p viā oris: quo posito erit h vomitus nālis r nō pternaturā. ¶ Et nō valet. Si dicat q^o B esse ipossibile. Nā def rō diuersitatis: r patet qd nulla ratio assignari pōt. ¶ Itē mirabile eēt q^o corpus tēperatum nō posset incurere vomitū nisi latitudinē tēperamēti egredere. ¶ Itē querit. quare colera pōt stimulare ite stina nō currere cā pternālī: r nō aliq alia res possit stōm stimulare sine cursu rei pternālīs pternālī imprimētis. ¶ Ideo rōnū rōni videt q^o sicut ite stina possunt expelle re suas supfluitates mere nātr nulla causa pternālī cōcurrere. Ita esse dicēdū de stō. ¶ Et ex istis trib^o rclonib^o factis clare patet quō positio Jacobi quo ad oēs suas partes nō sit vera cū iste iuis rradicant. ¶ Patet etiā quō scōa ē falsa. ¶ Ultra rclō. distinguenda nāle p artificialē Aliqs vomitus est nālis. p^o q^o aliqs sit a nā nō currere auxilio artis. r ex B p^o quō positio Jacobi sit diminuta. eo q^o de hoc vomitu nullam fecit mentionem.

¶ Ad argumēta. ad p^omū rcedit q^o aliqs vomitus est violētus: sed nō ppter argumētū factū: nā illa nā nō valet. motu vomitus mouet graue sursum. ergo hic vomitus ē motus violētus: motus. n. cordis est nālis quo tū motu graue mouet sursum. fallit ergo illud in corpib^o aiatīs: r in motibus aie subordinatis. spūs. n. mouet ad oēm differētiā positionis. ¶ Ad scōm. negat illa nā motus deglutiōis in est stomacho nātr. ergo eius oppositum inest sibi violēter. Notū. n. est q^o tā motus dilatarionis q^o rstrictionis inest cordi nātr: qd nō eēt si illa nā foret bona. r ad Aristotilē dicit q^o h^o veritate in corpib^o simplicib^o: aut in illis q^o solū mouent sū nām elemēti dñantis. ¶ Ad tertiū rcedit q^o aliqs vomitus est ex toto gñe pternām. S^o ex hoc nō seq^o tur q^o aliqs vomit^o nō sit nālis. ¶ Ad 4° rcedit: q^o aliqs est vomitus psequēs iudiciū estimatiue virtutis: r aliqs est vomitus volūtariū: ex hoc tū nō seq^o qn aliqs vomit^o sit naturalis. ¶ Ad vltimū negatur. q^o quilibet vomitus factus ab arte sit per rē nociuus expellere in stomacho exi stētē: sicut patet in rclonib^o pdictis. ¶ Questio. II.

Veritur scō. Utrū glibet hūoz peccās in q^oli peccet in q^oro. ¶ Multipliciter arguit q^o nō. p^omo sic. aliqs humor peccat q^o nō peccat in q^oli nec in quāto. ergo 2°. patet nā. q^o omne peccatū aut est in q^oli aut i quāto. r assumptū arguit ponēdo q^o colera extraneet do nec pducit corp^o rēpatū ad extremū remississimū tēperantie terminatū ad calidū. r hoc merito sue q^olitate. Deinde eadē cola recedat a suo tēperamēto p quātitatē quo posito arguit sic. Ista colera peccat: r nō in q^oli nec quāto. ergo. patet nā r assumptū arguit: q^o bec colera est tēperata in q^olitate r q^olitate. q^o in q^olitate. p^o q^o ponam^o eā calefieri caliditate pducēte ad extremū tēperamēti. eodē mō dico de q^olitate. r q^o ipsa sit peccās. pbat. q^o ipsa nocet q^o autes noccat. pbat. q^o pelius se h^o hoc corp^o p recessum a tēperamēto p q^olitate r q^olitate simul q^o solū p q^olitate: s^o p solū recessus a tēperamēto p q^olitate reducif hoc corp^o ad extremū tēperatiue. ergo p vtrūq^o recessum ducif extra totaz latitudinē tēperatiue: r psequēs p vtrūq^o eius recessus corp^o ledit. ¶ Scō. glibet hūoz peccās in q^oli sua q^olitate nocet. ergo glibet peccans in q^oli peccat in quāto. p^o nā r assumptū satis itelligēti. ¶ Tertio. ois eūo respicit q^olitate r nō nisi q^olitate peccātē. ergo cuiuscūq^o hūoz debet eūo idē h^o peccātē quātitatē. Sed cuiilibet humoz peccātī in q^olitate debet eūo. ergo 2°. ¶ Quarto. r vltimo sic. glibet humor peccās in q^oli supfluit nāe mēbroz. g^o glibet hūoz peccans

in quali peccat in q^oro. p^o nā: q^o nullus hūoz supfluit nisi rōne quātitatis. ¶ Et rfirmat: q^o stāte malitia in q^olitate minorata q^olitate minorat peccatū. S^o nō minorat in q^olitate. ergo non minoratur in quātitate.

Ad oppositū est Gal. In cōmento bul^o affozismi. pōt. n. hūoz malignari in q^olitate ipso nō aucto vl^o diminuto in q^olitate.

In ista qōne erunt tres articuli. In quozum p^omo ponem^o notabilia quedā. In 2° opiniones. In 3° rñdebit ad quesitum.

Quātum ad p^omū articulū est notādū q^o hūoz dicitur p^ope peccare in quātitate q^o ipse auctus est vl^o diminut^o vltra vel citra mediocrē q^olitate nāe rueniētē. Ex quo p^o q^o p solā q^olitate diminutiones hūoz dicit peccare in quāto. ¶ Notādū ē q^o hūoz dicit peccare in quali q^o p aliquā specificā q^olitate: a p^oria mēsurā p itēstionē vel remissionē recedit. pura q^o humor est calidior aut frigidior sicior: aut humidior grossior aut subtilior.

¶ Tertio notādū q^o duplr pōt aliqs hūoz nocere. p^omo p se 2° p accidēs p se: q^o nocet in eo q^o h^o p^ota p causam existētē in se: vt si hūoz calidus calefaceret rarefaciēdo subitū liādo eliquādo vl^o aliquā opationē pducēdo i eo q^o calid^o est. ¶ Per accidēs aut q^o nocet nō in eo q^o h^o pducendo aliquā opationē nō sibi rueniētē in eo q^o calidū ē: vt si oparet: aut infrigidaret: aut aliqd horū sise ageret. ¶ Quarto notādū q^o illa nā nō valet. iste hūoz pōt egrotātē iterficere. ergo ē iterfectiuus: nec ista. iste hūoz pōt nocere. ergo est nociuus. Causa ē. q^o dato q^o illa nā eēt bona. glibet hūoz existēs in tēperato eēt nociuus eo q^o glibet talis pōt malignari r pōt nocere r egrotātē ad mortē pducere s^o p nociuū hūozē quātū ad ppositū spectat itelligimus illū q^o merito sue q^olitate: aut q^olitate quā h^o ap^ous est nocere p se. vel p accidēs. ¶ Ultimo notat aliq^o q^olitas dicit generalis. r spālīs itelligēdo p q^olitate generalē oēm dispositionē p quā hūoz noiat supfluus siue sit p grossiciz siue p subtilitate. aut aliter. q^olitas aut spālīs denoiationē facit hūoz: q^o auctus sit vel diminut^o vltra vel citra q^olitate illius hūozis nāe rueniētē. Et silt distinguūt de q^olitate peccate: q^o est duplex. s. gñalis r spālīs. Qualitas generalis ē ois dispō qualitatis in quolibet hūoze supra p quaz denoiatur nociuus siue nāe ipeditiuus. Dia. n. dispō p quaz hūoz reddif nociuus vel discōueniēs est q^olitas gñalis: r s^o hoc nō est icōueniēs q^o q^olitas sit q^olitas: q^olitas spālīs est illa q^o p aliquā specificā qualitatē reddif hūoz nociuus. puta nimis calidus vel nimis frigidus. Et breuiter omnis dispositione qua humor denominatur aliqua specifica denominatione de genere qualitatis est qualitas specialis.

Quātum ad scōm articulū. Tenet Jac. istas rclu siones. s. p^oma. possibile est hūozes nri cozporis peccare. In q^oro r q^oli. p^o q^o hūozes nri cozporis possūt recedere a tēperamēto tā rōne q^olitate q^o rōne qualitatis. ¶ Scōa rclō. possibile est hūozes nri cozporis peccare in q^oli. r nō in q^oro. p^o q^o pōt recedere a tēperamēto p q^olitate r nō p quātitatē. Ex quo seq^o q^o eūo q^o debet hūozī peccātī i q^oli tū nō debet rōne q^olitate: s^o rōne sue qualitatis. Ista opinio quātū ad aliqd ē va: r q^olitate ad aliqd falsa. r ei^o falsitas apparebit in tertio articulo.

¶ Scōa opinio est partim collecta ex dictis marsily r eam etiā seq^o Jacobus: r tenet has rclones. ¶ P^oria. ois hūoz peccās in quāto gñali: peccat etiā in quali gñali r econtra. patet: q^o talis est nociuus r supfluus. ¶ Scōa. glibet humor peccās in q^oro spālī peccat in q^oro r q^oli gñali. ¶ Tertio. glibet hūoz peccās in quali spālī peccat in q^oro r q^oli generalis. p^o q^o glibet talis est supfluus r nociuus. ¶ Quarto. nō glibet hūoz peccās in q^oro spālī peccat in q^oli specialis. nec ecōtra. patet. q^o nō glibet hūoz in q^olitate distēperat

tus est auctus vel diminutus in q̄titate respectu medio-
cris q̄tatis. ¶ Ultima p̄lo pbabit. stat aliquē hūozē
peccare in quali generali: ⁊ tamen non peccare in quanto
nec in quali speciali. patet de sanguine ducto ad gradus
temperamenti per coleram secum admixtam. ¶ Ista opi-
nio est falsa quo ad quatuor primas. ⁊ quo ad vltimas dei-
ficat in fundamento vt patebit in 3. articulo.

Tertius autem articulus. In hac mā sustinet.
istas p̄lones q̄ lz videant̄ tra-
cōem viā sūt rñ vere. ¶ Prima. aliqs hūoz peccat in q̄to
⁊ quali speciali: q̄ nō peccat in q̄to ⁊ q̄li ḡnali. pbat̄ po-
nendo in casu q̄ sit aliqs hūoz frigidior opportuno tā mo-
dice q̄tatis vt nullo mō possit in corpe nocumētū ifer-
re ppter multo fortiore potētā ad resistendū q̄ sit h̄s hu-
mor ad imprimēdū: ⁊ p̄ q̄ ille hūoz nō peccat in q̄li nec i q̄-
to ḡnali. q̄ n. iste hūoz peccet in q̄to ⁊ q̄li sp̄ali p̄. Et q̄ nō
peccet in quāto ⁊ q̄li ḡnali p̄: eo q̄ nō est nociuus: q̄ meri-
to q̄litaris quā h̄z nō est apud nocumētū inferre. nec sup-
fluus cū sit diminutus. ⁊ diminutū ⁊ superfluum per se op-
ponunt. ¶ Ex ista p̄lone seq̄ q̄ 2. ⁊ 3. p̄lo p̄cedētis po-
sitionis sunt false vt clare p̄ intelligenti. ¶ Secda conclu-
sio. possibile ē aliquē humorē peccare in quali generali: q̄
nō peccat in quāto ⁊ quali speciali. ista cōclusio patet p̄ pri-
mū argumētū adductū ante oppositū. Colera. n. ista pec-
cat in quali generali cū ipsa nocumētū inferat: que tamē
non peccat in quali: nec in quāto speciali cū sit temperata.
¶ Tertia p̄clusio. possibile est aliquē humorē peccare in
quāto ⁊ nō in quali. p̄. q̄ possibile ē aliquē hūoz nocere
in eo q̄ quātus. ⁊ nō in eo q̄ q̄lis. sicut p̄ in synoca istā ma-
tina. ¶ Quarta p̄clusio. ipossibile est aliquē humorē noce-
re in quali: ⁊ nō in quāto. p̄bat̄: q̄ quāto humor nociuus
est maioris potētie ad nocēdū tāto est magis nociuus. S̄
quāto humor est maioris q̄tatis alyis parib⁹ est maio-
ris potētie. ergo quāto est maioris q̄tatis est magis no-
ciuus. ⁊ p̄ sequens glibet humor est magis nociuus rōne
quātatis totius q̄ ratione partis.

Sed quedam obstat difficultates p̄ma nō vide-
tur q̄ aliqs hūoz sit peccās in qua-
li q̄n ille sit nociuus. nā hic humor est maioris potētie ad
imprimēdū q̄ sit virtus ad resistēdū ⁊ est debita appli-
catio cū sufficiētī p̄trarietate. ergo hic humor ledit vel ice-
pit ledere. ⁊ p̄ sequens est nociuus: p̄ncipalis p̄sequētia
est bona. ⁊ antecedēs est possibile. ergo ⁊ p̄sequēs ⁊ ita hu-
mor quē dicebamus nō esse nociuū est nociuus. Q̄ autem
antecedēs sit possibile patet. q̄ h̄ humor datus est aliquā-
te potētie: ⁊ virtus minorabit̄ ad nō gradū. ergo ille hūoz
dat⁹ erit aliq̄ maioris potētie q̄ virtus p̄o tūc erit resi-
stētie. ¶ Et cōfirmat̄ q̄ hic hūoz pōt augeri in malitia. er-
go pōt nocere. ergo est nociuus. ¶ Secda difficultas est q̄
nō videt̄ q̄ quāto hūoz sit maioris q̄tatis tāto sit ma-
ioris potētie: q̄ potētia rei sequit̄ multitudines forme.
mō cū quātitate maiori pōt hūoz minus habere de multi-
tudine forme. ergo ⁊. ¶ Ad has respondef. ⁊ p̄mo ad p̄i-
mā dicif̄ p̄cedēdo q̄ stat aliquē hūozē peccare in quali q̄
nō est nociuus: lz aliter asserat̄ christo. de honestis. ⁊ mar-
tina de sancta sophia. ¶ Et ad p̄bationē cū arguit̄ sic hic
hūoz est maioris potētie ad imprimēdū q̄ virtus ad resi-
stendū. ergo ledit. vel incipit ledere dicif̄ negādo antecē-
dēs. ⁊ ad p̄bationē cū arguit̄ q̄ virtus minorabit̄ in ifini-
tū: ⁊ ille hūoz est alt̄te potētie. ergo hic humor aliq̄n erit
maioris potētie q̄ virtus tūc erit resistētie: dicif̄ negando
p̄sequētia: ⁊ causa est: q̄ virtus ista nō solū resistit p̄ se: sed
etiā p̄ qualitates: q̄ sūt in illo corpe: puta p̄ caliditatez cui⁹
potētiali stāte vita nō remittit̄ ad nō gradū. ¶ Potest
etiā aliter responderi negando istam p̄sequētia hic hu-
mor est maioris potētie ad imprimēdū q̄ sit virtus

ad agendū vel resistēdū. ⁊ alia sunt req̄sita ad actionē. er-
go ille humor ledit. vel incipit ledere: ⁊ causa est: q̄ huic hu-
mori non solū resistit virtus ne agat in corpus: sed etiā q̄li-
tas istrumētalis. virtus cōplexionalis vel clemētalis con-
traria in corpore existens. ¶ Ad p̄firmationē qd sit dicen-
dum. patet ex vno notato. Nō. n. valet p̄sequētia. hic hūoz
auget̄ in malitia. ergo est nociuus sicut in dicto notato di-
ximus. aliter glibet humor quātūcūq̄ tēperatus in corpe
re tēperato existēs esset nociuus. ¶ Ad secundaz dicif̄ q̄
q̄titas facit ad potētiā rei p̄ accidens p̄ quāto in maiori
quāto est plus alyis parib⁹ de multitudine forme. nec ego
volo q̄ sicut aliquid est maioris q̄tatis. ita sit maioris
potētie. vt patet per argumentū. Sed volo q̄ qualicūq̄
qualificato dato semp̄ ipsum totū est maioris potētie ad
agendū ⁊ ad resistēdū q̄ aliqua sua parte: ⁊ ad hunc in-
tellectū loquitur conclusio.

Istis vñs facilis est responsio ad argumenta ante
oppositū adducta. ¶ Ad primū dicitur
negando antecedēs. ⁊ ad casum illum p̄ nunc dicif̄ q̄ iste
humor peccat in quali ⁊ in quāto generali. nā per maiora-
tionē q̄tatis maiorat̄ peccatū: ⁊ similiter per intensio-
nem: ⁊ similiter p̄ qualitātē. ¶ Possēt etiā aliter dici q̄ in
casu illo ille humor peccat in quali ḡnali: ⁊ nō in quāto ge-
nerali: ⁊ ratio quia ille humor est nociuus ⁊ nō superfluus:
ex quo nō est auctus vel diminutus vltra vel citra medio-
crē quātitate nature p̄uenientē. ¶ Et si dicat̄ q̄ h̄ hūoz
peccet i quāto sp̄ali: q̄ p̄ minorationē q̄tatis minorat̄
ei⁹ malitia. ergo ⁊. ¶ Respondef̄ cōcedēdo q̄ peccat in
q̄to sp̄ali nō p̄ se: s̄ p̄ accidēs: nec valz p̄na. Iste humor nō
est auctus vel diminutus vltra vel citra naturalē quāta-
tē. ergo nō peccat in quāto. Sed bene concluditur q̄ non
peccat in q̄to p̄ se. ¶ Ad scdm̄ dicif̄ negādo assumptū: ali-
ei⁹ malitia. ergo ⁊. ¶ Respondef̄ cōcedēdo q̄ peccat in
q̄to sp̄ali nō p̄ se: s̄ p̄ accidēs: nec valz p̄na. Iste humor nō
est auctus vel diminutus vltra vel citra naturalē quāta-
tē. ergo nō peccat in quāto. Sed bene concluditur q̄ non
peccat in q̄to p̄ se. ¶ Ad scdm̄ dicif̄ negādo assumptū: ali-
ei⁹ malitia. ergo ⁊. ¶ Respondef̄ cōcedēdo q̄ peccat in
q̄to sp̄ali nō p̄ se: s̄ p̄ accidēs: nec valz p̄na. Iste humor nō
est auctus vel diminutus vltra vel citra naturalē quāta-
tē. ergo nō peccat in quāto. Sed bene concluditur q̄ non
peccat in q̄to p̄ se. ¶ Ad scdm̄ dicif̄ negādo assumptū: ali-
ei⁹ malitia. ergo ⁊. ¶ Respondef̄ cōcedēdo q̄ peccat in
q̄to sp̄ali nō p̄ se: s̄ p̄ accidēs: nec valz p̄na. Iste humor nō
est auctus vel diminutus vltra vel citra naturalē quāta-
tē. ergo nō peccat in quāto. Sed bene concluditur q̄ non
peccat in q̄to p̄ se. ¶ Ad scdm̄ dicif̄ negādo assumptū: ali-
ei⁹ malitia. ergo ⁊. ¶ Respondef̄ cōcedēdo q̄ peccat in
q̄to sp̄ali nō p̄ se: s̄ p̄ accidēs: nec valz p̄na. Iste humor nō
est auctus vel diminutus vltra vel citra naturalē quāta-
tē. ergo nō peccat in quāto. Sed bene concluditur q̄ non
peccat in q̄to p̄ se. ¶ Ad scdm̄ dicif̄ negādo assumptū: ali-
ei⁹ malitia. ergo ⁊. ¶ Respondef̄ cōcedēdo q̄ peccat in
q̄to sp̄ali nō p̄ se: s̄ p̄ accidēs: nec valz p̄na. Iste humor nō
est auctus vel diminutus vltra vel citra naturalē quāta-
tē. ergo nō peccat in quāto. Sed bene concluditur q̄ non
peccat in q̄to p̄ se.

In exercitantibus. Ad sūmum ⁊ circa istum
affozissimum. ¶ Questio. III.

Veritur tertio vtrū corpora athletarū
repleta laudabili nutrimento
sint vltimate euacuanda. ¶ Arguit̄ q̄ sic. p̄i-
mo. imoderate repletioni debet̄ immoderata
eūo. tertio tegni. sed h̄s corpa sunt vltimate re-
pleta. ergo ⁊. patet p̄na ⁊ assumptū p̄ omni pte itelligēti.
¶ Secda. q̄ per h̄s eūonē in talib⁹ corporib⁹ maiorat̄ p̄o-
portio virtutis supra materiā. ergo ⁊. patet p̄na ⁊ assum-
ptū arguit̄. q̄ euacuata parte materie crescit p̄portio vir-
tutis ad mām morbi. ¶ Forte dicif̄ q̄ ista p̄na nō valz p̄-
pterea q̄ cū euacuat̄ mā debilitat̄ virtus ppter spiritus
resolutionē. ¶ Sed p̄tra. si equaliter euacuaret̄ de iunati-
uo sicut de nocituo cresceret p̄portio virtutis supra mor-
bū vt probabo. s̄ nūc crescit magis q̄ tūc q̄ plus euacuat̄
de nocituo q̄ de iunatiuo. ergo ⁊. patet p̄na cum minori
⁊ p̄ maiori arguit̄. nā minozatis maiori ⁊ minoz terminis
equaliter crescit p̄portio maioris termini ad minozem.
S̄ virtus est terminus maior ⁊ materia minor: eo q̄ vir-
tus h̄z rationē agentis: ⁊ materia rationē passi. ergo termi-
nus ⁊. ⁊ p̄ sequens: si plus minorē ⁊ minorē q̄ maior plus
crescit p̄portio maioris ad minorē. ¶ Tertio. ois cura fit
p̄traria equalia in gradu. tertio tegni. Sed vltimate re-
plectiōi nō p̄trariat̄ nisi vltimate eūo. ergo ⁊. ¶ Quarto.
q̄ q̄nq̄ licet euacuare vsq̄ ad sincopi. s̄ licz vltimate eua-
cuationē. p̄ p̄na ⁊ assumptū est falsi. in cōmēto affozissimū

Particula

que egerint nō multitudinēz considerare oportet. ¶ Ultimo. qz querit an in eūone tot' hūoz sit eūandus an nō. Si p̄mū habet itēti. s. qz eūo est vltimāda. Si 2^m seg' qz fiet recidiua: quia que relinquuntur in morbis post crīsim recidiuam facere consueverunt.

Ad oppositū est sententia Ypocr. et Galie. in commento.

In ista questione erūt tres articuli in quozuz p̄mo ponent' notabilia q̄dā.

In 2^a opinionēs. In tertio respondebit' ad questū.

Quātum ad primū articulū est notandū qz eūonez vltimari pōt intelligi tripl'r. ¶ P̄mo quo

ad vasa sicut si fieret eūo p̄ quā nihil hu. relinqret in vase.

¶ Sc̄do quo ad virtutē vt si eēt aliq' eūo q̄ maiore virt' tolerare nō posset. ¶ Tertio. quo ad hu. vt si tot' hūoz p̄ eūone educeret.

¶ Sc̄do notandū qz in oib' istis modis eūone vltimari pōt intelligi duplr. p̄mū vt in vice vna aut in plurib'.

¶ Tertio notādū qz debilitata virtus dicit' eē duplex. vna p̄ viā agrauatiōis alia p̄ viā resolutiōis. prima fit ex onere alicui' materie agrauatiōis et ipediētis. Sc̄da fit ex spūuz resolutiōe quocūqz fiat sine p̄ nimiaz eūone siue p̄ insensibile resolutiōe siue sensibile et huic duplici debilitati corpis correspōdet duplex fortitudo virtutis. vna p̄sequēs ei' onerationē materie virtutē agrauatiōis. Alia p̄sequēs spirituz restauratiōe. et ipsoz multiplicationē.

Quātum ad secūdū articulū fuit p̄ma positio mar-

sily de sancta sobria volētis qz liceat me-

dico respectu hūoz eūone vltimare. p̄. qz medicus debet eūare totū nocitiuū. s. ista positio nō est vera. qz in aliquo casu totus humor est nocitiuus vt in leproso et tamen non totus ille est euacuandus.

¶ Sc̄da opinio fuit Jac. de forliūo dicētis tria. p̄mū qz eūo nūqz est vltimanda respectu vasoz. Sc̄dm qz fm plurimū nō est vltimāda respectu virtutis vel materie in vice vna. Tertiu qz in plurib' vicib' ē vltimāda. ¶ P̄mū nō ē vlr' vez. nō enī ē dubiū qz quo ad vasa licz aliqū eūone vltimare. p̄ in mūdificatiōe stomachi et intestinoz. p̄ etiā in causatiōe varicū in qb' facimus icisionē totum sanguinē in eis p̄tēti eūando. ¶ Ista ē positio est sat' nuda eo qz nullum suozum dictozum affirmat per rationem aut auctoritatem alicuius.

¶ Tertia opinio est ygonis dicētis qz sc̄dm plurimū eūo nō est vltimāda: nec quo ad virtutē: nec quo ad humorem peccātē in ambitu totius in vice vna. p̄ qz ad istā eūonez vt plurimū maius seg' nocumētū qz iuuamētū et istud dicit esse de mēte ypo. ¶ Sed ista positio peccat in duob'.

p̄mo i fūdāmēto sue p̄batiōis. Sc̄do qz dicit eē mēte ypo. qd' ostēdet nō esse vez. ¶ Qz autē nō habeat bonū fundamentū arguit: qz capiāt corpus in quo quicqz est vltimanda eūatio quo ad virtutē et quo ad hu. peccātē vt ipse ponit in sinocha iflatiua. et arguit sic. p̄ vltimātā eūone in corpe febriete fe. sinocha maius sequit' iuuamētū qz nocumētū. s. p̄ vltimātā eūone in corpe repleto vltimate nutrimento laudabili fit iuuamētū maius qz in illo febriete febre sinocha. et nocumētū minus. ergo p̄ vltimātā eūone in corpore repleto nutrimento laudabili fit iuuamētū maius nocumētū. ergo istius eūo d̄z fieri. et p̄ oīs fundamētū sue positio-

nis nō est vez volētis qz ideo corpa nō sūt vltimate eūanda. qz fm plurimū maius fit nocumētū qz iuuamētū. Imo sc̄dm plurimū maius fit iuuamētūz nocumētū. Qz autē in corpe repleto nutrimento laudabili p̄ vltimātā eūonez fiat maius iuuamētū qz in corpe isto febriete. p̄ba. p̄mo. p̄ exonerationez materie in vtroqz istozum pl' fortificatur virtus in corpe repleto nutrimento laudabili qz in tali corpe febriete. p̄ oīa: et assumptū p̄ maiori parte est notuz ex vno notato. et p̄ minori p̄ba: qm magis est repletū hoc

corpus athletaz qz istud febries fe. sinocha. ¶ Cōfirmat qz si tanta foret exoneratio in vtroqz a multitudine materie in vno eqliter fortificaret' virtus sicut in reliquo. Sed in corpe repleto nutrimento laudabili fit exoneratio maior qz tūc. ergo fit fortitudo maior nūc qz tūc. ¶ P̄. p̄ huius eūone nō min' vital' in corpe repleto nutrimento laudabili piculū et caloriz naturalis suffocatio qz in corpe febriete fe. sinocha. ergo vltimātā eūone potuit melius regularē virtus corpis repleti nutrimento laudabili quā virt' febrietis febriz sinocha. et p̄ oīs causis debilitatē iducētib' et nocumētū faciētib' plus resistit corpe repletuz nutrimento laudabili qz febries fe. sinocha. ¶ P̄. ypo. vituperat vltimātā eūone in alyz corpib' ab athletis vt di. Ha. in cōmēto: et hoc nō pp aliud nisi ex quo vltimata eūo nocumētūz ifert athletis virtutē hūitib' robustā: et maius nocumētūz ifert hūitib' virtutē debile. ¶ Ex qbus clare. p̄. qz si in corpe repleto alio ab athleta eūo maius facit iuuamētū qz nocumētū: a fortiori in quolibet athleta alyz parib' vltimata eūo magis facit iuuamētū qz nocumētū: cuius oppositū innuit ista positio. ¶ Qz autē ista nō fuerit intētio ypo. manifeste p̄ p̄ Hal. in cōmēto di. qz hic loq' de eūone hūoz solū peccātis in q̄to. frustra ergo illa opinio dixit qz intellexit de vltimata eūone quo ad virtutē.

Quātum ad tertiu articulū est notādū qz stāte eqli peccato hūozis in duob' corpib' stat vnu plus tolerare eqli. eūone qz reliquū. p̄. qz stat in eqli peccato vnu habere virtutes fortiozem qz reliquū et vnum melius tolerare euacuatiōe qz reliquū. Doc notato sit bec p̄ma p̄clo. cuiuslibet corpis eūo ē s. tenore virtut' mēsuranda. ¶ Ista p̄clo p̄ de mēte ypo. in affo. et Hal. in cōmēto di. qz nō sola q̄ritas est p̄siderāda. S. virt' corpis et nā: et assignat cāz: qz diuersitas corpis et q̄ritate purgatiōis tolerāda discordat. et pp istā cāz dicit ypo. in affo. isto. v. ad vltimū ducere cōprehēsiōes. fallaces. n. sunt. Sed q̄lis nā fuerit debētis sustinere ad hoc ducere. ¶ Ex illa p̄clo ne seg' qz in aliquo corpe eūo ē vltimāda. hoc p̄. qz alicuius corpis virtus tolerat exq̄sita eūone hūozis peccātis in q̄to et alicui' corpis virt' tātā nō tolerat purgatiōis q̄tita tē vt di. Hal. in cōmēto. ¶ Sc̄da p̄clusio. de mente. ypo. in talibus corporibus repletis vltimate nutrimento laudabili nō est vltimāda eūo in vna vice. p̄ba: qz ad quālibet euacuatiōez nocitiuū seg' euacuatiō iuuatiui. Lū ergo in talibus corporibus nocitiuū sit multū sequit' qz in talibus euacuatiō iuuatiui erit multa: multū aut iuuatiuū non d̄z medicus euacuare recte operando. ergo etc. ¶ Tertia conclusio: in nullis corporibus regulariter operādo euacuatiō est vltimāda. cōclusio p̄ba: de mēte Hal. in cōmēto volētis qz qz in corporib' fortib' nō est vltimanda euacuatiō per causā assignatā in p̄cedēti p̄clusiōe a fortiori non est vltimāda in alyz virtutē hūitib' debiliōz. ¶ Sed dice ret aliquis in multis corporibus virtutem habētib' debile executionē euacuamus. vt p̄ in synocha. p̄ etiā in dolore fortissimo aut apostemate acutissimo. Respondet qz in oibus talib' euacuatiō est coacta et nō regularis p̄pter qd' notanter dixit in cōmēto Hal. regulariter operādo. ¶ Ex his oibus p̄ qz illa p̄sequētia nō est bona. Ad hāc euacuatiōe vel medici operationē maius sequit' iuuamētū nocumētū. ergo d̄z fieri: medicus. n. d̄z taliter opationē suā ordinare vt iuuamētū inducat et nō nocumētū. p̄pter qd' precipit ante omnē euacuatiōe regularē cuiuscūqz materie premitti debere illius digestionē vt ad illā euacuatiōe se quāz iuuamētū et nō nocumētū. de hoc tamen in tractatu de dietis tractabimus.

¶ Dis yffis respondet ad argumenta ante oppositum.

¶ Ad primū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

¶ Ad p̄mū dicit qz imoderate repletioni debet. imoderata euacuatiō: nō tamē in vna vice regulariter operando.

Ad scd3 dicit negado illa sequentiã. p huius euacuatio
ne maiorat pportio virtutis ad morbus vel ad mãm mor
bi. ergo vs fieri r causa est: qz cũ tali maioratiõe pportiois
virtutis ad morbu possit virtus ad nõ gradũ pduci vt si p
talẽ euacuatiõe minoraret virtus r morb3 plus tñ ppor
tionabiliter minoraret morb3 qz virtus. tũc in isto casu cõ
tinue cresceret pportio virtutis supra morbu r tñ ipsa de
duceret ad nõ gradũ. p3 satis itelligeti: r supponit talẽ mi
noratiõe morbi venire ad nõ gradũ cũ hoc qz in quadru
plo plus. vel in duplo plus proportionabiliter minoraret
morbus qz virtus: r p hoc p3 rñsto ad pfirmitatiõe. Ad
tertiu dicit q cura vs fieri p eqliã in gradu cũ alyz additio
nibus ante dictis in vna vice aut in plurib3. Ad quartũ
cũ querit an in vna vice totus hũoz sit euacuãdus vel nõ:
dicit q qñqz est euacuãdus totus qñqz nõ. tũc ẽ totus eua
cuãdus qñ est in vvs ductũ. aut in plurib3 vicib3 qñ est in
ambitu totius. Sequẽter etiã nõ est a medico totus hũoz
euacuãdus: r qñ arguit q sequit q tũc fieret recidua: ne
gat qñã: r causa est. qz virtus hu. remanentẽ subtiliat r in
vapozẽ uertit. vel ad alias regiones trãsmittit. Ad ali
ud vo cũ dicit de eũone vsqz ad sincopi satis p3 solutio in
obiectione. In tercio articulo qz ipsa est irregularis rẽ.

Questio.

cideti r morbo scã. Primitus ẽ mēbroz inanitaio qñs de
fectũ hũidi substantifici. Scd3 nãle desiderũ quo mo
uenĩ mēbra ad attrahẽdũ nutrimentũ membro ueniẽs.
Tertius est attractio mēbroz inantioz a venis rvena
rũ ab epate r epatis a stomaco mediantibus meseraicis.
Quartus est tristis sensatio existẽs in ore stomaci qñs
hãc mēbroz attractionẽ. Quintus est aiatũ desiderium
qđ oium finis ẽ. r hoc aiatũ desiderũ pprie fames appel
lat. Tertio notãdũ q mēbra nãliter appetũt ueniẽs
r respuũt discoueniẽs. p3 d mēte Sa. i suo d vtutib3 nãlib3.

Quãtum in talib3 corpib3 ver3 r nãlis possit causa
ri appetitus: modus autẽ est iste eo qz sanguis sua multitu
dine grauat virtutẽ. qre mēbra alterãt ipm alteratiõe pre
parãte ad expulsione merito cuius fit nutrimentũ discouẽ
niẽs nutritioni: qz mēbra pmouent bonũ r laudabile nu
trimetũ expetere: r ita mēbra attrahũt a venis r vene ab
epate r epar a stomaco mediantib3 meseraicis donec cau
set tristis sensatio in ore stomaci ad quã remouedã sũrgit
appetitus ad cibũ. Ista opinio h3 malum fundamẽtũ
ppterã qz presupponit appetitũ solũ causari nutrimento
tã peccãte in qñ: cui3 oppositũ psuppoit titulus qñõis.

Scdã est 3a. tenetis duas clusides. Prima stãte pleni
tudine sanguis laudabilis epis r venaz nãle mēsurã exce
dẽte in talib3 corpib3 nõ põt cari verus r nãlis appetit3. p3
qz stãte tali plenitudine vene nõ attrahũt ab epate nec epar
a stomaco mediantib3 meseraicis. Scdã pẽlo ẽ. stãte ple
nitudine sanguis laudabilis r venaz respectu mediocris
habitudinis põt in pdictis corpib3 nãlis appetit3 sũrge
re. p3. qz stãte plenitudine sanguis respectu corpis medio
cris habitudinis stat venaz r sanguis minoratio citra na
turalẽ mēsurã sanguis nãliter cõpetetẽ venis r epati tpe
quo fames venit. ergo tũc vene nãliter pmouet vt ab epa
te attrahãt r epar a stõaco mediantib3 meseraicis. Ista
opinio h3 pte est falsa: r fm partẽ nõ rñdet ad qñstũ. fm. n.
scdãm pte nõ rñdet ad qñstũ ppterã qz psupponit sangui
nis inanitaionẽ in venis vt fiat melior membroz attractio:
cui3 oppositũ querit titulus qñõis. Luz h3 fiat qñstio de cor
pib3 vltimate repletis i qb3 ppter multitudinẽ timef ca
lozĩ nãlis suffocatio r crepatura venaz: in talib3. n. nõ est
inanitaio sanguinis in epate r venis meseraicis.

Tertia est opinio ygonis senẽsis volẽtis qz stãte plenti
tudine corpis vltra mēsurã sibi debitã ex sanguine laudabi
li vbi est piculũ de crepatura venaz corp3 icurrit nãle fa
mẽ r fundãt hec positio sup duas suppositiões. qz pma ẽ
ista. epar deducto ipedimẽto sanguinẽ rẽtũ in eo expellit
ad mēbra vsqz quo venit ad mēsurã paucitatĩ cũ qz trahit
a stomaco. p3. qz i corpe tẽperato ueniẽter recto vene nõ
attrahũt ab epate nisi epate trãsmittẽte. S3 in eodẽ epar
ad tãtã paucitatẽ puenit vt a stõaco trahat p meseraicas.
ergo epar expellit sanguinẽ ad mēbra vsqz ad mēsurã cuz
qua pmouet ad attrahẽdũ. Scdã suppositio ẽ. qz stãte
vacuitate stomaci r attrahẽtib3 meseraicis nõ pcurrẽte
re pternãm fit fames. r qz ista est nãlis. p3. qz nõ voluptuo
sa nec mēdosa nec ad eã faciẽdã cã pternãz pcurrit. Ex
qb3 p3 modus quo talia corpora verã icurrũt famẽ. Nam
venis post epar plurimũ repletĩ existib3 ipẽ nõ attraherẽt
nisi epar trãsmitteret ad eas sanguinẽ vsqz qz vẽiat ad mē
surã paucitatis cũ qz cõmouet ad attrahẽdũ a stõ p mese
raicas r tũc stõ exĩte vacuo fit fames nãlis. qz rẽ. Ite3
posito qz nõ trãsmittat tũc fiet i eo dissolutio vsqz qz ad tã
tã paucitatẽ deueniat. r tũc attrahit. Ex qb3 corelarie
inferĩ qz stat corpus aliqñ vltra modũ esse repletũ sangui
ne laudabili r qz vene r epar r meseraice nõ sint replete.
Ista opinio peccat in duob3: p qz psupponit h3 corp3 inani
tũ in fonte r in alyz mēbris exceptis meseraicis vltimate

Habitatur quarto vtrũ i corpib3 atble
taz repletis laudabili nutri
mẽto possit causari verus appetitus ad cibum
nãlis r arguit qz nõ. pmo verus r naturalis ap
petitus presupponit mēbroz inanitaionẽ: sed in
corpib3 vltimate repletis nõ est h3 inanitaio mēbroz. er
go rẽ. qñã bona r assumptũ p maiori est Sal. 4. de accidẽ
ti r morbo. r p minori est titulus qñõis presupponẽtis hec
corpa vltimate esse repleta nutrimento laudabili. Scdã
cũdo attractio epatis a stomaco mediantib3 meseraicis nõ
fit nisi ppter indigẽtiã r penuriã nutrimenti. sed nulla est
in corpib3 talibus indigẽtia aut nutrimenti penuria vt
supponit ti. questionis. ergo nulla attractio fit in talib3 cor
pib3 ab epate mediantib3 meseraicis. p3 qñã. r assumptũ
p maiori est snia Sal. 4. de accidẽti r morbo. r sequit vlt
rius. nulla fit attractio epatis in talibus corpib3 a stoma
co mediantib3 meseraicis. ergo nullus causabit appetitus.
tenet qñã. qz nãlis appetitus insequit attractionẽz epatis
a stomaco mediantibus meseraicis.

Ad oppositũ videt esse mēs ypo. di. bozuz igitur
causa bonã habitudinẽ soluere cõ
fert r nõ tarde vt rursus pzimũ nutrimentũ accipiat corpus.

In ista qõne erũt tres articuli. In pmo ponẽt nõ
tabilia. In scũdo opiniões. In ter
tio respondebitur ad quesitum.

Quãtum ad primũ articulũ est notãduz. qz fames
nihil aliud est qz appetitus quo stomachus
appetit cibũ. Dic autem appetitus est duplex h3 qñdã.
Nã qdã est naturalis r est inclinatio stomaci ad cibũ reci
piẽdũ nulla sensatiõe pcepta sicut si deficeret cib3 r ppter
malitiã cõplexionis stomaci aut ppter debilitatẽ mēbro
rũ nõ fieret suctio nec tristĩ sensatio: stomachus tñ inclinãt
ad cibũ recipiẽdũ: r hec inclinatio nãlis appetitus stoma
ci siue fames appellãt. aliũ ẽ appetitus aiãlis r inclinatio
stomaci ad cibũ recipiẽdũ qñs mēbroz inanitaionẽ. r h3 est
multiplex. qdã appellãt nãlis. qdã pternãlis: r qdãz volu
ptuosus. nãlis est qñs ipressiõe cãz mere nãliter iprimẽ
tũ pcedẽte cognitiõe. pternãlis est qñs aliqũẽ motũ pter
nãm absqz cibi indigẽtia sicut appetitus caninus ppter p
sentiam flegmatis acetosi in stomaco. voluptuosus fit ex
imaginatiõe delectatiõis qz vtrũ sit in stõaco vñ nõ: n3 ẽ pre
sentis speculatiõis. Scdã notãdũ qz ad famẽ nãle qz ẽ
qñs cognitiõẽz requirunt illi modi positi. Sal. 4. de ac

Particula

repletū: cuius tñ oppositū videt̄ intelligere titulus q̄onis eo q̄ questio q̄rit de vltimate repletis fm̄ oīa. hō aut̄ iste p̄supponit vacuitatē et inanitionē in fonte: et hoc stare nō est possibile deducto impedimēto sicut ipse dicit. Nā iō epar attrahit a stō: q̄ oīa mēbra attrahūt ab epate vt p̄supponit p̄ mot⁹ ad verā famē requisitos positos a Gal. 4.º de accidētī et morbo. nec ego video q̄ h̄ modus ponat aliqd̄ aliud nisi ponat̄ in casu q̄ aliqua p̄s for. sit sūme repleta vt sit periculū de crepatura venaz: et alia sint sūme inanita. et p̄ tūc q̄ in for. cū sūma replōne possit cārī verus et nālis appetitus. ¶ Sc̄do peccat in fundamento qd̄ erat prima suppositio. s. q̄ epar deducto impedimēto in eo sanguinē et tētū expellit vsq; quo ad mēsurā paucitatis pueniat et: q̄ quā suppositionē arguit sic. deducto impedimēto in tali corpe repleto laudabili nutrimento vel mēbra illo sanguine quez epar expellet indiget: vel nō. si idiget seq̄ q̄ nō sūt vltimate repleta. vt p̄s. Si nō idiget querit: q̄re epar trāsmittit sanguinē ad mēbra q̄ ipso nō idiget: cū epar nullū habeat impedimētū: nec cām ipsum cogētē ad hāc expulsiōnē vt ipse dicit in supposito. ¶ Et p̄firmat q̄ epar nō est ordinatū a natura ad delegādū sanguinē ipsis mēbris tāq̄ ad finē. et ordinatū ad finē deducto impedimēto v̄z disponi fm̄ exigētā finis. ergo venis et mēbris nō indigetib⁹ deducto impedimēto nō v̄z fieri sanguinis trāsmisso. cū q̄ nō sit aliqd̄ impedimētū seq̄ rē. ¶ Sorte dicit q̄ epar facit h̄ ne extraneez sanguis multitudie sua. ¶ S̄z h̄ nūc deducto tali impedimēto nō debuisset nisi illū trāsmittere qd̄ eius excedit multitudinē. ideo nō videt̄ eius positio bene fundata. nec est verū q̄ epar trāsmittat sanguinē ad venas nō p̄currente attractionē venaz nisi stāte impedimēto. Nā sicut epar ordinatū est a nā ad trāsmittēdū sanguinē ḡnatū. Itavene ordinate sunt ad illum recipiendum.

Quātum ad tertiū articulū alr̄ est dicendū. ¶ Sit ergo ista p̄ma p̄lo responsalis. stante plenitudine epatis et venaz mēsurā excedēte respectu p̄prie habitudinis pōt verus et nālis appetit⁹ insurgere. ¶ Pro cui⁹ p̄batiōe p̄mitto p̄ q̄ stāte copia sanguis illaudabilis i epate et i venis p̄ ei⁹ d̄iscōueniētā p̄nt mēbra nāliter moveri ad melius nutrimentū expetere: ita q̄ epar possit a stomacho mediātib⁹ meseraicis attrahere. p̄s ista suppositio ex vno notato in p̄ articulo. ¶ Sc̄do. supposito q̄ epate a stō mediātib⁹ meseraicis attrahēte possit nālis appetitus cārī q̄ famez d̄. p̄s de se. ¶ Supposito 3.º q̄ attractio epatis a stō anteq̄ facta ē tristis sensatio ad quā sequit̄ appetitus q̄ est famez regit certū et determinatuz t̄ps. p̄s. q̄ nō sit ista tristis sensatio nisi p̄cedētib⁹ illis motib⁹ ad famē requisitis. ¶ Supposito. 4.º q̄ sanguis in epate et venis nāle mēsurā excedens adeo sit calefact⁹ vt mēbroz nutritiōi sit iēpr⁹: p̄ qd̄ p̄moueat̄ mēbra vt epar a stō attrahat mediātib⁹ meseraicis: et fit t̄ps in quo fit ista attractio ante q̄ tristis sensatio sufficiens ad famē iducat̄ vna boza: ita q̄ in fine boze sit v̄z dicere q̄ sit tristis sensatio et appetitus q̄ ē famez: vltra hoc ponat̄ q̄ b̄nficio medici vel nāe reducat̄ h̄ sanguis ad benignū ita vt nutritioni sit p̄ueniēs et h̄ in boza ita q̄ i fine boze sit fact⁹ benign⁹. et arguit sic. i fine boze for. ḡra exēpli. iurret v̄z et nāle appetitū: et i fine boze erit plenitudo sanguis laudabil̄ epatis et venaz nāle mēsurā excedēs. ergo stāte plenitudine sanguinis laudabilis epatis et venaz naturalē mēsurā excedēte pōt verus et naturalis appetitus insurgere: qd̄ est p̄posita p̄clusio: q̄ autē in fine boze for. incurrer̄ v̄z et naturalē appetitū. p̄s in casu ex motib⁹ ad naturales famē requisitis: sed q̄ in fine boze sit plenitudo sanguinis laudabilis naturalem mēsuram excedens. patet. quia ante reductionem erat plenitudo naturalem mensuram excedens. Sed nunc non est minor q̄ tunc. ergo rē.

Sed occurrūt

difficultates. p̄ma: quare stōachus p̄mouet̄ ad querēdū vñū cibum vno tpe et alio tpe aliū oīno diuersuz vt in p̄ne vel sapore q̄ videt̄ q̄ hoc nō v̄z fieri. stomachus enī nō querit cibū nisi p̄pter remonere tristē sensationem existētē in ore eius cū ergo ipsa fiat vno tpe simili mō sicut alio sequit̄ q̄ appetitus debet esse similis et ad similia vno tpe sicut alio. te net p̄na: p̄ tāto q̄ appetitus est imediatuz effectus et adquatuz tristis sensationis in ore stomachi existētis. ¶ Sc̄da difficultas. q̄ nō videt̄. q̄ hec noua positio sit vera nec respondet ad questū. titulus enī questionis querit de plenitudine sanguinis laudabilis: et ista positio nō respōdet nisi de plenitudine sanguinis et nō laudabilis. Nā anteq̄ h̄ sanguis fiat laudabilis mēbra ipm̄ attrahūt. et famez causat̄. ¶ R̄ndet̄ ad primā difficultatē q̄ stomachus est ordinat⁹ a natura ad querēdū tātū et talē cibū et quale mēbra pro sui nutritiōe indiget: q̄ tñ stomachus hoc b̄n̄ discernere nō poterat data est lingua ad stomachi adiutoriz vt talia cibaria percipiat. p̄pter q̄ cibaria mēbris p̄ueniētia in lingua causant delectationē: d̄iscōueniētia v̄o tristitia. Et ista est causa: quare stomachus vno tpeore requirit. vñū cibū et alio appetit aliū oīno diuersum. Causa enī est q̄ mēbra vno tpeore indigent tali cibo et alio tpeore indigent diuerso: stomachus autē est a natura ordinatus ad appetendū talē cibū quali mēbra pro eoz nutritione indigent. p̄pter qd̄ Galie. stomachum appellat. 4.º de accidētī et morbo ministrū viscerū et venarū. ¶ Ad argumentuz ergo respondeť. tristis sensatio sit simili mō vno tpeore sicut alio. ergo appetitus rē. negat̄ consequentia: eo q̄ nō est appetitus stomachi ad talem vel talē cibuz nisi ratione finis: qui non semper reperitur vñiformiter se habēs. ¶ Ad secundaz difficultatē respondeť q̄ illa opinio concludit de sanguine laudabilissimo quātum est possibile: et si hoc vis deducere adde in toto casu q̄ sensitua stomachi sit sopita donec per attractionem venarum ille sanguis sit ad laudabilem dispositionem reductus.

¶ Istis visis. patet responsio ad argumēta ante oppositū. V.

Veritur quinto hic vtrū in p̄uenienter dietando infirmuz sit necessarium sumere indicationem a virtute. arguit q̄ non. primo nō est necessarium sumere indicationem a virtute propter subiliare nec p̄pter ingrossare dietā. ergo rē. p̄sequentia nota et assumptum arguitur. Nā propter subiliare virtus debilitat̄ et p̄pter ingrossare morbus auget. Sed nō p̄uenit virtutē debilitari nec morbū augeri. ergo nō p̄uenit sumere indicationē a virtute p̄pter ingrossare dietā aut subiliare ipsam. ¶ Sc̄do arguit sic. nulla virtus indicat cibū penitus esse auferēdū ergo in administrādo tenuissimā dietaz nulla sumitur indicatio a virtute. p̄s p̄na et assumptū similiter intelligētī. eo q̄ quilibet virtus indicat de sui cōseruatiōe que fit per cibi exhibitionē. ¶ Tertio. dato isto sequerē q̄ in aliquo morbo p̄pter virtutis debilitatē esset cib⁹ dādus vbi exstēte forti virtute nō esset exhibēdus. p̄sequens est falsuz vt p̄babit. et p̄s p̄na. falsitas at̄ p̄sequētis p̄bat. q̄ sint for. et pla. p̄s̄l̄t̄ egrotātes. S̄z in for. sit virtus debilis ita q̄ sit necessariū ei cibū exhibere et i platone fortī merito cui⁹ nō sit cib⁹ exhibēdus. et arguit sic. i dādo cibū for. maius sit nocumētū q̄ iuuamētū. ergo cib⁹ nō est dandus. patet cōsequētia et assumptū arguit sic in dādo cibū pla. habētī virtutē fortē maius est nocumētū q̄ iuuamētū: s̄z in cibando for. nocumētū sit maius q̄ i platone d̄iscurredo p̄ nocumētū virtutis aggruatio. impedimētū virtutis a pugna. h̄ior! peccātis multiplicatio: q̄ oīa sūt maiora in for. cū virtus sit debi-

lior ad cibū bene puerendūz iunamēta autē sunt spiritus boni sanguinis restauratio. mō stat q̄ hec sunt minora i for. cum virtus in eo sit debilior. ergo rē.

Ad oppositum est sententia Gal. in commen- to 2 Aulc. prima quarti. cap. de

In ista qōne (cibatione febricitantium. crunt tres articuli. In quozz p̄io pōem nōbilia q̄dā. In 2° opi. In 3° rādebimus ad q̄sitū.

Quantum ad primū est notandūz p̄o determina- tione tituli q̄stionis q̄ indicatio in p̄- posito non est nisi iudiciū i mente medici generatum ex noticia alicuius circumstantie circa corpus egrotantē cō- siderate: merito cuius indicat medicus sic vel taliter eē operandū. vbi gratia: dicim⁹ q̄ puero idicatioē sumpta ab etate d̄benē cibi hūidi r molles. qm̄ ex noticia hui⁹ p̄ri- cularis circūstātie q̄ est i hoc corpore puerili indicatio. ex biberi hūida indicatio. q̄ sumpta a v̄tute nō ē nisi iudiciū v̄l assensus quidā in mente medici generatus ex noticia qualiter se habet virtus quo iclinatur vel assentit medi- cus taliter esse operandū: r consimiliter per oīa de idica- tione sumpta a morbo dicendum ē. indicatio. n. sumpta a morbo nō ē nisi assensus medici quo indicat medicus ex noticia ipsius morbi. vel ex ipsius circūstantia sic vel tali- ter esse opandūz. ¶ Sc̄do notandū q̄ huiusmodi idica- tio est duplex. scilicet: fortis r debilis. fortis est iudiciū iam dictū quo assentit medicus multum r fortiter circa corpus hūanūz esse opandū. debilis v̄o eē: sicut idicatio que sumit de cibo subtrahēdo vel dādo: calefaciēdo v̄l ifrigidando. fortiter aut debiliter sc̄bz q̄ fortiter vel de- biliter virtus aut morbus indicat. ¶ Tertio ē notandūz q̄ licet virtus semper se indicet esse conferuandam cum sit res naturalis r morbus remouendus cuz sit p̄ter na- turam: nō tamen virtus sui conseruationem equaliter indicat r morbus sui ablationēz ipsa enim existente forti- minus indicat existente debili magis. morbus vero econ- tra indicat de sui ablatione. quāto enim est fortior tanto plus indicat de sui amotione r q̄to ē debilior minus.

Quantum ad secundum. quantum ad p̄positūz spectat. Tenuit Jacobus de Forlino duas conclusiones. prima. omnis dieta circa corpus egro- tantis ordinata debite idicatioē sumpta a virtute media- te vel immediate siue subtilietur siue ingrossetur est or- dinanda. Istam conclusionem probat sic. in qualibet egri- tudine taliter debemus ordinare dietam siue subtiliū- mus siue ingrossemus q̄ virtus maneat ex ea potentior supra morbum q̄ prius vel q̄ esset sine ipsa. ergo rē. patz q̄: r assumptum colligitur vbi dicitur q̄ virtus custo- diatur r nō morbus est ordinanda dieta. ¶ S̄z ista r̄clo non habet fundamentū bonūz. non enīz talr ordinamus dietā vt virtus semp supra morbus efficiat potētior: quia hoc ē impossibile r maxime i principio morbi vsqz ad statū. in toto. n. illo tpe virtus vsqz ad statū declinādo r morbus augēdo p̄cedit: medicus aut nō irēdit qd ē impossibile. q̄ rē. ¶ Sc̄da r̄clo. licz p̄ omnē subtiliationē diete absolute fiat virtus debilior q̄ prius: in morbis tñ salubribus ipa debite ordiata fit virtus respectu morbi p̄por⁹ fortior q̄ prius. patet p̄ia p̄ in cōmēto: r sc̄da: qz aliter non debite regeret egrotans. ¶ P̄terea i morbo salubri est v̄tutis ad morbū p̄portio maioris ineq̄litas. Sed per talē die- tam nec plus minoratur virtus q̄ morbus. q̄ crescit p̄por- tio v̄tutis ad morbū. t̄z q̄: qz maiorā maiorē r minorā ter- mino p̄portiois si non plus minorat maior terminus q̄ minor crescit p̄portio maioris ad minorem. ¶ Sed illa r̄clo ē falsa q̄ ad ambas p̄tes. p̄io quo ad primā: qz p̄ quā- cūqz subtiliationēz debite administratas spūs r sanguis qui sunt i iunamēta nature recuperant. Sed per recupe-

rationem spūs r sanguis virtus fortificat r nō debilitat. ergo rē. Sc̄da pars est falsa: quia dieta quacūqz debite administrata in morbo salubri a principio morbi vsqz ad statū morbus augetur: r virtus absolute debilitatur. er- go dieta quacūqz debite administrata minoratur p̄por- tio v̄tutis ad morbū. p̄z q̄: n. satis itelligenti: qz in tali morbo salubri s̄z Jacobū obr̄iet v̄tutis locū maioris termi- ni r morb⁹ locū minoris termini. r ita p̄z istā pōnez nō h̄re locū. p̄. n. s̄ deficit in fundamento: r 2° elongat a veritate.

¶ Sc̄da opinio est Ugo. volētis q̄tum ad p̄positū spectat duas cōclusiones: quaz prima est ista. Ex dieta subtili de- bite administrata v̄tutis nō fit potentior in cōparatione ad morbū. p̄z. qz crescēte morbo r debilitata virtute p̄portio virtutis ad morbū minoratur. modo morbus a prin⁹ vsqz ad statū maioratur. r virtus debilitat. ¶ Sc̄cūda r̄clusio in morbo salubri acuto per diete debita ordinationēz cre- scit p̄portio cāe morbi ad virtutē r decrescit p̄portio vir- tutis ad cāz morbi. p̄z qz cū cā morbi magis debilitat r al- terat v̄tutē: p̄portio cāe ad v̄tutē ē maior: qm̄ nō forti⁹ age- ret nisi ex p̄portioē maiorē ei⁹ ad v̄tutē. sc̄da p̄z. qz stat⁹ q̄ v̄t⁹ min⁹ sufficiat alteratōi m̄ae resistē cū m̄a mag⁹ ip̄riat.

¶ Ista pō peccat dupliciter. p̄mo qz p̄m illaz rationē r intel- lectū eius sequit q̄ in declinatōe vera morbi salubris ac- cidētia sint maiora r seuiora q̄ in certa parte stat⁹. q̄is est falsūz: qz in declinatione accitā q̄is morbū sunt remissio- ra r debiliora: vt testat experimentū: r p̄bat q̄: qz simul i v̄ltima parte status morbi salubris. puta in v̄ltimo instan- ti p̄is mēsurantis statū. r arguit sic. Nūc est p̄portio in hoc instāti maioris ineq̄litas morbi ad virtutē: r nulla latitudo subito deperditur. ergo ē post hoc erit p̄portio maio- ris inequalitatis morbi ad virtutem: sed cōtinue post hoc morbus erit i declinatione v̄a. q̄ in declinatione vera erit p̄portio maioris inequalitatis morbi ad virtutem. sed q̄diu est p̄portio maioris inequalitatis morbi ad v̄tutē tādiu agit morbus in virtute. q̄ i declinatōe agit morbus in v̄tute. S̄z nō agit nisi debilitādo. ergo in declinatione crescit debilitatio virtutis. Cū ergo debilitas virtutis sit propriuz accidens morbi: seq̄ q̄ accidētia p̄ria morbi sunt seuiora i declinatōe q̄ i statu: qd erat probādū. ¶ Itē peccat ista p̄stio i sc̄da r̄clōne. qm̄ p̄ diete debita ordina- tione non crescit p̄portio cāe morbi ad v̄tutē. Sed decre- scit r crescit p̄portio v̄tutis ad morbū. Nā p̄ diete debita ordinationēz v̄tutis fortificat p̄ spūs. r sanguinis multipli- cationem. nec ē illa sufficiēter r̄idet ad titulū q̄stionis.

Quantum ad tertiū articulū tangant due difficul- tates in q̄stione. vna ē tacta i primo ar- gumento ante oppositūz: r sc̄da est questum principale. ¶ Ideo respondēdo ad primā difficultatē ē notandūz q̄ morbus pōt dupliciter ip̄edire opatiōes. p̄mo ip̄rimēdo. sc̄do resistēdo virtuti ne virtus exerceat suas opationes. ¶ P̄mo modo si morbus ledat ip̄rimēdo dicit necesse- sario q̄ in quolibet morbo salubri a principio vsqz ad sta- tum dieta quacūqz debite ordinata quādoqz crescit p̄por- tio morbi ad virtutem: r quādoqz decrescit. h̄ patet primo quantum ad primam partem. quia per aliquod tē- pus morbus augetur. r per idem tempus virtus debilita- tur. ergo per totum illud tempus maiorat p̄portio mor- bi ad virtutem. sc̄da pars probatur. quia in v̄ltimo instan- ti status est morbi ad virtutem p̄portio equalitatis. Cū ergo erat aliquando p̄portio maioris inequalitatis se- quitur q̄ aliquādo illa p̄portio minorabit: vt arguat sic i principio morbi ē morbi ad v̄tutē p̄portio maioris ineq̄- litatē. r i fine stat⁹ eq̄litas. q̄ p̄ aliq̄d tēpus ista p̄portio minorabit. Or aut in v̄ltia p̄e status sit p̄portio equalitatē: p̄batur. qz alias seq̄rent iconueniētia q̄ dicta sunt s̄ vgo. ¶ Si vero morbus ledat virtutēz resistēdo r nō imp̄ri-

Particula

mendo dicitur quod dieta quicquid quantumlibet debite administrata a principio usque ad statum necessario minorabitur proportio virtutis ad morbum: pro quod a principio usque ad statum morbus crescit et virtus debilitando procedit. Cum ergo in principio erat proportio maioris equalitatis virtutis ad morbum sequitur quod in toto tempore isto talis proportio minorabitur. et hoc fit per primam rationem. Ex quibus patet quod in aliquo morbo salubri a principio usque ad statum est morbi ad virtutem proportio maioris equalitatis et in aliquo morbo salubri a principio usque ad statum est morbi ad virtutem proportio minoris equalitatis: et causa huius diversitatis est: quod aliquis morbus ledit imprimendo. et alius resistendo. Secunda ratio. impossibile est merito subtilitatis diete venienter administrate in morbo acuto absolute virtute debilitari. illa conclusio probatur sic: quod per cuiuscumque diete quicquid subtilis administratione spiritus qui sunt instrumenta nature multiplicantur. ergo merito subtilis diete virtus fortificatur. et sic patet responsio ad primam difficultatem.

Quantum ad secundam quae est quaesitum principale sit ista prima ratio in dietando venienter necessario sumitur indicatio a virtute probatur: quod non ordinatur dieta nisi secundum tenorem virtutis. Ex quibus tamen omnibus potest inferri quod in quibus morbo salubri ledente per impressionem a principio usque ad statum fit illius morbi maioriatio. et per aliquod tempus sit eiusdem morbi minoratio. Ex quo sequitur quod hec ratio non valet. hic morbus minoratur. sed huius morbi est declinatio patet ex his quae in prima difficultate dicta sunt. Sequitur quod in quibus morbo ledente solus resistendo a principio morbi usque ad statum morbus augetur et virtus minuetur procedit. Ex quo videtur sequitur quod illa ratio est bona. hic morbus ledit resistendo. quicquid erit huius morbi remissio erit eiusdem morbi declinatio et omnia illa colliguntur ex his quae diximus in prima difficultate.

Istiusmodi facilis est responsio ad argumenta ante oppositum adducta. Ad primum quod arguitur quod non est necessarium sumere indicationem a virtute per subtilitatem nec per ingrossationem dicitur hoc esse falsum. quicquid. n. sumitur indicatio per subtilitatem cum virtus est fortis: et quandoque propter ingrossationem cum virtus est debilis: et cum arguitur quod non: quod per subtilitatem diete virtus debilitatur: et per ingrossationem morbus augetur: dicitur quod per subtilitatem diete virtus non debilitatur. et si allegatur haec comento quod cibi subtilis minuit virtutes: dicendum est quod intelligitur sic. scilicet quod cibi subtilis non ita fortificat virtutes sicut grossus. aliter tamen posset dici procedendo quod licet morbum augere et virtutes debilitare per iuuamenta maiora facere aut maiora penitentia evitare. Ad 2. dicitur quod nulla virtus immediate indicat cibum auferendum. sed mediate. propea quod morbus per sui magnitudinem indicat de cibi totali ablatione. si virtus consentit sibi.

Ad secundam procedit quod virtute existente debili est cibum exhibendus ubi virtute existente forti non foret exhibendus. et cum arguitur quod non: quod exhibendo cibum fortis habet virtute debile sequitur maius nocuumentum quod iuuamentum: dicitur haec esse falsum: sequitur maius iuuamentum. Et cum dicitur exhibendo cibum placentis virtute forte maius nocuumentum quod iuuamentum: dicitur iteque haec esse falsum: imo sequitur maius iuuamentum in exhibendo cibum placentis virtute forte: et si dicitur quod non exhibetur: dicitur quod causa est ista. nam si sequatur maius iuuamentum quod nocuumentum in dando cibum. tamen in non dando sequitur adhuc maius iuuamentum. Sicut gratia exempli si in exhibendo cibum virtute existente forti sequeretur iuuamentum vt. 4. in non exhibendo sequeretur iuuamentum. vt. 8. melius est ergo expectare iuuamentum vt. 8. per cibi subtractionem quam per cibi exhibitionem iuuamentum vt. 4. Ex quibus sequitur quod illa ratio non valet. per cibi exhibitionem in tali morbo acuto maius sequitur iuuamentum quam nocuumentum. sed in tali morbo cibum est exhibendus. patet per haec quae dicta sunt.

Meritur sexto versus in regimine corporis per dietam declinare ad dietam subtilem sit deterius quam ad grossam. arguitur

quod non primo. In aliquibus egritudinibus regulariter operando declinare ad dietas subtiles. sed in aliquibus egritudinibus declinare ad subtiles non est deterius quam declinare ad grossas. patet ratio. et assumptus est notum tam in egritudinibus acutis quam in pacatis virtute assentiente. Secundo. facilius tolerat virtus debilis dietam subtilem quam grossam. Sed in omni egritudine virtus est debilis. sed in omni egritudine facilius est declinare ad subtiles quam ad grossas. patet ratio. et assumptus per maiori probatur: quod illud quod exhibetur in dieta tenui excedit a virtute et a virtute bene regulatur. ergo et per dietam tenuem resoluitur et committitur maius morbi: et per grossam augetur. Sed melius est maius diminui quam augeri. ergo melius est declinare ad dietam tenuem quam ad grossam: patet ratio et assumptus intelligenti. Tertio. dieta tenuis et dieta grossa possunt equaliter recedere a temperamento. ergo equaliter nocere. patet ratio. quia penes recessum a temperamento: et a temperata dieta habet malitia attendi. Quarto et ultimo arguitur sic. peccatum subtilitatis et peccatum ingrossationis sunt equalia. ergo declinare ad dietam subtilem non est deterius quam declinare ad grossiorem. patet ratio et assumptus est notum intelligenti. Nam maximum peccatum ingrossationis est mors per viam aggrauationis: et maximum peccatum subtilitatis est mors per viam resolutionis: patet autem quod vna mors non est maius peccatum alia morte.

Ad oppositum Est sententia pro. In afforsimo di. omne enim peccatum quocumque sit magnus: maius sit in tenuibus quam in grossioribus dietis.

In ista questione erunt tres articuli. In primo ponentur notabilia. In secundo videbuntur opinioniones. In tertio respondebitur ad quaesitum.

Quantum ad primum articulum est notandum quod dupliciter potest dici dieta tenuis. primo in comparatione ad aliam: ut exhibitio mellis et in comparatione ad exhibitionem carnis aut vini. Secundo potest dici dieta tenuis in comparatione ad alium cui competit dieta grossa et exhibetur tenuis. Secundo notandum quod triplex est dieta. scilicet grossa tenuissima. et media. grossa est exhibitio cibi vel potus apti multum nutrire sicut exhibitio vitelli oui aut carniem vel pulli vel vini. Subtilissima est nihil dare aut exhibitio cibi apti parum aut nihil nutrire. Dieta aut media est que inter has continetur. Et illa est triplex. quedam enim magis declinat ad latus subtilitatis: quedam ingrossationis: quedam est per equidistantiam media inter extrema subtilitatis et ingrossationis. Exemplum primi. ut aqua oz. Exemplum secundi ut extremitates pulloz. Exemplum tertii ut pitana ordeacea. et colligitur hec distinctio de mente Avic. prima quarti. capitu. de cibatione febricitantium. Ultimo notandum ex his que dicta sunt: quod in latitudine diete reperiuntur duo extrema: quorum vnum est ingrossationis cum quo non stat vita et alterum perducens ad mortem per viam resolutionis appellatam extremum subtilitatis. Et medium inter hec extrema diuiditur tripliciter ut dictum est in secundo notabili.

Quantum ad secundum articulum est prima opinio vgonis volentis quod in corporibus non vltimate repletis nec ad apata nec ad opilationes patis nocuumenta sequentia vltimam maioris diete subtilitatem quam virtuti conueniat: sunt maiora nocuumenta sequentibus equalem diete ingrossationem. et illam conclusionem dicit esse de mente pro. et haec cum hic videantur maxime loqui de vniuersali regimine in morbis salubribus in quibus per debitam administrationem natura tandem crism facit et sanitatem. Sed contra istam opinionem arguitur. dieta conueniens corpori temperato plus distat ab extremo subtilitatis cum quo non stat vita. quam ab extremo

ingrossationis cuius quo non stat vita, ergo duobus corporibus temperatis ab illa dieta temperata recedentibus vno per ingrossationem et alio per equalitatem diete subtiliationem citius morietur quod recedit per ingrossationem quam quod recedit per equalitatem diete subtiliationem, quod non nocumeta sequentia ex ingrossatione sunt maiora sequentibus ex subtiliatione equalitatis, cum ergo corpora temperata non sint ultimate repleta, nec ad apta, nec ad opilatioes parata sequitur quod in corporibus non ultimate repletis nec ad opilatioes paratis, nam ad apta nocumeta sequentia maiorem diete subtiliationem quam virtuti conueniat non sunt maiora nocumeta sequentibus equalitatem diete ingrossationem. Quia autem dieta conuenientior corpori temperato plus distat ab extremo subtilissimo cum quo non stat vita quam ab extremo ingrossationis cuius quo non stat vita patet, quia prisana ordeacea precise equaliter distat ab istis extremis ut dicitur notabile. Sed temperata dieta plus distat ab extremo subtilissimo quam prisana ordeacea, ergo etc.

Secunda opinio fuit Jacobi de forlino dicentis quod declinare ad dietas subtiliores quam virtuti conueniat est deterius quam declinare ad grossiores ceteris paribus, et dicit quod hoc est vniuersaliter verum siue comparantur diete vniuersales ad vniuersales siue particulares ad particulares tam in corporibus sanis quam egris, probatur quod declinare ad dietas subtiliores ducit corpus ad inanitionem, et declinare ad grossiores ducit corpus ad repletionem, modo ceteris paribus deterius est inanitio quam repletio. Ideo declinare ad dietas subtiliores ceteris paribus est deterius quam declinare ad grossiores. Ex isto inferitur quod si forte et pro ducantur ad lapsus equales forte per subtiliationem et pro per ingrossationem plus remouentur a conuenienti dieta pro quam forte, si cetera sint paria, patet, quia ad equaliter ledendum requiritur maior ingrossatio quam subtilitatio. Inferitur vltimius quod forte et pro, existentibus sub equali gradu sanitatis et vtriusque equaliter recedentibus vno subtiliendo et altero ingrossando citius fiet eger forte quam pro, vbi forte declinet a temperata dieta per subtiliationem, et pro per ingrossationem, et multa talia possunt inferri ex tali pone. Sed illa positio cum suis correlarijs est falsa. Contra quam arguitur sic, dieta conuenientissima alicui corpori multo propinquior est extremo ingrossationis cum quo non stat vita, quam extremo subtilitatiois cum quo non stat vita, quod duobus corporibus quibus conuenit dieta vniuersalissima equaliter labentibus vno per subtiliationem, alio per ingrossationem equalitatem citius perducit ad mortem corpus recedens per ingrossationem quam recedens per equalitatem subtiliationem, ergo non videtur vltimius verum quod declinare ad dietas subtiliores quam virtuti conueniat sit deterius quam ad grossiores equales, prima est clarissima et assumptum pro omni parte per intelligentem, et maxime supposito quod totius latitudinis diete prisana sit medicina per equalitatem distantiam inter extremum subtiliationis et ingrossationis, huius autem opinio falsitatis magis apparebit in tertio articulo.

Quantum ad tertium articulum. Suppono primo quod cuiuslibet corpori tam sano quam egro cuiuscumque sexus et etatis sit conuenientissima a qua qualitercumque recedat siue per subtiliationem siue per ingrossationem deterius dietetur quam per conuenientissimam dietam, hoc patet de se. Secunda suppositio, omnis dieta grossior conuenienti est grossior quam virtuti conueniat, per etiam suppositio de se, quia non possunt esse plures diete ab inuicem differentes secundum grossitatem et subtilitatem eadem corpori simul et semel equaliter conuenientes. Et sicut dicitur quod omnis subtilior conuenienti est subtilior quam virtuti conueniat. Istis suppositis sit hec prima conclusio. In quibusdam corporibus declinare ad dietas subtiliores quam virtuti conueniat est deterius quam declinare ad grossiores, et in quibusdam mi-

nus malum, et in quibusdam equaliter malum, ista conclusio probatur sic. Alicuius corporis dieta vniuersalissima est multo propinquior extremo subtilitatiois quam ingrossationis, et alicuius corporis contra et alicuius est ab illis extremis equaliter distans precise, ergo in quibusdam corporibus declinare ad dietas subtiliores est deterius quam ad grossiores, et in quibusdam minus malum, et in quibusdam equaliter, patet prima per ratio quod data vniuersalissima dieta quod extremo subtilitatiois propinquior est quam extremo ingrossationis duobus corporibus ab illa equaliter recedentibus, vno per subtiliationem, alio per ingrossationem equalitatem, et inuatis his recessibus oio equaliter citius morietur quod recedit versus subtilitatioes, quam quod recedit versus ingrossationem. Et sicut est de corporibus a vniuersalissima dieta recedentibus quod plus distat ab extremo subtilitatiois quam ab extremo ingrossationis, semper, in tali casu plus leditur corpus quod recedit per ingrossationem quam recedens per subtiliationem diete equalitatem. Ex quibus patet quod duobus corporibus a dieta vniuersalissima equaliter distante ab extremo ingrossationis, et ab extremo subtilitatiois recedentibus vno per ingrossationem, altero per subtiliationem conuenientibus his recessibus vtriusque ad mortem oio equaliter eque cito talia corpora morientur et per ista in talibus corporibus declinare ad dietas subtiliores quam virtuti conueniat est precise equaliter malum sicut declinare ad grossiores alijs paribus. Secunda conclusio. In omnibus corporibus sano declinare ad dietas grossiores quam virtuti conueniat est deterius quam declinare ad subtiliores, probatur, quolibet dieta sanorum est propinquior extremo ingrossationis cum quo non stat vita quam extremo subtilitatiois, ergo duobus corporibus sano ab ista conuenienti dieta recedentibus vno per ingrossationem, alio per subtiliationem, et inuatis lapsibus oio equaliter citius producentur ad extremum ingrossationis cum quo non stat vita illud quod labitur per ingrossationem quam alium perducitur ad extremum subtilitatiois cum quo non stat vita, et persequens etc. Et sicut arguitur de illa dieta sanorum ita argui potest de quacumque alia. Quia autem quilibet dieta sanorum plus appropinquet extremo ingrossationis quam subtilitatiois probatur, quia prisana ordeacea precise equaliter distat ab extremo subtilitatiois quam ingrossationis.

Sed extremo ingrossationis est propinquior dieta sanorum quam prisana ordeacea, ergo quolibet dieta sanorum propinquior est extremo ingrossationis quam extremo subtilitatiois, et ex illis duabus conclusionibus patet error precedentis positionis. Ex quibus patet quod in morbis acutis constante virtute melius est declinare ad dietas subtiles quam ad grossiores. Patet etiam in eisdem morbis debili ex parte virtute melius est declinare ad dietas grossiores quam ad subtiliores, primis enim vniuersalissima dieta subtilior, secundis vero grossior. Tertia et vltima conclusio pro intellectu pro, est, quolibet corpus cibandum siue egrum siue sanum plus leditur per cibum subtilem quam per cibum grossum equaliter a mediocri cibo recedentem, per, quia quilibet cibus subtilis plus distat a cibo sibi conuenienti quam grossus ab eodem. Et confirmatur, quia omnis subtilitatio cibi respectu mediocris est inconueta ingrossatio vero consueta et alijs partibus plus nocet, insuetum quam conuenientem, ergo etc. Pro hoc videtur esse Galenus in comento dicens quod virtus propter abstinentiam deficit, quia eorum consuetudo non taliter expostulat.

Sed contra istam positionem sunt aliquae difficultates, prima quia per declinare ad dietas subtiliores quam virtuti conueniat perducitur corpus ad inanitionem, per declinare vero ad grossiores perducitur ad repletionem. Sed ceteris paribus est deterius inanitio quam repletio, ergo ceteris paribus deterius est declinare ad dietas subtiliores quam ad grossiores. Secundo, quia per declinare ad dietas subtiliores quam virtuti

Particula

conueniat immediate deperduntur partes substantiales me
broy. per grossiores vero generatur virtus nutritiua nu
trimeto. mo deterius est partes substantiales mem bro
rum deperdi q̄ virtutem nimio nutrimento grauari. ḡ r̄.
Tertio facilius corrigitur nocuentu i grossatiōis q̄
subtiliatiōis. ergo est deterius declinare ad subtiliores q̄
grossiores. p̄ n̄a r̄ assūptū itelligēti. S̄c̄da difficultas
ē: q̄ q̄libz corp̄ i cibādo plus ledit p̄ cibū subtilē q̄ per
grossus eq̄liter recedentē a mediocri. segtur ḡ q̄ in nulla
egritudie regulariter opādo melius ē subtiliare q̄ igros
sare. n̄a ē falsū. r̄ p̄ n̄a. ga medic̄ d̄z eē sollicit̄ d̄ custo
dia vtutis. Si ḡ meli⁹ custodit̄ vtus p̄ cibuz grossū q̄ per
subtilē eq̄lr recedētes a mediocri: r̄ p̄ ipm̄ min⁹ ledit: seg
tur q̄ medic̄ d̄beret magis admistrare cibū grossum q̄
subtilē: r̄ q̄ n̄a sit falsuz. p̄ satis i acuta: r̄ pacuta egritu
dine. Ad hec respondeo. r̄ p̄mo ad primā q̄ nō sp̄ alys
pib⁹ d̄terior ē inanitio q̄ repletio. aliq̄. n. repletio subito p̄
duc̄ ad mortē vbi eq̄lis inanitio nō facit illud. Et ad 2^m
argumētū d̄r q̄ nō semp̄ est d̄terius ptes substantiales me
broy deperdi q̄ vtutē nimio nutrimento grauari sicut p̄.
Ad tertiu d̄r q̄ illa n̄a nō valz. facili⁹ corrigitur nocu
mentū a. q̄ b. ergo minus maluz ē d̄clinare ad nocumen
tū a. q̄ b. multo. n. facilius corrigi mala p̄plo calida idu
cra a sole vel ab igne q̄ lenis tortura brachy icorrigibilis
lapsus t̄i ad hāc malā p̄plonē calidā ē d̄terior q̄ lapsus
ad leuē torturā brachy cuz hec mala p̄plo possit p̄ducere
egrotantē ad mortē. tortura v̄o brachy nō. euidentius t̄i
B̄ appet̄ i caufonide respectu lenis torture brachy digiti
aut nasi. Ad sc̄daz difficultatē d̄r q̄ lesio r̄ iuuamētū q̄
p̄sequunt̄ ad cibi exhibitionē r̄ ad ipsius subtractionem
sūt vtutis minoratio multiplicata mā morbi. iuuamētū
vero p̄ cibi exhibitionē ē fortitudo vtutis p̄ spūm r̄ fan
guinis generationē. Iuuamētū v̄o subtiliatiōis vel sub
tractiōis cibi ē ga virt⁹ fortificat̄ p̄ viā exoneratiōis. r̄ no
cumētū ei⁹ ē vtutis d̄bilitas p̄ spūz r̄ sanguinis resolu
tionē. Dico ḡ q̄ licz p̄ cibū subtilē plus ledat̄ ifirmus q̄
p̄ grossuz eq̄lr recedentē a mediocri p̄ viā resolutionis: t̄i
p̄ cibū subtilē plus iuuat̄: r̄ B̄ iuuamētū p̄ viā exonerati
ōis mai⁹ illo nocumētō. Et p̄ istā cāz exhibem⁹ cibum
subtilē aut subtrahim⁹ i egritudinib⁹ acutis aut pacutis.
quia maius facimus iuuamentum q̄ nocumentum.

Dis visis facilē r̄isio ad argumēta ante oppositū. Ad
primū ccedit q̄ i aliqb⁹ egritudinib⁹ regulariter opando
d̄clinare ad dietas subtiles nec hoc p̄radicit p̄m̄ n̄e

Ad sc̄daz dicit q̄ lz vtus facilius toleret dietā subtilē. q̄
grossaz. eo q̄ p̄t̄ melius regulare: nō t̄i segtur semp̄ q̄ d̄
clinare ad ipsam sit meli⁹. Ad tertiu d̄r q̄ illa n̄a non
valz. p̄ istā dietā resoluit̄ mā morbi. r̄ pillā auget. ḡ ista ē
melior illa. r̄ cā ē: ga i regimie corpis p̄ dietā nō solū que
rim⁹ materiei resolutionez. lz ē vtutis fortificationem.
Ad quartū ccedim⁹ q̄ peccatū subtiliatiōis r̄ igros
satiōis respectu aliquoz corpoy sunt peccata equalia. Sed
nō respectu olum. nā magnitudo peccati nō bz attēdi pe
nes malitiā ipsius absolute. S̄z p̄ cōpationē ad tēpus. r̄
iō a quocūq̄ i quocūq̄ tēpore citius acgrit̄ extremū in
grossationis q̄ ab alio. illud extremum est ei deterius q̄
aly illud extremū. Concedit̄ r̄ q̄ dieta grossa r̄ sub
tilis possunt esse equaliter male vt dicit argumentum.

Cibi ergo secundum acumen egritudo r̄c.

Questio.

VII.

Veritur septio vtrū i aliqbz morbis
cōpetat dieta tenuissima. Ar
guif̄ p̄rio q̄ nō. in q̄libet morbo virtus ē debi
lior q̄ tēpore sanitatis. ergo i q̄libz morbo est
maior necessitas dādi cibuz q̄ in tēpore sani
tatis. tenet n̄a. ga sicut virtus ē debilior. ita magis indi

cat de sui p̄seruatiōe q̄ sit p̄ cibi oblationē. Et cōfirma
tur i quoz morbo maior sit resolutio q̄ in tēpore sanitati
ḡ i q̄libz morbo maior ē neccitas restaurādi q̄ tpe sanitati.
tenet n̄a. ga restauratio d̄z p̄portionari resolutiōi. cuz ḡ
restauratio nō fiat nisi p̄ cibi exhibitionē. ergo i quolibet
morbo cōpetit cibi exhibitio. patz n̄a r̄ assūptū itelligēti.
Secūdo. accidētia p̄tingētia i morbis pacutis sunt vir
tutē p̄sternētia. ergo i quolibz tali d̄z cib⁹ exhiberi: tenet
n̄a. ga accidētib⁹ vtutē p̄sternētib⁹ ilico cibus ē dand⁹.
ergo in talibus nō competit dieta tenuissima.

Ad oppositum est affozissimus di. vbi. ergo sm
acumē egritudo p̄tinuos r̄ vlti
mos bz labores necesse ē vti dieta tenuissima. Et infra
ypo. in precedenti affozissimo dicentis. ad vltimas egritu
dines vltie curationes sunt potentes ad perfectionem.

In ista questione erunt tres articuli. In quo
rū p̄rio ponent̄ notabilia.

In sc̄do conclusiones. In tertio respondebit̄ ad quesitū.

Quantum ad primū articulū ē notandū q̄ p̄ exhi
bitionē nutrimenti tēpore se. r̄ fortis pu
gne minorat̄ actio vtutis i māz p̄ duo. p̄rio q̄ nutrimen
tū resistit agētī. S̄c̄do. ga spiritib⁹ r̄ calore nāli quib⁹
virtus prius vtēbat̄ i digestiōe materie. vti nunc i dige
stiōe nutrimenti. S̄c̄do notādū q̄ indicatio sūpta a mor
bo. r̄ indicatio sūpta a vtute sunt idicatiōes opposite. Naz
virt⁹ idicat̄ d̄ sui p̄seruatiōe r̄ sui custodia. q̄ fit p̄ nutrimē
ti exhibitionē. morb⁹ vero de sui ablatione r̄ forti pugna
virtutis cōtra māz morbi. r̄ sic idicat̄ de cibi subtractiōe
ex quo idicat̄ vtutē eē p̄seruandā r̄ nō alia re occupandā.

Quantum ad secūdū articulū tenuit̄ Jacob⁹ ali
quas c̄lusiones. P̄ria. stāte virtutis

vtia p̄stratiōe in nulla egritudine d̄z vti dieta tenuissima:
p̄ ex ha. dicēte accidētib⁹ vtutes p̄sternentib⁹ ilico dan
dus ē cibus. S̄c̄da. c̄lo vtute p̄stāte q̄to morb⁹ ē acu
tior r̄ molestior: tāto min⁹ vtus ē cibus occupāda. p̄bat̄: qz
tāto oportet vtutē fortius pugnare p̄tra morbū. T̄r
tia. c̄lo i aliq̄ egritudine acuta v̄l pacuta. cōstāte vtute est
pueniēs egrotātē tenuissime dietare. p̄bat̄. qz q̄to morb⁹
ē molestior. tāto magis puenit egrotātē nō cibare. ḡ mor
bo existēre molestissimo ē tenuissime dietādū. S̄z cō
tra istas c̄lusiones arguit̄. qz datus istis c̄lusionib⁹ seḡ
q̄ i nullo morbo vtute cōstāte p̄petit tenuissima dieta. cō
sequēs ē falsuz. r̄ p̄bat̄ n̄a. qz sc̄dm̄ itellectū illaz duaz
c̄lusionū. sicut morb⁹ ē acutior. ita dieta debz eē tenui
or. Sit ergo a. morb⁹ acutus. cui cōstāte virtute cōpetat
p̄tisana ozdeacea. Et arguit̄ sic. sicut aliqbz morbus ē acu
tior. a. morbo: ita vtute cōstāte dieta d̄z eē subtilior. S̄z
nullus morb⁹ est in ifinitū subtilior p̄tisana. S̄z dieta tenuissima est in
ifinitū sbtilis. ergo i nullo morbo p̄petit dieta tenuissima:
sicut exp̄sse dicit Gal. in p̄m̄to hui⁹ affozis. vbi ergo sc̄daz
acumen r̄c. ergo opinio nō ē vera. quedā. n. ē egritudo acu
ta: cui cōpetit solū mellicratuz vel equualēs: v̄z t̄i hui⁹
opinionis falsitas i tertio apparebit̄ articulo. S̄c̄da ē
vgo. collecta i duab⁹ cōclusionib⁹. q̄rū p̄ria est ista. i oibus
morbis pacutis cōstāte vtute vsqz ad statū danda ē die
ta tenuissima. S̄c̄da cōclusio. si p̄cipiū r̄ augmentuz
sunt tēpora maiora statu. magis tenuis ē dieta p̄cipy r̄
augmentū q̄ status. probatur: qz inter dietas tenuissimas
illa est magis tenuis qua p̄li tēpore tenctur virtus sine
cibo. illa enim est per se magis resolutiua: sed pluri tenu
pore in isto casu tenet corpus sine cibo i p̄n: r̄ augmentō
q̄ in statu. ergo r̄c. Sed illa opinio cum suis cōclusio
nibus v̄r̄ p̄plicare: iō contra ipsaz arguit̄ sic: dieta q̄ debet
morbo acuto a principio vsqz ad statum est subtilior q̄ il
la q̄ debet̄ i statu. ḡ i statu non cōpetit dieta tenuissima t̄z

Prima qz dieta tenuissima no dat magis tenuis: r assuptione arguit: qz nihil dare a principio vsq: ad statum durat maiori te pore qz nihil dare solum in statu. Sz tunc dieta est subtilior qm nihil dare durat longiori tpe vt dicit scba concla. Et oz hic supponere dietam tenuissimam ee nihil dare. r sic patet ex fundameto vgo. qz sua pna dco est falsa. Sz cõtra scõaz arguit qz ponedo in casu qz latitudo tota diete subtilicipiat a certo gradu: r tedar ad maximu graduz subtilis diete: puta ad nihil dare. r diuidat illa latitudo in ptes proportionales pportioe dupla minoribz terminatis versus gradu itensissimu subtili diete. r sit dieta qz e in pna parte pportionalia. a. r arguit sic. aliq dieta e in duplo subtilior. r aliq in triplo. r sic in infinitu. Sed nulla e subtilior qz nihil dare. qz nihil dare e in infinitu subtili. Sed dieta in infinituz subtili no dat subtilior. qz illa qz est nihil dare nulla est subtilior. Qui tñ oppositu vt dicere scba dco asseres qz dieta subtilissima i principio. r augnto e subtilior illa qz e in statu.

Quantum ad tertiu articulu e notaduz qz ca qre vltima dieta concedi no est alia nisi vt na pmittat opari circa morbu r mam morbi. vt nec cibo nec alia re ipediãt p3 ex Hal. In cometo. Affo. vbi g scõz acumen. r e snia Aui. pma qrti. cap. de cibatioe febucitãtiũ dicetis. Et scias qz si no eet istud. qd prinet vtuti esset magis necessarii vt subiliaref cibus vltia subiliatione. Sed vtus no sufferret illud r deficeret r cu deficit vtus no valet curatio. Sz isto p3 qz ca subtiliatioe diete no est pugna vtutis absolute eo qz i principio morbi no est pugna. r tamẽ conuenit subtrahere cibũ. imo qnz vti dieta tenuissima vt i morbo pacuto. Ca ergo subtiliatioe r sberationis cibi. e. vt natura dimittat. r non ipediãt nec cibo. nec alia re. vt d. h. loco allegato. Sz patz scõo qz illa pna no valz. fortioz ac maior pugna fit i for. qz i pla. qz subtilior dieta debet for. qz pla. p3 qz taz for. qz pla. debet dieta subtilissima vt satis e postta: r mo dieta subtilissima no dat subtilior. Sz qz p3 tertio qz idicatioe supra a morbo. Ita idicat de cibi subtractioe morbz fortis sicut debilis r ita acur sic cronie. p3 qz qlibet morbz qrtũ e d se idicat d cibi vltia subtractioe: vt dicit Aui. pna qrti. cap. allegato Sz vis visis sit bec pma dco i quolibz morbo mali tam acuto qz cronico. ta forti qz obili idicatioe supra a morbo cõpetit dieta tenuissima pbat i qlibet morbo cõpetit illa dieta scõz quã na opari dimittat r nec cibo nec alia re impediat. Sz illa dieta e subtilissima vt p3 itelligeti. g r. p3 cõsequetia: r assuptione e snia Hal. Et Aui. i p notato collecta.

Scõa dco. stante vtutis vltia pstratione cõpetit dieta subtilissima idicatioe supra a vtute ista dco lz videat cõtra cõez scholã nichilomin e va ex fundameto Hal. sumpto in apbo. pnti. vbi ergo scõm acumẽ. Ad cui pbatioez supono pno qz mellieratũ sit dieta tenuissima. vt p3 de merte Hal. in comento predicti affo. Sz suppono scõo qz dieta subtilissima. no solu e subtractio cibi. vel cibi exhibitio. apti nihil. vel paz nutrire. Sz et cibi exhibitio apti mltũ nutrire. i modica tñ qrtitate p3 pmo. qrtũ ad pma pte ex merte Hal. i cometo allegato. r scõa ps e mero Jacobi de Forlinio: ptra quã vadit pfens dco. r pbat ratione qz qrtũ valet mellieratũ i vna vncia ad nutriendũ tñ põt facere ius carniũ aut vini i modica qrtitate suprtũ. puta in vna. 3. ergo r. patz pna. r assuptione e satl possibile ppterea qz maioris nutrimeti e totũ qz ps. Sz istis suppositis probat dco sic. cu lz vtuti e cibus exhibedus idicatioe supra ab ea tãtus r talis. qrtus r qlis põt vtus illũ digerere. Sz i aliq egritudine stãte vltia vtutis pstratione vtus no põt cibũ digerere nisi illũ qz est dieta subtilissima rõe qrtitatis. aut rone nature cibi. ergo r. Sz istis p3 respõsio ad q. sitũ. qz i aliq morbis cõpetit dieta tenuissima vt dicit pma r scõa dco. Sz videf qz illa positio non sit

va. na i morbo cronico ad tenuissimã dietã segtur maius nocumẽtũ qz iuuamẽtũ. ergo i nullo tali cõpetit dieta tenuissima. p3 pna. p nullã medici opationẽ d3 maius idu ci nocumẽtũ qz iuuamẽtũ. r assuptione pncipale satis p3 ex eo qz p dieta tenuissimã i toto morbo cronico segf vltia. te vtutis dfectus. nẽo. n. possit p. xl. aut. l. dies tenuissime dietari. Sz videf qz scõa dco sit falsa. Na stãte vltima vtutis pstratione cõuenit cibus tantus r talis. qto r qli releuet vtus. cõstat aut ex tenuissima dieta vtutem no releuari. ergo r. Sz Ad duo argumenta rãdẽ. ad pãmũ dicit pcedendo qz i quolibz morbo cronico p dieta tenuissimã i toto isto morbo admistratã maius sit nocumẽtũ qz iuuamẽtũ. Sed ex illo: no segf dco fore falsam vult. n. pna dco qz i quolibz morbo idicatioe supra a morbo cõpetat dieta tenuissima. mo i morbo cronico qz vtus no cõsentit vltie subtractioi cibi no solu sumif idicatio a morbo: sz et ab alio qz a morbo. Sz Ad scõz dõ qz vtuti debili d3 admistrari cibus tant? r tal ex qto r qli possit releuari virt? vbi ipsa sit potes ipsuz cibuz cõuertere r trãsmutare. hoc at no e possibile sp pp vltimã eius dilitates pp qd dicit Hal. morituri solis pnoticis sunt dimittedi.

Adodo rãdeam? ad argumenta adducta añ oppositum Et ad pãmũ dõ qz no valz pna illa i qlibz morbo virt? e debiliõz qz tpe sanitatis. ergo i quolibet morbo e maior necessitas dadi cibũ qz tpe sanitatis. r ca e. qz idicatio qz sumitur a morbo frequẽter supat idicationẽ qz sumif a virtute. Sz possz et cõcedi qz in quolibz morbo e necessitas maior dandi cibũ qz tpe sanitatis. Sed ex hoc no sequit qz debeam? cibare i quolibz morbo plusqz in tpe sanitatis. r ca dicta e: qz intentio qz bẽtur ad morbu supat frequẽter intentionẽ qz habet ad vtutẽ. medic? at d3 sequi supantem intentionẽ vel id qd magis ifestat. Sz Ad dfirmationez et p3 qz pna ista no valz. resolutio e maior ergo restauratio d3 e minor: r si dicat qz restauratio d3 pportioniari resolutioi. cõcedit dducto ipedimeto vel alio i trariũ idicãte. Sz Ad scõz pncipale dõ qz no valet pna facta i quolibet morbo pducete vel cãnte accidẽtia vtutẽ psterneãtia: d3 cib? exhiberi. ergo i tali no cõpetit dieta tenuissima: r ca satis p3 ex dictione 35 articulo. Sz Questio. VIII.

Aeritur octano vtũ i statu morbi accidẽtia vltimẽt. Arguit qz no pno. post statũ vtutis augent accidẽtia. qz i statu no vltimant. p3 pna. r assuptione arguit. a pncipio vsqz ad statũ pcedit virt? debilitando r morbz maiorãdo. ergo in statu e maior pportio morbi ad virtutẽ qz añ. Lũ ergo ista pportio no subito depdat. ergo post statũ remãebit pportio maioris ieqũlitas morbi ad virtutẽ. r pnis agit morbz i virtutẽ. r no nisi debilitãdo: ergo post statũ augebit debilitas. Lũ 3 virtutis dilitas sit accñs morbi. segf qz p statũ augef accñtia. r pnis no vltimãf i statu. Sz i statu morbi mã e min? maligna qz añ. g accñtia sũt min? scẽua qz añ. g no vltimãf in statu. p3 pna. r assuptione p maiori pbat. qz a pñ: vsqz ad statũ agit vt? mãz digerẽdo r ei? pãuitatẽ remouẽdo. g r. Sz i statu pfectis accñtia miorant. g no vltiant. p3 pna. r assuptione pbat. qz qnẽ copia sputi digesti accñtia miorant. Sz tũc e stat? pleuresis. g r. Sz Ultio ca facies morbu e mior in statu qz i pñ: g accñtia et sunt tũc min? scẽua qz añ. 3 pna: qz minorata ca miorãf effect?. r assuptione pncipale patz: qm a pncipio vsqz ad statũ agit vtus in mam ipsam subtiliãdo r resoluẽdo r paucificãdo. ergo r.

Ad oppositũ e snia Ha. in cometo dicẽtis. stat? e cu labores r accñtia vltimantur. Sz erũt tres articuli. In pmo ponẽt notabilia. In scõo opiones. In tertio respõdebitur ad questum.

Particula

Quantum Ad primū articulū e notandū q mor-
borum qdā est mālis quidam imālis.
¶ Mālis dicit q dependet a mā pticulari dependētia.
¶ quartana: et tertiana. ¶ Immaterial' vō q nō depēdet
ab aliq materia pticulari depēdētia. vt ethica et qz mala
pplo sensibily ledēs nō dependēs ab aliqua cā humoralī.
Et dicit notāter pticulari dependētia. qz quilibet morbo
dependet a mā generali dependētia. cū glibet morbo sit
accidēs qd depēdet a subo ppo. ¶ Secūdo notandū q i
morbo mālib' taz salubribus qz mortalib' tpa morbi di-
stignunt. quādoqz penes digestione quādoqz penes acci-
dētia. p. pmo in morbo salubrib'. principiū. n. digestiois.
vel quo ad digestione ē. qn nō apparet sensibilib' ipressio
calidi naturalis i māz morbi: sicut qn in vzia nulla appet
seqrstratio. Augmentū est qn sensibily appet ipressio calidi
naturalis in materiā morbi sicut qn in vzia appet nubes
rubea i medio pendens aut aliqua alia materia. non sub
fidēs i fundo. Status vero quo ad digestione est qn mā
festū et ppletiz vestigiū maturacionis. et actio calidi na-
tural' apparet i materiā morbi: qd pprehēdit qn i vzia ap-
paret nubes alba lenis et eqlis subfidēs i fundo. Declina-
tio aut iudicio meo nō dat quo ad digestione. vey tñ eua-
cuatio māci et ei' expulsio post ipi' digestione pōt appē-
lari declinatio quo ad digestione. ¶ Principiū quo ad acci-
dētia est qn morbo scidēte accidētia vident' multū remissa:
sicut in fe. tertiana qn modicū vtus est debilitata nec vzi
na multū tincta nec fitis valida. Augmentū vō qn poxif-
mi aut exacerbatiōes supuenientes sunt lōgiores fortius
affligentes et magis sensibily vturē debilitātes vigilias
causantes et huiusmōi talia. Stat' ē qn oia predicta sunt
vltiata. Declinatio qn minorādo pcedunt vsque ad neutra-
litate. ¶ Et sicut posita sunt exēpla in morbo salubri: ita
possunt poni i morbo mortali. ¶ Principiū. n. quo ad prauita-
tez materie. vel quo ad eius idigestione est qn materiā ē
depravata modicū p actionē calidi pternaturalis in ipa
sicut qn ypostasis eēt multū diuulsa tendens ad viridita-
tez liuedinē vel nigredinē. Augmentū quādo apparet ma-
nifestū et sensibily vestigiū in materiā morbi a calore pre-
ternaturali sic qn apparet ypostasis nō ita sparsa magis
tū liuida et i suis ptib' magis p iuncta. ¶ Ex qbus colligi-
tur q ypostasis mala qzto est i ptib' suis magis separata
et diuulsa tanto est minus mala: et qzto est magis p iuncta
tāto deterior. cuius oppositū cōtingit i ypostasi bona. ipa
eniz qzto i suis ptib' ē distātor. tāto ē minus bona: et qzto
vicinior seu cōiunctior: tāto melior. pp qd ypostasis pfoza
tā magis vituperāt medici docti licet de illa paucā faciāt
mentione. ¶ Principiū vero quo ad accidētia est qn ope-
ratiōes mēbroz sunt paz lapse ab opationib' suis. ¶ Au-
gmentū qn vtus declinat. ¶ Status qn castus vtutis ē
manifestus irrepabilis a medico. ¶ Declinatio in morbo
mortali nō datur. ¶ Ex quo p q in morbo mortali so-
lū repiunt tria tēpora distincta q ad accidentia. ¶ Ter-
tio est notandū q i morbo materialib' salubrib' nō icon-
uenit tēpora distincta quo ad digestione coicidere cū tē-
porib' distinctis q ad accidētia. ita q principiū quo ad di-
gestione sit principiū quo ad accidētia. Et similiter d alyz
tēporibus. istud p de mēte oium medicine auctoz volē-
tiū q i morbo reseruātib' māz ad vnaz cretica expulsio-
nē tēpora distincta penes accidētia et digestione coicidūt
¶ Ultio ē notādū q nō iconuenit morbū a materia dpen-
dentem propter eius fixationem fieri independentem et p
consequens immaterialem.

Quantum ad 2^m articulum tenuit Jaco. qtuor
cōclusiōes. ¶ P^{ria} ē. i cuiuscūqz
morbi imaterial' salubris statu accidētia vltimanē. pbat

qz aliq vltimanē et nō i principio nec in augmēto nec in
declinatiōe. ergo rē. p. cōsequētia et assumptū silt. ¶ Itēz
qōlibz accidēs p aliquod tps auctū in fine illi' tēporis ē
intensius qz ynq ante. Sz accidentia vsq ad statū intē-
dunt. ergo rē. ¶ Scōda conclusio. i cuiuscūqz morbi salti-
bz reseruātis māz ad vnica cretica expulsioz i statu ac-
cidētia vltimanē. p. per Hal. in littera. Itē i statu aduenit
crisis. ¶ Tertia conclusio. distinguēdo tēpora morbi penes
accidētia in morbo materialib' nō fuanib' materiā ad
vnā cretica expulsioz accidētia vltimanē i statu. p. conclusio
ex qd nominis stat' q ad accidētia. ¶ Quarta conclusio.
distinguēdo tēpora i eisdez morbis penes digestione ma-
terie in statu nō vltimanē accidētia. pbat. p. vltimanē
accidentia. qz appeat sensibily vestigiū nature i materiā
morbi. qz rē. patet pntia. et assumptū p. i pleuresi i q princi-
piū quo ad accidētia ē qn materiā icipit fluere ad pleurā.
augmentū vō qn sensibily augef hui' fluxus. vñ catur
maior extensio maior solutio p iunitatis: et ex pnti maior
dolor status: qn tota materiā iaz fluxit et notū ē qz ad huc
nō apparet sensibily vestigiū actionis nature in ipaz māz
licet in eā aliqua egerit. Ista opinio fm omnē scolā ad
bonū intellectū pōt satis tolerari. ¶ Uey tamē apud sub-
tiliter itruentes nō ex toto p iunitatē vitatē. cuius falsitas ap-
paret i tertio articulo. Scōda oppositio ē ygonis nō discre-
pans a dictis Jacobi. id causa breuitatis ipaz omitto.

Quantum ad tertium articulū sit bec pma cō-
clusio. in alicuius morbi imālis
pncipio accidentia vltimanē. pbat. ponendo q sit vnus
morbus imaterialis i pncipio existēs et q mō applicetur
vnū p rariū. multo maioris potētie ad agendū q sit hic
morbus ad resistēdū. et p qz p iuncte post hoc minorabun-
tur accidētia ab hoc morbo pueniētia. Tūc arguitur sic.
huius morbi imaterialis vltimanē accidētia et nō in decli-
natione nec i statu. nec in augmēto. ergo in principio. patz
pntia et assumptū p omni parte. pbat pzo. huius morbi ac-
cidētia nō vltimanē in declinatiōe vt p. ex qd nois decli-
natiōis accidentiū. nec pōt dicere q i augmēto vel in statu
eo qz hic morbus nō bz augmentū nec status vt patet
itelligenti casuz. ¶ Sorte vō q casus nō ē possibilis. illud nō
est vey. eo qz suū p rariū poterat sibi applicari i qlibz in-
stanti tēporis mēsurantis alterationē morbi i virtutē: nec
est rō qz magis possit applicari vno tēpore qz alio. ¶ Se-
cūda conclusio. in principio alicuius morbi mālis salubris
accidentia vltimanē. pbat. qz sit. a. morbus salubris: cuius
tpa quo ad digestione. et quo ad accidētia coicidāt. sic qz
in tali morbo principiū quo ad digestione sit principiū quo
ad accidentia. et ponat qz hic morbus salubris pendeat a
materiā cōtenta in stomacho vel in intestinis: et simus i me-
dio pncipy quo ad digestione: et beneficio medici icipiat
bec materiā sensibily a mēbris pncipalibus elōgari. sic
qz accidētia eius p iuncte post minorent'. patet conclusio. nā
accidentia morbi materialis salubris vltimanē in prin-
cipio. ergo rē. patet pntia et assumptū itelligēti casuz. nō. n.
potest dici qz huius morbi accidentia vltimanē i augmē-
to vel statu: quoniā i tali morbo p elongationē a mēbris
pncipalibus aut māci euacuatiōne deficiēt augmētum
et status quo ad accidentia. ¶ Et potest ratiōe sic pbari.
huius morbi nō erit augmentū aut status quo ad acci-
dētia. nisi qn erit augmētū aut stat' q ad digestione. Sz hic
morbo nō bz nec habebit augmētū aut statū quo ad di-
gestione. ergo nec quo ad accidētia. illa et cōsequētia ē bōa
et totū aūs ē possibile. ergo et pntis. ponat ergo in esse et seqz
cōclusio. ¶ Ex istis seqtur qz nō i quolibz morbo salubri
repiūtur quatuor tēpora. patet. qz i morbo dictis. augmē-
tū nō reperit nō status quo ad accidentia. ¶ Seqz scōda
qz nō i cuiuslibz morbi salubris statu accidentia vltimā

nar. p3. q2 in statu huius morbi salubris ut dictum est in pcedentibus. pcedentibus accidētia nō vltimā qm̄ dato opposito se ḡt q̄ a morbo hēbit. statū aut augmētū q̄ ad accidētia: cuius tñ oppositū pbatū ē. ¶ Patet vltērius ex his q̄ dicta sūt positioes Jac. r vgo. esse falsas. ¶ Tertia p̄clo: in oib⁹ morbis habētib⁹ statū quo ad accidētia: accidētia morbus sequētia sūt scēuioza in statu q̄ in aliquo alioz tēpoz: ista p̄clo pbat. q2 accidētia morbū sequētia a p̄n⁹ vsq; ad statū intēdēdo pcedūt. ergo ipsa sūt intētioza r scēuioza in fine vel in vltimo istāti t̄pis mēsurātis illā itētionē q̄ ante. Sed hoc nō pōt esse nisi i statu. ḡ rē. ¶ Ex ista p̄clōne: p3 q̄ in oib⁹ morbis habētib⁹ statū quo ad accidētia: accidētia vltimā i statu. p3 ex mēte h̄a. statū difficultas. ¶ S3 ista positio videt̄ s̄ oēs medicine auctores. r s̄ Auicē. p̄ma quart. caplo de cognitiōe horaz febrū. vbi voluit q̄ in oī egritudine repianē p̄ncipiū: r istud in q̄busdā occultat. sicut in sinocha apoplexia ep̄lisa: cuius p̄trariū videt̄ inuere ista positio. Nā sicut aliq̄ egritudo s̄m istā positionē caret augmētō r statu. ita pōt carere p̄ncipio: aliter de rō diuersitatis. q2 in pcedēdo q̄ aliqua egritudo caret p̄n⁹ augmētō r statu nō h3 nisi declinatōne sicut oīdem⁹ iferi⁹. ¶ Ad hoc dubiū respōdet dicēdo q̄ Auicē. posuit istud quod s3 plurimū euenit: r q2 scdm̄ plurimuz quelibet egritudo h3 quatuor tempora. ideo posuit omnem egritudinē salubres ista quatuor tempora habere.

¶ Nō rīdet̄ ad argumēta ad oppositū. Ad p̄mū dicīf negādo q̄ post statū p̄tinue augeant accidētia: r negat̄ q̄ in quolibet morbo sit maior p̄portio morbi ad virtutē in statu q̄ ante: r hoc determinatū fuit in q̄ōne p̄cedētī vbi habitū fuit q̄ in statu in q̄busdā morbis necessaria est p̄portio eq̄litaris. vbi in augmēto erat p̄portio maioris ineq̄litaris morbi ad virtutē. nec ego volo q̄ in quolibet morbo sit p̄portio maioris ineq̄litaris morbi ad virtutē. imo i q̄busdā morbis demonstrare q̄ p̄ totū illū morbū est virt⁹ ad morbū p̄portio maioris ineq̄litaris: r nō ecōtra. ¶ Ad scdm̄ dicīf negādo istā p̄sequētia. mā faciēs morbū est minus maligna in statu q̄ ante. ergo accidētia sūt minus scēua. Et cā est: q2 licet mā sit minus scēua: tñ ad huc pōt ip̄mere r agere in virtutē r nō nisi debilitādo: q2 p̄tinue auget virtutis debilitas. q̄to aut virt⁹ est debilior tāto accidētia sūt magis scēua. ¶ Aliq̄ tñ negat̄ antecedens r coactū dicūt q̄ q̄uis virt⁹ agat digerēdo mām. calor tñ p̄terna naturalis agit putrefaciēdo vnde pcedūt in h3 argumētis q̄ digestio r putrefactio sūt itēdēdo pcedūt. S3 p̄ma rīssio ē melior. ¶ Ad tertiū p̄cedīf q̄ in statu pleuresis q̄ ad digestionē distingo accidētia nō vltimā. ¶ Ad vltimū negat̄ p̄na. nā l3 cā sit minor in q̄titate vt pbat argumētum: eius tñ malitia pōt eē maior: quōcūq; tñ illa p̄na nō valz. hec cā faciēs morbū est minoris q̄titaris: r minoris malitie nūc q̄ p̄mo. ergo accidētia hūc morbū sequētia sūt minus scēua nūc q̄ p̄mo: nā a minoratiōe q̄titaris r malitie cū deterioratiōe maioris virtutis stat illā mām agere debilitādo magis: r p̄ p̄na accidētia morbū p̄ntia maiorādo pcedere. quare rē.

¶ Questio. IX.

Veritur nono vtrū in morbis habentibus statū remotū sit in p̄n⁹: dāda diēta grossior. in statu vero subtilior. ¶ Arguit̄ q̄ nō p̄mo in p̄cessu est virtus debilior q̄ in p̄ncipio. ergo p̄tinue idigēt refocillatiōe maior. s3 hoc nō sit nisi p̄ diēta grossiorē. ergo rē. t3 p̄na. q2 s3 fortitudine r debilitate virtutis sumit̄ indicatio de subtiliādo r igrossando diēta. r assumptū p̄ncipale p3 de se. ¶ Secūdo multo plus resistit mā virtuti in p̄n⁹ q̄ in p̄cessu. ergo min⁹ est virtus occupāda cibo in p̄n⁹ q̄ in p̄cessu. p3 p̄na. r assumptū arguit̄: qm̄ mā in p̄n⁹ est maioris q̄titaris r potētie ad resistēdū q̄ in p̄cessu. vtp̄ intelligētī. ¶ Tercio. in sta-

tu pleuresis accidētia sūt remissioza q̄ i p̄ncipio. ergo tūc diēta v3 esse grossior q̄ in p̄ncipio. p̄na t3. q2 sicut accidētia sūt scēuioza: ita iudicat̄ de maioris subtractione cibi. r sic sūt breuioza. ita de minoris: assumptū p̄ncipale p3. q2 in statu pleuresis accidētia remittendo pcedūt. ¶ Quarto in statu morbi malis nō est subtiliāda diēta respectu p̄ncipij. ergo qd̄ falsa. p3 p̄na. q2 in statu morbi ē virtus multū resoluta r ipsa indicat̄ de magna restauratione: q̄ nō pficiē nisi p̄ multā cibi exhibitionē r p̄ illo ē Auicē. p̄ma q̄rti. caplo de cura fe. pu. in ḡiali docēs a p̄ncipio subtiliare. p̄pter qd̄ dixit r cū ignoraueris egritudinē subtilia regimē.

In oppositū est snia ypo. di. gb⁹ vero p̄tinuus est status ad istud. r ante istud p̄p̄ auferēdū est: prius vero verius reficiēdū: r si sufficiat egrotās. ex gb⁹ cōprehēdit̄ q̄ i morbis habētib⁹ statū posteriorē. i. valde remotū cōpetit diēta subtilior in statu q̄ in p̄n⁹.

In ista questione erūt tres articuli. in q̄z primo ponemus notabilia. In scdo opi. In tertio respondebit̄ ad questum.

Quātum ad primū articulū est notādū. p̄mo q̄ dupliciter pōt dici vna diēta grossior altera. p̄mo: q2 cib⁹ exhibitus in vna cibatiōe excedit cibū alteri⁹ cibatiōis alyo parib⁹. ¶ Scdo q̄ in tpe quo fit cibatio per vna diēta p̄ aliā diēta sūt plures q̄ oēs sil̄ sūpte plus restaurāt q̄ vna sola. ¶ Secūdo notādū q̄ duplex est cura. i. regularis. r coacta. Regularis ē quā sponte eligit medicus sine indicatiōe forti ad oppositū. Coacta v3 quā sponte eligit medicus stāte forti indicatiōe ad oppositum: q2. i. ad illā curā seq̄ vel inducīf notabile nocumētū l3 iurā mētū sit maius nocumētō. ¶ Tercio notādū q̄ sicut virtus est fortior. ita pōt maiorē q̄titarē cibi p̄fecte imutare: r quanto debilior tanto minorem potest immutare. patet hoc notabile de se.

Quātum ad secūdū articulū. Sūt opinio Jaco. de forliuio. p̄ cuius declaratiōe est sciendū. q̄ morboz qd̄ est materialis. quidā imaterialis: r qd̄ sit vnuisq; istoz declaratum est in p̄cedētī questione. ¶ Materialis aut morbus est. quidā enī reseruat materiā ad vna ceticā expulsiōne sicut est cōiter morbus contūnus materialis nō interpolatus. Quidā v3 nō est seruās ad vna ceticā expulsiōne sicut se. interpolate vt tertiane quartane. ¶ Istis visis quātū ad morbū materialis lem di. Jaco. tria. p̄mo q̄ in p̄ncipio morbi imaterialis magis cōpetit diēta grossa q̄ in augmētō statu vel declinatōe. pbat. q2 tūc virtus est fortior q̄ in aliquo alioz tēpoz. ¶ Dicit scdo. plures cōpetit offerre cibū in statu augmētō vel declinatōe morbi imālis q̄ in p̄ncipio: eo q̄ tūc virtus est debilior q̄ in p̄ncipio r eget virtus restauratiōe. Sed hoc nō pōt fieri p̄ multā cibi q̄titarē simul exhibitā. q2 virtus nō eēt sufficiēs. ideo rē. ¶ Dicit tertio q̄ totalis q̄titaris cibi exhibitū v3 esse maior in die nālī. in augmētō statu vel declinatōe q̄ in p̄ncipio. ¶ Sed s̄ p̄mū arguit̄. in certa pte declinatōis est virtus ita fortis sicut in certa pte p̄ncipij signata. puta. a. ergo p̄ tūc q̄tū ad cibationē vna vuenit diēta ita grossa in certa pte declinatōis sicut in certa parte p̄ncipij signata. p3 p̄na. r assumptū sat̄ intelligētī. Nā nō est dubiū q̄ declinatō morbi terminata ad finē egritudinis iungit̄ virtuti fortiori q̄ certa pte p̄ncipij terminata ad augmentum. ¶ Secūdum dictūz etiā est falsum. q2 cā qua plies vuenit offerre cibū in statu vel declinatōe est resolutio maior. r restauratiō v3 p̄portioniari resolutiōi. ¶ S3 s̄. in p̄ncipio morbi imālis stat resolutionem esse maiorem q̄ in augmento statu vel declinatōe. ergo rē. patet p̄na r assumptūz. pbat. quia stat humidum in p̄ncipio non solum resolutū merito morbi. Sed merito aliarum causarum resolutioni occurrentius

Particula

in principio morbi et non in augmento statu vel declinatione. ut satis patet esse possibile. ¶ Preterea dictum 2^m non continet veritatem in quolibet parte declinationis. Nam in certa parte declinationis stat virtutem minus esse resolutam. stat ipsam esse potentiorē quā in certa parte principij. ergo etc.

¶ Contra tertium dictum arguitur: quod stat virtutem regulariter operando vel irregulariter maiorem quantitatem cibi posse transmutare in principio. in die naturali quā debilis in augmento vel statu. ergo illud dictum est falsum. p. 3. contra et assumptum satis p. 3. eo quod stat virtutem istam esse fortiorē. et potentiorē ad transmutandum cibum exhibitum in una cibusione quā sit virtus debilis repta in augmento vel statu ad transmutandum cibum maioris quantitatis in pluribus vicibus in die naturali etc.

¶ Quantum vero ad morbum maiorem non servante materia ad unam criticam expulsionem dicitur Jaco. quod comparando principium accidentium augmento et statui grossior dieta convenit in principio quā in augmento et statu: quod quantum ad unam cibationem maiorem quantitatem nutrimenti poterit imutare in principio quā in augmento vel statu cum illo tempore sit fortior. ¶ Sed istud non est verum. Nam aliquid est morbus materialis in quo competit dieta in principio ita subtilis sicut in augmento vel statu. ergo p. 3. contra. et assumptum manifestum est in apoplexia. ¶ Quarta ad morbum maiorem fuantem maiorem ad unam criticam expulsionem dicitur quod in talibus morbis habetur statum plerumque quilibet cibatio esse minor in augmento et statu quā in principio. ¶ Dicitur scdo quod totalis summa cibi exhibenda in die naturali in statu talium morborum dicitur esse maioris quantitatis quā tota summa exhibenda in principio in equali tempore. p. 3. quod tunc virtus est debilior et resolutio maior et status valde plerumque. ¶ Sed hoc. scilicet scdo dicitur non esse verum. stat. n. virtutem in talibus morbis esse potentiorē in principio ad aliquam cibationem quantitatem transmutandam in una cibusione. quā in eisdem morbis virtus debilis. ad transmutandum maiorem cibi quantitatem pluribus vicibus in statu vel in augmento. ergo etc. patet contra et assumptum intelligenti.

¶ Scdo opinio est ygonis tenentis in hac materia quatuor rationes. quod posita veritate non inconuenit maiorem quantitatem cibi esse afferendam in statu quā in principio morbi imialis. p. 3. et ethica quod non solum datur cibum cum nutritiois sed et cum refrigerij. nam nutrimentum aliquo modo refrigerat in principio sue exhibitionis. Cum ergo in statu sit indigentia maioris refrigerij sequitur plus cibi esse afferendum in statu morbi imialis quā in principio alij p. 3.

¶ Sed ista ratio peccat multis. primo: quod presupponit in principio morbi imialis et in statu eiusdem esse paritatem in fortitudine virtutis: quod in nullo morbo est possibile semper. n. in cuiuscumque morbi statu virtus est debilior quā in principio. ¶ Peccat scdo quia illa ratio concludit quod in omni statu morbi casu tam imialis quā mialis plus cibi esset afferendum quā in principio: cuius oppositum dicitur yponi. in p. 1. et p. 3. contra: quod in statu morbi calidi non tamen datur cibum cum nutritiois. sed et gratia refrigerij. Cum ergo in cuiuscumque morbi statu sit indigentia maioris refrigerij quā in principio sequitur etc. ¶ Peccat tertio quia nullus medicus potest dare cibum in maiori quantitate quā virtus posset digerere. Cum ergo in statu cuiuscumque morbi sit virtus debilior quā in principio sequitur quod minor quantitas cibi debet exhiberi in statu quā in principio: cuius oppositum dicitur. ista prima conclusio. ¶ Scdo eius conclusio est. quod in morbo imateriali in quo non est virtutis debilitas. nisi contra vim morbi illius in principio quā ad accidentia est grossius dietandum quo ad omnem cibationem quā in augmento statu vel declinatione. p. 3. quia virtus est fortior: et accidentia minora. et non est aliquid contrarium indicans. ¶ Sed ista conclusio est falsa. ¶ Nam in declinatione cuiuscumque morbi imaterialis virtus est absolute fortior quā in certo tempore principij. ergo in declinatione dicti morbi virtus maiorē quantitatem cibi potest imutare quā in principio. p. 3. contra p. 2. v. notabile positum in primo articulo. Cum ergo non debeat maior quantitas cibi exhiberi quā virtus

possit digerere sequitur quod quo ad unam cibationem in declinatione cuiuscumque morbi dieta convenit grossior quā in principio. patet contra quia sicut virtus est forti or ita maiorem quantitatem cibi quo ad unam cibationem potest imutare. ¶ Item etiam non continet veritatem vltiter quoniam aliquid est morbus imaterialis ita brevis: et ita senex accidentium: ut in nullo ipsius tempore veniat cibi exhibitio. ¶ Tertia ratio. quod in morbis materialibus. a principio multum distante statu deducta alia indicatione alterius morbi coniuncti vel reperiibilis in principio est grossius dietandum. constante vbius virtute. ¶ Quarta conclusio. stat in morbo materiali subtili. non reservante materia. etc. in statu quo ad digestionem subtilius esse dietandum. quā fuerit in statu quo ad accidentia eiusdem morbi. alij indicationibus deductis et vtrobius constante virtute. pbatur: quia merito preparationis materie impedimentum propter cibum exhibitum in statu quo ad digestionem est maius quā si materia non esset tantum preparata. sed tamen ita esset preparata. sicut fuit in statu accidentium. sit ergo quod p. a. et arguitur sic. Stat quod minus quā p. a. no commentum cibationis merito securitatis accidentium in statu quo ad accidentia excedat no commentum in statu quo ad digestionem. In tali ergo morbo stat no commentum ex exhibitione cibi in statu digestionis esse maius. igitur alij paribus erit subtilius dietandum. ¶ Ista ratio non est vltiter vera. Nam in statu quo ad accidentia virtus est debilior et minus potens cibum regulare quā in statu quo ad digestionem. ideo in statu quo ad accidentia est subtilius dietandum. in talibus morbis quā in statu quo ad digestionem. 13. contra. pro tanto quod in talibus morbis non reservantibus maiorem etc. in statu quo ad accidentia subtilior debet dieta quā in declinatione eiusdem. etc.

Quantum ad tertium articulum est notandum pro declaratione eorum que dicenda sunt quod in aliqua parte declinationis est virtus debilior quā in principio. et quā in augmento et quā in aliqua parte status ad augmentum terminata. ¶ Et in aliqua parte declinationis est virtus fortior quā in statu: et quā in augmento et quā in aliqua parte principij versus augmentum terminata. Et in aliqua parte declinationis eiusdem est virtus ita fortis sicut fuit in statu et in augmento et in principio. Ista suppositio patet. et pro quo ad primam partem pbatur. quod in vltima parte status est virtus debilior in certa proportione quā in principio status et quā in augmento: sit ergo quod in duplo. et arguitur sic. in duplo debilior est nunc virtus quā in temporibus ante dictis. Cum igitur nulla latitudo fortitudinis vel debilitatis deperdat subito. vel acquiratur: sequitur quod post hoc virtus est debilior quā in dictis temporibus. Cum ergo post hoc erit declinatio accidentium: sequitur quod in aliqua parte declinationis accidentium virtus est debilior quā in temporibus predictis. et sic patet suppositio quo ad primam partem.

¶ Quod autem scdo pars sit vera patet intelligenti materiam: quoniam virtus per totam declinationem fortificando procedit donec ad naturalem redeat dispositionem. quare patet scdo pars. Et ex istis duabus patet tertia. nam ex quo in aliqua parte declinationis reperitur virtus minus fortis quā in aliqua parte status ad augmentum terminata et quā in augmento et quā in principio: et reperitur in aliqua alia magis fortis sequitur quod reperitur etiam eque fortis. ¶ Ex ista suppositione sequitur quod in declinatione cuiuscumque morbi regulariter operando quo ad unam cibationem convenit dieta subtilior quā in principio. et quā in augmento. et quā in aliqua parte status ad augmentum terminata patet: quia in aliqua declinatione virtus est debilior quā in predictis temporibus. ergo etc. patet contra: quia sicut virtus est debilior ita quo ad unam cibationem dieta merito quantitate debet esse subtilior. et assumptum principale patet in probatione prime partis suppositionis.

Particula

Scōda positio fuit ygo. tenētis istas p̄nes. **C** P̄ria q̄ regulariter opando in fe. interpolata iter cuius porximos nō cadit q̄s media cibādus ē eger i hora porximi: p̄s de quot tidiana cui⁹ porximus ē. z. 4. horaz iter quā r sequentē nō cadit t̄ps sufficiens ad digestiōnē in q̄ ne venter sit plenus veniēte secūdo porximo: melius est in declinatōe p̄cedētis paroxismi cibare. **C** S̄z ista p̄ nō p̄bat intentū. Nō. n. p̄bat cibationē in declinatōe factā cē regularē. Ista t̄n ope ratio nō est sine forti indicatiōe ad oppositū: nec valet ista p̄na. melius est in h̄s paroxismi declinatōe cibare q̄ tpe getis. ergo ista cibatio ē regularis. mō fundamentū istius p̄na nō est nisi illa p̄na: vt p̄s inspiciētī ei⁹ p̄bationē: r q̄ il la p̄na nō valeat satis p̄s intelligētī medicinā. **C** Secūda p̄na est ista. in nulla fe. interpolata inter cuius porximos mediat q̄s sufficiens ad debite reficiēduz infirmū pro toto tpe circuitus deductis alijs indicationib⁹ ab illis q̄ a predi cta fe. r vtute r mā fe. sumunt nō est cib⁹ dādus tpe pa roxismi p̄stāte vtute. p̄s. q̄z melius ē pro tūc nō cibare r ex pectare vt cibet in gere. **C** Addit aut q̄ in cura coacta ē ci bus exhibēduz q̄nq̄ in p̄ncipio porximi: sic cūz vtus p̄p̄ni miā euacuatione defecerit. **C** Ista z⁹ p̄. non satis facit ad plenum: sicut patebit in tertio articulo.

Quantum ad tertius articulū est notādū q̄ cui⁹ debili corrdet: vel corrdere p̄t talis r tātus cib⁹ q̄tūm r qualē p̄t vtus bñ r p̄fecte digerere. Ista sup̄pō p̄s q̄z cui⁹ libet corrdere sano vel tēpato corrdet. vel corrdere p̄t ci bus tātus r talis quātuz r q̄lez p̄t vtus illius tēpato corpo ris bñ digerere. S̄z quantūcūq̄ debili sit vtus ex aliq̄ egri tudine dabilis ē vtus in corpore tēpato debilior. Si q̄ vtuti debiliori corrdet vt p̄t corrdere cib⁹ tātus r talis quā. tuz r q̄lez vtus illa p̄t bene digerere. seḡ q̄ a fortiori hoc p̄t corrdere vtuti minus debili. **C** Ex aut q̄cūq̄ vtu te data quantūcūq̄ debili sit repire vtutē in tēpato corpo re debiliorē. p̄s satis itelligētī. **C** S̄z p̄t rōne sic probari. Nōz si q̄cūq̄ debili vtute data ex aliq̄ egitudine nō sit da bilis vtus t̄pato corpis debilior: sit illa vtus a que sit ita de bilis q̄ illa nulla vtus t̄pato corpis sit debilior: r sit vtus t̄pato corpis. b. r arguit sic. b. ē potentior seu fortior. a. ergo in certa determinata p̄portione. sit q̄ q̄ in dupla: r arguit sic in duplo potētiōr est vtus. b. q̄ vtus. a. S̄z dabilis ē aliqua vtus corpis t̄pato qua. b. p̄cise in duplo ē potentior. q̄ dabil est aliq̄ vtus t̄pato ita potēs sicut. a. q̄ rē. p̄s p̄na r assūptuz s̄lir. q̄z vtus tēperati corpis p̄ etatiuz decursuz p̄t ad non gradū vtutis deduci. r p̄ simile argūntuz: sicut p̄bat ē ali quaz vtutē corpis t̄pato esse eā potētiōr cūz vtute a. ita ēt p̄bari possēt eē aliqua vtutes debiliorē in quacūq̄ p̄por tione volueris. **C** Scōdo notādū q̄ stante nutrimentū indi gentia ex cibo p̄fecte digesto. r ad nullā malaz qualitatem p̄uerso sequit̄ magnū iuuamentū: r nullū aut modicū no cumētuz. p̄s notabile satis ex fe. **C** Istis notatis sit bec p̄ p̄clusio. in aliqua fe. regulariter opando ē cib⁹ exhibēduz. p̄s. q̄z in fe. effimera pueniētē ex fame est regulariter opan do cib⁹ exhibēduz. q̄ clusio vera. p̄s p̄na. r assūptū s̄lir eo q̄ fe. effimera pueniēs ex fame nō curat nisi p̄ cibi exhi bitionē. q̄ rē. S̄z tal exhibitio ē regulari. p̄bat: q̄z sit absq̄ forti idicatiōe ad oppositū: nec ad eā segtur notabile nocu mentū: sicut p̄s p̄ nocumēta q̄ sequunt̄ ad cibi exhibitionē r est bec p̄ de mēte auic. p̄ma quarti. cap. de cura fe. effime re pueniētis ex fame. **C** Scōda p̄tra oēs scolaz in oi egri tudine: taz māli q̄ immāli. vbi nō est timor de suffocatiōe stāte nutrimentū indigētia regulariter opando p̄t cib⁹ cō petere. p̄batur. q̄z si non: det illa egritudo: in q̄ nō est timor de suffocatiōe: r nō p̄t cib⁹ cōpetere. r s̄lir. a. ḡra exēpli in for. r arguit sic. vtuti bñ corpis corrdet vel corrdere p̄t cib⁹ tātus talisq̄ quātuz r q̄lem illa vtus p̄t bene di

gerere. vt dicit prima sup̄pō. s̄z ex tali nutrimento bene d̄i gesto segtur iuuamētuz r nullū aut modicū nocumētū. p̄ scōdam. igi⁹ talis exhibitio cibi cōpetit. r p̄ p̄na erit regula ris: vt p̄s ex q̄d nois regularis opationis. Et sicut arguit de vtute for. respectu sue egitudinis. ita arguit de quacūq̄ alia egitudine respectu cuiuscūq̄ alterius virtutis fortis: aut debilis. **C** Ex istis duab⁹ p̄nibus p̄s error p̄cedentiuz in secundo articulo opi. r cōtinet bec cōclusio vtutes non tantū in egitudinib⁹ h̄ntibus exacerbatiōe. S̄z ēt in fe r b̄rib⁹ p̄tinuis clusis porximis carētib⁹ r exacerbatiōib⁹. **C** Sed vt q̄ illa positio sit falsa. **C** P̄rio q̄z d̄dicit ypo. in l̄ra duz ingt in porximis subtrahere oz: apponere eniz lesio est. Et est p̄niam eiusdē in Affo. p̄cedenti dū dixit. vbi q̄ scōm acumen egritudo p̄tinuos r vltimos labores h̄s. vlti ma necesse est vti dieta. q̄ stante virtute in cuiuscūq̄ mor bi statu cōpetit dieta tenuissima. q̄ in null⁹ morbi statu cō stante virtute regulariter opando est cib⁹ exhibēduz: cui⁹ oppositū diē bec noua positio. **C** Itē ipsa est p̄ mēte Auic. p̄na q̄rti. cap. de cibatione fe. vbi ingit si nō esset illud q̄d p̄tina virtuti eēt magis necessariū subillare cibū vltima subillatiōe. **C** Itē est p̄ cōiter p̄acticātes. oēs. n. tpe paro xismi subtrahit cib⁹. **C** Et est p̄ mēte Auic. p̄ma quarti cap. de cura fe. pu. in generali vbi voluit r p̄cepit porximos euacire corpore existente vacuo. **C** Ad bec oia r̄ndetur s̄lir r d̄i q̄ bec p̄o non d̄dicit p̄dictis auctorib⁹ nisi scōz appen tiaz. r cā est: q̄z l̄s cui⁹z virtuti p̄portione ē cib⁹ tātus r tal q̄tuz r q̄lez virtus illa p̄t bene r p̄fecte digerere. t̄n bic ci bus sic p̄portionat⁹ virtuti in q̄li r q̄to nō est a medico co gnoscibilis: cūz sit artifex cui⁹ speculatio nō trāscendit sensū. certa. n. q̄titas a medico metiri non p̄t: cū nec calamo scri bi nec lingua p̄ferri p̄t. **C** Ad p̄m q̄ d̄i q̄ in porximo nō oz cib⁹ exhiberi cū ex cibi exhibitōe sequat̄ lesio: vt diē ypo. in afforismo: r hoc pro tāto: q̄z in corpibus egri nescim⁹ ad ministrare cibū virtuti p̄portionatū: r hoc q̄z ex cibo quez cōiter administram⁹ p̄s plurimū segtur lesio. id bonū est a tali cibatiōe abstinere: nec hoc d̄dicit p̄ni n̄e. nō. n. dico q̄ in q̄libet egitudine sit cib⁹ exhibēduz q̄lis cōsuet⁹ ē exhi beri: s̄z q̄ p̄t regulariter opando cib⁹ exhiberi. r iste erit ita virtuti p̄portionatus q̄ ip̄s taliter exheret in subaz nu triti: sicut virt⁹ cōuertit cibū cōsuetuz tpe sanitatis. Et eo dez mō respondēt ad alia argumenta.

C Et ad argumēta ante oppositū. **C** Ad primū respondēt aliq̄ cōcedendo p̄ argumēta cōueniunt in cura coacta. Et cōcedunt q̄ in porximis iuices subintrātib⁹ cōuenit cib⁹ coacte. nō t̄n regulariter r s̄lir dicunt ad z^m r 3^m. Ego tamē cōcedo q̄ in p̄dictis egitudinibus p̄t cōpetere. cib⁹ ēt re gulariter operādo. vtz illa exhibitio cibi q̄ cōiter vtimur in p̄dictis egitudinib⁹ est potius coacta. r nō regularis: eo q̄ nullū talē cibū: quo cōiter vtimur: possumus sine forti i dicatione ad oppositū r notabili nocumēto administrare. Et ē simile: sicut in hoie famelico apto icurrere opilatiōes administrares macarōes vbi nō haberes aliū cibū: nec spe rares h̄re tūc talis exhibitio cibi esset irregularis. r t̄n alia cibi p̄portionati administratio esset regularis. quare rē.

C Questio.

Veritur ii^o. Utrū sit deterius cibare in p̄n^o porximi egrotantē q̄ in alio quo alio tpe. arguit q̄ non. **C** P̄rimo. in prin^o paroxismi calor nālis est multo potētiōr ad di gerendū r regulandū cib⁹ q̄ in aliquo alio tpe. q̄ in prin^o paroxismi minus malū est egrotantēz cibare q̄ in aliquo alio tpe. p̄s p̄na r assūptū arguit p̄mo: q̄z in principio pa roxismi calor est magis vnitus. r quātō est magis vnit⁹: tā to d̄i potētiōr. **C** Scōdo. q̄z in principio noduz aduenit ca lozi nāli resolutio que aduenit alijs tēporibus. ergo in prin cipio paroxismi est calor potētiōr. tenet p̄na. q̄z per resolu

tionez aduenientē debilitat calor: et assumptū notus est de se. ¶ Secūdo ad pncipale. ita se h3 pncipiū pncipale ad statū particularē: sicut se h3 pncipiū vlt ad statū vltm. Sed cōuenientius est cibare egrotantē in principio vlti q̄ in statu vlti. q̄ s̄l̄r in principio particulari q̄ in statu particulari. q̄ rē. p̄s̄ n̄a et assumptū pro maiori pte ex cōuenienti s̄l̄r: et pro minori ē sn̄a oīuz medicine auctoz. ¶ Tertio ad pncipale. deteriora sunt accēna status q̄ pncipij. et magis ē virtus occupata circa digestionem māci in statu q̄ in prin°. et p̄na pro tanto: q̄ sicut morb⁹ est intēsi⁹. ita cibus d3 exhiberi minoris quātītatis. ¶ Quarto p cibuz exhibitū in principio augent accidētia pncipij. et p exhibitū in statu augentur accēna status. Sed deteriora sunt accidentia status q̄ pncipij. ergo deterius est egrotantem cibare in statu q̄ in principio. p̄s̄ cōsequētia intelligenti.

Ad oppositum est sn̄a Hal. primo Regi. acuto: ruz: et arguif rōne sic. nocumēta pncipij cōciant oibus t̄pibus morbi. et nocumētū status non cōciant nisi paucis. q̄ nocumētū pncipij ex cōbatione est multo maius q̄ nocumētū status. et p̄na q̄ sicut nocumētum est vniuersalius ita est deterius.

In ista questione erunt tres articuli. In quo ruz primo ponent notabilia. In 2º opinionēs. In 3º. respondebitur ad questum.

Quantum ad primū articulu est notandū q̄ in principio p̄oxisimi calor n̄alis retrahitur ad interiora: in statu vō ad exteriora expādif vna cū vaporib⁹ māe putrescentia. in declinatōe calor est versus tempie ductus: et in augmēto repitur: sic dispositio media inter prin° et statū. ¶ Secūdo notandū q̄ tpe p̄oxisimi accidētia declinatōis accidētia pncipij opponunt. in declinatōe. n. vapores totaliter exarāt: in pn° vō mō opposito se h̄nt. ¶ Tertio notandū q̄ accēna pncipij sunt duplicia. quedā sunt vtutis oppressiōe p̄na: sicut sunt accidētia que cōsequunt aggrauationē virtutis a mā: q̄ daz sūt sequētia ipsius resolutionē pp caliditates putredinalē repertaz in mā. ¶ Quarto notādus q̄ accidētia apta seq cōbationē factā in p̄oxisimo cōia et pncipalia sunt. 4. ¶ Primus est additio. ¶ Secūdo p̄oxisimi plonatio. ¶ Tertiu supfluitatuz multiplicatio. ¶ Quartuz corporis et caloris n̄alis et spūs inflamatio. bec ē declarata sunt in q̄stione p̄cedenti.

Quantum ad secundū articulu dicit Ja. de Sorliuo q̄ virtute forti et p̄oxisimo salubri deducto nocumēto nouiter supueniēte alio ab eo qd natū est seq tpe simplicis vnus p̄oxisimi deterius in principio est q̄ in augmēto vel statu egrotantē cibare. istam cōclusionē p̄obat multipl. p̄io. q̄ plura et maiora nocumēta sequunt per cōbationez factam in prin° p̄oxisimi q̄ in augmēto vel statu. ergo rē. Patet p̄na. et assumptuz s̄l̄ter discurrendo p nocumēta iaz dicta in vltimo notabili. i. pn° .n. p̄oxisimi sit maior additio in suffocatiōe p cibū exhibitū q̄ in augmēto vel statu: cuz cibus sit n̄aliter n̄alis caloris suffocatiuus. cibus aut in statu exhibit⁹ nō est apt⁹ ita inflamatiōe augere: sicut in pn° suffocatiōe: cuz cibus n̄aliter inflamatiōi resistat. ¶ Secūdo q̄ p cibuz exhibitū in principio augent oia tpa p̄oxisimi: sed p exhibituz in statu non p̄nt maiorari prin° et augmentū: q̄ ipsa iaz sunt p̄te rita: q̄ at p cibuz exhibitū in principio oia tpa morbi maiorētur p̄s̄. p̄imo. n. auget pn°: q̄ sit caloris n̄alis submersio. Secūdo auget augmentuz: q̄ vtus oppressa tardius extra mittit vapores. Tertio auget stat⁹: q̄ vapores anteq̄ diminiui incipiāt notabilr longiori tpe in intēsiōe p̄generabūt. Quarto auget declinatō: q̄ vapores multi tardius resoluent. ¶ Itē ad cōbationē factaz seqtur maxia crudaz supfluitatū multiplicatio. nō aut ita in statu. igitur rē. p̄s̄ p̄na et assumptuz arguif: q̄ calor n̄alis a multo calore oblesus

nullatenus poterit cibū imutare. in statu vō inflamabitur q̄re nocumētuz pncipij: v̄ esse maius nocumēto status et augmēti. ¶ Sed ista positio ē falsa et insufficiēter fundata sicut apparebit in 3º articulo.

¶ Alia est positio Ugo. q̄ inter alias cōclones dicit duas. q̄ p̄ prima ē ista. statibus accētib⁹ pncipij eque p̄portione biliter intēsi⁹ cū accētib⁹ stat⁹ eiusdē p̄oxisimi salubris cōstante vtute: et deductis alijs ipedimētis p̄terq̄ p̄oxisimale motum dicti p̄oxisimi deterius est cibare in pn°. q̄ in statu māe. p̄s̄: q̄ in principio cib⁹ magis ē aptus. intēdere accēna pncipij q̄ accēna stat⁹. q̄ alijs p̄ibus magis intendet. ¶ Itē B̄ stan te in principio stomachus et pecc⁹ deterius disponunt. q̄ rē. ¶ Secūda ē ista. p̄portione stāte cū circūstantijs dieti iste est ordo in malicia t̄pis cibandi. p̄ximū est pn°. Secūda stat⁹. Tertiu augmentuz. Quartū declinatō. ¶ Ista pō nō est v̄a nec fundata sufficiēter quo ad aliquā dictaz p̄num: et hoc clare apparebit in tertio articulo.

Quantum ad 3º articulu est notādum q̄ hic debemus p̄supponere cetera pia in cōbatione q̄rtuz ē possibile. vt. s. q̄rtuz et q̄lis dat cib⁹ in prin° tātus et talis det in alijs t̄pibus morbi. Nā ponendo cetera paria facile ē predictas pōnes iprobare. ¶ Doc notato dico ad q̄onem q̄ deterius q̄ntq̄ est egrotātes cibare in principio q̄ in statu: q̄ntq̄ meli⁹: q̄ntq̄ p̄cise est eq̄ malū. ¶ Prima p̄s̄ p̄bat: q̄ capiat cibus in frigidati⁹: et sit vtus cōtans. et arguif sic: hic cib⁹ necio facit nocumētuz in pn°: si exhibeat: tur: eo q̄ addit in suffocatiōe. Sed hic cib⁹ exhibitus in statu nō tm̄ facit nocumētuz: sicut in pn°. q̄ per hanc cibi exhibitionē plus ledit ifirmus in pn° p̄oxisimi q̄ in statu: patet p̄na: et minor arguif: q̄ hic cibus in frigidatiuus datus i statu minuit flāmaz merito sue q̄lītatis. et a vtute bene digerit cuz sit sibi p̄portione in quātitate eo qd virtus ē fortis: vt suppono. q̄ v̄ qd hic cibus faciat iuuamētuz exhibitus in statu merito sue q̄lītatis: et merito n̄ae cibi. in pn° vero magnū facit nocumētum eo q̄ sua q̄lītate nocet in pn°. ¶ Secūda p̄s̄ p̄s̄. naz datus cibus in principio est magis augmentatiuus flāme q̄ sit augmentatiuus suffocatiōis: sicut cibus q̄ est modice quātītatis multe subtilitatis et vebemētis inflamatiōis. P̄onat q̄ hic cib⁹ sit. a. et arguif sic. a. cibus exhibitus in statu facit magnū nocumētū q̄lītate sua. s. caliditate subtilitate. et inflamabilitate. exhibit⁹ aut in principio v̄ facere iuuamētuz p̄p̄ea q̄ opponitur accidētib⁹ suffocatiōis remouēdo frigus rigozē et h̄s: p̄p̄ea q̄ in principio se. ad remouēdū rigozē vebemētē cogimur si que sunt vebemētis subtilitatis exhibere. ¶ Tertia p̄s̄ p̄s̄. naz ex quo ē repibilis cibus q̄ est magis leuius in principio q̄ in statu et e. ergo repibilis est cibus tm̄ ledēs in principio: sic in statu. Libādo q̄ egrotantē tali cibo tm̄ malū cōmittitur in prin°: sicut in statu et e. ¶ Ex quo p̄s̄ r̄isio ad questuz q̄ q̄ntq̄ stante fortitudine vtutis in toto p̄oxisimo deterius est egrotātes cibare in pn° q̄ in statu: q̄ntq̄ deterius in statu q̄ in pn°. et q̄ntq̄ est nocumētuz p̄cise equale.

¶ Dis v̄is̄ r̄idēf ad arguif i q̄bus fundat positio Jac. ¶ Ad p̄m cū d̄f q̄ multo maiora nocumēta sequunt cōbationem factā in pn° q̄ in augmēto vel statu: d̄f q̄ non est v̄lter v̄ez. q̄ntq̄. n. nocumēta seq̄ntia cōbationez factā i statu sunt multo maiora q̄ illa que sequuntur cōbationez factā i pn°. sicut patuit i 3º articulo. ¶ Et ad p̄bationē cū arguif q̄ maior sit additio i suffocatiōe: d̄f q̄ alijs cib⁹ multo maius facit nocumētuz inflamādo exhibit⁹ in statum merito sue q̄lītatis q̄ exhibitus in pn°. merito sue pauce quātītatis suffocando. ¶ Ad aliud q̄ oia tpa morbi augent p cibū exhibituz in pn°. d̄f q̄ ista p̄na nō valet. plura temporā morbi augent p cibū exhibituz in pn° q̄ p cibum exhibituz in statu. ergo deterius est egrotantē cibare in pn° q̄

Particula

in statu. Et cā est qz multo maius nocumētum fit p cibum exhibitū in statu resoluēdo inflāmādo. z vtutez debilitando qz in plōgādo nocumētuz. p oia tpa morbi. pōt. n. nocumētū status eē maius p intēssionē qz sit nocumētū alioruz tpm p plōgationē. ¶ Ad vltimū cumōf qz ad cibationē factā in pñ: segtur maxia crudaz supfluitatū multiplicatio. qz tē. pōt negari assumptū. Nā cib' exhibitus i pñ: pōt merito sue q̄litas eē oppositus accitibus principy z merito sue nāe vtuti multū pportioat'. ¶ Potest et negari nā. lz. n. p multiplicacionē supfluitatus fiat magnum nocumētuz in pñ: tñ in statu p intēssionem z vtutis resolutionē pōt fieri p eundē cibum nocumētum multo mai' qz fuerit nocumētuz factū i pñ: ¶ Ad argumēta vgo. rñ def. z prio ad primū cuz dicebat cibuz exhibit' in pñ: est magis aptus itēdere accia pncipy. ¶ Dicit qz nō est vlyter veyz. Aliqz. n. cibuz ē aptus magis intendere accia status qz pncipy: sic est cibuz pauce quātūtatiz z multe subtilitatis tve hemētis inflāmabilitatis. ¶ Ad 2^m cū dī qz nocumētum plurib' cōicaf tpbuz dī sicut ad argumētuz Jacobi. ¶ Ad vltimū cuz dicebat qz hoc stāte in pñ: stomachus z pect' dēteri' disponebant: dī qz nō est vlyter veyz. z p nīs 2° ei' qz nō est vlyter vā: nec ego video qz ex sua zclone seq̄tur aliō nisi qz fiat trāsitus de extremo ad extremū sine medio. Nā si nocumētuz principy sit mai' p cibationē qz nocumētū alioz tpm. sit qz gā exēpli nocumētuz pncipy: vt. s. z nocumētuz stat': vt. 6. z nocumētū augmētū: vt. 4. ex quo est minus qz nocumētū stat': z post statū est augmētuz: vt dicit scōa. segtur qz sit trāsitus a nocumēto: vt. 8. ad nocumētuz: vt. 4. nō trāsferendo p nocumētuz: vt. 6. vt clare p3 intelligētī. Nā post pñ' seq̄t augmētuz: z post augmētuz seq̄t stat'. seq̄t ē ex predicta qz an declinationē accitū sit declinatio accitūz. nīs falsuz: z t3 nīs: qz nocumēta augmētū sunt minora qz nocumēta pncipy. z ē status: nisi qz alr de articularef. ¶ Scōa qz ipius nō p̄tinet veritatē. z tñ argumētū vī pcedere p̄ primā conclusionem.

¶ Scōa qz dicta insurgūt difficultates: qz q̄rif cui' t̄pis p̄ximī sūt accia dterioza. ¶ Scōa difficultas. qz argumētū deducituz p̄ ygonē vī pcedere p̄ p̄nēs istā. Nā ex quo p̄bat qz quo ad accia dterio' est q̄nqz egrotantem cibare in pñ: qz in statu seq̄t qz accia erūt minora z minus scēua i statu qz in pñ: qd si ccedat seq̄t qz declinatio accitū erit anteq̄ erit declinatio accitūz. ¶ Ad has difficultates rñ def. z p̄mo ad p̄mā dī qz varie sūt opiones. p̄ma Jaco. p̄mittētī qz mā peccās febrē p̄ximāle faciēs aliq̄n ē mltē grossicie multe q̄tūtatiz z pauce inflāmabilitatis: z q̄nqz se bz. qz ē multuz subtilis nō multe grossicie. nec multe q̄tūtatiz. Exem plus p̄mī. mā slegmatica. Exēplū scōi. mā multū acuta: sic colera. ¶ P̄mittit 2° qz vtutis opp̄ssio p̄seq̄t multitudinez z grossiciē māci opprimētis z grauātis. resolutio vō in seq̄t intēssionē caliditatis p̄ternām ipsi'. ¶ Dis p̄missis t3 tres p̄nes. p̄ma. possibile ē accia pncipy fore absolute dterioza accitib' status. p̄bat: qz possibile ē māz eē talis dī p̄nēs: vt ipsa magis sit nociua opprimēdo z grauādo qz resoluēdo: vt mā existēte multa z grossa. z de difficili inflābili. vnde frig' slegmaticē valde ledit in pñ: z in statu paruz in quo casu magis timēt egrotātis p̄ditio in pñ: qz in statu.

¶ Scōa qz pole est accitū stat' fore absolute dterioza accidētib' pncipy. p̄bat: qz pole ē māz opprimēdo puū posse inferre nocumētuz q̄ iprimēdo sua caliditate intēsa multuz resoluūt: z vtutes p̄sternit. ¶ Ex qbus seq̄t 3° qz p̄ possibile ē accia status. z accia pncipy eiusdē p̄ximī eē q̄līter mala. p3. ¶ Ex istis infert qz pole est in pñ: vly alicuius morbi accia absolute fore scēuioza. z peioza qz i statu. z ad buc minus mala. z etiam equaliter mala.

¶ Ista pō est falsa. Lōtra quā arguif sic. in q̄lz morbo a pñ: vly ad status vtus debilitādo. z morbz' crescēdo pcedit. qz

virtutis debilitas i quolz morbo ē maior i statu qz in pñ: z seq̄t vlytra. virtutis debilitas ē maior i statu qz in pñ: z nullum accis morbi ē dterio' vtutis debilitate. qz in quolibet morbo absolute accia stat' sūt dterioza accitibus p̄ximī p̄y. cui' oppositū cōcedit positio. Itē si accia pncipy sūt absolute q̄nqz dterioza accitib' status q̄rif an post pñ' accidētia minorenf: vel intēdanf: vel in eodē gradu p̄maneat. Si p̄mū seq̄t statim post pñ' declinatio: qd est falsū f3 ipz. Si 2^m seq̄t qz in p̄cessu sunt cōtinue maiora. z sic seq̄t accia status sūt dterioza accitibus pncipy: cui' opposituz cōcedit. Si 3^m seq̄t qz nunq̄ accia pncipy sunt dterioza accidētibus status: nec e3: qd ipse non concedit.

¶ Alia ē opinio quozundā tenentiū istas p̄nes. ¶ P̄ria. accidētia p̄ntia vtutis resolutionē i statu sūt dterioza. p3: qz tūc calor p̄ternaturā est itēssio z magis resoluēs. ¶ Scōa qz accia p̄ntia oppressionē sunt fortioza in p̄in: p3: qz mā est amplioz grossioz z frigidioz. ¶ Tertia qz absolute dterioza sunt ceteris pibus accia pncipy qz status. p̄bat. ¶ P̄rimo qz peius ē virtutē: vt i plurib' sic opprimī. ¶ Scōdo qz accia pncipy z declinatiois sūt opposita: lz accia declinatiois sunt absolute respectu alioz tpm z in oibus accidētibus remissioza. qz accia pncipy sunt dterioza z pessima. Lōtra istā positionē z maxime p̄ vltimā p̄nez procedunt argumēta q̄ sunt adducta p̄ Jacobum.

¶ Tertia pō: est Ugo. volentis qz fm plurimū accitū p̄ncipy sunt dterioza accitibus stat': p̄ qd dicit. qz dicte cōclusiones Jacobi sunt veyz. S3 p̄ alius modum p̄bat ipfas multe. n. sunt cōtingētē: qbus accia pncipy sūt dterioza accitibus status z ecōtra. Nā qz. n. p̄ ois stomachi debilitatē i pñ: p̄ximī mā que mouet ad ipz facit sincopiz nisi in habēte fortes stomachū. vt colligif ex mente auic. p̄ma q̄rif. cap. de sincopali se. humorosa.

¶ Sed p̄ istaz p̄nem pcedūt argumēta adducta p̄ Jacobū. Et iō mibi vī aliter dicendū ad difficultates. ¶ Sit igif i^o prima qz cuiuscūqz alteri' t̄pis accidētibus sūt accia status dterioza: p̄bat: qz quodlz accis: qd p̄ aliquod t̄ps intēdī in fine est intēssio qz in tpe p̄cedenti. Lū ergo accia p̄ximī vly ad statū intēdanf: seq̄t qz in statu sunt intēssioza: z p̄ nīs dterioza. ¶ Sorte diceref qz aliq̄n post pñ' accitū nō intēdunt. ¶ Lōtra. qz seq̄t qz post pñ' aduenit declinatio. z ita erit aliqz morbus salubris hīs solum duo tpa cū post pñ' seq̄t declinatio: qd nō est p̄cedēduz.

¶ Scōa qz nunq̄ in p̄ximīo salubri accia eiusdē p̄ximī t̄mi oppressionē māc p̄ntia sunt maiora: vel eqlia accitib' in statu resolutionē p̄ntibus. p̄bat. accia suffocatiois eiusdem p̄ximī sūt i p̄in: z accia resolutionis sunt in statu: lz ceteris pibus dterioza sunt accia status qz pncipy. qz tē.

¶ Tertia qz lz ita sit qbuscūqz tñ accidētibus resolutionis datis quātumcūqz intēssio dabilia sunt accia suffocatiois maiora z dterioza. z e3. p̄bat: qz si non: denē illa accia resolutionis ita mala z ita intēsa qbus accia suffocatiois nō possunt eē dterioza. z sint illa. a. z arguif sic. p. a. accia corpus aliquātuluz distat a morte. Sed p̄ quātumcūqz modicum distat minus pōt distare p̄ accia suffocatiois. qz accidētia. b. gā exēpli accitib'. a. possunt esse dterioza. Lōtra nā est bona: z totū aīs est pole. ergo z nīs. Et aut p. a. accia aliquātuluz corpus distat a morte est manifestū: qz accia nō sunt nisi passio viuētis: vt sic nā morbz'. z qz accia suffocatiois possit corpus p̄ minus a morte distare: eo qz accia suffocatiois sūt ad mortē frequenter deducētia: z consimiliter p̄bari pōt cōnerfa qz. ¶ Sed diceres. nō vī qz illa cōclusio sit vera: qz si accitibus resolutionis quātumcūqz intēssio accia suffocatiois sint minora: cū accia suffocatiois sint accia pncipy: z accia resolutionis sint accia status: seq̄t qz accia pncipy sint maiora accidētibus status: cuius opposituz dicit cōclusio. ¶ Rñ def qz

sicut resolutio impressa facta a mā bz. 4. tpa. f. pñ^m augmētum statū. 2. declinationē. Ita suffocatio 2. oppōsio eiusdem bz q̄tuor tpa: lz ego dixerim egrū posse mori p viā suffocationis: nō moriet tñ in pñ^m vel augmēto suffocationis. Sz in statu. lz q̄ pro tūc sit pñ^m porisimi quo ad ipressiōē māci est tñ porisimus vel illa egritudo in statu quo ad māe op/pressionē 2. v̄tutis nālis calozis suffocationē. ¶ Et per hoc r̄ndetur ad argumētuz q̄ accidētia suffocationis non sunt sp̄ accidētia principij. imo sunt accidētia stat^o. non tñ stat^o resolutionis: sz suffocationis. ¶ Ex istis tñ nō sequit̄ quin porisimo salubri vel mortali existēte accidētia stat^o sunt deteriora accidētibus p̄cipij eiusdē. ¶ Sz diceret. si ista pō sit vā quō r̄ndebit ad argumēta Jacobi. ¶ Dicit̄ r̄ndēdo. ¶ Ad p̄^m: q̄ lz mā ista sit apta magis ledere sua grossitie 2. viscositate 2. multitudine opprimēdo quā resoluēdo. tñ in eodē corpore accidētia status sp̄ sunt deteriora accidētibus principij: 2. cā est q̄ debilitata v̄tute reperta in statu cōponitur ex debilitate p̄ntē resolutionē: 2. debilitate p̄ntē virtutis oppressionē. v̄nde accidētia p̄ntia virtutis resolutiones nō sunt illa sola accidentia status. imo in statu aggregatur ois debilitas in p̄cedentibus epibus generata. ¶ Ad argumēta q̄bus fundat̄ 2° pō. p̄ r̄sio ex dictis in 3° articulo. ¶ Ad illud vō q̄ d̄r: q̄ accidētia p̄cipij 2. declinatōis sūt totaliter opposita d̄r q̄ nō est v̄p. nō. n. accidētia declinatōis sūt remissiora accidētibus oium alioz tēpor: vt d̄c sc̄da pō. Nā accidētia declinatōis q̄ sunt p̄p̄nqua statui sunt deteriora q̄ ea q̄ sunt principij 2. augmenti. imo raro iuenit̄ declinatio: cuius accidētia sint remissiora q̄ principij 2. cā est: q̄ sicut egritudo incipit a neutralitate puta ab ei^o extremo intē^m. ita s̄m plurimū in genus neutralitatis terminat̄ in declinatōe. v̄n̄ in nullo corpore egritudo terminat̄ ad sanitatem: sz ad mediū: q̄ est iter sanitatē 2. ipsam. ¶ Et ad argumēta vgonis respōdēt q̄ si in pñ^m se. alicui porisimi replat̄ sincop. d̄r q̄ illa sincop est egritudo per se. 2. nō sequēs febrē. Et d̄r q̄ illa sincop. bz q̄tuor tpa q̄bus succedunt residua tpa porisimi: sic p̄ r̄sio ad primā difficultatem. ¶ Ad 2° d̄r negādo q̄ illud argumētuz p̄cedat p̄ pōnem istā: sicut p̄ positionē vgonis 2. cā est q̄ vox vgo. cōcedit accidētia p̄cipij q̄nq̄ esse deteriora accidētibus status quod nostra positio negat. ¶ Ad argumēta mō principalia ante oppositū adducta facilia est r̄sio. ¶ Ad p̄^m d̄cūt p̄cedentes pōnes negando asumptū: 2. ad p̄bationē dicunt q̄ nō q̄libet v̄nio calozis facit ad fortificationē. ¶ Ego aut̄ p̄cedo q̄ calor est fortior 2. potētior in pñ^m q̄ in statu. 2. non valet p̄na. calor in pñ^m est potētior. q̄ minus malū est egrotantes cibare in pñ^m q̄ in statu. 2. cā est q̄ aliquis cib^o exhibitus in pñ^m multo maius pōt causare nocumētū caloze existēte fortiore q̄ ipso existente debillioze. videmus. n. in nālibus q̄ aliq̄ caliditas p̄t inferre nocumētuz corpori colerico fortiori que nō potest inferre nocumētū corpori flegmatico debilliori 2. causis calefaciētibus. Sz medicos minus pōt resistere corpus tēperatum q̄ flegmaticum: lz in tēperato virtus fortis: 2. in flegmatico debilis reperiat̄. 2. p̄ hoc p̄ respōsio ad p̄firmationes. ¶ Ad 2° respōdēt: q̄ q̄nq̄ cōuenientius ē cibare egrotantē in prin^o particulari q̄ in statu. licet hoc nō sit v̄r̄ concedendū: q̄ in pñ^m v̄niuersali. nō sp̄ cōuenientius ē cibare q̄ in statu eiusdē. 2. cā est habita in 3° articulo. ¶ Ad 3° d̄r q̄ illa p̄na non est bona. Accidētia status sunt absolute deteriora accidētibus principij. 2. virtus ē circa digestionē magis occupata q̄ in prin^o: ergo deterior est cibare egrotantem in statu q̄ in pñ^m: 2. cā est. q̄ aliquis cibus pōt esse p̄portionatus in statu q̄ non erit p̄portionatus in pñ^m: Ille ergo cibus exhibitus in pñ^m. aliq̄d causabit nocumētū q̄ exhibitus in statu: aut nullū: aut paucū causabit. ¶ Ad vltimū cum d̄r p̄ cibuz exhibitum in pñ^m augentur accidentia 2.

dicatur hoc nō esse veruz. pōt. n. cibus exhibitus in p̄ncipio ita esse v̄tuti p̄portionatus. 2. ita esse accidētibus p̄ncipij sui qualitate oppositus: vt nulluz virtuti inferat nocumētum: sed iudamentum. Et consimiliter potest esse de cibo exhibitio in statu. quare 2.

Questio. XII.

Queritur iz. v̄ruz quilibet morbus salubris ad salutē terminandus habeat q̄tuor tēpora. 2. arguit q̄ nō. p̄mo. possibile est aliquē morbus salubrem materialē esse p̄fecte curatū in prin^o: ergo talis morbus nō habebit augmentū. p̄ 2° p̄na 2. assumptū arguit eo q̄ cuiuscūq̄ morbi materialis pōt beneficio medici educi mā: aut per flōmā: aut per fluxū ventris. Sed euacuata mā morbus faciens curatur morbus. ergo 2°. ¶ Cōfirmat̄ q̄ possibile est sinochas in principio curari per flōmiam. ergo 2°. p̄ 3° p̄na. 2. assumptuz est notū. ¶ Sc̄do principalr arguit sic. Signē v̄na tertiana pura vel v̄na effimera: cuius caliditas p̄cipij sit. a. augmenti. b. status. c. 2. arguit sic. acquisito. a. nō necessario acquiri. b. nec necessario regri. c. ergo talis egritudo nō necessario bz augmentū vel status. ponat̄ ergo q̄ acquisito. a. nō acquirat̄. b. nec. c. 2. sequit̄ q̄ talis egritudo non habebit augmentū nec status. cum q̄ talis egritudo sit morbus salubris. segtur 2°. ¶ Ultimo arguit sic. p̄ aliquā cāz cōtrariam morbo occurrētēz pōt morbi tps subduplari. ergo p̄ duplā potest totaliter auferri. p̄ 2° p̄na. q̄ si aliquāta cā aliquid quantū auferat a morbo. dupla ad illā poterit in equali tēpore in duplo plus auferre. 2. assumptū principale p̄. nisi. n. causa tria morbo occurrētēz minoraret aliquid de morbo ars medicine esset frustra 2.

Ad oppositum est sententia Gal. in cōmento p̄cedentis Afforismi. paroxisimos 2. cōsistentias. 2. est snia Auic. prima q̄rti. cap. de horis fe. et omnium medicine auctozum.

In ista questione erunt tres articuli. In p̄mo ponent̄ notabilia. In 2° opinionones. In 3° respondebitur ad questum.

Quantum ad primuz est notandū. q̄ duplex est morbus: materialis. s. 2. immālis. Materialis est ille qui depēdet ab aliqua mā p̄ternaturaliter cōtenta in corpore humano particulari dependētia: vt tertiana flatica 2. bz. ¶ Immālis vero est q̄ a nulla materia p̄ternaturaliter cōtenta in corpore humano particulari dependētia depēdet. vt ethica: 2. que sunt huiusmodi. ¶ Secundo notādus q̄ nulla dispō dependens a causa primitiua est egritudo sanitatis. vel neutralitatis. p̄ intentione oium medicine auctoz. ¶ Tertio notandū q̄ quantā malitiam 2. fecunditatē accidentiū includit aliq̄ egritudo tantā includit quelibet alia eiusdēz speciei. 2. eiusdēz gradus caliditatis p̄ternaturalis aut frigiditatis: aut cuiuscūq̄ alterius qualitatis. hoc p̄. ex se. q̄ non est ratio: quare v̄na maiorē malitiam debeat includere q̄ alia: ex quo sunt eiusdē speciei 2. consimilis gradus vel qualitatis iagēdo vel resistendo: nec pōt dici q̄ v̄na includat maiorē malitiaz q̄ alia ratione passi materie vel quātitatis. q̄ illa nō sunt de potentys actiuis: nec sunt ea quibus producat̄ malitia. sed solum ea que recipiunt malitiam.

Quantum ad secundū articulum respōdet Ugo ad questionē tenendo istas conclusiones. prima. in omni morbo māli salubri ad salutē terminando inuenit̄ declinatio quo ad accidētia. p̄. q̄ non subitoad nō gradum deueniunt. Sed p̄ paulatinā remissionē. ¶ Secūda cōclusio. quilibet morbus materialis post p̄cipia generationis inchoans salubris ad salutē terminans bz quatuor tēpora quo ad accidētia vel morbi essentia. p̄. nam cū nullum istorū acquiratur. vel deperdat̄ subito. p̄.

Particula

quia p^o erit tēpus in quo nō erit tāta partiuꝝ morbi diuer-
sitas: vt morbus sufficiat augeri. 2° tantū angebit vt mani-
feste appareat vel appere possit. 3° erit dispō sua summa in
qua nō erit notabilis dīa. 4° notabilr remittet. ¶ Et ex
isto infert qd̄ sinocha sine putredine facta s̄lomia termina-
ta cito nō terminat in p̄ncipio. sed i declinatione respectu
sui. 2 bz p̄ncipiū augmentū status 2 declinationez quo ad
accidētia. ¶ Infert 2° nō eē possibile beneficio medici q̄
morbus sit salubris post p̄ncipia generatiōis inchoans 2
ad salutē termināndus q̄ nō habeat augmentū 2 statum.

¶ Ista pō non est vera cōtra quā arguit. Aliquis ē morbus
salubris ad salutē termināndus qui nō bz declinationē. q̄ tā
p̄ma q̄ 2° conclusio est falsa. 2 assumptū arguit in multis ca-
sibus. ¶ Prima est: q̄ capiat mala cōplexio calida cū mā
sensibilr ledēs opationes. 2 q̄ ista dūz erit in statu fiat a cā
p̄ncipiū dependēs. Et simus nūc in vltima parte stat^o. 2
arguit sic. solū per illud tēpus ista mala cōplexio erit egrit-
tudo p̄ quod a cā p̄ncipiū est indepēdens. S3 hui^o mala
plexio erit indepēdens a cā p̄ncipiū soluz p̄ncipiū
augmentū 2 status. q̄ illa mala s̄ sensibiliter ledēs opera-
tiones erit egritudo solum p̄ncipiū augmentū 2 statū: 2
sic illa egritudo nō habebit declinationē. ¶ Secundus ca-
sus est. ponat q̄ a morbus mālis dependat a materia. b. 2
q̄ mā. b. elonget a membris p̄ncipalibus: 2 sicut efficiē dū
stantior: ita crescat in malitia: donec tota egrediat extra 2
p3 q̄ a morbus mālis nō bz nec habebit declinationē. q̄ si
habebit querit qm̄ habebit. Nā non habebit qm̄ mā erit in
tra corpus. q̄ per totuz tps illud affliget vniformiter: vt se-
quit ex casu nec qm̄ erit extra: qm̄ tunc non erit morb^o mā-
lis. Morbus. n. mālis. vt dicit vna suppo est qui dependet
a mā p̄ncipaliter p̄tēta in corpore humano. Et ex B
sequit manifeste. q̄ 2° est falsa. Nam ex quo a morbus
mālis salubris ad salutē termināndus nō bz declinationē.
sequit q̄ nō quilibet morbus 2c. habet quatuor tpa. hui^o
aut falsitas apparebit in 3° articulo.

¶ Secūda positio est Jac. volentis q̄ non necessario qlibet
morbus salubris ad salutē termināndus bz q̄tuor tēpora
2 non est dubium q̄ dicit verum. Verūtamen: q̄ hec posi-
tio nō est sufficienter probata. Ideo oz in hac mā aliter ad
questum respondere.

Quantum ergo ad tertiū articuluꝝ tenendo suppo-
sita que dicta sunt in primo articulo: po-
no primā conclusionē que est hec. ¶ Possibile est aliquā
egritudinem solū habere declinationē. Ista conclusio pro-
batur in multis casib^o. primus est vbi ex effimera fiat ethi-
ca. 2 simus in primo instāti in quo ē ethica generata ex effi-
mera 2 appropinquet ei vnū agens cōtrariū sufficiens hīs
dīsum ad remittendū 2 corrupendū calorē ethice. 2 p3
q̄ huius ethice solum erit declinatio eo q̄ hec ethica ab
eo instāti in quo incipit esse vsq; ad finem per agens cōtra-
rium declinādo pcedet. ¶ Secundus casus est vbi a prin-
cipium generationis sit acquisita aliq̄ egritudo de genere male cō-
plexionis: 2 q̄ in eodez instanti generationis applicet sibi
agens contrariū sufficienter dominās 2 obtinēs supra pas-
sum cuz sufficienti applicatione. 2 p3 q̄ talis egritudo post
p̄ncipiū generationis declinādo procedit. ¶ Terti^o ca-
sus est vbi a causa p̄ncipiū aliqua qlitas introducat. pu-
ta caliditas sensibiliter ledēs opationes. que per certū tē-
pus. s. sensibiliter ledēs dependeat a causa p̄ncipiū donec
fiat indepēdens: 2 tūc occurrat sibi agens cōtrariū sufficien-
ter dīans cum sufficienti applicatione ad agendū. 2 suum
contrariū corrupendū: 2 arguitur sic solū per illud tēpus
erit huiusmodi caliditas egritudo per qd̄ erit a causa p̄nci-
piū indepēdens: sed solum erit a causa p̄ncipiū indepē-
dens p̄ illud tempus per quod declinādo procedet: vt po-
nit casus. 2 tale tempus est declinatio accidentiū. ergo 2c.

¶ Secūda cōclusio. possibile est aliquā egritudinem sō-
lum habere statū. Ista cōclusio potest deduci ex vna suppo-
sitione p̄missa in primo articulo: 2 ex dictis in prima con-
clusionē. Nihilominus pbatur ponēdo i casu q̄ for. 2 plo.
calefiant oīno equaliter: for. tamen a causa i trinfeca cor.
2 p3. vero a causa p̄ncipiū ad placitum remonibili 2 ledā-
tur oīno equaliter: 2 sic caliditas impressa in platone pen-
dens a cā p̄ncipiū donec for. sit in statu sue egritudinis 2
fiat hec caliditas in platone indepēdens a causa p̄ncipiū
soluz p̄ illud tempus: per qd̄ for. erit i statu sue egritudinis.
2 p3 conclusio. Nā caliditas impressa in platone solū per il-
lud tempus erit egritudo: per quod erit indepēdens a cā
p̄ncipiū: vt habet ex vna suppositione p̄ncipiū articuli. sed
solū erit indepēdens per statū egritudinis. ergo caliditas
data soluz habebit statū. 2 sic p3 conclusio. q̄ autē est aliq̄
tēpus erit caliditas data in statu probat: q̄ caliditas for. p̄
istud tempus erit in statu. Sed caliditas pla. erit oīo sibi s̄
milis in gradu vt ponitur. 2 alia sunt pia ex parte virtutis 2
subozum vt supponit. ergo hec caliditas pla. per illud tem-
pus erit in statu: quare 2c. ¶ Tertia s̄. possibile est aliq̄
morbum salubrē ad salutē termināndū non habere decli-
nationem. ¶ Ista s̄. p3 per argumēta adducta cōtra Ugo.
arguitur tū ponendo in casu q̄ in digito pedis for. sit hūoz
venenosus sensibiliter ledens operationē virtutis. 2 ponat
q̄ hic humor appropinquet mēbris p̄ncipalibus p̄ mo-
tum ipsius versus cor. ita tamē q̄ quātum facit propinquitas
eius ad augmentū lesionis: tū faciat minoratio partiuꝝ
ad diminutionē accidentiū. pono etiā: q̄ sicut appropin-
quant. ita in partibus diminuat. 2 p3. q̄ morbus dependens
ab hoc humore nō habebit declinationē: qd̄ facile proba-
tur. Nā continue hic humor a p̄ncipio sui motus vltiter af-
fligit nō intendendo nec remittēdo eius accidētia: vt p3 ex
casu. Cum ergo in fine nihil erit de isto humore: vt satis p̄t
deduci. sequit q̄ in fine nō erit aliquis morbus dependens
ab humore. Si vō dicit q̄ hic humor remanebit in fine: eo
q̄ licet ponat in casu q̄ quātū ledit per appropinquatōez
tantū minus ledat per diminutionē partium. non tū p̄por-
tionabiliter: sicut appropinquat ita diminuit: quare neces-
sario sequitur declinatio. ¶ Istud nihil obstat. Nam cū ca-
su predicto pōt poni: q̄ si appropinquatio ad cor. nō tantū
faceret nocumētū: quātuz diminutio partiuꝝ faceret iu-
uamentū: ponat q̄ sicut diminutio partiuꝝ facit maius
iuuamentū: ita predictus humor augmentet in venenositate: sic
q̄ simul cū appropinquatione faciat nocumētuz
equale iuuenētō: qd̄ sit per partiuꝝ diminutionē: 2 sequitur
conclusio. ¶ Ultima cōclusio contra oēm scholam ipossi-
bile est aliquā fe. habere q̄tuor tēpora totalia: scilicet prin-
cipiuꝝ augmentū statum 2 declinationez. ¶ Ista cōclusio
arguit sic. Nulla febris mortalis bz declinationē: nec aliq̄
febris salubris habet statū. 2 oīs febris ē salubris. vel mor-
talis. ergo nulla fe. habet q̄tuor tēpora. Clarissima ē con-
sequētia. 2 assumptū pro omni parte probat. prima enim
pars p3 de se. ex eo q̄ non est possibile egrū mori nisi in sta-
tu: vt sufficienter ostendit in sequenti q̄stione. Nam tunc
mori eger. qm̄ accidentia vltimant. Cum ergo nō vltimē-
tur nisi in statu. sequit q̄ eger non morietur nisi in statu.
¶ Secūda pars probat sic: que videt esse contra mentes
oīm medicine auctoz. Nullius fe. salubris ad salutē ter-
minādo vltimant accidentia. Sed non vltimant nisi in
statu. ergo nulla fe. salubris bz statum 2c. ¶ Patet p̄na. 2 as-
sumptum arguit: quia si non: sit illa febris salubris: cui^o ac-
cidens vltimant a. 2 sit. b. vna alia tertiā quantum est ex
se oīno similis. a. ¶ Et querit vtrum per. b. fe. possit eger.
mori. vel non. Non pōt dici qd̄ non: quia fe. ledit sensibili-
ter operationes 2 quātumcūq; modicuꝝ ledat. potest cor-
pus per minorē lesionem ad mortem deduci. ¶ Si vō dī-

q̄ potest mori arguitur sic. non mori eger nisi in statu egritudinis: vt patet ex his que dicta sunt. eo q̄ tunc vltimatur accidētia. simus ergo in statu. b. in quo mori eger. et arguit sic. quecūq̄ accidentia possunt induci p. b. tāta et talia possunt induci per. a. Sed accidētia que vltimant in statu b. sunt mortē inducentia. ergo similiter accidētia q̄ vltimantur in statu. a. sunt mortem inducētia. ergo se. a. nō est morbus salubris et. cuius oppositū ponebatur in casu. Et sic relinquit. a. febrem salubrem non habere status: et sicut arguit de. a. ita dicit de quacūq̄ alia fe. salubri probando illā non habere statum. ¶ Itē quantam malitiā includit. b. tantam malitiam includit. a. vt dicit tertia suppositio. Sed accidētia mortē inducentia includit. b. ergo accidētia mortem inducentia includit. a. Sed hoc nō est nisi in statu. ergo in statu. a. sunt accidētia mortem inducentia. Si ergo se. a. habeat statum. sequitur q̄ ipsa non erit salubris: cuius oppositum tu dicebas.

Sed contra hec occurrit difficultates. ¶ Prima videt q̄ nulla fe. siue egritudo careat declinatione: q̄ dato opposito sequeret q̄ in sanitate foret accidētia ita scena: sicut in statu egritudinis. cōsequens est impossibile posita paritate in etate. et sexu. et probat sequentia: q̄ sint. a. accidentia status egritudinis. b. et querit vtrum accidentia. a. remittant vel non. si sic sequitur q̄ est declinatio. Si nō egritudo sit salubris. sequitur q̄ in fine erunt accidētia. ita intensa. et ita seua: sicut in statu. Lum ergo in fine erit corpus in sanitate sequitur et. ¶ Cōfirmatur. simus in vltimo instanti tēporis mensuratis statum. et querit vtrum accidētia post remittant vel nō. si sic. sequitur q̄ erit declinatio. si non sequit q̄ post statū accidentia erunt ita intensa: sicut in statu. cū ergo post statū non erit nisi declinatio vel sanitas. sequit q̄ in declinatione vel sanitate accidētia erunt ita mala sicut in statu: q̄ ē impossibile. ¶ Forte dicit q̄ illa accidētia subito deperduntur. ¶ Contra. nō deperdit debilitas virtutis nisi per acquisitionem fortis virtutis: sed nulla latitudo fortitudinis subito acquiri: vt p̄ intelligenti. ergo nulla latitudo debilitatis virtutis subito deperdit. ¶ Secūda difficultas ē q̄ videtur q̄ aliqua egritudo sit salubris in qua et merito cuius moriatur eger. ideo videt q̄ illa positio sit falsa. Quā sit aliqua egritudo salubris: merito cuius moriatur eger probatur. Et ponat in casu q̄ sint due tertiane affligētes for. quaz: quilibz si per se esset foret salubris: et ponatur q̄ vna anticipat: et q̄ reliqua post ponat. Ita q̄ inter vnam et reliquā nō reperitur quies media: et sit perduratio istaz egritudinis donec for. moriatur. et p̄ q̄ for. moritur vi soluz alius cuius egritudinis salubris. q̄ moritur vi vnius illarū. et ita intensa. et ita mala est vna: sicut alia. ergo qlibet illarū est salubris. ¶ Tertia difficultas est. q̄ non videt q̄ quarta cōclusio sit vera. Primo. q̄ possibile est duas egritudines eiusdē speciei in gradu et potētia equales esse in statu quarum vna inducat accidentia seuiora q̄ alia: cuius oppositum concedit. 4. cōclusio. ergo ipsa est falsa: et per seque positiō. p̄ cōsequentia. et assumptū arguit: quia sic stat duas caliditates equales in gradu et potētia eē in duobus subis: et tamen vnam plus calefacere q̄ aliam propter esse minorem resistentiaz respectu vnius q̄ respectu alterius sibi. ita stat duas egritudines in statu equales. et eque potentes eē et vna inducere sceniora accidentia q̄ alia propter minorem resistentiā. ¶ Item illa 4. cōclusio contradicit 2. cōclusionem. nam in illa innuit aliquas egritudines habere solum statū: vt p̄ ex his que dicta sunt ad corroborandū cōclusionem dictaz. ¶ Ad ista per ordinem respondeat. et ad primā concedendo q̄ aliqua egritudo salubris caret declinatione. Et cū infertur q̄ accidentia tūc erūt ita scena in sanitate sicut in statu negat. et conceditur q̄ aliqua latitudo

debilitatis virtutis subito deperditur. Et cum arguitur q̄ nō. quia nulla latitudo fortitudinis virtutis subito acquiritur: dicit hoc negando. et cā est q̄ latitudo fortitudinis virtutis acquiri per multiplicationē spirituum et sanguinis generationē. illa. n. sunt instrumēta virtutis. per quoz preseniam virtus reddit fortis: et per ipsorū absentiam debilis. Sed spiritus et sanguis possunt subito multiplicari et generari. eo q̄ cuiuslibet rei permanētis datur primus instans: sicut ergo nūc primo generatus est vnus spūs. ita nūc primo possunt generari mille. ponat ergo in esse. et sequit q̄ nūc primo magna latitudo fortis virtutis subito acquiri: et potest sic argui. Ita cito acquiritur latitudo fortis virtutis: sic spiritus generantur et multiplicantur. Sed generatio et multiplicatio fit subito. et i instati. ergo latitudo fortitudinis virtutis subito acquiritur. ¶ Et ex isto colligitur magnū fundamentum ad probandū fore aliquam egritudinem q̄ nō habet declinationem: quia tota debilitas virtutis reperta in statu potest subito deperdi. ergo totus morbus potest subito remoueri. patet cōsequentia: quia debilitas virtutis ē accidens morbi insequens ipsuz: sicut vmbra insequitur corpus. Et assumptū principale patet: quia subito potest tāta fortitudo acquiri. quanta est debilitas virtutis: que subito deperditur. Et quādo dicitur simus in vltimo instanti tēporis mensuratis statum dicitur negādo. non enim dat vltimum instans status. maxime quādo post ipsum non sequitur declinatio: et quādo aliqua latitudo subito deperditur vel acquiri. Sed datur primus non esse status. ¶ Ex his que dicta sunt oportet multa moderari in medicina et negare que cōmuniter conceduntur et concedere que cōmuniter negant: sicut in libro regni expressius videbitur. ¶ Et ex istis sequitur ista conclusio. Quod for. et pla. febricitantia tertia vel pestilentiali fe. et for. est in duplo debilioz pla. et in quolibet instanti intrinseco istius hore erit for. plus q̄ in 2. debilioz pla. et tamen in fine hore erit for. in millicuplo fortioz pla. ¶ Hoc correlarium patet ex fundamento iam dicto ponendo q̄ in for. in fine hore sint multiplicati et generati spiritus: in pla. vero corrupti in tanta proportione in quāta for. reddatur in millicuplo fortioz. ¶ Sequitur scdo q̄ for. per augmentum caliditatis preternaturalis supra proprium temperamentum est aliquātulum debilis: et in quo libet instanti intrinseco hore propter augmentū eiusdem caliditatis erit debilioz q̄ nūc. et tamen in fine hore erit sanus fortis nulla caliditate preternaturali subito deperdita. probatur. quia crescat caliditas preternaturalis in for. merito cuius debilitetur virtus per a. gradum in hore. et ponatur q̄ in fine propter spirituum multitudinem et sanguinis generationes deperdatur a. gradus debilitatis. et sequitur q̄ in fine for. erit sanus cum alijs particulis casus. potest enim q̄ caliditas febrilis non diminuatur. ¶ Ex quo patet: q̄ illa consequentia non valet. for. nūc febricitans in quolibet instanti intrinseco huius hore intēdetur febris. et nulla caliditas subito deperdet. ergo in fine erit febricitans. antecedens enim est verū: et consequens falsum: et propter hoc non est mirum si in medicinis sunt mirabilia. potest. n. aliqua medicina vel aliquod nutrimentum talem habere proportionem et cōuenientiam ad humanum corpus: vt ea sumpta omnis egritudo subito expellatur et sanitas inducatur. nostris enim temporibus repertū est oleum ex re venenosa confectum. qd̄ omne venenū per inunctiones eius circa cor pulsus temporā. et collum expellit cuiuscūq̄ fuerit manerici. ¶ Auēzoar retinebat frusta smaragdī in vase metridati merito cuius metridatū omne venenū fugabat. Et videmus bodiēnis tēporibus homines imperitos sanare fistulas quas homines excellentes non possunt curare. Et propter illā causam laborauerunt antiqui: vt qd̄ non potest per medicinam simplicem fieri fiat per compo-

Particula

stam: sicut tyriaca inuenta est: quia simplicem medicinas non habebamus huiusmodi virtutū et proprietatum. Nec ego dubito quin merito alicuius medicine simplicis corpori approximate omnis pestis possit subito remoueri, verum tamen inertia et pigris et paucitas exercitū in medicina sunt causa: vt hoc non inueniamus. ¶ Ad 2^{am} difficultatem dicitur quod foret impossibile aliquod corpus mori vili alicuius egritudinis salubris. Et ad probationem dicitur: quod illa tertiana vltima: in qua eger perductus est ad mortem est mortalis: et illa solum habet statum. reliqua vero hanc salutem non terminata fuerit: potuit tamen appellari salubris: nec ipsa habuit statum. ¶ Ad tertiam difficultatem: respondetur quod tripliciter possunt distingui tempora morbi. ¶ Primo quo ad sui essentiam. ¶ Secundo quo ad accidentia. ¶ Tertio quo ad digestionem: et exempla posita fuerunt in questione premissa. Et ideo volentes hoc intelligere oportet imaginari totam latitudinem accidentium: que a morbo potest induci esse diuisam: solum in tres partes: quarum vna est multum remissa. Secunda pessima. Tertia media. Prima correspondet principio. Secunda statui et merito illius dicitur status quo ad accidentia status enim quo ad accidentia denominatur ab effectu et non ab essentia egritudinis: sicut status quo ad digestionem denominatur a perfectissima digestionem que in nocitio potest esse: et non denominatur ab alio. Tertia vero pars correspondet augmento: et hoc totum est verum in materia intensio. In via vero remissionis tota latitudo accidentium a certo gradu vsque ad non gradum dicitur declinatio accidentium. ¶ Ex quo patet: quod accidentia vnius totalis morbi non vnam constituunt latitudinem accidentium. Ex intensio enim accidentium. et ipsorum remissione non est possibile quod fiat vna latitudo: quoniam vna latitudo presupponit continuitatem. motus autem intensio et remissionis non possunt facere vnum motum continuum. ¶ Et per hoc respondet ad tertiam difficultatem negando quod sint due egritudines in gradu equales: quarum vtraque est in statu. et tamen vna indicat accidentia sciuora quam alia. istud enim est impossibile loquendo de totali statu vel de partibus sibi inuicem proportionabiliter correspondentibus. Et quando dicitur quod sicut reperiuntur due caliditates in gradu equales etc. dicitur negando consequentiam. Et causa est quia caliditas non denominatur tante vel tante intensio: nis ab effectu: sicut status egritudinis denominatur ab effectu. caliditas enim dicitur ita intensa non quia sic calefacta: sed quia tantum recedit a non gradu. ¶ Ad aliud cum dicitur: quod quarta conclusio contradicit etc. potest dupliciter responderi. primo negando consequentiam. et causa est: quod conclusio 2^a intelligitur de statu egritudinis particularis. ¶ Secundo potest dici quod illa conclusio sic posita est secundum communem medicorum scholam: nec est dubium quin ipsa sit vera. Sed modus probationis includit difficultatem pro quantum videtur innuere conclusionem. etiam veritatem habere in morbo salubri ad salutem terminando: sed sicut dixi. illud habet veritatem secundum communem scholam. In 4° vero conclusione que videtur contradicere secunde opposita communi vice. sum locutus magis secundum veritatem. ¶ Et ita istis positionibus patet responsio ad argumenta ante opposita. Concedimus enim illud ad quod deducunt. ¶ Ad illud vero quod post oppositum deducitur ex sententia Auicenne et Salieni locis allegatis dicitur quod ille auctoritates habent veritatem: vt in pluribus.

¶ Questio.

XIII.

Veriturum est. vtum signa mortis possint apparere in principio vniuersali morbi. Et arguitur multipliciter quod sic. primo in principio vniuersali morbi contingit egrum

mori. Sed quandoque contingit egrum mori possunt apparere signa mortis. ergo etc. Patet consequentia et assumptum arguitur de mente Gal. tertio de crisi. vbi voluit quod in quo liber tempore vniuersali contingit egrum mori: et de mente eiusdem in commento Afferisimi. paroxisimos et consistetias. et est sententia Auic. prima quarti dum dicit. Et timor est a principio vsque ad statum. ¶ Secundo. tanta potest esse malitia morbi in principio vniuersali morbi peracuti quanta est in statu cronici. Sed in statu cronici contingit egrum mori merito malitie morbi. ergo et in principio morbi peracuti. Sed quando contingit egrum mori. tunc possunt apparere signa mortis. ergo etc. ¶ Tertio. rata potest esse proportio malitie alicuius morbi ad virtutem egrotantis in principio quanta est proportio alicuius morbi mortalis ad virtutem egrotantis in statu. Sed merito talis proportionis status morbi mortalis ad virtutem egrotantis attingit egrum mori. Et per consequens in principio morbi possunt apparere signa mortis. patet consequentia principalis: et assumptum pro minoribus: et maior probatur. Nam si non est vera: deest proportio status morbi mortalis ad virtutem egrotantis cui non datur equalis principij morbi ad virtutem egrotantis. et sit illa dupla vel tripla: et arguitur sic. malitia alicuius morbi in principio est aliquante potentie: sed quecumque potentia data que potest in principio morbi agere in virtutem debilis est virtus in duplo et triplo: et quacumque proportione volueris minoris resistentie: que sit potentia principij morbi. ergo contingit principij morbi ad virtutem circa duplam et triplam: et quamcumque aliam maiorem: et per consequens quanta est proportio status morbi ad virtutem egrotantis tanta est vel potest esse proportio principij morbi ad virtutem: quod erat probandum.

Ad oppositum eorum que arguta sunt. Est communis scholam medicorum.

In ista questione erunt tres breues articuli. In quorum primo ponentur notabilia. In secundo opiniones. In 3° vero respondebitur ad quesitum etc.

Quantum ad primum articulum est notandum quod materia faciens se. quandoque interficit sui malicia cum caliditate: frigiditate: subtilitate: aut venenositate. Quandoque vero interficit sui multitudine virtutem suffocando. colligitur hec distinctio prima que tit. capitulo de horis fe. ¶ Secundo notandum: quod tempora morborum consueuerunt distingui vel penes accidentia: vel penes digestionem vel oppositum eius: et quia hoc est superius declaratum. hinc est quod exempla breuitatis causa dimittuntur.

Quantum ad secundum articulum dixit Ugo in hac materia tria. primum quod signa mortis possunt apparere in principio morbi quamuis mors non esset futura in principio quo ad materiei alterationem. Probatur quia cruditas potest apparere in principio. et talis est signum mortis virtute existente debili: sicut multotiens est signum salutis virtute existente forti. ¶ Dicit secundo: quod non quelibet mors semper accidit in statu morbi quo ad accidentia. probatur. possibile est morbum continue minus et minus ledere operationes. et tamen mori in firmum. patet hoc in foetibus per etatuum decursum ad mortem tendente vbi continue diminuat morbus quousque moriatur. ¶ Ex quo inferat hanc consequentiam non valere. nunc per hunc morbum in firmum moritur. et prius non moriebatur. ergo est maior morbus quo ad accidentia: vel ergo istius morbi accidentia sunt sciuora. patet. ¶ Ex quo concessit 3° in respondendo ad vnum ar

gumentuz: qđ a quantumlibet malicia remissa morbi contingit egrum mori.

¶ Sed illa positio quāuis contineat veritatem quantum ad primum dictum: quantum tamen ad secundū et tertium multum elongatur ab ea. ¶ Et arguitur contra secundum dictum ex quo debilitas virtutis est accidens morbi querit quando moritur eger in declinatione vtrum virtus sit minus debilis q̄ in statu: aut debilioz aut eque debilis. Si primum. sequitur q̄ virtus sit fortioz in declinatione q̄ in statu. p̄ consequētia. quia sicut aliquid est minus debile aliquo certo dato: ita est eodem fortius. Tunc vltra. virtus est fortioz in declinatione q̄ in statu: et morbus est minor in declinatione q̄ in statu. ergo si virtus non potuit succumbere in statu propter eius fortitudinem. sequitur q̄ a fortioz non poterit succumbere in declinatione pro tunc virtus sit fortioz q̄ in statu vt tu dicis. Si secundus. sequitur q̄ accidentia morbi augmentantur: et per consequens non est declinatio accidentium. Si tertius. sequitur q̄ sicut potuit resistere morbo in statu propter sui fortitudinem: ita eodem modo poterit in declinatione et maxime cuz in declinatione morbus sit minor q̄ in statu. Nec tertium dictus est verum: quoniam nulla est maior malicia q̄ illa que infirmum perducit ad mortem: talis autem non est nisi malicia morbi interficientis: et hoc non est nisi in statu: vt declarabitur. ergo etcete. ¶ Item in genere malicie illa est summa qua nulla est maior: nec potest esse maior. Sed malicia mortem inducens est ita magna q̄ ipsa nulla est maior. ergo ipsa est summa: et per consequens videtur q̄ non a quantumlibet remissa malicia morbi contingat egrum mori.

¶ Secunda opinio fuit Jaco. de Sorlino tenētis istas conclusiones. ¶ Prima. possibile est in principio vniuersali fe. materialis egrum mori per vias suffocationis facte a multitudine materie. p̄. Ex qua conclusione p̄ q̄ in principio morbi possunt apparere signa mortis per viam suffocationis. potest enī apparere in principio cursus materie ad spiritalia cum cōstrictione anhelitus et prohibita anhelatione. ¶ Secunda conclusio. lz taliter moriens nō moriatur in statu fe. moritur tamen in statu alicuius egritudinis: qz .s. opilationis: et suffocatiōis. p̄. illa. n. suffocatio habz quatuor tempora si est salubris: et tria si est mortalis. Et tūc est principium quando materia icipit fluere et suffocari. Tunc augmentum: quādo euentatio notabiliter impedit. Tunc status quando totalr suffocat et morit eger. ¶ Tertia conclusio. impossibile est egrū mori in principio: quo ad accidētia: et hoc vi accidentium illius morbi. probat. quādocūqz morit eger vi accidentiū alicuius morbi. tunc vltimantur accidentia illius. Sed quādocūqz vltimantur accidentia. tunc est status. ergo etc. ¶ Item quādocūqz perfecte succumbit virtus. tunc accidētia sunt in statu. Sed ita est cum aduenit mors vi accidentium. ergo etc. ¶ Quarta conclusio. lz ita sit: in principio tamen morbi vniuersalis apparere possunt signa mortis: quia potest apparere virtus debilitata cum prauitate materie: cuius statum prauitatis materie non potest expectare virtus: sed prius deficit.

¶ Ista opinio pro maiori parte est vera: tamen non multum clare respondet ad questum.

Quantum ad 3° articulum est dicendū q̄ in questione ista tangunt due difficultates. ¶ Prima. vtrum in declinatione vel alio tempore morbi possit accidere mors. ¶ Secunda est questum principale. determinabimus igitur primam et dicemus primo: q̄ debilitas virtutis: et fortitudo eiusdez opponitur prauitate. vñ sicut fortitudo fit minor: ita debilitas maiorat. et e converso. sequitur enim virtus est nūc in duplo minus fortis

q̄ prius. ergo ipsa est nūc in duplo debilioz. et sequitur. virtus fortis est in duplo fortioz virtute plato. ergo virtus fortis est in duplo minus debilis virtute plato. supposito q̄ in vtraqz sit debilitas. ¶ Ex isto sequitur q̄ fortitudo virtutis et eius debilitas non possunt simul crescendo procedere. patet. quia sicut vnum maioratur: ita proportionabiliter alterum minoratur. et e contra. ¶ Patet secundo: q̄ si in aliquo morbo virtutis debilitas minorat fortitudo eiusdem in eodem morbo crescit. ¶ Secundo notandus q̄ per accidentia status debemus intelligere accidentia que a non gradu accidentium sunt remotissima eiusde morbi: et quibus alia non reperiuntur vltiora et maiora alterius denominationis in eodem morbo. p̄. quia accidentium intertio habet attendi penes recessum a non gradu accidentium. Sed nulla accidentia magis recedūt: nec possunt recedere q̄ accidentia status. ergo illa dicentur remotissima a non gradu accidentium. ¶ Ex isto sequitur q̄ accidentia status effimere vlt alterius egritudinis sunt illa que a non gradu accidentium eiusdem effimere sunt remotiora. patet.

¶ Tertio notandum q̄ omnis egritudo quantumcūqz leuis tantam includit maliciam quantumcūqz leuis tantam includit egritudo quantumcūqz fortis: et quantumcūqz sceua. Probatur: quia malicia egritudinis consequitur sceuitatem accidentium. Sed que libz egritudo includit accidentia: ita sceua sicut reperiri possunt. ergo etc. Patet cōsequētia cum maiori. et probatur minor: quia si non: capiatur accidentia ita sceua quibus sceuioz non potest inducere effimera: et sint illa a. et arguitur sic. effimera quantumcūqz leuis potest inducere mortem. ergo potest inducere accidentia sceuioz: ra accidentibus datis vel eque sceua. patet consequētia: quia inter non gradum accidentium: et ipsam mortem includuntur accidentia sceuissima: et a non gradu accidentium remotissima. ¶ Sed diceret. videtur q̄ hoc non sit verum: quia tunc sequeretur q̄ quelibet egritudo perueniens ad statum quantumcūqz leuissimum interficeret egrotantem consequens est falsum: et tenet consequētia: quia omnis egritudo quantumcūqz leuis includit accidentia ad mortem perducentia vt tu concedis. Sed illa non sunt nisi accidentia status. ergo quelibet egritudo perueniens ad statum suum perducit ad accidentia mortem inducentia.

¶ Respondetur q̄ solutio huius manifeste patet ex precedenti questione. ¶ Concedimus enim q̄ nulla est egritudo quantumcūqz leuis ad suum perueniens status quin ad mortem perducatur etiam si sit leuior effimera: propter quod dicebatur in precedenti questione q̄ nulla est egritudo salubris ad salutem terminanda que habeat status. vnde sicut nulla egritudo mortalis habet declinationem: ita nulla salubris habet statum totalem quo ad accidentia: et illud etiaz colligi potest ex secundo et tertio notabili.

¶ Sit igitur hec prima cōclusio. stat aliquod corpus esse optime sanum qđ per nullam potentiam naturalem potest egrotare: probatur. stat aliquod corpus esse optime sanum: cuius operationes non possunt sensibilibiter ledi. ergo etc. patet consequētia. et assumptum de sano simpliciter prope mortem naturalem constituto: cuius operationes sunt taliter naturaliter diminute: et imperfecte sensibilibiter non possunt fieri imperfectiores: eo q̄ nihil distat a morte vel a non gradu perfectionis. ¶ Secunda conclusio. impossibile est in declinatione alicuius morbi posse in egrotantem mortem accidere. probatur. in cuiuscūque morbi declinatione accidentia minorando procedunt. ergo virtutis debilitas consequens morbum continue fit minor et minor: sed sicut debilitas virtutis minoratur. ita crescit eius fortitudo: vt patuit in primo notato. ergo fortitudo virtutis continue crescit. Sed non

Particula

est possibile egrū mori dū virtus crescēdo pcedit r morib⁹ minorādo. q̄ cū in declinatōe cōtinue crescat v̄tus: r mino ref morib⁹: seq̄ q̄ ipole est egrū mori in declinatōe. ista s̄ p̄ corroborari p̄ ar^m adductū p̄tra Ugo. ¶ Ex quo p̄ positionē Ugo. q̄tū ad hoc nō esse verā. ¶ P̄ 2° q̄ in nullius morbi declinatōe potest complicari augmētū p̄ncipiū vel status alicuius morbi. p̄bas. Nam fortitudo virtutis r debilitatis eiusdē in vno morbo: nec in aliqua parte morbi possunt simul crescēdo pcedere: modo nō est morbi declinatō nisi virtus crescēdo pcedat nec p̄ncipium augmentum vel status alterius morbi nisi virtus minorādo pcedat. Cum ergo hoc sit impossibile. sequit̄ q̄ impossibile est statum augmentū vel p̄ncipium vnius morbi cuz declinatōe eiusdē vel alterius morbi complicari. ¶ Tertia cōclusio. impossibile est in p̄ncipio vel augmento morbi egrū mori. ¶ Probat̄. accidētia per que infirmus ducit ad mortem sunt a nō gradu accidētū remotissima: sed huiusmodi sunt accidētia status: vt dicit vna suppositio. ergo h̄ infirmus. Si moriet̄ morietur in statu: r nō in augmēto vel in p̄ncipio. p̄ consequentia. r assumptū s̄ illi intelligēti. Et cōfirmat̄. cuiuscūq̄ egritudinis status includit accidētia a nō gradu accidētū remotiora q̄ p̄ncipiū r augmentū. Sed nulla sunt accidētia a nō gradu accidētū remotiora q̄ accidentia mortē inducentia. ergo talia sunt accidentia status. ¶ Ultimo cōclusio. necessario omne moriet̄ ex aliqua egritudine moriet̄ in statu illius egritudinis. probatur. q̄ moriet̄ ex aliqua egritudine moriet̄ in aliquo tempore morbi. Sed nō est possibile aliquez mori in declinatōe: vt dicit 2° cōclusio nec in p̄ncipio aut augmēto: vt dicit 3° cōclusio. ergo rē.

Sed circa hec sunt difficultates. prima videtur q̄ in p̄ncipio vel augmento possit eger mori. r arguit̄ sic. per p̄ncipiū huius egritudinis quā tūcunq̄ fortis data virtus quecūq̄ sit illa per aliquā r̄lū debilitatur. sit ergo per a. r arguit̄ sic. per p̄ncipiū date egritudinis debilitetur virtus per a. gradū: sed minus q̄ per a. gradū debilitatis perducet̄ infirmus ad mortē. ergo rē. consequentia bona: r totū antecedens est possibile. ergo r consequēs: r per cōsequēs videt̄ q̄ possibile est egrū mori in p̄ncipio egritudinis: cuius oppositū nostra concedit̄ positio: r simile argumentū potest fieri de augmēto. r simili ter de declinatōe. ¶ Pro illo videt̄ esse sentētia Auicēn. p̄ma quarti. capitulo de horis se. vbi iquit. r timor est a p̄ncipio vsq̄ ad status. ¶ Sc̄da difficultas videt̄ q̄ in declinatōe morbi possit eger mori. Nam ponat̄ q̄ in for. etatiue ad mortē tendēte morbus continue diminat̄ quousq̄ moriatur. r p̄ in isto casu q̄ for. moriet̄: r non nisi in declinatōe. ergo rē. ¶ Et p̄ isto est sentētia Auicēn. 2° quarti. capitulo de iudicijs mortis vbi asserit egrū posse mori in declinatōe. ¶ Tertia difficultas est q̄ morbus plura habet accidētia. sicut gratia exempli pleuresis: cuius accidētia sunt fe. acuta. t̄n̄sis sicca. dolor lateris pungitiuus. torsio ipsius. pulsus ferrinus. paruitas anhelitus r frequētia eius rē. Cum ergo taliū accidētū minoratio nō fiat nisi in declinatōe r cū tali minoratiōe stat c̄mentū debilitatis virtutis. ergo cōtinue stat virtutē in declinatōe procedere decrescēdo: cui⁹ oppositū dicit ista positio. ¶ Ad hec respondet̄. p̄mo ad p̄maz dicit̄. negando q̄ in p̄ncipio vel augmento possit eger mori. Et cuz arguit̄ q̄ per p̄ncipium egritudinis aliquā r̄lū debilitat̄ virtus. ergo rē. dicitur negando assumptū. ¶ Et si dicit̄ pro qua parte. dicit̄ q̄ p̄ nulla simpliciter. Sed p̄ tota copulatiua. quelibet. n. pars est possibilis. r tamē tota simul ē impossibilis. ¶ Possit aliter respondēri: r magis medicinaliter dicendo q̄ cuz in aliquo corpore merito debilitate virtutis sunt accidentia status. tūc morbus superueniens nō incipit ledere a sui p̄nci-

p̄io: vel augmento: sed a statu: sicut exempli gratia reperit̄ in naturalibus. calidum. n. vt. 8. approximatu calido vt. z. incipit itendere caliditate vt. z. a gradu vt. z. r non a remissiori r si approximē calido vt. 6. incipit itendere caliditatem vt. 6. a gradu vt. 6. r non a gradu remissiori. Consi militer dicēdū de egritudine. Nam si in aliquo corpore merito alicuius egritudinis sit virtus debilis vt. 6. que debilitas attribuat̄ p̄ncipio status. tunc si superueniret alia egritudo inciperet egrotantez ledere a gradu debilitatis vt. 6. r nō a remissiori gradu que debilitas virtutis vt. 6. est gradus: qui corresponsdet̄ statui egritudinis: r non p̄ncipio nec augmento: r sic p̄z respōsio ad argumentū. Cum dicit̄. per p̄ncipium huius egritudinis aliquantuluz debilitat̄ v̄tus. dicit̄ negando hoc: quia debilitas que debet̄ p̄ncipio egritudinis est debilitas vt. z. r nō itensior: vt possumus ponere in casu. s. q̄ p̄ncipio egritudinis corresponsdet̄ debilitas a non gradu vsq̄ ad gradum vt. z. augmento vero a gradu vt. z. vsq̄ ad graduz vt. 6. r a. 6. vltra correspondet̄ statui. Et est simile in ista materia sicut si calido vt. 6. approximetur calidum vt. z. tunc certū est q̄ caliditas vt. z. non itenderet caliditate vt. 6. ita p̄formiter si esset aliqua egritudo: cuius esset inferre debilitatez vt. z. r nō vltra r superueniret for. habenti debilitate vt. 6. nō esset egritudo respectu for. ¶ Ad 2° dicit̄ q̄ in for. etatiue ad mortem tendente non pot̄ esse declinatō alicuius morbi quo ad accidentia quousq̄ moriat̄. nunquā. n. est declinatō accidentū vera nisi virtutis fortitudo procedat. ¶ Et si diceretur contra. in nullo sene potest esse declinatō alicuius morbi: eo q̄ i nullo sene v̄tus fortificādo procedit: sed minorando. ¶ Respondetur negādo cōsequētiam. s. n. merito decursus etatiui in sene v̄tus minorādo pcedat. tamen p̄pter egritudinem superuenientē pot̄ illa v̄tus debilitari plusq̄ etatiuo decursui correspondeat. r tunc potest fortificari per minorationem egritudinis donec redeatur ad debilitatem etatiuo decursui correspondentem. r potes ponere exempluz satis claruz ponendo q̄ p̄me senectuti correspondeat debilitas vt. 4. tunc merito egritudinis pot̄ debilitari vsq̄ ad z. r post per remotōez egritudinis potest redire ad gradū altiozem p̄me senectuti correspondentē. Ad Auicēn. d̄ q̄ non loquit̄ de declinatōe vera. ¶ Ad 3° difficultatem r̄ndet̄ negādo q̄ nulla dispō dicat̄ egritudo que isensibilr respectu p̄p̄y temperamētū ledat opōnes: p̄pter qd̄ a sensibili lesione opōnum denomiāat̄ egritudo. ¶ Et ex illo p̄z q̄ minoratio maioratio: r equalis mansio egritudinis nō est nisi a maioratōe minoratōe r equali permanētia isensibili lesione opōnū. sicut q̄ lesio sensibilis est maior. ita egritudo d̄ maior itensior vel peior. ¶ P̄ 2° q̄ l3 egritudo habeat plura accētia sicut d̄cm̄ est de pleuresi: nunquā tamē d̄ egritudo minorari nisi lesio miore: r p̄pter hoc nō habeo pro iconueniēti aliquā egritudinē declinare vniuersali declinatōe: quāuis aliqua eius accētia itēdan̄. ¶ Et ex his p̄z respōsio ad tertiā difficultatē. nunquā. n. est vera declinatō egritudinū nisi sensibilis lesio minorat̄: r ita p̄z respōsio ad p̄mā difficultatē huius p̄mi articuli i qua querebat̄ vtrum foret possibile egrū mori in vera declinatōe. ¶ Quātum ad 2° que est questum p̄ncipale d̄ breuiter q̄ signa mortis sunt duplicia. quedā ambigua: r quedā certa: r d̄ q̄ signa ambigua possunt apparere in p̄ncipio vniuersali morbi sicut quando apparēt signa idigōnis cū magna debilitate v̄tus. Signa vero certa non apparent nisi in statu: propter qd̄ dicit̄ Hypo. acutoz morboz non oino certe p̄no^o sunt salutis. v3. mortis. r hoc maxime de p̄ncipio intelligēdū est. ¶ Ex his fit facilis respōsio ad argumenta ante opposituz. ¶ Ad p̄mum negatur antecedēs. ¶ Et ad secundum similiter sicut patuit̄ ex 3° articulo. ¶ Similr dicitur ad tertium negando antecedēs. Et ad

probationem. p3 solutio ex dictis in tertio articulo.

Questio.

XIII.

Meritur

14. vtrū in pñ^o alicuius morbi possint apparere signa complete digōnis v' indigestionis. arguit q' sic. pmo. si gna ostendentia vltimam prauitatem mae ostendunt completā idigōnē. S3 talia possunt apparere in pñ^o morbi. q' rē. p3 pñā. r' assumptū arguit: q2 possibile est mās vltimate prauitatis contineri in loco a corde distante: ita vt non sufficiat facere se. deinde per viam permutationis moueri versus cor donec sensibiliter ledat operatōes. r' p3 q' h3 se. vel morbus icipit a mā summe prauitatis. tūc arguit sic. quando cūq' in mā est sūma prauitas. tūc possunt apparere signa summe prauitatis. Sed hoc est i pñ^o: vt p3 ex casu. ergo rē. C' Secūdo arguit sic. signa salutē significantia possunt apparere in pncipio. S3 illa sunt signa perfecte digēstionis. ergo rē. p3 pñā. r' assumptū sūm: quoniam in pncipio morbi potest apparere virtus fortis cū laudabili hypostasi signate cōiuz virtutis supra mām morbi. sicut frequenter apparet: quando morbus icipit ab aliqua mā iam a virtute predigesta an q' morbus faceret. C' 3° quando cūq' omnes humores sunt digesti. tunc possunt apparere signa perfecte digēstionis. Sed in pncipio alicuius morbi omnes hūores sunt pfecte digesti sicut in ethica effimera. r' alys morbis immālibus. q' rē. C' 4° in pñ^o particulari stat^o possunt apparere signa incomplete digōnis. q' questio vera. p3 pñā. r' assumptuz: q2 in pñ^o particulari status vltis pōt apparere yrina nigra. q' rē.

Ad oppositum

arguit sic. actio pncipij in mās morbi non est nisi actio insensibilis r' occulta. Sed signū complete digēstionis: vel incomplete nō est actio occulta vel insensibilis. ergo in pñ^o morbi nō possunt apparere h3 signa.

In ista questione

erūt tres articuli. In quoz pmo ponemus nōbilia. In 2° opiones. In 3° r' videbimus ad q'stū.

Quantum

ad pñuz articulum. Est notandū q' signa digēstionis vel indigestionis maxime querunt in morbis mālibus a mā preternāliter cōtenta in corpore humano dependentibus siue h3 preternālis dispositio reperiat in mā merito quātitatē aucte v' dimi nute siue merito qualitatis. Sunt. n. qdaz morbi māles a mā dependētes: nō ppter prauā qualitatem in mā existētē. Sed propter nimā quātitatem absq' putredine aliqua si cut se. synocha sine putredine. C' 2° notandū q' in pncipio morbi mālis apparere signa complete aut incomplete digēstionis dupl'r possumus ymaginari. C' pmo. q' talia signa appareant vi solius actōis facte in pncipio illi^o morbi. sicut qñ morbus icipit a mā summe digesta: vel summe deprauata. nō. n. est facta summa digestio vel indigestio in hoc casu vi solius calidi preternālis: vel naturalis in pncipio contingentis. Sed propter actionem aliaz per prius ad hoc concurrentem.

Quantum

ad 2^m articulum. Tenuit Jaco. hic tres pncipales r'elones. C' pmo. q' in pñ^o morbi imālis possunt apparere signa cōplete digēstionis. ista r'elutio p3 per 3^m argumentū. Nā in pñ^o ethice aut effimere possunt oēs hu. esse digesti modo quādo oēs hu. sunt digesti possunt apparere signa complete digēstionis. q' rē. C' Scōda r'elō. in pñ^o vniuersali egritudis mālis nō dependentis a materie qualitate: sed quantitate possunt apparere signa digēstionis. p3 in pncipio synochē sine putredie. C' Tertia r'elō. impossibile est in pncipio vniuersali se. putride apparere signa digēstionis perfecte vel indigestionis: cuius totalis causa fuerit totalis actio cōtingens in pncipio. p3. q2 actio pncipij in materiā est insensibilis r' occult

ta. Sed notum est q' nunquam actio insensibilis r' immanifesta est totalis causa manifeste r' perfecte digēstionis vel indigestionis. ergo rē. C' Et confirmatur. q2 maior est transmutatio qua mediate transmutat virtus materiā in augmento q' in pncipio. Sed non est possibile in augmento virtute actionis solius augmenti apparere signa cōplete digēstionis vel indigestionis. ergo cōclusio vera. C' Ex istis potest inferri q' in pncipio vniuersali se. pu. possunt apparere signa digēstionis vel indigestionis materie facie tis se. cuius actio pncipij non fuerit totalis: sed partialis causa. p3. q2 possibile est materiā facientem collectionē a corde tantū distare q' nō sufficiat ad cor euaporare: neq' per consequens feb. facere: sed completa digēstio vel indigestione poterit per motuz ipsius versus cor euaporare r' se. facere: quo posito i esse p3 corze. C' Ista opio: l3 quo ad duas pmas conclusiones possit tolerari quo ad 3^m: tamen nō r'inet veritatem. sicut apparebit in 3° articulo. Et tamē plurimi incedunt cum hac pōne.

Quantum

ad 3° articulum est dicendum. De largomodo loquendo de digēstione: in pncipio multoz morborum tam materialium q' immaterialiū possunt apparere signa perfecte r' imperfecte digēstionis. sicut p3 in pncipio effimere r' ethice aut synochē in q' bus nulla manifestatur malicia aliquoz humoz. C' Posset etiam esse q' ab aliqua materia preternaturaliter contenta in corpore humano summe deprauata multi morbi possent incipere: r' in pncipio illoz morboz signa opposita digēstioni apparere possunt. C' Scōda r'elō. possibile est in pncipio vniuersali feb. pu. apparere signa perfecte digēstionis: cuius totalis causa fuerit actio contingens in pncipio. Ista r'elō. l3 sit cōtra cōmūnem scolam. probat tñ sic. stat aliquā materiā tam cito incipere digeri a calido natu rali q' cito incipit sensibiliter ledere operationes: r' ipsam esse complete digestaz in fine pncipij quo ad accidentia victi morbi. ergo cōclusio vera. r3 cōsequētia. q2 quando materia est summe digesta vi solius actionis facte in pncipio morbi quo ad accidentia: tunc possunt signa complete digēstionis apparere. Et assumptum probat: quia signē tur 2° morbi cronici vnu b. alius f. r' sint ambo salubres: r' sint accidentia omnino similia in pncipio augmento r' statu pñ omnem scolam r' inducantur per f. morbz. secundo gradus digēstionis vi solius actionis pncipij: r' arguit sic. per calozē naturalem f. morbi inducitur gradus digēstionis vt z. in materia eius a qua dependet. Sed caloz naturalis b. morbi in suā materiā in pncipio merito actionis ipsius pncipij agit in quadruplo velocius q' caloz f. morbi. ergo i pncipio b. morbi inducitur gradus digēstionis: vt. s. ten3 cōsequētia: q2 sicut actio est velocior: ita gradus in equali tempore secūdū se. r' quodlibet sui inducitur intensior: r' assumptum est satis possibile. stat enim alyz paribus calozem b. morbi esse in quadruplo potentiozem calozē f. morbi: vel stat materiā cum alyz paribus b. morbi esse in quadruplo minoris resistentie q' materia f. morbi: quo posito in esse. sequitur q' in quadruplo velocius agit caloz b. morbi in materiā suā q' caloz f. morbi. r' per consequens gradus digēstionis in materia b. inductus erit quadruplus ad graduz digēstionis in materia f. inductus. Sed gradus digēstionis in f. materia est precise: vt z. vt ponit casus. ergo gradus digēstionis induct^o in b. materia erit vt. s. r' hic est gradus summe digēstionis vt supponimus. ergo rē. C' Fortē dicitur q' casus non est possibilis: eo q' tunc accidentia in b. r' f. non erunt similia: immo intensiora erunt accidentia vniuz q' alterius. C' Cōtra. si accidentia b. morbi erūt intensiora q' f. morbi ponat q' materia illa sicut digeritur: ita a pncipalibus mēbris elonget vel in q'itate minorē sic q' accia b. r' inue maneat sūta. r' si est eōuerso fiat e3.

Particula

Tertia celo, possibile est in pⁿo vniuersali se, pu. appere signa incomplete digōnis; cui^o totalis causa fuerit actio solius pncipij. Ista conclusio pōt pbari sicut precedens. stat. n. oem gradū prauitatis in mā possibile reperiri iduci in pⁿo morbi quo ad accēsa. Nam nō est rō q^o ois gradus prauitatis possit iduci in mā merito caloris preternālis neutralis qm̄ tantus possit iduci merito caloris preternālis egritudinis in pⁿo morbi. Luz ergo a calore preternāli neutrali possit iduci sūmus gradus prauitatis. in mā causante pternālem dispōnem. ergo a fortiori pōt iduci a calore pternāli egritudinali in pⁿo morbi; et maxime cuz calor preternālis egritudinalis in pⁿo morbi sit multo potētior ad deprauandū mā q^o calor preternālis solū neutralē dispōnem facit. Et aut a calore preternāli neutrali merito soli^o actio nis ipsius possit hoc fieri. p³. q² stat calozē preternālem in loco a corde distantē mā putrefacere et cū hoc insensibiligr pternālē ledere pōt; q² calor preternālis in digito pedis potest tantā pportione super aliquā mā facientem neutralē dispōnem habere quantā h³ gūm q² alius calor pternālis super mā q^o ad vltimū gradū prauitatis deducit. S³ hoc posito in esse. sequitur q^o tantus gradus prauitatis iducere^t ab vno quātus ab alio: et cō. S³ sūmus gradus prauitatis iducere^t ab vno; vt pōt poni in casu et est et cō experientū. ergo et sūmus gradus prauitatis pōt iduci ab alio. **Ex** istis pōt inferri multa corollia. **Pr**imū stat duas mā s talē esse dispositas: quāz vna est sūme digesta. reliqua vero sūme deprauata: et tamē que est sūme digesta. facit egritudinē et que ē sūme deprauata facit neutralitatem. **Pr**ima pars huius correlarij p³ vt in statu cuiuscūq² egritudinis mālis habentis sūmā digōnes. 2° p³at. q² quātūcūq² modicū respectu p³ij temperamentū ledat aliqua mā p³ calidior temperata: aut fridior. facit neutralitatem. per minus potest ledere mā sūme deprauata taz rōne situs eius q^o rōne eius pauce quātūtatit. **C** Sequēz. q^o aliq² est morbus salubris mālis ad salutē terminādus: q^o nō habz pncipiū et augmētū quo ad digōnes: sed solū statum. p³. vbi mā aliqua faceret neutralitatez et toto tempore quo causaret neutralitatez a calore naturali digerere^t: ita q^o icaperet apōnes ledere essz sūmus gradus digestionis in mā inductus. **C** p³ 3° q^o aliq² est morbus salubris ad salutē terminādus: et mā eius est ita praua merito q^o ita tūcū dispōnis q^o illa nulla pōt esse prauior. p³. q² materia sūme deprauata pōt p̄cise ita nocere per oia sua tēpora sicut effimera taz merito situs q^o merito sue pauce q^o itatit. Et tu potes adducere ad hoc rōnem: q² si nō est possibile q^o reperiat mā sūme deprauata: ita p̄cise nocens opōnibus sicut leuis effimera in corpore robusto et iuuenili etate. sit per te mā sūme deprauata a. que per te plus noceat opōnib³ q^o leuis effimera b. Et querit^r vtz a mā sūme deprauata ifinitū plus noceat q^o b. vel p³ finitū. Nō potest dici p̄mum: qm̄ mā nō est ifinite potentie nec corp³ hūmanū ifinite modice resistēt. Si d^r 2°. sit q^o in duplo. et arg² sic. in duplo plus ledit a. mā q^o eius medietas v^l ali qua eius pars. q^o p̄cise equalē ledit medietas a. vel aliq² ei³ pars sicut b. effimera. cū q^o medietas a. et quelibz eius pars sit sūme deprauata: q² pono māz a. esse vniiformē in prauitate. ergo sequit^r q^o aliqua mā sūme deprauata p̄cise ledet: ita opōnes sic b. leuis effimera. **C** Simili mō et pōt pbari q^o a. mā sūme deprata in duplo minus: et in quadruplo: et in quacūq² pportioe volueris minus ledat q^o b. effimera. **C** p³ 4° q^o efficaciora sunt signa digestionis ad significādū salutē q^o signa prauitatis sūme māe seu idigestionis ad significādū mortē. p³ ex p̄cedēti. **C** Sed dicere nō v^l q^o hoc sit verū. nā respectu alicui³ māe sūme prauē pducitur corpus ad mortē. et nō est rō: q^ore magis respectu vni³ q^o alteri³ māe sūme prauē debeat pducī corp³ ad mortē.

igitur respectu cuiuscūq² materiei sūme prauē d³ illud fieri. **C** Cōfirmat. q² quibz effectus d³ cōformari sue cāe. ergo vltimata malitia que est effect³ in corpore hūano pportionalē sue cause: sed talis cā nō est nisi vltimata prauitas materiei si sit notabilis morb³ mālis. ergo videt^r q^o vbiq² reperiat vltima prauitas debeat ab ea iduci vltimata malitia. Sed hec non est nisi mors. ergo ois mā vltimate praua d³ mortē iducere. nullus ergo erit morb³ salubris depe dens a materia sūme praua. **C** Ad hec respōdetur. Et ad p̄mū dicit^r que est rō quare ab vna mā sūme praua perducatur corpus ad mortē: et nō ab alia. causa est: q² stat mā vnam sūme prauā multo maiorem pportionem obtinere supra virtutē alicuius egrorātis q^o alia materia sūme praua. Nam licet ille due materie sint sūme prauē: non tamen sequitur q^o sint equalis gradus potentie. potentia enim rei non sequitur gradus intensioez. Sed potius multitudinē forme qua agēs agit. q² ergo vna mā sūme praua pōt habere magnū dominiū supra virtutē ad ipsam corrūpēdū: et nō alia ppter defectū applicatiōis: vel ppter defectū multitudinis forme. id nō mirū si ab vna mā sūme deprauata corpus ad mortē pducatur non ab alia que est eiusdē vel similis gradus prauitatis oino. **C** Ad confirmationēz d^r q^o effectus debz pportionari sue cause. Sed illa consequentia nō valz. causa huius effectus est sūme praua: vel sūma prauitas. ergo eius effectus est sūme malus vel sūma malitia: concedendo tamen q^o hec materia sūme deprauata possit egrorantē ad mortē pducere: sed hoc nō essz nisi ppter augmentum potētie vel inozationem resistētie. **C** Ad argumenta aū oppositū ad ducta facilis est respōsio. Locedif. n. id ad q^o deducunt vt patuit per celones in 3° articulo positas.

Senes facillime ferunt ieiunium.

Questio.

XV.

Meritur. 15. vtz p̄mī senes facillime ferant ieiunij arguit^r q^o nō. p̄mo plus ledit senex ex cōsumptione humiditatis: et calidi nālis resoluōe q^o iuuenis puer vel p̄stēs. Sed ad quālibz famez nālem seq̄ cōsumptio humiditatis: et calidi nālis resoluōe. ergo ad quālibz famez tolerantia plus ledit senex q^o puer. **C** Sc̄do. stante equali tolerantia ieiunij in sene et in iuuenē maioz sit i sene resoluō. ergo ex equali tolerantia ieiunij plus ledit senex q^o iuuenis. patz 2° nā. et assumptū arguit^r: q² a pncipio vite vsq² ad senectutē p̄cessit h³ humiditatis radicalis cōsumptio calido in eadem mensura cōseruato. ergo in pncipio senectutis est maioz pportio. calidi resoluētis ad humidum q^o in iuuentute: et p̄ consequēs in sene fit velocior humiditatis resolutio q^o in iuuenē: q² vt dicit^r Jaco. passo magis et velocius miorato q^o agēs crescit pportio agentis ad passum. ergo plus ledit senex ex equali tolerantia q^o iuuenis. **C** Tertio a nocumēto sequente ieiunij tolerantiam difficilius releuat senex q^o iuuenis. ergo questio falsa. 13. nā. q² difficultas tolerantie ieiunij habz attendi penes difficultatem releuationis a nocumētis sequentibus tolerantiam ieiunij. et assumptum p³. quia virtus restauratiua est debilior in sene q^o in iuuenē. **C** Quarto facilius incurrit famem senex q^o iuuenis. ergo difficilius tolerat ieiunium. consequentia 13. quia difficultas tolerantie ieiunij habz attendi penes facilem casum in famem. et assumptum p³ ex intentione Auicē. p̄ma quarti. capitulo de cibatione febricitantiuz in generali: vbi inquit q^o senes debiles et infantes sunt de numero eozuz qui dicti sunt ab Hypo. in affoismo. senes facillime tolerant ieiunium.

In ista questione erūt tres articuli. In quozū p̄mo ponemus nōbilia. In 2° opōnes. In 3° r̄ndebimus ad questum.

Quantum ad primum articulum est notandum. primo quod nocumeta sequentia ieiunij tolerantia potissime sunt tria. **Primum** est tristitia sequens meseraicaz suctioes. **Secundum** est humidum mebroz resolu spuum inflamatio. **Tertium** est prauoz humoz ad stomachu attractio: ppter qd. 13. tery die Auicē. qd tolerare fame stomachum putridis replet humoribus. **Secundo** notandum quod difficultas tolerantie ieiunij potest attendi penes tria. **Primo** pot attendi penes facile casum in famem. et isto modo quecuq; corpora icurrunt citius fame dñr difficilius tolerare ieiunium q̄ illa que tardius icurrunt: et breuiter sicut se bz casus ad casus in fame tam arithmetrice q̄ geometrice: ita se bz difficultas tolerantie ieiunij: ppter qd illa p̄na est bona. in duplo citius cadit in fame for. post p̄portioatā ci baroēs q̄ pla. ergo in duplo difficilius tolerat ieiunius for. q̄ pla. **2.º** modo difficultas ieiunij potest attendi penes facile casum in nocumeta sequentia fame: et illo modo sicut casus ex fame in nocumeta sequentia est velocior: ita et tolerantia ieiunij est difficilior. **3.º** modo pot attendi penes difficile releuatōes a nocumentis sequentibus ieiunij tolerantiaz. vnde sicut illa releuatō est difficilior seu tardior: ita difficultas tolerantie ieiunij dñr eē maior f̄z ergo quod difficultas tolerantie ieiunij bz attendi penes difficultates casus in fame aut penes difficile releuatōem a dictis nocumentis: ita habemus dicere de facilitate tolerantie ieiunij. **1.º** notādū quod ad fame naturalem gñq; regrunē motus fm Hal. 4.º de accidenti et morbo. caplo. 6. quoz p̄mus est membrorum inanitio. et p̄ dñs hūidi mebroz substan. resolu: et ei pauificatio a calido naturali aut p̄ternāli facta. **Secūdo** ē nāle desideriu membrorum inanitoz quo nālr iclinat ad nutrimenti desiderii attractioes. **Tertius** est membrorum inanitio. a venis attractio. Et venarum ab epate. Et epatis a stomacho mediantib; meseraicis. **Quartus** tediosa sensatio in ore stomachi causata a venaz meseraicaz suctioe. **Quintus** est aiatum desideriu qd est oium fons. **Ex** qbus p̄z. quod nō quibz appetitus q̄ stomachus iclinat ad appetendū cibum ab ex est fames nālis. Nunquā. n. appetitus stomachi ad cibū est fames nālis nisi illū precedāt dicti motus conueniēter se habentes: ppter qd illa p̄na valz. membrorum inanitio est et nāle desideriu eoz et attractio ipsoz a venis et venaz ab epate et epatis a stomacho mediatibus meseraicis cū tristi sensatioe oris stomachi. ergo appetitus quo cibū appetit q̄ est fames: nālis est. Et cū hoc cōsidera quod ex quo isti motus sunt cā famis nālis: quod sicut se hñt isti motus in velocitate: tarditate: magnitudine: fortitudine: paruitate et debilitate: ita se bz fames in oibus his. vñ quāto isti mot⁹ veloci⁹ pueniūt in vno q̄ i alio ita et fames. **4.º** notādū quod latitudo facilitatis et difficultatis tolerantie ieiunij nō pot icipere a nō gradu neq; et pot terminari ad certus gradū inclusiue. p̄bañ. qz nō gradus facilitatis tolerantie ieiunij est infinitus gradus difficultatis eiusdē. et eē. vt p̄bañ. f̄z nō est possibile reperiri infinitū gradū facilitatis aut difficultatis tolerantie ieiunij. ergo nō est posse quod latitudo facilitatis et difficultatis tolerantie ieiunij icipiat a non gradu. Quā aut nō gradus facilitatis sit infinitus gradus difficultatis. p̄bañ. qz nō gradus facilitatis tolerantie ieiunij est infinitus gradus difficultatis: vel finitus. **Si** p̄mus habetur itentū. **Si** 2.º dñr quod nō gradus facilitatis sit sumus gradus difficultatis: et iste est finitus. **Contra**. nā sit ille gradus sumus signat⁹ p. 8. Et argi sic. gradu difficultatis tolerantie ieiunij dato repiblis est gradus difficultatis itentior. ergo ille signatus nō est sumus. p̄z p̄na. et assumptum

argui sic. Causis facientibus difficultatem vt. s. reperibiles sūt cause potētiōes et maiores. S̄z sicut cause difficultatis tolerantie ieiunij sunt fortiores et maiores: ita difficultas tolerantie ieiunij ē maior et itentior. ergo illo gradu difficultatis tolerantie vt. s. reperibilis est gradus difficultatis itentior: qd erat p̄bandū. p̄z p̄na. et maior argi sic. dīcurrēdo per causas difficultatis tolerantie ieiunij quo est p̄plo cala cū subtilitate hūidi: et bonitate sensus oris stomachi cū alyz parib; .mō argi sic. Quacuq; p̄plone cala data vel dābili cū alyz parib; .oabilis est p̄plo calidior: et quacuq; subtilitate hūidi data dābilis est hūidi subtilitas maior. alr rei p̄manētis daref vltimū. ergo etiā qbuscūq; causis concurrētib; ad difficultatē tolerantie ieiunij quātūcūq; potētib; dābiles sunt cause difficultatē ieiunij causare potentes maiorē et potētiōrē. p̄z p̄na. et assumptū silr itelligenti. et sic videt quod nō gradus facilitatis tolerantie ieiunij est gradus infinitus difficultatis eiusdē: et nō finitus: qd erat p̄bandū. Eodē modo dñr de nō gradu difficultatis: quod ipse est infinitus gradus facilitatis. Nō. n. pot dicit: quod ipse sit sumus gradus facilitatis et ille sit finitus per silr rōnem factā. et sic p̄z p̄ rō notabilis. **Et** 2.º. p̄bañ. qz si latitudo facilitatis vel difficultatis tolerantie ieiunij terminaret versus eū neū itentius ad aliquē gradū inclusiue. tūc daref aliqua facilitas tolerantie ieiunij ita magna et ita intensa qua nulla ē maior vel itentior. p̄na est falsius. et p̄na satis p̄z itelligenti falsitas p̄ntis argi: qz qbuscūq; causis facilitatis datis dābiles sunt potētiōes cause et maiores facilitatē tolerantie ieiunij causare potentes. vt p̄z dīcurrēdo p̄ illas cās. p̄plo .n. frida cūz densitate hūidi est causa facilitatis tolerantie ieiunij. mō p̄z quātūcūq; aliqua p̄plo sit frida: et eius hūmidū densus sit: oabilis est aliqua fri: et cul⁹ hūmidū est densus. alr rei p̄manētis daref vltimū. ergo et c. **Ex** quo p̄z quod tam versus extremū remissius q̄ versus extremū itentius latitudo facilitatis aut difficultas tolerantie ieiunij terminat exclusiue. **5.º** est notādū quod facilitas tolerantie ieiunij deducto impedimēto: et deducta corporis p̄mutatiōe ad aliam p̄plonem a p̄ncipio natiuitatis vsq; ad etatē decrepitaz semper procedit intendendo exclusiue et hoc est maxime reperire i hūido substāfico qd p̄tinue terrestri et terrestri sit et min⁹ resoloni paratū. p̄z. qz causa difficultatis tolerantie ieiunij a p̄n natiuitatis vsq; ad etatē decrepitaz minorando semper p̄cedit. vnde merito ipsius tardius accidit membrorum inanitio que est causa p̄maria qua corpus cadit in fame. **Ex** quo p̄z quod in eodē indiuiduo decurrēte per omnes suas etates extrēmū itentius facilitas tolerantie ieiunij maxime reperitur in vltimo instanti temporis mensurantis p̄mā senectutem et extrēmū remissius in p̄mo instanti generatōis. tota ergo latitudo et c. cululib; indiuidui inclusiue est inter p̄mum istans generationis: et vltimū istans temporis mensurantis senectutē. **Ultimo** est notandum quod deducta temporis permutatione et deductis alyz impedimētis facilitas tolerantie ieiunij a p̄n etatis decrepitate cōtinue vsq; ad finem vite decrescendo procedit. p̄z de mente Hal. in cōmento: propter quod decrepiti sunt sicut lucerna extinctioni parata. Nec potest aliquis dicere quod decrementum facilitatis tolerantie ieiunij incipiat a certa parte p̄me senectutis vel a certa parte etatis decrepitate: qñ ad hoc confirmādū nulla est ratio nisi volūtaria. **Supponamus** ergo i hac materia vt determinate possumus loqui quod facilitas tolerantie ieiunij per totam etatem decrepitam in quocūq; indiuiduo signato reperta remittēdo p̄cedit et ei⁹ difficultas augēdo vsq; ad finem vite. **Ex** istis notabilibus segtur correlarie quod volib; p̄mo sene quātūcūq; facilr tolerans ieiunium dābilis est decrepitus facilis tolerans ieiunium. p̄z. qz si nō: detur ille senex primus qui ita faciliter tolerat ieiunium quod

Particula

isto nullus decrepitis facilius toleret: et sit ille for. in vltimo senectutis p̄me et arguit. for. dabilis est aliq̄ p̄mus senex in eodē puncto etatis in complexione frigidior: in humido densior: et in sensu oris stomachi obtusior. ergo for. dabilis est aliq̄ homo in eodē puncto etatis facili⁹ tolerans ieiunium. p̄ 2^a d̄na. et assumptū sibi ituenti. Sit ergo ille homo facilius tolerans ieiunium q̄ for. pla. et arguit sic. Nunc pla. facilius tolerat ieiunium q̄ for. ergo post hoc etiā facilius tolerabit. Et 3^a continue post hoc pla. erit decrepit⁹. For. autē nunc est p̄mo senex. ergo r̄c.

Quantum ad 2^a articulum Tenet Ugo istas conclusiones. C^o prima conclusio. rōne facilitatis casus in famē p̄mi senes facilius tolerat ieiunium q̄ alij in alijs etatibus cōstituti. p̄bat. in istis tardij⁹ insurgunt cause ad naturalē famē necessitantes. ergo r̄c. tenet d̄na. et assumptū p̄ 3^a discurrendo: cū tardius fiat membrorū dissolutio p̄pter humidū esse grossius. et magis resistens et calorē esse remissiorē: etiā est mēbroz et venaz attractio tardior et minor p̄pter defectū caloris. sensus stomachi est etiā ebescit respectu p̄cedentiū etatū: nec tamē tāta est in eis debilitas: vt nō possint in vice vna magnā cibi quātitatem et toti cor porij p̄portionatā digerere: 13 tardij⁹ q̄ iuuenes. C^o Secunda conclusio. quolibz decrepito aliq̄ p̄mus senex facilius tolerat ieiunium merito velocitatis icursus in famē. p̄bat. quibz decrepitis aliquo p̄mo sene debite recto est sepius cibandus: et nullus decrepitis est cibandus ante q̄ famē nālem icurrat stante debito regimie tēpore eodem. ergo quilibz decrepitis citius icurrit famē post debitā cibandē. q̄ r̄c. C^o Ista opio maxime deficit quo ad sc̄dam cōclusionem. vt patz ex correlario sexti notabilis in primo articulo asserente contrarium.

C^o Sc̄da opio est Jacobi de Sorlino tenentis istas conclusiones. rōne difficultatis casus in famē naturalem ceteris paribus cōclusio etatiua p̄moz senū in comparatione ad alias facili⁹ tolerat ieiunium. p̄ 3^a q̄ tardius icurrunt causas antecedētes famē nālem. p̄mo. n. tardior est in sene membrorū resolutio: cuz calin sit debilius: et humidus densius. Sicut tardior est attractio et sensus oris stomachi est ebescit et obrufus. C^o 2^a cōclusio. nocumenta sequentia ieiunij tolerantia facilius icurrit senex q̄ iuuenis: et tardius. p̄bat: q̄ talia nocumenta sunt tristitia r̄c. humidi naturalis consumpcio et resolutio sp̄s membrorū et humorū inflamatio que oīa tardij⁹ icurrit senex q̄ iuuenis. C^o 3^a cōclusio. 13 ita sit: ab equali tamen nocumento sequēte ieiunij tolerantia in iuvene et in sene facilius releuat senex q̄ iuuenis. p̄bat: q̄ talia nocumēta corrigunt per actōem virtutis nutritiue restauratiue resolutuz: que est in sene debili⁹ q̄ in iuvene. C^o 4^a conclusio. ab aliquo nocumento sequēte ieiunij tolerantia equalis citius et facilius releuatur senex q̄ iuuenis puer vel cōsistens. p̄ 3^a q̄ per equalē ieiunij tolerantia citius ducit vel aptus est duci ad lapsum icorrigibilez puer iuuenis vel consistens q̄ senex. C^o Ultima cōclusio. deducta caloris et membrorū inflamatio et accidentibus famis tristitiam cōsequentibus procedēte in humido senis et iuuenis resolutio. merito solius actōis caloris naturalis in ipsum facilius releuat puer vel consistens q̄ senex. probatur. q̄ resolutū in quolibet ipsoz in equali tēpore merito solius actōis naturalis est plus q̄ resolutū in sene: et restauratū in eisdē est plus q̄ resolutū. in sene vero eō. q̄ r̄c. 13 d̄na. q̄ maior est proportio restauratiōis iuuenis ad restorationem senis q̄ resolutiōis ad resolutionem. ergo citius et facilius restaurat restauratiua iuuenis respectu restauratiue senis: q̄ resolutiue resolutiua iuuenis respectu resolutiue senis: et per consequens per virtutem restauratiōis in iuvene citius restaurat resolutū q̄ in sene. C^o Item releuat resolutiua in sene per 1. et in iuvene per 2. et p̄ 3^a q̄ re-

solutionis iuuenis ad resolutionem senis est precise dupla proportio. Si ergo maior est proportio restauratiōis iuuenis ad restorationem senis q̄ resolutiōis iuuenis ad resolutionem senis. sequitur q̄ restauratiōis ad restauratiōnem est plus q̄ dupla proportio. et per cōsequens citius restaurat in iuvene resolutuz per. 2. q̄ in sene per vnum. ista opio nō est multū clara: sed multas dimittit difficultates. ideo aliter dōm videf in 3^a articulo.

Quantum ad 3^a articulum tres tangūtur difficultates. C^o Prima vtruz senes facillime ferant ieiunium rōne difficultatis casus in famē. C^o Secunda. vtrū senes facillime ferat ieiunium rōne difficilis casus in nocumenta sequētia famē. C^o Tertia est. vtruz senes facillime ferat ieiunium rōne facilis releuatiōis a nocumētis cōsequētib⁹ famē. Et p̄ ordinē ad singulas r̄de debimus.

Quantum ergo ad p̄mū sit. C^o Prima conclusio. Rōne casus in famē naturalē aliq̄ iuuenis aliquo sene facilius tolerat ieiunium. aliquo difficilius: et aliquo precise eque facili⁹. p̄bat. aliq̄ iuuenis aliquo sene tardius famē naturalē icurrit: et aliquo citij⁹: et aliquo eque citij⁹ precise. ergo r̄c. 13 d̄na. et assumptuz p̄ omni parte. p̄bat p̄mo ponēdo for. et pla. in vltimo instanti p̄sistentie for. coloricū. et pla. temperatū. et arguit sic. in hoc instanti difficilius tolerat ieiunium for. q̄ pla. et citius icurrit famē q̄ pla. et nulla latitudo tolerantie ieiunij subito deperdit. ergo post hoc for. citius icurrit famē q̄ nunc pla. Sed cōtinue post hoc for. erit senex. pla. vero iuuenis nunc. ergo p̄ma pars cōclusionis vera. et 2^a p̄bat faciendo casum eō. pla. n. nunc tardius icurrit famem q̄ per certū tēpore post hoc icurrit for. cum ergo nunc pla. sit iuuenis. for. vero post hoc erit senex. sequitur q̄ for. nunc iuuenis difficilius tolerat q̄ per certum tēpore post hoc tolerabit pla. p̄mus senex. C^o Et ex his duobus. p̄ 3^a pars. Nam ex quo aliquis iuuenis aliquo sene facilius et aliquo difficilius naturalem famē icurrit. ergo aliquis iuuenis aliquo sene precise eque facilliter naturalem famem incurrit et ex consequenti eque facilliter tolerat ieiunium. C^o Secunda conclusio. ratiōe difficultatis casus in famem naturalem alijs paribus deducta eozporis permutatione ad aliam complexionem quilibet p̄mus senex per comparationem ad seipsum iuuenem facilius tolerat ieiunium. p̄bat. q̄ semper alijs paribus tardius insurgunt cause naturalē famē causantes in p̄mo sene q̄ in ipso iuvene: cū calor sit debili⁹ et humidū resolutioni tardius propter humidum esse densius.

Quantum ad secundā difficultatē. Sit p̄ma conclusio. rōne difficultatis casus in nocumenta sequentia ieiunij tolerantia: aliquis iuuenis aliquo p̄mo sene facilius et aliquo facilius et aliquo precise eque facilliter tolerat ieiunium. probatur illa conclusio sicut precedens. plato. n. qui est temperatus multo citius cadit in nocumenta q̄ for. flegmaticus. ergo in aliqua proportione. sit ergo q̄ in dupla. et arguit sic. in duplo facilius cadit in nocumentum plato q̄ for. et huius latitudo non subito deperditur. ergo nunc facilius cadit in nocumenta plato q̄ post hoc cadet for. cum ergo nunc pla. sit iuuenis et for. post hoc continue erit primus senex. ergo r̄c. secunda etiā pars. p̄ 3^a probando econtra et vltima p̄ 3^a procedendo eodem modo sicut in precedenti conclusionē. Nam ex quo in latitudine ieiunij prioruz senum et priorum iuuenum reperitur maius et minus. sequitur q̄ etiā reperitur equale. C^o Secunda conclusio. rōne difficultatis casus in nocumenta sequentia ieiunij tolerantiam quilibet p̄mus senex per comparationem ad seipsum iuuenem facilius tolerat ieiunium. p̄bat. q̄ tardius huius nocumenta insurgunt in sene q̄ iuvene. ergo conclusio vera. p̄ 3^a consequentia. et assumptum. Similiter p̄ 3^a b̄. n. nocumenta sunt q̄ tardius fit membrorū

rum spiritus: & caloris naturalis resolutio in primo sene q̄
ipsonem iuuenem: & hoc intelligitur semper alijs paribus: &
deducta corporis permutatōe ad aliam p̄sonem.

Ad tertiam difficultatē respondendo sit p̄ma con-
clusio. Ratione facilis releuatōis a
nocumentis sequētibz ieiunij tolerantiaz alijs iuuenis
aliquo sene facilius & alijs difficili⁹ & alijs eque facilt̄ to-
lerat ieiunij. p̄s ponendo in casu q̄ soz. & pla. sint i ultimo
istati p̄sistētie. & sit soz. fortioris v̄tutis q̄ pla. & sint alia pa-
ria. & p̄s q̄ a nocumento sequente ieiunij tolerantiam faci-
lius releuat̄ soz. q̄ pla. cū sit fortioris v̄tutis per causas. sit
ergo q̄ in sexgaltero: vel i duplo facilius. & arguit sic. Nūc
facilius releuat̄ soz. a nocumentis sequentibus r̄. q̄ pla. &
huius latitudo nō subito deperdet. ergo nūc facilius rele-
natur q̄ per certum tempus post hoc releuabit̄ pla. Sed
cōtinue post hoc erit pla. p̄mus senex. soz. vero est nunc iu-
uenis. ergo. p̄ma pars cōclusionis est vera. Et 2^a p̄bat̄ e3.
Et 3^a ex ambabus partibus. Nam vbi est dare magis & mi-
nus ibi est dare equale. Et 2^a cōclō. rōne facilis releuatōis
a nocumentis sequentibus ieiunij tolerantiam alijs parib⁹
& deducta corporis permutatōe ad aliam p̄sonem. facilt̄
releuabit̄ p̄mus senex q̄ ipsemet iuuenis. p̄s. qz in lapsum
icorrigibiles alijs paribus facilius ducit̄ iuuenis q̄ p̄mus
senex. p̄s etiā cōclusio ex eo q̄ nocumentū causatum in se-
ne per equale ieiunij tolerantia est modicus per compara-
tionem ad nocumentū causatum in iuuenem. ab hoc aut̄ no-
cumento modico facilius releuat̄ p̄mus senex q̄ iuuenis.
Et q̄bus omnibus potes̄ cōcludere: ita q̄ tam rōne dif-
ficultatis casus in nocumenta sequentia famem q̄ etiam
rōne facilis vel difficilis releuatōis ab eisde3 nocumentis
alijs iuuenis aliquo p̄mo sene facilius: & alijs difficilioribus:
& alijs eque facilt̄ tolerat ieiunij. Et p̄s scōdo: q̄ bec. p̄po-
sitis. senes facillime ferunt ieiunij. habz veritatē per me-
dium in cōclusionibus deñ. Et sic posite sunt cōclusiones
de facilitate & difficultate tolerantie ieiunij p̄mo3 senū
respectu iuuenem & eodē modo possunt poni de facilitate
& difficultate tolerantie ieiunij decrepito3 respectu p̄mo-
rum senum. cōcedimus. n. q̄ aliquo p̄mo sene alijs decre-
pitis facilius tolerat ieiunij: & aliquo difficilioribus: & alijs
precise eque facilt̄. Et ad hoc. p̄bandū afferat̄ rō adducta
in precedentibus cōclusionibus. Concedimus tamē q̄
deducta corporis permutatōe ad aliam p̄sonem quilibz
decrepitis difficillime tolerat ieiunij per comparatōes
ad se ipsum senē p̄mum. Et q̄bus omnibus cōcedendū
est q̄ si corpus decurrat sanuz per omnes suas etates ē re-
peribilis decrepitis q̄ difficilioribus tolerat ieiunij q̄ cert⁹
ifans: & alijs facilt̄: & alijs precise eque facilt̄: & causa hu-
ius est: qz difficultas tolerantie decrescendo procedit a p̄n-
cipio natiuitatis vsqz ad vltimū istans temporis mēsurā-
tis p̄mam senectutē: & a dicto vltimo istanti vsqz ad finem
vite crescēdo procedit: & eōuerso de facilitate tolerantie ie-
iunij. procedit. n. vsqz ad finem senectutis crescēdo & de-
crescēdo vsqz ad finem vite.

Sed circa dicta insurgunt difficultates. p̄ma. nā
videt̄ q̄ vnum notabile tum
suo correlario nō sit verū: qz quocūqz sene dato: quātūcūqz
q̄ facilt̄ toleret ieiunij: dabilis est decrepitis facilius
tolerans ieiunij vt visum est in p̄mo articulo. ergo facilt̄
tas tolerantie nō solum crescit per p̄mam senectutem: sed
etiam per aliquā partē etatis decrepiti: cuius oppositū vi-
dit vnum notabile: & p̄s per hoc q̄ etiā 6^m notabile non est
verū. Non. n. facilt̄tas tolerantie ieiunij per totam etatem
decrepiti3 decrescendo procedit vt dic. sextum notabile:
postq̄ p̄mo sene dato quātūcūqz facilt̄tas tolerantie ieiunij
dabilis est decrepitis facilius tolerans. Et secūda
difficultas: qz videt̄ q̄ non gradus difficultatis: & non gra-

duis facilitatis tolerantie ieiunij. reperiantur in latitudine
facilitatis tolerantie ieiunij. qd sic arguitur. ponat̄ q̄ in soz.
sit sensus oris stomachi: ita obrusus vt nulla fiat alicui⁹ ob-
iecti perceptio. & p̄s in isto casu qd difficultas tolerantie ie-
iunij sit remissa in soz. vsqz ad non gradum: quoniā in illo
casu soz. non difficulter aliquo modo tolerat ieiunij: cuz
in eo nulla fiat obiecti perceptio: qd ad difficultatē tolerā-
tie ieiunij regrit̄. Et confirmatur: qz remittat̄ difficul-
tas tolerantie ieiunij in soz. per remissionē sensus oris sto-
maci: donec soz. nihil percipiat: & querit̄ vtrum difficultas
tolerantie ieiunij sit remissa in soz. ad certum gradum vel
ad non gradus. Non potest dici p̄mum: qz facta obtusione
totaliter sensus oris stomachi nulla reperit̄ in soz. tolerantia
ieiunij. vt p̄s intelligenti. Si dicitur 2^m habetur intentum.
Et tertia difficultas est si facilt̄tas tolerantie ieiunij ter-
minatur exclusiue versus extremū itensius ad aliq̄
gradum. sit ille gradus a. & sequitur q̄ nulla facilt̄tas toleran-
tie ieiunij potest esse maior a. Lum ergo a principio natiui-
tatis procedat facilt̄tas tolerantie ieiunij itendēdo vsqz
ad etatem decrepiti3: vt dicit vñū notabile: & per totā eta-
tem decrepitam procedat remittēdo: vt dicit sextum no-
tabile: sequit̄ q̄ vnumquodqz indiuiduuz decurrens per
omnes suas etates deueniret exclusiue ad gradus a. & per
cōsequens nullo p̄mo sene in vltimo istanti senectutis da-
bitur decrepitis facilius tolerāns ieiunij. Cuius oppositū
dē in correlario sexti notabilis.

Ad has difficultates per ordinē respondeť: & p̄mo ad p̄-
mam. negando istam consequentiā: quocūqz sene dato
quātūcūqz facilt̄tas tolerantie ieiunij: dabilis est decre-
pitis facilius tolerans. ergo debilitas tolerantie ieiunij nō
solum crescit per p̄mam senectutem: sed etiam per aliquā
partē etatis decrepiti & causa est: qz lz in etate decrepiti
reperiat̄ facilt̄tas tolerantie ieiunij maior q̄ in soz. p̄-
mo sene. vel pla. hoc non est: quia facilt̄tas tolerantie ieiunij
per aliquā partē etatis decrepiti crescēdo procedat.
Sed causa est: qz talis facilt̄tas reperiebatur maior in hoc
idividuo in vltimo istanti p̄me senectutis que cū non pos-
sit subito deperdi. ideo licz diminuēdo procederet: tamen
reperit̄ maior in aliqua parte etatis decrepiti i pla. gratia
exempli q̄ in soz. p̄mo sene reperiebatur propter causam di-
ctam. Ad secundaz respondeť q̄ illa cōsequentiā nō va-
let. in soz. est tanta obtusio sensus vt nulla fiat obiecti sen-
sibilis perceptio. ergo difficultas tolerantie ieiunij est remis-
sa ad nō gradus. & causa est: quia talis difficultas termina-
tur ad certum gradū exclusiue tam p̄m extremū itensius
q̄ remissius. p̄s etiam: quia istius cōsequētie aūs est verū.
& cōsequens falsum & impossibile vt deductum est in quar-
to notabili. ideo nō est bona. Et per hoc p̄s responsio ad
confirmationem. dicitur enim q̄ per remissionem inten-
sionis oris stomachi remittatur difficultas tolerantie ieiunij
ad certum gradum exclusiue. vt dictum est parum an-
te. Ad tertiam conceditur q̄ nulla facilt̄tas tolerantie
ieiunij potest esse maior a. & tunc cum concluditur q̄ vñū-
quodqz indiuiduum r̄. deueniret exclusiue ad gradum a.
negat̄ cōsequentiā: & causa est: quia potest venire quodlibz
individuum in via intensiōis ad gradum facilitatis tole-
rantie ieiunij in etate senectutis ad gradum remissiorē
a. & cum deueniret ad illum gradum potest in facilitate re-
mittēdo procedere: & ideo secunduz diuersitatem cōple-
xionum. regionum & aliarum circumstantiarū diuersi sunt
huius gradus. ad quos indiuidua humane p̄plexionis in
vltimo instanti senectutis deueniunt: ita q̄ in aliquo indi-
uiduo alijs certus gradus facilitatis tolerantie ieiunij est
itensissimus gradus: q̄ per oēs suas etates repit̄ q̄ est vt. 8.
& in aliquo ē gradus vt. 6. i aliquo vt. 7. i nullo tñ repit̄ nec
ē repit̄ gradus vt. 8. ad quē latitudo tolerantie ieiunij ter-

Particula

minetur exclusiue: et est simile de hoc sicut de partibus p/ portionalibus alicuius continuis.

Et sic his visis p/ rñsio ad argumēta adducta añ oppositum. **Ad p^m** negat assumptū q/ plus ledat ex p/sumptio ne hūidi et calidi nālis resolone ex equali tolerātia ieiunij: vel q/ possit plus ledi senex q/ iuuenis. **Modo dū comparamus senē ad iuuenē in facilitate et difficultate casus in nocumēta sequentia famē debemus p/sumponere paritatem i tolerātia ieiunij equali.** **Ad 2^m** silt negat assumptū. et ad pbōnē negat p/na. q/ lz humidū i senectute remaneat minoris q/ntitatis: est tñ densius: grossius et magis resistēs. **Ad 3^m** dī q/ a nocumēto sequēte equalē ieiunij tolerātia facilius releuatur senex: q/ iuuenis: et causa est: q/ istud nocumētū est multo min⁹ i senē q/ i iuuenē. **Ad 4^m** dī q/ Aui. p. senes itelligit decrepitos et nō p/mos senes.

Qui crescunt plurimum habent inatum et ē.

Questio. XVI.

Veritur .i. vtruz calor iuuenis et pueri sint eāles i radice. argū qd nō.

Primo. calor pueri a p/ natiuitatis vsq/ ad iuuetutē agit in nutrimentū: et nō est actio nisi ratione trietatis. q/ triet nutrimentū: sed omne agēs in suum triū reparat ab eodē. q/ calor nālis a p/ vite vsq/ ad iuuetutē remittēdo pcedit. et per p/ns remissio: est i iuuetutē q/ in pueritia. q/ maior et intensior est in puero q/ in iuuenē. **Et p/firmat:** q/ a p/ natiuitatis vsq/ ad iuuetutē calor cordis remittēdo pcedit. q/ calor cordis remissio: est i iuuetutē q/ in pueritia. p/ p/na: et assumptum arguit: q/ calor cordis a p/ vite vsq/ ad iuuetutē per aeris ispiratōes euetatur: sed ipsum euetari: nō est nisi ipm ifrigidari: vel in caliditate remitti. q/ rē. **2°** argū sic. calor iuuenis est maior q/ calor pueri. Ergo qd falsa. p/ p/na et assumptuz arguitur. post p/ natiuitatis agit spūs p/ntue mēbra calefaciēdo. et per p/ns calidiora sunt mēbra i iuuetutē q/ i pueritia: et p/ isto videt experimentū. ad tactū. n. iuuenis videt eē calidior cū eius caliditas acutior et mordacior p/cipiat. **3°** oēs operationes iuuenis vñr esse fortiores q/ pueri: sed nō proueniunt h/ operationes nisi a calo nāli. q/ fortior et maior vñr calor: in iuuenē q/ in puero. p/ p/na: qm magnitudo effectus nō arguit nisi ex magnitudine cause. assumptū p/ dī scurrēdo per oēs operationes iuuenis et pueri. Nā vñr vitalis fortior est in iuuenē q/ in puero vt testat experimentū. Quā aut operatio digestiue sit fortior in eodem. pbat. eo q/ obm difficilioris trāsmutatōis per digestiue operationes in iuuenē trāsmutat: qd nō trāsmutare f neq/ digerere f i puero. **Et silt pōt argui de attractiōe expulsiōe et retentione.** **Ultimo** oia signa significātia caliditate sunt potentiora et fortiora in iuuenē q/ in puero. q/ maior ē caliditas iuuenis q/ pueri. p/ p/na. et assumptū silt discurrēdo p oia signa significātia caliditate. audacia. n. a caliditate pueniēs est maior in iuuenē q/ in puero. pilositas etiā caliditates significans est maior in iuuenē q/ in puero. vt p/ experimento: p/ etiā discurrēdo p signa q/ sumunt a pulsu ab vñra et ab egestione. Est. n. pulsus iuuenū maior q/ pueroz vñra tinctior et egestiōes magis colerice i iuuenē q/ in puero.

Ad oppositum eorum est expressa sentētia Galieni in commēto. qui crescunt plurimum habent calorem.

In ista questione erunt tres articuli: in quoz p/mo ponētur notabilia. In 2° opiones. In 3° rñdebif ad questum.

Quantum ad p/ mū articulū est notanduz. p/mo q/ duplex est humidū vñr inatū dñi radiale et reliquū ifluens dñi nutribile. vel f/ alios: quodam est humidū cōtractū a generatione vt humidū radiale: et qdā ex tempore sicut humidū nutribile. **2°** no-

tandum q/ subiectum calozis nālis sñm quosdaz ponit duplex. vñr. s. simplex: et reliquū cōpositū. **Exemplū p/mi.** vt humidū radiale a generatiōe cōtractū. **Exemplū secūdi.** vt aggregatū ex radicali: et cōsisto ex tēpore per nutrimentum. **Ultimo** est notanduz q/ subm propriū calozis naturalis est humidū aerēū subtile facile in vaporēz cōuertibile. vñr quāto illud humidū est purius et a terrestri magis depuratū tanto est p/ cōseruatione calidi naturalis conueniētius. **Ex qbus f/ aliquos eligimus triplex humidū.** vñr dñi radiale purū. et illud est p/ p/ie subm calozis naturalis. aliud dñi extraneū siue cōtractum ex nutrimento. aggregatuz vero ex ifluis duobus subiectum cōmixtum siue confusum dicitur.

Quantum ad 2° articulū. Tenuit Jac. istas cōclusiones. p/ma. rōne subiecti extrāci sic calor est maior in iuuenē q/ in puero. p/ q/ plus est de humidū extraneo in iuuenē q/ puero. **2°** rōne subiecti p/ p/ri siue simplicis maior est calor in puero q/ i iuuenē. p/ q/ in puero ampl⁹ est humidū aerēū. **3°** rōne subiecti cōmixti sicut cōfufe maior est calor q/ in puero in iuuenē. p/ per Ha. in cōmento. **4°** rōne. calor pueri et iuuenis sunt equales itensue. **5°** rōne. calor iuuenis est acutior calore pueri. p/ per Hal. in cōmento.

2° opio est Ugonis senensis ponētis has cōclusiones. p/ma. quo ad subm nō propriū calor inatus est maior i iuuenē q/ in puero. p/ ex dicit Jac. eo q/ totus calor iuuenis ē maior. **2°** rōne. lz subm inati calozis sit minus in puero q/ in iuuenē. Tamē calor inatus i puero est maior quo ad subm propriū q/ in iuuenē. Istam cōclusionēz pbat Ugo. sic. Nā p/ma pars cōclusionis ponit sub dubio: q/ tenēduz q/ humiduz radicale possit restaurari stat i iuuenē absolute plus esse de tali humido q/ in puero. et 2° pars p/ q/ magis pportatus est calor ipsi puero q/ iuueni. **3°** rōne. caliditas pueri est caliditati iuuenis equalis: aut modico intensior est calor ipsius pueri. **3°** rōne. dicit esse de mente Hal. in suo de conclusionibus. **4°** cōclusio. calor iuuenis est acutior calore pueri.

3° opio est Thome de Harbo tenentis q/ calor iuuenis ē absolute maior q/ calor pueri: et eius fundamētū sumit ex experientia. Nā tactus idicat iuuenē esse calidiorē puero. Et possunt adduci p/ illa opione rōnes quedā añ oppositū adducte: vep/ ista positio repugnat Ha. in cōmento. **Et Aui.** p/ma p/ni. caplo de conclusionibus etatum.

Quantum ad 3° articulū est notandū q/ ois qualitas p/ p/ise per tñr denominat p/ quantaz partē subiecti extendit. pbat: q/ ois qualitas extensa per totū plus facit ad denominationē totius q/ si solum exten datur per medietatē aut per quācūq/ alia partē: et hoc probari potest per hoc: q/ si signet caliditas vt. 6. extensa p/ totum. tunc per illā caliditate deducta denominationē cōtrarij denominabit calm vt. 6. Sed vna medietas tantuz facit ad denominationē totius sicut facit alia medietas. ergo tota illa qualitas in duplo plus denoiat totū q/ vna ei⁹ medietas: et eodē modo i triplo plus vel i millecuplo plus denominabit totū q/ tota 3° eius pars aut millecupla: et sic in ifinitū. et eodē modo arguit de quacūq/ alia q/ntitate. **2°** notandum q/ calor quādoq/ sumit pro qualitate: quādoq/ pro corpore calido. p/ ex Hal. in cōmento. **Modo** ponant cōclusiones: quaz p/ma est. Extensiuē naturaliter calidior est puer q/ iuuenis alijs paribus. pbat. subm proprium calozis naturalis est maioris quantitatis in puero q/ in iuuenē. p/ p/na. et assumptū ex Ha. in cōmento. et arguit rōne: q/ per actōes calozis naturalis humidū aerēum: qd est p/ p/ie subm calozis p/ntue terrestificando et minozando vel dīminuendo pcedit vsq/ ad finē vite. **Ex illa rōne** sequitur q/ post pncipiuz generatiōis fit calor naturalis minor

ita q̄ in quolibet instanti posteriori est minor q̄ in priori.
Cz calor nāliter itensue calidior ē puer q̄ iuuenis. p̄bat̄ qz calor nālis p̄ maiores p̄tē subiecti extēdit̄ in puero q̄ in iuuenē. ergo p̄ p̄mū notabile p̄ maiorē p̄tē sui ueniat̄ et p̄ p̄sequēs puer reddidit̄ itensue calidior iuuenē. tenet̄ p̄sequētia. qz vnus idē calor ē in iuuenē. et puero ipso. vt̄ p̄babif̄.
Et cōfirmat̄. qz si calor nālis extēderet̄ p̄ equalē p̄tē subiecti in puero et in iuuenē eā calidus itensue eēt puer sicut iuuenis. S̄z p̄ maiorē p̄tē subiecti extēdit̄ in puero q̄ in iuuenē: ex quo subm̄ eius p̄p̄tū in puero ē maioris q̄t̄tatis. q̄ puer ē itensue calidior iuuenē.
Tertia conclusio. calor in puero et in iuuenē alyis parib⁹ in gradu ē equalis itensue. p̄bat̄ p̄mo p̄ Hal. in cōmēto in illa p̄tē q̄ incipit̄ qd̄ si secū dum quartū elemētū et ē de itentioe Aūic. p̄ma p̄m̄. capitulo de p̄fonib⁹ etatū. et arguit̄ rōne sic: q̄ t̄n̄ ē Aūic. calor nālis sufficit̄ p̄ aliq̄d̄ tēpus se in gradu cōseruare. et augmentū facere. et p̄ aliq̄d̄ tēpus neutruz illoz sufficit̄ facere. q̄ aliq̄d̄ sufficit̄ facere vnū. et nō reliquū. Sed nō ē dicēdū. q̄ sufficit̄ at facere augmentū et nō cōseruare se. q̄ aliq̄d̄ sufficit̄ se cōseruare. et nō facere augmentū. Sed illud tempus nō potest̄ eē nisi in etate iuuetutis. q̄ in etate iuuetutis sufficit̄ se cōseruare sub eodē gradu et nō augmentū facere. et p̄ p̄sequēs calor in puero et iuuenē alyis parib⁹ in gradu ē equalis itensue: qd̄ fuit̄ cōclusio.
Ex q̄b⁹ oibus p̄z clare responsio ad q̄s̄tum. dicēdo q̄ alyis paribus tam itensue q̄ extensue calidior est puer q̄ iuuenis. Calor t̄n̄ pueri et iuuenis itensue sunt equales in gradu.

Sed hic sunt alique difficultates. p̄ma qz calor nālis iformat̄ quālibet p̄tē iuuenis: et iformat̄ quālibet partē pueri. Sed maior ē iuuenis q̄ puer alyis parib⁹ q̄ p̄maius subiectū extēdit̄ calor in iuuenē q̄ in puero. cuius oppositū dicit̄ p̄ma cōclusio. et p̄ hoc ēt̄ iprobaf̄. qz calor p̄ maiorē p̄tē subiecti extēdit̄ in iuuenē q̄ in puero. q̄ itensue calidior ē iuuenis q̄ puer. patz̄ p̄sequētia. et assumptū p̄batum ē p̄z ante.
Sc̄da difficultas: qz calor nālis mēbroz ē ip̄s̄ sufficēter applicat⁹. q̄ sp̄s̄ calefacit̄ mēbra et p̄ cōsequēs mēbra sunt calidiora in fine q̄ in p̄ncipio. et ita mēbra iuuenis erūt calidiora mēbris pueri: cui⁹ oppositū inuit̄ secunda conclusio.

Ad hoc respondet̄. ad primā dicit̄ negādo qz calor nālis iformat̄ quālibet p̄tē iuuenis. quālz. n. ex nutrimento acq̄sita nō iformat̄ calor nālis: q̄ quo hic itendim⁹. qui est calor cōplexionalis a generatiōe acq̄situs. ex cōmixtiōe duozūm spermatū: masculi. s. et femelle. Sed calor accidētalis acq̄situs post p̄ncipia generationis ex actōe mēbrozū. et sp̄s̄ aut nutrimenti: seu ex cōuenienti applicatiōe sex rerū nō naturalū. et hic calor comparatus ad calorē preternaturales vocaf̄ naturalis. Sed comparat⁹ ad verū calorē est accidētalis: quia nō est firm⁹: sed fluens permutabilis s̄m p̄mutatiōe rerum corpori humano occurrentū. p̄mus vero ē fixus. nō p̄mutabilis notabili p̄mutatiōe: et p̄ p̄ba q̄busdāz talis calor habitus appellat̄. Dico q̄ p̄tem nostri corpis ex tēpore acq̄sitam nō iformat̄ calor q̄ p̄p̄tē ē nālis: sed accidētalis q̄ dicit̄ accidētalis p̄ modū dictū.
Et p̄ hoc p̄z solutio ad secūdū argumētū. et ē simile sicut si cuz vino cōmisceret̄ aqua: que vini caliditate calefieret: tunc caliditas subiectiue existens in vino est nālis et caliditas cōicata aq̄ esset accidētalis. eodē modo ē de parte animata nostri corpis ex nutrimento acq̄sita. oēm. n. caliditatē recipit̄ a partibus preexistentib⁹. et a calido in humido. radicali a generatione acq̄sita fundato.
Et p̄ hoc respondet̄ ad vltimū cōcedēdo qz spiritus calefaciunt mēbra caliditate accidētali et nō naturali p̄ modū dictū. et ideo caliditatē impressam recipit̄. et ita accidit̄ secūdū diuersitatē rerū occurrentium: qd̄ nō esset ira de caliditate naturali. illa. n. nō p̄mutatur nisi permutet̄ mixtio elemētōz simpliciu⁹ et organico-

rum. et de caliditate accidentalī nō pot̄ dari regula an sit itensue maior in iuuenē q̄ in puero. vel ecōtra. quādoqz enim in vna hora est maior i iuuenē q̄ in puero. et quādoqz econtra. et p̄p̄ ignozitiā hui⁹ factū ē q̄s̄tum valde difficile.

Sic modo faciliter respondet̄ ad argumēta ante opposituz. dicit̄ ad primū cōcedēdo qz calor naturalis reparat̄ a nutrimento. sed ista reparatio nō est p̄ remissionē caloris naturalis sed accidentalis. Ad p̄firmationē dicit̄ qz calor cordis euētat̄: et per euētatōnē remittitur: sed illa remissio nō est in calore nāli. s. in calore eius elemētali seu accidētali. Et de hoc satis dicit̄ est in secūdo tegni in vna questione.
Ad secūdū patz̄ solutio ex secūda difficultate: et ad illud qd̄ d̄t̄ de experimēto dicit̄ qz acuties caloris non arguit̄ ipsum itensue maiorē: sed bene potētialiorē aut existētiā cū siccitate maiorē.
Ad tertiu⁹ p̄ncipale dicit̄ cōcedēdo qz operatiōes iuuenis sunt fortiores operatiōib⁹ puerozuz sed negat̄ qz ipsa p̄ueniāt a solo naturali calore. p̄uenit enim nō solum ab eo: sed etiam a calore ifluente: et a calore accidētali qui rōne magnitudinis subiecti alyis parib⁹ maior ē in iuuenē q̄ in puero.
Et per hoc respondetur ad 4. cōcedimus enī signa significātia caliditatē naturalē potētiora esse in puero q̄ in iuuenē. suauitas enī caloris arguit̄ naturalē caliditatē potētiorē. sicut mordacitas acutiorē. et hoc colligi potest̄ ex Hal. in cōmēto qui pluries calorē iuuenis nominauit accidētale ignē. pueri vero suauem.

Tercies bieme et vere calidissimi sunt nā.

Questio.

XVII.

Veritur decimo septimo. vtrū corpora humana sint calidiora tēpore byemis q̄ estatis. vel autūni.
Et arguit̄ qz nō: quia plurima sequerēt̄ iconuenientia. **P**rimū qz senes eēt naturalr̄ calidiores iuuenib⁹ cōtra sententiā omnū medicine auctoz. **S**ecūdū qz senes difficilius tolerāt̄ ieiuniū iuuenibus cōtra sententiā Hipp. senes facillime tolerant ieiuniū. **T**ertius qz calor iuuenis. et pueri nō sunt equales. cōtra Hal. in cōmēto p̄cedentis affozisimī. et determinata in p̄cedenti questione. et de duco p̄nam p̄ p̄mo ponēdo in casu qz for. et pla. sint in vltio istati p̄sistētē. et in fine autūni. et arguit̄ sic. for. et pla. in byeme sequētī erūt naturaliter calidiores q̄ sint nunc et q̄ p̄ certū tempus ante hoc fuerūt. et in byeme sequētī erunt senes et nūc sunt iuuenes. et ante hoc fuerūt iuuenes. ergo et. patz̄ cōsequētia. et assumptū totū pro minorē: quia est casus et pro maiorē est titulus questiōis.
Secūdūz deduco ponēdo similit̄ casum. s. sit for. in vltimo instanti consistentē: et in fine autūni. et arguit̄ sic. for. in byeme citius cadet in fatmē. ergo difficilius tolerabit ieiuniū q̄ nūc. **S**z in byeme est p̄mus senes. et nūc est consistentē. ergo et. patz̄ cōsequētia. et assumptū est Hal. in comimento. s. qz appetitus est maior ad cibū in byeme q̄ in autūno.
Et arguit̄ etiaz rōne quia si questiō esset vera cause difficultatis tolerantie ieiuniū eēt in byeme fortiores q̄ nūc: quia calidū secūdūz naturā esset fortius. et ex cōsequētī resolutio maior que sunt cause naturalē appetitū ad cibum antecēdetes.
Tertiu⁹ iconueniens sequitur manifeste in predictis casibus: ex p̄ hoc qz for. nō sit in fine consistentē: sed pueritie et in fine etiam autūni. et arguit̄ sic. in byeme sequenti erit for. calidior q̄ nūc. et nūc est puer. et cōtinue post hoc erit iuuenis. q̄ iuuenis est calidior puero.
Secūdū p̄ncipaliter arguit̄ sic. si questiō esset vera: sequerēt̄ fore possibile qz in etate cōsistētē seu iuuetutis fieret verū augmentū. consequēs im possibile. et cōsequētia probatur. ponendo for. in p̄mo instanti consistentē et in fine autūni. et arguit̄ sic. nūc calor for. sufficit̄ precise t̄m restaurare quātuz resoluiere. et in byeme sequētī sufficit̄ plus restaurare q̄ nunc. et nō plus resoluiere q̄ nūc. ergo in byeme sufficit̄ plus restaurare q̄ resoluiere.

CC

Particula

et sequens in hieme sufficit facere verum augmentum per consequentiam quia verum augmentum fit ex hoc quod virtus sufficit plus restaurare quam resolvere. cum ergo hiemps futura erit iuuenis sequens quod in iuuetute poterit fieri verum augmentum. **Ultimo** arguitur sic. data veritate sequeret quod solus panni decursum corpus temperatum temperate rectum egredere latitudines temperantie. sequens falsum. et probatur sequentia ponendo solus temperatum prope extremum remissius latitudinis temperantie sue in fine autumni. vel in principio hyemis. et arguitur sic. per hyemem superuenientem caliditas solus intendit. si quod est vera sit ergo quod intendat per aerem et arguitur sic. per aerem gradum intendit caliditas solus. per hyemem superuenientem. sed minus quam per aerem gradum distat solus ab extremo remississimo latitudinis sue temperantie terminato ad calidum. ergo per acquisitionem aeris gradus egreditur solus latitudinem temperantie. per omnia. et totum antecedens est possibile. cum ergo sit temperate rectus ut ponitur in casu sequitur inconueniens deductum.

Ad oppositum est in fine Ypo. in affozismo et comento tatoris in comento.

In ista questione erunt tres articuli. In primo ponentur notabilia. In secundo opinioniones. In tertio respondebitur ad questum.

Quantum ad primum articulum est notandum quod aliud est aliquod corpus esse calidius et aliud est corpus alio secundum naturam esse calidius. Corpus enim alio esse calidius alijs paribus est habere ipsius in se subiective calorem intensiorem quam aliud habeat sufficienter seipsum denotare calidum. corpus vero esse alio calidius secundum naturam est ipsum in se plus proportionabiliter respectu sue molis habere de calido naturali et spiritu quod est instrumentum aie in suis operationibus. et illa multum differunt adiuicem. nam corpus temperatum est corpore colerico illo modo calidius secundum naturam: quod in primo modo est remissius calidum. **2°** notandum est ex fine Hal. in comento quod tempore hyemis in corpore robusto virtute debito regimine teporibus et naturam suam seruatis multiplicatur san. et spiritus respectu eius quod fit in estate. et autumno. per quod tunc prohibetur corpus resolutio. iterum etiam uniuersum. virtus autem uniuersa fortior est se ipsa dispersa. et vero accidit in estate caliditate. nam sanguinem et spiritum et humores subtiliatur: et poros dilatate multa fit in spiritu resolutio. multa est fit ipsorum expansio et dilatatio. quare fit debiliores ad cibum digerendum. et ipsum in sanguinem transmutandum: et ad membra assimilandum ad spiritum est. et sanguinem restaurandum redditur imbeciliores. **3°** est notandum quod dupliciter possunt imaginari uniuersum contrarium alterum vigorare. et fortificare primo uniuersum et aggregando partes que reddunt potentiores ad agendum et resistendum quam prius ipsis adiuicem melius applicatis tunc enim uniuersum queque istarum partium melius seruat alteram. melius etiam inuatur altera ad agendum: tunc quod fit actio per breuiiores lineas: tum est quod ipsis melius applicatis fit in actione inuamem tunc accidit tale maius. et per hoc dixerunt quod virtus uniuersa fortior est se ipsa dispersa. **Secundo** imaginari possumus uniuersum contrarium fortificare aliud: quod ipsum intendat in forma ut videtur infra.

Quantum ad secundum articulum fuit opinio quorundam magis philosophantium quam medicinalium loquentium dicentium quod corpora humana sunt intensius calidiora tempore hyemis quam estatis quorum fundamentum est. quia uniuersum contrarium ab alio circumdatur intendit. et ideo hieme superueniente corpora humana robusta non solum sunt calidiora pro maiore spirituum quantitate. sed et quod gradualiter spiritus calidiores. et membra caliora efficiuntur. modus autem est iste: eo quod a calido multiplicatur radius ad frigidum: a frido reflexus ad calidum calefacit membra et spiritus. sed est a calido aeris nos circumdantis et per hanelitum attracti. **3°** quod ad minus membra intrinseca ad quod non puenit aer deberent calefieri magis tempore hyemis quam estatis. **Et confirmatur** quia calidior est spiritus et cor quam aer tempore estatis per priam naturam seruatis. ergo aer potius impedit calefactionem in corde et spiritu et alijs membris aere calidioribus quam promoueat. per consequentiam

etiam: quia remissius calidum respectu intensioris agit in frido et non calefaciendo. et assumptum per quod per aerem estatis cor spiritus pulmo et arterie debite euertantur. sed non perficiunt euertatio absque in frigidatione. ergo etc.

Pro tertio articulo notandum est secundum Hal. in comento procedentis affozismi quod dupliciter sumitur calor. primo per quantitate. 2° per corpore calido. per quantitate etiam sumitur dupliciter. primo naturaliter. 2° non naturaliter. Et naturaliter adhuc potest sumi dupliciter. scilicet extrinsece et intrinsece. extrinsece per quod in naturalis in colerico est intensius maior quam in flatrico. vel melico vel temperato. Exemplum secundum. ut calor naturalis in puero natiuitati multum prope in quo exis est maior quam in iuueni. eo quod talis calor per maiorem partem subiecti in puero extenditur quam in iuueni ut bitum est in procedenti. quod non naturaliter vero potest calor dupliciter sumi. scilicet accidentaliter. et per naturaliter. et quod sit utrumque istud declaratum est in questione procedenti. sumendo autem calorem per corpore calido illud dicitur esse alio calidius secundum naturam quod per habet de sanguine et spiritu. et calore naturali quam aliud. **Doc** nota ut sit prima conclusio. a principio natiuitatis usque ad finem vite seruata sibi denotatio sanitatis in eodem corpore tam in hyeme quam in estate tam in fame quam in siti. tam exercitio quam quiete naturalis calor est intensius equalis. probatur: supponendo ad presens complexionem radicalem a generatione acqum tam non posse permutari sicut timent multi. et arguitur ratione. quia talis calor est calor complexionalis sequitur talem et tale humidum mixtionem cum sicco quod hec mixtio non variatur per tempus mutationes aut fame aut sitim. ergo etc. **Quod** autem hoc non variatur varietate ad quam sequitur calor naturalis permutatio satis per ex intentione Avic. prima prima. capitulo de complexionibus etatis volentis calorem pueri et iuuenis esse equalem. et est sententia Hal. in comento affozismi precedentis. **Ex** isto sequitur quod tam corpora fortia quam debilia habent calorem naturalem eque intensum in hyeme. et in estate et e contra. per ex quo calor naturalis in humido naturali fundatus a principio natiuitatis usque ad finem vite non permutatur. **2°** conclusio. licet ita sit corpora tamen robusta absolute intensius calidiora sunt tempore hyemis quam estatis. probatur. quia crescente proportionem potentie ad resistentiam quo ad agendum crescit velocitas motus. sed fortificatio calido in hyeme stante resistetia sicut in estate crescit proportio caliditatis ad calefactibile. ergo crescit velocitas motus. et per consequens calefactio erit multo velocior in hyeme quam in estate. **Sorte** dicitur quod per potentia crescat in hyeme magis quam in estate. crescit etiam resistetia et plus quam potentia. **Sed** contra. data hac responsione sequeret quod omnes operationes virtutis nutritiue essent debiliores in hyeme in corpore robusto quam in estate. sequens est contra Hal. in comento ubi ostendit hoc operationes esse fortiores. et meliores. **Et confirmatur** quia humidum substantificum subtiliatio et in vaporis conuersio non fit absque actuali calefactione. ergo quando fit maior huius humidum subtiliatio: et maior ipsius in vaporis conuersio: tunc fit illis humidum maior calefactio. **3°** est tempore hyemis magis quam tempore estatis ut Halie. notat in comento concedens occultam resolutionem maiorem esse in hyeme quam in estate. **Tertia** conclusio. abundantiora sunt in sanguine et spiritu corpora robusta tempore hyemis quam tempore estatis. per quia talia corpora sunt carnosiora tempore hyemis quam tempore estatis quod non possent esse nisi in sanguine et spiritu essent abundantiora. et per isto est sententia Hal. in comento concedentis operationes omnes naturales esse fortiores. ex isto sequitur quod capiendum calorem naturalem per corpore caliora sunt naturaliter corpora robusta tempore hyemis quam tempore estatis.

Sed obstant difficultates primo. quod videtur quod prima conclusio sit manifeste falsa auctoritate experimento et ratione. **Auctoritate** quidem per ex mente Avic. prima prima. capitulo de complexionibus etatum ubi dicitur et scias quod calor naturalis post etatem consistet incipit minui. ex

quo p̄clare q̄ calor n̄alis itēnsue ē remissior in senectute q̄ in iuuetute vel alyis etatib⁹ p̄cedentib⁹. ¶ Experimento ē p̄. nam senes iuuenib⁹ r̄ pueris ad tactū sunt frigidiores: q̄d nō esset si calor n̄alis foret equalis p̄ totū vitē decursū. ¶ Ratione autē p̄batur: q̄ audacia cōsegt̄ caliditate r̄ timiditas friditate vt notat Gal. 2.º tegni. sed iuuenes sunt senib⁹ audaciores. ḡ r̄ calidiores: cui⁹ oppositus dicit p̄ma cōclusio. ¶ 2.º difficultas. videf̄ q̄ 2.º cōclusio sit falsa. nā itēnsue calioza sunt corpora debilia tēpore estatis q̄ tpe hyemis: pp̄ q̄d crescit p̄portio potētie ad resistētiaz: sed in corpib⁹ fortiorib⁹ resistētia est minor q̄ in debilib⁹ r̄ agens est idem respectu eorūdem cum meliore applicatione in fortib⁹ q̄ debilib⁹. ḡ a maiorē p̄portione agit calor exterior in fortiorib⁹ q̄ in debilib⁹. r̄ p̄sequēs calor itēnsioz. p̄ cōsequētia. r̄ s̄lt̄ assumptū. q̄. n. itēdaē magis in debilib⁹ in estate q̄ in hyeme videf̄ esse sentētia Gal. in cōmento. r̄ videf̄ esse experimentū. sed q̄ minor sit resistētia in corpib⁹ fortiorib⁹ q̄ debilib⁹: p̄. cū calioza sint corpora fortia q̄ debilia. r̄ q̄ melior sit applicatio extrinseci caloris ad talia corpora fortia q̄ debilia. p̄. p̄ illud q̄d dictus ē de latitudine poroz reperta magis in fortib⁹ q̄ in debilib⁹.

¶ Ad hec respondef̄. r̄ p̄mo ad p̄mā tenēdo p̄mā cōclusionem. ad auctoritatē Aul. d̄ q̄ p̄ calitatē nālem minui nō itelligit nisi s̄m potētia r̄ nō secūdu gradū. potētia. n. rei se quif̄ multitudinē forme. r̄ hui⁹ multitudo ē minor in senectute q̄ in etatib⁹ p̄cedētib⁹: tuz q̄z deficiūt spūs r̄ sanguis p̄pter debilitatē vitutis. tū q̄z humidus radicale a generatione cōtractū ē valde modicū in quo de necessitate paucus calor naturalis extēditur: q̄d nō est ita in etatibus p̄cedētib⁹. r̄ hoc p̄. etia r̄ responso ad illud q̄d dicebat de experimento r̄ rōne. cōcedim⁹. n. iuuenib⁹ esse senes fridiores alyis parib⁹ nō itēnsue: sed extēsiue. idicanē etia ad tactum fridiores: q̄z calitas manū imutans ē minoris potētie in senib⁹. r̄ tūc ad rōnem q̄i dicit q̄ audacia cōsegt̄ caliditate: d̄ q̄ nō segt̄ calitate absolute siue itēnsue. s̄z multitudinem calitatis cum alyis paribus

¶ Ad secūda difficultatem d̄ negādo q̄ corpora debilia fortius sint itēnsue calioza tēpore estatis q̄ tēpore hyemis. r̄ ad p̄bationē d̄ q̄ illud argumētū p̄bat q̄ plus itēduntur in calitate corpora fortia q̄ debilia tēpore estatis. sed ex hoc nō sequitur q̄ corpora fortia sint itēnsue calioza in hyeme q̄ in estate. nec illud ē q̄d p̄bat argumētū ē vlr̄ verū. r̄ nota q̄ in argumēto supponebat fallacia. nō. n. est vlr̄ verū q̄ minus frigiditas sit in corpib⁹ fortiorib⁹ q̄ debilib⁹. Corpora. n. colerica multū a tēpamēto recedētia sunt multuz debilia p̄ respectū ad tēperata vel s̄tācia tēpamento multum vicina: r̄ friditas est multo remissior in corpib⁹ colericis dictis q̄ in tēperatis vel s̄tāciis dictis: id̄ iter corpora debilia q̄dā sunt calida: q̄dā sunt frida: q̄dā humida. q̄dam sicca. q̄dā calida r̄ humida frida. r̄ humida frida r̄ sicca calida r̄ sicca. nec est verū q̄d cōiter d̄ q̄ corpora debilia confortant a calitate estate. nā q̄dam sunt q̄ potius debilitantur sicut sunt corpora colerica multū a tēperamēto recedentia. Et forte talia corpora debilia dicta melius se habent in hyeme q̄ in estate licz in hyeme in caliditate remittant: in estate vero itendantur.

¶ Ad ea modo q̄ facta sunt ante oppositū respōdef̄. Ad p̄mū dicit q̄ nō est iconueniēs q̄ alyq̄ senes alyq̄bus iuuenibus sint nāliter calidiores. sed bene q̄ idē senex alyq̄bus saluatis sit nāliter calidior p̄ p̄parationez ad se ipsum iuuenē. Et ad casum d̄ q̄ nō p̄bat illud iconueniēs: eo q̄ nō cōcedim⁹ q̄ semp̄ in hyeme sint corpora nāliter caliora q̄ fuerūt tpe p̄cedēti nisi seruatis alyis paribus. puta s̄lt̄ denominatione etatis cōplonis: r̄ s̄lt̄ seruato regimie vbi aut̄ hec p̄mutenē corpus etiam p̄mutabit̄ in calitate nāli maiori vel minori p̄ hyemē supuenientē. r̄ p̄ hoc p̄. respon-

sio ad 2.º r̄ 3.º iconueniēs. qualiter autē calor pueri r̄ iuuenis sint equales aut iequales satis dictus est in p̄cedenti questione. ¶ Ad secūdu d̄ negādo istam p̄iam. in estate p̄cedenti calor n̄alis precise tr̄h̄ sufficiebat restaurare q̄tū r̄ soluere: nūc i hyeme sufficit plus restaurare q̄ r̄soluere. ergo nūc calor n̄alis in hoc corpore sufficit facere verū augmentum. antecedens. n. est verum r̄ cōsequēs falsum. nec illud est medium ad faciēdu verum augmentum. sed ad cōcludenduz corpus fieri carnosius aut magis pingue. nec valet illa p̄ia. s̄z oēs dyāetrū vt n̄alis plus restaurat q̄ r̄soluit. ergo vitus n̄alis facit verū augmentū. vel corpus s̄m oēm dyāmetruz auget. sed de hoc tangē in sequēti q̄one. ¶ Ad 3.º negat̄ cōsequētia. Et ad p̄bationez d̄ negādo antecedens. nec p̄ aliquis sui parte: sed p̄ toto asite. Illa enim nō stant simul q̄ p̄ friditatem hyemis p̄ vnionem caloris naturalis intendat̄ corpus tēperatum in caliditate p̄ a. gradum. r̄ p̄ minus distet ab extremo remissi⁹. latitudinis temperantie terminato ad caliduz. r̄ hoc corpore debite recto vt supponit in augmento r̄. ¶ XVIII.

Dnssequenter querit̄. is. vtrū tēpore hyemis fiat maior appetitus ad cibum q̄ tpe estatis vel alio tēpore. r̄ multipliciter arguitur q̄ nō. ¶ p̄mo magis ianita sunt mēbra estatis tpe q̄ tēpore hyemis. igit̄ magis attrahūt tpe estatis q̄ tēpore hyemis. tenet cōsequētia: q̄ cā attractiōis nō est nisi mēbroz ianitio. tūc vltra. magis attrahūt r̄. ḡ maior sit appetitus ad cibū tpe estatis. quare r̄. p̄. cōsequētia. q̄ vna de p̄ncipalib⁹ causis appetitus n̄alis ad cibum est mēbroz inantio r̄ ipsoz a venis attractio. 4.º de accidenti r̄ morbo. r̄ assumptū p̄ncipale p̄. experimento. ¶ 2.º ad p̄ncipale arguit̄ sic. si questio eēt vera sequeret̄ q̄d semp̄ famem antecederet sitis cōtra experimentū. r̄ p̄bat̄ cōsequētia. q̄ nō aduenit sitis nisi p̄ cōsumptionem humidū rozidi: nec famis nisi per cōsumptionem humidū substātificū. sed velocius r̄ citius cōsumit̄ humidum rozidum q̄ substātificū: cū ip̄m sit subtilius r̄ passibilis. ergo citius aduenit sitis q̄z fames. tota cōsequētia est bona. r̄ aīis est notū itelligēti cās famis r̄ sitis. ¶ Et cōfirmat̄. q̄z data veritate q̄onis segt̄ q̄ maior fieret appetitus ad potū tēpore hyemis q̄ tēpore estatis. n̄is est cōtra experientiam. r̄ p̄bat̄ conclusio. q̄ nō aduenit fames minor tpe hyemis q̄ tpe estatis nisi pp̄ fortitudinē caloris n̄alis humidū substātificū cōsumētis: ad cui⁹ cōsumptionē segt̄ appetitus. sed pp̄ eius fortitudinē magis cōsumit̄ humiduz rozidū tpe hyemis q̄ tpe estatis. ḡ maior sit appetitus ad potū tpe hyemis q̄ tpe estatis. ¶ 3.º ad p̄ncipale videmus experimento in alyis aīalib⁹ q̄ tpe hyemis multuz stāt sine cibo: in estate vō non. ḡ talia aīalia multo velocius cadunt in famē tpe estatis q̄ tpe hyemis. sed sicut ē in talib⁹ aīalibus: ita ēt oīz esse in boīe: cū vno r̄ codē mō causef̄ appetit⁹ in boīe r̄ b̄s aīalibus. ḡ r̄.

Ad oppositum coruz est snia Gal. i. p̄mēto affor r̄smi. r̄ v̄ esse experimentum. **In ista questione** erunt tres articuli. In p̄mo ponētur notabilia. In 2.º opinionones. In 3.º respondebitur ad questum.

Quantum ad p̄mū articulū ē notādus q̄ mēsurā paucitatis humidū substātificū qua mēbra p̄mouent̄ ad attrahēdu a venis. r̄ mēsurā paucitatis humidū in venis r̄ epate qua p̄mouent̄ vne: vt attrahant ab epate. r̄ epate a stomacho mediātib⁹ mēseraciis sunt valde diuerse nō eedē in oīb⁹ corpib⁹: sed diuersificanē s̄m diuersitatem cōclusionū etatū regionū r̄ tēporū anni. hoc p̄. experimento. r̄ v̄ colligi posse ab Aulic. p̄ma quarti. capitulo de cibatione febr̄i. ¶ Ex isto notabili sequitur q̄ illa cōsequētia nō valet. velocius cōsumit̄ humidū substātificū

Particula

In for. q̄ in pla. q̄ citius icurrit famē for. q̄ pla. p̄. aīcedēs .n. est verū in casu. r̄ p̄is falsum vbi for. sit p̄mus senex pla. vero decrepitu. Sīl̄r multo velocius cōsumit̄ humidum substantificū in febrīe t̄ in cōualescēte: t̄ nō citius cadit in famē febrīens q̄ iualescēs. ¶ 2° notādū q̄ ad magnitudinem seu fortitudinē appetitus ad cibū nō solum p̄currit magnitudo r̄ fortitudo cōsumptionis humidī substantifici. sed etiam multitudo r̄ fortitudo attractionis epatis membror̄. r̄ venar̄ r̄ bonitas etiā dispositionis v̄tutis sensitīue stomachi. vnde quanto ista sunt fortiora r̄ maiora alijs parib̄ tāto appetit̄ ad cibū ē melior: r̄ q̄to debilio: debilioz.

Pro secundo articulo. Tenuit Jac. de Sorliuio istas cōclusiones. in corpib̄ in q̄b̄ calor nālis ē multū debilis: in hyeme ē mior appetitus ad cibum r̄ tardior q̄ alio tēpore. p̄. q̄ v̄tute debili exīte nō fit cōfortatio eius a frigiditate hyemis. sed poti^o debilitatio r̄ remissio. vnde talis calor paucificat̄. r̄ p̄ p̄is reddīt̄ ipotentior causare resolutionē tam humidī substantifici q̄ rozidi: ad quoz cōsumptionē seq̄tur appetitus: r̄ v̄tutis debilitas r̄ sensitīua oris stōi in talib̄ est multū debēs. ¶ 2° cōclusio. in corpib̄ robustis r̄ fortis calozis appetitus ē maior ad cibū tpe hyemis q̄ tpe estatis. p̄. q̄ tunc calidū nāle est amplius in quāto. r̄ tūc in interiorib̄ magis v̄nif r̄ humido substantifico mēbroz magis applicat̄. q̄ tūc maiore r̄ velociore humidī substantifici causat resolutionē. itez q̄ tēpore hyemis ē sensitīua oris stōi melius disposita cū habeat suū istm̄ melius dispositū. sīl̄r attractiua epatis a stōi mediantib̄ mēferacis est fortior. ¶ 3° cōclusio. corpora robusta iam dicta velocius r̄ maiore incurrun̄ famē tēpore veris q̄ tēpore estatis. p̄. p̄ ea q̄ statim tacta sunt. ¶ 4° cōclusio. corpora debilis calozis velocius r̄ maiore incurrun̄ appetitum tēpore veris q̄ hyemis r̄ q̄ in tēpore estatis. p̄. q̄ illo tēpore aliquātuluz calor cōfortat̄: nec ita resoluit̄ sicut in estate. nec ita extinguit̄ sicut in hyeme. ¶ Ultima cōclusio. corpora robusta superius dicta tardius r̄ minore incurrun̄ sitim tēpore veris q̄ tēpore estatis. p̄. q̄ tēpore estatis est calidū extrinsecū forte a q̄ multū resoluit̄ humidum rozidum mēbroz subam madefaciens. sīl̄r aer est valde calidior minus potens mēbris exhibere refrigeriū vnde necessaria ē maior q̄ritas potius refrigerantis id q̄ adiuuat retentio humiditātū tpe hyemis mēbra madefacientīū. ¶ Ista positio quo ad aliquas pōt cōclusiones tolerari quo ad aliquas nō sufficiēter respōdet: cui^o insufficiētia apparebit in 3° articulo.

In hoc tertio articulo ē notādum p̄mo q̄ in titulo hui^o q̄ōnis due icludunt̄ difficultates. vna ē questū p̄ncipale. alia ē v̄trū appetit̄ ad cibum sit velocior tēpore hyemis q̄ estatis. r̄ differunt adiuices. nā aliud est appetitū esse maiore: r̄ aliud ē esse ipsum velociorem eodē. ¶ Et iō q̄tum ad p̄maz difficultatē sit p̄ma cōclusio. in q̄busdaz corpib̄ debilis calozis appetitus est maior tpe hyemis q̄ tēpore estatis in q̄busdam vero minor r̄ in q̄busdā equalis. p̄. p̄ma p̄. q̄ ponat̄ in casu q̄ a. corpus debile reducat̄ ad forte. r̄ sit nūc p̄mū instans in quo corpus ex debili factū robustū in extremo remississimo latitudis fortitudis corpoz. r̄ arguit̄ sic. nūc a. corpis appetitus ē maior in hyeme q̄ in estate. q̄ i certa p̄portioe sit ergo in dupla. r̄ arguit̄ sic. in duplo maior est appetitus hui^o a. corpis in hyeme q̄ in estate. sed nō in duplo maior ē nūc appetitus vel aptus est eē q̄ imēdiate aī hoc fuit. q̄ aī hoc appetitus a. corpis erat aptus eē maior in hyeme q̄ in estate. r̄ aī hoc erat corpus debile. q̄ corpis debilis maior est appetitus seu aptus est esse maior appetit̄ in hyeme q̄ in estate. r̄ sicut arguit̄ de vno corpore ita arguit̄ de multis alijs. r̄ sic p̄ p̄m̄ pars cōclusionis. 2° ē arguit̄: q̄ tanta pōt esse calozis nālis debilitas vt oēs motus famē aīcedē

tes sint minores in hyeme q̄ in estate. 3° p̄ p̄ de se. q̄ vbi est reperire magis r̄ min^o vbi ē repire equalis. ¶ 2° cōclusio. in corpib̄ robustis maior est appetitus tpe hyemis. q̄ alijs tpe hyemis. p̄. q̄ calidū nāle tpe hyemis ē potēt^o ē r̄ q̄ humidū substantifico ē melius applicatū. r̄ breuiter oēs cāe concurrētes ad fortitudinē r̄ magnitudinē appetitus sunt efficaciores in hyeme q̄ in estate vel alio tpe vt p̄ discurredo p̄ illas: iō appetitus p̄sequēs has cās d̄z esse fortior r̄ maior in hyeme q̄ alijs tpe hyemis. ¶ Et illa cōclusione r̄ p̄cedētī sequit̄ q̄ p̄ma cōclusio Jaco. nō est v̄l̄r vera. p̄. q̄ capio corpus robustū in extremo remississimo. latitudis fortitudis corpis. r̄ oī v̄trū b̄ corpus merito dispositionis quā h̄z sit magis aptū appetere in hyeme q̄ in estate vel min^o v̄l̄ eq̄. liter. si p̄mū: ponat̄ q̄ hoc corpus ē latitudinē labat̄. r̄ arguitur sic. nūc i certa p̄portioe ē aptū hoc corpus magis appetere in hyeme q̄ in estate. r̄ nulla latitudo subito dep̄di. ergo post hoc erit magis aptū appetere in hyeme q̄ in estate. sed cōtinue post hoc erit corpus debile. q̄ in corpore debili appetitus ē aptus esse maior in hyeme q̄ in estate. r̄ sic p̄ma cōclusio sua nō est v̄l̄r vera. si vero dicat̄ 2° sīl̄r sequit̄. r̄ sīl̄r si dicatur tertium.

¶ Modo ad 2° questū respondēt q̄ tam in corpib̄ fortis calozis q̄ debilis appetitus ad cibū tardior ē in hyeme q̄ in estate. p̄. q̄. taz corpora robusta q̄ debilia sunt sepius cibanda in estate q̄ in hyeme: r̄ nō sunt cibāda tant̄ operādo nisi famē nālez icurrāt. q̄ sepius icurrūt famē talia corpora in estate q̄ in hyeme r̄ p̄ p̄is appetitus ad cibū in talib̄ corpib̄ est velocior in estate q̄ in hyeme. r̄ p̄ p̄is tardior in hyeme q̄ in estate. ¶ Et ista cōclusione seq̄ q̄ 3° cōclusio Jacobi ē falsa. ¶ Forte d̄r q̄ nō sepius sunt cibāda i estate q̄ in hyeme. ¶ Sed cōtra arguit̄ snia Bali. in cōmento illius affozismi. ca. q̄b̄ semel aut bis aut amplius aut min^o r̄. p̄. p̄. vbi docet q̄ corpora humida sunt cibāda in estate sepe r̄ parū. in hyeme vero multū r̄ raro. ¶ Sed diceres nō vidēt q̄ bec cōclusio sit vera. nā sicut calor inatus est fortior ita difficiliter tolerat̄ ieiuniū. q̄ r̄. p̄. cōsequētia r̄ assumptū ē de mēte Ypo. in presenti affozismo di. In his q̄ tēpore r̄ plime vande sunt oblatioes. r̄. n. calor inatus ē multus. ¶ Ad hoc respondēt q̄ argumentū solū cōcludit q̄d fames p̄ calorem inatum est vehemētiore r̄ nōvelociore: cui^o signū ē q̄ in decrepitis ē fames velocior q̄ in p̄mis senib̄ in q̄b̄ t̄ calor inatus nō ē fortior. imo multo debilioz. ¶ Faciliter ex his ē respōsio ad argumenta aī oppositum. ¶ Ad p̄mū d̄r negādo cōsequētia. nō. n. sequit̄. mēbra sunt magis inanita. q̄ magis attrahūt. S̄z bene sequit̄: q̄ deducto impedimēto sepius attrahūt. ¶ Ad 2° sīl̄r d̄r negādo cōsequētia. r̄ ad p̄bationē sīl̄r negat̄ q̄ velocius cōsumat̄ humidū rozidū q̄ substantificū. licz. n. humidū rozidū sit subtilius r̄ facilius resolubile: nō t̄n̄ velocius resoluit̄: r̄ cā ē: q̄ nālis calor nō ē ita applicatus tpe hyemis ad resoluen̄. humidum rozidū sicut substantificū: cui^o signū ē: q̄ ab exercitio r̄ caloze extrinsecū v̄ cāri magis sitis q̄ ab intrinsecū: q̄d nō est nisi q̄ calor extrinsecus magis applicat̄ humido rozido ad ip̄z resoluedū q̄ calor nālis intrinsecū. nec ē valz cōsequētia illa. calor nālis velocius resoluit̄ de humido rozido q̄ de substantifico: ergo citius cātur sitis q̄ fames. r̄ cā ē q̄ alia ē mēnsura humidī rozidi cuius defectu cātur sitis r̄ alia ē mēnsura humidī substantifici cui^o defectu cātur fames Ad cōfirmationē r̄ridetur negādo cōsequētia. r̄ cā iam assignata ē. calor. n. estatis multo plus resoluit̄. r̄ exiccat r̄ inflamat humidū rozidū q̄ calor nālis tpe hyemis. r̄. n. hyemis aer fridus attractus phibet humidū rozidi inflamationem r̄ exiccationē. quare sit cā tardioris sitis. ¶ Ad 3° d̄r q̄ nō ē sīl̄r in hōie r̄ alijs aīalib̄. ē. n. hōis humidū magis aereū r̄ magis subtile p̄pter bonitatis operationem q̄ in alijs aīalib̄ in q̄b̄ coadunauit̄ nā multos humores grossos

et viscosos quibus calor nalis longo tempore in hyeme possit sustentari. et conservari et tandem humores illos in subas nutriti convertere. hoc autem non reperitur in homine nisi rarissime etc.

Questio.

XIX.

Aeritur in vtrū tempore hyemis fiat maior resolutio quam tempore estate. Arguitur quod non auctoritate Avic. prima quarti capitulo de cibatione se. ubi vult quod febriētes sepius in estate cibentur quam in hyeme propter plurimam resolutionem quam accidunt. Et corpora colerica magis resolvuntur in estate quam in hyeme. ergo et alia corpora. propter sequentia et assumptum notum est experientia. et arguitur ratione: quia corpora colerica magis debilitantur in estate quam in hyeme. sed huius debilitas non est sequens aggravationem. ergo est sequens resolutionem. Et corpora humana magis sudant in estate quam in hyeme. et non perveniunt sudor nisi a calido maiori et propter sequens fit resolutio maior in estate quam in hyeme. Et si quod esset vera maxime esset propter vigorantem calidi factam a contrario circumstante. sed arguitur. Hec esse falsum. nam sicut calidum magis vigorat a frido circumstante. ita ab eodem porri magis clauduntur. sed sicut porri magis clauduntur sic magis resolutio prohibetur. ergo a primo ad ultimum sicut frigidum circumstantes velocitatem resolutionem si contrahendo porros magis retardat. etc.

Ad oppositum est Gal. in commento et arguitur ratione. quod calidum est fortius in hyeme quam in estate. ergo tunc est resolutio maior. Et confirmatur. plus datur de cibo in hyeme quam in estate. etc. sequentia tenet: quia restit ratio et cibi exhibitio debet proportionari resolutioni.

In ista questione erunt tres articuli. In quorum primo ponemur notabilia. In secundo opinioniones. In tertio vero respondebimus ad questionem.

Pro primo articulo. Nota quod resolutio capitur multipliciter. Primo per quatuor corporum corruptionem humiditatis humani corporis. Et per rarefactionem. Et per separationem superfuitatum cuiusque digestionis a iuvantibus. Et ultimo per quatuor conversionem humorum in vaporem siue sensibiliter siue insensibiliter illud fiat. et istis duobus ultimis modis potissime sumitur apud medicos. Et notandum quod resolutio per humidum in vaporem conversionem non sequitur calidum maius intensius. sed ipsum esse potentius. propter quod non valet contra illa. calidum est intensius maius. ergo ad resolvendum est potentius. probatur. nam veritas in tipanico febriente minus potest solvi quam in ipsomet sano. Et notandum quod a calido tam extrinseco quam intrinseco contingit tribus modis resolutionem fieri. Unum est quo resolvitur spiritus. et calor nalis. Secundus quo resolvitur humidus nutritibile non conversum. Tertius quo resolvitur humidum substantificum in ebrietas aiatum.

Quantum ad secundum articulum fuit una opinio antiqua Tadei di. duo primum quod resolutio facta in estate fit a calido acutiori: sed remissiori in gradu. et resolutio facta in hyeme fit a calido intensiori: sed minus acuto. modo dicitur quod plus operatur in resolvendo quantitas caloris hyemis. scilicet intensior quam quantitas caloris estate. scilicet acutior. et propter hoc dicitur quod hoc maxime habet veritatem de resolutione quam a medicis vocatur occulta. Et ista positio non est vera ut apparebit in tertio articulo. Nam in aliquo corpore calor est intensior in estate quam in hyeme cum in multis corporibus calor a friditate hyemis remittatur. et in quibusdam e contra.

Alia fuit positio quondam dicentium duo. primum quod capiēdo resolutionem ut est absolute conversio in vaporem cuiusque rei maior fit resolutio in estate quam in alio tempore. propter quod plus corpora macrescunt in estate quam in hyeme. dicitur etiam quod resolutio materice insensibiliter expellēde. et a bona separade est fortior in hyeme quam in estate. quia tempore hyemis est virtus fortior. ergo subtile insensibiliter separadum et expellendum a iuvantibus melius separatur et expellitur tempore hyemis quam estate. Et ista positio est

falsa. Nam stat in hyeme calidum esse potentius et melius humido applicatum quam tempore estate humido equaliter resistere. ergo stat resolutionem fieri maiorem in hyeme quam in estate. et sic primum dicitur non est verum. Et secundum est falsum: quia stat in aliquo corpore tam quo ad nalem calidum quam quo ad accidentale esse potentius in estate quam in hyeme ut videbitur in tertio articulo. ergo stat resolutionem magis occultam et insensibilem magis fieri tempore estate quam tempore hyemis.

Tertia fuit Ja. de forliuio volenti. duo. primum quod tempore estate maior fit spiritus et caloris nalis ac humidi nutritivialis non conversi resolutio quam tempore hyemis. propter haec in commento. et propter quod porositates corporis sunt latiores. experimēto et videmus operationes que mediante spiritu perficiuntur esse imbecilliores. quod aut humidum nutritiviale non conversum magis resolvatur in estate quam in hyeme. probatur quia a calido extrinseco trabuntur sanguis et humiditates alie corporis ad eius circumferentiam latis existunt porositatibus. videmus etiam experimēto quod maxima humiditatis quantitas expellitur per sudores. Et secundum Ja. dicitur et in corporibus robustis debite rectia. et temporibus suam naturam servantibus plus resolvitur in equali tempore de humido substantifico tempore hyemis quam tempore estate. probatur: quia statibus conditionibus iam dictis multo frequentius incurrunt corpora famez in hyeme quam in estate. ergo velocius fit humidum substantificum in ebrietas assumptio in hyeme quam in estate.

Ista positio quantum ad primum dictum non est vera. quia calidum nalem in hyeme stat esse absolute potentius ad resolvendum spiritum et calorem nalem et humidum nutritibile in estate. ergo stat primum dictum esse falsum. propter sequentia: et assumptum probatur: quia tempore hyemis calor maxime formaliter multiplicatur et vniuersi ubi est aptus magis conservari et digestionem facere. Sed est hoc maxime in venis et artariis ubi reperitur spiritus et caloris nalis et humidum nutritiviale maior quantitas ergo in talibus locis circa corpora talia est aptus causare maiorem resolutionem tempore hyemis quam estate.

Et est clarissimi ygonis sen. collecta quantum ad oppositum facit sub his conclusionibus. Prima. cuiuslibet nalis humiditatis corporis secundum spiritum maior fit resolutio in estate quam in hyeme alyis paribus. propter quod quilibet talis humiditas est de se magis apta dissolui in estate quam in hyeme cum sit calidior et humidior. et calor estate magis dissolutivus. Et conclusio. Dissolutio superfuitatum tempore hyemis tertie digestionis in corpore robusto debite recto et tempore suam naturam servantibus est velocior tempore hyemis quam tempore estate. propter quod calor tempore hyemis formaliter ut nalis est. etc. Contra istam opinionem arguitur. Dissolutio superfuitatum tertie digestionis est velocior in hyeme quam in estate. ergo dissolutio humidum substantificum est maior. et velocior in hyeme quam in estate. propter sequentia eodem modo sicut sua. et assumptum est et conclusio. Sequens tamen est contra primam conclusionem. Secundo quanto agens habet supra passum proportionem maiorem cum meliori applicatione tanto citius actio est velocior: sed hoc est magis tempore hyemis quam estate. Et cum eius actio sit nalis humidum substantificum resolutio ergo erit velocior resolutio humiditatis nalis tempore hyemis quam estate: cuius oppositum dicitur prima conclusio. propter contra. principia: et assumptum propter quod intelligitur. deficit et illa positio in fundamentum. ponitur. nam quod humiditas nalis sit apta magis dissolui in estate quam in hyeme: quod non est verum ut declaratur est supra in prima questione huius Afforismi.

Quantum ad tertium articulum est notandum quod corpora humanorum quodam sunt fortis et robusti caloris. quodam vero debilis ut propter haec in commento. Et notandum quod corpora habentia calorem debilem quodam sunt habentia calorem minus debilem absolute in estate quam in hyeme. Quodam vero e contra. Exemplum secundum ut sunt corpora colerica multum a temperamento distantia. talia. nam propter caliditatem estate multum leduntur et magis a temperamento recedunt in hyeme vero temperamento

his volens qd lz sit fortior carnificatio in hyeme qm in estate in corpib⁹ robustis tpiibus nāz suā seruātib⁹: nō tñ oz mell⁹ humiduz aut p opationib⁹ aut p vita restaurari in hyeme qm in estate. pma p⁹ p⁹ q⁹ calor nālis ē fortior in hyeme qm in estate. r z p⁹ ē vbi in estate fuerit cōsistens. r in hyeme sit senex. Sz salua reuerētia tāti viri nec ē ista opinio ēva.

Facio ergo

tertiu articulu in quo ē notandū q in qōne due tāgunē difficultates. C Pri ma vtz in etate pueritie possit fieri vera dimiutio. r in etate iuuetutis verū augmētū. C z^o ē qstū pncipale. C Cōtū ergo ad pma sit pma cōclusio. impossibile ē q in etate pueritie fiat vā dimiutio. pbat. per totā etatē pueritie calz cū sua applicatōe est magis extēsiuū qm humidū sit resistitiuū ergo per totā etatē pueritie sit verū augmētū: p⁹ pna: quia tūc ē verū augmētū: qm merito pportōis calidi nālis ad humidū radicale subiectū ē aptū ad maiores dimēsiōes extēdi: sed hoc nō fit nisi qm calidū nāle ē magis extēsiuū qm ei⁹ humidū sit resistitiuū. g rē. C Scda cōlo. ipole est in etate iuuetutis fieri vtz augmētū. pbat: qz i etate iuuetutis fieri verū augmētū implicat cōtradictionē. g rē. p⁹ pna. r assū ptum arguit. Nā seq⁹ ē etas iuuetutis. g merito pportōis calidi nālis ad humidū radicale aptū ē caliduz sub eadem mēsurā cōseruari: lz nō sit aptū subm ad maiores dimēsiōnes extēdi. r ex alia pre seq⁹. sit vtz augmētū. g subm est aptū ad miores dimēsiōes extēdi a calido nāli. Lū g nō sit possibile sll r sel idē subm cē sub eadez mēsurā r extēdi ad maiores dimēsiōes. seq⁹ q nō ē possibile in etate iuuetutis p tūc fieri verū augmētū. C Sorte d⁹ q B ē verū merito pportōis calidi nālis ad ipm humidū radicale. Sed merito iuuetutis tpiis anni aut etas nocumēti fieri pōt verum augmētū in etate iuuetutis. r vera dimiutio in etate pueritie. C Ista rīssio nihil valet. nā hō pportio calidi nālis ad humidū radicale nō ē tāte nec talis nāe quāte r qlis regri⁹ in tali r tali tpe. r iō si merito hui⁹ pportōis pōt fieri verū augmētuz merito cuiuslz alteri⁹ possit B fieri. de B tñ magis videbit⁹ in vna difficultate.

C Quātū ad secūdā difficultatē sit pma cōlo. possibile ē virtutē nutritiā eē fortiozē in hyeme sequēti qm ipsa fuerit in autūno vl in estate pcedēti. p⁹ bec cōlo. de mēte Gal. in cōmēto pscntis affouūmi. p⁹ ēt experimēto oēs. n. opatōes virtutis nutritiue in corpib⁹ robustis eē videnē fortiozes i hyeme qm in estate. vel i autūno pcedēti sicut p⁹ discurrendo p illas. est. n. appetitus ad cibū maior. r ex pnti opatōes ad quas ordinat talis appetit⁹. vt digestio. attractio. r retētio maior. C z^o cōlo. possibile ē carnositatē r restauratiōnē eē pfectiozē in hyeme sequēti qm in estate pcedēti. p⁹ ex pma cōclusione. nā quātō vītus ē fortioz tāto est melioz r pfectioz opationū pductiua: eo q vītus fortitudo iseq⁹ temperamentum. C Ex istis p⁹ pcedētū opinionū quo ad ambas difficultates defectus.

Sed occurrunt

qda dubia. p⁹ v⁹ q multa sit etas augmēti eo q in nulla etate pōt fieri augmētatio. qd pbat. Nā augmētuz p⁹supponit nutrimentū i subaz nutriti⁹ zueris. Querit⁹ g aut sit augmētuz in isto istāti in quo sit cōuersio. nutrimentū i subaz nutriti. aut an illud istās. aut post. nō pōt dici p⁹ aut z^o cū deā zueris rē. pcedat nāl vtz augmētū. nec tertiu qm augmētatio ē ad pexntē quātitatē additamētū quātitatis. lz B nō fit nisi qm nutrimentū apponit vni⁹. r mēbro assimilaf. g reling⁹ qd nullo mō pōt fieri vtz augmētū. C z^o dubiū ē qz v⁹ q in etate pueritie possit fieri vā dimiutio eo q ex penuria nutrimentū p actionē calidi nālis pōt fieri maior resolutio qm restauratio. p⁹ zsequētiā. r assumptū p oī pre ē satis possibile. Et rfirmat. qz post generatiōes pp penuriā nutrimentū i etate adolefcētie pōt corp⁹ ad mortē pducī p nutrimentū puatōes vt p⁹ g rē. C z^o dubiū v⁹ q i etate iuuetutis

possit fieri vtz augmētū. nā sim⁹ i pmo istāti iuuetutis for. tēpati. r pla. mlici. r arguit sic. nūc pmo hūiduz plaronis ē ita resistitiuū sicut suū calidū ē actiū r extēsiuū. lz hūidū for. ē min⁹ resistitiuū qm humidū plonis. r calidū for. ē magis extēsiuū qm suū calidū pla. mlici. g calidū for. ē magis extēsiuū qm suū humidū sit resistitiuū. lz qm ita ē tūc pōt fieri verum augmētū. g in for. i pmo istāti sue cōsistētie pōt fieri verum augmētū. Cui⁹ oppositū dīē vna cōlo tertū articuli. qd aut calidū for. tēpati sit magis extēsiuū qm calidum pla. mlici p⁹ de se: r sll⁹ q humidū for. tēpati sit min⁹ resistitiuū qm humidum plonis mlici p⁹. Nā humidū for. tēpati ē magis aereū: r humidū qm humidū plonis mlici. r p⁹ p⁹ quō i etate iuuetutis pōt fieri redit⁹ ad etatē puericie sic satis p⁹ itelligētī.

C Ad bec rīdef. ad p⁹ d⁹ qd vā augmētatio sit post illud istās in quo scā ē zueris rē. scā. n. zuerisone nutrimenti in subam nutriti vītus extēdit humidū mēbrale f⁹ oēm dyametrū pportionalr. r sic fit verū augmētū. C Ad z^o d⁹ q illa pna nō valz. in for. fm oēm dyametrū sit maior resolutio qm restauratio. g in for. sit vā dimiutio. r cā ē: qz cuz resolutio fiat dū sit restauratio: p⁹terea q augmētatio p⁹suppōit restauratiōnē r ipaz seq⁹. vt p⁹ ex rīssōe ad p⁹ argumētum. nec pōt fieri augmētatio nisi fm oēm dyametrū fiat resolutio: pp qd dū sit augmētatio calor nālis fm oēm dyametrū agit aliqd de humido resoluēdo. r p⁹ p⁹ oēs dyametrū sit aliq⁹ resolutio. C Ex q⁹ p⁹ q illa pna nō valz: f⁹ oēm dyametrū sit maior restauratio qm resolutio. g fit verū augmētū. r cā est: qz restauratio maior resolutiōe fm oēm dyametrū: nō est cā augmēti nisi mediāte mēbroz extēsiōne vt colligi pōt ex respōsiōe ad p⁹ dubiū. Nā augmētū scdm qd dicitū ē p⁹supponit nutrimentū cōuerisum in sbaz nutriti mō stat q fm oēm dyametrū sit facta conuersio. r ex zsequēti restauratio. r tñ p tūc nō sit facta humidū mēbrale extēsiō. stat g in oī etate calidū plus posse restaurare f⁹ oēm dyametrū qm resoluere. r tñ nō possit augmētū facere

C Ex q⁹ p⁹ opinio Jac. r Christopoz quātū ad z^o articulum nō habuisse bonū fundamētū. C Ad z^o dubiū pcedit⁹ q in pmo istāti iuuetutis calidū for. ē magis extēsiuū qm humidū resistitiuū vt pbat argumētuz. Sed ex hoc nō sequit⁹ q tūc fiat verū augmētū sic nō sequit⁹. calidū a. ē magis actiū qm fridū. b. sit resistitiuū. g calidū. a. agit in b. Nā p⁹ter dūm agētis ad passum ad B vt fiat actio requirit⁹ sufficiēs applicatio: qd nō reperit⁹ in pmo istāti iuuetutis. nec in tēpato est calor humido suo ita bene applicat⁹ sic calidum mlici hūido mlici. r cā ē: qz si foret ita bñ applicatuz tunc caliduz temperati extēderet suū humidum ad maiores dimēsiōes qm temperato corpōi cōueniret. r si calidū mlici esset ita male applicatū ad extēn. sic in temperato in pueritia nō extēderet humidū ad dimēsiōes p vite operationibus cōuenientib⁹. fuit ergo ex itentione nāe calidū in tēpato humido nō ita applicari sic i mlico. nec i mlico ita male applicari sic in tēpato. neq⁹ valz illa pna. calidū in tēpato est suo humido imediatum. ergo ita bene ē applicatum sic pōt applicari. virtus. n. nālis mouēs arteriā motus pulsus velocius mouet in statu qm in augmento. r tñ ita imediata ē arteria in vno tpe sic in alio.

C Facily modo rīdef ad argumēta ante oppositū. ad p⁹ p⁹ responsio ex respōsiōe ad z^o dubiū. nō. n. valz ista cōsequētia. tpe hyemis sit maior restauratio qm tēpore estatis. r resolutio minor. ergo sit verū augmentum. nec est verum q humidū substantifici resolutio sit maior in hyeme qm in estate. C Ad secūdum negat⁹ pna. r ad pbatōnes d⁹ q pactionem calidi nālis resoluūt duplex humiduz. vñ a generatione cōtractum dictum radicale: r aliud ptractū ex tempore r vtriusq⁹ hoz permanentia vita conseruat: lz pncipalius ex pmo qm ex scdo. dic ergo q possibile ē restau-

rari eque bonum vel melius q̄ humidū resolutū. i. ex tem-
pore acquisitū: sed nō est possibile q̄ restauret humidū ita
bonū: vel melius sicut humidū radicale a generatiōe con-
tractū. ¶ Ad tertiū satis p̄ responsio per ea que dicta sūt
ad secūdum dubium.

Humide diete oib⁹ febricitantibus competūt.

¶ **Questio.**

XXI.

Veritur 21. vtrū frigide ⁊ humide diete
operant oibus febricitantib⁹ ar-
guū q̄ nō. ¶ Primo. fride ⁊ hūide diete augēt
febre. q̄ nō ueniūt. p̄ 21a ⁊ assumptū. q̄ fride
⁊ humide diete augent cāz fe. Sed aucta cā au-
getur effectus: q̄ 22. p̄ 21a. ⁊ assumptū sūt. q̄ fridū ⁊ hūi-
dū augēt opilationē. ⁊ grossant mām. ⁊ ipsi⁹ humidū p̄hibēt
resolutionē. ¶ 2o flāticē fe. ueniūt icisua ⁊ apitua. Sed
talia sunt calida. q̄ talib⁹ cōueniūt calida. p̄ 21a. ⁊ assumptū
de mēte oīz medicie auctozū. ¶ 3o. in febr. b⁹ sincopalib⁹
⁊ pestilētiālib⁹ operūt aromatica. s̄ talia sunt exiccantia. ⁊
calefaciētia. q̄ nō oib⁹ febricitantib⁹ operūt diete fride ⁊ hūi-
de. ¶ Ultimo arguū auctoritate Auic. p̄ma q̄rti. caplo de
cura flāticē. vbi p̄cipit exhiberi vinūz cū origano. ⁊ in cura
emitritei exhiberi pip̄ cū aq̄ ozdei. talia aut sūt calida. q̄ 22.

Ad oppositum

¶ Ypo. i. affozisimo. humide die-
te oibus febricitantib⁹ cōpetunt.

maxie vero pueris ⁊ alyz sic assuetis refici. ¶ Est etiā snia
Auic. p̄ma q̄rti. capitulo de cura fe. pu. in generali.

In ista qōne

erūt tres articli. In q̄z p̄ ponem⁹ no-
tabilia. In 2o opiniōes. In 3o rīdebi-

Quantum

ad p̄arti⁹ est notādūz. ¶ Mus ad q̄rtū.
q̄ q̄dā sūt māles. ⁊ q̄dā imāles. ¶ Ma-

teriales sunt ille q̄ dependent ab aliqua mā in corpore hu-
mano p̄ternāliter contenta particulari dependentia. vt
tertiana. flegmatica. q̄rtana. imateriales vō dicunt ille q̄ a
nulla mā p̄ternaturaliter contenta in corpore humano
dependent. vt ethica effi. licz etiā effi. dependeat a calefa-
cto extra spiritum: nō tamen dicitur dependere a materia:
quoniam spiritus nō est res corpulenta. quantuz ad propo-
situm spectat. sed potius aerea. ¶ Secūdo notādū q̄ fe-
bris. ⁊ eius mā quandoq̄ cōueniunt in qualitate: quando-
q̄ p̄trarianē. exemplum p̄mi: vt tertiana. ⁊ eius mā. tertia-
na enim inquantum fe. est calida: ⁊ inquantum a materia
depēdet sūt ē calida. colera. n. a qua depēdet calida ē ⁊ sic-
ca. Exēplū secūdi. vt flātica ⁊ ei⁹ mā. mā. n. flāticē ē flā q̄d
est fridum ⁊ humidū. febris vero est calida ⁊ sicca.

Quantum

ad secundum articulum dicunt a Jaco-
bo duo quantum ad proposituz spectat

¶ Primo q̄ in febr. b⁹ materialibus in quibus febris
⁊ causa eius cōueniunt sumendo indicationem a causa con-
ueniunt frigide ⁊ humide diete. p̄. q̄ causa taliū fe. est ma-
teria calida ⁊ sicca: que digeritur per frigidum ⁊ humiduz.
ex isto p̄. q̄ eadem diete conueniunt istis sumendo indica-
tionem a morbo vel a causa morbi. ¶ Secūdo eius di-
ctum est q̄ in febr. b⁹ materialibus in q̄bus nō cōueniūt
causa ⁊ fe. in qualitatib⁹. nō necessario sumēdo indicatiōē
a mā morbi competūt frigide ⁊ humide. p̄. q̄ frigida ⁊ hu-
mida sunt filia cause egritudinis. ergo nō cōueniunt. p̄. cō-
sequētia. q̄ causa talium febr. b⁹ sunt res p̄ter nāz que
idicāt de eaz remotiōe p̄traria: ⁊ p̄ nō cōueniūt filia.

¶ Alia fuit opinio ygonis tenentis duas conclusiōes. qua-
ruz prima est ista. cum plures coniunguntur indicationes
euz fe. contingit fe. exhibendam esse dietam calidam. ⁊ p̄
sic in pluribus exemplis: vt in ydropico febr. b⁹: cui con-
ueniūt diete diete. ¶ Secūda eius conclusio est. semp
indicatione sumpta a fe. conueniunt humide ⁊ frigide diete.
p̄. q̄ semp hac indicatione ueniunt ea que fe. ⁊ effectum
sū sunt apta remouere.

Quantum

ad tertiū articulū clare respondendo ē
notandum primo q̄ fe. ⁊ cā. ⁊ eius acci-

dens indicant de remotiōe p̄traria. p̄ hoc de mēte Gal.
zi. terapērice. p̄mo capitulo. ⁊ ē sentētia eiusdē in 3o regni in
illa pte. Curatio hz vnū modū 22. ¶ 2o notādū q̄ in fe. pu.
generali consideramus. 4. sine quoz cognitione nō possū-
mus bene fe. putridas curare. Primo est ipa febris. Secū-
dum causa cōiuncta ipsius febris. que nihil aliud est q̄ hu-
mor actualiter putridus. qui sua putredie euaporat ad cor.
⁊ sic causat febrē istam putridam: ⁊ hoc est duplex. vna
enī est ista que est causa putredinis que secūdu plurimuz
est opilatio generata: vel a materia multa vel grossa. vt vis
mōz actualiter putridus. qui sua dispositiōe quā hz non
est sufficiēs facere febrē: s̄ paratus sit per augmentū dispo-
sitionis quā habz febrē inducere: ⁊ huiusmodi causa ante-
cedēs est proprie humor causans i corpore humano dispo-
sitionē neutralem. Quartū quod considerare opz in dispo-
sitionē febr. b⁹ est virtus secūdu eius fortitudinē ⁊ debilita-
tem. ¶ Tertio notandum. quelibz fe. est morbus calidus
actualr. ⁊ morbus siccus virtualiter. p̄ma pars p̄: eo q̄
fe. per calorē diffinitur: ⁊ ad tactū morbus calidus p̄cipit.
Secūda pars etiāz p̄z: q̄ fe. est calor igne. omnis aut talis
est exiccati⁹. ¶ Dis visis sit bec p̄ma 22. semp sumēdo
indicationē a fe. oibus febr. b⁹ cōpetunt diete frigide ⁊ hu-
mide. p̄ p̄pter illud q̄d dictū est in secūdo articulo ex itentio-
ne Ugo. q̄ sumēdo indicationē a fe. oib⁹ fe. ueniūt ea que
sunt apta remouere ipsam. ⁊ effectuz eius p̄ternālē. s̄ talia
sunt frida ⁊ humida: q̄ 22. ¶ Secūda 22. sumēdo indicatiōes
a cā cōiuncta fe. que est hu. actualr putridus oib⁹ putridis
fe. cōueniūt diete fride ⁊ sicce. p̄ba. q̄ hu. g actu facit fe.
pu. est actu calm. ⁊ humidū. sed calido ⁊ humido nō oppō-
tur nisi frigiduz ⁊ siccū. q̄ 22. p̄ 21a. q̄ talis cā nō idicāt de
sui remotiōe nisi p̄ 21a. vt dicit p̄mū notabile. ¶ Tertia
22. sumēdo indicationē a cā aīcedente fe. oibus pu. febr. b⁹
citantibus fm plurimū cōueniunt calida. p̄ba. quia scdm
plurimū cū aīcedens febris nō est nisi opilatio. ⁊ multitu-
do māei aut grossities eius aut viscositas. q̄ secūdu pluri-
mū indicatione sumpta a tali causa cōueniunt aperitiua
subtilitina ⁊ incisiua. sed talia fm plurimū sunt calida vt
p̄z itelligenti. ergo 22. ¶ Ultima 22. s̄ ita sit sumēdo tñ
indicationē a causa aīcedēte que est humor faciēs dispo-
sitionē neutralē q̄q̄ cōueniunt calida. ⁊ q̄q̄ frida. p̄ba.
q̄ in talib⁹ ueniūt ea que mām ad equāt. ⁊ aptā faciāt ex-
pulsioni. sed illa q̄q̄ sunt calida q̄q̄ frida. vt p̄z itelligē

Sed circa

hoc occurrit difficultas (ti practicā. q̄ 22.
tes: q̄ vt q̄ p̄ma 22. nō sit vā. qm in ali-

quib⁹ fe. indicatiōe sumpta a fe. ueniūt sicca. q̄ p̄ma 22. fal-
sa. p̄ sequētia. ⁊ assumptū p̄ba. in multis casib⁹. p̄mo po-
nendo q̄ for. sit lapsus in humido nālī lapsu in extremo i-
tensissimo humiditatis: ita q̄ si vltorius itendat hūiditas
erit for. p̄ternālī lapsus ad humidū. ponat etiā q̄ sit in ex-
tremo itensissimo caliditas nālī vltra q̄ labat ad caliduz.
arguū sic. imediate post h for. erit fe. ⁊ calidus p̄ternālīter
siccus. ergo p̄us habebit for. morbū calidū q̄ morbū siccū.
in illo q̄ priori cōueniunt for. diete frigide: qm nō ueniunt
diete humide: vt p̄z satis itelligenti casum. ¶ Secūdu
casus est ponendo q̄ for. sit lapsus in humido tñ p̄terna-
turaliter. ⁊ sit in extremo intensissimo neutralitatis termi-
nato ad calidum. ⁊ labatur vltorius versus caliduz: ⁊ p̄z q̄
for. prius erit febr. b⁹ q̄ siccus egritudinaliter. in illo ergo
casu non conueniunt for. diete frigide. ⁊ humide. cuius op-
positum dicit p̄ma 22. ¶ Tertius casus est. ponēdo q̄
simul ⁊ semel labat for. ad calidū ⁊ humiduz p̄ternālīter:
donec sensiblr ledat in operatiōib⁹. ⁊ p̄z in illo casu q̄ for.
per aliq̄ tpo febr. b⁹ in quo tpe nulla erit siccitas p̄ter nāz

in eo idiciana de sui remotioe: ergo tunc humide diete no- cent. Ad hoc rñdēf pcedēdo primā pñtia. r negat añs. r ad eius pbationē quantū ad primū casū dī q for. nō cō- ueniūt diete humide. sed hoc nō est idicatioe sumpta a fe. sed a superflua humiditate coniuncta caliditati febrili. et similiter ad secundū r 3^m casum.

Ad argumēta mō añ oppositū facta respōdet. Ad p^m negat añs. ad pbationē cum dī. q frida r humida augent cām fe. dī q imoderate occurrentia augēt cām fe. puta op pilationē r grossitiē māci. sed ex B nō sequit q augeāt fe- brem. nā sil r sel pñt remittre morbū r augere cām ipñ^o fe. neq; ualet pñtia illa. diete humide augent cām imedia tam fe. q augent fe. r cā est. q licet diete humide augeant cām putredinalē. pura humiditatē q est cā iuncta to- talis: sed partialis. Ad 2^m pcedit q flārice fe. conueni- unt cala: sed bec nō est cā sumpta a fe. sed a cā añcedēte fe. r p hoc rñdēf. Ad 3^m i febril^o a. sincopalib^o exhibem^o aromata vinū r b^o talia nō sumpta idicatioe a fe. sed a vtu te. r sil rñdēf ad auctoritatē Aui. non. n. exhibet pip cina momū aut origanum sumendo indicationem a fe. sed po- tius ab eius causa.

Estare r autumno cibos grauiissime ferunt. **Questio.** XXXI.

Habitatur. 22. vtrū corpa estate. r autū no grauiissime ferāt cibos. ar guit q non. p qz difficiliter tolerāt cibos in vere q i estate: r autūno. q rē. p3 pñtia. r assumptū ar guit. qz i vere dandus est cib^o paucus r rarus vt ponit gal. i cōmēto pcedēti. sed hoc nō pōt eē nisi qz diffici- lius tolerant cibos i vere q i estate: vel i autūno. ergo rē. Cōfirmat. qz ver assilat morbo de repletionē. vt ponit Gal. i cōmēto pcedenti. q vt qz difficiliter toleret cibū i vere q i estate vel autūno. Cōsecūdo i estate virtus est for- tior: q i hyeme. ergo cū minori nocumēto tolerat cibos in estate q i hyeme. p3 pñtia. r assumptū arguit. qz simile a silī confortat: r a hrio debilitat. r per añs calor naturalis a caloze estatis confortat: r a friditate hyemis debilitat. fortior q est virtus i estate q i hyeme. C3 sic. melius per- ficif digō i nocitūno: tpe estatis q tpe hyemis. q meli^o perfi- cif digō i iuuatino tpe estatis q tpe hyemis. p3 pñtia. qz ab eodē caloze nālī: r ab eadē virtute pficif digō tā i noc- itūno q i iuuatino. r assumptū pncipale expimēto p3. qz oēs egritudies māles citius terminā i estate q i alio tpe. r est ēt de mente Hypo. ifra vbi iquit qz estas oēs egritudines abbreuiat: hyems vō plongat. S3 B nō pōt eē nisi qz meli- us pficif digō i nocitūno tpe estatis q tpe hyemis. ergo rē. C4. p^olo autūni est tēperatior q p^olo hyemis. ergo me- rito tpe añi fortior d3 cē virt^o i autūno q i hyeme. sed sicut virt^o ē fortior: ita facili^o tolerat cib^o. q facilius tolerat cib^o i autūno q i hyeme. p3 pñtia. r assumptū pncipale arguit. qz p^olo autūni tenet mediū iter nimia calitates r nimiam siccitatē ex vna parte. r inter nimiam friditatem r humi- ditatem ex alia: vt p3 intuenti.

Ad oppositum est Hypo. r Gal. in cōmēto.

In ista questione erunt tres articuli. In quoz pponem^o notabilia. In scōo opinionēs. In 3° respondebit ad questum.

Quantum ad p^m arti^m est nōndū q i hyeme tpe ser- uante suā nām calor nālīs ē maxie vni- mis indicatio de quātitate cibi exhibēdi a dispōne virtu- tis i fortitudine r debilitate sui caloris: r quāq sumif indica- tio a dispōne iuncta virtuti vt sunt inanitio: repletio: cor- ruptio: putrefactio: r eius opposita.

Quantum ad 2^m arti^m tenuit Jaco. de forlino mul- tas rclones ad tres reducibiles. qz p^o ē corpa fortis caloris nāl merito sue dispōnis nālīs. tpe esta- tis r autūni difficillime ferūt cibos: i hyeme vō facillime: r i vere medio mō. p^o p3 rclonis pbat. qz tēpe estatis r autūni calor ē sūme debil. q ipsa est va. p3 pñtia. r assumptū ex p^o nobili. 2° p3 ēt p3. qm i hyeme i corpib^o robustis calor nālīs ē fortissim^o. q ēt ipsa est va. 3° p3 ex pcedētib^o: qm cal- lor nālīs i vere nō est ita fortis sicut i hyeme pcedenti: nec ita dissolut^o sic i estate r autūno. q medius iter calozē esta- tis r calozē hyemis. Sed sic ē medius i fortitudine r debili- tate: ita medio mō se h3 ad tolerandū. q rē. C2. p^o l3 ita sit idicatioe tā sumpta a dispōne iuncta vtrū: vt plurimū min^o de cibo tpe vis est exhibēdi q alyz t^o p^o. p3. qz vt plurimū iungit ver multe repletiōi. q rclō vera. tenet pñtia. qz sic repletio est maior: ita exhibitio d3 eē mior: r assumptū ē de mente pmetatoris i cōmēto pcedēti. C3. rclō. l3 ita sit in corpibus tā debilib^o plus tpe veris r estatis ppetit d cibo q alyz t^o p^o. pbat. qz talia corpa r estiuo r vernali tpe caloze rfortant. Ista pō deficit i fundamēto pbōnis qua- r rüdā conclusionum. neq; ex toto euacuat mām sicut in 3° apparebit articulo.

Quantum ad 3^m arti^m. Est nōndū q in hac qōne iclu- dunt^o due difficultates. C^o Prima est qua- liter sint cibanda corpa egrotantia sumpta idicatione a dispōne virtuti coniuncta hyeme: vcre: estate: r in autūno. C^o Secunda difficultas est in quo tempore corpa possūt multum cibū tolerare: r in quo nō. dēterminando ergo p^o mam difficultatē est sciēdū q debilitas virtutis potest re- periri cum multitudine humorum: r corruptione. r potest reperiri cum paucitate r corruptione. pñter etiam potest reperiri cum multitudine r tēperatā eius paucitate r tē- perantia eorum. Silr r fortitudo virtutis potest reperiri cum multitudine r bonitate humorū r eius paucitate ipso- rum: r bonitate. Et potest reperiri cum multitudine: pau- citate: r corruptioe ipsorū. C^o Hoc nōro sit prima cōclusio i hyeme regulariter operando s3 plurimū cibis conuenit corporibus egris paucus r rarus. pbat. qz tempore hye- mis fm plurimū reperit^o virtus fortis: r hu. non sunt pau- cinec corrupti. sed vbi virtus ē fortis nec hu. sicut pauci: nec corrupti puenit cibos paucus rarus rē. vt dicit Gal. in 2°. C^o Ex ista conclusionē sequit q l3 cum minori nocumēto virtus tempore hyemis maiorē quātitatē cibi toleret q alyz t^o p^o. nō tñ est cib^o multus: sed paucus. r raro exhi- bendus corpibus egris. prima pars p3. qz i corpibus egris virtus reperit^o fortior i hyeme q i alyz t^o p^o. q cū miori nocumēto pōt maiorē quātitatē cibi tolerare q i alyz tē- poribus. r secūda pars p3 ex conclusionibus. p3 ēt ex pñte- to pcedēti. C2. rclō tpe estatis corpibus egris s3 plu- rimū cōuenit cib^o paucus r sepe. pbat. qz tempore estati fm plurimū reperit^o virtus debilis cum paucitate: r corru- pti hu. Sed in tali casu conuenit cib^o paucus r sepe vt vult Gal. in cōmēto pcedentis affozismi. q rē. C3. rclō. tpe veris est corpibus egris fm plurimū cibis paucus r ra- rus exhibendus. pbat. qz in tali tempore virtus reperit^o fortis cum abundantia hu. absq corruptione. Sed in tali casu cōuenit cib^o paucus. r raro: vt vult Gal. i pñte. q rē. C^o Ex ista rclone sequit q l3 virtus in vere reperiat me- dio modo se habens ad virtutē hyemis r estatis quantū ad tolerantiam cibi: nō tñ est cib^o medio mō exhibēdi. p3 satis. C4. rclō tpe autūni quāq est offerendus cibis mul- tus r sepe. r quāq paucus r sepe. prima pars pbat quoni- am quādoq; in autūno reperit^o paucitas r corruptio hu. cum fortitudine virtutis. Sed quādoq; ita est tunc cib^o multus r sepe est offerendus: vt vult Gal. loco allegato. q rē. r nō qz oēs ille conclusionēs continēt veritatē idicatioe

Particula

sumpta a dispōne iuncta virtuti q̄ est repletio: aut vacui-
tas: tēperātia seu bonitas aut hu. corruptio.

C Rōndēdo ad 2^m difficultatē est nōndū primo q̄ difficul-
tas tolerantie cibi h̄z attēdi penes difficultē puerfionē ipsi⁹
i bonū vel laudabile nutrimentū: vel penes magnitudinē
nocumētī seq̄ntis cibi multitudinē. facilitas vō attēdit pe-
nes facilitē puerfionē ipsi⁹ i bonū et laudabile nutrimentū: vel
penes puitatē nocumētī seq̄ntis cibi multitudinē. **C** Doc-
nōto sit p̄tia cōlo. corpa q̄dā sunt q̄ facilius tolerāt i estate
ex v̄ q̄dā i hyeme: et q̄dā difficulti⁹. p̄ba⁹. q̄. quāto sūt fortio-
ra et robustiora: tāto facili⁹ p̄nt cibū in bonū: et laudabile nu-
trimentū puertere: et cū minori nocumēto illum cibū tole-
rant: et sic sūt debilioza: ita difficulti⁹ p̄nt i bonū. et laudabile
nutrimentū cibū puertere: et cū nocumēto ēt minori illū to-
lerant: sed corpoz humanoz quedā sūt fortioza i estate vt
corpa debilia frīda. quedā sūt fortioza hyeme vt corpa co-
lerica. ergo q̄ v̄a. p̄z p̄ntia. et assumptū ē notū p̄ oī pte p̄ sup-
positionē p̄cedēte: et minor est p̄ se māifesta. **C** 2° s̄. lz ita sit
absolute. tñ difficulti⁹ tolerāt corpa cibū i estate et autūno q̄
i hyeme et v̄e. hec s̄ p̄z. q̄ absolute fortioz repit v̄t in hye-
me et v̄e q̄ i estate et autūno. q̄ r̄c. p̄z p̄ntia. et assumptū sūt:
quū i nullo corpe. repit virt⁹ ita fortis i estate et autūno sic i
vere et hyeme. Nā corpa vel est robustū vel debile. Si ro-
bustū illius v̄tus ē multo fortioz i hyeme q̄ i estate. vt p̄z
ex vno nobili p̄mi articulo: si obibile. et fortet a calitate nūq̄
isti corpa v̄tus est ita fortis i estate sic robusti corpa v̄tus
fuit i hyeme. absolute q̄ virtus ē fortioz i hyeme q̄ i estate.
et p̄ntia facili⁹ tolerat cibū i hyeme q̄ i estate. et eodē mō ar-
guē de v̄e per cōp̄rationē ab autūno.

C Nō ad argumēta an oppo^m adducta facile r̄ndēf. Ad p̄m
negat̄ an̄s. et ad p̄bationē negat̄ p̄ntia. Nō. n. cib⁹ ē dādus i
vere pau⁹ et raro sumpta idicatiōe a dispōne virtutis solū.
sed a dispōne virtuti iuncta: vt declaratū est i p̄tia difficul-
tate tery articuli. et p̄ idē p̄z solo ad p̄firmationē. **C** Ad se-
cūdū negat̄ an̄s. Et ad p̄bōnē d̄f q̄ sūt a sili frequēter de-
bilitat̄: et fortat̄ a v̄rio. et h̄ p̄ accidens. **C** Ad 3^m negat̄ cō-
sequētia. calor. n. estiu⁹ occurrit ad digōnē i nocitūo q̄ n̄ cō-
currit: ita ad digōnē i iuuatiuo. **C** Ad vltimū d̄f negando
p̄ntia. fortioz. n. est virtus i hyeme q̄ i v̄e. et tñ est tēpatioz
p̄plo veris q̄ hyemis et q̄ r̄c.

C A quoz crisis fit r̄c. **Q̄. XXXIII.**

Dabitat̄ 23. vtruz nā cretice operante. aut
postq̄ opata fuerit debeat medi-
cus aliquā opōnē facere. arguit̄ p̄ q̄ sic. **C** P̄ti⁹
multo fortioz est v̄t i p̄n: et augmēto q̄ i statu.
Sed nūq̄ v̄t i p̄n: p̄t facere p̄fectā eūonē seu
crisim. q̄ nec i statu: et p̄ntis v̄tus ad faciēdā p̄fectā crisim i-
diget auxilio medici. Sed nō est hoc nisi mām p̄fecte euā-
cuando. q̄ medicus dum fit crisis d̄z aliquam euacuatiōez
facere. p̄ncipalis p̄ntia est bona. et assumptū p̄z itelligenti.
C Confirmat̄. fortioz est v̄tus tpe sanitatis q̄ ipsa sit tēpe
egritudis: sed tpe sanitatis idiget auxilio medici vt mā ex-
pella⁹: ergo a fortiozi eius auxilio tpe quo nā facit crisim.
C Sc̄do ad p̄ncipale. ita se d̄z habere medicus ad eūandū
sic se h̄z ad digerendū. sed virtute p̄ se sufficēte ad digerē-
dum mām: ita se h̄z medicus q̄ adiuvat ipsaz cum digesti-
uo vt p̄z in tertianis et flegmaticis: q̄ ita deberet se habere
ad eūandū quantūcūq̄ nā sit sufficiens euacuare: d̄z medi-
cus eam iuuare. **C** Confirmat̄. q̄ oīum nā operat̄rix: me-
dicus vō minister. 3° regni. ergo in oībus eūonibus nāe in
eūando d̄z medicus iuuare naturam. **C** Tertio corpa sup-
flue repletū i sanitate ex̄is eūone indiget per medicū: eo
q̄ natura non sufficeret hanc superfluam repleōnē p̄ se euā-
cuare. Sed multo imbecillioz est virtus in statu egritudi-
nis q̄ tunc. ergo sicut tempore sanitatis indiget virtus au-
xilio medici: ita in tempore egritudinis.

Ad oppositum est snia Hypo. i affozismo. et Ha.
in cōmento.

In ista questione erūt tres articuli. In quozū
p̄ ponem⁹ nōbilia. In 2° opi-
niones. In 3° respondebit ad questum r̄c.

Quantum ad primū articulū est nōndū q̄ hoc no-
men crisis iporat sepationē. et apud q̄s
dam iudiciū: pp̄ q̄d i crisi sit sepatio litigantiū adinuicem.
s. virtutis et morbi. et d̄f iudiciū: q̄ i tali sepatione me-
dicus iudicat que istarū partium debeat obtinere aut suc-
cumbere: p̄pter q̄d satis methazozice dicimus aliquā egrit-
udinē esse creticā aut terminabilē crisi. sumit̄ aut̄ metha-
zoza hoc mō. Nam sic reum ad mortē dānandū cui⁹ mortū
vel liberatiōis agitā iudiciū. dicimus ipsum snie iudi-
cis subiectū: q̄ morte puniet̄: aut ab ea liberabit̄: ita dici-
mus in statu egritudinis crisi terminabilis egrotantē iudi-
cio medici esse subiectum. s. an moriturus sit an superuictu-
rus. Sumit̄ ēt methazozice hoc mō. Nam sicut i iudicio dā-
natus tristat̄: et liberatus gaudet: ita in crisi mala infirmus
tristat̄: et in bona gaudet: et sicut dānandus amicos: et auxi-
lium implozat. ita crisi mala adueniente infirmus cōque-
rit lamentat̄ astantes et medicum precat̄: vt sibi sint auxi-
lio. Et sicut i iudicio sunt q̄tuor. s. accusās reus: iudex: et tes-
tes. ita i egritudine crisi terminabili. 4. reperiunt̄. s. nā te-
nens locū accusantis: morbi⁹ accusatus seu reus. iudex sic
medicus. testes vt sunt accidentia. et signa quibus percipi-
tur naturam ledi. Et hec oīa sunt de mente auic. 2° quarti.
caplo p̄. **C** Secūdo nōndū q̄ i crisi tria contrariant̄. p̄mū
actio virtutis in mām: et sepatio nocitūi a iuuatiuo: et di-
rectio nocitūi ad loca expulsōis. sc̄do v̄ria actual̄ expul-
sio m̄sei morbum faciētis. 3° alteratio sequens hanc eūonē
per quam infirmus tendit ad salutē vel ad mortem. et h̄z
hoc capit̄ tripliciter crisis. primo pro cōmōtione aīceden-
te eūonem. 2° pro eūone actuali. 3° pro alteratione sequēte
eūonem. 4° pro aggregato ex oīb⁹ istis. **C** 3° notandum q̄
crisis est duplex. s. p̄fecta et imperfecta. p̄fecta est illa q̄
non remanet in corpore materia: ratione cuius corpa d̄-
beat̄ euacuatio. imperfecta autē post quā remaneat i cor-
pore mā rōne cuius debet̄ corpa euacuatio. Et ista ē du-
plex. q̄ quedam crisis permutatiōis q̄ mā p̄mutat̄. s. a mē-
bris it̄rinfecis ad membra extrinfeca: vt ad stomacū asse-
las inguina aut alias ptes cutaneas cādo apata. alia ē cri-
sis ip̄fecte eūonis: q̄ ps et n̄ tota mā ex corpa educit̄. Et hec
distinctio colligit̄ de mēte auic. 2° q̄rti. caplo primo.

Quantum ad secūdū articulū. in hac mā tenuit
Jacō. de forliūo duas cōclūsiōes. prima
stante p̄fecta crisi et completa stat ad huc corpus esse eūan-
dum. probat̄. q̄ stante tali crisi p̄fecta potest remanere
alia mā ab illa que cretice fuit expulsa. et illa indiget edu-
ctione. ergo r̄c. **C** 2° conclusio. nā cretice et p̄fecte eūan-
te nō d̄z medicus postq̄ p̄fecte et cretice euacuauit eūo-
nem facere talem mām concernentē qual̄ est cretice eūa-
ta. p̄z. quia medicus faceret eūonem promouentem vel d̄-
uertentem. Si primū fieret eūo superflua. Si 2° diminu-
ta. et sic neutrū hoz d̄z medicus facere. ergo r̄c.

C Secunda opinio fuit clarissimi vgonis volentis q̄ nō d̄-
bet medicus: natura p̄fectā crisim faciente: aut postq̄ se-
cit p̄fectā crisim operari aliquid alterando materiā crisi
educendā aut eius eūonē incitando vel robozādo vel eidē
eūationi resistendo. hanc cōclūsiōnē vult Hypo. vt dicit ip̄e
per rōnem affozismi. Sed ista positio videt̄ a veritate re-
cedere vt patebit in 3° articulo.

Quantum ad 3^m articulū. est notandum q̄ illa cō-
sequētia non valet. virtus p̄fecte po-
test super hūc cibū digerendū: et p̄t absq̄ alio auxilio me-
dici dicitū cibū in bonū et laudabile nutrimentū puertere.

ergo medicus nō dōz facere opōnē p̄mouētē digōnē. ē enī aīcedēs v̄z. r̄ n̄s falsū. p̄t. n. p. artē taliter p̄pari vt vbi cibus i sex horis p̄fecte a virtute digerit: i minoz tpe poterit p̄fecte digerit: r̄ in subam mēbroz cōuertit. ¶ Doc nōto sit p̄ma s̄. capiēdo crisis p̄ cōmotiōe aīcedēte p̄t medicus quātūcūq; vt sit fortis r̄ mā obediēs facere opōnē in nām iuuādo: i sepādo nocitiū a iuuatiuo r̄ ad loca expulsōis dirigēdo. p̄bat. p. opōnē p̄ti medicū: nūc i sepādo: et ad loca expulsōis dirigēdo mām: citi p̄ficiat opō: sed meli⁹ est istā opōnē citi q̄ tardī p̄fici. ḡ melius ē medicus opari q̄ nō opari. Qu aut citi p̄ficiat tal opō medico opāte. p̄bat. qz si virt⁹ se sola obrineret s̄ mām q̄ dōz separi: r̄ ad loca expulsōis dirigi. absq; auxilio medici vt i aliq̄ tpe suā opō nē p̄ficeret. Sed nunc p̄ficiat tardī q̄ tunc cū sit sola. ḡ r̄c. ¶ Itē q̄ro qd̄ nocumētū sciquit si p̄t medicus facit opōnē iuuantē sepationē mām iuuatiue a nocitiuo: r̄ dirigētē ipsaz ad loca expulsōis. Nō. n. p̄t dici q̄ p̄ hanc sepationē sepaf̄ illud qd̄ nō dōz separi. qm̄ virt⁹ p̄ hanc sepationē reddif̄ fortior. r̄ p̄ n̄s mām melius regulās. Nec p̄t dici q̄ sepatur min⁹ q̄ dōz: vt p̄z itelligētī. solū ḡ segf̄ q̄ opōnē medici concurrente. natura melius separat q̄ ipsa non concurrente.

¶ Secūda p̄elo. capiēdo crisis p̄ actuali eūone p̄t pitius medicus quātūcūq; v̄tus sit fortis. r̄ nā obediēs: r̄ quantūcūq; ex se sola posset p̄fectissimā crīsim facere cōueniēter. eūare eūone p̄cernētē mām talē q̄llo p̄ crisis eūaf. ¶ Ita ē p̄bat. vt p̄cedēs: qz quātūcūq; virt⁹ faceret p̄fectaz crīsim meli⁹ tñ est ipsā citi q̄ tardī facere: qz sicut citi facit tā citius ad sanitatē reducit: ḡ medico h̄ operāte citius p̄ficiat. ¶ 3° s̄. capiēdo crīsim 3° mō. s̄. p̄ alteratōe seq̄ntē eūonem: p̄t pitius medicus opari restaurādo spūs r̄ virtutē p̄fortan/ do. p̄z. qz post talē eūonē ifirm⁹ remanet satis debil⁹ quā d̄ bilitatē dōz remouere: meli⁹ ḡ r̄ citius remouet̄ medico iuuantē q̄ nō. ḡ r̄c. ¶ Ex his p̄z 4° s̄. q̄litercūq; sumaf̄ crisis licet medico opari eūando sepādo: r̄ virtutē p̄fortādo. Ex q̄bus p̄z 2° quō positio vgonis est insufficientis.

Sed occurrūt difficultates. p̄ q̄ illa p̄t exp̄sse ē h̄mentē Hypo. p̄cipiētis q̄ quo tpe crisis fit: r̄ q̄ facta est nō mouere nec aliq̄a opōnē face re. ē ēt h̄mentēz Hal. i mēto. ¶ 2° difficultas est. qz vt q̄ 2° s̄ nō sit v̄a. Nā vel medic⁹ facit opōnē p̄mouētē eūonēz aut ipsā diuertētē. Si p̄t segf̄ q̄ vt siml cū medico faciet eūonē sup̄fluā. Si 2° diminutā. sed nec sup̄flue ē eūandū nec dimiute. ḡ nā eūante nō dōz medicus opari: cui⁹ oppo^m dic̄ s̄. ¶ Itē v̄tus p̄ medicie exhibitionē dū sit actualr̄ crisis diuertit. ḡ p̄ medicie exhibitionē vt i actuali crisi tpe dif̄. sed nō licet medico ip̄dire nām actualr̄ crīsim facientem. ḡ r̄c. ¶ Ad h̄ r̄ndēf. ad p̄mā d̄f q̄ Hypo. cōsiderauit illud qd̄ segf̄ medici opōnē eūonē p̄mouētēz: r̄ qz medici cōiter repiunt̄ ip̄iti nō cognoscētēs v̄tutes mediciaz: nec ipsā debitā dofsz. id̄ p̄cepit abstinere ab oī eūone cognoscēs q̄ ex mediciaz exhibitionē tpe crisis magnū p̄r seg no^m. voluit ḡ Hypo. illd̄ qd̄ tuti⁹ ē. ¶ Ad 2° negaf̄. q̄ occurētē medicī opōnē. virt⁹ eūabit plusq; dōz: sed solū segf̄ q̄ eūabit v̄ locius r̄ citi⁹. r̄ h̄ bñ cludit ar^m. ccedo tñ q̄ i e q̄l tpe plus eūabit nā occurētē medici opōnē q̄ nō occurētē. r̄ iō vbi nā i vna hora eūasset medietatē māci. se sola. in eadē hora eūabit totā māz: occurētē medici opōnē: r̄ vbi crisis fuis set p̄fecta i duab⁹ horis sine medici opōnē. perficiat in vna ip̄fius medicī operatiōe concurrente.

¶ Istis v̄sib⁹ r̄ndēf ad argumēta an̄ opp^m. Ad primū dicif̄ negando p̄ntiā. r̄ cā est. qz l̄z virt⁹ sit fortior i p̄n⁹: r̄ i augmēto: q̄ i statu. mā tñ nō est ita obediēs sibi i p̄n⁹: r̄ in augmēto sicut i statu: vt p̄z itelligētī. ¶ Ad p̄firmationēz satis p̄z r̄r̄sio ex his q̄ dicta sūt ad 2° difficultatē. ¶ Ad 2° d̄f ccedo q̄ sicut p̄t medic⁹ p̄t digerere. ita p̄t tpe crisis eūare: vt dicit scd̄a s̄. Et iō si aīcedens illd̄ referat̄ ad medicū

pitū. cōcedif̄ totū qd̄ cōcludit. Si v̄o referat̄ ad oēs medicos. negaf̄ aīcedēs. cuilibet. n. medico licituz ē digerere: n̄ tñ licitū ē eūare. ¶ Ad cōfirmationē p̄cedif̄ q̄ i eūone r̄ i actuali crisi medic⁹ dōz eē mīster nāc: r̄ dōz eūare. Sed h̄ intelligif̄ de perito medico r̄ nō de quocūq;. ¶ Ad 3° p̄z so/ lutio ex his que dicta sunt.

Digesta medicari r̄ mouere nō cruda r̄c.

¶ Questio. XXXIII.

Veritur 24. vtrū an̄q̄ fiat māci eūo sit expectāda digō. arguif̄ q̄ non.

¶ P̄rio qz data v̄tate q̄onis seq̄ret q̄ medic⁹ nūq; dōz eūare. n̄s est falsū. r̄ p̄bat p̄ntiā. Nāz medic⁹ p̄ nō dōz eūare qm̄ digō est p̄pleta: qm̄ tūc est stat⁹. Sed i statu silētīū h̄re melius est vt dicit Hypoc. 2° afforismoz suoz: inchoantibus morbis: nec ēt dōz eūare ante digestionē: qz est expectāda digestio. ḡ r̄c. ¶ 2° materia existēte multa r̄ cruda: licet medico eūonē in principio facere: sed in principio nō est mā digesta. ḡ ante digestionē materiei est faciēda eūo. r̄ p̄ n̄s questio falsa. p̄ntiā p̄z. et assumptū principale est de mente Auic. prima q̄rti. capito de pu. cura in generali. ¶ 3° in principio cuiuscūq; se. materialis dōz fieri ventris lenitio. Sed in principio taliū nō est mā digesta. ḡ nō semp̄ ante eūonē materiei est digō expectāda. ¶ Ultimo p̄ quālibet digestionē reddif̄ materia eūoni septior. ḡ nō semp̄ ē expectāda digō. vel ergo an̄ eūonē nō est digerēda. p̄z p̄ntiā. r̄ assumptū arguif̄. qz p̄ quālibz digōnē materia igrossaf̄. r̄ p̄ n̄s eūoni septior reddif̄ r̄c.

Ad oppositum est Hypo. i afforismo. r̄ Hal. i cōmēto. Et auic. p̄ma q̄rti. caplo d̄ cura pu. in generali.

In ista questione erunt tres articuli. In p̄o ponemus nōbilia. In 2° opinio nes. In 3° respondebif̄ ad questum.

Quantum ad p̄mū. est notandū q̄ digō quantū ad oppositū spectat nō est nisi p̄p̄atio vel dispositio preparans materiam ad facilem expulsiones. hec autē dispositio fm̄ mentem auic. quandoq; est subtiliatio quandoq; ingrossatio. ¶ Secundo notandū fm̄ sententiā Auic. r̄ Hal. q̄ plura sunt nocumenta ad materiei euacuationem ante digestionem consequentia. primū est. qz euacuat iuuatiuum cum nocitiuo simul. scdm̄ qz per talē euacuationem impeditur materiei remanentis digestio. tum qz resolunt̄ spūs: r̄ calor naturalis debilitatur. tum qz fit maior agitatio iuuatiui cum nocitiuo: r̄ permixtio. tū qz illud qd̄ nō est malignū tali eūone efficit̄ malignū: qz in tali euacuatione humores boni. s̄. r̄ mali adinuicem cōmiscen tur r̄ malignan̄t. ¶ 3° nōndū q̄ duplex est eūo. s̄. regularis r̄ coactiua. regularis est illa quā medicus eligit fm̄ canōes sine notabili nocumento egrotantis: siue nō stante forti i dicatione ad oppositum. coacta vero est illa quā medicus fm̄ casū. eligit stante forti indicatione ad oppositū seu magno nocumēto egrotati illato. ¶ 4° est notandū q̄ materie peccātes i se. sunt duplices. s̄. pprie r̄ cōes. pprie sunt ille a quib⁹ se. specificam recipiūt denoiationē vt colera putrefacta respectu tertiane: r̄ flā respectu quortidiane. Lō. munes vero sunt ille que in omni se. nate sunt reperiri sicut putridi vapores: r̄ quedam materie mucose in intestinis reperte. Et quedam alie serose circa vias vinales rep te. ¶ Ex quibus p̄z q̄ sicut duplices inueniunt̄ materie in omni se. ita duplex cor̄spōdet eis eūo. ¶ Ultimo notandum q̄ euacuatio materie proprie est duplex. s̄. minoratiua: r̄ eradicatiua. Minoratiua est per quā aliquid de tota materia minorat̄. eradicatiua vero est per quam tota materia peccans extra educif̄.

Quantum ad secundū tenuit Jaco. de forlitio has cōclones: q̄ p̄ria est ista. an̄ q̄ fiat eūo

Particula

māei cōis: nō est regulr expectāda digō. p3 per talē eūonē: eūonē māe fm se eūoni parate: q̄ tñ si retinerent eēnt cā nocitūmēti. ergo rē. p3 p̄ntia. r assumptū arguif. cū tales ma- terie sint separe a iuuatiuis r i locis expulsioni. puta i stō r itestinis p̄tēte. ¶ 2° dco. electiue euacuādo eūone propa semp est expectāda digō. ¶ 3° dco quā elicio ex dictis su- is est. q̄ eūone coacta: r non electiua conueniens est eūare anteq̄ mā sit digesta. p3 in multis casibus. primus vbi ma- teria sit multa multū aggrauans virtutem que sui multi- tudine minē virtutis suffocationē. scōs vbi mā sit furio- sa. Tertius vbi mā fluat ad aliq̄d membrū principale vel sit apta fluere ad aliq̄d in quo causaret magnū nocumētū sicut i mā fluente ad iūcturas. ¶ Sed huiusmodi opi. cō- clonēs scōe nō sunt vere. prima. n. est falsa nisi aliquis ve- lit eam sophistice saltare. materie. n. cōmunes que in prin- cipio solunt: r que sunt separe a iuuatiuis: r eūoni para- te: r in locis expulsioni contente sunt materie digeste si- cut patere potest ex quid nominis digestionis ad ppositus facientis. nihil. n. aliud est digestio q̄ preparatio materie ad expulsione. Si. n. tales māe sūt conuenienter p̄parate ad expulsione sequif q̄ sunt complete digeste. r iō nō euantur sine digestionē p̄cedente: cuius oppositū videt asserere cō- clusio prima. Et huius ēt opinionis fuit vgo. 2° non ē vlr vera sicut i tertio apparebit articulo. Nam aliqua est eūo per quas eūat mā digesta: que tamen nō est electiua sic vi- det innuere dco. 3° est vera de mente auic. prima quarti. ca: de cura fe. pu. i gnali. r ēt de itēde Dyppo. i affozitmo.

Quantum

ad 3° articulū sit pria dco. tam minora- tiue q̄ eradicatione est multoties 3° can. an digestionē euacuanda mā. p3 quo ad ambas partes de mente auic. prima quarti capitulo de cura pu. in gnali. r cō- tinet prima pars veritate vbi materia sit multa r cruda: r 2° vbi materia sit furiosa. ¶ Secunda cōclo. fm canones operādo p̄stāte virtute semp mā peccās digesta est regu- lariter euacuanda. ista conclo p̄obaf. qz regulariter operādo nō euacuat mā cū notabili nocumēto egrotātis. sed stante virtute forti r materia digesta illa quādoqz nō potest euacuari sine notabili nocumēto: ergo fm canōes bñ operā- do constante virtute: r materia digesta illa nō ē sp regula- riter euacuanda. p3 consequētia. r assumptū silr pro omni parte. Qu aut mā peccans nō possit quādoqz euacuari sine notabili nocumēto. p3 in fe. in qua eūamus vsqz ad sincopim mā existente digesta. ¶ 3° cōclusio sequēs correlarie fm cām operādo cū maiori nocumēto q̄qz euacuat mā peccans digesta q̄ alia alterius denomiatiōis nō digesta. p̄obaf. qz eūo que p̄ducit ad sincopim sit cum maiori no- cumēto q̄ nō p̄ducens ad sincopim sicut p3 in sinocha. r eūo materie indigeste non p̄ducit ad sincopim sicut p3 in eūone aliaz materie p̄ sanguie. ¶ 4° p̄. Stante vtute ad oēm materie eūonem ante digestionē maius seq̄ iua- mentū q̄ nocumētū. p̄obaf. ad minorationē māe mai^o sequif iuuamentū q̄ nocumētū: sed ad minorationē nō se- quif tñ nocumētū sicut ad eradicationē iuuamētus. q̄ rē. p3 p̄ntia. r assumptū similt̄ itell̄ gēti. ¶ Ultima p̄. i oi eūo- ne melius est eūare mā digestā q̄ ipsam nō digestam: qz plura nocumēta sequuntur ad euacuationem materie i- digeste q̄ eiusdem digeste. ergo cōclusio vera. p3 conseq̄n- tia. r assumptū discurrendo per nocumēta que sequuntur ad euacuationem materie indigeste numerata in primo articulo. ¶ Ex istis sequitur q̄ ab aliquo medico perito bene r optime fm casū. operante tñ nocumētum in eūo- ne materie digeste intendit r causatur per eius eūonem q̄tū ab eo nō intendit nec cāf per alicuius materie indige- ste eūonem. p3. qz peritus medicus p̄ alicuius materie dige- ste eūonem intendit sincopim r eaz cāt: r per euacuatio- nem māei indigeste: puta flātis colere aut melie nō itēdit

3° canones sincopim: nec eam cāt. ergo rē.

Sed occurrūt

difficultates. p̄ntia. v̄ q̄ mā exi- stente multa r cruda sit i p̄n: era- dicatiue eūandū: r nō solum minoratione. nā eūata p̄e ma- terie virtus alleuiat r degrauat. sed plus alleuiat r dgra- uat p̄ eūonē totius q̄ partis. ergo poti^o d3 tota eūari q̄ p3. ¶ 2° est q̄ mā semp est minoratione eūanda: p̄p̄rea qz ma- ius sequif iuuamentū q̄ nocumētū: sed mā existente pau- ca p̄ minorationē eūonē sequif iuuamētū mai^o q̄ nocumē- tum. q̄ ipsa est minoratione eūandā. r ita v̄ q̄ ante oēs era- dicatiua eūonē debeat p̄cedere minoratione eūo: cuius op- positū videt asserere oēs medicine auctores. ¶ Ad hec respondet. r primo ad primā p̄cedendo q̄ per eūonē mio- ratiua virtus degrauat: r alleuiat: sed negat q̄ p̄ eūonem totius plus alleuiet q̄ per eūonem partis. r cā est: qm̄ ma- teria existente cruda ad ipsius eūonem: nō solū sit eūo ma- terie nociue: sed ēt iuuatiue: r fit multa spūuz resolo: r per p̄sequēs virtutis debilitas. nō tñ q̄ illa p̄ntia nō valet. per eūonē hui^o māe virtus alleuiat r degrauat. ergo mā debz eūari. vel hui^o māei d3 fieri eūo: r cā est: qm̄ medicus in oi sua opōne debet iducere maius iuuamētū q̄ p̄t. mō ad eūonē māei indigeste sequif iuuamentū maius: r nocumē- tum minus q̄ ad eūonē materie indigeste. lz ergo p̄ eūo- nem māei indigeste fiat virtutis alleuiatio: nō tñ sequif q̄ talis eūo debeat fieri: qm̄ si expectat digestio fit maior vir- tutis alleuiatio: r minor debilitatio. ¶ Et p̄ hanc p3 r̄sio ad difficultatē secūdā. nō. n. valet p̄ntia illa. ad hāc medici opōnē: sequif maius iuuamentū q̄ nocumētū. q̄ b3 ope- ratio debet fieri: r cā est nunc assignata.

¶ Ad argumēta an oppositū videt. Ad p̄mū negat p̄ntia. r ad p̄bationem dicit q̄ medicus debet euacuare in statu quo ad digestionem. vbi nā non euacuat iuxta illud Auic. prima quarti. r quādo natura nō mouet moue tu hora mo- tus eius. ¶ Ad secundū patet solutio ex his que dicta sūt in tertio articulo. confēditur. n. q̄ ante digestionē mate- rie debet fieri multoties euacuatio r maxime vbi mate- ria sit multa r fluens ad aliquod membrū: vbi cāret nocu- mentum notabile: aut vbi mā sit furiosa. ¶ Ad 3° p3 solo: qm̄ māe cōes q̄ p̄lenitionē ventris i principio educit sunt digeste post q̄ sunt expulsio pate r in locis ductū conten- te. ¶ Ad 4° negat antecedens. r ad p̄bōnē negat q̄ mā euacuanda per digōnē ingrosset: imo subtiliat q̄qz: r qm̄ q̄ ingrossat. negat ēt q̄ p̄ quālibet ingrossationē mā eūo- ni reddatur ineptior rē.

¶ Que egeruntur non multitudinē contrariare o3. sed quō egerunt rē. ¶ Qd. xxv.

Abicitur

25. vtruz in pacuta fe. r ap̄- te aut dolore fortissimo dbe- at medicus eūare vsqz ad sincopim. ar guif q̄ n̄. r maxie rōnib^o auerōis. 2° colliget. q̄ruz p̄ma est illa. nā nunq̄ facit euacuationē vsqz ad sincopi: nisi i crisi mala. q̄ nec medic^o d3 eam facere. lz p̄ntia. qz ars imitat nāz iquātū p̄t. ¶ 2° p̄ eūonē n̄ d3 eūari nisi nociti- uū. lz nūq̄ b3 eūo p̄ducit ad sincopi. q̄ rē. p3 p̄ntia. r assum- ptū silr itueti. d3. n. medic^o tale q̄le o3 eūare. tale at n̄ ē nisi nocitiuū. ¶ 3° eūo vsqz ad sincopi ē cā putredis eo q̄ est cā debilitatis calozis inati a q̄ puēt putrefactio. ¶ 4° arguif sic i fe. pacuta n̄ p̄petit flōia vsqz ad sincopi. nec ēt farina- cia. q̄ i tali fe. nullo mō p̄petit eūo vsqz ad sincopi. p3 p̄ntia. r assumptū silr p̄ oi p̄e. p̄. n. p3 q̄ nō p̄petit flōia: qz sanguis ē frenū colere p̄ cui^o eūonē reddif colera eblitiōi patioz nec farmacia ducēs ad sincopi. illa. n. est a medico irreglabil. r medicus non d3 facere euacuationē quā non possit reg^o. ¶ Quinto dolor maxime profertur virtutem. ergo i do- lore nō p̄petit eūatio vsqz ad sincopim. p3. qz ex se sincopis

posternit virtute et dolor. vti at tot pstratiões sufferre n̄ p̄t. Lōfirmat. qz si appetit i dolore fortissimo tal' eūo aut appetit qñ est dolor: aut qñ cessauit: nō p̄t dici 2°. qz n̄ p̄t dici ad quē finē: tūc fiat eūo: nec ēt primū: qm̄ h̄ est 3° mentē Aui. 4° primi. ca. p. vbi vult qz i hora fortis doloris n̄ ē flobotho mādu. pp qd̄ inqt qz dolor est p̄us sedādus q̄ sit eūandū. igt. n. cūqz ad diuersū trahere volueris: dolorē prius seda. est Dypo. in affozisimo. et Hali. in cōmento.

Ad oppositum

In hac questione

erūt tres articuli. In primo ponētur notabilia. In sc̄do opinionēs. In 3° respondebitur adquesitum.

Quantum

ad pmū articulū ē nōndū p̄: qz sincopis fm̄ sniam aui. ii. tery. est distinctio plu riū p̄tū virtutis. s. sensibil' et motiue pp debilitatē cordis: et aggregatiōe spūs ad ipm̄ pp cām mouētē ipm̄ ad iterio ra: aut pp cām pfocantē ip̄s iterius. qz nō iuenit spiraculū: aut pp paucitatē et subtilitatē suā: qre nō supfluit sup illuz g repit i minera: ex q̄ descriptiōe colligūt tres ḡnales cāe sincopis. p̄^o subit' mot' calor' ad iteriora. s. cor. 2° spūs suffo catio et respirationis p̄hibitio. 3° spūs paucitas vel ip̄s' reso lutio: et oēs iste cāe tāgūt ab aui. ibidē. et a Hal. ii. terapenti ce. vbi dicit. qz sincopis est casus virtutis subito fact'. et dī ca sus: qz cadit virtus. et fit ipotēs ad sentire. et corp' debite mo uere. et dī subito ad v̄iam casus virtutis q̄ fit p̄ paulatimaz resolonē vt i thabe et ethica. (C 2° nōndū qz h̄ casus virtut' est duplex fm̄ medicos. qdā. n. ē recuperabilis: et qdā irrecu perabil. recuperabil' vō est i q̄ nō ē vltia virtutis pstratio. s. ad et' p̄tū tenozē reducibil'. irrecuperabil' est ille i q̄ ē vltima spūs resolo. (C 3° nōndū qz se. pacuta qñqz ē de sanguie vt sincha cū putredie et sine putredie: qñqz de alia mā a san guie vt caufon et tertiana continua. non tñ qz h̄ mā diuersa a sanguie se. pacutā faciēs qñqz ē sanguini multū pmixta: et qñqz nō. cognoscit aut ei' omixtio pot' p̄ vrinā. nā si vria fuerit rubea grossa signat mām faciētē se. esse sanguineā: aut sanguini admixtā. Si vō fuerit subtilis seu citrina aut ignea significat mām colicā et nō admixtā sanguini. (C 4° nōndū fm̄ aliquos: qz duplr p̄t dici dolor fortissim'. p̄ qz sit valde itēsus. 2° qz sit valde virtutis pstratiuus.

Quantum

ad 2° articulū tenuit Jaco. istas p̄clones. p̄^o virtute forti tā i febre cū putredie de sāguie vel sine putredie: q̄ i se. acutissima de alia mā a san guie sanguini mltū omixta: n̄n̄it flōia vsqz ad sincopi r̄pa bilē. ista 3° videt patere ex p̄nto. (C 2° s. licet cū farmacia eūare vsqz ad sincopim virtute existētē forti. (C 3° conclo. vbi sufficiat virtus. licz i apate pueniētē ex mā sanguiea vt sanguini admixta eūare vsqz ad sincopim. (C Ultima con clusio i dolore fortissimo p̄ mō virtute pstante licet eūare vsqz ad sincopim: et nō i dolore 2° mō. p̄bat. qz si nō tolerat sincopim pp dolorē quō tolerabit istā aliam sincopim pre cedente multa euacuatiōe?

(C Secūda opinio fuit Ugo. senen. cōcedētis qz tam p̄ far maciā q̄ per flobothomiā: licet medico eūare māz ad sin copim. p̄ ex Hal. in cōmento. in sine. vbi inquit. o3 autē di scernere vbi flobothomare et vbi farmaciā dare oporteret qd̄ in libro de flobothomia dixim'. cōcedit 2° qz tam p̄ far maciam q̄ per flobothomiā: licz euacuare vsqz ad sincopi in apate acutissimo: aut in acuta fe. aut i dolore fortissimo. probatur. qz si talium dispositionum cā est sanguis: aut bu mor sanguini mixtus per flobothomiam educibilis o3 fie ri flōia. Si vō nō: farmacū est exhibendum. Sed vtrūqz ē possibile. ergo iste opinionēs a veritate recedunt: sicut ap parebit in tertio articulo.

Quantum

ad 3° articulū sit prima cōclusio. i febre acutissima ex sanguine proueniente non conuenit flobothomia vsqz ad sincopim. p̄ de mēte Aui.

prima quarti. capitulo de cura pu. in generali. vbi videt as signare causas: quare nō conuenit flobothomia. prima est quoniam per talez flobothomiā euacuat multū de eo cuius eūo nō est necessaria. secūda: qz eūo ista per flōiam non excusat ab alia euacuatiōe per farmaciā quā nō possum' conuenienter facere defecta virtute vsqz ad sincopim: pp qd̄ auic. potius laudauit numez flōie q̄ quantitatē. vñ sub iunxit et p̄siliū quidē meum est vt prohibeat flōia quātuz possibile est. Si vero nō est possibile melior est multiplica tio numeri q̄ quantitatis. (C Secūda cōclusio. nunqz me dicus p̄ farmaciā debet eūare vsqz ad sincopim exclusiue. p̄. qz ista eūo nō est a medico regulabilis. medicus at n̄ o3 facere eūonē quā regulare nō possit. p̄ p̄ntia cuz minor: et maior arguit. p̄rio. qz nulla ē medicia nobis cognita q̄ i tā ta dozi eūet vsqz ad sincopim exclusiue. 2° qz non est in po testate medici farmaciā eūantē vsqz ad sincopim refrena re: et eius operationē p̄scere sicut p̄t fieri per flōiam seu in flōia. Ex istis cōclusionib' duabus p̄ error precedentū opinionū. (C 3° cōclusio in apostemate acutissimo mā exi stente in fluxu proueniente ex sanguine competit flōia vs qz ad sincopim. p̄ de mente Hal. i cōmento. p̄ et. qz p̄ h̄ flōiam prohibet seu euitat mortis periculū p̄ fluxū sāguinis et alioz humoz ad locū intrinsecuz apatis. (C 4° s. mā iam fluxa merito apatis non competit flobothomia vsqz ad sincopim. p̄. qm̄ per talem flōiam iaz fluxa mā eūat il lud cuius euacuatiō nō est necessaria. item per talē flōiam nō eūat mā fluxus: qz nulla est fluens vt ponit in casu: qm̄ mā est iam fluxa. nec euacuat mā iam fluxa: qz p̄ flōiaz nō eūat: qz illa est i loco apatis collocata extra venas. mā au tem que euacuat per flobothomiam est ad intra venas: ḡ merito apostematis mā iam fluxa nō solū nō conuenit flo bothomia vsqz ad sincopim: vey et nō cōuenit flōia. (C 5° p̄lo. in dolore fortissimo potest conuenire flōia vsqz ad sin copim. p̄ ex Hal. in cōmento. p̄ et rōne. qm̄ per h̄ flōiam euitat mortis periculū: euitat spasmus: et frequēter eui tat apā acutissimū: qm̄ reuma pp dolorē attrahit.

(C Modo ad argumenta p̄z respōsio. (C Ad primū dicit qz natura quandoqz euacuat vsqz ad sincopim. Sed hoc irre gulariter operando et coacte. (C Ad secūdū dī qz medicus regulari cura nō o3 euacuare nisi nocitiuū. Sed i cura coa cta nō solum est licitū euacuare nocitiuū: sed et inuatiuz p̄ vitare mortis periculū. (C Ad 3° negat assūptū. non. n. ois debilitas caloris est cā putredinis: sed illud p̄z satis in telligenti. (C Ad quartū dicit qz in fe. peracuta prouenien te ex sanguine conuenit flobothomia vsqz ad sincopiz. ar aut cōcludit vey de alijs feb. a sanguine dependentibus a mā peracuta. (C Ad quintū dī qz l3 dolor sit de maxime posternentibus naturam: in aliquo tamen sui tempore pu ta principio et augmēto: et vbi virt' tolerare possit: concedi mus flōiam: quoniam omnis nostra operatio o3 regulari f3 tenozē virtutis. ad p̄firmationē dī qz i hora fortis doloris ē flōia adhibēda. Et ad auctoritatē Aui. dī qz dolor ē pri' sedādus q̄ trahere ad diuersū regulariter operādo: et non coacte. et sic est finis prime particule affozis.

In quo morbo somnus labores prestat mor tale. Si vero inuerit non mortale.

Dabit' p̄ vtrū nocumētū pueniens ex sōno sit signū mortale. arguit qz nō. p̄ oē nocēs est res p̄ter nām: sed sōn' n̄ ē res p̄ter nāz. ḡ sōn' n̄ nocet. ḡ nocu mētū ptingens ex somno non est mortale signū. p̄ p̄ntia. qz ex opposito sequitur op' postū. (C Et confirmat. somnus cōfortat virtutē digesti nam: et calorem naturālē multiplicat: ergo somn' nō nocet

Articula

ps. n̄tia. r̄ assūptū ē de mente Aui. z. p̄mi. doctria z. c. d̄
bis q̄ p̄ciūt ex sōno r̄ vigilia. ¶ z. p̄ncipalr̄ arguit sic. no-
cumētū r̄tingens ex sōno est multo mai⁹ i p̄m̄ augmēto et
statu q̄ i declinatōe. sed nocumētū r̄tingēs i p̄n̄ augmēto r̄
statu nō est signū mortale. q̄ nec cōtingens i declinatōe. ps
n̄tia. qz si nocumētū mai⁹ nō sufficit ad mortē p̄ducere: a
fortiori nec min⁹: r̄ assūptū p̄ncipale est māifestū discurre
do p̄ nocumēta q̄ facit sōn⁹ i p̄ncipio r̄ alijs t̄pibus. r̄ est de
mēte Aui. p̄ q̄rti. cap. de cura p̄. i. ḡnali. vbi vitupat sōnū
i p̄ncipio p̄oximi. i. declinatōe vō laudat r̄ dicit esse iuuati-
uum. ¶ 3. impole ē egrū mori i declinatōe morbi. q̄ impole
est appere signū mortale. ps. n̄tia. r̄ assūptū arguit. qm̄ in
declinatōe virt⁹ crescedo: r̄ morb⁹ diminuēdo p̄cedit. s̄z nō
est pole egrū mori dū virt⁹ crescit: r̄ morb⁹ diminiuit. ḡ r̄.
¶ 4. i declinatōe app̄te stupore subeth nocet sōn⁹: r̄ tū n̄
est signū mortale: vt ps. exp̄mēto. ḡ nocumētū r̄tingēs ex
sōno i declinatōe nō ē semp̄ signū mortale. ¶ Lō firmat.
qz nocumētū r̄tingēs ex sōno i declinatōe morbi pōt a cā p̄-
mitiua r̄tingere vt a malitia regim̄is. sed tale nocumētūz
nō est sig⁹ mortale. ḡ r̄. ps. n̄tia. r̄ assūptū s̄lr̄ ponēdo i ca-
su q̄ for. i p̄ncipio p̄oximi sumat cibū vaporale sōnū indu-
centē. r̄ ps. q̄ iste somnus nocet a causa primitiua.

Ad oppositum est Hypo. i. afforismo. r̄ Hal. i. cō-
mento.

In ista questione erūt tres articuli. In quorū
p̄mo ponem⁹ notabilia q̄dā.

In sc̄do opiniōes. In 3. r̄spōdebimus ad questum.

Quantum ad p̄mū articulū ē nōndū p̄ q̄ iuz̄ sniaz
Aui. p̄ma terty. cap. de subeth. sōn⁹ talr̄

describit. Somn⁹ est redit⁹ spūs aialis ab instr̄is sensus et
motus ad suū p̄n̄. cū quo p̄uāt h̄ instr̄a ab exitu opōnū:
preter q̄ ab illis q̄ sūt necessariē vt vita p̄mācat. ¶ Et d̄r
spūs aialis. qz solū ab eo mediātib⁹ instr̄is sensus r̄ mot⁹ im-
mediate causat sōn⁹. p̄ hoc aut̄ qd̄ d̄r mediātib⁹ instr̄is sen-
sus r̄ mot⁹ ad suū p̄n̄: circūloquit̄ termin⁹ a q̄ isti reditus
r̄ termin⁹ ad quē: termin⁹ aut̄ ad quē fm̄ Arist. ē cor. s̄z vō
medicos ē cereb̄. ¶ Et p̄ h̄ qd̄ d̄r p̄ter illa q̄ sunt necia. r̄.
differt sōn⁹ ab apopleia r̄ sincopi i qb⁹ valde nōd̄bilr̄ ipedit r̄
diminiuit illud qd̄ ad vitā ē neciū. ¶ Ari. vō i p̄ de sōno r̄ vi-
gilia. dicit. sōn⁹ ē p̄n̄t⁹ r̄ reciprocatio caloris nālis ad iteri-
ora cū q̄ ē viculū siue i pō sensitiui p̄m̄. i. sensus cōis. r̄ hec
descriptio ē sōn̄as descriptiōi Aui. ex qb⁹ ps. qd̄ sit vigilia.
est. n. redit⁹ spūs aial a suo p̄n̄ ad instr̄a sensus r̄ mot⁹ cum
q̄ exercēt opōnes p̄prias ad q̄s finaliter ordināt. ¶ z. nō-
tādū q̄ sōn⁹ apud medicos ē triplex. s. nālis: nō nālis: r̄ p̄ter
nām. Nālis. n. qui fit a nā nāliter operāte. nō occurrētē
cā p̄ter nām effectiue ad ipm̄ causā. nō nālis ē q̄ fit a re nō
nāli sicut sōn⁹ qui fit a lac⁹ r̄ ab alijs cibis ifridātib⁹ r̄ hūe-
ctātib⁹. p̄ter nām vō est cōis cām p̄ternāl̄r̄ occurrētē effecti-
ue ad ipm̄ causā. ¶ 3. nōndū q̄ sōni ponūt. 4. cāe. s. māli:
finalis: efficiēs: r̄ formal. Lā mālis pōt dici mēbzū cui p̄pe
attribuit sōn⁹: r̄ tale mēbzū est organū sensus cōis: qd̄ ap̄
Ari. est i corde. r̄ apud medicos ē i iteriori p̄te cerebri. for-
malis cā est h̄ spūs retractio ab instr̄is sensus r̄ mot⁹ ad su-
um p̄n̄. efficiēs est duplex. vna p̄ncipalis. r̄ me⁹. s. aia siue
virt⁹ regitiua tot⁹. alia est imediata. r̄ hec ē euaporatio nu-
trimēti ad cerebry. vaporib⁹. n. eleuatis r̄ fer⁹ sua fridita-
te reflexis fit viay spūs aliqualis op̄latio. q̄re p̄riuant mē-
bra sensū r̄ motū. final d̄r eē digōnis: r̄ nutrīmēti perfe-
ctio: r̄ nimie resolonis spūum restauratio. vñ ad B vt vita
p̄maneat: oportuit ab hac resolonē aialis reletari. r̄ B po-
tissime fit p̄ sōnū. pp̄ qd̄ gal. 4. de accidēt. dicit q̄ sōnus ē
ges v̄tutū aialiu. cū intēsiōe v̄tutū nāliū. vñ i sōno laborāt
v̄tutes naturales i digerēdo r̄ spūm multiplicādo ḡ ē in vi-
gilia dissolut⁹. ¶ Istis nōtis sit hec p̄ distinctio. tempozū

morbi qd̄dā est v̄le: qd̄dā p̄ticulare. ps. ex bis q̄ dicta sūt in
p̄cedētū p̄ticula. Ex quo ps. q̄ decliatio morbi est duplex. s.
v̄lis r̄ p̄ticularis. r̄ q̄ sit vnaq̄q̄ patuit i p̄ p̄ticula. ¶ z. di-
stinctio. declinatōe v̄lis est duplex. s. vera r̄ nō v̄a. v̄a ē ma-
nifesta morbi remissio cū d̄n̄io virtutis supra morbū: r̄ cāz
morbi: si morb⁹ cām hūerit. Nō v̄a autē est actualis morbi
remissio. absq̄ actuali r̄ manifesto d̄n̄io v̄tutis supra mor-
bū: imo cū aptitudine ad recidinā. ¶ 3. distinctio. tempozū
morbi qd̄dā est merito cui⁹ sōn⁹ est apt⁹ nocere: qd̄dā semp̄
apt⁹ est. p̄desse: qd̄dā medio mō. ¶ Exēplū p̄mi vt p̄ncipiū
p̄oximi. ¶ Exēplū sc̄di. vt decliatio. ¶ Exēplūz terty. vt
stat⁹ r̄ augmētū. ¶ 4. distinctio ē q̄ egritudine qd̄dā sūt in
qb⁹ sōn⁹ semp̄ ē apt⁹ nocere p̄ naturā eaz: qd̄dā vō i qb⁹ in-
differēter se h̄z ad p̄desse r̄ obesse. ¶ Exēplūz p̄mi. vt su-
beth: app̄tia: litargia: congelatio: r̄ silia. ¶ Exēplū sc̄di. vt
tertiana q̄tidiana iterpolata r̄. ¶ Ultima distinctio q̄ no-
cumētū sequēs sōnū q̄q̄ est magnū r̄ p̄seuerās. r̄ q̄n̄ q̄ p̄-
uenit a causa primitiua: quād̄oq̄ a causa intrinseca.

Quantum ad 2. tenuit Jaco. istas r̄clones. ¶ p̄i-
ma. nocumētū ex sōno i declinatōe cō-

tingens: r̄ adhuc magis p̄seuerans in egritudine i q̄ apt⁹
est somnus per naturam istarū egritudinū nocere non est
signum mortale. patet. qz ex quo est aptus semper nocere i
illa egritudine quātūcūq̄ illa egritudo esset salubris i de-
clinatione semper noceret. ¶ Secūda cōclusio. nō omne
nocumētum magnū r̄ p̄seuerans contingens in decli-
natiōe v̄niuersali se. est signum mortale. patet. qz in p̄nci-
pio i augmento r̄ statu p̄oximi declinatōis v̄niuersalis
ex somno potest magnū r̄ p̄seuerans cōtingere nocumen-
tum: r̄ tamē illud nō erit signum mortale. ¶ Tertia r̄clō.
nocumētū magnū r̄ p̄seuerans in somno in declinatōe
particulari vel particulari r̄ v̄li simul nō a causa primitiua
proueniens in egritudine: ex cuius natura nō est somn⁹ no-
citiuus est signū mortale. Istā ē de mente Hal. in p̄m̄-
to. Sed probatur sic: si solētia iuuare tempore suo nō iua-
uerit mala p̄culdubio est eoz significatio. ¶ Sc̄do. qz vel
virtus vincit materiā: r̄ tūc nocumētū nō est p̄seuerās
vel vicī a materia: r̄ nocumētū fit magnū: r̄ tūc est sig⁹
mortale. ¶ 3. qz si tpe quo calor naturalis ē fortissimus r̄
degrauat⁹ a materia nō pōt vicere materiā: ḡ nec alias vin-
cet. r̄ per cōis virtus succūbit. ergo r̄. ¶ Sed ista pō non
videt̄ vera. Nam data illa positiōe sequitur q̄ dolor poda-
gricus accidēs i sine effimere seu i ipsius declinatione est
mortale signū. r̄ similiter dolor colicus fortis magn⁹: r̄ p̄se-
uerans. p̄ns falsum. r̄ tenet p̄tia. qz tam dolor podagric⁹
q̄ colericus est nocumētū magnū: r̄ p̄seuerans ex somno
in egritudine: ex cuius natura somnus nō est nocitiuus. r̄ i
declinatione v̄niuersali r̄ particulari similiter: vt ponim⁹
in casu. ergo r̄.

¶ Secūda opinio est Thome de garbo. volētis 3. r̄clonē
Jaco. r̄n̄ sua. cuius fundamētū fuit. qz si materia ē dimi-
ta tale cās nocumētū sig⁹ est q̄ vt⁹ est multū defecta: nocu-
mētū aut̄ magnū r̄ p̄seuerās existēs cū diminutiōe māe et
virtutis cum defectione est signum mortale.

¶ 3. opi. fuit vgo. silis pōni Ja. r̄ tenet illā r̄clonē: oē nocu-
mētū magnū r̄ p̄seuerās factū a sōno i declinatōe p̄ticu-
lari v̄lis declinatōis morbi māli nō iuncti cū alio morbo: r̄
nō merito alicui⁹ cāe primitiue est sig⁹ mortale. ¶ Istā cō-
clusiōne dicit voluisse Hal. i p̄m̄to. r̄ p̄bat suis r̄onib⁹: qz
i declinatione per somnuz fortificatur virtus r̄ non multa
mā retrahit. ḡ merito hui⁹ debet somn⁹ iuuare. ergo si no-
cet significat iungi aliam cām vebementis malitie q̄ mor-
tem faciet. ¶ Confirmat. qz si somnus nocet. aut ḡ est p̄-
retractionē hu. r̄ vapor. r̄ et quia pauca potest fieri in de-
clinatione retractio. patet q̄ non fiet notabile nocumētū
r̄ p̄seuerans nisi sumi sint vebementis malitie. r̄ mā etiaz

ex qua fuerit sit eodē mō: et per omnia sequitur mors. ¶ Si illos paucos vapores calor fortissimus non potest vincere quod poterit vincere multos non fortissimus. certe nullo modo et sic necessario succubet. ¶ Sed ista potest deficere sicut opinio Jacobi. et argumentum adductum contra illam procedit etiam contra istam. ideo etc.

Quantum ad 3^m articulum dico. quod volentibus intelligere reintentione somno est advertendum. ¶ Quod mors non fit nisi per causam qua corrumpitur somnus: aut quod res soluitur virtus: et calor naturalis extinguitur. signum ergo mortale nisi quod erit nisi altera istarum duarum causarum significet. et ex isto patet quod ista actio labii vel supercilii et egritudinibus acutis sit signum mortale. non tamen significat mortem in eo quod est actio labii vel supercilii. aut in eo quod est exiccatio magna in musculis eorum. sed in eo quod in musculis virtute resoluti signum. et naturalis calor extinguitur aut complexionem cordis corrumpi. ¶ Patet 2° quod paruitas pulsus: cum vehementi spissitudine. absque velocitate non est signum mortale et egritudinibus acutis nisi per quod significat virtute vitale deficere: et calorē naturalem extinguit. ¶ Et per hoc patet 3° quod yrina subiugalis et pestilentialibus apparet non significat mortem. per hoc quod significat ebullitionem humorum aut ipsorum commixtionem. sed in eo quod significat cordis complexionem corrumpi: aut virtute deficere in eo quod separe aut sequestrare non potest. ¶ Sed diceret. quod si ex aliqua causa corrumpitur prolo cordis. et hoc mortale signum significat. ¶ Dicitur quod causa corrumpens complexionem cordis: aut est dolor: aut est qualitas superflua de quantitatibus notis: aut qualitas extranea venenosa: aut retentio materiae in vasis anhelitus: merito cui non potest cor debite curare: et a fumis capinosus: et ab aere calefacto mundificari. et hec omnia colligi possunt de mente Avicennae. scilicet quarti. capitulo de iudicio mortis. et iste omnes causas que ad destructionem cordis faciunt: sunt etiam causas defectus virtutis et extinctionis caloris naturalis.

¶ Ex istis patet responsio ad questionem. dico. non quod nocumentum magnum perseverans et declinatione morbi contingens significat complexionem cordis corrumpi: aut eius virtute resoluti: ergo tale nocumentum est signum mortale. patet prima ex notato. et assumptum probatur. quod si somnus solebat iurare in declinatione et factum est nocumentum magnum et perseverans: signum est quod materia aliqua est excitata: aut venenosa: aut excellenti qualitate participans. tunc ergo virtus sit debilis: et materia mala non digesta videtur potius virtute debere succubere. item illa materia videtur est digesta vel non. Si primum non erit nocumentum perseverans: quoniam a virtute expelletur. Si non. cum virtus sit debilis: et nocumentum magnum sequitur quod non est spiritus digerendi materia: et sic virtus succumbet. ¶ Accidet etiam quod in tali declinatione per nocumentum superveniens magnum et perseverans moriam eger. propterea quod viri efficitur multum secum in declinatione morbi in expandendo spiritus ad membra. in tali autem expansione paucificatur calor naturalis in corde: qua stante et nocumento magno perseverante superveniente eger moriam. et per istum modum multi in vera declinatione moriantur sicut vult Avicenna. 2° quarti.

Sed occurrunt difficultates. prima. quod videtur quod ista potest sit falsa. nam ex ipsa sequitur quod dolor colicus aut staticus superveniens in vera declinatione tertiana esset signum mortale. contra falsum. et ista prima. quod talis dolor est nocumentum magnum et perseverans in declinatione morbi ex somno contingens. quod contra sit falsum. patet. nam ille talis dolor non significat cordis complexionem corrumpi: aut eius virtute resoluti: et calorem naturalem extinguit. ¶ 2° difficultas. quod cum somnus sit res naturalis non videtur ex eo nocumentum magnum et perseverans causari. tale. non nocumentum non videtur nisi a re preter naturam induci. ¶ 3° quod queritur in quo tempore morbi nocumentum ex somno proveniens sit deterius. an. scilicet in principio an in augmento. an in statu. ¶ Ad que per ordinem respondeo. et primo ad primum de

cis quod interior somno non fuit nisi de nocumento causato ex sono: merito cuius somnus cordis significat corrumpi: aut eius virtute resoluti. et tale primum est signum mortale. et reliqua vero signa per que significamus in aliis membris complexionum corrumpi. aut eorum virtute resoluti. non sunt signa mortalia sicut sunt pedes manus et alia membra extrinseca. et propter hoc dicitur quod per nocumentum magnum et perseverans non intelligimus quod nocumentum in quibuslibet membris. Sed illud quod relatū est ad fundamentum vite. ¶ Ad secundum dicitur Ugo quod quilibet somnus tam preternaturalis quam non naturalis quam etiam naturalis potest per se nocumentum causare. de preternaturali et non naturali satis patet: eo quod res quilibet preter naturam potest nocumentum inferre per se. et similiter res non naturalis secundum eius indecentem occursum. ¶ Et quod somnus naturalis sit per se causa nocumenti probat ipse: supposito quod in sono sint exteriora frigida. et per quancumque modicam infrigidationem ingrediatur latitudinem sanitatis. et tunc ponatur supervenire somnum naturalem. et patet quod extrema membra per se ab isto somno infrigidantur. et per consequens extra latitudinem sue sanitatis trabuntur. et sic per se fit a somno naturali nocumentum. item sicut contingit aliquas famem naturalem esse magis intensam: et aliquas magis remissam. ita contingit aliquem somnum naturalem esse maiorem et aliquem esse minorem. pono ergo quod in sono. fiat naturalis somnus longior temperato: et sequitur quod ille per se nocebit. ¶ Sed illa sua responsio salva sua reverentia non videtur vera. eo quod non est somnus naturalis: nisi quando est naturalis et juvenis reditus spiritus animalis ab instrumentis sensus et motus ad suum principium. sed non potest huius reditus esse naturalis et conveniens nocumento corporis per se causato ab hoc spiritu redeunte: sine implicatioe contradictionis: ut patet intelligenti. ¶ Ideo aliter respondetur. et dicitur quod ex somno naturali non potest causari aliquid nocumentum per se ratione adducta. sed per somnum non naturalem et preternaturalem potest dari per se nocumentum. patet. quod omnis res preter naturam potest per se nocere: et similiter omnis res non naturalis per eius indebitam applicationem. Et tunc ad difficultatem quando queritur quomodo potest causari nocumentum ex somno cum sit res naturalis: dicitur quod non. in quantum sonus est res naturalis aut operatio naturalis. Sed in eo quod est operatio preter naturam aut res non naturalis. ¶ Ad 3^m difficultatem dicitur Jacobus. quod ceteris paribus deterius est nocumentum ex sono in aliis temporibus contingens quam in declinatione: quod ceteris paribus multo plures deficiunt causa nocumenti in declinatione quam in aliis temporibus. ubi gratia. Si prava materia latitaret in principio augmento statui nulli dubium est quod deterius iducere nocumentum quam in declinatione. unde contra inferretur: quod deterius et causa sit nocumentum principii quam declinationis ex sono aliis paribus: deterius tamen signum est nocumentum declinationis. ¶ Sed illa ratio non est sufficiens et ratio: quod morbus vel causa morbi tanto est deterius: quanto virtute magis debilitat et complexionem cordis magis corrumpit: aut naturalem calorem magis extinguit. sed hoc non est magis vult respirare in principio: aut augmento quam in declinatione. stat. non. multo plus virtutem in principio resistere materiae prave latitati quam in declinatione. et ideo stat materia pravam latitatem maius nocumentum inferre in declinatione quam in alio tempore morbi: patet quod ob id est quod stat nocumentum contingens ex sono in declinatione morbi esse maius quam in principio vel augmento: et stat et esse minus: et ex parte est eque. Et vnaqueque istarum partium patere potest ex multis quod dicta sunt in prima particula. stat et verum in certa parte declinationis esse fortius quam in principio: stat et esse debilius: et stat esse

¶ Istis visis respondeo ad arguendum. Ceque videtur intelligenti patere per se. meta autem oppositum. Ad primum negatur quod sonus aliquis non sit res preter naturam: neque valet prima. est operatio vel res naturalis: ergo non est res preter naturam: sed sequatur quod sub ea ratione que est res naturalis non sit res preter naturam. ¶ Ad 2^m firmationem dicitur quod sonus in eo quod naturalis confortat digestivam sed non preter

Particula

nālis qualis est ille ex q̄ sequit̄ nocumētū mortale. ¶ Ad secundū p̄ rāso ex tertia difficultate. ¶ Ad 3^m d̄ q̄ merito declinationis nō est posse egritū mori. Sed merito alteri⁹ dispōsiō in declinatiōe sup̄ueniētis q̄lis est dispō ex materia praua latitāte surgens. ¶ Ad 4^m p̄ respōsiō ex eo q̄ egritudēs numerate sunt ille q̄ nā somn⁹ est semp̄ apr⁹ nocere. mō auic. itelligit de illis i quib⁹ idifferenter se h̄z so m̄nū ad iunandū r̄ nocendū. ¶ Ad firmationē d̄ q̄ in telligit de nocumento nō pueniēte a cā ad placitūz remouibili qualis est causa primitiua.

¶ Non plenitudo. non indigentia.

¶ Questio.

II.

Quabitatur 2° vtrum plenitudo r̄ in digētia vltra q̄ oz sint cause morborū. arguit q̄ non. primo qz plenitudo et indigentia sunt morbi: ergo nō sunt cāe morborū. tenet p̄ntia. qz morbi r̄ cā morbi diuidūt rem p̄ter nām ex opposito. r̄ assumptū arguit. qz p̄ inanitionē et repletionē p̄ se r̄ imediate ledunt̄ alicui⁹ mēbri opōnes sensiblr̄: vt exp̄imento p̄. nimia. n. repletio colli vesice pseuerans imediate ipedit transitū yrine. ¶ Confirmat. qz plenitudo nihil aliud est q̄ vic nimia dilatatio: r̄ inanitio maiō: q̄ oz nō est nisi nimia vic cōstrictio. sed h̄z dispōnes nimia dilatatio r̄ nimia p̄strictio nō sūt nisi egritudēs. ¶ 2° p̄ncipaliter. nimia inanitio aut nimia repletio est cā spasmī: ergo nimia inanitio aut nimia repletio est morbi⁹. tenet p̄ntia. qz spasmus est accidēs morbi. accidētis aut morbi imediata cā est morbus. r̄ assumptūz p̄ncipale p̄. qz nimia repletio neruoz est cā spasmī de repletioe: r̄ nimia inanitio est cā eiusdē de inanitiōe. ergo r̄. ¶ 3° plenitudo r̄ indigentia sunt res nō nāles. ergo sūt cāe morbi. tenet p̄ntia. qz res nō nāles. r̄ cause morbi diuidunt per se: r̄ imediate vñū gen⁹. r̄ assumptū p̄ numerandō res.

Ad oppositum est Hypo.

In hac questione erunt tres articuli. In quorū p̄mo ponem⁹ notabilia.

In 2° opinionēs. In 3° respōdebitur ad questum.

Quantum ad p̄m⁹ est notādū qz lz res p̄ter nām diuidat̄ in egritudinē cām r̄ accidēs. ista tñ diuisio nō est realiter distinctio. sed p̄m rōnē tñ. r̄ cā ē. qz vna r̄ eadē res p̄t esse morbi⁹ r̄ accidēs morbi. ethica enīz p̄ns vlcus pulmonis a qua dependet caliditas epatis p̄ternālis imediate: r̄ sensiblr̄ ledens opōnes est morbi⁹ r̄ accidēs morbi: qm̄ p̄sequit̄ vlcus pulmonis sicut vmbra sequit̄ cor: r̄ est cā morbi: qz est cā siccitatis p̄ternālis epatis imediate sensiblr̄ ledētis opōnes. egritudo ergo cā r̄ accidēs nō necessario realiter abinūicēz distinguūt. sive tñ rōnes formales sunt abinūicē necessario distictē. alia. n. est rō morbi: alia cāe: r̄ alia accidentis. ¶ 2° notādū qz plenitudo sumit̄ duplr̄. p̄mo pro humore replēte. r̄ sic humores replētēs dicunt̄ esse replō. 2° pro ipsa dispōne mēbri replēti p̄ntis mām. r̄ sic repletio nō est nisi dispō cōsequēs multitudinē mae: r̄ eius sup̄abundātiā: r̄ s̄lr̄ d̄ de inanitione. r̄ hoc secūdo mō acceptis: vt dicūt: inanitio r̄ repletio nō sunt nisi quidāz modus se h̄ndi ipsius mēbri inaniti r̄ replēti: r̄ p̄m istā distinctionem respondēt ad questionēz vt patebit in secundo articulo.

Quantum ad secundū articulum r̄idet Jacob⁹ de forlino. r̄ multi alij p̄ istas cōclones. q̄ r̄mā. capiēdo inanitionē aut repletionē. p̄mo mō tam inanitio q̄ repletio p̄t esse egritudo. p̄bat. qz qua rōne lapis existens i collo vesice est egritudo eadē rōne r̄ multa mām mēbri replēs sup̄flue: r̄ eius opōnes imediate ledēs sensiblr̄ est egritudo. cū ergo lapis i vesica sit egritudo vt vult Gal. i p̄mo de accidenti r̄ morbo. ḡ r̄. ¶ 2° qz mām r̄

plēs ipedit imediate r̄ sensiblr̄ debita mēbri opōne. ergo r̄. p̄ p̄ntia. et assumptū p̄bat i casu. i quo in collo vesice foret multa mām p̄hibens transitū yrine. s̄lr̄ si in oculo foret multa mām p̄hibens transitū spūm visiblr̄ ad oculū. ¶ 2° p̄. tā inanitio q̄ repletio sumpta 2° mō vt dictū est in cōclutione precedenti p̄t esse: imo defectio est ita qz est cā egritudis. p̄. qz vt sic est dispō a qua imediate p̄det dispō que ē egritudo. p̄ta dispō mēbri inaniti aut replēti. ¶ 3° p̄clusio. capiēdo inanitionē aut repletionē 2° mō. s. pro mō se h̄ndi illius mēbri tam inanitio q̄ repletio est egritudo excedens notabilr̄. p̄bat. qz q̄libet eaz ē dispō p̄ter nāz imediate sensiblr̄ ledens: vt p̄ intelligētī. ¶ Ex q̄b⁹ inferit qz nō q̄libet egritudo est dispō subiectiue existēs in viuente. ¶ 2° qz nō q̄libet egritudo est dispō sup̄addita viuenti vt mōdus se h̄ndi mēbri est egritudo i situ. ¶ 3° qz i quolibet est egritudo est egrū vt si a mala q̄litate mae imediate p̄deret sensiblr̄ lesio. ¶ 4° qz idem siml̄ est egritudo r̄ res nālis. p̄. qz vt dicūt mēbriū idebite situatū est egritudo: r̄ tñ est res nālis qz mēbriū. ex quo sequit̄ qz bec p̄ntia si valet. bec est res nālis. ḡ nō est res p̄ter naturam.

Quantum ad 3^m articulū. vt melius istam mām intelligamus est notādū qz nāe in q̄b⁹ accidunt sanitas egritudo vel neutralitas sunt tres. s. p̄lo: cōpositio: r̄ vnitas. r̄ ista tria dicunt̄ nāe: qz sunt p̄ncipia operationū quas nā p̄ficiat ad indiuidui vel sp̄i p̄seruationēz. ¶ 2° aut p̄lo sit p̄m⁹ opōnū satis p̄. qz ē diuidatur in. 4. simplices. r̄. 4. compositas tam nāles q̄ p̄ternāles: r̄ vna temperata est manifestū ex snia Aui. p̄ma p̄mi. caplo d̄ cōplexiōib⁹. ¶ 2° ē nā p̄pōnalis diuidat̄ i plasma numerū sitū. r̄ quātitatē est manifestū. ¶ 2° ē plasma diuidat̄ in figurā viā sup̄ficiē r̄ receptaculū ē p̄. ex quib⁹ manifestū est: qz lz sint tres nāe p̄ncipales q̄ sunt p̄ncipia opōnūz. plures tñ sunt q̄ tres nāe speciales: quaz q̄libz est p̄m⁹ alicui⁹ opōnis: sicut gr̄a exempli est numerus mēbri quātitas sit⁹ r̄ figura. ¶ Sed qd̄ dicēdū cū numerus figura q̄ntitas nō sūt p̄ncipia opōnū aliquaz: qm̄ nō sūt de p̄ncipijs actiuis a q̄bus aliqua fluat opō. ¶ R̄idet qz quātitas numer⁹ et figura: r̄ alie nāe p̄pōnales dicunt̄ ēē p̄ncipia non p̄ncipalr̄ actiua: sed p̄fecta. Nā in vnoquoqz mēbro organico ē vna pars p̄ncipal⁹ q̄ p̄ficiunt̄ opōnes organice: r̄ illa ē simplex r̄ h̄z particula simplex p̄ficiat opōnes mēbri organici. veruz qz p̄lo sola nō erat sufficiens ad tales operationēz p̄ficiendās absqz quātitate debito numero p̄tū figura sitū. r̄ receptaculo. iō p̄pōni diuincte sūt ille alie nāe q̄ numerate sunt: vt mēbri organici possit p̄fecte opō r̄ p̄plete p̄fici: ita les ergo nāe lz nō sūt p̄ncipale p̄ncipiū effectū. sūt tñ p̄ncipiū p̄fectū: qz sine ipsis non p̄t p̄fici aliqua opō. ¶ 2° notādū qz sicut se habet sanitas r̄ egritudo in natura cōplexionali: ita sanitas r̄ egritudo in natura compositiona. li. sicut ergo sanitas r̄ egritudo in complexa sunt res superaddite complexionē: ita sanitas r̄ egritudo in compositione sunt res superaddite compositioni. ¶ Istis visis sit prima cōclō. plenitudo r̄ indigentia vltra q̄ oportet nō sunt morbi. ista conclusio p̄bat. inanitio r̄ repletio sūt cause p̄mitiue: ergo nō sunt morbi. p̄ consequentia. qz causa primitiua nō est morbus. r̄ assumptum p̄. quonias inanitio r̄ repletio sunt res nō naturales: vt p̄ numeranti illas. r̄ cōfirmatur. qz aer temperamentum excedens causat egritudines sicut indigentia r̄ repletio temperamentum excedēs causat egritudinē. cum ergo aer temperamentum excedēs non possit esse egritudo. sequitur r̄. ¶ Secunda conclusio: repletio r̄ inanitio vltra q̄ oportet sunt vel possunt esse causa egritudinis. probatur. quia repletio r̄ inanitio vltra q̄ oportet sunt vel possunt esse causa sensiblr̄ lesio: nis operationū: r̄ non imediate: ergo mediate: r̄ per cōsequens sunt vel esse possunt causa egritudinis. patet con-

sequētia et assumptū arguit: qz repletio et inanitio nō possunt causare sensibile lesionē opationū nisi distēperādo aliqđ pncipiū opationū. puta cōplexionē: vel cōpositōez aut vnitatē et p cōsequēs tali meditate distemperātia faciēt nocu mētū. ¶ Preterea si sūt morbi querit in qua nā sunt: et p q nō in cōplexione nec ēt in cōpositiōe vt p3 discurrendo p oēs naturas cōpōnales: pmo nō sunt morbi in quātitate: qz stat repletionē aut inanitionē mēbz esse cū quātitate debita mēbz et figura: qz stat corpus esse repletū: aut inanitū et debite figuratū: nec ī via nec in receptaculo: qm nō distēperat via nisi in cōstrictione vel dilatatiōe vlt opilatione. Sed plenitudo et inanitio vltra qz opz nō sunt ali quod istoz: lz sint cāe istoz vt p3 itelligenti: et sic videt: qz inanitio et repletio nō sunt morbi: sed cause morboz. Lōssimiliter p̄t argui discurrendo p alias naturas qz nō sūt morbi lz possint esse cause morbi in via aut receptaculo.

¶ Et ex his p3 defectus pcedētis pōnis et respōsio ad argumēta an̄ oppositū. ¶ Ad p̄mū negat an̄s: et ad p̄batiōem d̄r qz nimia repletio colli vesice: lz sit p se cā ipediēs trāsītū vīne: nō tñ ē imediata cā. Ad cōfirmationē d̄r: qz plenitudo ē cā nimie dilatatiōis vie et nō est vie nimia dilatatiō: et s̄t d̄r de inanitione. ¶ Ad secūdū pncipale d̄r qz repletio et inanitio lz sint cāe spasmī: nō tñ sūt cā imediata eius dē. ¶ Ad tertīū p̄t r̄sio ex p̄mo notato p̄mi articuli: non enī valet p̄ntia illa. a. est res nālis. ergo. a. nō est cā morbi.

¶ Questio. III.

Veritur tertio vtrū oē exiēs sanitatē cadat in egritudine. arguit qz nō pmo. exiēs sanitatē imēdiatē cadit in mortem. ergo qđ falsa. clarissima p̄ntia. et assumptū arguit de corpe tēpato debite recto p oēs suas etates nāliter decurrēt: tale enī corp̄ ad mortē dēducit nulla dīspōne p̄ternāli cōcurrētē vel acq̄sita. ¶ Secūdo iter sanitatē et egritudinē cadit neutralitas tanq̄ mediū: ergo exiēs sanitatē prius cadit ī neutralitatē q̄s ī egritudinē: p3 p̄ntia qz trāsītēs de extremo ad extremū p̄t cadit ī mediū q̄s in aliqđ extremū. ¶ Tertio exiēs sanitatē p̄t cadere in dīspōsitiōe: q̄ nō est sanitas: nec egritudo: nec neutralitas: q̄ qđ falsa quo ad cōplexionē et quo ad cōpōnē: p3 p̄ntia et assumptū arguit. qz exiēs sanitatē p̄t cadere ī dīspōnem totaliter a cā p̄mitiua dependētē. Sed talis dīspō nō est sanitas egritudo vel neutralitas: vt p3. ergo. et.

Ad oppositum est sententia Galieni in commento.

In ista questione erūt tres articuli: quoz p̄mo ponem notabilia. In secūdo opinionēs. In tertio respōdebūt ad questum.

Quantum ad p̄mū articulū est notandū qz egritudo sūt dupl̄. p̄mo cōiter: et sic oīs dīspōsitiō ledēs hūani corpis dīspōnes: p̄ternaturaliter ē egritudo. et isto mō egritudo ad neutralitatē extendit: scđo sumitur p dīspōne p̄ter nām sensibilliter et imēdiatē ledētē hūani corpis dīspōnes: et sic distinguit a neutralitate. ¶ Secūdo notādū qz nulla dīspō p̄dēs totaliter a cā p̄mitiua est egritudo sanitas vel neutralitas denominanda: p3 nā nō est egritudo vel neutralitas nisi p aliqđ distēperamētū factū in aliquo pncipioz ad opationes req̄sitorūz. Nec ē sanitas nisi p̄ tēperamētū materiez q̄ sūt pncipia opationū: nō stat qz sit dīspō a cā p̄mitiua depēdēs et opationes ipediēs nullo distēperamēto in aliquo pncipioz inducto: sicut si soz. san̄ ligat̄ taliter qz se mouere nō possit: hoc ligamētum impediret opatōes: nulla extraneatione facta ītr̄secus: in aliquo pncipioz: et p̄ hoc dīspōsitiōe inducta ī stomacho: p appositionē empl̄i p quam dīspōsitiōem stomachus lapsus digerit non est sanitas: eo qz est totaliter a causa p̄mitiua depēdēs.

Quantum ad secūdū articulū. Tenent Jac. de forliuio istas cōclusiones. ¶ Prima non quodlibz exiēs sanitatē vel tēperamētū igredit̄ morbum vel dīspōsitiōez neutrā: p3 p aliqua argumēta adducta an̄ oppositū. ¶ Secūda cōclusio oē exiēs tēperamētū p acq̄sitiōe dīspōnis nō depēdētis a cā p̄mitiua cadit in egritudine p̄mo vel scđo mō sūptā. ¶ Et his p3 p̄mo qz non oīs dīspō subiectiue exiēs in vīuētē est sanitas egritudo vlt neutralitas: p3 de caliditate manus ab igne vlt radio pendētē. ¶ Secūdo qz ista cōclusio nō valet. p hāc dīspōnē. sensibilliter ledunt opatōes. ergo hec est egritudo.

Quantum ad tertium pono istā cōclusionē: possibile est aliqđ corpus egredi totalē eius sanitatē: et fieri p̄ternāliter lesū: qualz nā sana optime remanēt: hec cōclusio p̄bat supponēdo qz latitudo neutralitatis vt nūc versus extremū remissū terminet vsus sanitatē simpl̄. p3. qz sanū simpl̄ p̄t icipere imēdiatē labi: qđ nō posset nisi dīspō neutralis: aut p̄ternālis ad sanitatē simpl̄citer terminet: suppono scđo qz extremū remissius sanitatis simpl̄ in tali etate et in tali cōpletōe ipfectōe cor̄idet certo gradu: puta vt. 6. ¶ His suppositis ponat qz soz. sit optime sanus in extremo itēsoz: latitudinis sanitatis simpl̄citer: et labat p cōplexionē donec deueniat ad gradū p̄fectionis vt. 6. depēdēdo p̄fectōez vt duo qz gradus p̄fectionis vt. 6. cor̄idet extremo remissioz latitudinis sanitatis simpl̄citer: et p3 qz in isto istāti in quo soz. est p̄fect̄ vt. 6. est sanus simpl̄: eo qz est ī extremo remississimo sanitatis simpl̄citer: cui cor̄idet gradus p̄fectōis vt. 6. Tunc ponat vlt terius qz soz. incipiat labi secundum cōpositiōem: itra tamen latitudinē tēperamētī: et arguit sic. soz. nunc est sanus simpl̄ in extremo remississimo latitudinis sanitatis simpl̄citer ad neutralitatē terminator: imēdiatē post h̄ crit minus san̄ q̄ nunc: ergo imēdiatē post hoc erit soz. neuter vt nūc: et tamē quelibet eius nā crit p̄fecta simpl̄. ergo cōclusio vera. p3 cōsequētia et assumptū similiter p omni pte. qz enī soz. in istanti p̄senti sit in extremo remississimo latitudinis sanitatis simpl̄ ponit casus. cui cor̄ideret gradus p̄fectōis vt. 6. et qz imēdiatē post hoc erit minus sanus q̄ nūc p3 et ex casu quoniam icipit labi in hoc istanti scđm cōpositiōem: et eius lapsus facit ad dīminutionē p̄fectionis soz. et sic p3 itelligenti qz p̄dicta cōsequētia sit bona. ¶ Et ista cōclusio sequi qz possibile est aliqđ corpus fieri neutrū vt nūc: postq̄ fuit sanū simpl̄: quis nō acquirat aliquā neutralitatē in cōplexione cōpositōe vlt vnitatē. p3 ī soz. qui in certo istanti post hoc erit neuter vt nūc omni nā eius optia remanēt: et tu vō hic qz p optimā nām itelligim̄ omnē nām exiēm ī latitudine sanitatis simpl̄citer: talis enī sanitas appellat̄ optima. ¶ Sed dīceres videtur qz hec conclusio cum cor̄elario nō sit vera: qm̄ data cōclusionē sequitur possibile fore aliquod corpus esse neutrum: tamē nulla neutralitate neutrū: p̄sequens ipossibile: eo qz neutrū nō dicit̄ a neutralitate: tenet cōsequētia: qz corpus soz. est neutrū: et tamē nulla neutralitate neutrum: qz nō neutralitate in cōplexione cū eaz habeat optimā: vt tu dīcis nec in cōpositiōe vlt vnitatē cū sit saluata oīs eius natura optima. ¶ Respōdet̄ negādo cōsequētiā. non enī est possibile aliquod corpus esse neutrū et nulla neutralitate neutrū. ¶ Et si dīcīet̄ qua neutralitate soz. est neutrū: respōdet̄ qz sicut reperit̄ sanitas in cōplexione solū p̄positiōe aut in vnitatē: ita ēt reperit̄ sanitas: cōposita integrata ex sanitatē cōplexionali cōpositiōnali et vnitatē qua corp̄ denominat̄ sanus absolute: et sicut reperit̄ hec sanitas simpl̄citer in cōpositiōe cōplexione: et vnitatē cōposita ita reperitur neutralitas cōposita que neutralitas cōposita non solum est in repletione: et in cōpositiōe aut vnitatē. Dico ergo qz ista neutralitas cōposita ex istis tribus natu

ris sic dispositio dicit minores dispositionem q̄ simplex facit. Et quibus p̄ q̄ illa cōsequētia nō valet. s̄z. est optie sanus in cōplexiōe cōpositiōe ⁊ vnitare: ergo est sanus. p̄ in casu cōplexiōis. Nā s̄z. est optime sanus in cōplexiōe cōpositiōe ⁊ vnitare vt ponit casus cōplexiōis: ⁊ tamē nō est sanus cū sit neuter. ¶ Patet sc̄do. q̄ ad inferēdum ali quod corpus esse sanū: op̄ addere q̄ tali corpi corruideat ex suis naturis tātus vel tātus gradus p̄fectiōis q̄ gradus variat sc̄dm etatis regionē naturas ⁊ h̄s tali. ⁊ hic gradus diuersificat sc̄dm q̄ cōueniūt disputātes. ¶ Patet vlti mus possibile fieri aliqd̄ egrū postq̄ fuit sanū absq̄ hoc q̄ fiat neutri p̄mi significati. p̄z. ponēdo in casu q̄ s̄z. sit sa nus simplr in oī natura. ⁊ q̄ permutet sc̄dm cōplexiōem donec fiat sensibiliter lesus: ⁊ post hoc ēt labat in cōposi tiōe: ⁊ p̄z. in isto casu. q̄ s̄z. nūc ē sanus ⁊ in fine boze gra argumēti erit eger: ⁊ tamē nūq̄ erit neuter p̄mi signifi cati: eo q̄ cōtinue s̄z. p̄cipabit altero extremoz. ¶ Ultra cōclusio ad quesitū r̄ndēs est ista: oē exiēs sanitatē debēs aliā dispositiōem acgrere cadit in egritudinē cōiter vel p̄ p̄rie sūptā: aut in dispositiōem cōuertibilem ad egritudinē cōiter sūptā. p̄z. q̄z. oīs dispositiō que post sanitatem acgritur ledēs opatōes: vel depēdet a cā primitiua: vel nō. si nō tūc ista dispositiō est egritudo p̄ se vel cōiter. Si sic: tūc est reducibilis ad egritudinē cōiter sūptā: ex q̄ ledit opatiōes. ¶ Modo ad argumēta ante oppositū respōdet. Ad p̄mūz dicit q̄ hoc corpus post sanitatē nō acgrit aliā dispōnem. q̄d regit p̄tellectū Sal. ¶ Ad sc̄d̄z d̄r q̄ exiēs sanitatē n̄ est necessarium q̄ acgrat neutralitatē absolute sed dispo sitionē que est neutralitas: vel ad neutralitatē reducibilis. ¶ Ad terciū vō p̄z. ex dictis.

¶ Labores spontanci narrant morbos.

¶ Questio. III.

Veritur q̄rto vtrū labores siue lassitudines spōtance sunt signa p̄no stica futuroz morboz: arguitur q̄ non. Nam h̄s lassitudines sunt signa demonstrati ua presentis morbi: ergo non sunt pronostice futuri: patz consequentia: quia respectu vnus: ⁊ eiusdem nō p̄r idē signū esse p̄nosticū ⁊ demonstratiuū: ⁊ assumptū p̄bat: quonia aliqua istaz lassitudinū v̄tus motiua est sen sibiliter lesa in sua opatōe: q̄m tales lassitudines p̄dunt p̄ntez dolorē: oīs aut̄ dolor est actio sensibiliter lesa. ¶ Et firmat q̄z h̄s lassitudines demonstrant p̄ntē neutralitatē: ergo sūt signa demonstratiua: ergo nō p̄nostica: tenet cōse quētia q̄z signū p̄nosticū ⁊ demonstratiuū sūt signa opposi ta diuidētia imediate vnū genus: ⁊ assumptum p̄ncipale p̄z. ¶ Sc̄do. hui⁹ lassitudo nō est accidēs: ergo nō est signum: tenet cōsequētia: q̄z nō significat egritudo nisi p̄ accidens oīm morbū cōsequēs. ⁊ assumptū p̄bat: q̄m h̄s lassitudo nō est qualitas mutata: nec exiens mutatum: nec actio lesa: vt patet intelligenti.

Ad oppositum est ypo. in aphorismo ⁊ Halie. in commento.

In ista questioe erūt tres articuli. In p̄mo ponentur notabilia. In secūdo opiniōes. In tercio respōdebimus ad quesitū.

Quantū ad p̄mū notādum q̄ signoz per que signifi camus sup dispositiōē humani corpi: que dam sūt demonstratiua: quedā p̄nostica: q̄dā rememoratī ua. p̄z. hec distinctio de mente Halie. secundo tegni. Illa dicunt demonstratiua que p̄ntē ⁊ actualē ostēdūt dispo sitionē: puta sanitatē: egritudinē: vel neutralitatē. Illa dicū tur p̄nostica que futurā onidūt dispositiōem egritudinis: sanitatis: vel neutralitatis: puta ypostasis apparenis in fe. tertiana in q̄rta die dicit signū p̄nosticū future sanitati. In q̄ntavo die illa significat futurā sanitatē. Illavo dicitur

tur rememoratīua que memorat futurā dispositiōē sicut ypostasis alba in q̄to die rememorat egritudinē habuisse p̄ncipiū ⁊ p̄trāsisse p̄ncipiū: talis ergo ypostasis p̄t dici si gnum rememoratīuū. ¶ Ex quo p̄z. q̄ idē p̄t dici signū p̄nosticū ⁊ rememoratīuū. p̄z. de ypostasi alba apparetē i quarta die. illa. n. est p̄nosticū future sanitatis: ⁊ rememora tiuū p̄ncipiū augmēti eiusdem. ¶ Ex quibus concludit q̄z h̄s signa sc̄dm suas rōnes formales distincta sūt: non tamē sūt abintuicē necessario realiter distincta. p̄z. q̄m idē signū est p̄nosticū rememoratīuū ⁊ demonstratiuū: vt patu it de ypo. alba in fe. tertiana: ⁊ in quarta die q̄ significat fe. tertiana esse i statu: ⁊ significat p̄cessisse p̄ncipiū: ⁊ signifi cat futurā sanitatem. ¶ Sc̄do notādū q̄ lassitudo nō est aliud q̄ ipotentia v̄tutis motiue ad debite mouēdū mē: bra q̄b⁹ associat lesio sensatiōis v̄l q̄si sensatiōis dolorose.

Quantum ad secūdū articulū. Tenuit Ugo istas cōclusiōes. quaz p̄ma. nulla lassitudo ē egritudo: p̄bat. q̄z nulla talis est nisi v̄t. Sed p̄stat q̄ vir tus nō est egritudo. ergo ⁊c. ¶ Sc̄da cōclusiō. nō oīs lassitudo indicat de sui remotione. probatur: quia virtus non indicat de sui remotione. ¶ Tertia cōclusiō: ⁊ si in qualibet lassitudine sit sensibilis lesio preter naturam alicuius operationis. non tamen omne corpus lassitudinem patiēs est egrum: p̄ma p̄z. q̄z in qualibet lassitudine opatio sensitiua sensibiliter ledit cum ibi sit dolor. ¶ Secun da ēt p̄z. q̄z quo ad sensitiuā opatiōem sit sensibilis lesio. nō tamē a cōsuetis opationib⁹ hoc corpus est sensibiliter remotū. ¶ Quarta cōclusiō oīs lassitudo spontanea est si gnum p̄nosticū futuri morbi. h̄c dicit patere ex notatis in aphorismo. ¶ Sed salua reuerētia tāti doc. nō videt h̄c positōem posse stare quo ad multas cōclusiōes: p̄ma. n. lz sit vera nō tamē h̄z fundamētū bonū. Nā ratio quare las situdo nō est egritudo: sit q̄ v̄tus nō est egritudo: nec ve rū est q̄ lassitudo sit virtus: vt ipse dicit. ¶ Sc̄da cōclu sio ēt nō est vera. oīs. n. lassitudo ē dispositiō p̄ter nām: p̄dēs ex egritudine vel neutralitate. ⁊ oē tale de suinatu ra indicat de remotōe: cuius tamē oppositū dicit. ¶ Ter tia s̄lr non est vera: non. n. est verum q̄ in qualibet lassit udine sit sensibilis lesio operationis sensitiue: ante. n. q̄ virtus volūtarie motiua: in quocūq̄ mēbro existēs sit sen sibiliter lesa virtus sensitiua prius sit insensibiliter lesa: ⁊ tūc est lassitudo: cū qua nō cōiūgit aliqua sensibilis lesio: vel ad minus hoc est possibile.

¶ Secunda positio est Jac. forliuēsis concludentis istas conclusiones. ¶ Prima. h̄s lassitudines sūt egritudines: probatur quia sunt dispositiones preter naturam ex quibus pendet actio lesa. ¶ Secunda conclusio dicit lassitudines sunt signa demonstratiua: p̄batur: q̄z ostendunt pre sentem neutralitatē. ¶ Tertia cōclusiō: lz ita sit: sūt tamē signa p̄nostica futuroz mōboz: puta febriū: aut apostema tū. ¶ Ista positio q̄tū ad p̄mā cōclusiōēz ē falsa. ¶ Cōtra quaz arguit sic. Si lassitudo ē egritudo aut ē egritudo: q̄z ab ea p̄det actio lesa mediate v̄l imediate. n̄ p̄t dici p̄mū: q̄m tūc egritudo nō distingueret a sua cā. Si sc̄dm: sequit q̄ nulla egritudo potest esse calida fri. hu. vel sicca. cōtra mētem oīm medicine auctozum. ¶ Sequit etiā q̄ nulla fe. ē egritudo: neq̄ prius: neq̄ aliquod apostema foret egritudo: ⁊ p̄batur cōsequētia: primo sic arguēdo. q̄ nulla fe. sit egritudo. iter quālibet fe. ⁊ quālibet sensibilem le sionem operationū mediat aliqd̄ a quo p̄det talis sensibi lis lesio: ergo nulla fe. est egritudo. p̄z cōsequētia. quia egritudo per te est illud a quo imediate pendet sensibilis lesio: ⁊ assumptū p̄bat: quia oīs sensibilis lesio operatio nis imediate depēdet a virtutis ipotētia aut ab eius de/ bilitate: nisi. n. virtus esset ipotēs: aut debilis: nō esset sensibi lis lesio opationū. Arguo modo sic iter quālz fe. ⁊ lesio:

mez opationū: mediat virtutis ipotētia: aut virtutis debilitas: ergo nulla fe. est immediatuz principii lesionum operationū: et per sequens: nulla fe. est egritudo: qd erat probandū. Sed q nulla egritudo sit calida. fri. hūida. v. sicca. pbatur: faciendo talē sequentiā. Quodlz caliduz frigidū. humidū: vel sic. est res positua. Sed nulla egritudo ē res positua: vt pbat. ergo nulla egritudo ē ca. fri. hu. v. sicca. p. sequentiā i scdo syllogismo secūde figure: et assūptū principale pzo maiori pte est manifestū: et pzo miōri probatur. quoniā immediatū principii lesionis operationuz nō est nisi virtutis impotentia ad perficiendū operationes: talis aut impotentia: nō est res positua: sed primitiua. Est enī impotentia priuatio potentie seu principii ablatio iuxta sententiam Aristo. 5. metaphysice. capitulo de potestatis.

Quantum ad tertiu est notādū qd hō lassitudines a cā intrinseca puenientes vt ponit Ga. sūt tres. s. vlcerosa. extensua siue thetēosa. et apostemosa. vlcerosa est impotentia virtutis motiue in debite mouendo membra i quibz picipi mordicatio aut pūctura qualis in vlcere percipit. et hō de cā lassitudo vlcerosa a doctozibus vocat. Ex quo p. qd hō lassitudo sit a materia calida vel a materia cui pars colerica est admixta: extēsiua ē illa a qua corp⁹ reddi impotens ad mouendū membra: et hoc cū quadā extēsiōne vel grauitate mēbroz absqz hoc qd mordicatio percipiat. Ex quo p. qd hō lassitudo puenit a multitudine hūoz in quāto peccatiū: apostemosa vō dicit illa in qua corp⁹ est impotēs ad debite mouendū mēbra in qbus sit sensatio aggrauationis et mordicationis: siue inflātionis: qualis in mēbro apostemato percipit frequenter: et pp hīc dicta est lassitudo apostemosa. Nota tñ qd preter istas species tres lassitudinū reperit 4. dicta lassitudo arefactiua: quā ponit Auicē. 3. pmi. capitulo de lassitudine sequēte exercitiū. et dicit arefactiua. qz corp⁹ extenuat: et macrefit. et hec est extenuatio vel macrefactio: cōsequens supflūū motū aut penurias nutrimenti scōz plurimum. Hoc notato sit ista cōclusio respōsiua: labores spōtanei siue lassitudines a cā intrinseca prouenientes sūt signa pnostica futuroz morboz. probat. omnis lassitudo causa intrinseca proueniens significat peccatū hu. in quali: aut in quāto: aut in vtroqz. Sed per qdlibet istoz significatur futura egritudo: ergo quelibet lassitudo etiā significat futurā egritudinem. p. sequentiā. et assūptū principale probat: qm̄ omnis lassitudo sequens cām intrinsecā. aut est vlcerosā q non prouenit nisi ex peccato hu. in quali. aut extēsiua siue thetanosa que nō prouenit nisi ex peccato hūoz i quāto: aut apostemosa q prouenit ex vtroqz modo: p. aut ex quozlz istoz arguit futura egritudo. Sed diceret nōne ex lassitudine sequente exercitiū: arguit futura egritudo: sicut ex lassitudine a causa intrinseca videtur enī q sic. Nā sicut lassitudo proueniens a cā intrinseca vlcerosā thetanosa: et apostemosa sequit peccatū hu. in qli: aut in quāto: aut in vtroqz: ita lassitudo proueniens ab exercitiū puenit ex peccato hu. in quāto: aut in qli: aut in vtroqz: vt colligit de mēte Auicē. 3. pmi. capitulo de lassitudine sequente exercitiū. Ad hoc dicit vgo qd non est similitudo inter lassitudinem exercitiū cōsequetem et puenientem a cā intrinseca: vnde non sicut vna est signū pnosticū futuri morbi. ita alia: scz sequens exercitiū. Sed salua eius reuerentia: alr est dicendū. dico ergo qd qlibet lassitudo: siue sit a cā intrinseca est signū pnosticū futuri morbi: cuius signū est qd Auic. in loco allegato in curatione lassitudinū sequentiū exercitiū et maxie vlcerosē: extēsiuē: et apostemose administrat euacuatio ne famē et resoluētia. qd non esset. nisi timeret de peccato taliū hūoz. ne facerent egritudinē: nec est cā quare lassitudo a causa intrinseca sit signū pnosticū futuri morbi:

quoniā a simili lassitudo a causa extrinseca sit etiā signum pnosticū consimilis morbi. Causa enī quare lassitudo vlcerosa sit signū pnosticū futuri morbi est qz significat f. sentiam hūoz: peccatiū in quali: que si augetur causabit egritudinem. modo lassitudo vlcerosa cōsequens exercitiū debet esse a simili signum pnosticum futuri morbi: et sicut dicitur de lassitudine vlcerosa in de omnia siue intrinseca siue extrinseca: omnes ergo lassitudines sunt signa pnostica futuroz morboz: verū tamen lassitudo sicut causa manifesta proueniens alijs partibus est de terioz molestior et difficilior remouibilis.

Ad argumenta ante opposituz modo respondeat. Ad p. mū negat pntia et causa negatōis p. i pmo articulo. Et sicut dicitur ad confirmationē negat antecedens: et ad pbationem negat sequentiā. Et si dicit qd accidens diuidit in actionem lesam qualitatem mutatam. et exiens mutatus: dicitur qd per actionem lesam nō solū intelligit ipsa actio lesa: sed etiam actiuitas lesa. debilitas enī virtutis est accidens morbi: et tamen non est aliqd istozum: patet ergo qd sub actione lesa comprehendimus actiuitatem lesam et potentiam lesam.

Quociqz dolentes aliquid corpis plurimuz dolorem nō sentiūt bis mens egrotat.

Questio

V.

Veri solet quinto vtrū applicata causa doloris fortis. et eo nō perire pro bis mens egrotet. arguit qd nō. P. pzo cor pora atbleta frequēter vulnera non percipiunt: et tamē mens eorum non egrotat: ergo que stio falsa. p. sequentiā: qz nō possūt esse letalia sine applicatione cause organo tactus doloris cātiue. et assūptū principale p. experimento. Cōfirmat. qz in dormiēte sano potest appropinquari cā doloris organo tactus ab eo nō perire pta: et tamē nō egrotabit eius mēs: ergo et. p. sequentiā. et assūptū expiūto. Secūdo. nō egrotat mēs alicui: nisi in aliquo cōicato nocumēto vētriculis cerebri. sed stat cāz fortis doloris ē applicatā organo tact⁹: et si pceptoz et nullo mō cōicato nocumēto vētriculis cerebri: ergo stat cām fortis doloris esse applicatā dolore nō pcepto et mēte nō egrotate: et p. qstio falsa. p. sequentiā principale: et assūptū sicut intelligēti ponēdo manū tuā esse stupefactā: et obiectū fortis doloris esse eidē applicatū. Tertio stātib⁹ duob⁹ doloribus vno maiori altero miōri nō fm eādē ptem maior denigrat miōre: et miōr nō percipit. et tamen tunc mens non egrotabit vt patet: ergo et. p. consequentiā cum antecedēte satis intelligenti.

Ad oppositum est vpo. et Gal. in cōmēto et arguitur ratione sic. in omni tali casu virt⁹ sensitua debēs iferre iudiciū est lesa sensibiler. ergo ipsa egrotat. Sed virt⁹ sensitua est mens vt colligit ex mēte Gal. in cōmēto: ergo mens egrotat: p. sequentiā et assūptū principale est manifestū intelligenti: quoniam in tali casu virtus sensitua est absolute lesa.

In ista questioe erunt tres articuli. In quozuz primo ponemus notabilia. In secūdo opiniōes. In tertio rīdebitur ad questum.

Quantum ad primū est notādū qd aliud est virtutem esse lesam: aut membruz aliqd esse lesum in operationibus: et aliud est ipsum esse impeditum aut non posse in suas operationes: et causa est: qz ledi in operationibus nō est nisi ledi per extraneationē complexiōnis cōpositionis vel vniratio: sed impeditū potest accidere absqz aliqua extraneatione eius intrinseca: qd est fm naturam sicut p. in habēte cōpedes aut aliqd aliud extrinsecus ligamentū. Secūdo notādū qd quatuor modis potest accidere nocumētū et impedimētū in operatōe mē-

Particula

bri. **C**Primo a causa extrinseca: nulla intrinseca facta ex
traneatione in principijs virtutum: quibus operantur: vt sūt
cōplexio compositio: et vnitas: vt p3 in habente aliquas li
gaturam: aut cōpedes: et hoc non arguit membrū eē egrū.
CSecūdo contingit impedimentū ppter pluriū opera
tionum adinuicē repugnatiū vel impossibilitatē: sicut
vocans non potest respirare: eo qd ille due operationes in
eodem tempore et in eodē corpore sunt adinuicē repugnātes
et incōpossibiles motus enim vocis est per emissionem aeris
et motus respirationis fit per eius attractionem modo
simul et semel non potest aer respirari et expirari: similiter
dū vigilas non dormis ppter repugnantia et impossibili
tatem illarū operationum et hec pugnantia vel incōpossibi
litas etiā nō arguit egritudinem. **C**Tertio contingit ipe
dimentū ppter absentiam: vel ineptitudinem: siue indispo
sitionē obiecti: circa qd operata est virtus: et nullum etiam
istozum arguit egritudinē sicut si stomachus non digereret
ferrum: lapidem: vel plūbū: vel nullo presente cibo: non
erit eger. Similiter si oculus for. non videat pla. absentes
non dicit eger. **C**Quarto contingit ppter cām et extra
neationem intrinsecā eius qd ē scōz naturam illius opera
tionis principiū: vt ppter extraneationē intrinsecam com
plexionis cōpositiois et vnitatis. et ex illo dupliciter potest
accidere in actione impedimentū: scz per pprietatē et omu
nitatez. p pprietatē: quādo scz accidit impedimētū ppter
extraneatōem alicuius nature intrinsece membro: et tunc
dicimus illud membrū per pprietatez egrotare: quādo ei
natura intrinseca est extraneata sicut si oculus hēret mā
lam cōplexionē calidā vel solutā cōtinuitatē: pp quā nō vi
deret. diceret per pprietatem egrotare: p cōitatē vō dici
tur mēbrū egrotare: vel in operationibus ipediri quādo ipe
ditur p colligatiā alterius mēbrū: sicut caput quādo egro
tat ppter stomachū. **C**Sed diceret qd est ledi p cōitatē:
respōdet qd est ledi p intrinsecā extraneationē alicui. qd
ad eius opatiōez requirit. et hoc pōt accidere: vel qd mittit
id qd nō debet: vt quādo ad stomachū mittit mā colerica
ppter qd stomachus nausēā incurrit. vel qd nō transmitti
tur qd fm mām trāsmittit d3 vt sit cerebrū pp opatiōez
nerui obtici nō trāsmittit spūm aialem ad oculū: ita qd
nō videt: et tūc diceret oculus egrotare p communitatē.
CTertio notādū qd mēs vt sumit a Hall. in cōmēto du
pliciter sumit. **C**Primo p qualibz vīute sensitīua cogno
scitīua siue intrinseca: siue extrinseca. **C**Secundo p quali
bet vīute cognoscitīua interiori solū: et sic solū sensus cōis
et fatātia pfecta et cognitiua seu intellectīua dicitur mens.
Quantum ad secūduz articulū tenuit Jac. de For
lino istas cōlones: qz. **C**Prīa. capien
do mēte p qūqz vīute cognoscitīua qūqz h3 cāz dolo
ris plurimā organo tactū approximata: et istā non sentiunt
his mens egrotat. p3. qz tūc cognoscitīua vīte ablate lesa.
CSecūda cōclusio. capiēdo mēte p vīute cognoscitīua
īteriori nō quicūqz habēt causam doloris plurimā organo
sensus approximataz: et istā non sentiūt: egrotant mēte per
pprietatez. p3. qz stupefacto digito et causa doloris impres
sua non pcepta: non op3 organa virtutū interiorum p pro
prietatem ledi. **C**Tertia cōclusio. in casu pcedētis cō
clusionis mēs egrotat vel sensibiliter leditur in sua opera
tōe: et nō p pprietatem: ergo p cōmunitatem. **C**Ultima
cōclusio qualitercūqz sumat mens. quādocūqz est cā dolo
ris plurima et obiectīua effectīua mēbro appropiata: et do
lor non percipitur egrotat mens p pprietatez vel commu
nitatez: p3 ex dictis: qz sensibiliter leditur eius operatio.
CEx quibus infert intellectū posse egrotare: l3 egritudo
non fit in intellectu: sed in organo sensus. sensu enī taliter
pariente patit intellectus: ppter qd Aristo. vel pmo poste
riorum dicit qd si aliquis sēsus deficit: deficit vna cognitio

vel necesse est sententiā de sensibilibus illius deficere: ex
quo p3 qd aliqua virtus potest pati. et nocementū recipere
per cōmunitatē que nullo modo potest recipere per pprietatem.
p3 de intellectu. Sed illa positio non videt vni
uersaliter vera. data enī hac positioe cū fundamento suo.
sequitur qd certū egrotat: et tamen ipm est sanū simplici
ter. sequens falsū. et pbatur cōsequētia: vbi cā obiectīua
doloris sit approximata organo tactū stupefacto cerebro
optime sano in tali casu cerebrum egrotat: qz mens egro
tat. Sed nō potest egrotare mens: et maxime organica: nisi
eius organū sit lesū: et tale organū nō est nisi cerebrū. aut
p3 eius: ergo et. **C**Item ex hac positioe et ei^o fundamēto
sequit qd eadem virtus simul et semel esset egra et optime
sana. sequens impossibile: et pbatur consequētia: qz sit for. op
time sanus excepto digito existēte stupido. **C**Et sequitur
ex positioe Jac. qd sensus cōmūnis in intellectu est eger.
et qd sit optime sanus probatur: qz de quolibet obiecto sen
sibili sensus interior melius: et melius indicat qd aliquis
alius sensus: assūptum p3. ponendo illud idem obiectū al
teri membro applicari ab eodē membro comprehendē
dum: et p3 qd in tali casu de illo obiecto sensibili optime iu
dicat sensus communis sicut p3 ex casu. **C**Item dato qd
vnus oculus for. esset optime sanus: et alius esset cecus. seq
retur ex pōne Jac. qd virt^o visīua for. erit ablate lesa: et ex
consequētia qdam virt^o interior egrotaret. sequens est fal
sum: et sequentia satis p3 ex fundamento eius: quā quan
do aliqua virtus cognoscitīua est lesa in membro exte
riori virtus interior etiam est lesa vt ipse pcedit: nec valet cō
sequentia illa. virtus visīua aut tactīua in tali membro ē
ablate lesa: ergo virt^o visīua vel tactīua est ablate lesa: nec
etiam valet consequētia ista talis virt^o exterior est lesa: er
go virt^o interior est lesa: satis p3 ex his que dicta sūt.

Quantum ad tertiu est notādū fm Aui. pma ter
tu qd cerebrū ledi per communitatem
est dupliciter: scz communitate absoluta et non absoluta.
CCōmunitas absoluta est vt penit^o ad partem cerebri ex
membro cōmunicāte nihil perueniat corporeum nisi ipm
nocementū: non absoluta vero est vt ad substantiam cere
bri perueniat ex illo membro materia humorosa: aut va
por: et istis sequitur primo qd si ex membro communicāte
sola qualitas per viam alterationis cōmunicaretur ce
rebro. lederetur cerebrum per cōitatez. p3 secūdo. qd si ce
rebro nihil cōicāret ex membro communicāte: scz neqz
qualitas neqz materia non diceret ledi cerebrū per cōita
tem. p3. de mente Aui. volentis qd in omni lesione p com
munitatem aliquid cōicāret: modo illud qd cōmunicatur
non potest esse nisi qualitas: aut materia. ergo et. **C**Istis
notatis sit prima cōclusio. nullo nocemento cōmunicato:
aut per qualitatem simplicem: aut venenosam: aut ali
qd corporeū ipsi membro nūqz per lesionem vīutū exte
riorū ledunt vīutes īteriores. probat: qz stante nocumen
to in membro exteriori stat cerebrū esse temperatū: et om
nes ei^o vīutes optime producere operatiōes: ergo nō egro
tabūtur vīutes īteriores. p3 consequētia. assūptū est satis
possibile: sed forte dicit i tali casu vbi vīutes exteriorēs
sunt lese: īteriores et sunt lese per cōmunitatem: eo qd vī
tes īteriores non recipiūt qd debent recipere: puta speci
cies sensibiliū imutantū sensus exteriorēs: sed ecōtra seq
retur illo dato qd stante vento et ipedita multiplicatōe spē
rū visibiliū ad oculū: oculus egrotaret: et ex sequentia vir
tutes īteriores egrotarēt: sequens falsū: et p3 sequentia:
qz vīto stante: et ipedita multiplicatōe spērum visibiliū
ad oculū: oculus nō reciperet qd deberet recipere ad vī
sionem regitā: ergo nō dī aliqua vīus egrotare: vel ledi
solū ex hoc qz non recipit qd debet recipere regitūz ad suas
operatiōes. **C**Secūda cōclusio. quibuscūqz mēbris sensu

tinis applicata est causa effectiua plurimi doloris: et ipsius non percipiunt: virtus cognoscitiua illius membri est destructa: ista conclusio voluit propter in apozissimo que probat sic. in omnibus talibus membris virtus cognoscitiua dicitur ferre iudicium de obiecto sensibili: sed in hoc casu virtus est ablata lesa: ergo virtus cognoscitiua illius membri est destructa: tenet consequentia: quod non potest esse absolute lesa: nisi per destructionem armonie organi in quo virtus cognoscitiua operatur: vel per essentialis instrumenti cum quo membrum operatur: sed ad destructionem armonie vel ad defectum instrumenti membrum sequitur destructio virtutis in eo operantis: ergo etc.

Sed est dubium quod dato fundamentum huius positionis: scilicet quod ubi oculus non recipit spiritum aliquem a cerebro propter oppilationem contingente: esset optime sanus. consequens impossibile: et probatur consequentia quoniam am per tunc non esset lesus oculus per communitatem: neque proprietatem: et cum ante oppilationem oculus esset optime sanus: ut suppono: ergo et stante oppilatione et nullum spiritum recipientem esset optime sanus: quod autem stante oppilatione non sit oculus lesus per proprietatem: quod nulla est facta intrinseca extraneatio in naturis oculi: ut pono in casu nec est lesus per communitatem quod oculo non communicatur qualitas aliqua mala: nec aliqua materia: ergo non est lesus per communitatem. Respondetur quod in tali casu egrotat oculus per proprietatem. et quando dicitur contra: quod non ledit in aliqua natura: dicitur quod in tali casu oculus est lesus in natura compositionali: et dicitur quod apud tenentes spiritum ad compositionem membrum venire cuius est spiritus: dicitur quod ledit et egrotat oculus in via: quod illa dicitur esse plena spiritus: et tamen non est: et sic per responsum ad dubium: sed tamen ipsa sit contra modernorum viam.

Ad argumenta ante opposita. Ad primum dicitur quod illa argumenta solum concludunt: quod mens prout est virtus interior: non egrotat: quantumcumque sit causa effectiua doloris organo exteriori sufficienter applicata: et hoc potest concedi verum. Argumenta non probant virtutes cognoscitivas exteriores que mens non dicitur egrotare etc.

Questio.

VI.

Veritur sexto: virtus dolor sit aliquo sensu comprehensibilis: arguitur quod sic: omne sensibilibiter persternens: et debilitans virtutes est sensibile: sed dolor est hoc: ut vult Avicenna. secunda prima. capitulo de his que ex dolore proveniunt: ergo etc. Secundo. per dolorem cognoscimus obiectum doloris. Sed per quod unumquodque tale: et illud magis. primo posteriorum: ergo dolor est magis sensibilis quam obiectum doloris: per consequentiam: et assumptum est de mente Avicenna. secunda prima. capitulo de causis doloris absolute. Tertio. homo dolens percipit se dolere et non nisi per sensum: ergo dolor est aliquo sensu percipibilis: per consequentiam. et assumptum per maiori est manifestum per minori probatur: nam bruta se dolere percipiunt per alium quem sensum. Sed non minoris potentie est sensus hominis ad percipiendum obiectum sensibilis quam sensus brutorum. ergo etc.

Ad oppositum arguitur. dolor est operatio et actio sensus tactus. ergo dolor non est sensibilis: per consequentiam: quod nullus sensus percipit actum suum: et propria operatione: assumptum est de mente Avicenna. secunda prima. capitulo de causis doloris.

In ista questione erunt tres articuli. In primo ponemur notabilia. In secundo opinionibus. In tertio respondebitur ad questionem.

Quantum ad primum est notandum. quod dolor sumitur dupliciter. primo pro qualibet tristi sensatione rei discoueniens subito imprimetur: et dicitur de quolibet tristi sensatione qualiter visso et auditio rei discoueniens subito discoueniens appropinquat dicitur dolor: secundo sumitur per qualibet tristi sensatione rei contrarie subito: et ma-

terialiter imprimetur: et quod solus tactus materialiter immutatur: ideo soli tactui conuenit dolor. Secundo notandum secundum quosdam quod nullus sensus exterior est aptus apprehendere actioem propriam: nec actum: nec operationem alterius sensus: aut virtutis exterioris: prima pars per se. Nam visus non est aptus comprehendere nisi colorum: lucem coloratum: vel lucidum: et non visionem: nec auditus: nisi sonum vel sonabile: et ita de alijs sensibus exterioribus. Secunda pars probatur: quia si sensus alius exterior posset operationem alterius sensus percipere frustra poneretur sensus communis ut per se.

Quantum ad secundum dicitur Jac. quod nec tactus nec alius sensus exterior potest dolore apprehendere. Prima pars per se: eo quod nullus sensus exterior potest percipere actum proprium: dolor autem ut ipse dicitur: est actus et operatio sensus tactus. secunda etiam pars per secundum notabile: eo quod nullus sensus exterior potest iudicare de actu vel operatione alterius sensus exterioris: dicitur secundum quod dolor potest percipi sensum: puta sensum communem: per se: quod dolor est actus sensus exterioris. Sed sensus communis est aptus percipere actus sensuum exteriorum: ergo etc. Ex quibus inferunt quod dolor est aliquo sensu comprehensibilis: per se a sensu communi: quare etc. Secunda opinio est conciliatoris dicitur quod dolor est qualitas propria et per se tangibilis: et hoc probatur experimento et ratione: experimento quidem: quod dum scriberet hanc materiam passus est dolorem in spatulis: nullum aliud obiectum. a. dolor. e. percipiendum: quod neque calidum nec frigidum: et ita de omnibus alijs tangibilibus sensu tactus percipibilibus: ratione autem quod per dolorem percipitur obiectum doloris. Sed per quod unumquodque tale et illud magis: ergo dolor qui est tristis sensatio est magis sensibilis quam obiectum doloris.

Et si dicitur quod dolor est tristis sensatio. ergo dolor est sensatio: et per consequens dolor non est qualitas sensibilis: aut tangibilis. Respondetur ipse quod illa sententia non est bona. dolor est tristis sensatio. quod dolor est sensatio sic non valens ros est pluuia: ergo ros est pluuia: quod ille terminus tristis coniunctus illi termino sensatio destrahit ipsum a sua significatione. Sed ista opinio non sufficienter probatur quod ad rationem nec quod ad experimentum: quod frequenter propter concursum plurium qualitatuum tangibilium ad organum tactus fortiter imprimetur. confunditur iudicium sensus. Tertio dato quod dolor percipiatur distincte. non tamen probatur per illud experimentum quod sensus tactus dolore percipit: potest enim percipi per aliquam aliam virtutem tactui coniunctam: ut ostendit in tertio articulo: nec fundamentum sumptum a ratione est efficax. non enim valet consequentia ista. per se. percipio. b. ergo. a. magis percipio quam b. cum in casu sit antecedens verum. et consequens falsum. per speciem enim visibile percipitur et videtur color: et tamen species non percipitur.

Quantum ad tertium occurrunt duo modi respondendi ad questionem pro quorum declaratione est notandum de intentione Aristotelis. secundo de anima: et comento totius et comento. quod ubique reperitur sensus reperitur imaginatio. et desiderium in organo: ergo sensus tactus est sensus tactus imaginatio. et appetitus coniunctus imaginatio et differunt huiusmodi virtutes ad invicem per proprias operationes: propria enim operatio sensus tactus est obiectum tangibile percipere absolute. Sed propria operatio imaginatio tactui coniuncte est percipere obiectum tangibile sub ratione conuenientis vel discoueniens: propria autem operatio appetitus coniunctus sensui exteriori et imaginatio ipse est in disponere iam deperdit stare vel non stare: sequi et non sequi aut fugere. Nam cum apprehendit obiectum sub ratione discoueniens insurgit appetitus ad non persistendum cum tali dispositione: quare fit quedam fuga. Si vero sit vel apprehendit sub ratione conuenientis fit inclinatio ad persistendum vel accrendum istud sub ratione conuenienter apprehendit: quare fit percipitio. Hoc premisso quantum ad primum modum dico. quod dolor est actus vel operatio

Particula

virtutis appetitiue cōiuncte sensui exteriori. Nam tactu percipiente obiectū p modum discōueniēter imprimētis ordinē naturali surgit in appetitu sensitiuo sensui exteriori cōiuncto passio inclinās ad nō p̄sistendū in tali dispositione vel inclinās ad fugā: et hec passio sic inclinās est dolor: dolor ergo est passio hui⁹ virtutis appetitiue sensui exteriori cōiuncte: et sicut dicitur de dolore: eodē mō dicendū est de delicta que nō est nisi passio appetitus sensus exterioris qua fit inclinatio ad p̄sistendū: et p̄sequēdus obiectū sub ratione cōueniētis et cōueniēter apprehēsum. ¶ Iste modus videtur esse de mente Aristot. et p̄metatois locis allegatū potest ē colligi de mēte eiusdē secūdo et bicoz: ubi enumeravit passiones appetitus sensitivi inter quas numeravit delicta cui opponit tristitia que ē q̄dam dolor: mō cuiuscūq; potētie est passio delicta eiusdē dicitur esse passio tristitia siue dolor. itē sicut se h̄z dolor et leticia ad ipsū intellectū: ita dolor et leticia sensitiva se dicitur hēre ad ipsū sensū. Sed dolor intellectualis nō est nisi passio appetit⁹ intellectivi: ergo et ipse dolor sensitivus nō est nisi passio appetit⁹ sensitivi. ¶ Secundus modus est tenēdo duas cōclusiones: p̄ma. dolor ē actus et opatio imaginatiue ip̄fecte cōiuncte: virtuti tactiue exteriori: p̄bat q̄ dolor est opatio tactiua cū sit obiectum sensibile rei p̄trarie subito et mālīter imprimētis: vt vult Auic. secūda p̄mi. capitulo de causis doloris. Sed nō ē sensatio absolute caliditatis aut frigiditatis. Sed sensatio rei discōuenientis sub rōne discōueniētis apprehēse: et talis opatio est imaginatiue ip̄fecte sensui exteriori cōiuncta: vt explicatum est in principio tertij articuli. ergo et c. ¶ Secūda cōclusio. dolor nō est sensui exteriori cōprehēnsibilis: p̄z. q̄ dolor est actus et opatio imaginatiue ip̄fecte: vt dicit p̄cedēs cōclusio: nō nullus sensus exterior potest cōprehendere actū et opatiōem alterius virtutis cognoscitiue: vt p̄z itelligenti: ergo et c. Ex q̄bus p̄z q̄ dolor est obiectū simul et semel virtutis imaginatiue p̄dicte et ē opatio. ¶ Ad ad argumēta ante oppositum respōdet. ¶ Ad primū dicit q̄ antecedēs nō est vniuersaliter verū: multa enī sūt cōprehensura: vt sūt multe dispōnes venenose p̄prietates occulte: vel celestis influxus: s̄z tamē ita sit: nihilominus dolor est a nobis cognoscibilis p̄ virtutē imaginatiuā sensui exteriori cōiuncta: et p̄ virtutē interiorē cognoscitiuā. ¶ Ad se cundū cōcedimus dolorē esse a nobis cognoscibile p̄ modum dicitur: et nō virtutē ipsius argumenti. ¶ Ad tertij cōcedimus q̄ hō percipit se dolere p̄ sensū interiorē: et nō p̄ exteriorē: sed p̄ fantasiā: vel imaginatiuā sensui exteriori cōiunctā. Et ex illo p̄z q̄ p̄ceptio qua cognoscim⁹ dolorē per imaginatiuā: nō est p̄prie sensatio: cū imaginatiua ip̄fecta nō sit aliq̄ sensus nec exterior nec interior. Sed improprie dicitur sensatio cū sit cognitio rei discōueniētis sub ratiōne discōuenienter apprehēse: quare et c.

Que in multo tempore extenuantur corpora tarde reuertuntur. q̄uo modico modice.

¶ Questio.

VII.

Solet queri septimo. vtrū corp⁹ eiciens egreditur accipiens cibum quo non resumit vtrā cibo ampliori: arguit q̄ nō. p̄mo possibile est in cōualescente aliqua mēbra alia a stomacho esse infecta mala qualitate stomacho bene appetēte que qualitas mala p̄hibet mēbrorum debitā restauratiōem. Sed hoc stante corpus egritudine exiens accipiens cibū cū appetitu nō resumit: et tamē nō vtrā cibo ampliori: ergo et c. ¶ Secūdo. impossibile ē aliq̄ esse vtrā cōualescentē et cōueniēter rectū: et plus appetere q̄ possit virtus digestiua imutare: ergo et c. p̄z cōsequētia: et assumptū arguit virtus appetitiua plus sensibiliter

appetit q̄ digestiua possit digerere: ergo talis virtus ē egritudine cōsequētia: q̄ ista actio que est appetit⁹ est sensibiliter lesa: et vltra hoc corp⁹ est neutrum. q̄ cōualescēs: ergo nō est sensibiliter lesa: et sic sequitur cōtradictio. ¶ Tertio arguitur stāte oppilatiōe ep̄is. quātūcūq; sumat cibum p̄uenientis qualitatis et quātūcūq; digestiue virtuti p̄portioatus: corp⁹ nō resumit ex cibo accepto. S̄z in isto casu et h̄ n̄ erit: q̄ corpus plurimo cibo vtrā: ergo questio falsa: p̄z cōsequētia: et assumptū ituenti. ¶ Quarto. possibile est in toto abundante humores prava qualitate infectos: debita ip̄ediētes resumptōem: ergo in nullo casu defectus resumptōis erit ex p̄sentia maloz bu. et nō q̄ corp⁹ ampliori cibo vtrā: ergo et c.

Ad oppositum est 7°.

In ista questione erunt tres articuli. In quorum p̄mo ponemus notabilia. In secūdo opiniōes. In tertio respōdebim⁹ ad questitū.

Quantum ad primum est notandum q̄ quatuor possunt esse cause propter quas corpus cōualescens nō resumitur. p̄ma. nimia quantitas cibi assumpti. p̄ quod non potest calor nālis cibū cōvertere: q̄uis cibis sit cōueniētis qualitatis. ¶ Secūda multitudo humorū in quali aut in quāto peccantiū existētū in stomacho: aut in ep̄is: aut in venis actiōem caloris nālis i materia nutritibile ip̄ediētū. ¶ Tertia potest esse nimia stomachi debilitas: vt nō sufficiat cibū debite p̄vertere. ¶ Quarta debilitas caloris inati in oibus membris: p̄pter q̄d non sufficiūt nutrimentū debite assimilare. ¶ Secūdo notandum q̄ quantitas cibi potest dici amplior q̄ opz dupliciter. ¶ Primo absolute aut respectu eius q̄d est p̄ nutrimentū restaurandū. ¶ Secūdo in comparatione ad calorem naturalem debetēz nutrimentū cōvertere. et assimilare.

Quantum ad secūdum dicitur Jaco. q̄ si corpus accipiat cibū cū appetitu et nō resumatur ex cibo accepto: cū vō et naturali appetitu p̄seuerate: et vera exiēte cōualescētia significat q̄ corp⁹ vtrā cibo ampliori q̄ opz. p̄bat: q̄ tūc est signū q̄d virtus imutativa siue digestiua: et nutritiva mēbrorum nō sufficiēter dominaf supra cibū assumptū ita q̄ valeat ipsū in substantiā mēbrorum cōvertere: ergo cōclusio vera: p̄z cōsequētia. et assumptū filr. Nā si sufficiēter dominaret vtrā supra mās nutrimentalem corpus illud sufficiēter resumeref. ¶ S̄z ista opiniō nō ē vera: vt appēbit in 3° articulo. ¶ Et id sit p̄ia celo. possibile est corp⁹ eē vere cōualescēs et cape cibū cuius appetitū: et tñ nō resumit p̄ eius prava qualitatem: vel paucā quātūcūq; p̄z. q̄ stāte cōualescētia vera stat p̄ aliquas circūstātiā minus d cibo sumi q̄ vtrā digestiua possit digerere: et stat quātūcūq; cibi nō sufficere ad corpus restauratiōem: quo posito in esse corp⁹ nō restaurabit. itē stāte vera cōualescētia stat fieri maiorē resolutōēz q̄ fiat restauratiō: ergo stat corp⁹ ex cibo accepto nō resumit. et p̄sequēs cōclusio vera. p̄ncipalis cōsequētia p̄z. et assumptū est possibile. ¶ Ex illa pōne et eius cōclusiōe p̄z pōne Jaco. nō eē verā. notū est enī q̄ p̄seuerate appetitū: et corpe cōualescēte potest fieri maior resolutiō q̄ restauratiō. vñ corp⁹ nō resumit: quis accipiat cibū maiorē q̄ opz vt satis p̄z eē possibile. ¶ Secūda cōclusio. nō necessario corp⁹ cōualescēs sumēs cibū quātūcūq; cōueniētis cū appetitu nāli quo nō resumit ampliori cibo vtrā: sequitur ex p̄cedēti cōclusiōe. itē dato q̄ corp⁹ cōualescens sit sumēs cibū siue digestiue p̄portioatū: nō tamē necessarīo sequitur q̄ resumat: q̄ in mēbris vere cōualescētibz potest esse derelicta q̄litas q̄ esset magis consūptiua hūidi substantifici q̄ sit restauratiua boni nutrimentū: et p̄ consequēs cōclusio vera. ¶ Tertia cōclusio impossibile est cōualescēte sumentē cibū cuius appetitū nāli p̄seuerate: vtrā ad famis destructionē resumit in tempore quo est cōualescēs. p̄

batur necessario: talis conualefcens sumens cibū cū appetitu vere nāli plus sumet de cibo q̄ v̄t digestiua possit digerere. ergo talis vere conualefcens cū circūstātys dictis nō resurmetur: clara est consequētia qz resūptio p̄supponit digōnem ei⁹ quo fit resūptio: r̄ assūptū p̄bat: qz necessario tpe vere conualefcētie deducto ipedimēto plus corp⁹ conualefcēs appetit q̄ tpe sanitatis: r̄ p̄ tūc min⁹ digeret q̄ tpe sanitatis: cuz v̄t digestiua tūc sit debilior. sed tpe sanitatis tale corp⁹ appetebat tūc quātū poterat digerere: aut min⁹: ergo nūc tpe conualefcētie pl⁹ appetet q̄ sua v̄t digestiua possit digerere qd̄ erat p̄bādū. Et aut tpe conualefcētie plus appetat q̄ tpe sanitatis p̄bat: qz mēbra tūc sūt magis inanita q̄ tpe sanitatis minoris. ad maiorē aut mēbroz inanityem seq̄r maior ipoz a venis attractio: r̄ venaz ab epē: r̄ epatis a stomacho mediātib⁹ mēseraicio: r̄ ex consequēti velocior: r̄ ad v̄be mētorē successione seq̄r tristis sensatio maior: r̄ ad tristez sensatōem suctionē cōsequētē alyis parib⁹ appetit⁹ sequit⁹ maior: quare maior erit appetit⁹ tpe conualefcētie q̄ sanitatis q̄ erat probandum.

Sed insurgūt difficultates: p̄ma, qz hec posttio est cōtra mētez ypo. in apozisimo

volētis qz si ex egritudine quis cibū accipiēs r̄. qz pluri mo cibo r̄. r̄ arguit rōne. Si corp⁹ conualefcēs assumit cibū cū appetitu naturali. r̄ cōueniētis q̄litate: r̄ iste nō resumitur: cū hoc nō possit esse nisi aut rōne q̄litate aut quātitate: r̄ in corpore cōualefcēte dato nō sit defect⁹ resūptōis ex parte q̄litate: nec quātitate diminute. ergo erit merito quantitate aucte. r̄ sic tale corp⁹ vere cōualefcēs accipiēs cibuz r̄. si nō resumit: plurimo v̄t cib⁹: cui⁹ oppositū dicit conclusio. **Secūda** difficultas non videt qz tertia cōclusio sit vera: qz data v̄tate ei⁹ cū ei⁹ fūdāmēto: seq̄r qz nullum corp⁹ flegmaticū aut frigidū q̄rūcūqz sanū possit resumit. cōsequēs ipossibile r̄ cōtra exp̄mētū. p̄bat consequētia: qm̄ i oib⁹ talib⁹ plus appetit q̄ v̄t eoz digestiua possit digerere. p̄bat qz talia cōpa pl⁹ appetūt q̄ t̄pato cū bēant stōa cū frigidiorē: r̄ min⁹ digerūt qz b̄nt digestiua d̄biliorē. q̄ ab solute talia corpa plus appetūt q̄ possint digerere. r̄ p̄ nō plus sumūt q̄ possint digerere: r̄ sic n̄ sumūt. **Ad h̄ r̄ deo.** Et ad p̄ma dicit qz apozisim⁹ est ver⁹ vt in plurib⁹. r̄ nō v̄t. Et ad h̄c rōne dicit qz defect⁹ resūptōis in cōualefcēte certo dato nō semp̄ ē ex pte cibi i quātitate r̄ q̄litate. Sed q̄nqz seq̄r cām aliā exātez in mēbris conualefcētib⁹ ex q̄ resūptio corpis ipedit. Et ad scōz dicit. qz si i corpib⁹ faticū aut frigidis oib⁹ eēt appetit⁹ maior q̄ i t̄pato: r̄ cibū sumeret scdm̄ eoz appetitū argumētū cluderet. S3 non ē v̄t qz i oib⁹ talib⁹ appetit⁹ sit maior: nec ē v̄t qz sem̄ p̄cipiāt tūc cibū quātū appetūt. r̄ iō cū talia corpa capiant cibū v̄tqz ad appetit⁹ remotōez nō resumit. **Aliter** r̄ndetur r̄ p̄rio ad ei⁹ v̄ba r̄ d̄ qz nullū corp⁹ sanū idiget resūptōne qz includit d̄dictōez qz b̄ corp⁹ idigeat resūptōe r̄ sit sanū. **Preterea** ad p̄batōez dū dicit talia corpa plus appetūt r̄. b̄ videt falsū: r̄ falsitas p̄bat̄ posito qz stōac⁹ p̄ frigiditatē stupefieret tunc non appeteret: ergo ita absolute istud argumētum non procedit.

Ad argumēta an̄ oppositū r̄ndet. Et d̄ ad p̄mū cōcedēdo illud ad qd̄ dēducit argumētū. **Ad secūdū** negat auctēdens ad p̄batōez dicit qz illa p̄ntia nō valet. Talis v̄t est sensibilibiter lesa: ergo corp⁹ est sensibilibiter lesū vt patz expl̄mēto. **Ad tertiū** d̄ qz vera conualefcētia nō stat cū oppilatione ep̄is. **Ad quartū** dicit eodem mō qz vera conualefcētia nō stat cū apertitudine ad recidiuā.

Quia duozū apozisimozū sētētie coincidere videntur: puta si ex egritudine qz cibū accipiēs non conualefcāt: significat qm̄ corp⁹ pluri mo cibo v̄tūtur. Si nō nō accipiēti hoc fiat si

gnificat quoniā corp⁹ euacuatōe idiget. r̄ respectus est nō pura corpa quātō magis nutries tāto magis ledes. iō quasi v̄n⁹ eēt affectus sup̄ eis formatur questio octaua que talis est.

Questio.

VIII.

Veritur octauo. v̄trū nō pura corpa sint nutriēda. arguit qz nō. p̄mo: qz data v̄tate q̄onis sequēt: qd̄ scabiosis. flegmaticē r̄ colerice febriētib⁹ nō eēt cibus exhibēdus consequēs ē falsū. r̄ p̄bat p̄ntia. qz talia corpa p̄dicta sūt nō pura. **Secūdo** b̄ntib⁹ bu. corruptos in corpore ē cibus exhibēdus. Sed h̄s sūt corpa n̄ pura. ergo r̄. p̄ cōsequētia: qz cib⁹ nō cōpetit alicui corp⁹ nisi illud sit nutriēdū illo cibo. r̄ assūptū p̄ncipale est de mēte Sal. p̄ma apozisimozū in cōmēto apozisimozū qbus semel aut bis. **Tertio** p̄nutricatōez v̄t cōfortat. r̄ corp⁹ restaurat: sed non pura corpa idigent restauratōe: r̄ confortatōe virtutis. ergo indigent nutritione: r̄ per consequens sunt nutriēda: p̄ cōsequētia r̄ assūptū pro omni parte intelligenti.

Ad oppositum est ypo.

In ista questione erūt tres articuli. In q̄z p̄mo ponem⁹ notabilia. In 2° opinioēs. In tertio respondebim⁹ ad questū.

Quantum ad p̄mū ē notādū. qz corpa nō pura sūt duplicia: qd̄ a cacochima: qd̄ a plectorica: cacochima sūt q̄ b̄nt ipuritatē pp̄ p̄ctm̄ bu. i quātō. **2°** notādū. qz nutritio ē duplex. qd̄ a pure resūptiua q̄ fit p̄ trāsmutatōez nutritiōe a m̄a. r̄ nō a q̄litate op̄atis. Quedā v̄t nō pure resūptiua. S3 cū b̄ ē alteratiua sicut nutritio q̄ fit p̄ trāsmutatōe nutritiōe a qualitate r̄ a m̄a operantis.

Quantum ad secūdum articulū Tenēt Jac. istas cōclones. p̄ma. corpa plectorica nō sunt nutriēda nutritōe resūptiua. p̄bat: qz tūc adderet i plenitudine. **Secūda** d̄clo. talia corpa nō sūt oino sine cibo dimittēda. p̄bat: qz alr̄ fieret cacochimia. **Tertia** d̄clo. corpa cacochima nō sūt cibāda cibātōe pure resūptiua. p̄ qz tūc adderet i cacochima. **Quarta** d̄clo. talia corpa cibāda v̄t nutriēda nutritiōe alteratiua. p̄ qz nutriēda sūt nutritiōe p̄hibitio corruptōis. **Ultia** d̄clo. q̄nqz talia corpa coacte r̄ n̄ reglriter sūt cibāda cibo mere resūptio.

Quantum ad tertiū ē notādū de mēte Sa. i q̄mēto qz cib⁹ auertit scōz q̄litate corpis cui occurrat. p̄ qz ei⁹ opatio n̄ ē nisi a m̄a. Si q̄ aliquid aliud acgrit illd̄ acgrit f3 dispōnē corpis i qd̄ auertit. **2°** notādū. qz in cibātōe talib⁹ corpoz ipuroz: q̄nqz habet itētio ad virtutē: q̄nqz ad corpis ipuritatē seu ad morbū consequētē corpis ipuritatē. **Istis** visis sit hec p̄ma d̄clo sumēdo idicatio: nē a morbo seu corpis ipuritate nec nutritōe pure resūptiua: nec nutritōe v̄tutis custoditiua nō pura corpa sūt nutritiēda. p̄ qz q̄nqz istaz nutritionū idicatioē sūpta a corpis ipuritate: ipuritas auget. mō nō v̄t exhibere medic⁹ illd̄ p̄ qd̄ corpis ipuritas auget: r̄ assūptū p̄ncipale p̄ itelligētū: arguit at rōne: qz ipuritas corpis v̄t ē rōne peccati in q̄li: v̄t i quātō v̄t i v̄troqz. Si p̄mū seq̄r qz ipuritas auget p̄ acceptionē nutritiōe: qm̄ nutritiōe cōuertit i corpore f3 q̄litate corpis cui occurrit vt dicit p̄mū notabile huius articuli. Si secūdum augetur peccatum in quātō: quoniā per nutrimentum acceptum additur in plenitudine. Si tertiū sequit⁹ qz augetur ipuritas per augmentuz cacochimie vel plectorie. Item in talibus corpozibus indicatione sumpta a corpis ipuritate p̄petit euacuatio. ergo nō cū assūptio. tenet consequētia. qz p̄ corpozibus repletiōez fit vel augetur corpozibus repletio impuri. modo sumendo indi-

Particula

cationem a corporis impuritate non debet medicus reple
re. sed euacuare. ¶ Secūda cōclusio. sumēdo indicatōez
a virtute talia corpora possunt nutriri nutritiōe resum-
ptiua ⁊ virtutis custoditiua: p̄ illa cōclusio in pestilentia/
libus: p̄ ē in alijs morbis in quibus virtus sine nutrica-
tione ysq; ad statū peruenire non possit.

¶ Istis visis facilis est respōsio ad argumēta ante opposi-
tū. ¶ Ad primum dicit q; corporibus scabiosis: aut putri-
de febriētibus supra indicatione a scabie aut a febre putri-
da nullo modo est cibus exhibēdus. causa vō quare istis ci-
bus exhibet est ppter indicationē sūptam a virtute: que
absq; cibo nō potest custodiri. ¶ Ad scōm dicit eodē mo-
do: sc̄z q; habentibus hu. corruptos cōpetit cibus nō indi-
catione sumpta ab humoribus corruptis. Sed a virtutis
debilitate. ¶ Ad tertium dicit q; illa p̄sequētia non va-
let per nutritiōem virt^o cōfortat ⁊ corpus indiget virtu-
tis confortatione: ergo corpus est nutriendū: lic̄z enī cor-
pus indiget virtutis cōfortatione: indiget tamen magis
mundificatiōe que fit per absolutionem cibi: q; per ipsius
exhibitionez. virtutis enī cōfortatio: nō semper fit per ci-
bi exhibitionem. sed frequenter per ipsius remotionē: sicut
est virtutis confortatio cōsequens de aggrauatione: ⁊ ma-
terici nociue expulsionē vel cōsumptōem: ergo ⁊c.

¶ Facilius est repleti potū q̄ cibo.

¶ Questio.

IX.

Veritur nono vtrum facilius sit re-
pleri cibus ligdis q̄ solidis
masticabilib^o: arguit q; n. p̄mo. multo faci-
lius cōuertitur cibus solidus in mēbruz q̄
potus: ergo facilius repletur corp^o cibus soli-
dis q̄ ligdis ⁊ potabilib^o: p̄ sequētia: ⁊ as-
sumptum arguit: q; maior est cōueniētia ci-
bi solidi ad mēbrū q̄ potus siue cibi potabilis in idē mem-
brum. Sed in habētibus simbolū faciliōz est transitus: se-
cundo de generatōe: ergo facilius transit cibus solidus in
mēbrū q̄ potus: ⁊ p̄ sequens facilius replet corpus ci-
bū q̄ potū. ¶ Secūdo cib^o ligdus in stomacho calido cor-
rūpitur: solidus vō digerit: ergo questio falsa p̄ sequen-
tia ⁊ assūptus est de mēte Gal. secūdo tegni. tractatu de dif-
crasys stomachi. ¶ Tertio tot trāsmutatōibus trāsmutat^o
potus seu cibus potabilis debēs nutrire mēbra quot trā-
smutatur cibus masticabilis: ergo nō facilius transit potus
in mēbra q̄ cibus masticabilis. ⁊ per consequens nō faci-
lius repletur corpus cibus ligdis q̄ solidis. p̄ncipalis con-
sequētia p̄. ⁊ assūptū similiter: nihil. n. potest nutrire mē-
bra nisi trāseat p. 4. digestiones vt notum est itelligenti.
Et confirmatur: q; difficilius est rap̄ ipsissare q̄ spissū am-
plius inspissare. Sed nō potest transire potus in mēbra ni-
si per ipsissationem: nec etiam cibus masticabilis: ⁊ cū po-
tus sit rarus: cibus vō spissus segtur q; difficilius trāsit po-
tus in mēbrum q̄ cibus solidus. ¶ Quarto plus distat po-
tus a mēbro q̄ cibus alijs pib^o: ⁊ citi^o minor latitudo acqri-
tur q̄ maior: ergo citius digeritur potus q̄ cibus: ⁊ assū-
ptum p̄ncipale p̄ expimento cum potus sit valde rar^o flui-
dus: cibus vō masticabilis spissus ⁊ cōstans. ergo ⁊c.

Ad oppositum est Ypo.

In hac questioe erunt tres articuli. In primo
ponētur notabilia. In secūdo
opiniones. In tertio respōdebitur ad questū.

Quantum ad primū: est notādum primo: q; nutri-
tio nihil aliud est q̄ conuersio nutriti-
ti in substantiā nutriti: vnde oē nutritiū facile cōuer-
tibile seu digestibile secūdu omne actū est facile nutritiū.
¶ Secūdo notādū q; illud nutritiū appellat^o facile nutri-
re replete vel resumere qd̄ facilius cōuertitur: ⁊ sc̄z plu-

rimas eius partes a calido naturali sustinet actionez.
ad secūdu respōdendo ad questum

Quantum Jac. presupponit q; quanto nutrimen-
tum est a calido naturali magis passibile tanto ceteris pa-
ribus secūdu plures partes eius aptus est assimilari sub-
stantie membror^o: quo supposito tenet has cōclusiones.
¶ Prima. potus ⁊ cibaria liquida ceteris paribus facili-
us digerunt q̄ solida. p̄. q; minus resistunt digerenti ⁊ ca-
lozi trāsmutatū q̄ cibus solidus: ergo cōclusio vera: p̄ cō-
sequētia: ⁊ assūptū similiter. ¶ Secūda cōclusio. potus ⁊
cibaria ligda facilius nutriūt q̄ solida ceteris pibus: patz
q; que facilius digerūtur facilius nutriūt. ¶ Tertia cōclu-
sio. ceteris paribus secūdu plures pres plus digerūt ⁊ nu-
triūt potus ⁊ cibaria iā dicta q̄ solida: p̄ cōclusio. q; nimis
resistunt calozī digerētī. ¶ Quarta cōclusio. facilius reple-
tur corpa apta repleti cibarys facilis digestiōis potū ⁊ ci-
barys ligdis q̄ solidis: p̄ conclusio ex dictis. ¶ Sed ista
positio habet malū fūdamētū: nec quo ad plures cōclusio-
nes est vera vt apparebit in tertio articulo. p̄ma quidem
cōclusio peccat i fūdamētō: nō. n. valet h̄ p̄ntia. a. min^o resistit
digerētī ⁊ calozī trāsmutatū q̄. b. ḡ facilius digerit. a. q̄. b.
p̄. n. in casu antecedens esse verū ⁊ cōsequēs falsū. Nā po-
nendo q; a. sit cib^o subtilis valde facile euaporabilis stōa
cho nō p̄portionatus. b. vō grossus ⁊ stomacho p̄portio-
natus: tūc p̄ q; a. calozī naturali minus resistit digerenti ⁊
trāsmutatū q̄. b. ⁊ tamē nō facilius digeritur. a. q̄. b. ¶ Lō
firmatur: nā p̄ quātū cibus subtilis ligdus recedit a cibo
stomacho p̄portionato per tñ precise cibus solidus masti-
cabilis pōt ab eo recedere: vel per minus. ⁊ tūc nō facilius
digeretur cibus ligdus q̄ solidus. ¶ Ex isto p̄s quomodo
secūda ⁊ tertia cōclusio deficiūt in fūdamētō ⁊ etiā in ve-
ritate. ¶ Ex gbus omnibus patz q; suuz fundamentum
nō est verū: nō enī quanto aliquid est magis passibile: tan-
to secūdu plures ei^o pres est magis aptus substantie mem-
bror^o assimilari: cibus enī subtilior cōueniētī ē magis pas-
sibilis a calozī nāli q̄ cibus cōueniēs: ⁊ tamē secūdu plu-
res eius pres nō est aptus substantie mēbroz magis assimi-
lari q̄ cibus cōueniēs: vt p̄s intelligenti ⁊c.

Quantum ad tertiu est notādū p̄mo q; aliqs cib^o
in modo substantie est alicui corpi debili
p̄portionatus: q; corpi sano nec quātū ad nutritiōem nec
quātū ad digestiōem est p̄portionat^o: p̄s expimento. q; ali-
qs cib^o pōt a vtrute debili digeri: ⁊ trāsmutari in substantiaz
nutriti q; a vtrute fortiori adurere ⁊ resolvere: ⁊ hoc colli-
gitur a Gal. secūdo tegni. tractatu de difcrasys stomachi:
vbi vult q; facile nutritiua corrūpūt in stomacho cali-
do. ¶ Et ex hoc notabili seq̄ q; nō sicut aliqd nutritiū
est a calido nāli passibilis: ita est ab eo digestibilis: ⁊ in
substantiā nutriti uertibili: p̄s de cibo pauce quātitatiō:
⁊ multū rare substantie postū in stomacho calido sibi ip̄o
p̄ortōato. ¶ Secūdo notādū q; cuilibet corpi tā sano q̄
egro aut neutro est aliqs cibus sibi p̄portionatissim^o i mō
substantie a quo qualitercūq; fiat recessus deteri^o a stoma-
cho amplecti^o ⁊ in substantiā nutriti uerti^o. p̄. q; sicut est
de p̄portōato cibo epati: ita ē de p̄portōato cibo stomacho
Sed non quilibet cibus quantumcūq; subtilis aut quā-
tumcūq; grossus est p̄portionatus epati: pro digestiōe se-
cunda: ergo simile erit de cibo stomacho adueniente q;
nō quilibet quantumcūq; subtilis: aut quantumcūq; gros-
sus est p̄portionatus stomacho pro digestiōe prima.
Et similiter argui potest de cibo qui tertia ⁊ quarta di-
gestione digeritur. humiditates enim secunde ita subtiles
possunt esse aut ita grosse vt membra eas non conuertant.
¶ Ex quibus patet: q; secundum diuersitatem corpo-
rum in etate sexu ⁊ complexionē variatur huiusmodi ci-
bus: vt in subtilitate grossitie: vel tanta raritate stomacho

proportionatus reddat. Tertio notandū q̄ quocūq; cibaria sub equali extēfione equaliter continent de materia: illa sūt precīse equaliter rara: p̄ intelligenti ex qd nominis raritatis seu esse rari: rarietas enī consequit̄ distantia punctorum in compatione ad materiam. ¶ Dis visis sit hec p̄ma conclusio nō omnia cibaria ligda respectu cuiuscūq; corporis ceteris paribus duris et solidis facilius digerūtur et in substantiā nutriti conuertūtur. p̄bat: qz multo plus recedunt aliqua cibaria ligda p̄ modū substantie a cibo stōa cibo proportionatissimo q̄ certa dura et solida: ergo respectu illius stomachi certa dura et solida quibusdam fluidis et liquidis digerūtur facilius: et in substantiā nutriti cōuertūtur: tenet sequentia. qz sicut aliquis cibus a p̄portionatissimo plus recedit: ita difficilius et peius d̄z digeri. assūptū satis patet intelligēti. ¶ Ex ista cōclusionē p̄ fūdamētū Jacobi esse falsū: nō enim valet sequentia. ista cibaria ligda calido naturali minus resistūt: ergo ab eo facilius digerūtur. ¶ Secūda cōclusio. nō respectu cuiuscūq; corporis ceteris pibus facilius est repleri cibus liquidis et potu q̄ solidis certis et determinatis. p̄batur: qz respectu corporis sani multum calidi facilius perficitur nutritio alijs paribus per cibaria masticabilia q̄ per cōsimilia in cōsimili quantitate potabilia: eo qz sicut cib⁹ est corp⁹: aut mēbro magis p̄portionat⁹: ita facilius et meli⁹ ab eo digerit⁹: et melius eidem applicat⁹: modo stomacho alicui calido magis p̄portionatus est certus cibus aliquis masticabilis q̄ cert⁹ fluidus potabilis. ¶ Tertia cōclusio. corpora ualescentiū debilia sūt apra facilius resumi cibus liquidis potabilib⁹ et repleri q̄ duris et solidis masticabilib⁹. p̄z: qz liquida potabilia tali stomacho sūt vel eē possūt magis proportionata q̄ dura et solida ceteris paribus. ¶ Sed p̄ceres. videēt iuxta illud qd est in tertio notabili q̄ sequēt q̄ quocūq; cibo ligdo dato potabili quātūcūq; raro: et similiter quocūq; cibo quātūcūq; duro: dabilis est cibus masticabilis in quacūq; p̄portione volueris rarior. sequens falsus. et tenet sequentia. qz si nō. datur ille cib⁹ potabilis ita rarus q̄ nullus durus masticabilis sit rarior: et sit primus. a. et secundus. b. et patet qz si a. cibus est rarior. b. i certa p̄portione est rarior. sit ergo in duplo: et sint. a. et b. equalis quantitate: et sit totū residuū preter medietatē materie. b. c. et arguitur sic. c. cōtinet tantū de materia quantū. a. sub equali extensione. ergo. c. est ita rarus sicut. a. et c. est cibus masticabilis: eo qz quelibet pars. b. quantitatiua est cibus masticabilis: ergo. c. cibus masticabilis est ita rarus: sicut. a. sit ergo totū residuū preter medietatem materie. c. d. et arguitur sic. d. in duplo min⁹ cōtinet de materia sub equali extensione q̄. a. ergo. d. est in duplo rarior. a. et d. est cibus masticabilis durus: et a. potabilis et ligdus: ergo cibo dato ligdo potabili raro dabilis est cibus durus masticabilis rarior: quod erat p̄bandū. Et cōsimiliter arguit⁹ de quocūq; alio quātūcūq; raro dato qz eodem cibus masticabilis durus reperitur rarior. ¶ Quia aut. c. tantū cōtineat precipue de materia quātū. a. p̄z. qz. b. continet in duplo plus de materia: q̄. a. et b. cōtinet in duplo plus de materia etiā q̄. c. ergo. c. et a. cōtinet precipue equaliter de materia: p̄ sequentia satis: et antecedens patet ex casu. ¶ Quia autem. c. sub equali extēfione sit cum. a. p̄z: quoniam. b. est equale. a. et c. habet tantaz extensionem quātā. b. ergo et c. ¶ Forte dicit⁹ qz. c. esset ita rarus sicut. a. si per se esset: sed nūc non. Cōtra: si medietas materie. b. esset ablata ab omni p̄cto. b. permanente extēfione eadem illud residuū maneret in duplo rarior q̄ pri⁹. sed nūc illud residuū: precipue est ita rarus sicut tūc: qz cōtinet tantū de materia sicut tūc: et sub equali extensione sic tūc: ergo et c. et sicut p̄batur est qz. c. cibus est ita rarus sicut a. ita p̄bat qz. d. est in duplo rarior: et in quacūq; p̄portione volueris: ad hec respondet qz quocūq; cibo ligdo quan-

tumcūq; raro dabilis est cibus durus masticabilis rarior: in quacūq; p̄portione volueris: nec hoc est incōueniens imo necessariū vt p̄bat argumētū: et sic dicitur qz hoc non est verum: quia ex hoc sequeret qz igne simplicissimo dabilis esset lapis durus solidus rarior. et cōsequenter ferrus rarior: sequens est falsū: quia ignis simplicissim⁹ est rarissim⁹: et rarissimo nō datur rarior. ¶ Respondetur cōcedendo qz igne simplicissimo quātūcūq; raro dabile est ferrū quātūcūq; durus et solidū rarior: qz p̄batur potest eodem modo: sicut p̄batur est de cibo. Et ad p̄bationē quādo dicit⁹ qz est impossibile: negat: non enim est in natura possibile reperiri aliquid ita rarū: quin sit in eadē specie reperibile rarior: aliter rei permanentis daret vltimū. Sequetur etiā qz ab aliquo eadē sua extēfione manere nō posset p̄ aliquā potentiā de eius materia aliquid remoueri: qz est falsū: cōcedit tamen apud doc. ignem esse rarissimū: ad hūc intellectum qz nō est reperibile aliqd corp⁹ per se existēs limitās sibi tm̄ de raritate sic ignis simplicissim⁹. ¶ Istis visis facile est rīdere ad argumēta facta an̄ oppositū. ¶ Ad primū d̄ negādo assūptū p̄ maior: et ad p̄bationem cū dicitur qz maior est similitudo cibi solidi ad membra et c. dicitur negando: hec enim similitudo cibi solidi ad mēbrum est solū formalis et similitudo cibi liquidi est virtualis. modo nō semper ē maior similitudo formalis q̄ virtualis de qua maxime intelligitur ad propositū. ¶ Ad secundū p̄ solutio ex his que dicta sunt i tertio articulo: nō enim volumus qz cuiuscūq; corporis respectu cibaria ligda sint duris et solidis facilius trāsmutabilia. ¶ Ad tertium negat sequentia: lz enī tot trāsmutationibus trāsmutetur cibus ligdus sicut solidus et cōtra: stat tamen trāsmutationes vnius trāsmutationē alterius esse breuiorē et faciliorem. ¶ Ad cōfirmationē negatur antecedens esse verum vniuersaliter: frequentius enī facilius est virtuti rari in spissare q̄ ipsū amplius in spissare: potest enim rarus in spissatione minus resistere q̄ spissum vltiori in spissatione. ¶ Ad quartum dicitur qz argumentum concludit verum loquendo de distātia formalis: sed nō virtuali de qua intendimus. et iō illud argumētū nō est ad p̄positū.

Que relinquuntur i morbis post crisi subuersionem facere consueverunt.

¶ Questio.

.X.

Dabitatur decimo. vtrum materie peccantes relicte post crisi sint facere recidiuam. ¶ Multipliciter arguitur qz non: p̄mo: qz nūc materia relicta post crisisim potest facere sensibilem lesionem operationum: ergo non potest facere recidiuam. consequentia nota. et assumptum arguitur: quia non est possibile materiam post crisisim relictam in corpore aliquo retineri: ergo non est possibile ipsam facere sensibilem lesionem operationū. patet consequentia. et assumptum arguitur: quia signetur instans terminationis crisis. et sit illud instans presens: et arguitur sic. et inue post hoc instans qd est presens erit virtus fortior q̄ iam est. et cum hoc materia erit minoris resistentie et minoris quantitatis q̄ iam est: et nunc materia non potest resistere quin virt⁹ de ea notabile expellat quātitatez ergo a fortiori expellet residuū minoris quātitatis et minoris potētie. et p̄ cōsequēs nō remanebit reliqua materie post crisi. ¶ 2º maior est p̄portio virtutis expulsive mēbrorum ad hanc modicam relictam materiam q̄ fuerit eiusdem ad totalem materiam per crisisim euacuata. sed prius sufficiebat virtus de totali materia notabilem facere expulsionem: ergo post crisisim a fortiori maiorem faciet expulsionem: sed cum materia post crisisim non sit tāte quantitatis: sicut euacuata per crisisim: ergo virtus totalē

Particula

materiam remanētē post crīsm expellet. ¶ Scōdo ad pncipale arguif. qđ est incineratū non potest esse vehiculū calidi pter nās: s; qđ relinqt post crīsm est incineratū: ergo qđ relinqtur nō potest esse vehiculū calidi pternālis. et p cōsequēs nō pōt facere recidiuā. p; pntia pncipal cū aīcedēte intelligēti. ¶ Tertio si questio foret vera maxime eēt q; mā relicta post crīsm p q̄litate malā in mēbris derelictā p̄t i malitia augeri: et sic iterato faciet recidiuā. ¶ S; p̄ra: q; isto dato seq̄ q; stāte pfecta crīsi ab intrinseco pōt fieri vera recidiuā. nō est falsū: et p; ex qđ noīs pfecte crīsis: et p̄baī rōne: q; qua rōne mala q̄litas derelicta pōt in mā malitiā augere eadē rōne: pōt nouā reaggregare: dato q; nulla post crīsm pfectā remāsser. Sed ad hūi māz reaggreatam sequitur recidiuā: ergo et.

Ad oppositum est ypo. in apbozismo et Salie. in commento.

In ista questioe erūt tres articuli. In quoz p̄mo ponem⁹ notabilia quedā.

In secūdo opinōes. Et i tertio r̄debim⁹ ad questū.

Quantum ad p̄mū. est notādū qđ recidiuā pōt contingere tā a cā intrinseca. q̄ extrinseca. Lau sa extrinseca nō est nisi idebita admīstratio. s. re; nō nāliū vt aeris cibi: et pot⁹: et sic de alijs: ex idebita. n. alicui⁹ istaz admīstratiōe post pncipalē egritudinē pōt accidere recidiuā. ¶ Cā vō intrinseca pōt esse triplex. s. aīns que nō putruit: et religa cāe cōiūcte q̄ remāssit post crīsm: et tertia ē mala q̄litas seu p̄plexio derelicta noue māei aggregatiua. ¶ 2° notādū q; recidiuā ē duplex. s. vera et nō vera: vera ē: qm a mā v̄lialia cā ex radice derelicta cātur noua egritudo fm eius specificā denoiatōez silis radici seu pncipali egritudi nē: sicut si tertianari⁹ ex mā derelicta v̄l mala q̄litate icur reret itez tertianā: nō vera ē qm ex cā corpali ex radice d/ relicte cātur egritudo fm specificā denoiatōez dissilis pncipali egritudini seu radici: sicut si post tertianam sequere tur quartana: vel econtra.

Quantum ad scōm articulū notat Jac. q; duplex ē crīsis. s. pfecta et iperfecta. Perfecta est illa p quā fit totalis māei extra eductio: v̄l eūo: ita q; p dīspōnē: p tūc et illo remanētē nō fit illud corp⁹ aptū recidiuē: s; merito illi⁹ dīspōnīs. Econtra vō crīsis iperfecta ē qm mā nō totaliter extraducit qm merito illi⁹ v̄l alteri⁹ dīspōnīs i corpe remanētis corp⁹ sit aptū recidiuare. ¶ Isto suppositō tenet istas p̄clones. ¶ P̄ria p̄clusio. nūq; materie derelictē: nec aliqua dīspō post crīsm pfectā pōt facere recidiuā verā. p; ex qđ noīs crīsis pfecte scōdo: q; post verā crīsis o; egrotās ad salutē alterari vt p; i cōmēto illi⁹ apbozismi: quibuscūq; crīsis fit et. ¶ Scōda p̄clusio. mā morbū faciēte totalr ad extra eūata possibile ē post crīsm verā icurrere recidiuā. p; sic: q; posse ē ab aliq; cā corpali pduci corp⁹ ad egritudinē s; specificā denoiatōez radici silis. ergo et. p; cōsequētia ex qđ noīs recidiuē vere: et assūptuz p; q; quātūcūq; mā radicis fuerit totalr ad extra eūata stat talē in mēbris vbi p̄t fuit minera māe remāssisse malā q̄litate radici silis aggregatē nām nouā. S; hoc posito in eē seq̄ recidiuā vera mā radicis ad extra totalr euacua ta. ¶ Tertia p̄clusio. s; religa cāe cōiūcte radici possit verā facere recidiuā: tñ s; plurimum recidiuā cāta a religa cāe cōiūcte radicis est recidiuā non vera. P̄ria ps p̄clōnis p; imaginādo soz. tertianariū: cui vere certificātī crīsi pfecta et pte māe iā eūata p sudorē occurrat cā vehēnter: ipm isfrigidās et poros oppilās: et extrinseco calorē actualē illius māe: et pono q; post t̄pis p̄cessū putrescat mā illa: et p; qđ cābit p putredinē ei⁹ egritudinē silis fm specificā denoiatōez p̄cedētī. ¶ Scōda ps et p; qm talis religa cāe cōiūcte est melācolica q̄ putrescēs febrē generat quartanaz. ¶ Quarta p̄clō recidiuā cāta a mā que fuit aīcedens cau

sa radici ē vt plurimū recidiuā vera: p; q; talis cā vt plurimū causat egritudinē fm suā specificā denoiatōez silis p̄cedētī. ¶ Ista positio l; p pte sit vera: tñ quo ad p̄maz p̄clōnē recedit multū a v̄tate: vt i tertio articulo appebit.

Quantum ad tertiu articulū est notādū q; nō ē ali qua mā ita modice quātūtatīs: et ita modice malitiē qm ipa vel sibi silis ad alicui⁹ corpis hūani v̄tutē possit hēre p̄portōnē maioris iequalitatis. p̄baī: q; i finite modice potētie est: vel eē pōt alicui⁹ corpis hūani v̄tus et quelz mā: quātūcūq; modice malitiē ē certe et vetermiate actiuitatē et potētie: vt p; intelligēti: ergo notabile verū: p; cōsequētia cū quālībet pte aīcedētis intelligēti. Ex quo p; q; quelz mā quātūcūq; modice malitiē pōt mortales egritudinē pducere. p; q; quelibz talis quātūcūq; modice malitiē pōt sup alicui⁹ corpis virtutes hēre dominium et p̄portōez maioris iequalitatis: ergo eiusdē corpis virtutē in certo tēpore p aliquātūlū poterit talis mā debilitare: et p; p̄sequens in maiori tēpore magis debilitare: et p; p̄sequēs in aliquo tēpore ad mortē pducere. ¶ Secūdo notādū q; nunq; est aliqua crīsis ita pfecta qm ad ipam sequat neutralitas: sed p quālībet neutralitatē pōt aliquod nocumētū pduci: ergo et. ¶ Ex bis notabilib⁹ inferūt cōclusiones. ¶ P̄ria. oīs mā aut q̄litas post crīsm relicta pōt facere recidiuā. p̄baī: q; q̄libet talis in certo tempore pōt virtutē per aliquātūlū debilitare: et in maiori tpe magis debilitare: ergo tādē poterit corp⁹ ad sensibile nocumētum pducere: et per p̄sequens recidiuā causare. pncipalis cōsequētia p; et assūptū satis est possibile: vt p; intelligēti. ¶ Ex ista p̄clusiōe sequit⁹ q; post perfectā crīsm ex mā aut mala qualitate relicta: pōt vera cāri recidiuā: q; omnis materia vel q̄litas post crīsm relicta pōt facere recidiuam vt di. p̄cedens p̄clusio. sed ex oī crīsi relinqt materia vel q̄litas p quā pōt fieri recidiuā: ergo post crīsm perfectam potest causari vera recidiuā. p; cū antecedēte: et q; talis recidiuā cāta post crīsm pfectā sit recidiuā vera p̄baī: q; talis est silis radici fm eius specificā denoiatio nem: ergo et. p; cōsequētia, et assūptū satis est possibile: quoniam qualitas derelicta post crīsm pfectam poterit reaggregare nouā materiam egritudinem causantem similem p̄cedenti fm specificā denominationem. ¶ Et ex isto v̄terius p; q; fundamentū Jacobi super quo fundat p̄ria conclusio: non est verum: nulla enim talis ita pfecta est: quin post dispositionem remanentem sit aptuz corpus incurrere recidiuam: sicut declaratū est supra: ex quo p; opinionē eius: quo ad primā conclusionem non esse veram. ¶ Ultima conclusio responsiua est q; materie p̄cedentes post crīsm relicte: tā veram q̄ non verā possūt facere recidiuaz. satis p; ex bis que p̄missa sūt superius: et ex bis que dicta sūt per Jac. in secūdo articulo.

¶ Dis visis facilis est responsio ad argumēta ante oppositum. ¶ Ad primū negatur antecedens: et ad probationē dicitur q; illa consequentia non valet. post hoc virtus erit fortior: et materia minoris resistentie q̄ nunc: et nunc virtus expellit notabilem quantitatem materici: ergo post hoc expellet etiam notabilem partem: antecedens enim est verum et p̄sequens falsuz: vt experimēto patz. cā vō quare natura post hoc nō expellet residuū materie: non est q; virtus a materia nō stimuletur: aut q; oporteat virtutem alijs operationibus melloribus ad corpis conseruationem vacare. Sed q; materie residue expulsio postponit. ¶ Ad secundū conceditur torū: et ē q; virtus sufficit: et potest illud residuum expellere: verū tamē nō expellit p̄pter causam antedictā. ¶ Ad secundū pncipale dicit⁹ q; illud quod relinqit post crīsm nō est ita incineratum qm possit esse vehiculum calidi p̄ternaturalis: et materia recidiuē. ¶ Ad tertium cōceditur q; post perfectam crīsm potest

fieri vera recidua: ergo &c.

Questio. XI.

Veritur undecimo vtrū radix morbi sit vñū nūero cū recidua: arguit q̄ nō. ¶ Primo recidua est effectus radicis: sed nūq̄ causa & effectus sūt idēz numero &c. p̄z cōsequētia: & assumptū similit̄ itelligēti. ¶ Scōdo q̄cūq̄ sūt vñum & idēz numero: posito vno. ponit̄ & reliquū & ecōtra: sed posita recidua nō ponit̄ radix: nec ecōuerso. ergo recidua & radix nō sūt vñus morbus numero: p̄z cōsequētia: & assumptū p̄ oi parte itelligēti. ¶ Scōdo p̄ncipali egritudine existēte tertiana stat recidua: esse flegmaticā cā aut quartana: ergo &c. p̄z cōsequētia: & assumptū p̄z oi p̄ te probat̄: p̄mo stat recidua esse flegmaticā radice existēte tertiana ponendo q̄ soz. febr̄iat̄ fe. mixta ex colera & flegmate & cretice euacuet̄ mā colerica parte flegmatica remanēte in qua nouiter accēdat̄ putredo: merito cui⁹ fiat febris. ¶ Et p̄z q̄ in isto casu talis fe. erit flegmatica p̄ncipali exīte tertiana. Quā possit̄ ēē recidua eē q̄rtana p̄ncipali exīte tertiana. p̄z. q̄ mā colerica que facit̄ tertianā per viā adustionis potest̄ in melācolia cōueri: & ex consequeūti facere quartanam: ergo &c.

Ad oppositum est Gal. in cōmēto illi⁹ ap̄horizmi p̄me particule. paroxisimos & cōsistētias declarāt egritudines: & tempora anni &c. in casu anxy pleuretici vbi i. 4. temporib⁹ vñius morbi simul radix & recidua includebāt̄. ¶ 2⁹ arguit̄ sic: nō minores vnitatem vidēt̄ hēre radix & recidua eiusdem q̄z paroxisimi tertiane vel q̄rtane: sed h⁹ paroxisimi cōstituūt vñū morbū nūero: vt p̄z de tertiana & quartana: ergo s̄l̄ se hēbunt recidua & radix in cōstituēdo vñū morbū numero.

In ista questioe erūt tres articuli. In quoz p̄mo ponem⁹ notabilia q̄dā. In scōdo opinionēs. In tertio r̄ndebit̄ ad q̄situm.

Quantum ad p̄mū est notādū q̄ duplex est recidua. i. vera & nō vera. & que sit vtraq̄ patuit̄ i p̄cedēti questioe. Ex quo p̄z q̄ ad hoc q̄ aliqua egritudo dicat̄ recidua vera regūt̄ p̄les cōditōes. ¶ Prima q̄ p̄ncipal egritudo p̄cesserit & iā cessauerit. ¶ Secūda q̄ sit similitudo specificā egritudinis sequētis ad p̄ncipalem p̄cedētē. ¶ Tertia q̄ recidua sit vel fuerit depēdēs ab aliqua cā corpali i r̄sēca ex p̄ncipali causa derelicta: qualis cā est mala qualitas aut aīcedēs vel cōiuncta. ¶ Quarta q̄ iā fuerit p̄ncipalis egritudis apparēs declinatio. ¶ 2⁹ notādū q̄ dupliciter p̄t dici aliqua eē vñū numero. ¶ Primo. q̄ ex illis cōstituūt vñū ens per essentiam sicut vñū cōtinuū cōstitutū ex duabus eius medietatibus: tūc ille due mediocres dñr vñūz numero. ¶ Scōdo ip̄proprie p̄ similitudinē p̄tūz sibi inuicē succedētū: qualiter dicimus ethicā a p̄ncipio vsq̄ ad finem esse vñū morbum numero: & eūdem esse calozē i p̄ncipio paroxisimi: & i declinatione. Et istis modis p̄t addi tertius quo aliq̄ dñr vñū numero: sed satis ip̄proprie: scz q̄ dicit̄ur per successionez: ab eadem cā a qua depēdet: qualiter dicim⁹ vñā tertianā esse vñū morbū numero a p̄ncipio vsq̄ ad declinatōem. & hec notata sūt de mēte oīz medicine auctoz: & maxie modernoz: i p̄mū apud me idigeat̄ correctioe: ergo &c.

Quantum ad secūdum. Tenuit̄ Jac. istas cōclusiones. Prima. recidua nō va: & sua radix nō cōstituūt vñū morbus numero. p̄z. p̄ argumēta añ oppositum. ¶ Secūda cōclusio. recidua vera & sua radix nō cōstituūt vñū morbū vnitatem p̄prie dicta. patz. vt p̄cedēs. ¶ Tertia cōclusio. loquēdo de vnitatem p̄prie dca p̄les paroxisimi vñū iterpolate nō cōstituūt vñū morbū nūero. p̄bat̄: q̄z paroxisim⁹ nō ē nisi determinata inuasio siue mor⁹ alicuius

māe mō iter quozq̄ mor⁹ cadit̄ q̄s illi nō cōstituūt vñū mō bū nūero: q̄ &c. ¶ Ex ista cōclusioe seq̄ q̄ nulla egritudo iterpolata ē vna p̄prie. ¶ Seḡ 2⁹ q̄ corp⁹ exīns i gete iter paroxisimos nō est i aliquo tpe morbi. p̄z. q̄z tūc nō ē morb⁹: q̄m corp⁹ ab actuali morbo gescit. ¶ 4⁹ cōclusio. loquēdo de vnitatem ip̄proprie dca ex plurib⁹ paroxisimis vñū iterpolata fit vñū morb⁹ nūero: p̄z. q̄z i talib⁹ p̄ successioēs quādam cōr̄idet silis cā: puta aīcedēs: vel cōiuncta aut mala q̄litas noue māe reaggregatiua. & isto mō cōcedit̄ q̄ radix: & recidua vera constituunt vñū morbum numero vnitatem p̄prie dca. p̄io. q̄z talib⁹ cōr̄idet vna cā p̄ successioēs quādas a q̄ recidua hz depēdētia ex p̄ncipali egritudine derelicta.

Quantum ad tertiuū articulū ē notādū p̄mo q̄ vna & eadē dispō s̄z variā & diuersas circūstātias variā & diuersas recipit̄ denoiatōes: vt p̄t recipere ita vt ip̄a: q̄nq̄ egritudo: q̄nq̄ neutralitas noietur. p̄z. ex p̄mēto: vna. n. & eadē res fm diuersas circūstātias: q̄nq̄ magis: q̄nq̄ min⁹ nocet. eadē ēē q̄litas: puta caliditas. vt frigiditas: dispōne neutral i corpe fortis vtut⁹ & i tali etate: vbi in corpe debilioz vtutis: & alterius etat⁹ esset egritudinalis dispō. p̄z idē de materia q̄ i certo alio situ p̄t facere egritudinē mōtalē: & i certo alio situ faceret dispōez neutralē: aut fōre nullū i corpe p̄duceret nocumētū: vt p̄z. d̄ flegmate oppilatē vētriculos cerebrū: q̄d si i alio loco eēt: puta in stōaco: vt i testis nullū: aut modicū iduceret nocumētum.

¶ 2⁹ notādū q̄ nō ē incōueniens q̄ aliq̄ mēbzū denoiēt egrū p̄ solā dispōez exīte i spū s̄biue: aut i alia re p̄ternāl̄ p̄tēta i corpe hūano. p̄z. q̄z p̄ solā spūs grossitiē: aut obscuritatē ledit̄ imediate vt̄ visina: vt accidit̄ i ea sensibilib⁹ lesio: merito cui⁹ oculus eger appellat̄ s̄l̄ stat alique bō. solū re sistēdo s̄sibilib⁹ opatōes corpis hūani ipedire: q̄ posito: q̄ bō i eē denoiabit̄ corp⁹ egrū & n̄ nisi p̄ dispōez i hūore illo exīte & vtuti corpis resistētē. Quā solū resistēdo bō. p̄ternāl̄ possit̄ opatōes sensibilib⁹ ipedire. p̄z q̄z tāta p̄t eē resistētia hūorū ipediēdo quāta ē potētia vtut⁹ i agēdo. ¶ Istis visis sit p̄ma cōclusio: aliq̄ vera recidua: & sua radix cōstituūt vñū morbū nūero vnitatem p̄prie dca: ista cōclusio p̄bat̄ i multis casib⁹. p̄m⁹ ē ponēdo q̄. a. sit vna q̄litas i ep̄c: vt i corde sufficiens sensibilib⁹ ledere opatōes vtute cordis exīte debili. & illa q̄litate nō aucta nec diminuta fortificet̄ vt̄ donec cor p̄ possit̄ tñ vt̄ pl⁹ resistere q̄z q̄litas dca possit̄ iprimere: & p̄ seueret resistētia p̄. 8. dies vt̄ p̄ mēsez: dein p̄ malitia regi mis: aut aliā rē debilitet̄ vt̄ q̄litate nō aucta: nec diminuta remanētē: & p̄z i isto cāu q̄ p̄dictū corp⁹ reciduiabit: q̄m̄ icurret nocumētū. vt egritudinē s̄z specificā denoiatōem p̄oz silēz: & erit tal̄ recidua vñū idē morb⁹ nūero cui⁹ sua radice: vt sat̄ p̄z ex cāu. ¶ Scōds cāus ē. ponēdo q̄. a. & b. sint due q̄litates: quaz nulla p̄ se sufficiat̄ ledere opatōes: abē tñ sufficiat̄ imediate sensibilib⁹ ledere opatōes cādo diuersas egritudines: sint ē. a. & b. dispōnes h̄ie & idistictē mēbzis exītes q̄b⁹ positis remittat̄. b. dispō vsq̄ ad nō gradū remanētē a. nō aucta: nec diminitur. a. & p̄z q̄ p̄ remissio nē. b. cessabit̄ sensibilib⁹ lesio p̄ducta ab. a. stat̄ ḡ remissio. b. p̄ mēse. & itez redeat. b. vt̄ dispō oīno silis. b. & p̄z i tali cāu q̄ tale corp⁹ reciduiabit̄ duplici recidua vera ex duab⁹ radicib⁹ p̄cedētib⁹: q̄z vna erat. a. & 2⁹. b. mō radix. a. nō differt numero: nec aliq̄ mō a recidua sua: vt sat̄ p̄z ituet̄: q̄ &c. ¶ 3⁹. aliq̄ recidua vera ē p̄z: aliq̄ ē totū respēcū mōbi p̄ncipal̄ seu radicis. Istā s̄ quo ad p̄mā p̄tē. p̄z. i tali casu vbi aliqua qualitas multū itēsa faciat egritudinē siue imediate sensibilib⁹ ledat opatōes que p̄ ei⁹ remissionē i etate iuuentutis senectuti p̄pinqua faciat insensibile lesionez. & q̄ ip̄a remanētē debilitata virtute per aduentum senectutis sufficiat̄ sensibilib⁹ ledere: & patz in tali casu q̄ tale corpus reciduiabit̄ recidua vera que nō erit nisi p̄ p̄ncipalis morbi vt̄ p̄z ex casu. secūda p̄z p̄z vbi aliqua quali

Particula

tas stante virtutis debilitate imediate sensibile lesionem faceret. et q̄ fortificata virtute cessauerit sensibilis lesio p. 8. dies: aut per mēses: deinde itez debilitet virtus donec eadē qualitas sensibilis ledat: et p̄ q̄ h̄s recidua erit q̄dam totū respectu p̄ncipalis morbi seu radice. ¶ Tertia cōclusio. tā recidua vera q̄ nō vera p̄t a radice differre numero. p̄ cōclusio quo ad sc̄dam p̄tem ex quid nominis recidua nō vere: ipsa enī s̄m specificā denominationē est dissimilis egritudine p̄ncipali seu radice: et quo ad p̄mas p̄batur in casu vbi mā derelicta ex morbo p̄ncipali per augmentū eius malitia aut quātitate cāret tertiana: p̄ncipali etiā egritudine existēte tertiana: et p̄z i tali casu q̄ recidua differt nūero a p̄ncipali morbo eo q̄ calor nūc accēsus i corde q̄ e recidua nō ē idē ille calor q̄ erat morbo p̄ncipali.

Sed occurrunt difficultates: q̄ nō videt q̄ ali qua recidua et sua radix sint vnus morbus numero vnitāte pprie dicā. p̄mo. q̄ recidua est deterior sua radice. vt p̄ma quartī i sine. sed nihil est deterius seipso: ergo recidua et p̄ncipalis morbus non sunt vn⁹ morbus. ¶ Secūdo. q̄ recidua generat ex radice seu a p̄ncipali morbo. sed nihil generat seipm. ergo recidua et sua radix nō sūt vnū numero. p̄z cōsequētia: et assūptū sūt itelligēti. ¶ 3° q̄ sp̄posito vno quorūcūq̄ nullo mō differētū ponit reliquū: sed posito p̄ncipali mōbo nō pōit recidua. q̄ nullo mō recidua et p̄ncipal mōb⁹ sūt vnū nūero: p̄z cōntia: et assūptū sūt itueti. ¶ R̄s̄ notādō q̄ nō ē icōueniēs q̄ vn⁹ et idē morbus: q̄nq̄ sit maioris: et q̄nq̄ minoris malitiē: et cā ē: q̄ malitia mōbi ē accēs cātū a mōbo: s̄m q̄ morbo plus aut minus supra v̄tute obtinet: et q̄ idē morbo pōt q̄nq̄ plus et q̄nq̄ minus supra v̄tute obtinere: iō nō est icōueniēs q̄ idē morbus numero q̄nq̄ sit maioris: et quādōq̄ minoris malitiē. ¶ Et p̄ hoc r̄ndē ad p̄mū argumētū negādō illā cōntiā. recidua est deterior sua radice et nihil est deterius seipso: ergo radix et recidua nō sunt vn⁹ morbus nūero. sicut nō sequit̄ nobili⁹ est eē p̄ncipalē q̄ eē doctorē: et nihil est nobili⁹ seipso: ergo nullus p̄ncipalē est doctor: p̄z. n. q̄ aīcedēs est v̄z: et p̄ns falsū. in p̄ncipali tñ p̄posito cōcedim⁹ q̄ recidua est deterior sua radice ad sensū datū. s. q̄ recidua i eo q̄ recidua plus ledit op̄tōes q̄ sua radix i eo q̄ ē radix. et ad istū itellectū accipit illa auctoritas q̄ recidua ē d̄terior sua radice. ¶ Ad 2° d̄ q̄ illō aīcedēs nō ē v̄z v̄z: nō. n. recidua v̄z ex sua radice generat̄: ex quo q̄nq̄ radix et recidua sūt vn⁹ morbus cōcedit̄ tñ ad illū itellectū q̄ recidua in quātū h̄s sumit initū: generatōez a radice: et dicit̄ generari a radice q̄ sit: v̄z est post radice: sicut dicit̄ q̄ dies sit ex nocte: q̄ est post noctē. ¶ Ad tertium d̄ q̄ posito p̄ncipali morbo q̄nq̄ ponit̄ recidua: s̄z nō i eo q̄d recidua et h̄ v̄z v̄z q̄nq̄ radix et recidua sūt vn⁹ morbo vnitāte pprie dicā. ¶ Ad argumēta aī oppositū mō facile ē r̄ndere. ¶ Ad p̄mū dicit̄ negādō q̄ recidua sit effect⁹ radice si v̄z itelligat̄: s̄z q̄nq̄ recidua sit effect⁹ derelict⁹ a radice: et tūc radix et recidua nō sūt vn⁹ morbo nūero: s̄z q̄nq̄ sūt vn⁹ morbo nūero recidua nō ē effect⁹ radice vt satis p̄z itueti. ¶ Ad sc̄dō p̄z solo ex his q̄ dicā sūt ip̄cedēti difficultate. ¶ Ad tertium d̄ q̄ recidua et sua radix nō erūt vn⁹ morbo nūero. ¶ Posset tñ aliquid sustinere aliquā febrē tertiana: et aliquā flaticā esse vnū morbū nūero vnitāte pp̄rissime dicā: imaginādō q̄ calor accēsus i corde depēdēs i eē v̄z p̄seruari a mā colica dicat̄ febris tertiana: depēdēs v̄o a flate dicat̄ flatica siue quotridiana. q̄ posito dicat̄ q̄. a. calor nūc depēdēs a mā colerica et post p̄ viā putrefactōis flegmatis corrupti vel dissoluti a mā colerica p̄seruet̄ p̄ tēpus a mā flegmatica q̄ tā putrefacta est tāto gradu putredinis quātus in p̄cedēti colera repiebāt: et sic p̄z i illo cāu febrē quotidianā et flaticā eē eūdē mōbū nūero cū tertiana vnitāte pp̄rissime dicā.

Quibuslibet crisis fit bis non difficilis an acume: supueniens vero leuior vt in pluribus.

Questio.

XII.

Veritur iz. vtrū crisis sit velox motus mortali. arguit q̄ nō. p̄mo. possibile est aduenire crisis laudabilez v̄tute supra māz modicū d̄stante: q̄ possibile ē crisis eē morū tardū morbi et n̄ velocē. p̄z cōntia. q̄ sic v̄t min⁹ supra māz obtinet: ita mor⁹ ē tardior: et assūptū p̄ncipale sat̄ p̄z itueti. ¶ Sc̄dō q̄rit̄ aut crisis capiat̄ p̄ actuali euone: aut p̄ motōe aīcedēte aut p̄ subita alteratōe. Si p̄mū v̄z sc̄dō seq̄t̄ q̄ crisis ē mot⁹ m̄ae morbi: et nō morbi. si tertiu⁹. p̄z q̄ termin⁹ crisis nō ē nisi mot⁹ et op̄atio egrotātis. ¶ Quali⁹ tercūq̄ q̄ capiat̄ crisis p̄z q̄ nō ē velox mot⁹ morbi. ¶ Tertio mā exite sūme digesta nō fit mot⁹ v̄ebemēs: s̄z q̄nq̄q̄ fit crisis ē mā sūme digesta: q̄ q̄nq̄q̄ fit crisis nō fit v̄ebemēs et velox mot⁹ morbi: p̄z cōntia cū minori. et p̄ maiori arguitur. q̄ tūc nō fit fortis pugna cum mā: cū sit obediens virtuti vt satis p̄z in crisi salubri: ergo r̄.

Ad oppositum Salie. in commento presentis apozifini.

In ista questioe erūt tres articuli. In p̄mo ponētur notabilia. In secundo opinionones. In tertio respondebitur ad questū.

Quantum ad p̄mū ē notādū q̄ crisis sumit̄ dupl̄r aut morbi et v̄tute. q̄ v̄t̄ supat morbū v̄l ecōtra siue subito siue paulatine fiat: et isto mō sumit̄ crisis a h̄a. tertio d̄ crisis. vbi distinguit sp̄s crisis: q̄ p̄ma ē ad salutē subito. sc̄da ad salutē paulatine. tertia ad salutē f̄z p̄te subito et ip̄fecte. et sic sūt tres sp̄s ad salutē ita tres alie ad mortē: et h̄ mō nō sūt crisis h̄: sc̄dō mō sūt crisis p̄p̄e p̄ subita sepatōe v̄tut̄ a morbo v̄l morbi a v̄tute: ita q̄ subito fiat egrotāt̄ alteratio ad salutē v̄l ad mortē: et sic sūt h̄ q̄d cōmetator dicit̄ cōmeto q̄ crisis ē v̄ebemēs et velox mot⁹ morbi q̄ ifirm⁹ ad mortē v̄l ad salutē deducat̄. ¶ 2° notādū q̄ i crisi p̄les imaginātur mutatōes: p̄ma ē qua fit fortis agitatio et cōmotio m̄ae: et ductio ip̄az ad loca expulsiōis. et q̄ sit actual̄ il laz m̄ae: et eūo. 3° q̄ sit egrotāt̄ subita alteratio ad salutē v̄l ad mortē. mō ad p̄positū sūt h̄ crisis maxie 2° et 3° mō: et cā ē q̄ cōmotio aīz v̄l p̄cedere crisis vt colligit̄ a h̄a. i cōmeto. ¶ 3° notādū q̄ tripl̄r d̄r aliq̄ mot⁹ vel aliq̄ mutatio eē alicui⁹. ¶ P̄rio tāq̄ agēt̄ vt calefactio calefaciēt̄. ¶ 2° tāq̄ subit̄ vt calefactio calefacti. ¶ 3° tāq̄ termi et sic dicit̄ mus generatōez vt corruptōem esse forme q̄ ḡnāf̄ v̄l corrupti nō sit obiecti s̄z sicut termini

Quantum ad sc̄dōz articulū ē sciendū q̄ Jac. tenuit istas cōclusiōes. ¶ P̄ria q̄l̄ crisis salubris ē mot⁹ n̄ae tāq̄ agēt̄. p̄z. q̄ oēz talē p̄ficat̄ n̄az. ¶ 2° aliq̄ crisis ē mot⁹ m̄ae tāq̄ agēt̄. p̄z d̄ crisi mōtali sūpta p̄ subita alteratōe ad mortē. ¶ 3° q̄l̄ crisis sūpta p̄ cōmotōe aīcedēte v̄l p̄ actuali expulsiōe ē mot⁹ m̄ae mōbi tāq̄ subit̄. p̄z. q̄ tal̄ nō ē nisi expulsiō v̄l directio m̄ae ad loca expulsiōis. ¶ 4° sic sumēdo crisis: crisis nō ē mot⁹ mōbi p̄p̄e sūpti. p̄z. q̄ nec tāq̄ agēt̄ nec tāq̄ sibi. ¶ 5° crisis sūpta p̄ subita alteratōe ē mot⁹ corp̄is tāq̄ sibi: et mōbi tāq̄ termi et n̄ae tāq̄ agēt̄. p̄z h̄ totū itelligēti. ad 3° ē notādū q̄ nō ē aliq̄ mot⁹ ita velox q̄n ip̄e sit tard⁹. p̄z. eo q̄ velox et tardum d̄r ad alterū: nullus. n. ē mot⁹ ita velox q̄n p̄ p̄pōnē ad motū i millecuplo velociore sit tard⁹. nec ē aliq̄ ita tardus q̄n in p̄pōnē ad in millecuplo tardiore dicat̄ velox. ¶ 2° notādū q̄ directio m̄ae ad loca expulsiōis: et ip̄si⁹ actual̄ eūo tā i bōa q̄ i mala crisi n̄ p̄ueit nisi a n̄ā tāq̄ ab agēt̄. p̄z. q̄ si ad h̄ motū cōrrit̄ aliq̄ agēs quā n̄ā: q̄rit̄ d̄ illo agēt̄: et patet q̄ illud agēs nō pōt esse nisi morbus aut

Clarissimi doctoris Joannis sermonete questiones subtilissime super libros Regni.

Questio. I.

Meritur pzo.

Utrū tñ tres sint doctri-
ne ordinarię. Multipli-
citer arguit q̄ nō. ¶ Pri-
mo. Quęstus dubitatus
nō certificatur nisi p̄ ali-
quā doctrinā ordinarię:
sed quadruplex est q̄stus
dubitatus. ergo q̄druplex
est doctrina ordinarię: et
per nō tres sint
doctrinę ordinarię: quod
erat pbandū. bona nō. et

assumptū pzo maiori parte p̄. et pzo minori p̄. q̄ oē q̄-
stus dubitatus aut est dubitatus per questionē si est: aut
per q̄stionē qd̄ est: aut p̄ q̄stionē qz est: aut p̄ questionē pp̄
quid est. cū ergo quattuor sint q̄stiones iuxta Arist. 2° po-
sterior. q̄ttuor erūt quęstia dubitata. ¶ Secūdo arguit sic.
p̄ter doctrinā diffinitivā rep̄it̄ triplex genus demonstrati-
onis: quoz q̄libet est doctrina. ergo ad minus quattuor
sunt doctrię ordinarię. p̄. nō. et assumptū est Auer. 2. phy-
sicoz. cōmēto. 22. ponētis triplex genus demonstratiōis. i.
demonstratiōē quia. demonstratiōē p̄pter qd̄. et demonstrati-
ōē simplr. ¶ Tertio ad p̄ncipale arguit sic. inductio est
aliqua doctria: et nō est aliqua p̄dictariū. ergo p̄ter tres do-
ctrinas a Hal. in littera enumeratas est alia doctria: et p̄
nō ad minus q̄ttuor sunt doctrię ordinarię. p̄. nō. et as-
sumptū p̄ncipale maxime p̄. qz v̄le maxime cognoscitur
et certificatur per inductionē vt colligi p̄t ex mēte Ari-
stotelis p̄ posterior. vbi inquit. Similiter aut̄ et circa oia
tiones que per inductionē fiūt. vt eq̄. n. per p̄. nota faci-
unt doctriā: he quidez accidētis tanq̄ a notis: ille vō de-
mōstrātes v̄le per id qd̄ manifestū ē singulare. ¶ Quarto.
doctria resolūtiva iuxta mēte Hal. est ordinarię: et nō
est diffinitiva doctria: vt p̄. nec doctria p̄pter qd̄: nec do-
ctria qz: ergo plures q̄ tres sunt doctrię ordinarię. p̄. cō-
sequentia. et assumptū p̄. ab̄ discurredo p̄ ipsas doctrias.
¶ Primo. n. doctria resolūtiva non est doctria: qz q̄n̄ oēs
artes s̄z rōnez sunt ex doctria resolūtiva: vt dicit Hal. in
littera: que tñ nō sunt ex doctria: qz. vt p̄. nec doctria
resolūtiva est doctria p̄pter qd̄. nō enī causaz resolūdo
sed potius cōponēdo ad effectū cōcludēdo p̄cedimus. do-
ctria ergo resolūtiva nō est aliqua p̄dictariū doctriaz
a Hal. in littera positarum.

Ad oppositum eozū que arguta sunt est exp̄sse
sententia Hal. in littera.

In q̄stione ista erunt tres articuli. In quoz p̄-
mo ponem̄ notabilia qd̄. 2°
opones. Et vltimo respōdebūt ad quęstum.

Quantum igit̄ ad p̄m̄ est notādus q̄ triplex est dei-
mōstratio. i. dōmōstratio qz. pp̄ qd̄. et dei-
mōstratio simplr: vt notat Auer. cōmētatoz. 2. physicoz.
cōmēto. 22. Demonstratio simplr est illa que dat causam et
esse: vt dicit idē cōmētatoz in p̄logo physicoz. cōmēto. 2.
dicit aut̄ demonstratio dare causaz: et esse que dat inuētiōē
passionis in subiecto: et causaz inuētiōis sue sicut demon-
stratiōes mathematicę. demonstratiōes enī ille nō solū de-
monstrāt passiōes inesse subiecto: sed etiā demonstrāt siml̄
p̄pter qd̄ passio uest subiecto. vbi gr̄a. Geometria demō-
strat siml̄ et semel q̄ triāgulus h̄z tres angulos: ita q̄ per
illā demonstratiōē eque p̄mo scim̄ q̄ habere tres angu-
los inest triāgulo: et scimus causaz p̄pter quā habere tres
angulos inest triāgulo. ¶ Demonstratio vero p̄pter qd̄ ē

que dat causam: et nō esse: sicut sunt cōmuniter demonstra-
tiones que fiunt in nāli ph̄ia et in medicia. q̄n̄ s̄z plurimū
est notū ad sensuz passionē ueste subro: s̄z nō sit notū p̄pter
quid passio inest subro. vbi gr̄a. ante oēm demonstratiōē
cognoscim̄ et sensu p̄cipimus q̄ eclipsis in est lune: non tñ
p̄cipim̄ nec scimus: p̄pter quā causaz eclipsis inest lune:
nisi per demonstratiōē. ¶ Demonstratio ergo qua scimus
propter quid luna eclipsatur solum facit nos scire p̄pter
quid luna eclipsatur: et nō facit scire q̄ eclipsis inest lune:
qz illd̄ erat notū ad sensuz ante demonstratiōē. ¶ Demō-
stratio vero quia. est que facit cognoscere per effectū eius
p̄p̄iū et immediatū: aut facit cognoscere p̄ causas remotas:
vt h̄z videri p̄mo posterior. ¶ Ex q̄b̄ clare p̄. q̄ p̄ter
genus demonstratiōis qz. et genus demonstratiōis p̄pter qd̄.
est aliud genus demonstratiōis qd̄ nō est qz. nec p̄pter qd̄.
Auer. etiā p̄mo colliget dixit. qui ignorauerit tria genera
demonstratiōnū nō legat hūc librum. ¶ Secūdo est notandū.
dum. q̄ quęstus dubitatus nō extrahit̄ et certificatur nisi per
demonstratiōē a p̄ori: aut a posteriori: aut per diffinitionē.
et qz quęstus dubitatus nō certificatur nisi per demonstratiō-
nez a p̄ori: aut a posteriori: aut p̄ diffinitionē. ideo tñ trib̄
modis adiscim̄ seu docemus: p̄pter qd̄ Hal. dixit. Tres
sunt omnes doctrię ordinarię. ¶ Tertio est notandū. q̄
doctria fm̄ Daly. in cōmēto est actio doctoris in discipu-
lum. et h̄z actio: vt ipse dicit est platio siue sermo. S̄z in B
nō dicit verū: eo q̄ platio qualitercūq̄ accepta cōparata
ad incognitū nō est doctria: vt statim apparebit: s̄z est in-
strumētū qd̄ daz ipsius doctrię. Nam ea que sunt in voce
sunt earū que sunt in aia passionū note. ¶ Dico ergo vt i-
telligamus qd̄ sint doctrię q̄ intētiōes que sunt in aia
cognite sub debito modo et ordine. q̄bus puenim̄ ad quę-
stus incognitū: sunt quedā instrumēta doctrię. sermones
vero: nutus: et voces: et etiā scripturaz inspectio: que sūt ha-
rum intētiōnū signa sunt quedā instrumētōz instrumēta.
doctria vero nō est nisi rō rei dubie faciēs fides veritatē:
et hec ratio nō est nisi argumētū seu demonstratiō seu syllo-
giz: vt est actus demonstratiōis: seu syllogizatiōis. hic ergo syllo-
giz que acquirūt scia dicit̄ doctria ordinarię. Et q̄ ita sit col-
ligit̄ exp̄sse de mēte Hal. in littera appellatis doctriā re-
solūtiva: que est demonstratiō p̄pter qd̄. et doctriā cōposi-
tiua que est demonstratiō qz. vel ecōuerso fm̄ diuersas opi-
niones cē doctrias ordinarię. hic ergo syllo ad sciaz cō-
paratus h̄z rōnē mēsure: et scia h̄z rōnē mēsurati: eo q̄ syl-
logizmus demonstratiuus videt̄ esse mēsurā oium sciētia-
rum. Nam sicut eadē mēsurā metit̄ oleū: frumentū: vinū: et
ordeū: sic eodē syllo demonstratiuus docemus et adiscimus
oēs sciētias: q̄uis enī mā syllogizmi mutet̄ et variet̄ s̄z di-
uersitatē sciaz. Modus tñ figura et ordo ad cōclusionē est
vnus et idē. Et hic syllogizmus habēs scie rōnē diuidit̄ i du-
os modos. i. in quia. et p̄pter qd̄. qui sūt modi docēdi et ad-
scēdi: qz tñ tam p̄ demonstratiōē qz. q̄ p̄ demonstratiōē
pp̄ qd̄: seu p̄ demonstratiōē simplr q̄stus fm̄ dubitatus extra-
bitur de necessitate. ideo solū illud dicit̄ doctria p̄ qd̄ q̄stus
extrahit̄ de necessitate per viā cōclusionis: et nō p̄ viā
cōclusionis. ¶ Ex q̄bus p̄. q̄ syllogizmus topicus concludens
per verit̄ia nō est doctria: eo q̄ nō est rō rei dubie
necessarie veritatē faciēs fidē. ¶ Patet secūdo. q̄ doctria
na diffōnis venatiua tradita ab Arist. 2. posterior. nō est
p̄pter doctria: eo q̄ p̄ illā nō exhibet̄ de necitate q̄stus: p̄ vi-
as s̄nis sicut p̄ sat̄ itelligētī. ¶ Quarto notādū. q̄ p̄ do-
ctriā diffinitivā hic in littera iuxta mentē Hal. nō debe-
mus intelligere doctriā diffōnis venatiua: nec doctriā
qua diffinēdo p̄cedat̄: vt extimauerūt qd̄. sed debem̄
intelligere doctriā diffōnis positivā: et ipsius in partes di-
uisivā: et partiū diuisarū declaratiua. p̄ hoc intuet̄ p̄ces-
sum Hal. in toto libro regni. Nam Salien̄ p̄mo ponit diffō-

nem quā intendit declarare: et demū ipsam diuidit: et eius partes declarat. verbi grā. Galien⁹ ponit istā diffōnē. De dīcīa est scīa sanoz egroz: et neutroz. Deīde declarat gen⁹ diffōnīs: qd ē scīa dīcīs: qd scīa capīē in p̄dīcīa dīffōnē cōi- ter et nō ppīe. Deīde diuidit sanū: egrū: et neutrū in corp⁹ signū et causaz. Et vnūqđq; istoz diuidit in simplr tale: et vt nūc tale. Et simplr tale diuidit in semp tale: et vt multū tale. Demū declarat qd sit vnūqđq; ita vt. tot⁹ liber tegni nō p̄tineat aliud q̄ declarationē p̄dīcīe dīffōis: p̄pter qd p̄mū liber tegni nō ē nisi de corpozib⁹ sanis: et egris et neu- tris. Et scōs de signis sanis egris et neutris. Et tertio de cau- sis sanis egris et neutris. ¶ Quinto est notādū. qd ordo a q̄ doctrīna dīcīē cē ordīaria est recta antecessio p̄ozis ad p̄- sterius: vt recta depēdētia posterioris a p̄ozī: cū quo recte cōtinuat et stat. Et p̄ hoc qd dīcīē. recte cōtinuat et stat: daf̄ itelligi qd talia sint s̄b̄yūuicē imediata. Ordo ergo in do- ctrīna ē hoc mō: qd cū alicui⁹ rei scīa q̄rīē cū scīa nō habea- tur nisi p̄ causas et p̄ncipia. si p̄ncipia et causas habuerit oz qd p̄us aspiciat in causa que p̄p̄nquior et nobis notius ē q̄- tuz ad doctrīnā. Deīde īspiciat in cā cause que imediata dī- citur et sic deinceps donec resoluēdo pueniat ad p̄ncipiū p̄- mus et causaz p̄mā in illo gnē: ex cui⁹ cognitiōe q̄sitū extrahitur et cōplet. Et istū ordinē doctrīe inuit Galien⁹ i textu trāslatiōis antique cū iquit. Et est vt statuas rem ad quaz ītēdīs: et cuius scīetiā ingris fm finē p̄lemētī ei⁹. Deīde q̄- res i p̄p̄quior sine quo nō stat res illa et. ¶ Ex q̄b⁹ patz qd ordo dīcēdoz i doctrīa ē s̄p̄t⁹ p̄ cōparatiōez et rēotiōnē eoꝝ ad q̄sitū dīmōstrād⁹. p̄ qd ordīez doctrīe et qd doctrīe assītat ē ex reb⁹ mēozabiliū. vñ Ari. i lib. de memoria et re- mi. ait remiscibiliōza sūt q̄cūq; ordīariōez h̄nt aliqnā

Quantum ergo ad scōm articulū cōciliator: quē se- cūter pōt dīcī aliq̄ doctrīa ordīaria. ¶ P̄mō cōiter q̄rī oēm doctrīnā iter cui⁹ ptes repīē ordo particularis: aut ge- neralis eētialis siue accidētalis dīcīm⁹ cē ordīaria. ¶ 2⁹ dīcīē aliq̄ doctrīa ordīaria: iter cui⁹ ptes cadit ordo eētial- lis et gnālis p̄cernēs oēs ptes doctrīe: et talis dī p̄pe ordīa- ria. ¶ Et fm hoc 3⁹ cōciliator duas p̄lones: q̄rū p̄ma est ista. capiēdo ordīariū p̄pe p̄cise tres sūt doctrīe ordīarie. s. resolutiua: cōpositiua: et diffinitiua. ad hūc sensuz qd nō est aliqua doctrīa ordīaria que nō sit aliqua istarū doctrīarū demōstrabilis. p̄ba. qz p̄cise tres sunt doctrine ad sensuz datū: iter q̄rū partes ē vñs et eētialis ordo. ergo tñ tres sūt doctrīe ordīarie. p̄ 3⁹. et assūptū s̄līr p̄z dīcurrēdo p̄ illas doctrīas. eētialis. n. ordo ē habitudo diffōnīs ad dī- fīnitū. s̄līr causaz: eētialit ordīatarū ad effectū que habi- tudo attēdīē in cōpositiua et cōtra est eētialis hītudo ef- fectus ad causas que habitudo attēdīē i resolutiua. ¶ 2⁹ cōclusio cōciliatoris est qd lz iam tres dīcīe doctrīe sint or- dīarie: p̄ncipali⁹ tñ denomināda ē ordīaria cōpositiua q̄ resolutiua: et resolutiua q̄ diffinitiua. p̄z. qz p̄fectior ordo repīē in doctrīa cōpositiua q̄ ē. p̄pter qd: q̄s in resolutiua q̄ est qz. s̄līr euidētior ē resolutiua q̄ diffinitiua.

¶ Sed ista opio q̄tū ad ambas cōclusiōes est falsa: sicut in tertio articulo apparebit. neq; p̄ma cōclusio p̄bata ē suffi- ciēter. nā p̄ doctrīnā diffinitiuā nō itelligit Gal. doctrīnaz iter cuius partes sit eētialis ordo et gnālis: q̄lis est inter diffīnitiōnē et diffīnitū: sed itellexit p̄ doctrīnā diffīnitiaz. doctrīnā diffōnīs positīue et ipsi⁹ diuisiua: et partiū expla- natiua. p̄z aut qd iter hui⁹ doctrīe partes nō reperitur gnā- lis et eētialis ordo. i. nulla enim est eētialis habitudo i- ter diuisiōnem et explanationem.

Quantū ad tertū articulū sit ista p̄ma cōclusio. Dis- doctrīa ordīaria est cōpositiua aut resolutiua. p̄ba. qz illa solū est ordīaria p̄ quā q̄sitū extrahit de-

necessitate: sed hoc nō fit nisi per doctrīnā resolutiuā: aut cōpositiuā. ergo oīs doctrīa ordīaria est cōpositiua vt re- solutiua. p̄z 3⁹. et assūptū s̄līr p̄ oi parte. Qz at sola illa do- ctrīna sit ordīaria p̄ quaz q̄situz extrahit de necessitate. p̄ba. qz p̄ doctrīnā oēm ordīarias oz extrahi q̄sitū. Si q̄ p̄ doctrīnā ordīaria nō ē h̄berē q̄sitū de necessitate: s̄z p̄ba- biliter et p̄ verifīctia tūc s̄līr topicus eēt doctrīa ordīaria. Et oīs notificatio alicui⁹ ignoti eēt doctrīa ordīaria. et sic eēt multe alie doctrīe ordīarie p̄ter a Hal. numeratas. Qz aut q̄sitū dubitatū nō extrahit de necessitate: nisi p̄ doctrīnā cōpositiuā vt resolutiuā. p̄ba. qz nō extrahitur q̄sitū nisi p̄ causas eius p̄baz: et imediatā si causaz habue- rit. vel p̄ eius effectū. p̄p̄tū et imediatū: sed p̄mū nō fit nisi per doctrīnā resolutiuā. scōm vero nō fit nisi per cōpositi- uam. ergo et. p̄z 3⁹. et doctrīna resolutiua est doctrīa p̄- p̄ter qd. et doctrīna cōpositiua est doctrīa qz. vt Gal. inue- re videt in littera. ¶ Ex ista p̄lone sequit qd p̄cise iste sūt doctrīe ordīarie. s. cōpositiua q̄ ē demōstratio qz. et resolu- tiua q̄ ē demōstratio p̄p̄ qd. et sic p̄z r̄fīso ad q̄sitū.

Sed circa hec occurrit difficultates. ¶ P̄ria. qz ista respōsio est cōtra mētem Gal. in littera ponētis tres eēt doctrīas ordīarias. s. resolu- tiua: cōpositiua: et diffinitiuā. cui⁹ tñ oppositū ponit ista re- spōsio. ¶ 2⁹ difficultas est: qz p̄ doctrīnā cōpositiuā debe- mus itelligere doctrīnā p̄pter qd. per resolutiuā vō debe- mus itelligere doctrīnā qz. vt inuit cōciliator. dīa. s. cuius tñ oppositū dīcīe ista respōsio. ¶ Ad hec p̄ ordinē respō- detur: ad p̄mā dīcēdo. qd p̄cise sūt due doctrīe ordīarie. s. cōpositiua et resolutiua. hec aut doctrīa diffinitiuā nō ē or- dīaria: eo qd nō declarat aliqđ ignotū p̄ notū: sicut ex cō- clusiōe fati p̄z itelligētī. Et p̄pter istā causaz: qz hec doctri- na nō declarat aliqđ ignotū p̄ notū p̄ viā cōclusiōis ex p̄- missis. id hoc modo doctrīe nō vtīmur ad particularia q̄s- ta scīetiē declarāde: sicut vtīmur doctrīa cōpositiua et re- solutiua: sed vtīmur hoc genere doctrīe ad tradēda scīam totā sub vno ordine simul: et ad itelligēda calida genera- lia: vt p̄ istud totū scīetiē memoria habeat. nā bitis capiti- lis vñs facillis habet p̄gressus ad particularia: et facillis habet memoria eozūde: p̄pter qd subtiliter īspiciēdo p̄- dīcī qd hoc genere doctrīe vtīmur ad memorāda: et nō ad docēdū: vel ad adiscēdū: vt dixit plusq; cōmētator. p̄pter illā causaz dīcīa ē a Hal. hec doctrīa diffinitiuā ordīaria. pōt etiam dīcī vt recitat plusq; cōmētator: qd hoc gen⁹ do- ctrīe diffinitīue dīcīē doctrīna ordīaria: qz magnaz h̄z similitudinē cū eo modo doctrīe qui dīcīē diffōnīs vena- tiuus. Nā sicut ille est ex diuisiōe et diuisioz cōpositiōe: ita hīc modus doctrīe diuisiuis dīcīē: et diuisioz explanati- uis. hec enī doctrīna assumit diffōnē: et cā in partes diui- dit: et diuisaz in partes explanat. ¶ Ad secūdā difficultatē dīcīē. qd de hoc fuit cōtrouersia inter plusq; cōmētatorē ex vna pte: et cōciliatē ex alia. voluit. n. plusq; cōmētator per doctrīnā resolutiuā itelligi doctrīnā p̄pter quid: et p̄ cō- sītiua doctrīnā qz. et ex cōsequētī voluit plusq; cōmētator p̄ finē itelligi causaz vltimā vltra quā nō sit alia causa: ex cuius cognitiōe cessat dubitatio. nō ergo itelligit plusq; cō- mētator per finē causaz imediatā effectui: vt dixit Jac. de forliuio: sed causam vltimā ab effectu remo^{ta}. Est q̄ sensus s̄re Ha. p̄ma doctrīa ordīaria fit ex notiōe finis. i. fit per finē notū imediatū p̄ dissolutionē. nā donec nō pueni- tur ad finē notū p̄ viā dissolutionis q̄sitū nō extrahitur: nec certīficat ad plenū: et hoc declarat Arist. p̄mo poste- rior. vbi p̄bat qd demōstratio vniuersalis est potior p̄ti- culari. vsq; n. ad tale vniuersale querim⁹: p̄pter qd dīcī Arist. Et tūc opīnamur scire cū nō est ampli⁹ p̄cedere. pu- ta vt cuius causa venit vt capiat argētū. hoc aut quaten⁹ reddat qd pebuit. hoc aut vt nō iniuste agat. Et sic p̄cedē

do donec nō sit amplius ppter aliud. tūc enī est maxime scire ppter qd venit. Scit enī magis q̄ ex vltibus ⁊ supiori bus nouit causis. q̄ tūc est scire dubitatū p̄mū cū nō ē ampli us de assūptis dubitare. ¶ Et q̄ ista positio sit de mente Hal. p̄z ex textu trāslatiōis antique vbi inq̄r. Et ē vt stas tuas rem ad quā itendis: ⁊ cui? sciētia inquiris fm finē cō plemēti ei?. deinde q̄res in p̄p̄iniori sine quo nō stat res illa: neq̄ cōplet vsquequo puenias ad p̄ncipia eius. ¶ Ex q̄bus p̄z: q̄ in hac doctrina resolutiua notificat̄ questū dubitatū p̄ causas ei? imediatā: ⁊ illa causa p̄ aliā: donec nullus maneat locus dubitatiois: q̄re iaz deuētū sit ad aliq̄ p̄ncipale p̄ se notū in illo genere: ex cui? cognitioe firmat̄ cognitio poris q̄siti. tale aut̄ p̄ncipiū est illud qd Arist. vocat̄ p̄positionē imediatā: qua nō est altera por in illo ḡne: per qd demōstrat̄: eo q̄ p̄dicatū eius nō uest subito p̄ aliq̄ mediū cui p̄mo ists. Ex talib? dicit Arist. fieri demōstrati ones: sicut ex p̄mia dignitatib? in scia cōcessis. ¶ Ex q̄b? p̄z clare q̄ p̄ doctrinā resolutiua debem? itelligere doctri naz ppter qd. ¶ S. Hal. dicit i lra. q̄ nullus ante nos scripsit doctrinā resolutiua: sed multi ante Hal. scripserūt doctri nā qz. ergo p̄ resolutiua nō debem? itelligere doctrinā quia. ¶ Et cōfirmat̄. qz oēs artes fm rōnē cōsistūt ex doctri a resolutiua: s; nō cōsistūt ex doctrina qz. q̄ p̄ doctrinam resolutiua nō debem? itelligere doctrinaz qz. sed pp̄ qd. ¶ S; cōciliator vt dictū est fuit hie opiniōis. voluit enī per doctrinā cōpositiua itelligi doctrinā ppter qd. ⁊ p̄ resolutiua doctrinā qz. Et ad hoc p̄tadēdū adduxit plures rōnes: quarū p̄ma est: qz p̄cessus resolutiuus quē obserua mus in demōstrādo d; p̄portioniari p̄cessui resolutiuo p̄ ueniēti a nā ac cōpositiua? cōpositiuo: eo q̄ ars nāc est imi tatiū: s; nālis resolutio icipit ab effectu ⁊ terminat̄ ad cau sas suas: vt puta qm̄ p̄positū resoluūt i mās ⁊ formā: ⁊ mix tum resoluūt in elemēta. ecōtra vō cōpositio icipit a causa ⁊ terminat̄ ad effectū p̄positū. q̄ eodez mō erit de p̄cessu cōpositiuo ⁊ resolutiuo: quos obseruam? in resoluēdo ⁊ cō ponēdo. ¶ Scōda rō est: qz cognoscēdo effectū p̄ suas cau sas ipsas nō resoluim? s; resolutas cōiūgim?: vt ex ipsis sil sūptis cōcludam? effectū. ¶ Tertio ad hoc p̄bādū cōcilia tor adducit lram antique trāslatiōis: cuius series sic habe tur. vna eaz est que fit fm viā cōuersiōis ⁊ resolutiōis. Et est vt stas res ⁊ ad quā itēdis: ⁊ cui? ingris sciam s; si nez cōplemēti. deinde q̄res in p̄p̄iniori: ⁊ p̄p̄iniori sine quo nō stat res illa: neq̄ cōplet vsquequo puenias ad p̄ncipia eius. ¶ 4. p̄ ista est sentētia Arist. 3. et̄bicoz: vbi p̄ cessus cōsiliatiū appellat̄ resolutiū: s; p̄z q̄ in p̄cessu cō siliatiū ab effectu ad causas p̄cedim?. ¶ S; qz nia plus q̄ cōmētatoris est magis ad mētē Hal. ideo r̄idet ad argu mēta cōciliatoris. ¶ Ad p̄mū dicit q̄ i p̄cessu resolutiuo nāc fit inceptio a causa p̄p̄inissima effectui donec puenia tur ad vltimaz causas: ⁊ isto mō fit resolutio q̄ obseruat̄ in demōstratiōe. Nā fit inceptio a causa p̄p̄inissima effectui ex qua cōcludit̄ demōstratiue effect? deinde demōstratur illa causa imediatā p̄ causas mediātā effectui mediato: r̄ p̄cedēte effectu. deinde demōstrat̄ ista aliā causa media ta per aliā vsquequo pueniat̄ ad causas simplicissimā vlt ra quā q̄siti dubitatū dubitabile nō ampli? est resolu bilē. vbi ḡra. Si nobis sit p̄positū. vtrū febriū putrida sit in corpe humano. Respōdet̄ p̄ eius causas imediatā q̄ ē hu mor putridus qui accidētali calore calefacit corp? huma nū: q̄ est i corpe humano. ¶ Si vō q̄rat̄ q̄re putridus humor est inuētus in corpe hoīs. ¶ Respōdet̄ p̄ eius cāz: qz p̄hibitio expiratiois ⁊ euētiōis calorē inatū corrūpēs ⁊ extraneū calorē supaddēs est inuēta in corpe hoīs. ¶ Si autē querat̄ postea q̄re p̄hibitio euētiōis ⁊ expiratiois inuēta est in corpe hoīs demōstratio ei? p̄ suā causas ē: qz opilatio inuēta est in meatib? corp̄is humani p̄ quos mea

tus nāle calidū euētat̄: ⁊ capinofia fumus respirat. ¶ Si vero querat̄. q̄re opilatio est inuēta: demōstratio ei? per suā causas est: qz aliqua ex causis opilationis est inuēta in corpe hoīs: que causa opilatiois est humoris multitudo aut grossities: aut viscositas: aut nimia frigiditas: aut siccitas: aut calor cū siccitate. Si ergo multitudo humoris sit eius causa: ⁊ q̄rat̄ q̄re multitudo humoris sit inuēta: demō stratio eius p̄ suā causas est: qz nimia comestio cui? gere ⁊ cū indigestiōe est inuēta. Nimia vō comestio adhuc habet causas p̄ quā pōt demōstrari: puta qz plus appetit q̄ possit digerere. ¶ Si vō querat̄ quare plus appetit q̄ possit di gerere. respōdet̄ per suā causas. s. qz h; p̄plonis malitiam, gratia exēpli. frigidā. ⁊ ista est vltima causa in quā resolu tum est q̄siti dubitatū. p̄mū vtrū. s. febriū sit in corpe ho minis: qd q̄siti nunq̄ fuit scitū ⁊ certificatū nisi postq̄ d; uentū fuit ad vltimā causas. Et eodē mō accidit in resolu tione nāli q̄ nunq̄ effect? est p̄fecte resolutus: nisi ad vlti mā pueniat̄ causas: que in aliā causas nō est ampli? resolu bilis. Nō q̄ fit resolutio nālis nisi a cā imediatā effectui: ⁊ terminat̄ in causas vltimā: sicut accidit in resolutione de mōstratiua: sicut exēplificatū est. in p̄cessu vō cōpositiuo fit e?. Nā si dubitet̄ vtrū distēperamētū cōplonis stoma chi sit in corpe hoīs: illud demōstrat̄ p̄ suū causatū: qd de necessitate cōcomitat̄ ipsum. s. q̄ appetit? nō equat̄ digesti oni: imo appetit? supat digestionē. ⁊ est demōstratio quia: q̄re cōcludit̄ distēperātia p̄plonis stomachi p̄ suū effectū qui est q̄ appetit? supat digōnē. Si vero dubitat̄ an appe titus supat digestionē demōstrat̄. illud p̄ suū causatū: qd de necessitate cōcomitat̄. s. q̄ nimis comedit ⁊ parū dige rit. Et est itez hec demōstratio qz: qm̄ demonstrat̄ causa que est ineq̄litas appetitus sue digestiōi p̄ suū effectū qui est nimis comedere: ⁊ parū digerere. Et si hoc itez dubi tat̄ demōstrabit̄ itez p̄ suū effectū notiuū: ex cui? cogniti tione questū certificat̄. vnde sicut in demōstratione pro pter qd nō certificat̄ questū neq̄ scit̄: nisi ad vltimā pue niat̄ causas que nō sit resolu bilis in aliā causas: ⁊ tūc p̄eci pue scit̄ questū p̄mū dubitatū: ita i hac demōstratiōe qz. nunq̄ scit̄ causa nisi pueniat̄ ad effectū vltimū notiuū: ex cuius cognitioe cessat̄ ois dubitatio. Et tunc p̄cipue dicit̄ sciri illa causa q̄ pus dubitabat̄. ¶ Ad 2. arg. cōciliator cū dicit̄. cognoscēdo effectū p̄ suas causas ipsas nō resolu mus: s; resolutas cōiūgim? ⁊. dicit̄ q̄ hoc nō est vey: imo cognoscēdo effectū per causas ipsas resoluim?: ⁊ resolutas nō cōiūgimus: imo cū est deuētus ad causas vltimā per viam resolutiōis cessat̄ ois dubitatio: ⁊ nō o; illas cōiūge re. ¶ Ad tertiu dicit̄. q̄ lra trāslatiōis antique sonat̄ illō qd dicit̄ plus q̄ cōmētator. ⁊ nō illud qd dicit̄ cōciliator: si cut p̄z in spiciēti. exēplū datū de febre putrida: ⁊ de suis causis: imo lra antique trāslatiōis est valde clara ad ostē dendū q̄ p̄ doctrinā resolutiua debem? itelligere doctri nam ppter qd. ⁊ maxime per hāc partē q̄ dicit̄. deinde q̄ res in p̄p̄iniori: ⁊ p̄p̄iniori sine q̄ nō stat res illa: neq̄ cōpletur vsquequo puenias ad p̄ncipia ei?. ¶ Ad 4. arti culū dum dicit̄. q̄ p̄cessus cōsiliatiū est p̄cessus resolu tiū vt dixit Arist. ⁊. negat̄ q̄ in isto p̄cessu fiat inceptio ab effectu: imo fit inceptio a causa imediatā effectui donec perueniat̄ ad causam vltimā que nō est in aliā causam re solubili: ⁊ q̄ ita sit p̄z legēti lram Arist.

Istis visis facilis est respōsio ad argumēta q̄ adducta sūt ante oppositūz. ¶ Ad p̄mū negat̄. q̄ questū dubitatū nō certificet̄: nisi per aliquā doctrinā ordinariā. nā questū dubitatū q̄stio ne qd est. nō certificat̄ nisi per diffinitionē que nō est doctri na ordinariā. posset tamē dici q̄ tria quesita. s. p̄ que stione si est. qz est. ⁊ ppter quid est. certificet̄ demōstrati one qz. ⁊ ppter quid. s; ergo sint tria quesita dubitata. nō

tamen per hoc sunt tres doctrine ordinarie. Ad scdm pncipale respōdet pcedēdo: quoniam pter doctrinā diffinitiuas reperit triplex genus demōstrationis: quoz qdlibet est doctrina: nō tñ sequit̃. sunt tria gēa demōstratiōis: quoz qdlibet ē doctrina ordinarie. ergo tres sūt doctrine ordinarie. Et causa ē: qz genus demōstratiōis ppter quid. et genus demōstratiōis simplr cōueniūt in vna doctrina ordinaria q̄ vocat̃ resolutiua: nec distinguit̃ demōstratiō simplr a demōstratiōe. ppter quid: per hoc qz demōstratiō ppter qd ē per causas. demōstratiō simplr est ex pōibus nature: et nō p causam: sicut credit̃ Jac. de forlūio. Nā demōstratiō qua ex pportōe dyametroz arguit̃ pportio quadratoz et circuloz ē demōstratiō simplr. qm̄ nō est per causas cū pportio dyametroz nō ē causa pportionis q̄dratoz siue circuloz vt t̄ Jac. Sed etiā hic nō dicit̃ vep. oēs enī demōstratiōnes mathematice que sūt a priori sunt p causas. s. formale: vt oēs pcedūt. Et Auer. etiā pmo p̄p̄sicoz. p̄mēto p̄. dicit̃ qz mathematicus p̄siderat solū vñ gen^o cause. s. causam formale p quā demōstrat. vñ diffinitio et partes diffinitiois apud Arist. et p̄liatorē sunt forme ipsi^o diffinitio. Di co ergo qz pportio dyametroz est causa pportionis q̄dratoz. idēo. n. vñ quadratus est maior alio: qz dyameter vnius ē maior diametro alterius. Ad 3^m negat̃ qz inductio sit doctrina ordinaria. Ad 4^m p̄s sat̄ respōsio in p̄ma difficultate. est enī resolutiua doctrina syllogism^o demōstratiua ppter quid siue syllogism^o demōstratiua simplr.

Questio. II.

Veritur secūdo vtrū diffinitio medicine sit bene p̄sita qua dicit̃. Medicina ē scia sanoz egroz et neutroz. multipl̄ arguit̃ qz nō. P̄mo medicina nō est scia. ergo diffō falsa. p̄s d̄na. et assūptū arguit̃. qz medicina ē ars. q̄ nō est scia. t̄s d̄na. qz ars et scia ex opposito distinguit̃. et assūptū pncipale est de mente p̄pocratis. ap̄o. p̄mo. vbi ingt̃. vicia breuis: ars vero lōga. Et ē snia eiusdē in libro de lege. vbi igt̃. Medicina artū p̄clarissima. 2° arg^o sic. Quelibz scia ē habit^o speculatiu^o. medicina nō ē bit^o speculatiu^o. q̄ medicina nō ē scia. p̄s d̄na. et assūptū. p̄bas. qz medicina ē bit^o practie. q̄ medicina nō est bit^o speculatiu^o. p̄s d̄na. et assūptū arguit̃. qz est habit^o ad opus finalr ordinat^o. puta ad p̄seruā dum sanitatē et ipsam efficiēdā. 3° arguit̃. Medicina est ars mecnica. q̄ medicina nō est sciētia. p̄s d̄na. et assūptū arguit̃. qz medicina est de opibus que manuali opatione pficiunt̃. talia aut̄ opa sunt mecnica. p̄ isto etiā est sentētia yfidozi numerat̄is septē artes mecnica: inter quas ē medicina. s. lanificium. armatura. nauigatio. agricultura. Teatrica. pastoralis. et Medicina.

Ad oppositum eoqz que arguta sunt. est exp̄ssa sententia Hal. in littera.

In questione ista tāgenē tres difficultates. q̄ rum p̄ma est vtrū medicina sit scia vel ars. 2° vtrū sit practica vel speculatiua. 3° est questū pncipale. vtrū. s. medicine diffinitio sit bene p̄sita. P̄mo igt̃ discutiēmus duas p̄mas difficultates. 2° tertiam. Et q̄tuz ad p̄mū erūt tres breues articuli. In quorū p̄mo ponemus notabilia. Et in sc̄do opinionēs. Et in vltimo respōdebimus ad questum.

Quātum ad p̄mū est scienduz. qz scia sumit̃ multis modis. P̄mo sumit̃ p cuiuscūqz veri euidentē notitia: siue illa sit notitia necessary: siue nō: per quē modū scimus qz tu sedes: vel qz ille loquit̃: aut qz Helena fuit pulchra mulier. 2° mō sumit̃ sciētia p cuiuscūqz veri necessary euidentē notitia: p quē modū p̄mas dignitates dicim^o aliqū scire q̄tūcūqz earū notitia nō habeat̃ per causas. 3° mō sumit̃ scia p cuiuscūqz veri necessary

euidentē notitia habita per demōstrationē: per quē modū scio qz luna eclipsat̃ per hoc qz terra iterponit̃ inter solem et lunā: aut qz hō est risibilis per hoc qz ē rōnale mortale. 4° mō sumit̃ scia: nō solū pro cuiuscūqz veri necessary euidentē notitia habita p demōstrationē: sed pro aggregato ex habitibus cōclusionū et p̄missarū ad vñ subiectum attributionē habētū q̄l̄ torā nālem p̄hiaz dicim^o cē vñ sciaz. istis duob^o vltimis modis capif̃ hic sciētia.

Quantum ad 2^m Jac. de forlūio r̄ndet ad p̄mā difficultatē. notando p̄mo: qz scia p̄t sumi dupl̄. p̄ p̄ habitu vel aggregato ex habitib^o in scire et non operari finaliter ordinat^o. 2° cōiter p̄ quolibet habitu per demōstrationē acquisito vel aggregato ex habitibus ad scire siue opari finalr ordinat^o. 2° notat̃ qz ars capif̃ dupl̄. p̄ p̄ quolibet habitu cū recta rōne factiua ad op^o. s. extrinsecū dirigēte siue p demōstrationē: aut p̄ experimētū vel assuefactionē: qualiter describit̃ ars. 6. ethico. ruz. s. ars est habit^o intellectiuis cū recta rōne factibilitū. 2° sumit̃ ars p̄tie: et sic solū est habitus: cū recta rōne factiuis: nō per demōstrationē: sed p̄ assuefactionē vel experimētū acquisit^o. Vis notatis t̄ Jac. istas p̄clones. s. capiēdo sciētia penes p̄mū modū. medicina nō est sciētia. p̄bas. qz est habit^o intellectiuis cū recta rōne factibilitū. 2° capiēdo sciam vt sumit̃ i sc̄do mēbro distinctiōis eiusdem medicina est scia. p̄bas. qz est habitus per demōstrationē acquisit^o vel aggregatū ex habitib^o et̄. Et has duas p̄clones dixit̃ intellexisse Hal. cū dixit̃. sciētie ergo nomen cōiter: et nō p̄tie audire oz. 2° Tertia p̄clō. capiēdo artē p̄mo mō medicina est ars. est. n. habit^o intellectiuis cū recta rōne factiua. et p̄ ista p̄clōne pcedūt oēs autētes sonātes medicinā et̄ artē. Ex quo sequit̃ qz ars talr sumpta: nō ex opposito distinguit̃ sciētia qualitercūqz sūpta. 3° Idē enim habitus est sciētia et̄ ars taliter sumpta. 4° Quarta p̄clō capiēdo artē sc̄do modo medicina non est ars. p̄s qz ars taliter sūpta nō est nisi habitus experimētū vel assuefactionē acquisit^o. et sic p̄s respōsio ad p̄mā difficultatem. 5° ista respōsio nō est vera: vt clariuz apparebit̃ in tertio articulo. nescio quid moueat Jaco. qz medicina nō sit sciētia: cū practica et̄ speculatiua imēdiate diuidant̃ sciētia. Sciētia ergo eque p̄mo dicit̃ de sciētia speculatiua: sicut de sciētia practica: sicut qdlibet genus eque p̄mo dicitur de suis sp̄ibus: nec est̄ respōsio dicit̃ aliud: nisi qz medicina est scia: et medicina nō est sciētia: et medicina est ars et medicina nō est ars. Quō aut̄ aliqz habitus intellectiū sit ars: apparebit̃ in tertio articulo.

Quantū ad sc̄dam difficultatē qua querit̃ vtrū medicina sit practica vel speculatiua. Respondet̃ Jac. notādo p̄mo qz isti termini repiunt̃. p̄asim practicum theoricū: et speculatiuū: intelligēs per p̄asim opationem voluntarias in potestate nostra existētes. Et cōsequēter per practica habitū vel sciētia in potestate nostra existēte ad operationē finalr ordinatū vt docentē vel p̄cipientē operari. per theoricū vero habitū vel sciētia in scire finaliter ordinatū: nō docentē vel p̄cipientē operari. Et idē per speculatiuū debem^o intelligere. 2° Sc̄do notat̃ qz dupl̄ dicit̃ aliqua sciētia practica. p̄mo cōiter: q̄l̄ oēm sciētia ad p̄asim finaliter ordinatā dicimus practica. sc̄dū docē: et sic dicimus solā sciētia docētē vel iubentē p̄asim practica. Dico aut̄ notāter p̄cipientē ppter politica et̄ militare que plurimū p̄cipiūt. 3° notat̃ qz aliqua sciētia dupliciter dicit̃ theozica. p̄mo p̄p̄: et sic solā theozica: dicimus que nec p̄asim p̄cipit: nec docet: nec ad cā finalr ordinata vt methaphysica. 2° cōiter et̄ sic oēm sciam nominamus theozica: per quā nec p̄cipit̃: nec docet̃ p̄asim: s. veritas solū habet̃ notitia. Istis v̄sis t̄ Jac. istas p̄clones: quarū p̄ma ē. capiēdo practica p̄mo mō totalis scia

medicines est practica. pbat. qz totalis sciētia medicie est ad praxim finaliter ordiata. ¶ Scōda p̄clo. Capiēdo practi- cam scōdo mō nō tota scia medicie est practica. pbat. qz in aliqua parte medicie nō p̄cipi: nec docet praxim sicut p̄z p̄ bas ppōnes. elemēta sūt q̄tuor. p̄p̄ones sūt nouē. ¶ 3° s. capiēdo theoriciū p̄mo mō nulla pars medicie theorica ē. pbat. qz nulla est pars medicie que nō sit ordiata ad pra- xim: eo q̄ theorica medicie ordiatur ad practica. ¶ 4° s. capiēdo theoriciū scōdo mō aliqua pars medicie est theorica. pbat. qz in aliqua pte medicie veritatez ituemur: nec per eam docetur: nec precipitur praxim. et sic p̄z responsio ad se- cundam difficultatem. et.

Quantum ad tertiū articulū vt fundamētalr scia- mus vtrum medicina sit sciētia vel ars speculatiua: vel practica. ¶ Notādū fm̄ sniam Arist. 3. de aia q̄ scie fecant̄ quēadmodū et res. rez̄ aut̄ q̄das sūt opa nostra: q̄dā sūt nō opera nostra. Et id sciētiar̄ quedā sunt de opibus nostris: quedā vero sūt de reb^o que nō sūt ope- ra nostra. Sciētie vō que sūt de reb^o que nō sūt opa nostra sūt sciētie speculatiue: sicut dixit Auer. in loco p̄allegato. ¶ Scōdo notādū. q̄ sciētie speculatiue iterū fecant̄ et disti- guunt̄ quēadmodū et res que nō sūt opa nostra. quedā enī sūt fm̄ eē et s̄z rōnez a materia separate: de q̄bus rebus est metaphysica. Quedā sūt res a materia separate fm̄ rōnez et nō fm̄ rem: de quibus ē sciētia mathematica. Quedā ve- ro sunt res: que nec sunt segate a mā fm̄ eē: nec fm̄ rōnez: de quibus rebus est scia nālis. Quia ergo tres modi repe- riunt̄ rerū q̄ nō sūt opa nostra et nō plures: id t̄m̄ tres sunt sciētie speculatiue. s. metaphysica. Mathematica et natu- ralis. Et hoc colligi pōt de mēte Auer. 6. metaph. cōmēto p̄mo. et p̄mo de aia. tex. cō. i. 7. Et. z. phicoz. tex. cō. 7i. Et qz ens inq̄tū ens in sua rōne formali nō icludit aliquā māz: nec sensibile: nec itelligibile: nec fm̄ eē: nec fm̄ rōnez. ideo scia de ente inq̄tū ens est scia speculatiua cōis que dicit̄ metaphysica. ¶ Tertio vero est notādū. q̄ sicut sciētie speculatiue secātur. et distiguūt̄ s̄z distictiōez rerū que nō sūt opa nostra: ita sciētie practice secātur et distiguūtur fm̄ distictiōez rerū que sūt opa nostra. opus aut̄ in ḡne ē soluz triplex. s. mechanicz morale et ratiōale. Et ideo sciētie que sūt de rebus que sunt opera nostra. quedā sunt mechanicz: quedā sūt morales: et q̄dā sūt rōnales. Mechanice sunt oēs ille sciētie que versant̄ circa opus mechanicū qd̄ manuali opatione p̄ficiuntur. morales sūt ille que versant̄ circa opus morale que sunt ordinate ad honeste beateq̄ viuendum. Rationales vō sunt ille que versant̄ circa opus rōnis sic gramatica: rhetorica: et logica. vnde logica q̄nis dicit̄ mo- duo sciēdi. ipsa tamē est sciētia: et est practica: eo q̄ ipsa ver- satur circa opus existens in potestate nostra: puta circa fa- ctionē syllogistoz: et p̄p̄osituz: et diuisionē: et cōp̄sitionē: earū: et nō soluz hoc facit: sed etiā est directiua actus rōnis cuiuscūq̄ potētie: cuiuscūq̄ artis: et cuiuscūq̄ sciētie: pro- pter qd̄ nō inmerito dicta est ars artiuz et sciētia sciētiaruz. ¶ Quarto vero notādū. q̄ duo sūt in aia rationē haben- tia. vnū. s. quo speculamur talia entia que nō cōtingūt ali- ter se habere: et hoc dicit̄ intellectus sciētificus siue specu- latiuus. Aliud vero est quo speculamur cōtingentia: et hoc dicit̄ intellectus practicus siue rōnatiuus. et vtriq̄ eoz in- sunt aliqui optimi habitus fm̄ quos vnusquisq̄ ipsozum verū maxime dicit vt intellectui speculatiuo isūt tres habi- tus fm̄ quos dicit verū. s. intellectus: sciētia: et sapiētia. Sci- entia est habitus cōclusionū. Intellectus vero est habit^o p̄ncipioz. Sapiētia est habitus vtrozūq̄. ¶ Practico ve- ro intellectui isunt duo habitus fm̄ quos dicit verū. s. ars et prudētia. Nam ea de quibus ratiocinat̄ intellectus practi- cus sūt operabilia per nos que cōtingūt aliter se habere: et ista sunt duozū generū q̄tuoz ad p̄p̄osituz spectat. s. facti-

bile et factibile. actibile est de operibus virtutū moralium et perfectio est optimus habitus horū in intellectu practico est prudētia. est enī prudētia habit^o itells practici cū rōne vero actiuus circa bona et mala humana. factibile autem vocat̄ illud qd̄ in mechanicis opere fit manuali in quibus finis est aliquid factū et perfectū intellectus practici et eius optimus habitus est ars mechanica. hic enī habit^o est act^o intellectus practici cū rōne vna factiuus. ars enī nō est eoz que ex necessitate sunt vel fiunt: et ex hoc differt ars a sciētia intellectu et sapiētia. ¶ His habitis clare p̄z respon- sio ad difficultates quibus querit̄ vtrū medicina sit specu- latiuā vel practica. Dicit̄ enī. q̄ medicina est sciētia practi- ca factiua mechanica. Quā autē sit sciētia p̄z per ea que dicta sunt. medicina enī speculat̄ cōclusiones aliquas que sūt ne- cessarie et eterne. Quā autē medicina sit practica p̄z: qz est sciē- tia q̄ versat̄ circa res que sūt opera nostra. Et q̄ sit factiua p̄z: qz est de operibus que opere manuali p̄ficiunt̄. Et ob- hanc causāz dicit̄ mechanica: qz opus circa qd̄ versat̄ medi- cina opere manuali perficit̄. medicina ergo est sciētia: et nul- lo modo ars. Est tamē verū q̄ ab hac sciētia medicinali q̄ ē habitus intellectus speculatiui resultat in intellectu practi- co factiuus quidāz habitus qui est ars medēdi que magis dicitur medicatiua q̄ medicina. et hic quidē habitus magis experimētis et operibus in intellectu practico inducit̄ q̄ ex- scientia. Ex edificare enī edificatores sum^o: et ita ex frequē- ti operatiōe artis medicine finis medicatiui et nō medi- ci. vñ sicut ad habitū qui est sciētia ratione scimus ita qd̄ habitū qui est ars medicie rōne operamur. et hac de causa ars nō est p̄p̄ie docibilis: sed est p̄p̄e assuescibilis. ¶ Ex quibus p̄z. q̄ ars hec que ex scientia medicine resultat in medico. equiuoce dicit̄ medicina cū illa que est sciētia et al- terius est diffinitionis. Nā sicut genus medicine est scien- tia: ita genus medicine ē ars. Et hac arte plurimi litteras ignozātes vtrū et experiūtur: s̄z ipsoz operatio pot^o a ca- su debeat dici: et a fortuna q̄ per se: cū in operib^o suis nō habeant verā rationē: et si habeant aliquā verā rationem nō sciūt se habere. et hec de tertio articulo.

Quantum vero ad questū p̄ncipale: qd̄ erat tertia difficultas qua querebat̄ vtrū diffinitio medicine sit bene posita. ¶ Respōdet̄ notādū q̄ in oi sci- entia cōtinētur tria. v̄z. subiectū et passiones que p̄bantur de illo subiecto: et p̄p̄ositiones cōcesse in illa scientia: p̄ q̄s passio ostendit̄ de illo subiecto. Et fm̄ hoc dicitur q̄ dif- finitio medicine a Gal. in littera posita est bene posita. p̄ illaz enī explicatur sufficiēter diffiniti cōceptus: et per eā differt medicina a qualibet alia sciētia. ¶ Per hoc enī q̄ dicitur scientia tangitur genus in quo conuenit medicina cum metaphica: et alijs scientijs speculatiuis: et practicis: et sumit̄ ibi scientia cōmuniter. s. loco generis: qd̄ est cōmu- ne ad omnes sciētiar̄: et nō sumitur ibi cōmuniter vt dixit Jac. pro sciētia que est ad operari: et nullo modo iud scire si- naliter ordinata. Ois enī sciētia ordinat̄ ad scire p̄ncipa- liter. secundario autē aliqua ordinatur ad operari. Et q̄ ita sit p̄z. qz ois sciētia est habitus per demōstrationē acquisi- tus. finis autē demōstratiōis est scire et nō operari. per hoc etiā q̄ dicit̄ scientia possunt intelligi p̄ncipia cōcessa ex q̄- bus scimus in sciētia medicine. ¶ Per hoc vero q̄ dicit̄ sanoz intelligit subiectū et passiones que diuisione et sub- diuisione sua cōstituūt partes artis. quidā tamē dicūt q̄ i- hac diffinitione oportet supplere. vt dicat̄ medicina ē sciē- tia sanoz egroz et neutroz corpoz humanoz signozū et causarū: et alioz que ad corpus humanū habet attributio- nem: sed hoc nō est expediens. nā medicina est scientia sa- noz egroz et neutroz: nō t̄m̄ p̄ excellētiā: s̄z soluz eoz que

Istis visis (sub pastoralī sciētia cōprehēduntur. facilis est respōsio ad argumenta que

adducta sunt ante oppositū. ¶ Ad primū negatur q̄ medi-
cina nō sit sciētia. et ad pbationē cū dicit̄. quia medicīa est
ars. ergo nō est sciētia. negat̄ argumentū. et cū arguit̄ de
mēte yprocratis. p̄mo ap̄horismoz. in libello de lege dicit̄.
q̄ per medicīnā intellexit̄ ar̄tē medēdi que est ars medi-
cātua fluens a sciētia medicīne ex intellectu speculatiuo
ad intellectu practiciū. vel acquisita ex assuefactione. vt q̄
busdaz experimētis. et ex frequētatis operationibus sicut
multi hodierno die faciunt. ¶ Ad scōm cū dicit̄. quilibet
sciētia est habitus speculatiuus. dicit̄ hoc negādo. medici-
na enī est habitus practicus. et nō valet p̄na. est habitus
intellectus speculatiui. ergo est habitus speculatiuus. posset
tamē cōcedi q̄ medicīa est habitus speculatiuus. sed nō
speculādi gratia. sicut cōcedit̄ Arist. q̄nto ethicoz q̄ nego-
cium ethi. est cōtēplatiuus. sed nō cōtēplandi gratia. non
enim p̄scrutatur. vt dicit̄ Arist. quid sit virtus vt sciam?
s; vt boni efficiamur. ¶ Ad tertū negat̄ q̄ medicīa sit
ars mechanica. s; ars medicādi sit ars mechanica. sed p̄ hoc
nō nego q̄n medicīa sit sciētia mechanica. nego tamē q̄
sit ars mechanica. Et differētia que est iter ar̄tē et sciētia pa-
tuit supra. ¶ Ad quartū dico q̄ diffinitio cōuertit̄ cū dif-
finitio sicut dicit̄ est supra. Nam medicīa est sciētia sano-
ruz egrozuz et neutroz per excellētiāz qualis nō est pasto-
ralis. Nō oportet ergo in diffinitioe medicīne supplere il-
lam particulāz corpoz humanoz et alioz et. q̄ illa par-
ticula in predicta diffinitione includitur.

¶ Questio III.

Veritur tertio vtrū inter sanū et egrozū sit dare mediū mul-

tipliciter arguit̄ q̄ nō. ¶ Primo. quilibet
sanitas ē dispositio naturalis viuētis ope-
ratioibus p̄portionata. egritudo vero est
dispositio viuētis operatioibus dispropor-
tionata. sed inter p̄portionatū et disproporcionatū nō cadit
mediū. ergo et. patet p̄sequētia. et assumptū est notū cui-
bet itelligēti. ¶ Secūdo. si iter sanū et egrozū eēt dare me-
diū. sequerēt q̄ tam ad sanitatē q̄ ad egritudinē eēt mo-
tus. q̄d est p̄tra sentētiā Arist. 7. physicoz. patet p̄na. quia
inter quecūq̄ extrema cadit mediū diuisibile per cōtinu-
am mutatiōem acquisibile ab vno in alterū potest esse ve-
rus motus. Cū ergo iter sanū et egrozū per te cadat mediū
diuisibile per cōtinuā mutatiōem acquisibile. sequitur q̄
ab vno in reliquū potest esse verus motus. ¶ Tertio ar-
guit̄ auctoritate Auic. p̄ma p̄mi. vbi sic innuit. neq̄ potest
quis dicere q̄ dispōnes humani corpoz sunt tres. s; sanitas
egritudo et dispō q̄ nō est sanitas. nec egritudo. et parū ifra
dixit. Et dicemus quōd iter duas dispōnes iter q̄s. p̄culdu-
bio nō ē mediū media vocent̄. ¶ Et p̄firmat̄ illud aucto-
ritate Auerroys. p̄ colliget. cū inquit. Et adhuc nō attēdas
eis qui dixerūt q̄ dat̄ dispositio media. de qua dixerūt q̄
nō est sanitas nec egritudo. q̄ iter nocumētū opationuz. et
earū inuamētū nō ē dare mediū. p̄culdubio et.

Ad oppositum vero eoz que arguta sunt ē sen-
centia Hal. dicētis medicīnam
esse sciētia sanozuz egrozuz et neutroz.

In q̄stione ista tangunt̄ due difficultates. vna
est questū p̄ncipale. vtz. s; inter
sanū et egrozū sit dare mediū. Et secūda est difficultas tacta
in secūdo argumēto. vtz. s; a sanitate ad egritudinē sit per
se motus. Primo discutimur p̄mā difficultatē. Et secun-
do secūda. ¶ Cōm ad p̄mū erunt tres articuli. In quo-
rum p̄mo ponemus notabilia quedā. In secūdo opiniōes.
Et in vltimo respōdebimus ad questum.

Quantum ad p̄mū est sciēduz q̄ sanitas vt vult
Auic. in scōa p̄mi. p̄mo caplo. est disposi-
tio per quā corpus hoīs in sua p̄plexione et cōpositioe tale

existit vt ex eo omnes operationes eius perueniant inco-
lumes. vñ. z. colliget dixit Auerroys. sanitas est bona di-
positio in mēbris: cū qua ipsuz corpus operat̄ operationē
q̄ habet agere. et patit̄ passiōes quā habet pati et. ¶ Ex
isto patet quid per sanū intelligere debeamus. quoniā sa-
nū corpus est illud in quo est talis dispositio que est san-
tas per quā potest opatiōes sibi debitas exercere. ¶ Se-
cūdo vero notādū est q̄ egritudo vt dicit̄ Auic. scōa p̄mi.
scōo caplo. est dispositio nō naturalis ex qua i operatione
in corpore humano puenit essentialr nocumētū p̄uētū p̄-
mo. et dicit̄ p̄uentū p̄mo ad differētiā cause ex qua in ope-
ratione essentialiter puenit nocumētū nō p̄uentū p̄mo. i.
nō immediate. egritudo. n. immediate sensibiliter ledit opati-
ōes. causa vero egritudinis mediate ledit sensibiliter opa-
tiōes. ex quibus et ex isto p̄z quid per egrozū intelligere de-
beamus. p̄z scōo differētia inter egritudines et causas egrit-
udinis. ¶ Tertio vero est notādūz q̄ dupliciter potest
intelligi iter sanū et egrozū dabile eē mediū. p̄mo per par-
ticipatiōem vtriusq̄ extremi. s; sanitatis et egritudinis. secū-
do p̄ vtriusq̄ extremi abnegatiōes. s; vt sit repibile corp̄
humanū. neq̄ sanitatem. neq̄ egritudinem participans. et sub
isto sensu secūdo intelligit̄ et p̄ponit̄ titulus questionis dū
q̄ritur vtrū iter sanū et egrozū sit dare mediū. ¶ Quarto ve-
ro est notādūz q̄ egritudo consuevit capi dupliciter. p̄mo
cōiter p̄ qualibet dispositioe p̄ter naturā immediate dispo-
sitiōes corpoz humani ledētē. siue fuerit lesio sensibilis.
siue insensibilis. et cōsuevit capi magis stricte. s; pro qua-
cūq̄ dispositione humani corpoz opatiōes sensibilr le-
dente. et hoc q̄stuz ad p̄mū articulū.

Quantum ad scōs articlū in hac mā fuit p̄ma opi-
nio Daly. volētis q̄ reperit̄ duplex me-
diū. q̄daz p̄ abnegatiōem. et q̄daz p̄ participatiōes ex-
tremoz. Ad p̄positū igit̄ dixit Daly. q̄ iter sanū et egrozū
nō datur mediū per abnegatiōem. q̄d dicatur neutrū s; m
quē modū intellexit̄ Arist. in p̄dicamētis volēs sanitates
et egritudinē eē p̄traria imediata. sed iter sanū et egrozū di-
xit Daly. datur mediū per participatiōem. et tale mediū ē
neutrū. et id dixit eē de mēte Hal. ¶ Ista opinio posset satis
tolerari. verū ē mltū nuda. et nō aliq̄ fūdāmēto velata.
¶ Secūda opinio fuit dini volētis q̄ sanitas et egritudo
possint cōsiderari dupliciter. vno modo rōne suarū natu-
rarū in quibus cōsistūt. alio modo ratione dispositiōnuz
extrinsecarū eis adueniētūz. et s; hanc distinctionē et Di-
nus duas cōclusiōes. quarū p̄ma est ista. rōne naturarū in
quibus cōsistūt sanitas et egritudo inter sanū et egrozū nō da-
tur mediū. p̄bat. quia sanitas vt sic nō est nisi equalitas
suarū naturarū et egritudo inequalitas. modo iter equale
et inequale nō datur mediū. ¶ Secūda cōclusio. capiēdo
sanitates et egritudines scōo modo sic inter ipsas cadit me-
diū. p̄bat. quia sanitas est cōmēsuratio equalitatis cūz
qua perficiunt̄ sensibiliter opatiōes et egritudo est ineq̄-
litas cū qua sensibiliter ledunt̄ inter sensibiles lesiones et
p̄fectiones opationuz cadit insensibilis lesio pro medio. et
hoc mediū est lesio neutra. ¶ Sed ista opinio q̄stuz ad p̄-
maz cōclusiōem nō habet bonū fundamentū. q̄z s; egritu-
do sit inequalitas. nō tamē sequit̄ q̄ sit quilibet inequali-
tas. Et ideo inter equalitatē que est sanitas. et inequalita-
tes que est egritudo potest dari inequalitas media q̄ neu-
tralis dispositio nominatur.

¶ Tertia est opinio Jacobi volētis in hac mā istas cōclu-
siones. quarū p̄ma est ista. capiēdo egritudinē p̄mo modo
s; pro quacūq̄ dispositione p̄ternālī ledente operationes
inter sanū et egrozū nō est dare mediū per abnegatiōes
patet. q̄ cuiuslibet corpoz operationes ledunt̄. vel sine
nocumento p̄ducunt̄. si p̄mū corpus est egrozū. si secūdu
corpus est sanū. ¶ Secūda cōclusio est ista. capiēdo

egritudinem vel egruz scdo modo. s. pro dispositione sensu
biliter ledente operationes inter sanu & egru est dare medi-
um per abnegatione. p3. q2 est dabile corpus cuius opera-
tiones no pfecte pueniunt: nec sensibilibiter ledunt. sed ista
opinio non est vera vt apparebit.

Quantum ad tertiu articulu est supponeduz q in
corpore viuente no est dispositio pter
naturalis ita mala vel ita intensa quin possit fieri: vel da-
bilis sit deterioz & intesioz. p3. suppositio. q2 per dispo-
nentis qruicunq; malam p illaz vinens per aliqstuluz di-
stat a morte: sed per quatuncunq; modicu per aliqua dispo-
sitionez pternalem viuens distat a morte per alia aliqua
potest a morte minus distare: sed sicut dispositio viuentis
per minus facit distare a morte q; alia: ita eade est deteri-
oz. ergo sequit suppositio. ¶ Doc supposito sit bec prima
coclusio. impossibile est reperiri corpus neutru p vtriusq;
extremi abnegatione. s. sanitatis & egritudinis. pba. quia
no remittit sanitas nisi p dispositione pter natura: q2 non
remittit sanitas per dispositione sanitati copossibiles: sed
omnis dispositio sanitati icopositionalis est sanitati repu-
gnas. & omnis dispositio sanitati repugnans e pter natura.
ergo sicut sanitas sit remissioz: egritudo sit intesioz. ergo si
corpus deducit ad no gradu sanitatis id idem corpus de-
ducit ad sumu gradu pternalitat: s3 hoc no potest esse
stante vita iuxta suppositione facta: eo q suma pternali-
tas non potest stare in corpore viuente: eo q no est aliqua
dispositio pternalis in viuente: ita intesa quin possit fieri i-
tensioz. ¶ Secuda coclusio. possibile est dari aliquod cor-
pus: qd nec est sanu: nec est egru. pbat. q2 pole e dari ali-
quod corpus qd nec pficit: nec sensibily ledit in operatio-
nibus. tenemus. n. q sicut coiter tenent oes medici q neu-
tralitas est dispositio pternalis insensibilibiter ledens ope-
rationes. ¶ Tertia coclusio. no necessario corpus trasiens
de egritudine in sanitatem vel ecouerfo trassit per neutra-
litatez media. bec coclusio lz sit cõtra comunẽ mentẽ me-
dicõz. pba. pono do aliq; corpus e egrum: cuius egritu-
do continue intendat vsq; ad fine mot: & sit bec egritudo
de genere male coplexionis calide vel frigide. pono tamẽ
q sicut bec egritudo continue intedat ita beneficio medici
vel nature p alias causas virtus eiusde corporis fortificet
ita vt virtus plus proportionabiliter fortificetur q; egritudo
intendatur: ita vt in fine corpus sit sanum & non pre-
ternaturali dispositione denominabile.

Sed circa hoc occurrit difficultas: q2 videt q
casus iste implicet cotradictionez
Na si egritudo continue intedat. ergo sensibily lesio ope-
tionis corinuo maiorat: & per nis corpus illud in fine non
poterit esse sanu: cuius oppositu innuit pbatio coclusiois.
¶ Ad hoc patebit respõsio clarius infra vbi dicef: q non
ois dispositio pter nam sufficit corpus denoiare pternali-
ter lapsuz. No enim valet ista cosequẽtia. in hoc corpore
est dispositio pter natura. ergo hoc corpus est pternaliter
lapsuz. Nec sequit. est dispositio pter natura insensibilibiter
ledens operationes huius corporis. ergo in hoc corpore e di-
spositio neutralis. Ad hoc eni q aliqua dispositio sit neu-
tralis requirit q ipsa sit tanta & talis vt ipsa sufficiat corp
denoiare neutru: ita vt per ea corpus sit totalr extra lati-
tudine sanitatis simplr: & illud videt esse de mẽte Gal. in-
fra vbi dicit. sanu vt multu esse lesuz: lz illa lesio sit insen-
sibily. & ppter hoc possumus cõcedere in hac materia istaz
coclusionẽ. Aliquod est corpus pternaliter sensibilibiter le-
sum: qd continue per sua egritudine magis & magis leditur
& in fine no erit sensibilibiter lesum: neq; egru: neq; neutru.
Ista p̄clo pba. pono do q a. corpus sit sensibily lesuz: & q
per tota istam horã magis & magis ledat. pono tamẽ q a
virtute nutrimento recepto fiat spūs & sanguinis generatio

ita q soluz in fine p̄sentis hore sit facta spūs & sanguis ge-
neratio: & no ante. ¶ Et eni hoc sit possibile p3. q2 tam spirit
q sanguis datur p̄mũ. ¶ Et arguit tuc sic. a. corp p casuz
per tota istã horã cõtinue magis & magis ledet: & nunc est
sensibilibiter lesuz: & tamẽ in fine erit sanuz. ergo q vera. ista
na est bona. & asis est possibile. ergo & nis. ¶ Qu aut asis sit
possibile p3 pro p̄ma parte per casuz. & pro scda. pbat. q2
per spūs multitudinẽ & eius gnationẽ stat virtute plus for-
tificari per horã q virtus per eadẽ horã debilitet in qua-
cunq; p̄portione volueris. ponat ergo in esse. & p3 possibily
litas casuz & coclusionis. v3. q a. corpus est sensibilibiter le-
suz & continue magis & magis ledetur: & tamen in fine po-
re erit sanum simpliciter.

Quatum ad secundam difficultatem qua queritur
vtrum ad sanitatem sit per se motus di-
xit Jac. respondendo q dupliciter imaginari possumus
ad sanitatem & egritudinem esse motum: scilicet per se & p
accidens: per se quidem si nec facta mutatione acquisiti-
ua vel deperditua rei que est sanitas vel egritudo varie-
tur prima denominationis. vel subiectum. scilicet esse sanuz
vel egrum. puta: quia fiat sanum postq; fuit egru vel ecõ-
tra aut magis aut minus egrum q; prius. ¶ Contra ve-
ro per accidens intelligitur esse motus si non necessario
fiat huiusmodi variatio denominationis. verbi gratia. ad
similitudinem equalitatez & huiusmodi dicimus esse mo-
tus per accidens. quia non necessario facta mutatione in
re que est similitudo vel equalitas variatur subiecti de-
nominatio secundum esse simile vel equale. ¶ Et secun-
dum hanc suppositionez tenet Jaco. duas conclusiones.
quarum prima est. taz ad sanitatem q; egritudinez potest
esse verus motus. probatur: quia per verum motum po-
test acquiri sanitas vel egritudo tanq; terminus intrinse-
cus illius motus. patet na. & assumptum probatur: quia
epate for. preternaturaliter in frigidato potest per simpli-
cem alterationem reduci: cuius alterationis terminus in-
trinsecus erit talis naturalis calor qui erit sanitas spatis
for. ¶ Secda conclusio. Ad sanitatem egritudinem vel
neutralitate no est per se motus. pba. q2 possibile est ali-
quid fieri coplexionaliter sanuz plus q; fuerit egruz nulla
mutatione facta in re que est sanitas complexionalis vel
egritudo. patet pono do a. coplexione no esse for. sanitates
soluz ppter indebitã depedentia: & renouet predicta ide-
pendentia. & p3 q for. erit sanuz postq; fuit eger: quia nulla
sit mutatio in re que fuit egritudo. Simily stat aliqd p̄ma
nere equaliter sanu: quia variet continue res que est sani-
tas: vt si ponat. for. colericuz in gradu sue colericitatis re-
mitti. & q sicut remittit & temperamento naturalr appo-
pinquat. ita etiã stat continue deterioz depedẽtia sic q; cõ-
tinue maneat sanitas precise eque perfecta. ¶ Ex quibus
cocludit Jac. q tam ad sanitatem q; ad egritudinez est p
accidẽs motus. p3. q2 tam ad sanitates q; egritudinem est
motus: & no per se: ergo per accidens.

¶ Sed ista opinio deficit in fundamẽto. Non. n. ad aliqua
qualitatem est per se motus: q2 necessario facta mutatioe
in re que est hõ qualitas variat corpus denoiatio vel sub-
iecti s3 esse tale. Na ponat in casu q a. sit vnũ pedale cui
vna medietas sit calida vt quattuor. reliqua vero sit cali-
da vt duo. & p3 q hoc corp est calidũ vt tria s3 calculato-
res: eo q omnis qualitas per tãtuz denoiat subiectũ siue
corpus per quatã partẽ subiecti extendit. Cum ergo cali-
ditas vt quattuor extendat per medietate subiecti p me-
diuz sui denoiabit. & per psequẽs denoiabit totũ subiectũ
calidũ vt duo. caliditas vero que e in alia medietate que
est vt duo denoiabit totũ subiectũ vt vnũ p eadẽ regulã.
Et sic totũ subiectũ denominabit calidũ vt tria. Ponat
ergo q medietas remissioz rerefiat: & medietas intensioz

Liber

caleflat: ita q̄ interdū in caliditate: tñ faciat precise itē-
fio caliditatis imēdiate ad intensiōē totius sicut rarefa-
ctio partis remissioris facit ad remissioē totius: et totum
hoc est possibile per dictā regulā: et per hāc regulā q̄ rare-
factio partis remissioris facit ad remissioē totius argui-
tur tñ sic. hoc corpus vel hoc subiectus cōtinue erit cali-
dum vt tria: et tamē continue variabitur illa res que est ca-
lidas. ergo illa suppositio nō est vera. ¶ Conclufiōes po-
site a Jacobo sunt vere: sed deficiunt in fundamēto. Defi-
cit enī p̄ma: eo q̄ sanitas: lz acquiri possit vt terminus itri-
secus motus: nō tamē necessario ad sanitatē est verus mo-
tus. ¶ 2° dco etiā deficit in fundamēto: eo q̄ fundat sup
suppositiōē predicta que vlr intellecta non est vera.

¶ Et ideo dixerunt alij q̄ ad sanitatē et egritudinem nō est
per se motus: eo q̄ sanitas est in predicamento ad aliquid
et in tali predicamento non est per se motus sicut potest col-
ligi de mente Aristotelis. q̄nto phisitorū et septimo. ¶ Pro
cuius declaratione est sciēdū q̄ ad aliquid potest duplici-
ter accipi. v3. in abstracto et in cōcreto. Ad aliqd in abstra-
cto est id quod est formaliter relatio: vt paternitas: filia-
tio: similitudo: equalitas. et isto modo sanitas: et egritudo
virtutes et vitia nō sunt in predicamento ad aliquid: q̄ non
sunt religiones cui3 sint qualitates quedā: et in p̄ma specie
qualitatis. sed ad aliquid in cōcreto est id quod preter ab-
solutū formaliter includit relationem: et isto modo virtu-
tes et vitia: sanitas et egritudo: et omnes qualitates que sūt
de p̄ma specie qualitatis sunt in p̄dicamento ad aliquid.
si enim sanitas vel egritudo esset ens simpliciter absolutū
non includens respectū: tunc illa dispositio que est forma-
liter aut causaliter sanitas esset in quocūq; alio sanitas.
¶ sequēs est falsum. quoniā cōmensuratio humorū que est
sanitas in asino nō esset sanitas in homine vel leone: lz po-
tius egritudo. similiter proportio membrorū que est pul-
chritudo in vno animali eēt in alio turpitudine. Turpis enī
esset homo si haberet p̄portiones mēbroz equi: aut equus
leonis. verum quia albedo vel nigredo: caliditas vel frigi-
ditas sunt entia simpliciter absoluta. ideo q̄ est formaliter
aut causaliter albedo vel nigredo: caliditas aut frigiditas
in quocūq; poneretur esset albedo vel nigredo. Et p̄-
pter hanc causam ad albedines vel nigredines caliditatem
seu frigiditatem est per se motus: et nō ad sanitatem seu egritudo-
nem. si enī illa qualitas que est albedo in vno subiecto
esset nigredo in alio alteratio que esset ad albedinem eēt
dealbatio et denigratio: ex quo motus specificat a termino
ad quē. eodē modo dicit q̄ si ad sanitatem esset per se alte-
ratio cum id quod est sanitas in vno est egritudo in alio: se-
queretur q̄ eadē alteratio esset sanatio et egrotatio: quod
est ipse: p̄pter qd̄ eludif nec ad sanitatem: nec ad egritudo-
nem: nec virtutes: nec vitia est per se generatio vel ab-
teratio: sed solum per accidens. Et ista est causa: q̄ ista q̄li-
tas q̄ est albedo vel nigredo: caliditas vel frigiditas sem-
per seruat eandem denominationem: non autem sanitas
et pulchritudo et alia que sunt relativa: eo q̄ albedo vel ni-
gredo non includunt respectū ad determinatū subm vel
determinatū formā. Sed sanitas et egritudo: pulchritudo
et turpitudine includunt h̄ respectus: quibus deficienti-
bus deficit denominatio. s. esse sanus vel egrus: pulchrum
vel turpe. ¶ Et hac de causa: quia locus significat superfi-
ciē et includit respectū cōtinuo deficiente illo respectu nō
amplius superficies est locus. ¶ Et similiter: quia visio ē
qualitas cōnotans respectum determinati subiecti. id de-
ficiente illo respectu illa qualitas non amplius esset visio.
et dato q̄ res que est sanitas respectu determinati subiecti
et determinate forme animalis poneretur in aliquo alio si
illa qualitas poneret in disproportionato subiecto: aut cū
disproportionata forma statim amitteret modus sanita-

tis: quia perderet respectus quem essentialiter includit. in
sūma ergo ad sanitatē nō est per se motus: q̄ est de predi-
camento ad aliquid. causa vero quare ad aliquid nō est p̄
se motus est: quia id quod est ad aliquid in cōcreto nō est
eiusdem denominationis in quocūq; ponatur.

Sed circa hec ^{occurrit difficultas: quia fm istā}
responsionem sanitas est in predi-
camento ad aliquid: et tamē est in predicamento qualitatis
in p̄ma specie: cui3 sit habitus vel dispositio. ¶ Item non
videtur q̄ sanitas sit in predicamento ad aliquid: quoniā
generis absoluti sunt species absolute: sed sanitas et egritu-
do: virtutes et vitia sunt species qualitatis: vt patet ex mē-
te Aristotelis. in predicamentis. ergo sunt species absolu-
te: et per cōsequēs non sunt ad aliquid: aliter idem esset in
diuersis predicamentis: quod est impossibile. ¶ Respon-
detur q̄ aliquid est in predicamento dupliciter. v3. fm esse:
et fm dici. illud est in predicamento fm esse: cuius ma-
teriale est per se p̄mo in predicamento illo. illud vero est in
predicamento aliquo fm dici: cuius formale est per se p̄mo
in predicamento illo. verbi gratia. locus fm esse est in p̄di-
camento q̄ntitatis: et fm dici est in predicamento relatiōis:
quia superficies que est materiale in loco est per se primo
in predicamento q̄ntitatis. Et continentia que est formale
in loco est de predicamento relationis. isto modo sanitas:
pulchritudo: fortitudo: egritudo: virtus: vitium sunt fm esse
in predicamento qualitatis: et h̄3 dici in predicamento re-
lationis. Sicut igitur quātitas est genus absolutū: et habet
species quarum alique sunt absolute tam fm esse q̄ h̄3 di-
ci vt linea superficies et corpus. alias autē species habet q̄
sunt absolute fm esse: et respectiue fm dici: vt locus tempus
et numerus: ita qualitas est genus mere absolutus: et habet
species mere absolutas tam fm esse q̄ fm dici: cuiusmodi
sunt humiditas: siccitas: caliditas et frigiditas. habet etiā
partes. v3. partim absolutas et partim respectiuas. v3. fm
esse absolutas: et fm dici respectiuas: cuiusmodi sunt: scien-
tia sanitas pulchritudo: fortitudo: et h̄3 similia. verus quia
vnūquodq; magis denominatur a forma q̄ a materia: id
be sunt magis de predicamento relationis q̄ de predica-
mento qualitatis. ¶ Et per hoc patet responsio ad obie-
cto. Dicitur enim q̄ impossibile est aliquid esse per se p̄-
mo in diuersis predicamentis. ratione tamen diuersorū
que in se includit nō inconuenit idem esse in diuersis pre-
dicamentis vt ratione forme quā per se includit eē in vno
predicamento et ratione materie esse in alio. Nec est incon-
ueniens terminum vnus predicamenti verificari de ter-
mino alterius predicamenti in cōcreto: dum modo quili-
bet illoz iporet formas et māz: sed est icōueniens in abstra-
cto terminū vnus p̄dicamēti de altero p̄dicari. Et hec res-
pōsio est satis ueniens ad p̄ncipalē difficultates: quā q̄
rebatur. vtrū ad sanitatem sit per se motus. et est responsio
ex dictis plusq̄ cōmentatoz collecta. ¶ Verum q̄ per
istaz respōsiones nō habetur causa quare in aliquo predi-
camento non est per se motus: vt patet in quo predicamē-
to sit per se motus: et in quo non: aliter ad difficultates res-
ponderetur. Dico ergo q̄ ideo in aliquo predicamento est
per se motus: quia in eo est per se cōtrarietas: et in predi-
camento aliquo est per accidens motus: quia in eo est p̄ acci-
dens cōtrarietas. Quomō autē sit p̄ se cōtrarietas in pre-
dicamento declaratur ex hoc q̄ forma potest tripliciter
considerari. ¶ Primo prout ad suaz comparatur essen-
tiam per quā collocat in specie: et isto modo in formis nō
est cōtrarietas: quia cōtrarietas est distantia quedam in-
ter formas: modo essentie formarū nō distant sed sunt si-
mul. Sicut enim in eodem medio sunt similes species ab-
bi et species nigri: ita similes in eadem essentia albedinis
et nigredinis: neq; inuices separant: nisi negociatione qua-

dam pro quāto vna essentia non est alia. ¶ Secundo potest forma contrariari fm suum esse quod habet in materia: et isto modo contrariantur forme de predicamento qualitatis cum in eis sit distantia gradualis fm intensionem et remissionem puenientes ex parte materie: cum in eodem subiecto alique tales forme intendantur et remittantur: sicut sunt caliditas et frigiditas: albedo et nigredo et alie hō. ¶ Tertio potest considerari forma fm suuz esse per motum acquisitum: et isto modo contrariant ea que sunt in predicamento quantitatis: et in predicamento vbi. Dec eni habent distantiam q̄titatiuaz et localem que successiue per motum acquiruntur que admoduz est quātitas pedalis et bi pedalis locus sursum, et locus deorsum. quia igitur forme materiales diffiniuntur per materiam et non per motum, ideo cōtrarietas reperta in predicamento qualitatis est cōtrarietas simpliciter. Sed cōtrarietas reperta in predicamento quantitatis: aut in predicamento vbi est contrarietas secundū quid. huiusmodi autem forme siue contrarietur simpliciter siue secundum quid: habent tamen contrarietatem per se: sicut per se acquiruntur per motum. ¶ Et per hoc dico q̄ solum in predicamento qualitatis: et in predicamento quantitatis: et in predicamento vbi est contrarietas per se. in alijs autem predicamentis si est aliqua cōtrarietas sicut est in predicamento relationis actionis vel passionis. hō cōtrarietas est tñ per accidens ratione cōtrarietatis repertaruz in rebus existentibus in nominatis predicamentis. ¶ Ex quibus patet causa quare in predicamento relationis et in alijs predicamentis exceptis qualitate: q̄titate: et vbi nō est per se motus. causa eniz est: quia in alijs predicamentis a tribus predictis non reperit per se contrarietas: sed soluz per accidens: quia ergo causa motus habet esse de cōtrario in cōtrariuz. et presupponit omnis motus cōtrarietatem aliquā. ideo eo modo quo reperitur cōtrarietas in predicamento: eo modo reperitur motus. Et quia in quibusdā reperitur cōtrarietas per se: et in quibusdā reperitur contrarietas per accidens. Ideo in quibusdā predicamentis reperitur motus per se: et in quibusdā reperitur per accidens. Ex quibus patet q̄ in predicamento substantie nō reperitur motus per se.

Istis visis facilis est responsio ad argumenta que adducta sunt ante oppositum. ¶ Ad primū negatur cōsequētia. Nam lz inter p̄portionatus et disproportionatus non sit dare mediuz: quia tamen non quodlibet disproportionatus est egritudo: ideo inter proportionatus et aliquod disproportionatum est dare mediuz: lz absolute inter ista nō sit dare mediuz. ¶ Ad secundū patet satis responsio per ea que dicta sunt in vltima difficultate. ¶ Ad tertiuū dicit q̄ Auic. et Auer. secuti sunt opinionem Aristotelis volentis sanitates et egritudinem esse cōtraria imediata. voluit enim Aristoteles oēm operationes p̄ternaturales ledentes operationes siue sensibiliter siue insensibiliter esse egritudinē quo modo capiendi egritudines non est dubiū inter sanuz et egruz nō dari medium. Sed Galienus voluit soluz illaz dispositiones p̄ternaturales esse egritudinē que sensibiliter ledit operationes p̄uent p̄. et p̄ hūc modū iter sanitatē et egritudinē dat dispō media neutralis insensibiliter ledēs opationes. Et p̄ bec p̄s respōsio ad cōfirmationē. ¶ Co. III.

Veritur quarto vtz diuisio signorum simpliciter talia et vt nunc talia sit bona. Multipliciter arguit q̄ nō argumētis cōmunibus. p̄mū sub corpore: signo: et causa simpliciter tali cōtinetur corpus: causa: et signum: vt nūc tale. q̄ diuisio falsa. lz p̄na: quia que contra se inuicē ex opposito distinctoz nō de-

bet vnuz sub alio cōtineri. et assumptuz p̄ncipale patet: qz sub corpore causa et signo simpliciter tali cōtinetur corpus: causa et signuz semper tale: sed sub semper tali continetur vt nunc tale. ergo etc. ¶ Secundo. aliquod corpus egrum simpliciter est tale vt nūc. ergo etc. patet cōsequētia. et assumptū arguitur. quia corpus colericissimū naturaliter tale est egruz simpliciter: eo q̄ ad optime sanū cōparatū est egrum vel neutruz: non sanū: quia nō est respectu optime sani bene cōplexionatus: sed potius discrasiatū: nec neutruz quia nō insensibiliter lapsū ab optime sano. ergo egrum et nō egruz vt nūc: quia nō est p̄ternaturaliter lapsuz. ergo egruz simpliciter. Et id ideo est sanuz vt nunc: quia non p̄ternaturaliter lapsuz: vt pono. ergo idem corpus est egrū simpliciter: et sanuz vt nunc: et per cōsequens diuisio mala. ¶ Tertio. eadem causa est egra vt nunc: et egra simpliciter. ergo diuisio falsa. patet cōsequētia. et assumptū arguit. quia datus cibus et potus est sanitatis simpliciter cōseruatiuus: qui in corpore consonante est egritudinis vt nunc. cōseruatiuus: et per cōsequens est causa egra: et ex alia parte est causa sana simpliciter. ergo etc. ¶ Quarto. aliq̄ signū sanū simpliciter est egrū vt nūc. ergo diuisio mala. assumptū p̄batur. ponēdo sanuz simpliciter ex inordinato regimine incurrere feb̄e tertianā salubre: et sit nūc in statu in quo appareāt signa digestionis p̄plete in vrina: puta ypostasis alba: lenis: et equalis. et patet hāc ypostasim eē signū sanuz simpliciter: eo q̄ est sanitatis simpliciter p̄noscitiuus. et illud ideo signū est egruz vt nūc: eo q̄ egritudinis vt nūc signū demonstratiuū. ¶ Et ex hoc pot̄ deduci q̄ ali quod corp̄ est egrū vt nūc: et sanū simplr: qz qualis ē proportio signoz et causarū inter se talis est. proportio corpoz inter se: sed idem signuz est sanū simpliciter et egrū vt nūc: et eadē causa ē sana simplr et egra vt nūc. vt p̄batū ē supra. ergo idē corpus est sanū simplr: et egrū vt nunc.

Ad opposituz eozuz que arguta sunt. est sententia Gal. in littera diuidentis corpus cām et signū in simplr talia: et vt nūc talia.

In ista q̄stione tangunt̄ due difficultates: q̄rū p̄ma ē. Quid p̄ dispōnes simpliciter talē et vt nūc talē debeam̄ intelligere. Secda difficultas ē q̄ sitū p̄ncipale vtz p̄dicta diuisio sit bñ posita. p̄ q̄ determinabim̄ p̄mā. 2. scdaz. Et determinādo p̄mā difficultates erūt tres breues articuli. In quoz p̄ponem̄ nōbilia q̄dā. In 2. ponem̄ opiones. Et in vltio ridebim̄ ad q̄stū.

Quantum ad p̄m̄ articulū ē notādū q̄ lz simplr capiat multipliciter. in p̄posito tñ capit simpliciter. et distinguit̄ h̄z qd̄ diminute vel ip̄fecte: vt illud dicat̄ h̄z qd̄ denoiat̄ tale cū p̄ditioe diminute sic cū d̄r. Ethiops ē albus fm d̄tes. Illud vō dicit̄ tale simpliciter qd̄ denoiat̄ tale sine aliqua cōditioe diminute vt eē p̄dētē ē bonū simplr: qz in oī loco et in oī tpe est bonū. ¶ Notādū 2. q̄ dispōnū humani corpis q̄dā sunt nāles q̄dā p̄ter nāz. Dispō nālis est illa que humano corpi ē conformis et p̄portionata p̄ suis opatiōib̄ exercēdis et ecōtra v̄r aliq̄ dispō p̄ter nāz q̄ humano corpi est difformis et disproportionata p̄ suis opatiōib̄ exercēdis. ¶ Et ex isto seq̄t q̄ lapsuz hūani corpis: qdā ē nāl: et qdā p̄ternālis q̄ differūt abiuicē: qz lapsus nālis denoiat̄ talis et tāt̄ soluz respectu optime sani. Lapsus vō p̄ter nāz denoiat̄ talis et tātus: nō solū p̄ p̄pationē ad optie sanū: sed p̄ p̄pationē ad p̄pitiū et nāle tēpamētū ei. ¶ Ex quo p̄s eadē dispōnē numero diuersis p̄paratā sūt eē sanitatē et lapsuz: vt dispō corpis colericissimi p̄paratā sibi febrienti ē sanitas q̄ respectu optie sani ē dispō lapsa denoianda. ¶ 3. p̄ h̄ notādū q̄ egritudo quāqz h̄ sumit̄ p̄p̄e: et sic sola dispō p̄ter nāz dicit̄ egritudo. quāqz vō cōiter: et isto mō oīs dispō sensiblr̄ lapsa re optie sani d̄r egritudo. et h̄ h̄z mētē pluz q̄ p̄mētatoz.

Quantum ad scdm articulum fuit una opinio hnti-
lio que dicit q' ideo denominada est ali-
qua dispositio simpliciter talis: q' in latitudine denomina-
tionis sue supremu gradū fixationis et intensionis obtinet re-
spectu aliarū que nō sūt simpliciter tales. verbi gratia. iō
aliqua sanitas dicitur simpliciter talis: q' supremū gradum
fixiōis et pfectionis obtinet in latitudine sanitatis respectu
aliarū que nō denominantur simplr tales. Et d' notāter
respectu aliarū q' nō sūt simplr tales pp sanitatē vt multū.
que et si sit simplr talis: nō tñ supremū gradū fixationis et p-
fectiōis abso: sed respectu aliarū q' nō denominātur sim-
pliciter tales obtinet. Et fm istū modū aliq' egritudo
dicitur esse simpliciter talis que in latitudine egritudis ob-
tinet supremū gradū fixationis et malitie respectu aliarū que
nō denominātur simpliciter tales: et dicitur respectu aliarū
etiā ppter egritudinē vt multū que absolute in latitudine
egritudis nō obtinet supremū gradū fixationis et malitie: sed
solū respectu aliarū egritudinū que nō sūt simpliciter ta-
les. tales aut egritudines simpliciter tales sunt. lepra: erbi-
ca: febris pestilentialis: et vniuersaliter oīs egritudo acuta et
peracuta: que est seuoz accidētū et breuis terminationis.
Sed ista opinio in mā de corporibus est satis tolerabi-
lis: et in rei veritate nulla sit egritudo que in latitudine egrit-
udinis obtineat supremū gradū fixationis et intensionis: quo-
niā sicut ante dixim' nulla est egritudo ita mala: et ita pra-
ua qua in latitudine egritudis nō sit danda deterior. Et h
hec opinio cōiter teneatur. ipsa tamen in rei veritate non
est vera: quoniā nō dicitur egritudo simpliciter talis a fixiōe: sed
a malitia quā inducit. Et fm istā opinionē dicitur aliqua di-
spositio vt nūc talis: q' in latitudine sue denoiatiōis remis-
sum gradū fixationis obtinet. p' de sanitate vt nūc et egritu-
dine vt nūc tali. et idē dicitur de neutralitate vt nūc. q're rē.

Quantum ad tertiū articulum est dicēdū vna cum
plusq' cōmētatoze q' illud dicitur simplici-
ter tale q' puatione cōditiōis determinati tēporis est tale:
vt sit dicere simplr tale in omni tēpore existēs tale: vel si-
nc tēporis determinatiōe existēs tale: cui' signū ē q' Gal.
diuisit qdlibet tale in semp tale: et vt multū tale. Et illō sit
semp tale qd omni tēpore est aptū eē tale. Et illud vt m-
tus tale: qd multo tēpore est aptū esse tale. Illud vero
vt nūc tale qd nō omni nec multo tēpore: sed solū fm pre-
sens tēpus est tale. ly semp ergo et ly multū dicūt aptitudi-
nem et nō aptū. ly nūc vero aptū et cuz aptitudine: vt illud
dicatur esse semp sanū qd omni tēpore est aptū eē sanum.
Et illud sanū vt multū: qd multo tēpore est aptū esse
sanū. Et illud vt nūc qd solū fm p'sens tēpus est actu
sanū. Illud vero egruz semp qd omni tēpore est aptū
egrotare egritudie p'ternāli. Illud vō vt multū rē. Et
tamē nota hic q' aliud est illud p qd corpus est simplr ta-
le: et aliud p qd est semp vel vt multū tale. Nā dispositio q'
corpus est simplr tale est habitus quidaz cōgenitus: vt vo-
luit plusq' cōmētatoz: sed dispositio qua corp' est semp ta-
le: vel vt multū est quedā naturalis potētia de secūda spe-
cie qualitatis per quā corpus est aptū omni vel multo tē-
pore pmanere tale. De dispōne vero vt nūc tali dicim'
q' ideo dicitur aliqua dispō vt nūc talis: q' ipsa est solū h' p
sens tēpus apta pmanere talis. patet pmo de sanitate vt
nunc: que quia remissa est et vacillās apta de facili in mor-
bum cōuertit. ideo modico tēpore est apta pmanere talis.
Et hec omnia sunt de mēte plusq' cōmētatozis. Posset
tamē breuiter et melius dici: q' ideo dicitur aliqua dispositio
simpliciter talis: q' in latitudine sue denoiatiōis obtinet
valde intēsus gradū pfectionis vel malitie. Ideo vero di-
citur aliqua dispositio vt nūc talis: q' in latitudine sue de-
noiatiōis obtinet remissus gradus pfectionis vel malitie.
Et dicitur perfectionis propter sanitates: et malitie ppter

egritudinem vel neutralitatem.

Quatum ad secūdas difficultatē. Respondet q' dno
a Gal. in littera posita est bona. patet. quia
per ipsas sufficiēter cōprehēdunt omnia sana egra vt neu-
tra: et fm suas rationes formales abinuicēz distinguūt.
assumptū patet discurredo. quia omne corp' in latitudine
sue denoiatiōis: aut obtinet intēsus gradus: aut remissus
gradus. Si primū est simpliciter tale. Si 2^m est vt nūc ta-
le. Et eodē modo arguit de causa et de signo. Notandū
tamē q' h' ita sit: nō tamē omne corpus causa vel signum
tale simplr est a causa corpore vel signo vt nūc tali reale
distinctū. patet. quia idē corpus fm plusq' cōmētatoz
est egruz simpliciter et sanū vt nūc. Et ppter hoc cōcludit
aliqui q' hec diuisio nō est realiter distinctio: sed solum
distinctioz fm rationem.

Istis visis facilis est respōso ad argumēta q'
adducta sūt ante oppositū.
Ad p'mū negando assumptū. et ad pbationē negatur q'
sub semp tali p'tineatur vt nūc tale loquēdo de ly semp.
et ly nūc in q'tuz ad ppositū spectat. Ad secūdas cōcedi-
tur fm viā plusq' cōmētatozis idē corpus esse egruz sim-
pliciter et sanū vt nūc. et negat psequētia. quia cōcludit q'
diuisio est mala. Nā hec diuisio nō est realiter distinctio:
sed solū distinctioz fm rationes p'prias. Sed tñ
h' viā gentilis negaretur q' idē corpus sit egruz simplici-
ter et sanū vt nūc. Illud enī corpus qd est egruz simplici-
ter et pessime egrū respectu alioz: et nullū tale est sanū vt
nūc. et ad pbationē admittit casus q' a. sit corpus colericū
simuz. Et cū querit vtruz a. cōparatū ad optime sanū
sit sanū egrū vel neutru. Dicitur q' est sanū: s'z esse remisse
sanuz: et valde iperfectuz respectu ipsius sicut diceremus
de albedine vt. s. ad sūmā albedinē cōparata. non enī al-
bedo vt. s. cōparata sūmē albedini est nigredo: sed iperfe-
cta et remissa albedo respectu sūmē albedinis. Ad ter-
tiuz cōceditur q' eadē causa est egra simpliciter et sana vt
nunc: sed hoc est respectu diuersoz: et hoc nō est incōueni-
ens. Ad quartū respōdet eodēz mō cōcedēdo idē signū
esse sanū simpliciter et egruz vt nūc: nec hoc est inconueni-
ens: cuz sit respectu diuersoz. Et sic p'z respōso ad argu-
menta ante oppositū.

Veritur quinto vtrū sanitas in cō-
plexione sit idēz qd bona
cōplexio. Et multipliciter arguitur q' non
articulis cōmunib'. P'imo. q' sanitas
in cōplexione: et bona cōplexio sunt genere
distincta. ergo sanitas et bona cōplexio sūt
specie et etiā numero distincta. patet p'na. et
assumptū s'lr. q' sanitas ē in p'dicamēto ad aliqd. 7. p' bicoz.
et p'plo ē in p'dicamēto q'litatis. 2° arguit sic. si sanitas i
cōplexione eēt idēz qd bona cōplexio. segit q' pariformiter egritu-
do in cōplexione eēt mala cōplexio. nō est sanuz vt pbabit. et pa-
tet p'na. q' sicut se habet sanitas in cōplexione ad bonā cō-
plexionē: ita se habet egritudo in cōplexione ad malāz cō-
plexionēz. Et sic cōcedit sequit aliqua sanitates: et aliqua
egritudines esse eiusdez speciei specialissime. psequēs ē fal-
sum. eo q' sanitas et egritudo sunt cōtraria. contraria vero
sunt que sub eodēz genere posita a se inuicem maxime di-
stant. patet. et pbatur psequētia. quia aliqua mala cōplexio
et aliq' bona cōplexio sunt eiusdez speciei spālissime sicut bona
cōplexio calida et mala cōplexio calida ledēs sensib'lr opationes.
Tertio arguit sic. Stante cōplexione eadēz nō stat sa-
nitas eadēz. ergo sanitas in cōplexione non est idēz qd bo-
na cōplexio. p'z psequētia. et asis arguit. ponēdo q' soz. cole-
ricus manēs coleric' fiat effimeras. et p'z in soz. remanere
eadēz cōplexionē. s. colicā: quō nō remaneat sanitas eadēz. vt
p'z. 4° Stante sanitate eadēz variat bona cōplexio. q' que

stio falsa. patet sequētia. et assumptū patet i casu ubi corpus colericum permute ad sanguinez permanente sanitate sub eodem gradu perfectionis etc.

Ad oppositum arguitur sic. omne corpus sanū est eucraton. g. ois sanitas ē eucrasia. patet sequētia per locum a cōiugatis.

In ista q̄stioe erūt tres breues articuli. In quorum p̄mo ponem⁹ notabilia q̄da3.

Quantū ad p̄mū articulu3 est notādum q̄ sanitas ē bona dispositio per quā corpus potest i operationes sibi debitas. Egritudo vero est dispositio preter naturā per quā imediate ledunt operationes. Et qz de istis multa sup̄ dicta sūt. ideo nō dilato sermonem.

Quantum ad secūdu articulu3 Jacobus de Sorlinio t3 istas cōclusiones: quarū p̄ma est Sanitas in cōplexioe est bona cōplexio. p̄bat. quia omne corpus sanū est eucraton. ergo omnis sanitas est eucrasia.

Secūda cōclusio. egritudo in cōplexioe est mala cōplexio. p̄batur. quia cuius temperamētū est sanitas: ei⁹ distēperamētū est egritudo. Ex quo sequit̄ q̄ neutralitas in cōplexione est mala cōplexio insensibiliter ledēs operationes. Ex quibus cōcludit̄ q̄ aliqua sanitas cōplexionalis alicui egritudini cōplexiōabili est essentialr eadem specie. patet. quia aliqua mala cōplexio calida sensibiliter ledēs operationes est eadem specie cū aliqua cōplexioe bona calida pficiēte opatiōes. S3 ista opinio nō est v̄a: et deficit multū in fundamēto. Lōtra quā arguit̄ sic. Scdm̄ ipsum omne corpus sanū est eucraton. ergo ois sanitas est eucrasia. patet p̄na s3 ipsuz per locū a cōiugatis. Et vltra. omnis sanitas est eucrasia: sed sanitas in cōpositioe est sanitas. ergo sanitas in cōpositioe est eucrasia. Et vltra. sanitas in cōpōne est bona cōpō. g. bona cōpositio ē bona cōplo. p̄na impossibile. ergo etc.

Secūdo. quia sanitas in cōplexione superaddit sibi cōplexioni respectuz qui est formale ipsius sanitatis. quoniā per illuz respectū dicit̄ sanitas ad aliquid. bona aut̄ cōplexio nullū icludit respectū. ergo sanitas in cōplexioe nō est bona cōplexio. Nec vcruz videtur qd̄ dicit̄ Jacobus. v3. q̄ sanitas et egritudo sint eiusdem speciei specialissime. nam si hoc esset ver̄ sequeretur q̄ sanitas esset egritudo et cōuerso. p̄na falsuz. et tenet cōsequētia. quoniā species specialissima p̄dicatur in quid de individuis eiusdem speciei. Si ergo sanitas p̄dicabitur de a. sanitate p̄dicabitur etiā de b. egritudine: que per te est eiusdē sp̄ei cū a. sanitate. g. ista opinio nō est vera.

Quantū ad tertiu articulu3 est notādum q̄ tres sunt nature in quibus cōsistit sanitas: egritudo: vel neutralitas. sc̄ cōplexio: cōpositio: et vnitas. et s3 distinctionē istarū naturarum fit distinctio sanitatū per quē modū dicim⁹ q̄ aliqua est sanitas in cōplexioe: aliqua in cōpositioe: et aliqua i vnitate: et eodē modo dicit̄ de egritudine et neutralitate. 2º notādum q̄ sanitas dicit̄ duo. p̄mo relationem siue respectum per quē ipsa ponit̄ in p̄dicamēto ad aliquid. Secundo dicit̄ fundamētum siue materiā relationis. Materiale ergo ipsius sanitatis: nō est nisi natura in qua p̄prie dicitur sanitas p̄sistere. Formale vero ipsius sanitatis est respectus quē icludit: p̄pter quod sanitas ponit̄ in p̄dicamēto ad aliquid ratione forme: et in p̄dicamēto qualitatis ratioe matricie et nature i qua consistit. Et fm̄ hec notata sit p̄ma cōclusio. Sanitas in cōplexioe materialiter est bona cōplexio. patet. quia fundamētū eius est natura que est cōplexio. Secūda cōclusio. Sanitas in cōplexione nō est bona cōplexio formaliter. p̄batur. quia sanitas in cōplexione nō est formaliter nisi respectus per quē sanitas dicit̄ ad aliquid. Vel est sanitas formaliter p̄-

pter illum respectuz per quē ponit̄ in p̄dicamēto relationis. ergo etc. patet sequētia. quia sanitas per naturā complexionalē nō ponit̄ in p̄dicamēto ad aliqd. Et similes cōcōclusiones possunt poni de egritudine et neutralitate.

¶ Istis visis facilis est respōsio ad argumēta adducta ante oppositum. Omnia enim illa cōcludunt verum sicut tenemus nos hic.

¶ Questio. VI.

Veritur sexto vtruz omne corpus sanum simpliciter sit tale a generatioe. Et arguitur multipliciter q̄ sic. p̄mo. Nulluz corpus sanū simpliciter potest esse tale ex tēpore: et aliquid est sanum simpliciter. ergo quodlibet tale est a generatioe tale. Sequētia bona. et assūptū

pro maiori parte p̄bat. quia si ē possibile aliquod corpus esse sanuz simpliciter ex tēpore ponatur in esse: quod nunc p̄mo factuz sit a. corpus sanū simplr ex tēpore qd̄. i. sit reductum ad temperamētū in extremo terminato ad calidū et in p̄mo istati cōsistentie: et sit b. in eodē extremo in p̄mo istanti cōsistentie sanū simpliciter a generatioe. Et arguit̄ sic. Melius humidū est humidū. b. q̄ humidū. a. ergo p̄fectius est. b. q̄ a. et b. est in extremo remississimo latitudis tēperātie eiusdē etatis et sexus cū a. sano simpliciter ex tēpore: et sūt alia paria vt pono i casu. ergo a. est extra latitudinem tēperātie. Clarissima sequētia est. et assūptuz arguit̄. quia si a. fuisset a ḡnatioe tēperatū: sicut b. habuisset humiduz ita p̄fectū sicut b. in p̄mo istati cōsistentie: sed nūc nō habet humidū ita bonuz sicut tūc: eo q̄ p̄tinue restaurauit deterius q̄ restaurasset si fuisset tēperatuz.

Et etiam in p̄ncipio habuit deterius. arguit̄ tunc sic. a. corpus habuit humidū deterius in p̄ncipio ḡnatiois q̄ b. et cōtinue restaurauit deterius q̄ b. eo q̄ cōtinue restaurauit humidū distēperatū. b. vero tēperatū. ergo in fine habet a. humidū etiā deterius q̄ b. sed b. habet humidū tēperatuz in extremo remississimo latitudis tēperātie. ergo a. habet humidū extra latitudinē tēperātie. et per p̄ns imperfectius: cū alia sint paria. Secūdo. oē corpus sanū simpliciter est semp tale: vel vt multū tale: sed qd̄ nō est a ḡnatioe tale nō est semp tale: vel vt multū tale. ergo quod nō est a ḡnatioe tale nō est simpliciter tale. Tertio arguitur. p̄cise per eandē dispositionē est corpus sanū simpliciter per quā viuūt: sed cuiuslibet viuētis dispositio qua viuūt est a generatione cōtracta. ergo et quelibet dispositio q̄ corpus est simpliciter sanū est a generatioe etiā cōtracta. patet sequētia. et assumptū pro omni parte est per se notum. Quarto arguitur sic. Egritudo vt nunc et sanitas simpliciter sūt opposita: et esse tale ex tēpore: et eē tale ex generatioe sunt opposita: et omnis egritudo vt nūc ē talis ex tēpore. ergo qlibet sanitas simpliciter est talis a ḡnatioe. p3 sequētia. et assūptū etiā p̄ omni parte.

In oppositum arguit̄ sic. corpus optime sanuz leuiter egrotans potest curari: et ad temperamētū reduci: sed h3 sanitas ad quā corpus illud reducitur est cōtracta ex tpe: et nō a ḡnatioe. g. etc.

In ista q̄stione erunt tres articuli. In quorum p̄mo ponemus notabilia q̄da3.

Quātum ad p̄mū articulu3 notāt moderni q̄ sanū simplr qd̄cūq̄ est corpus habēs optimaz sanitatem: qz maxime fixaz et habituata cuiuscūq̄ alteri⁹ corporis respectu nō eiusdē denominationis cū3 alijs paribus. Et notanter dicitur nō eiusdem denominationis propter sanitates vt multum: que absolute non est perfectarum operationuz productiua cuiusq̄ alterius sanitatis respectu: quia non respectu sanitatis semper: sed cuiuscūq̄ alterius sanitatis que nō denotāt simpliciter talis.

Et dicitur cum alijs partibus: quod non convenit aliquam sanitatem: ut nunc aliqua sanitate simpliciter est perfectior operationum potestatem: sicut est sanitas corporis colerici in etate iuventutis respectu decrepiti optime sani. Et notandum quod si sanitas simpliciter est divisibilis in sanitatem semper: et sanitates ut multum: que quod ad invicem differant dicitur inferius. Et notandum ut etiam notant moderni quod per ex generatione equo capitur. Quibus enim importat circumstantiam temporalem: sicut cum dicitur quod for. ex generatione fuit sine testiculo dextro: aut sine pillis: vel sine dentibus. Quibus vero importat causalem circumstantiam: ut dicitur. for. ex generatione fuit podagricus vel leprosus: quia a principio generationis contraxit causam: merito cuius in principio vel secundo anno factus est leprosus vel podagricus. Quibus vero importat modum inherentie dispositionis ad subiectum: puta perfectio: nis: fixationis et intentionis eius in subiecto: quemadmodum dicitur aliquem exercere aliquam artem a generatione: sicut ut multi dicunt de aliquo bene equitate: quod est natus super equo.

Quantum ad secundum articulum dixit Jac. de forlivo quod permanere sanus vel actu permanere sanum per totum decursum omnium etatum: non est de ratione formalis sani simpliciter. per quod hoc appetit sano ut nunc. Et dixit etiam quod est tale ex generatione: ut per ex generatione notat modum inherentie dispositionis ad subiectum: puta modum perfectionis et fixationis et intentionis est de ratione formalis sani simpliciter.

Sed ista opinio non est vera: quia habere aptitudinem ad esse sanum per totum decursum omnium etatum respectu causarum contra occurrit tam calidarum quam frigidarum: humidarum seu siccarum non est nisi ex fortitudine virtutis potentis omnibus predictis causis resistere: quod non reperitur in sano simpliciter.

Alia est opinio plusquam commentatoris volentis. quod omne sanum simpliciter est tale a generatione cuius fundamentum est: quia sanitas simpliciter conascitur: sicut et vita cuius signum est nullis redit corporis ad sanitatem cum perdit fuerit si corpus dimissus fuerit sue nature. Et hac de causa Hal. diffinitur sanum simpliciter per esse a generatione: eo quod dispositio simpliciter talis que corpus est simpliciter tale est ut habet solum cognoscitur. Et autem conascitur sanitas: sicut et vita per plusquam commentator: quia res non naturales comparate ad corpus sanum: aut comparatur ut servantes: aut ut reducetes: vel ut efficietes. Si ut conservantes: que conservant sanitatem in eodem in quo prius fuit: et sic sanitas fuit contracta a generatione. Si ut reducetes. ergo reducitur persistere sanitatem ad meliorem: et sic presupponit ante reductionem sanitas. Si vero comparant ad efficietes: cum efficere sanitatem non sit aliud quam corpus reducere vel renovare ad propria et naturalem eius dispositionem: sequitur quod ante omnem sanitatem effectivam precessit sanitas. et per prius sanitas nascitur sicut et vita. Et ista positio non est vera: et eius falsitas apparebit in tertio articulo.

Quantum ad tertium articulum est aliter dicendum. Pro cuius declaratione est sciendum quod per sanum simpliciter: ut dicit Hal. intelligere debemus quodcumque corpus: maxime eucraton in simplicibus et primis particulis: et maxime coequale in organicis que ex simplicibus componuntur. Et per hoc quod dicitur eucraton et coequale tangit generis vel hoc totum ponit loco generis: quia vniu. nomine vtriusque significatio non reperitur. cum hoc. n. convenit sanum simpliciter cum sano ut nunc: quoniam sanus ut nunc est corpus eucraton in simplicibus et primis particulis et coequale in organicis. Sed per illam particulam maxime tangit differentiam per quam sanum simpliciter differt a sano ut nunc. nam istud sanum ut nunc sit eucraton et coequale: non tamen est maxime eucraton et maxime coequale. Simpliciter vero et prime particule quibus principaliter provenit eucrasia seu bona proportio sunt: ossa: cartilaginee: nervi: chorde: pancreatici: ligamenta pinguedo: et caro. Per membra vero organica intelliguntur membra instrumentalia ex predictis sibi constituta: quorum quatuordecim sensibilem assuperis parte non erit toti conciano in nomine et diffinitione sicut accidit de membris sibi. non. n. quilibet pars man

est manus: nec quilibet pars capitis est caput: sicut quilibet pars carnis est caro: et quilibet pars ossis est os. Talia autem membra organica dicuntur membra instrumentalia: eo quod sunt instrumenta ad complendum motus et operationes ipsorum. nam membra constituta non sunt simpliciter instrumenta ad complendum motus: sed sunt solum instrumentorum ad complendum motus: et ista membra instrumentalia appellantur membra formalia: quia forma que est anima maxime in talibus existit membris: et cum eis operatur. membra vero simplicia que sunt materia ex quibus instrumentalia componuntur non sunt proprie in creatione sua de intentione nature: nisi propter instrumentalia. nam inuameta simplicium membrorum in creatione ipsorum non sunt nisi per instrumentalia. vnde anima per nutrimentum non saluat et complect membra simplicia nisi per instrumentalia saluentur et compleantur. Et hoc est quod voluerunt Aristoteles et plures antiqui eius expostores dicentes quod nutritio et augmentatio sunt sine partibus formales et non materiales. nam partes materiales fluunt et refluunt. partes vero formales non fluunt nec refluunt. Non enim mutantur sicut simplicia ut caro: nervus: et huiusmodi. Si enim auferatur aliqua pars carnis: aut nervi: aut vene renascuntur: ut docet experientia. non autem renascitur caput: aut crus: aut manus si incidatur. Necque etiam nam vitæ venis et arterijs nisi ad quoddam obsequium instrumentaliu: ut Galienus dicit in 3. libro. quod ad musculos veniunt veluti quidam rivus non compleret eorum subam: sed servientes ad conservationem. nervus vero vitæ nam ad ferendum sensum et motum a cerebro ad musculos: necque arterie evadunt suo motu dilatationis et restrictionis spiritus: et calorem naturales propter seipsas: sed propter preservationem caloris in principalibus membris et in alijs. Quibus vero vitæ nam non ad motum: sed ad adiutorium quoddam motus: quod sunt sustentaculum in motu: et ita de alijs omnibus simplicibus membris oportet dicere. vnde quod ista anima eis. ad quoddam finem: quod non ad principales actus anime: sed solum ad servietiam ad actus principales non dicuntur membra simplicia instrumentalia simpliciter. nec bec membra priviata: ut caro: nervus: et reliqua participat actu anime: qui est vita. s. nutriti: augeri: sentire: et movere: nisi sicut materia membrorum organicoz siue instrumentaliu. Intentione. n. anime est facere: vivere: nutrire: et augere organica. non autem simplicia: nisi propter bec instrumentalia. Et bec omnia partibus collecta sunt de mente Anic. et partim de mente plusquam commentatoris. De visis fit bec prima conclusio. impossibile est aliquod corpus sanum simpliciter esse tale a generatione. i. a principio generationis. probatur. quodlibet corpus sanum deducto impedimento est perfectum in etate iuventutis que in etate infantie: ut docet experientia. ergo maior et perfectior est sanitas in iuventute quam in etate infantie. Et confirmatur: quia sanitas simpliciter non absoluitur a maxima eucrasia: nec maxima coequitate: ut dicitur est de mente Galienus supra. sed maxima eucrasia: et maxima coequitas non potest reperiri in principio generationis: cum coequitas iter ceteras non regrat debita quantitate quam nullum corpus a principio generationis habet: ut testatur experientia. propter bene regrat augmentum ut corpus debita quantitate accrat. Et eodem modo per de proportione. vnde quod a principio generationis non potest esse optima eucrasia: cum hoc non possit argui: nisi ex perfectione operationum que meliores sunt in etate iuventutis quam in etate infantie. De cuncta conclusio sequens ex ista est. Omne corpus sanum simpliciter est tale ex tempore. per ex predicto. et etiam arguitur ratione: quia maxima eucrasia: et maxima coequitas non reperiuntur: nisi post pueritiam ut argui potest ex perfectione operationum: et ex his que adducta sunt in precedenti conclusione. Tertia conclusio. ista sit ipsibile tamen est quod a generatione aliqua sanitas contrahatur: probatur. quia immediatum principium operationis non est nisi sanitas. Cum ergo in principio generationis incipiat operari. ergo in principio generationis est aliqua sanitas. Secundum quod sanitas non est remissiva nisi propter aliquam dispositionem sibi contrariam: et eidem repugnantem. ergo sicut sanitas est remissior: ita illa dispositio sibi repugnans est intensior. ergo si in principio generationis est corpus sub non gradu sanitatis

Ad 2^m negat 2^a. et cum arguitur sanum ut nunc potest durare tale per totum decursus suarum etatum. g. r. negat iterum 2^a. l. 3. n. sanum ut nunc possit durare tale per totum decursus suarum etatum ex bonitate regimii: non tamen aptum est durare tale per omnes suas etates: ita quod per eius naturales potentiam et sanitatem causis contra occurrentibus sit aptum resistere ne trabatur ad lapsus. Ad 3^m dicitur inferri quod sanitas ut nunc sit egritudo simpliciter vel neutralitas simpliciter. Ad 4^m potest concedi quod sanum ut nunc potest esse neutrum tertium significati: nec hoc est inconueniens. quare r. Questio. VIII.

Veritur octavo utrum repibile sit aliqd corpus semp sanum. Et arguitur multiplex quod non argumētis cōibus. Primo. non est posse aliqd corpus per omnes suas etates decurrere: quoniam illud cadat in egritudine. g. qd falsa. p. 3. 2^a. et assumptum probatur. quod necio cuiuslibet puero antequam ad inuēturē pueniat plime accidit egritudines: sic solo gignitur in emissione dētiū cum dolore forti. mulieribus et imēius accidit dolor in partu: et in fractiōe eugy quā deuirginantur. 2° quod data veritate quōnis sequitur quod alicui corpus vel membri opatiōes in casu totali auferuntur: quibus nunquam pternaliter diminuantur. 2^a falsa. quod tunc fieret transitus de extremo ad extremum: et non per medium. et arguitur 2^a ponēdo. for. semp fuisse sanum per omnes suas etates usque ad p̄sens istas: quod est p̄m non eē eius. 2^a 2^a. nā for. et cuiuslibet membri eius opatiōes in hoc istati sūt totali ablate quod immediate ante hoc istas fuerunt pfectissime: eo quod immediate ante hoc for. fuit sanum. 3° g. r. 3° ipse est aliqd corpus vniuersas opatiōes habere pfectissimas. g. qd falsa. p. 3. 2^a. et assumptum colligitur de mēte Sal. 3. huius. vbi inquit. Si non oīus opationū sensibilis lesio determinat egritudinē a sanitate. sed 3° dispōnis quilitatem tū agnoscat: tūc necius est sempiternē passiois recipi dogma nullo optimas habere opatiōes vniuersas. Et 2^a firmat auctē eiusdē. 2° huius in p̄ma pte. Quibus his sensu diiudicatis vbi expresse vult optimā sanitatē non pmanere:

In oppositum

(nisi s̄m sensus iudicium. est sentētia Sal. in littera.

In q̄stione ista

erunt tres articuli. In quoz p̄mo ponem⁹ notabilia. In secundo optiones. Et in vltimo r̄ndebimus ad questū.

Quantum

ad p̄mū articulū notat moderni. quod dupliciter potest dici aliqua sanitas optima. p̄mo quod pfectissimaz opationū pductiua respectu cuiuscunq; alteri: siue eiusdē: siue alterius fuerit etatis: quā solam equilitatē sc̄bi modi dicim⁹ optimā sanitatē. 2° mō. quod cum alijs pibus ē maxie fixa: et pfectarū opationū pductiua cuiuscunq; alterius respectu non eiusdem denominationis in latitudine sanitatis. Et dico notanter alijs paribus: quia 1³ sanitas simplr sit respectu sanitatis ut nūc: ceteris paribus in etate et alijs pfectissimaz opationū pductiua. sanitas tū ut nūc corpis colerici i tpe iuuetutis ē pfectioz opationū pductiua quā sanitas simplr etas decrepitate.

Quatum

ad 2^m articulū tenuit Jac. istas 2° conclusiones. Primo. non oīs sanitas semp est sanitas optima p̄mo mō. p. 3. quod sanitas aliqua senis est sanitas sp̄: quod tū non est sanitas optima p̄mo mō. 2° quod quilibet sanitas sp̄ est optima sc̄do mō. p. 3. quod a quilibet tali ceteris paribus apte sunt puenire pfectissime opatiōes cuiuscunq; alterius respectu non eiusdē denoiatiōis. 3° 2° sc̄lo. Dabile est aliqd corpus semp sanum. probatur. quod dabile est aliqd corpus sanum: quod in quocunq; eius etate est pfectissimarū opationū pduc⁹. et go r. p. 3. 2^a. et assumptum probatur. quod corpus merito dispōnis agnatiōe sc̄te habēs in pncipio iuuetutis equilitatē sc̄bi modi habuit in pueritia sanitatē optimā respectu alioz pueroz: et in iuuetute: senectute: et etate decrepita similiter. g.

Ex quibus iuxta positionē colligitur primo. quod per aliquas causas corpori aliquas occurrentes potest corpus ad mortē pducī: quod quod taliter occurrentes non potest ad egritudinē vel neutralitatē pducī. p. 3. nā per causas corp⁹ debite et naturaliter resoluentes eidē debite occurrentes: corp⁹ tādē ad mortē pducitur: per quas ut p. 3. non caderet in egritudinē. Sequitur 2° quod non necessario ante mortē auccedit neutralitas vel egritudo. Sequitur 3° quod alicui corpus opatiōes sunt totaliter ablate: que immediate ante tēpus p̄sens erant simplr sane. Sequitur 4° quod non necio quālibet opationū ablationem antecedit corp⁹ pternalīs diminutio vel corruptio. p. 3. in moriēte morte nāli. 3° ista positio 1³ sit tolerabilis: non tū h. 3. p̄p̄a pncipia quibus fundet: ut apparebit in tertio articulo: nec ista sua correlaria sunt vera: ut mōstrabitur inferius cum determinabitur de egris.

Quantum

ad tertium articulū est notādū. quod per corpus sanum semp debemus intelligere corpus maxime eucraton: et maxime coequale: ut Sal. in lra diffinit. Et h. diffinitio corpis sani semp est causalis dicēs. pp quid. et non dicēs quid. Et ideo hāc diffōnē ppter qd d. 3. p̄cedere alia diffō q̄ dicat qd est. ergo corp⁹ sanū semp ē corp⁹ quod merito dispōnis quā h. 3. aptū est omni tpe pmanere sanū ppter eē maxie eucraton: et maxie coeque. 2° est hic notādū. quod duplex est sanitas. vna sūma: et alia cū latitudine. Sūma est sanitas simplex sine alteri: alicui ad ijectione. Illa autē que ē cū latitudine est duplex. vna quod eucratas et sine quārela pducit opatiōes. et alia est quod euz quārela et discratas pducit opatiōes. Et totū hoc colligitur de mēte Sal. p̄mo de regimie sanitatis: pfecta quod certissimā h. 3. eucratas non est de cōsideratiōe medici: ut inqt Sal. loco allegato. hec enī aut nunquā fuit in alia corp⁹: aut si ynq; fuit neq; pusillo: neq; instati t̄pis permāsit: sed in ictu oculi: et in vnoquoq; momēto alterat non h. 3. eodē mō. Sanitas ergo que ē de cōsideratiōe medici ē illa quod est cū latitudine: et illa que eucratas et sine quārela h. 3. opatiōes est sanitas vt multū. que vō h. 3. discratas et cū quārela est sanitas vt nunc. quod tū sanitas vt multū non h. 3. lesionē s̄m sensus: 1³ aliq; habeat. id est et optimā sanitatē appellam⁹. Dis visis sit hec p̄ma 2° sc̄lo. reperibilis est sanitas semp talis. probatur. quod repibilis ē pplexio et cōpositio optia. g. r. p. 3. 2^a. quod corp⁹ semp tale vt dictū est de mēte Sal. est maxime eucraton. et maxime coeque. Et assumptū arguitur. quod quozcunq; repibilia sunt extrema repibile est mediū iter illa: 1³ humane cōplexiōis reperim⁹ extrema pessima. g. repibile est mediū optimū. 2° in oī genere est dare vnū p̄mū quo oīa mēsurant alia et cognoscunt. tale autē est quod est optimū in illo genere et simplicissimū: vt vult Arist. io. meta. g. in ḡne cōplexionū est dare vnū p̄mū ad quod oīa alia referunt: 1³ tale non est nisi p̄plo optima: eo quod deterri⁹ semp ē ḡra melioris. et silr arguitur de p̄pōne. 3° quod non est verisile nām intēdis se cōplonem humanā: et in meliori illius p̄plonis defice/re. 2° 2° sc̄lo. repibile est corpus semp sanum. probatur. repibile est corp⁹ maxie eucraton: et maxime coequale. ergo r. p. 3. 2^a. et assumptū etiā ex p̄cedēti cōclusionē.

Nūc facilis

est respōsio ad argumēta ante oppositū. Ad p̄mū negat 2^a: eo quod non dicitur corpus sanum sp̄. quod non possit egrotare: p̄r. n. vulnerari et icidi. 1³ dicitur id quod ē maxie eucraton: et maxie coeque. Possit et dici. quod deducto ipedimēto causari extrinsecap nāe quod non necio corp⁹ ante iuuetutē plurimas incurrit egritudines. Et ad p̄bationē dicitur. quod solutio ginguarū in etate plantatiua dētiū non est dolorosa: cū sit a nā mere nāliter operante. et hoc in tēperato corp⁹ et quocunq; alio: nisi p̄ accidēs ex confluxu humorū genere et mala pplexio: que sit causa dor

lois. Et sicut dicitur de partu naturali. De ruptura autem cuncta querat a mulieribus per certificationem maiorem. ipse enim cum sint aialia futibilia multum de hoc respondendum. Sed nos inferius tenebimus: quod impossibile est corpus produci ad mortem quantumcumque naturalis cause occurrat: quoniam plus in egritudine cadat. Ex hoc tamen non arguitur non reperiri corpus sanum semper. Ad secundum iuxta eandem viam sequitur: quod alicuius corporis operationes sunt totaliter ablatae: quibus nunquam fuerit permanenti diminute. Ad tertium respondetur secundum veritatem nullum corpus in quacumque etate habere operationes perfectissimas universales: propter quod oportet de sanitate corporis iudicare secundum sensum: secundum regulam Galeni. et non secundum veritatem: siue secundum naturam rei. nullum enim corpus est. quod in rei veritate non sit lesum.

Questio. IX.

Veritur nono vtrum diffinitio sani ut multum sit bona qua dicitur. sanum ut multum est corpus ab optima sanitate derelictum: non tamen multum. Et arguitur multipliciter quod non argumetur contra. Primum: quod secundum hoc sequeretur quod neutrum primum significati factum tale ex sano semper esset sanum ut multum. secundum est falsum: et contra Galeni supra textum. xvi. commentum. et arguitur contra. ponendo in casu quod a. corpus sanum simpliciter sit secundum complexionem sanum ut multum in extremo perfectioni sanitatis ut multum. secundum vero compositionem sit sanum semper in extremo perfectissimo latitudinis sanitatis semper. et per in casu a. corpus esse sanum simpliciter: ex quo secundum omnem naturam est sanum simpliciter. Quod tamen non sit sanum semper. probatur. quod non est maxime eucraton: et maxime coequalis: nec etiam est sanum ut multum: quod aliquo sano semper a. corpus est perfectius: suppositis et ceteris paribus. ergo per contra. et assumptum arguitur. ponendo. b. eiusdem etatis et sexus: cum a. semper sanum in extremo remississimo latitudinis sanitatis semper. et arguitur sic. Compositio a. plus excedit compositionem. b. quam complexio. b. excedat compositionem. a. ergo aggregatum ex complexione et compositione. a. excedit aggregatum ex complexione et compositione. b. et per contra. a. est perfectius. b. quod erat probandum. Tertio. aliquod corpus sanum semper est derelictum ab optima ratione. ergo aliquod corpus sanum semper est sanum ut multum. per contra si diffinitio est bona. secundum tamen est falsum. et contra probatur. quod sanum semper in extremo remississimo latitudinis sanitatis semper est derelictum ab optima ratione: quod obtinet extremum intensissimum eiusdem latitudinis: ut per. g. et c.

In oppositum est sententia Galieni in littera text. commentum. xi. zo.

In ista questione erunt tres articuli. In primo ponemus notabilia quaedam. In secundo opiones. Et in tertio respondendum ad questum.

Quantum ad primum articulum notat moderni. quod per optimam sanitate duo intelligere possumus. primo idifferenter quolibet sanitate prout in latitudine sanitatis simpliciter diuisa latitudine sanitatis simpliciter in sanitate ut multum: et sanitate ut semper. et secundum solam sanitate semper cuius respondet extremum perfectissimum in latitudine sanitatis simpliciter. Ex quo per. quod sanum ut multum esse derelictum ab optima sano. potest etiam intelligi dupliciter. primo ab optime sano existente in extremo sanitatis semper. et a quocumque sano simpliciter in latitudine sanitatis simpliciter constituto. Secundo notandum. quod in apud medicos aliquis lapsus sit insensibilis: tamen cum nullus talis lapsus sit simpliciter per indiuisibile non repugnat aliterque tale aliquo tali esse maiore vel minore in quacumque positione volueris: propter quod non valet ista contra. tam. a. b. insensibilis labuntur a. c. ergo. a. et b. qualiter labuntur a. c. et tertio notandum. quod immediate sub sano extra. et totalis eius latitudi-

nez situat neutrum primum significati secundum metes plusquam commentatois: quod vtrique dicatur vere neutrum vel non dicatur inferius.

Quantum ad secundum articulum tenuit Jacobus de Forlino istas conclusiones: quarum prima est hec. Capiendo optime sanum pro sano semper tamen sanum ut multum quod neutrum primum est derelictum ab optime sano. per. quod cuiuslibet istorum dispositio est imperfecta respectu dispositionis sani semper. Et secundo conclusio. Capiendo optimam sanitate idifferenter per quolibet sanitate simpliciter sanum ut multum non est derelictum ab optima sanitate. Ultima conclusio. Quod diffinitio sani ut multum a Galeni in littera posita cum debitis supplementis intellecta est bene posita. per ista opinio. licet sit tolerabilis: non tamen ruderet ad quoniam est metes Galeni ut videbitur in. 3. articulo.

Ideo quantum ad tertium articulum est notandum quod corpus ab optima sanitate deficientium quedam deficient secundum sensum et veritatem. quedam vero secundum veritatem et non secundum sensum. Corpora deficientia primo modo sunt sana ut nunc: egra ut nunc: neutra ut nunc: neutra simpliciter: egra simpliciter: de quibus inferius erit sermo. Deficientia vero secundo modo sunt sana ut multum: que quod eorum operationes sunt tales quo ad sensum operationibus corporum sano semper iudicata sunt esse sana simpliciter. Quocumque ergo corpora ab optima compositione deficient secundum veritatem: et non secundum sensum sunt sana simpliciter. Ex quo per primo quod cum lapsu permanenti secundum quolibet parte et secundum omnes naturam potest stare sanum simpliciter. Et quolibet corpus intra latitudinem sanitatis simpliciter inclusum. per. quod non per quolibet lapsu permanentem quantumcumque modicum est quolibet corpus sanum simpliciter ab optima sanitate deficiens secundum veritatem et secundum sensum. Per. quod ista contra non valet. a. corpus est permanentiter insensibilis lapsus ab optima sanitate vel distant. ergo est neutrum. per. quod non quolibet lapsus permanentis facit corpus ab optima sanitate secundum veritatem: et secundum sensum deficere. sed non est corpus neutrum nisi ab optima sanitate secundum veritatem et secundum sensum deficiat. Et per. quod per multum distare et per non multum distare ab optima ratione debeamus intelligere. per multum. n. distare intelligit Galeni. secundum veritatem et secundum sensum deficere. Per non multum vero solus secundum veritatem. Et hec omnia sunt de metes Galeni collecta in pluribus dictis eius. vnde procedit Galeni. sanum ut multum esse secundum veritatem lesum: si tamen secundum sensum. Procedit et quod iudicium medici de sanitate et egritudine debet esse secundum sensum: et non secundum veritatem: quoniam si secundum veritatem fieret iudicium de sanitate periculum esset semperne passionis irepere dogma. In istis visis sit hec prima. Diffinitio sani ut multum est bene posita. probatur. quod per istam diffinitionem sufficienter explicatur essentia diffinitio. per. quod assumptum declaratur discurrendo per pres diffinitionis. per. b. n. quod de eucraton tamen genitum: et per. quod de ab optima ratione derelictum: tamen omnia quod qua sanum ut multum differt a sano semper. Et per. quod de si multum differt a sano ut nunc: ergo ut nunc: neutro ut nunc: neutro simpliciter: et ergo simpliciter: que omnia sunt ab optima sanitate derelicta multum: cum ab ea deficiat secundum veritatem et secundum sensum.

His visis facilis est ratio ad argumeta contra oppositum. Ad primum negatur. neutrum enim primum significati: licet insensibilis distet a sano semper: vel a tota latitudine sanitatis simpliciter: tamen multum distat a sanitate simpliciter: cum distet secundum veritatem et secundum sensum. Ad secundum dicitur. quod casus implicat. non enim est posse quod aliquod sanum ut multum sit in extremo perfectissimo sanitatis ut multum veri. sanitas enim ut multum extreme intensum terminat ad sanitatem simpliciter exclusive. per quod procedit quod quantumcumque corpore sano ut multum dato quantumcumque perfectio debile est sanum ut multum perfectio. per. quod per quantumcumque modicum distet aliquod corpus sanum ut multum a sano semper potest aliquod aliud corpus sanum ut multum minus distare: sed quanto vniu corpus alio minus distat a sano semper tanto est perfectius. Et ad tertium dicitur. quod nullum sanum semper est derelictum ab optima ratione vel sanitate simpliciter. Sanitas enim secundum metes Galeni in latitudine sanitatis obtinet extremum intensum punctualiter et non cum latitudine. et de hac sanitate semper dixit Galeni de regie sanitatis. Quid. X.

Veritur de clo vtrū diffinitio egrī simpliciter sit bñ posita.

Et arguitur multipl̄ q̄ non. p̄mo. h̄s diffō cōpetit sano vt nunc. ergo. p̄s p̄na. 2 assūptū arguit. q̄ sanū vt nūc est corpus a gnātiōe distēperatū in simplicibus 2 p̄mis particulis: aut nō coequale in organici: aut in vtrifq̄. ergo sanū vt nūc est egrū simplr vt si diffinitio est bona. p̄s p̄na a diffōne ad diffinitū. 2 assūptū est manifestus de corpe colericissimo sibi sano. Et sc̄do. hec diffinitio p̄petit neutro sc̄di significati 2 etiā terty. q̄ r̄c. p̄s sequētia. 2 assūptūz similr. eo q̄ tā neut̄z secūdi q̄ terty significati. est a generatione distēperatū in simplicibus 2 p̄mis particulis r̄c.

In oppositum

erunt tres breues articuli. In quoz p̄mo ponemus notabilia q̄dā. In 2º opiones. In 3º vero respōdebim⁹ ad q̄sitū.

In q̄stione ista

ad p̄mū articulū est sciēdū. q̄ ista diffō possit a Hal. in littera fm varias opiones variab recipit iterptatiōes. ponūt eni qdā egritudinē simplr esse lapsū nālē: qdāz vero p̄ternālē. Et fm hoc aliqui p̄suerunt egrū simpliciter esse in latitudine sanoz cozpoz. quidā vero solū in latitudine vere egrorum.

Quantū

ad sc̄dm articulū tenuit plusq̄ cōmētator. q̄ egritudo simplr nō ē nisi lapsus nālīs ab optima sanitate sensiblr derelictus. Et s̄z hoc dicit. q̄ diffinitio Hal. est bene posita. 2 est sic itelligēda. Egrū simpliciter est cozp⁹ a gnātiōe nālīter sensiblr distēperatū in simplicib⁹ 2 p̄mis pticul: aut nō coeqlē i organic: aut i vtrifq̄.

Quantū

ad tertiū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Et ad pbationē cū dī. sanū vt nūc est corpus r̄c. q̄ negat p̄na. q̄ nō supplētur oēs particule que debēt poni in diffōne: puta. Egrū simplr est corpus a gnātiōe maxime p̄ternālīter distēperatū in simplicib⁹ 2 p̄mis particulis r̄c. tale aut nō ē sanū simplr vt nūc. Et ad 2º pōt cōcedi. q̄ aliq̄d neutrū sc̄di significati est egrū simpliciter: nō tñ q̄libet nisi illud in quo reperunt particule in predicta diffōne posite. Et s̄lr de neutro terty significati. quare r̄c.

Veritur vndecimo vtz oē corpus egrū simplr sit sanum vt nūc.

Et arguitur multipl̄ q̄ nō. p̄mo sic. nulla egritudo est sanitas. ergo nullū egrū est sanū: 2 p̄ p̄mis nullū cozp⁹ egrū simplr ē sanū vt nūc. p̄s p̄na. 2 assūptū arguit. q̄ sanitas 2 egritudo sunt cōtraria. nullū autē cōtrarioz de altero p̄dicat. Et q̄libet dispositio simplr talis ē fixa 2 de difficili remouibilis a subiecto. ergo si eadem dispō est egritudo simplr 2 sanitas vt nunc. sequit̄ q̄ eadē dispō est fixa 2 nō fixa de facili 2 de difficili remouibilis a subto: q̄d est impossibile. Et q̄libet sanitas est dispō naturalis: q̄libet egritudo est dispositio p̄ter nāz: s̄z nulla dispositio p̄ter nāz est naturalis. ergo r̄c.

In oppositū

arguit sic. Egrū simplr ponit̄ in latitudine sanitatis. ergo est sanū: s̄z nō est sanū simplr. ergo est sanū vt nūc. p̄s p̄na. 2 assūptū est Hal. 2º bui⁹: vbi ingt. Et diuidit̄ toti⁹ sanitatis latitudo in tres partes: q̄rū vna est sanoz. 2º egroz. 3º neutroz. Et 2º cozpi sano vt nūc cōpetit descriptio egrī simplr. q̄ sanū vt nūc ē egrū simplr. p̄s p̄na. 2 assūptū arguit. q̄ cozp⁹ sanū vt nūc ē a gnātiōe distēpatū in simplicib⁹ 2 p̄mis pticulis r̄c.

In ista q̄stione

erunt tres articuli: in quoz p̄mo ponent̄ notabilia q̄dāz. In sc̄do opiones. Et in vltimo respōdebim⁹ ad q̄sistū.

Quantū

ad p̄mū est notādū. q̄ nō repugnat vnam 2 eadē dispōne numero diuersis extremis cōparatā 2 distinctis respectu vnius eē denomināda facile mutabilē: q̄ tñ respectu alteri⁹ dicit̄ de difficili mobilis: vt dispō colericissimi est facile mobilis ad se. ad sanitates tñ simplr dicit̄ de difficili mobilis. Et 2º notādū. q̄ egritudo cōsuevit capi dupliciter fm mētē plusq̄ cōmētatoris. p̄mo p̄p̄e 2 p̄cipue p̄ dispōne p̄ter nām imediate sensiblr ter ledēte opatiōes. 2º magis cōiter p̄ q̄libet dispōne siue nālī: siue p̄ter nām: q̄ cozpus imediate sensiblr in opatiōib⁹ deficit respectu opatiōnū sibi debitarū: vt nālīter sensiblr labit̄ ab optime sano: q̄līter cozpus valde colericū: 2 si debitas sibi p̄ducat opationes. egrū tñ cozp⁹ appellat̄: eo q̄ respectu optime sani eius opationes sensiblr ter ledunt. tale ergo cozpus nō ē respectu optime sani denominādū sanū. q̄ respectu illi⁹ nō est eucaton: nec coeqlē. erit q̄ respectu eiusdē egrū vel neutrū: s̄z nō neut̄z: quia sensiblr lapsus ē ab optie sano: vt pono. ergo egrū.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Quantū

ad p̄mū articulū est dōm sequēdo viā hētilis. q̄ p̄ egrū simplr debem⁹ itelligere p̄sime egrū: sicut p̄ sanū simplr itelligimus optime sanuz.

Istis visis facilis est respōsio ad argumēta ante op̄positū. Et ad p̄mū negat. q̄ diffō cōpetit

ipse dicit a principio vite vsq; ad fine e necessarium egru omne vt nuc esse sanu simpliciter vel egru simplr aut neutrū simplr. ¶ Lōcedit vteriq; q sanū vt nuc nō pōt puenire nisi cu3 duob; corporibus. i. neutro simplr ⁊ egro simplr. ¶ Sed ista positio est falsa: ⁊ nō h3 bonū fundamētū. vt apparebit magi infra. ¶ Lōtra quā arguit pmo sic. Ex ipsa seq; rradictio. q̄ illa est falsa. p3 cōtra. ⁊ assumptus arguit: nā ex ipsa seq; q; for. p eodē instanti ē san⁹ ⁊ nō san⁹: qd p; baf; ponēdo q; for. a generatōe sit colericissimus. ⁊ q; nūc sit fe. febre ebica. Et p3 q; in isto casu for. nō ē sanus. Et q; ipse est sanus arguit. q; omne egrū simplr ē sanū vt nuc: s; for. est eger simplr. ergo ē san⁹ vt nuc. p3 cōtra ⁊ assumptum est de mēte ei⁹ scdm vtrāq; partē. Lōcedit. n. ipse q; omne corp⁹ egrū simplr ē sanū vt nunc. Et q; for. sit eger simplr p; baf; q; oē qd est vt nuc tale ē aliquo mō simplr tale fm ipsum. Lū igit; for. nō sit san⁹ simplr nec neuter simplr relinq; q; sit eger simplr. p3 ē ista minor ex intentiōe eius volētis q; egritudo simplr talis sit habit⁹ ⁊ genit⁹ nō vere linquēs corpus a principio vsq; ad fine vite. ¶ Scdo ex pncipis eius arguit sic. Omne egrū simplr ē sanū vt nuc: s; aliq; egrū vt nuc est egrū simplr. ergo aliq; egrū vt nuc ē sanū vt nuc. sequēs ipossibile fm ipsuz. ergo ⁊ aīs. quod est fundamentum sue positionis.

Quātum ergo ad tertiū articulū ē notādum q; vbi nōstra trāslatio h3 egruz simplr. antiqua h3 egrotatiū. Et quātū ad ppositū spectat egrotatiū significat corp⁹ nō actu egrū s; aptū faciliter in egritudine cadere. ⁊ tale ē quodl; corp⁹ sanū vt nuc ab optima sanitate sensibiliter derelictū. Et hoc ponit p; saluare qdā que a Sal. dicunt. ¶ Sit ergo ad qonē ista conclusio respōsua. Nullū egrū simplr est sanū vt nuc. p; baf; q; nullū sanū vt nuc est maxime preternaturaliter distēperatū in simplicibus ⁊ primis p; culis quale est egrū simplr. Scdo. q; egritudo fm mēte Sal. diuidit i egritudine simplr ⁊ egritudinē vt nunc. modo si egritudo simpliciter esset sanitas vt nuc: tunc predicta diuisio non esset alia nisi q; egritudinū alia esset egritudo vt nunc: alia esset sanitas vt nunc. modo ista diuisio est erronea multum. ergo.

Istis visis facilis ē rñsio ad argumēta: qb; fundat positio plusq; cometatorl. ¶ Ad p̄mū negat q; egrū simplr ponat in latitudine sanitatis. Et ad auctoritatē Sal. dī q; p; egroz intellexit egrotatiūoz que sūt corpora sana multū lapsa apta faciliter in egritudinez cadere. ¶ Ad scdoz negat q; corpori sano vt nuc competat diffinitio egri simplr. Nā l; sanū vt nuc sit corp⁹ a generatione distēperatū. nō tñ est maxie preternaturaliter distēperatū: qd regrit ad eē egri simplr. ¶ Ad argumēta ante opositū cōcedit istud qd cōcludunt. ¶ Questio. XII.

Veritur duodecimo vtrū qlib; lapsu preternaturali sit quolibet lapsu naturali deterior. Et arguit q; sic. pmo. q; distātiō ē ab optima sanitate q; lapsus preternaturalis q; lapsus gcūq; nālis. q; deterior. t3 cōtra ⁊ assumptū arguit. ¶ Supponēdo pmo q; corp⁹ egrum vt nuc. nō possit fieri sanū nisi p; acgrat neutralitatē vt nuc qd p3. ¶ Scdo suppono q; cuiuslib; sanitatis acgrēde p; us acgrit grad⁹ remissior q; intēsior. qb; suppositis arguitur sic. Ante q; acgrat aliq; grad⁹ sanitatis p; us acgrit ali quis gradus neutralitatis: ergo qlibet gradus neutralitatis est ab optima sanitate distātiō: q; aliq; grad⁹ sanitatis sed plus distat quill; gradus egritudinis vt nuc q; neutralitatis. ergo ⁊c. Quod aut ante q; acgrat aliq; grad⁹ sanitatis p; us acgrat quill; grad⁹ neutralitatis. p; baf; q; tota latitudo neutralitatis mediat iter sanitatē ⁊ egritudinē: s; nō sit trāsitus ab extremo ad extremū nisi p; mediū. ergo ⁊c. ¶ Secūdo pncipalr arguit. id aliq; lapsus ē malus q; le

dit vel impficit opatiōes: s; magis ledit lapsus preternaturalis q; nālis. ergo ⁊c. maior satis p3. nā i quocūq; corpore ponat lapsus pter naturā illud corp⁹ plus impficiū q; pus. ¶ Et cōfirmat. p lapsuz preternaturalē corp⁹ acgrit maiorē gradū malitiē q; pus: q; lapsus preternaturalis supueniēs est deterior p̄xistēti: s; p̄xistēs erat nālis vt pono. q; ⁊c. ¶ Tertio nisi lapsus preternat; cēt deterior nāli seq;ret q; si aliq; corpus pax; preternat; laberet efficeret p̄fecti⁹. nō saluz. Et t3 cōtra q; sit lapsus preternat; a. minoris malitiē q; sit malitia lapsus nālis sub quo stat datū corpus ⁊ labat ad. a. lapsum preternatē. ⁊ arguit. hoc corpus labit a gradu maioris malitiē ad gradū minoris malitiē. ergo corpus in malitia remittit. ergo sit perfectius.

In oppositum arguit sic. Aliq; lapsus nālis ē nō graui p̄fectionis p̄pinq;ior q; certus preternat;is. ergo ⁊c. p3 cōtra ⁊ assūptū p; baf; q; ali quis lapsus naturalis est morti propinq;ior q; certus p̄ter naturalis. vt patet de lapsu decrepiti naturali ⁊ de lapsu p̄ternat; in corpore iuuenili prius existente tēperato. ¶ Secūdo. per aliq; lapsum nālē plus impficiunt operatiōes q; p certū preternatē. ergo aliq; lapsus nālis aliquo lapsu p̄ternat; est deterior. p3 cōtra. ⁊ assūptū p3 de lapsu preternat; existente in iuvene tēperato. Et de lapsu nāli existente in senē melancolico decrepito.

In ista questione erūt tres articuli. in quoz primo ponem; notabilia q; dā. in scdo opinionē. in 3; respōdebim; ad questū.

Quātum ad primū est notādū q; corpore q; a nā pro ducunt. quedā sūt optima. ⁊ quedā sūt lapsa ab optima sanitate. Et voco hic sanitatē optimā solū illā q; in latitudine sanitatis obtinet extremuz p̄fectius. Et lapsuz voco quācūq; aliā sanitatē ab illo extremo recedētē. siue pax; siue multū. ¶ Scdo notādū. q; corpora q; sūt lapsa a nā v; ex tpe nō sūt lapsa nisi p; dispositōez aliq; optime sanitati repugnantē ⁊ nām ipediētē. p3. q; si illa dispositio p; quā optima sanitas ē lapsa nō repugnasset optime sanitati. sequeret q; illa fuisset secuz compos; ⁊ per consequē p; iductionez hui⁹ dispositiois nō fuisset optima sanitas remissa. ¶ Itē nihil habēs r̄rariū remittit nisi p; aliq; qd nō est cōpositionale secū. tale aut est repugnans. ¶ Et ex isto seq; q; oīs dispositio p; quā sanitas est remissa dicit esse dispositio p̄ter nām. p3. q; quelibet talis est nāe repugnās. p; ipsam enī deficit nā ab optimis operationib; si. n. nō fuisset hec dispositio qua sanitas ē remissa ista sanitas fuisset suprema mediāte qua nā optimas produceret opatiōnes. si ergo est sibi repugnās est necessario p̄ter nām: eo q; nō est aliud dicere nāe repugnās q; dicere p̄ter naturaz seu contra naturam.

Quantum ad secundū articulu. Sūt vna opinio clarissimi ygonis Senē. volētis q; qlibet lapsus preternat;is ē deterior quocūq; lapsu nāli. Et est eius fundamētū: eo q; p; quelibet lapsuz nālē p; se pficiunt vel apte sūt p̄fici opatiōes: p; nullū tñ lapsum preternatēz p; se pficiunt: imo p; quelibet talē ledunt. Sed ista opinio nō capiat aliq; lapsus preternat;is q; sit a. ⁊ alius nālis q; sit. b. ⁊ remittat. a. ad nō gradū p; reductionē corporis ad optimā sanitatē. ⁊ arguit sic. a. lapsus preternat;is ē deterior. b. lapsu nāli. q; p̄portioe finita v; ifinita. Si finita: sit q; in duplo ⁊ arguit sic. in duplo deterior est a. lapsus preternat;is q; b. lapsus nālis: ⁊ aliq; a. erit p̄cise in duplo minus malus q; nūc: aliq; ergo erit p̄cise eque malus cū. b. p3 sequētia sat; itelligēt. ¶ Itē arguit sic. a. lapsus p̄ter nālis est p̄cise in duplo deterior. b. lapsu nāli: s; dabilis est aliq; lapsus nālis p̄cise in duplo. p̄terior. b. q; dabilis est aliq; lapsus nālis p̄cise eque malus cū. a. lapsu preternat; li. p3 cōtra. q; oīum duoz eq̄liū ad vñū tertiū est eq̄lis habi

tudo siue pportio. Si vō dicat scdm seq̄ q̄ a. lapsus p̄ter-
naturalis esset infinite malicie. ⁊ sic sequeret̄ q̄ nullus eēt
alio deterior. hoc autem est impossibile.

¶ Secūda ē positio Jacobi de forliuio ponentis q̄ aliqs
lapsus naturalis aliquo lapsu p̄ternaturali est deterior.
cuius motiū est b. Nā debet aliqs lapsus naturalis pu-
ta. b. melāconici ⁊ sit. a. corpus optie tēperatū: ⁊ incipiat p̄-
ternaturaliter labi. ⁊ arguitur. Ante q̄. a. acquirat mali-
ciam equalē. b. prius deueniet ad maliciam minorē. b.
Sit ergo ille gradus malitie minor. b. c. ⁊ arguitur sic. b.
lapsus naturalis est deterior. c. ⁊ c. est lapsus p̄ter
nat̄rā vt ponit casus. q̄ aliqs lapsus nālis aliquo lapsu p̄ter
naturali est deterior. ¶ Itē lapsus. b. nālis p̄ maiorēz ex-
cessus p̄fectionalē excedit ab optia sanitate q̄. c. lapsus p̄-
ternaturalis. q̄. b. lapsus naturalis est deterior. c. lapsu p̄-
ternaturali. ⁊ s̄ nā. q̄a sicut aliqs lapsus ē alio ab optima
sanitate distātiōz p̄fectionalr ita est eodez deterior.

¶ Contra istā positionē multipliciter arguit̄. primo q̄ illa
data sequit̄ q̄ q̄cunq̄ sanitate data itra latitudinē sanita-
tis q̄tuncq̄ p̄fecta dat̄ lapsus p̄ternaturalis vt nunc p̄-
fectior. ¶ Sequit̄ sc̄do. q̄ quocūq̄ corpore dato incluso i
latitudine sanitatis melius illud suas opationes p̄ficeret
si certo modo p̄ternāliter laberet q̄ si staret vel ēt q̄ si
ad certā datā meliorē sanitatē deduceret. ¶ Sequit̄ ter-
tio q̄ q̄dlibz corpus sanū itra latitudinē sanitat̄ inclusuz ē
neutrū. vt nūc vel egrū vt nūc. cōsequens ē falsuz. ⁊ p̄bat̄
p̄sequētia. ⁊ p̄io p̄ia. nā def̄ sanitas iclusa i latitudine sani-
tatis q̄ nullo lapsu p̄ternaturali ē deterior. ⁊ sit illa. a. ⁊ la-
bat̄ p̄ternaturaliter corp⁹ optie sanū ad graduz deteriorē
a. ⁊ arguit̄ sic. An q̄ hoc corp⁹. puta. b. labat̄ ad gradū ma-
ioris malitie q̄ habeat. a. prius acqret gradū minoris ma-
litie. Sit ergo gradus ille. c. Et arguit̄ sic. Sanitas. a. ē de-
terior. c. ⁊ c. est lapsus p̄ternaturalis. ergo ⁊ c. Quā aut̄ sit de-
terior p̄. q̄ sanitas. a. ē maioris malitie q̄. b. ¶ Itē plus
p̄fectionalr exceditur sanitas. a. ab optia sanitate q̄. c. lap-
sus p̄ternatural̄ vt p̄. nāz positū est. q̄. b. corp⁹ tēpera-
tus prius acquirat gradū minoris ip̄fectionis q̄ maioris.
⁊ p̄ nō ante q̄ pueniat ad ip̄fectionē quā b̄. a. prius acq-
ret gradū minoris ip̄fectiōis. ideo ⁊ c. ¶ Et istud argu-
mentū est p̄ficē sile argumēto quo fundat̄ positio Jacobi
scdm iconueniēs deducit̄ satis facilliter. Nā accipiat̄. a. sa-
nuz datū ⁊ labat̄ p̄ternaturaliter ad lapsuz. c. vel simi-
lē. c. ⁊ arguitur sic. p̄ hunc lapsuz acqrit̄. a. maiorē p̄fectio-
nē q̄ debet. ergo p̄ hunc lapsuz melius suas opatiōes p̄fi-
ciet. p̄ nāz. ⁊ assūptuz s̄l̄r. q̄ iaz probatū ē lapsum p̄ter-
naturalē ipsius. c. esse p̄fectiorēz sanitate. a. cū ergo p̄ hūc
lapsum acquirat. c. sequit̄ ⁊ c. ¶ Itē ex quo lapsus p̄ter-
nat̄rā ē perfectior sanitate. a. ⁊ aliqua alia sanitas est ma-
gis p̄fecta q̄. a. ergo cū aliq̄ sanitate erit p̄ficē eque perfe-
ctus. Sit ergo illa sanitas. d. ⁊ arguit̄ sic. Si. a. laberet ad
d. melius p̄ficeret opationes suas q̄ nunc vt p̄. sed tantā
p̄fectionē acquirat dum acquirat. c. sicut dū acquirat. d. vt
p̄. q̄. c. ⁊ d. sunt dispositiōes eque p̄fecte. ergo ⁊ c. ¶ Ter-
tiū iconueniēs p̄batur ponēdo q̄ illud corpus sit neutrū
vt nūc quod in se h̄z in omnibus partibus vel plurib⁹ vel
maxie dominantibus lapsuz p̄ternaturalē isensibiliter
operatiōes ledentē. hoc positio probat̄ tertius iconueniēs
q̄ detur illud corpus sanuz icluzuz intra latitudinē sanita-
tis quod nō est neutrū vt nūc neq̄ egrū vt nunc ⁊ sit. a. ⁊
capiō lapsuz p̄ternaturalē sanitate. a. p̄fectiorē q̄ iste
lapsus sit dabilis. p̄ ex his que arguta sunt paulo ante ⁊
per argumentū quo fundat̄ positio Jacobi. Sit ergo ille
lapsus. p̄ternaturalis perfectior sanitate. a. c. ⁊ incipiat. a.
p̄ternaturaliter labi. ⁊ cōtinue per horā gratis exēpli p̄-
ternaturaliter labat̄: ⁊ queritur ytrū. a. incipiat labi p̄ter-
naturaliter gradu remissiori. c. vel itensiori vel equali. Si

remissiori. Et cū omnis talis remissior sit. c. perfectior se-
quitur q̄. a. per hunc lapsuz p̄ficetur. Acquiret enīz. a. dis-
positionē suā sanitate p̄fectiorē. Si dicat̄ q̄ eque remisse
sequitur idēz. f. q̄ per hunc lapsuz p̄ficent̄. Si vero dici-
tur q̄ incipiat labi gradu itensiori. c. ita q̄ nūc nō labitur
gradu itensiori. c. sed imēdiate post hoc labet̄: quero tunc
ytrū. a. corpus qd labitur habet aliqd de dispositiōe p̄ter-
naturali. aut nihil. Si primū habeo intentū. f. q̄ b̄ cor-
pus est nunc neutrū vt nunc: eo q̄ est p̄ternaturaliter lap-
sum ⁊ in suis opationib⁹ isensibiliter lesum. Si secūdum
arguitur sic. a. nihil habet de dispositiōe p̄ternaturali: ⁊
imēdiate post hoc habet lapsuz p̄ternāle itensiorē. c. q̄ totā
latitudinē icluzam itē nō gradū lapsuz ⁊ gradū lapsuz. c.
subito acqret: p̄sequens ē impossibile. ⁊ p̄ nā. Nā cū im-
mediate post hoc acquirat. c. sc̄dz se ⁊ quodlibz sui. ⁊ c. cō-
tinet totā latitudinē icluzam inter nō gradum ⁊ ipsum.
c. sequit̄ q̄ si subito acquirat. c. ⁊ gradū itensiorē. c. subito
acqret totā latitudinē icluzaz inter nō gradū ⁊ ipsum. c.

Quantum ad tertiū articuluz. est notandū q̄ lap-
sus non dicitur malus quantum ad pro-
positū spectat nisi q̄tus ad r̄fionem ad operationes q̄s p̄
se impedit ex intrinseca eius dispositione. p̄. quia malitia
lapsus nō comprehendit̄ nisi a posteriori ex operationibus
que p̄ lapsum imperficiunt̄. ¶ Ex isto p̄. q̄ dispositio na-
turalis que ē sanitas ⁊ instrumentale principii quo virtus
purat̄ ⁊ saluat opatiōes nō debet dici aliquo mō mala: q̄
per se ⁊ ex natura intrinseca opatiōes p̄ficet. ¶ Itē: q̄a
dispositio naturalis nō est illa q̄ virtutē impedit ne suas
operationes p̄ficiat. mō soluz illa dicitur mala: que na-
turā ipedit ne operatiōes p̄ficiant̄. ergo. ¶ Ex quibus
patet clara responsio ad questum. Dicat̄ enim q̄ nullus
lapsus p̄ternatural̄ est deterior lapsu naturali neq̄ mi-
nus malus neq̄ equaliter malus: eo q̄ lapsus naturalis
⁊ p̄ternaturalis in malitia nō cōparantur. nullus enim
est lapsus naturalis: qui est sanitas simpliciter vel vt nūc
aliquo modo malus per quē natura i operationibus im-
pediatur. Et ideo ambe positiones peccauerunt quia in-
ter istos lapsuz posuerunt in malitia comparisonem.

Sed contra hec occurrūt difficultates q̄daz.
prima est: q̄ videt̄ q̄ dispositio
naturalis sit mala. Nāz sanitas colericissimi videt̄ eē
deterior sanitate sanguinei vel corporis sani vt multum.
ergo ytraq̄ est mala. p̄ nāz ⁊ assūptuz p̄batur: q̄ minus
bonū est maluz respectu maioris boni: sed sanitas minor
est minus bona sanitate maiorē. ergo deterior. Itē si nul-
la dispositio naturalis est mala. ergo oēs dispositiōes na-
turales sunt eiusdē gradus p̄fectionis. p̄sequens est falsuz
⁊ p̄ nāz satis itelligenti. ¶ Secūda: q̄ videt̄ q̄ sanitas vt
nunc for. melāconici i etate decrepita multo plus opera-
tiones ip̄ficiat q̄ aliquis lapsus p̄ternaturalis i corpo-
re tēperato i etate iuuentutis vt p̄ ad sensuz. Si ergo lap-
sus ideo est malus: q̄ iterficet: vel q̄ virtutē ipedit: sequit̄
lapsuz nāle lapsu p̄ternaturali esse deteriorē. ¶ Ter-
tia: q̄ videt̄ q̄ lapsus naturalis ⁊ p̄ternālis sint i malitia
cōparandi: q̄ vnū quodq̄ remissuz debz denomiari p̄ su-
am remissionē sed sanitas nō remittit̄ nisi per maliciā dis-
positionis p̄ternālis sibi adueniētis. ergo sanitas remis-
sa debet dici mala per illā maliciā. Cū ergo illa dispositio
p̄ternat̄rā nō sit mala nisi p̄ eandē. ergo per eandēz ma-
litiā dnoīabunt̄. ¶ Quarta ē q̄ positio q̄ isti lapsuz sint i
malitia comparabiles queritur que predictarum opinio-
num est verior vel prima vel secunda.

Ad has per ordinē respōdetur. Et primo ad pri-
mā dicat̄ q̄ pprie loquēdo iste pro-
positiōes sunt falsę. f. sanitas melāconici ē deterior sanita-
te sanguinei i etate iuuentutis. Sanitas magis lapsa sani

tate minus lapsa est deterior: et causa est: quia nulla istarum sanitatum est mala: bene tamen conceditur quod sanitas melancolici in etate decrepita est minor et minus perfecta sanitate sanguinei in etate iuvenutis, nulla tamen istarum sanitatum est mala: quia nulla per se est instrumentum ad imperficiendas operationes: imo per ipsas virtus producit operationes: licet diminute et imperfecte. sed non est ex parte dispositionis naturalis, sed ex parte alterius dispositionis adveniens remittentis sanitatem: quam disponere vocamus preternaturalis. Et cum dicitur quod sanitas colericissimi est minor bona sanitate sanguinei et minus bonum respectu maioris boni dicitur esse malum: quare etc. Potest dici quod sanitas minor non dicitur mala respectu sanitatis maioris loquendo de mala quibus ad proportionem pertinet: eo quod sanitas minor respectu maioris non per se aliquas operationes imperficiat: bene tamen potest dici mala respectu maioris perfectionis ratione alicuius alterius rei: puta: quia virtus per eam non ita perficit operationes sicut per maiorem, sed certum est quod ista malitia est valde diversa a prima, ista enim est privativa et alia que est lapsus preternaturalis est positiva: eo quod lapsus preternaturalis per malitiam quam habet imprimis dispositionem per se ledentem. Malicia vero lapsus naturalis non est malitia per quam imprimat aliquid discordantem: sed per quam bene sanitas non potest attingere ita perfectas operationes sicut sanitas maior. Notandum tamen quod omnia ista impedimenta sunt per dispositionem preternaturalem coniuncta cum dispositione naturali per quam coniunctionem sanitas illa est remissa sicut caliditas remittitur per adventum frigiditatis. Ad aliam confirmationem negatam consequentia: et causa est: quia licet nulla dispositio naturalis sit mala: quia nulla ledit: vna tamen est alia perfectior secundum quod virtuti est magis proportionata. Ad secundam dicitur negatio assumptum: eo quod nulla naturalis dispositio secundum quod huiusmodi imperficiat ut dicitur est. Et si quis quod est illud quod imperficiat et impedit operationes huius corporis melancolici. Dicitur quod est dispositio sanitati itense vel perfectiori quam sit illa repugnans: quod non est nisi dispositio preternaturalis ut sepius diximus. Et si dicitur, ergo nullum corpus isto modo potest decurrere per omnes suas etates: quin illius sanitas minore et remittatur: et cum non remittatur nisi per dispositionem preternaturalem: sequitur quod dispositionem preternaturalem incurrat: imo sequitur quod omnia corpora que ad mortem deducuntur moriuntur per egritudinem precise equitatis sicut per summam egritudinem. per omnia satis: quia sicut sanitas remittitur: ita dispositio preternaturalis tendit. Et quia cuiuslibet corporis sani sanitas remittitur ad non gradum cuius pervenit ad mortem sequitur quod illa dispositio preternaturalis intendit ad summum: et cum nulla dispositio preternaturalis sit deterior vel itensior summa sequitur etc. Respondetur cedendo quod non est possibile corpus ad mortem deduci nisi cadat in egritudinem etiam pessimam sicut sufficienter deducit argumentum, et illud oportet cedere volendo fateri veritatem et tenendo que supra premissa sunt. Est tamen verum quod non vocamus omnia corpora egra nisi illa que habent egritudinem valde sensibilibiter et quasi in parvo tempore et subito ledentem operationes. Corpora vero que ad mortem deducuntur valde paulatim solum ex etatino decursu non appellamus egra quibus sint in veritate, dispositionem, n. que accipit ex solo etatino decursu medici naturalis appellatur: quibus non sit naturalis, et per hoc concesserunt aliquid corpus posse per omnes suas etates sanum decurrere. Ad tertiam dicitur dupliciter, primo quod licet sanitas lapsa seu remissa sit lapsa precise per eandem malitiam per quam dispositio preternaturalis est mala: non tamen naturalis dispositio que est sanitas lapsa debet denominari mala per illam malitiam. Et causa est: quia proprie loquendo nulla qualitas denominatur aliquid quale nisi subiectum in quo est. modo illa malitia per quam ista sanitas dicitur lapsa non est subiective existens in sanitate remissa: sed in subiecto remisso sano: et ideo illud subiectum denominatur preternaturalis dispositio puta neutrum vel egrum simpliciter. Secundo dicitur quod sanitas remissa denominatur per illam malitiam per quam lapsus

preternaturalis dicitur malus et qua sanitas est lapsa vel remissa. Uterque sanitas per illam malitiam non dicitur mala, sed remissa vel per tantum ab optima sanitate distantia. Lapsus vero preternaturalis per illam malitiam dicitur malus: non quia malitia subiective sit in ipso, nam illa malitia non differt ab ipso lapsu preternaturali sed ab effectu quem facit, puta: quia operationes imperficiat: et de hoc non est mirandum. Multa enim sunt que denominantur esse talia ab effectu: et non ab alia dispositione in ipso existente: sicut gratia exempli, albedo dicitur visus disgregatus ab effectu solum quem inducit: et ita de multis alijs dispositionibus. Ad quartam satis patet responso.

Ad argumenta ante oppositum. Ad primum dicitur quod duplex est distantia, vna scilicet per sectionalem, et alia gradualis. Si intelligatur de distantia prima tunc maior est vera, et sequentia non valet cum concluditur quod est deterior. Et causa est: quia malitia lapsus non habet attendi penes distantiam perfectionalem a sanitate optima: cum non sit in eadem latitudine cuius sanitate optima, bene tamen concedo quod sicut alius quis lapsus naturalis est alio ab optima sanitate distantior, ita est eodem imperfectior. Et per quantum est distantior precise per tantum est imperfectior: ut ly tantum et ly quantum dicunt equalitatem aut in equalitatem arithmetica et non geometrica. Et si dicitur quare hoc habet veritatem in lapsibus naturalibus et non preternaturalibus dicitur quod causa est quia lapsus naturalis et preternaturalis non sunt eiusdem latitudinis sicut sunt omnes lapsus naturales. Omnes enim lapsus naturales sunt in latitudine sanitatis: nec sanitas semper et sanitas ut nunc quantumcumque lapsa diversas secundum speciem constituunt latitudines. Sanitas, n. remissa non differt a sanitate semper nisi secundum magis et minus. Si vero intelligatur de distantia gradualis: tunc maior est falsa: ut satis patet. Ad secundum principalem negat minor et causa in supradictis sepius assignata est. Ad tertium patet responso, dicimus enim quod lapsus preternaturalis non est naturalis lapsus deterior nec minus nec eque malus. Ad argumenta etiam que adducta sunt post oppositum faciliter respondetur. Ad primum negat maior: nam ex quo lapsus naturalis et preternaturalis non sunt in eadem latitudine, patet quod illa comparatio non est admittenda. Ad secundum satis patet per ea que dicta sunt in questione. Dicunt tamen remanserunt quedam difficultates quas tangam in questione inferius: videlicet in questione vtrum a generatione possit aliquis lapsus preternaturalis acquiri.

Questio.

XIII.

Veritur xij. vtrum omne corpus egrum sit egrum simpliciter aut vtrum nunc. Et arguitur multipliciter quod non. Primo quia quodlibet corpus egrum est egrum egritudine pacata salubri est egrum, et tamen nullum tale est egrum simpliciter vel vtrum nunc, ergo etc. per consequentiam et assumptum per maiorem, per minor aut arguitur: quia tale non est egrum simpliciter: quia eius egritudo non est fixa, et de difficili remouibilis nec est egrum vtrum nunc: quia eius egritudo non est remissa malitie. Secundo: tortura brachii incorrigibilis sensibilis operationes ledens licet remissa est egritudo, et non simpliciter, cum non sit itense malitie nec vtrum nunc cum sit multe fixioris et permanetis. Tertio: quia sextus digitus in manu est egritudo: et tamen non simpliciter: quia tunc est lapsus naturalis ut dixit philosophus commentator: et tunc esset sanitas vtrum nunc. Et per omnia est instrumentum quantum virtus perficeret operationes: consequens est falsum, ergo etc. Nec est egritudo vtrum nunc: quia tunc esset dispositio preternaturalis naturam. Sequens falsum: quia est res naturalis cum sit membrum.

In oppositum est. Hal. ista dividens egrum, in egrum simpliciter, et vtrum nunc.
In ista questione erunt tres articuli. In primo ponemus nonabilia. In secundo opinionem.
Quatum In secundo respondebimus ad questionem.
 ad primum articulum est notandum quod secundum istas
 FF 2

plusq̄ comētatoris egritudo simplr ē lapsus nālis ab op-
tia sanitate sensibilt distās. Et hic lapsus ē habit⁹ comi-
tās corpus p oēs suas etates a pncipio vsq̄ ad finē vite in
q̄ habitu fada ē egrotatiuitas sic ppria passio in subiecto.
Et p istā egrotatiuitatē diuidit̄ egr̄ simplr i egr̄ sp̄ r egr̄
vt multū. illud ḡ dicit̄ egr̄ semp qd̄ omni tēpore ē egro-
tare aptū egritudine pternaturali. ¶ Illd̄ vō dicit̄ egruz
vt multū quod multo tēpore rē. ¶ Ex quo p̄ scōz plusq̄
comētatorē q̄ ly semp r ly multū: r ly nunc dicit̄ tēpora-
les mensuras secūdam q̄ expositum est. Cuius tñ oppo-
sitū dixit Jac. de forliuio de itētiōe plusq̄ comētatoris.

Quantum ad secundū articulū de mēte plusq̄ cō-
mētatoris ē dicendū q̄ ois egritudo ē
talis simpliciter vel vt nūc. pbat̄: qz ois egritudo ē lapsus
sensibilis naturalis vel pter naturā. Si primū ē egritudo
simpliciter. Si scōm ē egritudo vt nūc. ¶ Sz ista opinio
nō est vera nec est de mēte Hal. nō. n. egritudo scōz Hali.
diuidit̄ in lapsuz naturalē q̄ est sanitas vt nūc egritudi-
nez. vt nūc. que ē dispositio pternaturali. nō. n. ē conueniēs
diuisio q̄ egritudinū alia sit sanitas r alia egritudo.

¶ Secunda ē positio Hētilis volētis q̄ nō quelz egritudo
sit talis simplr aut vt nūc denomiabilis. pbat̄: qz tortura
bzachy icorrigibil̄ sensibiliter ledēs opatiōes ē egritudo
r nō simplr: qz nō itense malitiē. nec vt nunc: cū sit multe
fixiōis r pmanētiē. Et silr pōt pbari xlo. p alia argumē-
ta q̄ adducta sunt ante oppositū. Sz ista opinio ē non est
vera. Egritudo enīz nō dī talis a fixiōe vel pmanētiā. sed
ab eius lesiōe r impedimēto operationū. Illa ḡ egritudo ē
alia maior q̄ magis ledit r virtutē magis debilitat.

Quācum ad tertiū articulū ē notādūz q̄ illa egritudo
dī simpliciter talis q̄ i latitudine egritudo
obtinēt extremū itensius q̄ si p eaz v̄tus penitus
succūbat dicit̄ egritudo semp. Si vero nō penit̄ succū-
bat. sed sit multū itense malitiē dicit̄ egritudo vt multuz.
¶ Illa vero egritudo ē egritudo vt nūc q̄ i latitudine egritu-
dinis obtinet extremū remissius. ¶ Et p extremū itensius
vel remissius nō itelligo extremū p̄ctuale. qz de tali
nō h̄z medic⁹ p̄siderare: s̄ itelligo extremū cū latitudine
¶ Scōdo notādūz q̄ vir⁹ nō penitus succūbit nisi pacci-
dētia vltiata ip̄az p̄sternētia. p̄z qm̄ virtus nō penit̄ succū-
bit p aliqua egritudine nisi obtineat extremū itensius
i latitudine egritudinis. tal aut̄ ē illa q̄ accidētia iducit vir-
tutē vltimate p̄sternētia. Et ex istis accidētib⁹ ducit̄ me-
dic⁹ i cognitionē p̄tate egritudis. aut nō p̄tate sicut dū-
cit i cognitionē cause p pprios effectus. ¶ Ex isto notabi-
li seq̄ p̄io q̄ i oi sp̄e egritudis repit̄ egritudo vt nūc vt
mltū: r vt sp̄. pbat̄: qz i omni sp̄e egritudis repit̄ egritudo
iducēs accidētia v̄tutē p̄sternētia: r accidētia v̄tutē p̄z
debilitātia r mltū dbilitātia. ¶ Seq̄tur scōdo q̄ aliq̄ effi-
mera ē egritudo semp r aliq̄ vt nūc: r aliq̄ vt multū. pbat̄
qz aliqua effimera iducit accidētia v̄tutē p̄sternētia vt
illa que pducit ad mortē. r aliq̄ v̄tutē p̄z debilitātia vt
illa q̄ est valde remissa. r aliqua multū debilitātia vt illa
q̄ ē media iter primā r scōz. ¶ Ex q̄bus seq̄tur q̄ nō est
possibile aliq̄ corpus ad mortē pducī p aliqua egritudi-
nez vt nūc. p̄z. qz nō pōt corpus ad mortē pducī nisi iducā-
tur accidētia vltimate v̄tutē p̄sternētia talia aut̄ non in-
ducunt̄ per egritudinem vt nunc extremum remissius in
latitudine egritudinis obtinentem.

¶ Istis visis sit bec p̄ia. xlo. Omnis egritudo ē remisse
malitiē. pbat̄. remissio malitiē egritudis h̄z attēdi penes
distantiā a gradu sūmo malitiē q̄ est mors: s̄ quelz egritu-
do a tali gradu sūmo distat. ergo q̄lz egritudo est remisse
malitiē. Ex ista xlo. ne sequit̄ p̄io q̄ ista p̄ia nō valz. bec
egritudo est remi⁹ malitiē. ḡ est egritudo vt nūc. ¶ Seq̄-
tur scōdo q̄ omne corp⁹ egrū q̄tūcunqz egrū ē remi⁹ egrū

r remisse malitiē. p̄z ex xlo. ¶ 2⁹ xlo. Omnis egritudo
ē egritudo simplr vel vt nunc. pbat̄: qz ois egritudo
aut obtinet i latitudine egritudis extremū itensius aut re-
missius. Si primū ē egritudo simplr. Si scōz ē egritudo vt
nūc. Cū ḡ necessario ois egritudo exis i latitudine egritu-
dinis sit obtinēs extremū itensius vel remissius seq̄ q̄
necessario ois egritudo ē simplr tal vel vt nūc talis.

Istis visis facilis ē r̄sio ad argumēta ante opposi-
tus. ¶ Ad primū dicit̄ q̄ egritudo pacu-
ta salubris ē egritudo vt multū talis. Et nō valz p̄ia nō
ē multe fixiōis. ḡ nō ē egritudo simplr: qm̄ vt dictū ē egritudo
nō dicit̄ a fixiōe vel ei⁹ multa pmanētiā: s̄ a lesiōe
¶ Ad alia duo argumenta dī q̄ tortura bzachy ē egritu-
do vt nūc. Et silr sextus digit⁹ vbi sensibiliter ledat. sed
nō multū. Et nō vt p̄z p̄ia. sextus digit⁹ ē res nālis. ergo
nō est egritudo. potest. n. vna r eadē res esse naturalis r p-
ter naturam diuersimode considerata.

¶ Questio. XIII.

Veritur xliij. vtrū a generatiōe possit
acqri dispō aliq̄ neutralis vt
nūc. vel egritudinalis vt nūc. Et arguit̄ multi-
pliciter q̄ nō. p̄io qz agēs nāle materiā gene-
ratiōis disponēs vel ē potētius i remouendo
dispositionē p̄ternālez q̄ sit agēs p̄ter naturā i iducendo.
vel eque potēs. vel min⁹ potēs. Si primuz seq̄tur q̄ nulla
dispō p̄ter naturā repiet̄ in mā generatiōis. Si min⁹ po-
tens arguit̄ sic. minus potēs ē agēs naturale i remouēdo
dispositionē p̄ter naturā q̄ agēs p̄ter naturā i iducendo
ergo absolute potētius ē agēs p̄ter naturā in disponēdo
materiā generatiōis q̄ agēs naturale: s̄ dispositio quā i-
ducit agēs p̄ter naturā fac ad nō eē forme: r dispositio na-
turalis facit ad esse ipsius. ḡ potētior erit dispositio faciēs
ad p̄hibendū formā q̄ dispositio faciēs ad itroducendū
¶ Qz aut̄ dispositio p̄ter nāz repugnet forme. p̄z. qz q̄cquid
repugnat ad operari repugnat ad eē. Si vero dicit̄ q̄ est
eque potēs seq̄tur q̄ substantialis forma fetus simul r se-
mel itroducet̄: r nō itroducet̄. ¶ Sequēs falsū. r pbat̄ p̄ia.
nā ita potēs ē dispositio p̄ter nām q̄ facit ne itroducat̄
forma sicut dispō natural que facit vt itroducat̄. sed per
te merito illi⁹ dispōnis nālis itroducit̄ forma. ḡ merito
illi⁹ p̄ter nāz nō itroducit̄. Si vero dicit̄ q̄ nō itroducit̄
bēo itentū. ¶ Scōdo si a generatiōe possit acqri aliq̄ lap-
sus p̄ter naturā seq̄ q̄ aliq̄d p̄tinue p aliquod tēpus ap-
propinquaret ad aliq̄ terminū: a q̄ p̄tinue remoueret̄ r
fieret distāt⁹ r distāt⁹. p̄ia ip̄ossible. r pbat̄ sequētia:
qz sic mā gnatiōis ē magis r magis disposita dispōne na-
turali: ita efficiē p̄tinue optie dispositiōi p̄pingoz r p̄pin-
quoz. r sicut magis disponit̄ dispōne p̄ternāli ita ab eadē
sit remotior. r remotior. cū ḡ p̄tinue mā generatiōis dis-
ponat̄ dispositiōe nāli magis. r magis. r cōtinue magis r
magis illa eadē dispōat̄ dispōne p̄ternāli cuz illa p aliq̄d
tēpus itēdat̄. ḡ rē. ¶ Tertio data v̄tate q̄stionis seq̄ q̄
idē homo pōt eē simul r semel rome r bononie. ¶ Sequēs
falsū. r pbat̄ p̄ia. ga si dispositio p̄ter nāz pōt acqri a gene-
ratiōe cū ēt possit acqri dispositio nālis seq̄ q̄ diuerse dis-
positiōes possūt facere p itroduciōe eiusdē forme. p̄oat̄
ḡ q̄ dispō nālis dispōat̄ māz sortis rome. r dispositio
p̄ter nāz bononie. Et seq̄ q̄ sicut p a. dispositiōne pōt in-
troduci forma sortis i mā rome. Ita p. b. dispositiōe p̄ter nāz
pōt itroduci bononie. r per p̄ia erit sor. rome r bononie.
¶ Cōfirmat̄ qz nulla forma itroducibil̄ i mā cū dispōne
nāli ē itroducibil̄ cū dispōne p̄ter nāz. s̄ q̄lz forma fet⁹ ē
itroducibil̄ i mā rē. ḡ rē. p r p̄ia a generatiōe nō pōt acqri
dispositio p̄ter naturā. p̄z p̄ia cū miori. r maior arguitur.
quia diuerse dispositiōes non possunt p̄parare ad ean-
dem formam. quare rē.

In oppositum videt esse experimentum de multis egritudinibus a generatione tracti ut cecitas surditas et huiusmodi frequenter et a generatione nascitur homo cum duobus capitibus quibusque cum sex digitis quibusque sine manibus

In ista questione erunt tres articuli. In primo ponentur nobilia. In secundo opinionibus. In tertio respondebimus ad questionem.

Quantum ad primum articulum est notandum quod a posteriori reputa ab operationibus comparabimus et conclusimus aliquem esse sanum aut egrum. Cum enim corpus potest in debitas operationes que sibi conveniunt in tali etate sexu regimine et complecti dicitur ipse esse sanus. Cum in debitis operationibus sensibilibus leditur egrum. Et cum insensibiliter neutrum: totum habet a Galieno in primo de accidentibus et morbo cum ingratum. Unusquisque dicat se esse sanum cum potest in solitas idest debitas operationes.

Quantum vero ad secundum articulum. Sicut opinio plusquam cometary. pro huiusmodi volentibus quod a generatione non potest haberi dispositio aliquid propter naturam: sed omnis dispositio a generatione facta est sanitas optima. vel ut nunc que sanitas ut nunc secundum ipsum est egritudo simpliciter vel neutralitas simpliciter. Sicut autem motus ad tenendum habet huiusmodi motuum: quorum primum est. Quia egritudo ut nunc est opposita toti sanitati. non est enim aliquid sanitas: quia non contingat corrupti egritudine ut nunc: modo si vultur dicitur e corpori in naturale et advenitium reliquum est naturale et ab intra principium et eorum. Contrario enim contraria sunt principia et cause: cum egritudo ut nunc habeat principium ab extra. puta a sex rebus non naturalibus immediate occurrentibus: sequitur sanitatem ut nunc habere principium a generatione. et sicut sanitatem simpliciter: si sic: omnis dispositio a generatione contracta est sanitas simpliciter vel ut nunc. et persequens nulla est dispositio propter naturam a generatione contracta. Sed contra: motum est. quod res non naturales comparantur sanitati. aut ut conservantes aut ut efficietes. Si ut conservantes tunc aut conservantur in eodem aut reducunt ad melius. Si in eodem cum conserventur inventa sanitatem sequitur quod non accipit eam corpori. si ad melius tunc sanum ut nunc posset esse sanum simpliciter: quod non est verum ut ipse dicit. eo quod tunc male dixerit haec. quod sanum ut nunc est eucraton et coequalis. verum tamen secundum optimam eucratiam et coequalitatem. Si vero comparatur ut efficietes tunc cum ipse non efficiat sanitatem nisi renovando corpus ad naturam suam erit tunc sanitas effecta una eadem cum priori. Tertium est: quod omnia corpora a generatione contraxerunt aliquam complexionem equalis sub qua sunt sana et vitia. propter primum. ea: de complexionibus. vnde concludit quod omnia corpora lapsa in complexionem et compositionem a sanitati optima oriuntur sana sanitatem que sibi tamen est sanitas et non absolute que quae vacillans est. et non pfecte rans dicta est sanitas ut nunc. vnde procedit plusquam cometary quod cecus a natiuitate aut surdus est sanus ut nunc. Et breuiter omnis dispositio a generatione contracta est sanitas optima vel ut nunc.

Sed ista opinio vult repugnare sensui: contra quam arguitur sic: Non minus repugnat frigiditas caliditati quam dispositio propter naturam naturali dispositio: sed caliditas frigiditati a generatione coniungitur. et dispositio propter naturam cum dispositione naturali potest coniungi. propter naturam: assumptum propter omni parte intelligitur. Item non minus repugnat caliditas forme sballi aque et frigiditati ipsius quam dispositio propter naturam forme sortis et sanitati eius. sed a generatione potest accipi caliditas aque ut patet de aquis balnearum. Et confirmatur quod non magis repugnat dispositio propter naturam forme sortis et sanitati eius quam frigiditas forme ignis et eius caliditati: sed frigiditas satis intensa potest stare cum forma ignis. ergo et dispositio propter naturam potest stare a generatione cum forma sortis. Quod autem frigiditas satis intensa possit stare cum forma ignis probatur per doctrinam Ari. in suo de generatione et corruptione ubi vult quod ex quolibet elemento potest immediate aliud generari. ponatur igitur quod ex igne generetur aqua: et sit nunc primum istans in quo est generata aqua ex b. igne. et arguitur sic. intensior est frigiditas in materia aqua quam sit in terra simplicissima: eo quod aqua est principium frigidioris

et frigidior est aqua quam terra ut potest colligi de mente Ari. ex eodem loco. sit ergo frigiditas. a. aqua intensior frigiditate terre patet: aut patet. et arguitur sic. intensior est frigiditas aque frigiditate terre patet: sed non per se: est intensior frigiditas a. aque nunc quam immediate ante habuerit materia aqua. aque sub forma sballi ignis. ergo forma sballi ignis fuit cum frigiditate maiori quam sit frigiditas terre simplicissime. et sic videtur quod a generatione potest contrahi dispositio propter naturam. Ad argumenta vero quibus fundatur potest plusquam cometary non est difficile respondere. vnde ad primum cum dicitur si vultur dicitur e corpori in naturale et advenitium reliquum est naturale corpus et ab intra. et patet quod a generatione contrahitur dispositio aliquid egritudo calida vel frigiditas. Et ad probationem cum dicitur contrario contrario sunt cause et principia. dicitur quod B. est absolute non est verum. Idem enim diuersimode se habet eam sanitatis et egritudinis. nam cibum moderate occurrens est causa factiva sanitatis vel conservatiua: imoderate vero egritudinis. Licet concedatur contrario contrario eorum modo que sunt contrario. contrario sunt cause et principia. et quod sanitas est dispositio viuens operationibus proportionata: egritudo vero disproportionata. ideo et. Ad secundum dicitur quod res non naturales comparantur sanitati quibusque ut efficietes: et quibusque ut conservantes. Quia enim corpus a generatione est perennaliter lapsus comparatur sanitati ut causa efficiens. Et cum arguitur quod ipse non efficiat sanitatem nisi renovando corpus ad naturam suam dicitur quod hoc non est verum: sed efficiat sanitatem remouendo dispositionem propter naturam et inducendo dispositionem conuenientes pro qua corpus in tali etate potest debite operationes exercere. Ad tertium negatur assumptum. et ad quatuor dicitur quod illud est verum de corporibus naturaliter se habentibus vel naturaliter lapsis. verum et melius dicitur quod corpus a generatione contrahit dispositionem quauis: et pro qua habet sanitatem. Omne enim corpus a generatione habet sanitatem aliquam: et non valz illa causa. hoc corpus habet sanitatem. ergo est sanum. sicut non sequitur. hoc corpus habet frigiditatem. ergo est frigidum.

Quantum ad tertium est notandum per fundamentum dicere quod quibusque duabus dispositionibus dicitur equalis operationes perficientibus vel imperficiendis in eodem tempore seruata ceterorum pitate et etate et. Si vna est dispositio naturalis et reliqua. Et si vna est dispositio propter naturam neutralis aut egritudinalis et reliqua. patet satis. in huiusmodi dispositione cognitionem non inuenimus nisi a posteriori. Sed contra notandum quod principium generationis non habentibus impedimentum producit effectum optime sanum. propter naturam si producatur feruntur lapsus ab optima sanitate deficiens vel erit ad calidum vel frigidum: vel humidum: vel siccum: vel in natura compositionali. Si primum. sequitur quod calidum fuit superfluum: et propter naturam fuit impedimentum. Et sicut dicitur de quocumque alio lapsu. Si vero dicitur quod materia generationis fuit male disposita. Contra quod quod an virtus ista materia huiusmodi proportionem maiorem sequilitatis supra dispositionem remouedat vel non. non potest dici: ut patet. Si primum arguitur sic. virtus informatiua intendit totam istam malam dispositionem remouere. et habet sufficientem diuinitatem: et nullum habet impedimentum propter te. ergo totam remouebit. et propter naturam fetus in optima dispositione produceret. Ex isto sequitur quod omnis dispositio pro qua fetus. in prima generatione deficit ab optima sanitate est perennalis. patet: quod quilibet talis est nature repugnans. item pro quibusque talis dispositionem prohibet ne sanitas producatur summa. sed non est talis prohibitio nisi pro dispositionem sanitati repugnantes. talis autem est propter naturam. ergo. Item arguitur sic. Si non quilibet dispositio pro qua corpus deficit ab optima sanitate est dispositio propter naturam. sed aliquid est naturalis: sit illa. a. et arguitur sic: aliquid est dispositio puta. b. pro qua precipue tamen imperficiuntur operationes quantum imperficiuntur pro a. oibus alijs suis paribus in etate et. si. b. dispositio est propter naturam. ergo. a. est propter naturam. propter naturam notabile. assumptum vero probatur. Nam si aliquid corpus naturaliter lapsus propter te cuius dispositio naturalis pro qua deficit ab optima sanitate sit. a. et sint eius operationes imperfecte ut quatuor in

primo instanti consi. gratia exēpli. Et sit p̄lo puer tēpera-
tus distans a p̄ instanti cōsi. precise p̄ horaz & labaf̄ p̄terna-
turaliter ad lapsus. b. similē. a. p̄ quē lapsus p̄ternālē hui⁹
corpōis ip̄ficiant̄ opatiōes sicut p. a. & hoc sit gratia argu-
mēti i p̄rio instanti consi. & sint nūc oīa alia p̄ia ex pte regi-
minis & alioz. & p̄ q̄ for. & p̄lo sunt eiusdē etat̄ rē. & dispō
a. & b. sunt posite i corpōibus omnino similibus alijs ser-
natis paribus & b. est dispositio p̄ter naturā. ergo & a. ē
dispositio p̄ter naturā. cuius oppositū dicebat̄. ¶ Ter-
tio ē notādū q̄ duplex ē sanitas. s. optia & lapsa. voco autē
hic sanitatē optimā illā que in latitudine sanitatis obrinet
extremū itensius. hec autē est illa que ad quācumq; aliquā
sanitatē nō eiusdē denominatiōis cōparata ē respectu illi⁹
p̄fectissimaz opationū p̄ductiua. q̄lis ē sanitas corpōis
de 2° modo equalitatis. & hec nō repit̄ nisi in idiuiduo
quod ē i vltimo equalitatis. & in etate i qua augmētus ad
suis puenit finē vt ponit Auic. p̄ia p̄mi. cap. de cōploni-
bus. sanitas vero lapsa est oīs sanitas ab hac sanitatē defi-
ciēs aut fm̄ calidū. vel frigidū būidū vel siccū. & sic d̄ alijs
lapsib⁹ cōplonalib⁹ p̄positis aut scōz lapsus cōpositionalē
in plas̄ q̄titate numero & pōne. ¶ Ista positio sit p̄ima
p̄lo. ip̄osibile ē a ḡnatiōe p̄duci aliqd̄ corp⁹ sanū simpli-
citer siue optie sanū. p̄bat̄. nō est corp⁹ optie sanū nisi in
latitudine sanitatis obrineat extremū itensius. sed a gene-
ratiōe nullū corp⁹ in latitudine sanitatis pōt extremū iten-
sius obrinere. q̄ bona p̄ia. & assūptū p̄ maiori pte ex vno
notabili p̄. & p̄ minozi p̄bat̄. qz nullū corp⁹ obrinet extre-
mū itensius i latitudine sanitatis nisi sit in etate in qua
augmētū ad suū puenit finē vt dictū ē supra. sed a gene-
ratiōe nō pōt p̄duci corp⁹ i etate in qua augmētū ad su-
ū puenit finē. ergo rē. Ex ista p̄lone sequit̄ q̄ oē corp⁹
a generatiōe p̄ductū ē ab optia sanitatē lapsus. p̄. qz nul-
lus tale est optie sanū. ¶ Scōa p̄lo. omne corp⁹ a p̄ci-
pio generatiōis p̄ductū ē ab optia sanitatē p̄ternaturali-
ter lapsus. p̄. qz omne corp⁹ a generatiōe p̄ductū ē lap-
sum p̄ cor⁹ p̄cedē. & oīs lapsus p̄ quē corp⁹ deficit ab
optia sanitatē ē p̄ternatural̄ vt supra p̄batū ē. segtur ergo
q̄ omne corp⁹ a p̄cipio ḡnatiōis p̄ductū ē p̄ternāliter
lapsū. ¶ Ex q̄b⁹ p̄ r̄sio ad q̄situs. i. q̄ necessario a gene-
ratiōe i quoz corpore dispō p̄ter naturā cōnascit̄. p̄ satis
clare ex p̄missis. Omne. n. corp⁹ a generatiōe ē necessariū
lapsū. cū nullū corp⁹ a generatiōe sit optime sanū. & oīs
lapsus est p̄ter naturā. ergo necessario lapsus p̄ter naturā
cōnascit̄. ¶ Ex quo sequit̄ q̄ necessario a ḡnatiōe i quo-
libet corpore cōtrahit̄ dispō neutralis aut egritudinalis
vt nūc. p̄. qz oīs dispō p̄ter nāz est neutral̄ vt nūc vel egrit-
udinal̄ vt nūc. sed necessario a generatiōe cōnascit̄ dispo-
sitiō p̄ter naturam vt patet ex p̄missis. ergo rē.

Sed circa hec occurrit̄ difficultates. qz data ista
pōne vt q̄ medicia sit solū d̄ cor-
porib⁹ neutris vel egris. & nullo mō d̄ sanis. p̄is ē falsus &
p̄bat̄ p̄ia. qz oē corp⁹ exis i etate pueritie est neutrum vel
egrū vt nūc ex quo in tali etate quodlz corp⁹ ē lapsū & nō
nisi p̄ternāliter vt tu dixisti. & silr i etate senectutis ē lap-
sus. qz i tali etate nō pōt esse optie sanū & silr in etate iuue-
tutis est lapsus. Lū ergo omne corp⁹ sit aut in etate pueri-
tie aut senectutis aut iuuetutis. & i quaz tali etate est lap-
sus & nō nisi p̄ternatural̄ segtur. igit̄ rē. ¶ Sorte dicitur
negādo q̄ in etate iuuentutis quodlz corp⁹ reptū in ea sit
lapsus. imo aliquod ē sanū sicut corp⁹ de secūdo mō eq̄li-
tatis. ¶ Cōtra i nulla pte iuuetutis repit̄ corp⁹ optie sa-
nū. ergo. p̄ia bona. & assūptus p̄bat̄. qz si repit̄. vel p̄ tēp⁹
vel per instans repit̄. nō p̄ instans. qz corp⁹ optie sanū non
iudicat̄ optime sanū nisi p̄ optias opatiōes. sed nulla ope-
ratio pōt p̄duci precise p̄ instans. ergo rē. nec p̄ tēpus. eo
q̄ eius būidus est cōtinue veterius & veterius. ergo conti-

nue calidū ad humidū habebit̄ aliā & aliaz habitudinem.
sed p̄ diuersaz calidi ad humidū p̄portionē diuerse resul-
tāt opatiōes. ergo rē. ¶ Scōa difficultas ē. qz dato q̄ oīs
dispositio p̄ quā corp⁹ est lapsus sit p̄ternālīs segtur q̄ be-
neficio medici pōt corpus decrepitū fieri iuuenis optime
sanus de scōo mō eq̄litas. p̄is ē ip̄osibile. & tñ p̄bat̄ p̄ia
qz debile ē corp⁹ decrepitū p̄cise eque sanū & eque lapsus
sicut ad corpus in etate infantie vt p̄ itelligētī mām. nam
capiat̄ corp⁹ quod erit de scōo mō equalitatis. & p̄ iuxta p̄-
dicta q̄ hoc corpus i etate infantie est valde egrū vel neu-
trum. eo q̄ est lapsus p̄ternatural̄. arguit̄ ergo sic. hoc cor-
pus de secūdo mō eq̄litas est sanū & aliqñ i etate decre-
pita erit min⁹ sanū. ergo aliqñ erit p̄cipue equaliter sanū.
sz nō possunt aliq̄ duo corpora esse equaliter sana si non
sint optia nisi sint eque p̄ternāliter lapsa eo q̄ q̄tū remo-
uet̄ de sanitatē & de dispositiōe nālī tñ itroducit̄ d̄ dispo-
sitiōe p̄ter naturā. sequit̄ q̄ i etate decrepita datur corp⁹
ita sanū & ita p̄ternaturaliter lapsus sicut i etate pueritie
Arguit̄ modo sic. beneficio medici & nature dispō que est
in hoc corpore i etate infantie pōt p̄traria remoueri & ad
optimā sanitatē p̄duci. ergo & dispositio p̄ter naturā que
reperitur in corpore decrepito p̄traria potest remoueri
& ad optimā sanitatē p̄duci. sed nō potest p̄duci ad
optimā sanitatē nisi p̄ducatur ad etatē iuuentutis. q̄
beneficio medici potest corpus decrepitū fieri iuuenis.

¶ Ad hec r̄ndetur. Et p̄io ad p̄imā negando p̄ia. Et ad
p̄bationēz cū arguitur qz omne tale ē lapsus. & nō nisi p̄-
ternāliter. ergo. Dicit̄ q̄ hic pōt eē duplex r̄sio. p̄io ne-
gando p̄iam illaz. a. corpus i tali etate ē p̄ternaturaliter
lapsus. & oīs lapsus p̄ternālīs est neutralis vel egritudi-
nalis vt nūc. ergo. a. corpus ē neutrum vel egrū vt nūc. Et cā
est. qz ad hoc q̄ corpus sit denotandū egrū vel neutrum re-
quirit̄ q̄ ille lapsus p̄ternālīs sit tātus & talis vt sit potē-
tior i denotādo corpus esse neutrum vel egruz. q̄ sanitatis
i denotādo corpus sanū. hoc aut̄ nō est nisi qñ sanitas fue-
rit remissa ad gradū mediū. vñ lapsus p̄ternālīs i medio
latitudinis p̄cise exis dicit̄ esse potens in denotando
tunc corpus neutrum p̄imi significati. p̄pterea q̄ iste lap-
sus est p̄cipue tunc eque distans ab extremis vltra quē
gradus plus erit potēs i denotando corpus esse egruz vt
nunc. Sz dum est citra gradus mediū ipse sit lapsus
neutralis. nō tamē est sufficiēs i denotādo corpus eē neu-
trum. sed sufficit solū denotare corp⁹ esse p̄ternāliter lapsus
vides. n. q̄ frigiditas vt duo exis i aliquo corpore p̄ totū
sufficit illud corpus denominare remissus. nō tñ sufficit il-
lud denominare frigidū. & silr ē de lapsu p̄ternaturali. vñ
nō valz p̄ia. a. corpus p̄ totū habet lapsus neutrales. ergo
est neutrum. Sed bene segtur. a. corpus bz lapsus neutra-
lem per totū i gradu mediū. vel vltra gradū mediū. ergo
est neutrum. Et sicut dico de pueritia ita dicendum est de
senectute. ¶ Considerādus tñ est q̄ fm̄ plurimū omnia
corpora cuiuscūq; cōplexionis sint in p̄cipio generatiōis
oziantur egra. & nō neutra. & cā est. qz i p̄cipio generati-
ōis corpora ab optimā sanitatē que est sanitas absoluta
plus vidēt̄ distare q̄ corpora effimeracia. cū ergo sanitas
lapsa nō distet ab optimā sanitatē nisi per d̄positionem
p̄ter naturā segtur q̄ in omnib⁹ talibus corpōib⁹ dispo-
sitiō p̄ter nāz est maior q̄ in tali corpore effimerate i eta-
te iuuentutis. Lū ergo effi⁹ sit gradum mediū latitudi-
nis p̄ternatural̄ excedēs. sequit̄ q̄ in omnibus corpōib⁹
in p̄cipio generatiōis sit dispō p̄ter naturā gradus me-
diū excedēs. mō omnis talis est sufficiēs denominare
corpus egrum vt nunc. ¶ Alia est r̄sio negando q̄
q̄libet corpus sit lapsus in etate pueritie. nullum enim
corpus debz denominari absolute lapsus nisi ille lapsus
sit potentior in denotando q̄ sanitas in ip̄ediēdo. & hoc

non est nisi quando ille lapsus est excedens gradū mediū. Cōcedo tñ q̄ illud corpus est lapsus ut duo vel tria: sed postea n̄ia nō valz. a. est lapsus ut duo. g. a. est lapsus. p̄ma tñ r̄isio est melior. ¶ Ad sc̄daz difficultatē r̄idēf negando n̄iam. p̄ nullā. n. potentiā n̄ales p̄t senex vel decrepitus fieri iuuenis tēperatissimus: t̄ cā ē: qz illa siccitas etatua ex paulatina actiōe calozis acq̄sita stante vita nō p̄t remoueri t̄ hūiditas s̄b̄stāfica tanta t̄ talis quāta t̄ qual in iuvene t̄pato itroduci. Et cā est: qz ad remouendā illaz siccitatē o3 necessario p̄cedere cū humidis. talia āt sunt necessario iuncta aut cū calidis aut cū frigidis. Si cum frigidis cū frigiditas p̄trariet calozī ipsuz p̄i^o extinguet q̄ siccitas remoueat. ¶ Si vero cū calidis t̄ ois caloz ē exiccitius: tūc p̄ talis ap̄roximatiōē augebit siccitas. itē dato q̄ nec caloz nec frigiditas impediāt: tñ cū siccitas illa sit m̄lta t̄ vald̄ fixa: nō poterit nisi ab excedēti cōtrario remoueri: cuiusmodi nō est res hūida cor̄pori exhibita. itez huiusmōi cōtrariū vel applicabi^l in quantitate multa p̄dominatē siccitati t̄ calozī naturali. vel nō. Si p̄mū sequit q̄ prius cor̄rupet calozē q̄ siccitatē remoueat qm̄ sui multitudine opprimēdo t̄ regendo calozē suffocabit. ¶ Si z^m sequit q̄ nō remouebit illā siccitatez eo q̄ a p̄positiōe eq̄litate vel minoris ieq̄litate nō p̄ueit actio.

Istis visis facilis est respōsio ad argumenta ante oppositū. ¶ Ad primū d̄q̄ agens n̄ale disponens m̄am ḡnatiōis itroducit disponēs n̄ales remouēdo dispositiōes d̄rias. q̄ erāt i m̄a ḡnatiōis t̄ nō s̄l t̄ semel m̄a ḡnatiōis disponit p̄ agēs n̄ale t̄ p̄ternāle. ¶ Et p̄ hoc p̄z respōsio ad z^m. ¶ Ad tertiū dicit q̄ nō sunt diuerse dispōnes p̄parantes m̄am generatiōis p̄ itroductiōne forme. sed solū ē vna: que q̄nc̄ ē magis p̄fecta: t̄ q̄nc̄ minus. Dispō v̄o p̄ter n̄az solū facit ad impediēduz que si fuerit fort̄ t̄ dispositiōi n̄ali d̄nantioz: p̄hibebit fet^o ḡnatiō. Si v̄o subdominantioz p̄ducat fetus: licet ip̄fectus.

¶ Questio. XV.

Veritur xv. vtrū a ḡnatiōe sit possibilē p̄duci corpus neutrum p̄mi significati. t̄ arguit q̄ nō argumentis cōibus. p̄rio a generatione non p̄t p̄duci neutrum vt nūc cōgulescētē nec decidētē. sed omne neutrum est cōualescētē vel decidētē. ergo t̄c. p̄z n̄ia: t̄ assumptū arguit. p̄rio nō p̄t a ḡnatiōe p̄duci neutrum cōualescētē. qz tale p̄suppōit egritudinē. Cōualescere enī ē ab egritudine i sanitate tendere. nec neutrum decit. qz tale p̄supponit sanitatē. Decidere enī ē a sanitate i egritudinē tēdere. ¶ Et cōfirmat: qz difficultius ē generantū formā fetus de nouo p̄ducere t̄ p̄extētem abycere q̄ p̄uuz lapsuz neutralez. sed p̄mū facit generās. ergo t̄ z^m. ¶ Sc̄do. ip̄ossibile ē aliquod corp^o a neutralitate nunc ad egritudinem nunc trāsire. ergo nō p̄t esse saltē aliquod neutrum nūc decidētē a generatiōe vel ex tēpore. p̄z n̄ia t̄ assumptuz arguit. qz si ē possibile trāsire for. neuter decidētē ad egritudinem nunc. t̄ p̄z q̄ necessario dabit p̄mū istās i quo for. erit eger nūc: vel vltimū i quo nō. si primū dabit p̄ma t̄ minima egritudo p̄ successiuā alteratiōē acq̄sita. Dabit etiā minima dispō sufficiens ledere sensibiliter t̄ minima sensibilis lesio: q̄ est ip̄ossibile. Si z^m. sit illud istans p̄is. t̄ pater q̄ for in illo instanti est neuter: eo q̄ nec sanus nec eger. Lū ḡ post hoc instans erit for. eger segtur h̄ instans esse vltimū in quo ipse est neuter. t̄ sic dabit vltia neutralitas t̄ corp^o minime egrū q̄ apparet ip̄ossibile. ¶ Tertio ip̄ossibile ē aliquod corp^o ex t̄pē fieri neutrum. ḡa fortiori a ḡnatiōe: p̄z n̄ia t̄ assumptū arguit. qz nec ex sano p̄t aliqd corp^o fieri neutrum: nec ex egro. ḡ p̄z n̄ia. t̄ p̄ma pars ant̄is p̄z. qz si fiat aliquod corpus neutrum ex sano dabit vltimū istans in quo illud corp^o erit sanū: t̄ dabit remississima sanitas suffi-

ficiens corp^o d̄nomiare sanū. p̄bat. qz v̄l dabit p̄mū istās i q̄ corp^o erit lapsū a sanitate v̄l vltimū i q̄ erit sanū. nō p̄t m̄i: qz tūc aliq̄ eēt prim^o t̄ minim^o lapsus acq̄situs p̄ motuz. Si z^m habet itentū. Sc̄da aut p̄s probat: qz tunc ab egro i neutrum dabilis eēt p̄ia neutralitas p̄ huiusmōi trāsitu acq̄sita: eo q̄ nō dabit vltimū istans i quo corp^o erit egruz i tali trāsitu. sic. n. dare^t minima egritudo sufficiens corpus denoiare egruz: t̄ p̄ter minima sensibilis lesio. Dabitur ḡ p̄mū instans i quo corp^o illud erit neutrum. t̄ p̄z n̄is minima neutralitas p̄ hūc successiuū trāsitu acq̄sita. ḡ t̄c.

In oppositum arguit sic. possibile ē a ḡnatiōe p̄duci corp^o egrū vt nūc. ergo t̄ neutrum vt nūc. t̄z n̄ia. qz magis ē generatiōis p̄hibitua egritudo nūc q̄ neutralitas vt nūc. t̄ assumptū p̄z itelligēti.

In ista q̄stione erūt tres articuli. In quozum primo ponemus notabilia. In sc̄do opiniōes. In tertio respondebimus ad questū.

Quantum ad primū articulū est norandū q̄ ly a generatiōe p̄t denotare circūstantiaz tēporalē. vel cause efficiētis. Si primū ē sensus vtrū a generatiōe. i. vtrū a p̄rio instanti eēt ipsius fetus possit acq̄ri neutralitas vt nunc. Si sc̄d̄m ē sensus. vtrū a generatiōe idest a principijs efficientibus generatiōem possit p̄duci corpus neutrum vt nunc.

Quantum ad secūdū articulū fuit opinio plusq̄ m̄etatoris q̄ nullo mō. a ḡnatiōe p̄t p̄duci neutrum vt nunc. eo q̄ nulla dispositio p̄ter n̄az a generatiōe p̄t acq̄ri. S; ista opinio est falsa vt satis p̄z per p̄cedentē questionē. Sc̄da opinio ē Jac. de Sorlinio tenētis istas r̄clones. p̄ia possibile ē aliqd corp^o a generatiōne esse neutrum vt nunc. p̄z vt dicit ipse ad sensuz. Sc̄da cōclusio a principijs generatiōis tanq̄ ab efficientib^o causis p̄t p̄duci neutrum vt nūc. p̄z vt p̄cedēs. ¶ S; ista opinio ē insufficientis. p̄rio: qz nihil p̄bat. Secundo qz ei^o sc̄da r̄clō ē falsa: q̄d p̄bat: qz a principijs generatiōis vel efficiētib^o generatiōne nō producit dispositio p̄ter n̄am s; solū n̄alis s; neutralitas vt nunc est dispositio p̄ter naturaz. ergo p̄z consequentia t̄ assumptū similiter p̄ omni p̄te itelligēti.

Quātum ad tertiū ē dicendū ex his q̄ p̄missa sunt i q̄stione q̄ necessario a p̄ncipio generatiōnis p̄trabit dispositio p̄ternaturā q̄ dispō a generatiōe cōtracta d; potius dici egritudinalis q̄ neutralis: eo q̄ hec dispositio a p̄ncipio generatiōis vsq̄ ad iuuentutē p̄cedit au gendo: cū ipsa sit p̄fectissima solū i etate iuuentutis. Et ex p̄missis scitū est q̄ sicut dispositio naturalis crescit ita d̄ere scit dispositio p̄ter n̄az. ¶ Verūtā loquēdo d̄ lapsū p̄ter naturali respectu p̄p̄y tēperamēti t̄ nō simpliciter t̄ absolute dicit ad q̄stione q̄ a p̄ncipio generatiōis p̄t acq̄ri dispositio p̄ter n̄az q̄ solū respectu p̄p̄y tēperamēti isensibiliter ipedit opatiōes que s; absolute sint ip̄fecte i etate pueritie seu ifantie i quocūq; corpore: respectu tamen operationū q̄ illi cor̄pori debent in tali puncto etatis t̄ cū illa p̄plexiōe p̄nt dici p̄fecte. ¶ S; est magna difficultas vtrū post p̄ncipiū generatiōis possit fieri neutrum vt nunc cōualescētē vel decit. Et q̄ntū ad hoc sūt tenēde iste r̄clones. ¶ p̄ia. Nō est possibile dari p̄mūz instans dispositiōis neutralis decit. p̄bat: qz nō acq̄ritur dispositio neutra^l decit nisi p̄ motū: s; nō dat p̄mū istās mot^o. ḡ. ¶ Sc̄da cūda r̄clusio. Nō est possibile dari p̄mūz instās post generatiōē neutralitatis decit. p̄bat: nō ē dare neutrum decit nisi dispositio p̄ternaturalis sit in gradu medio totius latitudinis dispositiōis p̄ter n̄am vel paz. distans vltra: s; nō est dare p̄mūz distās in quo dispositio p̄ter naturam est in gradu medio vel parū supra. ergo t̄c. p̄z n̄ia t̄ assumptū p̄bat. p̄ minor: qz agens p̄ternaturale non prius i ducit graduz mediuz q̄ gradum vltra mediū: q̄d p̄batur:

quia agens p̄ternāle ad quēcūq; punctū p̄ducit gradum mediū ad punctū magis citra p̄ducit gradū vltra mediū eo q̄ agens p̄ternāle fortius agit i p̄tem p̄pinquā q̄ i remota. Et similiter p̄batur q̄ nō est dare primū instās in q̄ corpus est sub d̄spositione p̄ternāli vltra gradū mediū quia in quocūq; instanti iducit aliq̄ue graduz vltra mediū ante illud instans p̄duxit etiā gradū vltra mediū: q̄ inter quēcunq; gradū vltra mediū: et gradū mediū cadunt i finiti gradus. quoz q̄libet est vltra mediū. Et silis conclusio p̄t poni de neutro cōualeſcentie. ¶ Tertia p̄clo licet ita sit cuiuslibet tamē gradus p̄ualeſcentie vel dec̄i est dare primū instans et vltimū. probat̄ p̄ia pars: q̄ cuiuslibet rei p̄ motū acq̄site habentis esse in aliquo instāti bz esse solū in fine motus et nō ante: sed neutralitas tā dec̄i q̄ cōualeſcentie post generationē nō acq̄rit nisi per motū: ergo habebit esse in fine illius motus. et per p̄sequēs illius neutralitatis dabit̄ primū. Et sc̄da pars etiā arguit̄: q̄ huiusmodi neutralitas nō desinit esse nisi p̄ remissionē: sed p̄ quācūq; remissionē nō erit amplius illa neutralitas que prius erat q̄tumcūq; modica fiat remissio. al̄r sequeret̄ q̄ pars esset totū. ¶ Quarta p̄clo post generationē dabit̄ est corpus neutruz vt nunc p̄ualeſcentie vel dec̄i: p̄bat̄: q̄ post generationē dabile est corp⁹ isensibiliter lesum in suis opationib⁹ p̄mptum i egritudine cadere vel in sanitate p̄cedere. ¶ 2. p̄ p̄ia et assūptū ex q̄d nominis neutritā p̄ualeſcentie q̄ dec̄i. ¶ 3. p̄ p̄dicta arguit̄ sic: q̄ si for. sit sanus et debeat fieri eger segtur q̄ dabit̄ primū instās in quo for. erit neuter vel vltimū in q̄ nō. cui⁹ oppositum videt̄ ponere p̄clusiōes. Et q̄ hoc segtur p̄bat̄ sic. For. nūc nō est neuter. et aliq̄n erit neuter. q̄ incipit vel incipiet esse neuter tūc sic. for. incipiet eē neuter. aut ergo p̄positio nes d̄ p̄ati et remotionē de p̄terito aut p̄ remotionē d̄ presentis et positionē d̄ futuro. Si p̄mū dabitur p̄mū instās. Si 2. dabit̄ vltimū i q̄ nō. ¶ 2. q̄ capiat̄ totū tēp⁹ p̄ q̄d for. nō erit neuter et totū p̄ q̄d erit neuter. et capiat̄ instans mediū q̄d sit. et q̄rit̄ vtrū i. c. instāti for. erit neuter vel non. Si primū segtur q̄ dabit̄ p̄mū instās i quo for. erit neuter. Si 2. dabit̄ vltimū in quo nō. q̄ si i. c. instāti nō ē neuter et immediate post erit neuter. q̄. c. erit vltimū instans in quo nō erit neuter. cuius oppositū dicebat̄. v. p. q̄ hec argumenta p̄tinēt ad aliā difficultatē p̄pterea solonē ipso p̄o nunc dimittimus: licet aliquid inferius in solutiōe argumentozum adductozum ante oppositum tangetur.

Istis visis facilis ē respōsio ad argumēta ante oppositū. ¶ Ad p̄mū negatur maior et ad p̄bationē d̄ q̄ neuter p̄ualeſcentie nō semp̄ p̄supponit egritudinē nec neutru dec̄i sanitatē. nec decidere ē a sanitate i egritudinē cadere. nec cōualeſcere ab egritudie ad sanitatē p̄cedere: sed neutru p̄ualeſcentie d̄ esse corp⁹ isensibiliter lesuz aptū ad sanitatē p̄cedere. Et neutru dec̄i corp⁹ isensibiliter lesuz aptū i egritudinē faciliter cadere. ¶ Et ad p̄firmationē d̄ q̄ ista p̄ia non valet. facilis ē agenti nāli parū lapsuz neutralē remouere q̄ formā fetus iducere et p̄existētes abycere. sed 2. facit. q̄ p̄mū licet. n. facili⁹ sit et. tñ agēs nāle nō semp̄ facit illud q̄d est sibi facili⁹: s̄ q̄nq; q̄d est difficili⁹: eo q̄ melius applicat̄ ad istud q̄d ē difficili⁹ q̄ ad istud q̄d est facili⁹. lapsus ē neutral̄ frequēt̄ nō stimulat virtutes aut agens nāle ad ipsuz remouenduz. id̄ et. ¶ Ad 2. negatur aūs. Et ad p̄batōz cū ifer̄ q̄ necessario dabit̄ p̄mū instās in quo for. erit eger vel vltimū i quo nō. dicit̄ negādo p̄sequentia. nō. n. datur p̄mū instās in quo for. ē eger nec vltimū in quo nō sicut p̄t deduci ex argumētis q̄ facta sūt in tertio articulo de neutralitate. verū tñ cōis respōsio est q̄ datur vltimū instās i quo for. nō ē eger et cū dicit̄ q̄ nūc in hoc instāti for. est neuter p̄cedit̄ et cōcedit̄ q̄ datur vlti

ma seu maxia neutralitas p̄ hunc motū acq̄sita. Et est respōsio Jac. ¶ Sed s̄ vitatē est p̄cedendū q̄ nec datur primū instans in quo tale corpus est egrum nec vltimū in quo non. et hoc loquendo naturaliter. scilicet q̄ agens nāle veloci⁹ agit in p̄ez p̄pinquā q̄ in remota. Et hac. n. suppositiōe deducit̄ q̄ quocūq; instanti dato i q̄ corp⁹ est egrū ante illud fuit egrū. Et silr̄ deducit̄ q̄ nō datur vltimū instans i quo corp⁹ nō est egrū: q̄ tūc i isto eēt neutru: et p̄ p̄is i illo instanti esset vltia neutralitas i illo corpe acq̄sita: que certū ē q̄ non dat̄. et p̄ p̄is nec vltimū instans i quo corp⁹ ē neutru. ¶ Ad 3. negat̄ aūs. et ad p̄bationē negat̄ itez aūs. et ad p̄bationē cū dicit̄ q̄ si fieret ex sano tūc daret̄ vltimū instās i quo illud corpus est sanū negat̄ p̄ia: et negat̄ q̄ datur p̄ia neutralitas vel primū instans in quo illud corp⁹ erit neutru. Et hec oia p̄cedūt vt dictū ē nāliter loquēdo. ¶ Possunt tñ fieri casus imaginarij possibiles: i q̄bus p̄t p̄cedi q̄ datur p̄mū instās in quo corpus est neutru et p̄mū in quo sanus et p̄mū i quo egrum. Si enī eēt duo agentia nālia eque potētia p̄ternāliter ip̄mētia in aliquod mēbzū pedalis q̄ritatis: quoz vnū sufficeret agere p̄ pedale distantiā sicut et reliquū: et vnū esset applicatū ad vnū extremū: et reliquū ad aliud. tunc in isto casu ad omnē punctū illius mēbzū esset actio p̄ternaturalis equalis: et p̄ esset dare primū instans i quo tale corp⁹ esset neutru: q̄ esset dare primū instans i quo eēt d̄spositio p̄ter naturā sufficiēs corp⁹ denomiare neutruz. Silr̄ vbi eēt aliq̄d mēbzū p̄ternāliter sensibil̄ lesū p̄ totā horā p̄teritā. cui⁹ d̄spositio p̄debat a cā p̄mitia et nūc p̄ sit idependēs i isto casu ē dare p̄mū instās i q̄ corp⁹ ē egrū. Ex q̄ p̄ q̄ hec p̄ia nō valz. dat̄ p̄mū instās i q̄ corp⁹ ē egrū. q̄ dat̄ minima egritudo et minima sensibil̄ lesio. Et silis casus p̄t ēt fieri d̄ sanitate. ¶ Q̄d. XVI.

Meritur iō: vtruz neutralitas simplici ter vt multuz sit minor lapsus q̄ neutralitas simplr̄ semp̄. Et arguitur q̄ non primo: q̄ si hoc eēt potissime foret q̄ lapsus sp̄ talis deterior foret q̄ talis vt multuz. Sed arguit̄ q̄ nō: q̄ deterior ē egritudo: vt multuz q̄ neutralitas semp̄ ergo et. ¶ Sec̄do. p̄pingoz est egritudini simplr̄ neutralitas vt multū q̄ vt semp̄. ergo deterior lapsus est neutralitas vt multū q̄ vt semp̄. p̄. q̄ si aliqua d̄spos̄ p̄o pinquior est egritudini simplr̄ distantiōr est a sanitate semp̄: sed sic aliq̄ lapsus est a sanitate distātiōr. ita est eodez deterior. q̄. p̄. p̄ia. et assūptū principale arguit̄. naz corp⁹ egrum simplr̄ transiēs ad sanitatē simplr̄ prius acq̄rit neutralitatem vt multū q̄ vt semp̄: eo q̄ per quālibet transmutationē successiuā p̄us acq̄rit graduz remissioz q̄ itēfior. q̄ propinquior est neutralitas vt multū egritudini simplici ter q̄ neutralitas semp̄.

In oppositum arguit̄ sic. Sicut se bz egritudo semp̄ ad egritudinē vt multum: ita se bz neutralitas sp̄ ad neutralitatē vt multū. s̄ deterior lapsus ē egritudo semp̄ q̄ vt multum. ergo et.

In qōne ista erūt tres articli. In q̄ p̄ p̄cem⁹ nōbilia. In 2. opiones. In 3. r̄ndebim⁹ ad q̄sitū.

Quācum ad p̄mū articulū ē notādū q̄ lz lapsus sp̄ tal sit q̄ lz lapsu vt multū tali eiusdē deno⁹ deterior alyz pib⁹ tñ vbi nō fuerit eiusdē d̄noiationis oio nō repugnat lapsuz sp̄ talē lapsu vt multū tali eē min⁹ malū: p̄ de egritudie vt multū et neutralitate sp̄. Nā egritudoy multū ē lapsus deterior q̄ neutralitas sēp̄. vt p̄.

Quantum ad 2. articulu3 Tenit Jac. istas p̄clo. nes. p̄. Quelibz neutralitas semp̄ ē deterior lapsus q̄ neutralitas vt multū alyz pibus. p̄ ex q̄d nois neutralitat̄ semp̄. ē. n. illa q̄ sup̄remū gradū obtinet i lat̄i neutralitat̄. ¶ Itē q̄ difficilius est reducibil̄ ad opti

ma sanitatē q̄ neutralitas vt multū. q̄ p̄z n̄ia r̄ assūptū. qz n̄ate p̄itate p̄ma^o lapsus ē neutralitas semp q̄ vt multū. **C** Sc̄da d̄clo fuit. De corp^o egrū simplr trāsies ab egritu die simplr ad sanitatē optimā p̄ neutralitatē simplr prius acgrit neutralitatē semp q̄ vt multū. s̄z i tali trāsitu prius acgrit remissior sanitas q̄ itēsior q̄. **C** 3° d̄clo. oē corp^o sanū simplr ē trāsies a sanitatē simplr i egritudinē simplr p̄ acgrit neutralitatē vt multū q̄ vt semp. p̄bat: qz p̄z acgrit miozē lapsus q̄ maiozē: s̄z h̄s est neutralitas vt multū respectu neutralitatē semp. **C** Ex q̄b^o seq̄ d̄clo. r̄isūa q̄ neutralitas vt multū ē minoz lapsus q̄ neutralitas semp. Et h̄ dic̄ eē de mēte plusq̄ comētatorē. S̄z bec positiō ē falsa. r̄ nō b̄n̄ ē recitat plusq̄ comētatorē. falsitas ei^o apparebit statū i 3° articulo. Et at̄ ip̄a nō sit de mēte plusq̄ comētatoris. p̄z. qz plusq̄ comētator nō vult posse fieri trāsitu a sanū: in egerimus nec e^o cū tā sanitas simplr q̄ egritū: simplr sit q̄dā habit^o semp comitās corp^o a p̄ncipiō generationis vsq̄ ad finem vite.

Quantum ad tertiū articulū ē notādū. q̄ fm plusq̄ comētatorē i latitudine neutralitatē rep̄unt tres neutralitates due vt multuz r̄ vna sp̄. Est. n. vna neutralitas vt multū ad lat^o multū sanū declinās reliq̄ vō ad lat^o multū egrū. in me^o at̄ istaz ē neutralitas sp̄ q̄ p̄p̄ lā cām dixit ipse de itētiōe Sal. q̄ neu^o vt multū est q̄dā mutatiōes accipiēs: aut ad latus multuz sanū: aut ad latus multuz egrū. p̄p̄ q̄d i latitudine sanitatē taliter situā cor^o. nā in ex̄mo intem^o d̄z poni sanū semp: dein sanuz vt multū: p̄ q̄d neutru vt multū: deinde neutrum semp: deinde itēz neu^o vt multū: deide egrū vt multū: deinde i vltimo egrū sp̄. **C** Dis nōtis sit bec p̄ d̄clo ad q̄situz r̄isūa. Aliq̄ neutralitas vt multuz ē deterior neu^o semp: r̄ aliq̄ ē min^o mala. ista d̄clo deducit ex nob̄lli p̄cedēte. Nā neutralitas vt multū p̄pinq̄ ego vt multū ē deterior neu^o sp̄: tum qz ē nō gradu p̄fectiōis p̄pingoz: tū ē qz ē ab optia sanitatē distātiōz. Et sc̄da p̄ d̄clonis p̄z de neutralitatē vt multuz q̄ ē p̄pinq̄ sano vt multuz q̄ ē min^o mala q̄ neutralitas sp̄ tū qz ē a nō gradu p̄fectiōis distātiōz: tū qz ē optie sanitati p̄pingoz. **C** Ex his q̄ dicta sūt p̄z q̄ ista n̄ia nō valz neutralitate sp̄ d̄at. neutralitas multū deterior r̄ d̄at min^o mala q̄ d̄abilis ē eā mala. nulla enī ē neutralitas vt multuz q̄ sit eā mala sic neutralitas semp. Ex q̄b^o oib^o cōprehendit̄ erroz Jac. de Sorliuo: tū qz nō recitauit plusq̄ comētatorē. tum etiā quia veritatem abscondit.

Istis visis facilis ē r̄isūo ad arg^o q̄ adducta sūt an̄ opp^o. **C** Ad p̄^o d̄f q̄ nō ē v̄z q̄ lapsus semp talis sit lapsus vt multū tali deterior. illd̄ ē q̄ d̄ictū ē i p̄ articulo d̄ictū ē poti^o de mēte Ja. q̄ n̄ia. **C** Ad 2° d̄f q̄ aliq̄ neutralitas vt multū ē p̄pingoz egritudinē simplr q̄ neutralitas sp̄. r̄ aliq̄ ē distātiōz. r̄ iō aliqua neutralitas vt multū est deterior neutralitate semp. r̄ aliq̄ min^o mala.

C Questio. XVII.

Veritur 17. vtrū neutruz simplr p̄mi si significati sit vere mediū sanissimū corpis r̄ egerimi. Et arguit̄ q̄ n̄. p̄ sic. Nullū neutru simplr ē v̄e mediū. q̄ q̄d falsa. assumptū p̄bat: qz nec neutru vt multū. nec neutru semp. nō p̄^o. qz iter illd̄ r̄ sanū sp̄ nō cadit nisi sanū vt multū. Inter illd̄ tū r̄ egrū sp̄ mediat neutru sp̄ r̄ egrū vt multū. Et h̄le arg^o deducit̄ q̄ nec neutru sp̄ ē v̄e me^o qz iter illud neutru sp̄ r̄ egritudinē nō cadit nisi egrū vt multū iter istd̄ tū r̄ sanū sp̄ mediat neutru vt multū r̄ sanū multuz. iō r̄ c̄. **C** Sc̄do possibile ē aliq̄d corp^o sanissimū fieri egerimū r̄ e^o absq̄z h̄ q̄ illd̄ fiat aliq̄ neutru simplr vt nūc p̄mi si significati. q̄ tale nō ē v̄e mediū. s̄z n̄ia: qz nō p̄t fieri trāsitus ab extremo ad extremū nisi fiat p̄ mediū r̄ assūptū arguit̄ ponēdo soz. eē sanū semp i ytraq̄ nā r̄ q̄ n̄ variata cō

pōne fiat egrū sp̄ i cōplonē r̄ p̄z soz. fieri egrū postq̄ fuit sanus. r̄ q̄ soz. nūq̄ erit neuter. p̄z ex casu: qz nunq̄ erit neutro d̄ioz p̄cipās. **C** Et n̄i argui p̄t si p̄d̄at soz. eē egrū simplr. r̄ deinde fieri sanuz simplr in altera natura prius existente soz. optime sano.

In oppositum est Salic. in littera.

In ista questione erūt tres articuli. In p̄^o ponētur notabilia. In 2° op̄nōies. In 3° respondebitur ad questum.

Quantum ad p̄^o articulū ē notādū q̄ iter q̄cūq̄ ex trema duplex possum^o imagiari mediū v̄nū forme r̄ aliō trāsit^o itelligēdo p̄ mediū forme me^o s̄z gradu p̄fectiōis sue cadēs iter extrēa qz. f. vno p̄fecti^o r̄ altero existēs ip̄fecti^o r̄ sic cōplonem san^o inter tēperatā r̄ melicā s̄z formā vicin^o mediare. De^o vō trāsit^o ē me^o p̄ q̄d ab vno extremoz i aliō fit trāsit^o. r̄ isto mō tepidū iter itēse calm r̄ sūme fridū d̄f me^o trāsit^o. Et collr bec distinetio a comētatoze 2° de aia. **C** 2° nōndū s̄z ha. q̄ sic q̄libz egritudo ē totalr a lat^o sanitatē simplr exclusa. ita r̄ q̄libet neutralitas ē ab eadē latitu^o totalr exclusa. p̄z qz tā egritudo q̄ neutralitas sūt dispōnes p̄ternāles. **C** 3° nōndū fm eudē q̄ p̄ neutralitatē simplr debem^o itelligere dispōnes p̄ter nāz isensibilr ledētē r̄ subo affixā difficulter ad sanitatē vt egritudinē p̄mutabilē respectu cuiuscūq̄ alteri^o neutralitatē nō simplr talis. s̄z vō p̄ neutralitatē vt nūc itelligim^o dispōnes vt nūc facile p̄mutabilē ad sanitatē vt egritudinē. **C** 4° nōndū q̄ h̄tilis posuit. s̄ neutralitates medias iter sanitatem r̄ egritudinē: q̄z due sūt neutralitates vt nūc r̄ due vt multū r̄ vna i mediō existēs q̄ ē sp̄. vult q̄ gētilis q̄ oē corp^o trāsies a sanitatē i egritudinē r̄ e^o trāsit p̄ istas neutralitates q̄z vna ē ad lat^o sanū r̄ d̄f neutralitas vt nūc eo q̄ ē facile p̄mutabilē ad sanitatē. **C** 2° ē vt multū magl fixa r̄ p̄manēs q̄ p̄^o difficulter ad sanitatē p̄mutabilis. **C** 3° ē neutralitas semp q̄ lz nō sit absolute maxie fixa respectu cuiuscūq̄ alteri^o vt p̄mutē ad sanitatē ē r̄ respectu vtriusq̄ extremi tā sanitatē q̄ egritudis difficillime p̄mutabilis r̄ maxie fixa. **C** 4° ē vt multū vsus latus egrū q̄ difficulter p̄mutat ad egritudinē: r̄ p̄ istā ē neutralitas vt nūc modicū fixa r̄ facile p̄mutabilis ad egritudinē.

Quantum ad 2° articulū h̄tilis tenuit istas d̄clones. q̄z p̄^o ē iter sanū r̄ egrū sibi oppositū cadit ne^o tāq̄ me^o forme p̄mi significati. p̄z ex qd nois medij fm formaz. **C** 2° d̄clo. nō q̄libz neu^o simplr ē v̄e p̄ egdistātiā me^o sanissimū r̄ egerimi. f. sanū sp̄ r̄ egrū sp̄. p̄z ex p̄ nob̄lli p̄mi articuli. **C** 3° d̄clo. neu^o sp̄ ē v̄e me^o p̄ egdistātiā sanissimū r̄ egerimi. f. egrū r̄ sanū sibi oppositi. p̄z ex vltimo nob̄lli. s̄z ista d̄cisio nō ē va. Nā aut neutralitas semp p̄stitit i idiuisibili vt sub q̄dā latitudine nō p̄t dici p̄^o eo q̄ tūc nō v̄eniētē diuiderē tota latitudo neutralitatis simplr i neutralitatē sp̄ r̄ neutralitatē vt multū: qm̄ diuisibile nō diuidit i idiuisibilia sic nō cōpōit ex idiuisibilib^o. Si vō d̄f 2° tūc manifeste seq̄ q̄ nō q̄libz neu^o semp ē p̄ egdistātiā mediū iter extrema vt clare patet itelligēti.

Quantum ad tertiū articulū est notādū de itētiōe plusq̄ comētatoris q̄ aliō debem^o itelligere p̄ sanissimū r̄ egerimū qm̄ neu^o simplr est mediū r̄ aliud qm̄ neutru vt nūc d̄f mediare iter sanissimū r̄ egerimū. nā qm̄ neutru simplr ē mediū debem^o itelligere p̄ sanissimū sanū semp r̄ p̄ egerimū egrū semp: s̄z qm̄ neutruz vt nūc ē mediū p̄ sanissimū itelligimus quodcūq̄ sanuz de tota latitudine sanitatē r̄ p̄ egerimū q̄dūq̄ egrū de tota latitudine egritudis vt nūc. **C** Hoc p̄missio sit bec p̄^o. Neutru simplr ē v̄e me^o p̄ egdistātiā sanū r̄ egerimi. p̄bat. neutru semp ē vere mediū p̄ egdistātiā: s̄z neutru semp ē neutru simplr. ergo r̄ c̄. p̄z n̄ia r̄ maioz arguit̄: qz tot cadū

media iter neutrū semp ⁊ sanū semp quot eadū iter neu-
trum semp ⁊ egrum semper. ergo ⁊c. p3 sequētia ⁊ assum-
ptū similiter. nā inter neutrū semp ⁊ sanū semp mediat
sanū vt multum ⁊ neutrū vt multum. sed inter idem
neutrū semp ⁊ egruz semp mediat etiam neutrū vt
multum ⁊ egrum vt multuz. eo q̄ neutralitas simpliciter
fm mentez plusq̄ cōmētatozis ꝑinet tres neutralitates.
duas vt multū ⁊ vnā semp vt habituz est in ꝑcedēti qōne.
¶ Scda conclusio. aliq̄d neutrū vt nūc est p̄ egdistātiā me-
diū iter sanissimū ⁊ egerrimū. p̄bat: qz inter latitudinē sa-
nitatis ⁊ latitudinē egritudis vt nūc mediat tota latitudo
neutralitat. mō cuiuslibz latitudis habētis extrema daf
mediū p̄ egdistātiā ab illis extremis. cū ergo extrema neu-
tralitatis vt nunc terminentur ad extrema remissioza sa-
nitatis ⁊ egritudinis vt nunc sequitur ⁊c.

Istis visis facilis est rñsio ad argumēta ante oppo-
sitū. ¶ Ad primū negat antecedēs. Et
ad ꝑbationē dicit q̄ neutrū semp est vere mediū p̄ egdi-
stātiā vt patuit p̄ ꝑmā ⁊ clones terty articuli. ¶ Ad scdm
dicit q̄ satis ꝑtingēs est q̄ corpus sanuz fiat egrū abiq̄ B
q̄ fiat neutrū. Ex hoc tñ nō sequit̄ quin neutrū semper sit
vere mediū.

¶ Questio. XVIII.

Veritur is. vtruz diffō neutri simplr
scdi significati posita a Hal. i
lra sit bona. Et arguit q̄ nō. ꝑmo. qz q̄dlibet
corp⁹ sanū ꝑcipās de sanitate ⁊ egritudine ē
sanū vel egrū. ergo nō neutruz. p3 ꝑna ⁊ assū-
ptū arguit. qz p̄ quālibz egritudine corp⁹ sensibiliter ledi-
tur in opationib⁹. ¶ Et ꝑfirmat. qz in tali corpe ꝑcipate
simul sanitate ⁊ egritudine aut dñat̄ sanitas egritudini. ⁊
tūc erit sanū. aut egritudo sanitati. ⁊ tūc erit egrū. vel erūt
cōles ⁊ tūc erit egrū. qz q̄libet egritudo sensibilr ledit.

est Halie. in littera.

In oppositum

In ista questione

erūt tres articuli. i ꝑmo ꝑo-
nent̄ notabilia. in scdo opi-
niones. in tertio respondebitur ad questum.

Quantum

ad ꝑm̄ articulū notat̄ qdā q̄ ꝑ ꝑrias dis-
positiōes in diffinitōe positas debem⁹
itelligere. quas cūq̄ dispōnes distinctaz latitudinū totaliū
aut partialiū aut distinctaz denoiationum eidē corpi vel
mēbro nō ꝑ eadē nāz sil ꝑuenire potētū. ⁊ isto mō dicit̄
q̄ sanū semp ⁊ sanū vt multū sūt ꝑrie dispōnes eo q̄ sūt
dispōnes distinctaz denoiationū eidē corpi nō ꝑ eadē
denominationē ꝑuenire potētū. Nullū eni est corp⁹ qd sit sa-
nū semp ⁊ sanū vt multū fm eandē nām.

Quatum

ad 2m̄ articulū. Concessit Jac. i hac mā q̄
oē corp⁹ sanū semp ꝑ vnā nām ⁊ ꝑ alias
sanū vt multū ē neutrū scdi significati. ¶ Concessit scdo. q̄
oē ꝑcipās sanitate vt multū ⁊ neutralitate simplr ꝑmi si-
gnificati vel vt nūc ē neutrū scdi. ¶ Concessit 3o q̄ neutruz
semp in vna nā ⁊ neutrū vt multū in alia est neutrū scdi si-
gnificati. Et ex ꝑnti ꝑcessit q̄ aliq̄d neu⁹ ꝑmi significati ē
neutrū scdi significati: eo q̄ corp⁹ i ꝑplone neu⁹ semp: ⁊ in
cōpōne neu⁹ vt multū ē neu⁹ scdi significati: ⁊ illud idē est
neu⁹ ꝑmi. ¶ Sed ista opinio nō est vera nec etiā videt̄
esse me⁹ vt apparebit in tertio articulo.

Quantum

ad tertiū articulū ē nōndū de mēte Ha.
q̄ ē duplex B neu⁹ scdi significati. i. sim-
plr tale. ⁊ vt nūc tale. Simplr tale ē qd cūq̄ a gnatiōe siue
a nā sil fuerit vtrūq̄ ꝑrias dispōnib⁹ ꝑcipās. siue eq̄lr si-
ne incq̄lr. Et intelligit Ha. ꝑ ꝑrias dispōnes vt vult plusq̄
ꝑo sanitate sim⁹ ⁊ egritudine simplr. q̄ gde si sūt ꝑpe ꝑria
cū sint ex ma eiusdē latitudis. i. sanitat. Neutrū vō vt nūc
ē corp⁹ ꝑcipās sil ꝑrias dispōnin⁹. i. sanitate vt nūc ⁊ egrit-
tudie vt nūc. ¶ Et q̄b⁹ p3 q̄ corp⁹ fm vnā nāz sanū sp.

⁊ ꝑz allā egrū semp ē neu⁹ scdi significati. ¶ Patet scdo q̄
corp⁹ ꝑcipās sanitate vt nūc. ⁊ egritudine vt nūc. ē neu⁹ vt
nūc scdi significati. p3. qz qdlibz tale ꝑcipat ꝑrias dispōni-
bus. Et ex ꝑnti p3 q̄ aliq̄d egrū vt nūc ē neu⁹ scdi significa-
ti. ¶ Et q̄b⁹ p3 ꝑlo. nīsal q̄ diffō neutri simplr scdi signi-
ficati ē bñ posita. p3. qz p̄ istaz diffōne ꝑueniēter ꝑz cēntia
diffiniti ⁊ ꝑ eā a q̄libz alio differt. ¶ Sz diceret tu nō vt
q̄ B sit vez. nā corp⁹ optie sanū si egroraret ꝑz aliq̄ mēbra
⁊ fm alia eēt ⁊ remaneret optie sanū tūc tale ꝑz determinā-
ta nī eēt neu⁹ scdi significati. qz B maxie foret neu⁹ vt nūc
scdi significati: sz B ē falsuz: qm̄ nō ꝑcipat sanitate vt nūc
q̄b⁹ reqrit ad B q̄ aliq̄d corp⁹ sit neu⁹ scdi significati. ¶ Ad
hec nī det plusq̄ cōmētatoz q̄ nō qdlibz corp⁹ ē d̄ bis que
d̄scripta sūt p̄ Ha. sz sufficit q̄ sit reducibile ad aliq̄d eoz.
⁊ iō tale corp⁹ ꝑz aliq̄ mēbra optie sanū ⁊ ꝑz alia egrotas lz
ꝑprie nō sit neutrū scdi significati: ē tñ reducibile ad neu-
trū secundi significati.

Sed hic cadit

difficultas: qz q̄rit qm̄ B corp⁹ opti-
me sanū egrorabit ꝑz aliq̄ mēbra
vtrū deē ꝑ istās i q̄ erit aliq̄ egritudo i aliq̄ mēbro vt vlti-
mū i q̄ nō. ¶ Ad B pōt dici ꝑz cōez scholā q̄ daf vltimū i
q̄ nō ē egritudo in aliq̄ mēbro qd multi p̄bat. ꝑ qz capiat̄
totū tps i q̄ illd mēbrū nī ē egrz ⁊ totū i q̄ erit egrz: ⁊ capiat̄
me⁹ istās iter bec duo tpa. Et q̄rit vtrꝑ in B instāti medio
erit B mēbz egrū vt nō. Nō pōt dici ꝑm̄: qz tūc daret̄ mini-
ma egritudo ⁊ mi⁹ sensibil̄ lesio: qd ē impossibile. Si daf 2m̄
hī itētū. i. q̄ illd ē vltimū istās i q̄ nō ē egrū. qz i illo instāti
nō ē egrū ⁊ immediate ꝑ illd istās erit egrū. ḡrē. ¶ Scdo
qz aliq̄ dispō ꝑter nāz ē sufficiens illd mēbz denoiare egrū
⁊ aliq̄ nō. aut ḡ dabit̄ maxia dispō q̄ nō sufficit illd mēbz
denoiare egrū vt m̄ q̄ sufficit. Nō. n. ē dare maximā dis-
positiōez q̄ sufficit nec minimā q̄ nō sufficit. vt ꝑz itē māz.
nec pōt dici q̄ daf m̄ q̄ sufficit: qz tūc daret̄ m̄ egritudo
⁊ m̄ lesio sensibilis qd iproba⁹ est. Si ḡ d̄ q̄ daf maxia q̄
nō sufficit habet̄ inten⁹: qz intēdat̄ ista dispō. ⁊ arguit sic.
p̄ istā nō est egrū: ⁊ ꝑ quācūq̄ intensioze erit egrū. Simus
ergo. in illo instanti in quo est illa maxia egritudo que non
sufficit illud mēbz denoiare egrū: ⁊ arguit sic. in hoc istā-
ti hoc mēbz nō est egrū ⁊ immediate post hoc erit egrū. er-
go hoc est vltimū instās in quo nō est egruz. ⁊ sic daf vlti-
mū in quo nō. ¶ Tertio. qz illud mēbz existens optime
sanum non est egrum ⁊ erit egrum per casum. ergo incipit
vel icipiet esse egrū. tenet ꝑsequētia per illaz regulā. Qua-
lecunq̄ erit aliquid quale ipsum nunc non est ipsum inci-
pit vel incipiet esse tale. ⁊ arguit tunc. si hoc mēbz incipi-
et esse egruz. ergo aut per positionē de presenti ⁊ remo-
tionē de preterito. aut per remotionē de presenti. ⁊ positio-
nē de futuro. Nō ꝑmū. qz tūc daret̄ ꝑmū instās in quo il-
lud mēbz est egrū: ⁊ ex ꝑsequēti daret̄ m̄ egritudo ⁊ m̄
sensibilis lesio. Si vō dicit̄ 2m̄ habet̄ intētū: qz illud instās
in quo incipit esse egrū ꝑ remotionē de presenti ⁊ positio-
nē de futuro erit vltimū in quo non erit egruz. ¶ Sz ista
responsio lz sit ꝑz cōem viā: non est tñ bona. Et ideo ē ali-
ter dicendū. ꝑo cuius declaratione est notandū q̄ totale
mēbz vt corpus potest tripliciter egrorare. ꝑmo in cōple-
xione ꝑ introductionē dispositionis preternaturalis ꝑter-
naturaliter imprimētis. ¶ Scdo in cōpositiōe ⁊ maxie
i nūcro ꝑz augmētatiōez ⁊ dīnūtiōez. ¶ 3o i vnitate sol-
uēdo ꝑti⁹. Et tūc d̄ ad du⁹ q̄ si aliq̄d mēbz egrorabit in
cōplone ꝑ introductionē dispositionis ꝑternāl ꝑternāl̄ iprimē-
tis tūc nō erit dare ꝑ istās i q̄ illd corp⁹ vt mēbz erit egrz
vt vltimū i q̄ nī. Et cā hui⁹ ē assignata i vna qōne. i. i. in fine.
¶ Et ꝑ B nīdet̄ ad arg⁹ q̄ B videt̄ p̄bare. ¶ Ad ꝑm̄ cū d̄
capiat̄ totale tps i q̄ illd mēbz nō erit egrū ⁊c. d̄ q̄ i isto
casu nō daf totale tps in q̄ illud mēbz nō erit egrū: nec ē
daf totale tēpus ꝑ qd erit egrz. Et cā ē. qz in quocūq̄ instāti

In quo erit egru ante illud istas erit egru. Et sicut in quocumque istati non erit egru post illud istas et non erit egru. id non dabitur totale tempus quod non erit egru nec totale per quod erit. Quod autem non dicitur totale tempus quod non erit egru. probatur. quia si dicitur sit illud tempus. a. Et sicut in istati. a. terminate quod sit. b. Et quare vtrumque in istati illud mebru erit egru vel non. non potest dici primum. quia tunc daretur minima egritudo ut dictum est supra. Si vero dicitur quod nunc non est egru. s. immediate post hoc erit egru sequitur quod in hoc istati hoc corpus vel mebru erit neutrum. et per consequens in istati huius dispositione maxima preternaturalis que non sufficit ipsum denotare egru. Sit ergo ista dispositio preternaturalis significata per 6. et arguitur sic. in hoc istati dispositio preternaturalis non sufficiens denotare corpus egruz que est ut. 6. e. in aliquo parte huius mebru. ergo ad omnem punctum vel parte age ti pingui erit dispositio itersior que ut. 6. 13. nra: quia velocius agit agens naturale in parte propinquata que in remotata. s. ois dispositio preternaturalis itersior que ut. 6. e. sufficiens denotare mebru egru. ergo ante istas hoc mebru fuit egru. Et sicut arguitur si diceretur quod in illo istati terminate huius tempus est egru. s. ante illud istas est vel fuisse egruz. Ad 2. dicitur quod datur maxima dispositio que non sufficit corpus vel mebru denotare egru: verum non datur primum in istas vel vltimum in quo non introduceatur dispositio talis. quia ponamus quod talis dispositio signetur per 6. in quocumque istati in quocumque parte istius mebru introduceatur dispositio ut. 6. ante illud introduceatur dispositio ut. 6. et id non datur primum nec vltimum in quo mebru non erit egru. Ad tertium cum arguitur. v3. huius mebru non est egru et erit egru. ergo incipit vel incipit esse egru. respondetur negando primum ut factis per 3. ex his que dicta sunt in responsione precedentium argumentorum. Et ad auctoritate dicitur quod regula illa indiget limitatione. Si vero corpus egrotet in compositione tenedo quod spiritus et sanguis nunc erit iter partes nisi corpus est dicens quod est dabile primum istas in quo corpus est egru. et vltimum in quo non est egru. primum per 6. ponatur in casu quod si sint in corpore hois. x. spiritus huius corpus sit sanus: si vero sint. 6. hoc corpus sit egru: et si. 5. adhuc magis egruz: et ponatur quod. 5. spiritus taliter disponatur quod sine alioque generatione corrumpantur: quod est satis possibile eo quod datur primum in istas non esse rei permanentis. et arguitur sic. in fine hore erunt. 5. spiritus in hoc corpore. ergo in fine hore hoc corpus erit egru tunc ultra. in fine hore hoc corpus erit egru et in nullo instanti ante fine hore erit egru. sequitur ergo. quod istas terminas finez hore est primum istas in quo tale corpus erit egruz. Quod autem in nullo instanti ante fine hore erit egru. per 3. ex casu. quia nunc ante fine hore erunt pauciores spiritus que. x. ut pono per 3. quorum presentia corpus est sanus. Ex quo per 3. ista nra non valz. hoc corpus nunc primo est egru. ergo hoc corpus est nunc egru. Nec ita. hoc est primum istas huius egritudinis. ergo est minima egritudo. imo stat quod sit satis itersa egritudo. Et similiter potest argui de corruptione sanguinis. Quod autem sit dabile vltimum instanti in quo corpus non est egru. probatur in multis casibus. primo ponatur quod per se facta in corpore temperato corpus temperatu deducatur ad magnam egritudinem. et arguitur sic. Aliqua extractio sanguinis est sufficiens hoc corpus facere egruz: et aliqua non. ergo aut est dare maximam quantitate que non sufficit facere corpus egru vel minimam que sufficit: sed non est dare minimam: quia in isto casu daretur absolute minima egritudo. ergo est dare maximam quantitate que non sufficit facere hoc corpus egru: sit ergo quantitate ut. 7. que est in presenti instanti. et arguitur sic. in hoc istati hoc corpus non est egrum et immediate post hoc erit egruz. ergo hoc est vltimum istas in quo non est egru. Similis casus posset fieri per diminutionem alicuius mebru per parte post parte. Si vero corpus egrotat in unitate: tunc dicens est quod datur vltimum instanti in quo corpus vel mebru non est egru. probatur: quia incipiat aliquod mebru temperatu dividi per parte post parte et arguitur sic. aliqua divisio huius mebru est sufficiens facere hoc mebru egru et aliqua non. ergo aut est dare maximam diminutionem que non sufficit vel minimam que sufficit: sed non minimam: quia in isto casu daretur

simpliciter minima egritudo et minima sensibilis lesio quod non est dicens. ergo est dare maximam que non sufficit et per consequens vltimum istas in quo mebru non est egru quod ducitur ut prius. **Istis visis** facilis est ratio ad argumenta ante oppositu. Ad primum cum dicitur. omne participans sanitate et egritudine necessario est sanus vel egru. dicitur: et negatur consequentia. est egru vel sanus. ergo est neutrum secundum significati. Et sicut dicitur ad firmatorem quod siue sanitas excedat egritudinem siue everso. siue sint equales illud corpus erit neutrum secundum significati. et cum hoc stat ipsum esse egrum ut nunc vel egrum simpliciter. quare etc.

Questio.

IX.

Veritur 19. vtrum possibile sit aliqd corpus in eade natura vel diversis simul adequate contrariis dispositionibus participare. Et arguitur quod non. primo. quia ex hoc sequerentur multa impossibilia. Primum. quod aliqd sanus ut nunc aliquo sano simpliciter eiusdem sexus et etatis esset perfectius sanum. Secundum. quod aliquod corpus insensibiliter lapsus ab optime sano est aliquo sensibiliter lapsus eiusdem etatis deterioris lapsus ceteris paribus. Tertium. quod aliquod neutrum ut nunc est aliquo egro ut nunc deterioris lapsus alijs paribus. et probatur consequentia. Et primo prima. quia ponatur quod sanus sit sanus semper in complexione. in compositione vero sit sanus ut multum in extremo remississimo terminato ad neutralitatem simpliciter. plato vero secundum quilibet naturam sit sanus ut multum in eodem extremo et sint alia paria. et per 3. for. est perfectius sanus que plato. ergo in aliqua proportione. sit ergo in sexquialtera: et ponatur for. per viam permutationis alterari ad neutralitatem simpliciter platone sub eadem dispositione quiescente. Et arguitur sic. for. est in sexquialtero perfectius sanus que plato: et per successivam transmutationem fiet imperfectius sanus. ergo per tempus post hoc erit for. perfectius sanus que plato. sed per totum illud tempus erit for. sanus ut nunc: ut sequitur ex casu. ergo etc.

Secundum inconueniens probatur. quia ponendo for. in compositione sanus ut multum: in complexione vero neutrum simpliciter primi significati in extremo intensus calido neutralitatis simpliciter. Et sit plato in complexione similiter lapsus ut for. In compositione vero habeat neutralitatem simpliciter correspondente complexioni neutri simpliciter situati in extremo primi latitudinis neutralitatis et quiescente platone sub eadem dispositione labatur for. ad calidum: et deducatur conclusio ut precedens. Et similiter per omnia deduci potest tertium inconueniens ponendo for. in complexione sanus simpliciter in compositione vero ut nunc neutrum in extremo terminato ad egritudinem ut nunc. platonem vero in vtriusque natura neutrum ut nunc in eodem extremo: et fiat argumentum ut prius. Secundo principiter arguitur sic. Stante temperamento complexionis stat temperatum compositionis et everso. ergo etc. per 3. nra et assumpu probatur. quia compositio sequitur complexionem. ut xxi. tertio. capitulo de generatione embryonis etc.

In oppositum

est sententia Galie. in littera.

In ista questione

erunt tres articuli. In primo ponentur notabilia. In secundo opiniones. In tertio respondebitur ad questum.

Quantum

ad primum articulum est notandum quod licet complexio sit causa effectiva compositionis: non tamen est eiusdem adequata causa. nam prater complexionem multa alia concurrunt et regravantur ut celestis influxus paternus vel maternus ydolus in spiritu gignitivo derelictus: concurrunt etiam dispositio loci in quo fit conceptio vel generatio ut amplitudo vel paruitas matricis et sic de alijs de quibus metiores

Clarissimi Doctoris Joannis Sermonete questioes subtilissime super secundo Regni. **Questio. I.**

In scdm libru3 Regni querit. pmo vtru diuisio signoz in pnostica demonstratiua. sana. egra. r neutra. r. sit bene posita. Et arguit multiplr q no. C. p. 10. o. e signu e dmonstratiu. g diuisio falsa. p. 3. n. a. q. mēbra diuisiois bone debet esse opposita. r no debet coincidere. r assūptū pba. q. qdlibet signū est pntis dispōnis ostēsiuū. C. Scdo posito signo ponit significatū. g si pntis est signū pntis e significatū. s. qdlibz signū e pntis eo q qdlibet tale e sensibile r oē sensibile e pntis. g oē significatuz e pntis. C. Tertio idē signū e pnosticu dmonstratiuū. r rememoratīuū. g diuisio falsa. r. 3. n. a. vt supra r assūptū pncipale pba. Nā hypostasis leuis alba apparēo in statu febdis e signū pnosticu inquātū significat futurā sanitatē. r e dmonstratiuū p pntis significat egritudinē esse in statu. r e rememoratīuū p quāto significat pntis egritudinis pncipiuz r augmētū pcessisse. C. Ultio arguit sic. neutralitas simpliciter est lapsus insensibilis. g no est a nobis sensu cōprehensibilis. r pntis nullū pōt esse signū neutru. p. 3. n. a. r assūptū sūr p. 3. ex doctrina Gal. supra in pmo libro posita.

Ad oppositum

est Gal. in littera.

In ista questione

erūt tres articuli. In quoz pmo ponēt notabilia qdā.

In scdo optioes. In tertio respondebit ad questū.

Quantum

ad primū articulū e notādū q signozū qdā sunt sana. quedā egra. qdā neutra.

Est aut signū sanū pntis sanitatis dmonstratiuū aut future pnosticu aut facte rememoratīuz sicut verbi grā pfectio operationū est signū dmonstratiuū pntis sanitatis. C. Signū vō digestiois victoriā virtutis significās est signū future sanitatis pnosticu. habitudo vō totius in ma credine aut pinguedine aut ei mediocritate i nuditate v' pilositate rememorat qlis fuerit sanitas pcedēs. C. Per signū vō egrū itelligim' signū pntis egritudinis dmonstratiuū. r future pnosticu r prius facte rememoratīuū. verbi grā sensibilis lesio opationū e signū pntis egritudinis. lassitudo vō corpis e signū pnosticu future egritudinis iuxta doctrinā ppo. scda affo. i. simoz. labores spontanei narrant morbos. C. Et signū digōnis in vrina multaz hūte tincturā rememorat pcedēs pntis r augmētū egritudinis. Ex qb' p. 3. qd p signū neutru debeam' itelligere fm qdlibz neutri significatū. qz debemus itelligere illud qd e pntis neutralitatis dmonstratiuū r future pnosticum r prius facte rememoratīuū r.

Quantum

ad 2m articulū tenuit Jac. bas r. lones quaz pma est ista. Omne signū est dmonstratiuū pba. qz oē signū est pntis dispōnis ostēsiuū.

Scda r. lones possibile e idē signū esse pnosticu dmonstratiuū r rememoratīuū. pba. qz idē signū e pntis dispōnis ostēsiuū r future pnosticu. r prius facte rememoratīuū. g. p. 3. n. a. r assūptū pba. de vrina cuius hypostasis e alba leuis r eq̄lis victoriā virtutis significans. C. Tertia r. lones idē signū est sanū r egrū. p. 3. qz idē signū est sanitatis pnosticu r pntis egritudinis dmonstratiuū. g. patēt oia. C. Ex qb' segf q no qlis est habitudo signoz iter se talis e habitudo corpoz iter se. Ista determinatio pōt sat tolerari qz tū ad medicū. r est cōis responsio doctorz. quā etiā sequit christoforus de honestis de Bononia.

Quatum

ad tertiu articulū pōt aliter rīderi ad qstū tū tenēdo bas r. lones. quaz pma est ista nullū signū pnosticu in eo q tale est. p. 3. n. a. signū sanitatis egritudinis vel neutralitatis. pba. qz oē signū aut est esse

ctus p. 3. n. a. rei significate. aut accidēs ei. aut de suba eius. sed nullū signū pōt esse effectus aut accidēs aut de substātia future sanitatis egritudis v' neutralitatis. g. r. 3. n. a. r maior est snia ga. in lra. r minor pba. qz futura sanitas egritudov' neutralitas n e. s. z. ei. qd n e. nō e effect' accidēs v' suba. g. r. 3. n. a. C. 2. qz oē signū ducit i cognitōez alicui. ista g cognitio q cogscit sanitas futura aut e a pōri aut a posteriori. nā a pōri qz cēt p cāz imediatā. mō posita cā imediata pōit effect'. qz g nō ponit sanitas futura. iō nō pōit cā imediata. r pntis nō pōt esse a pōri negq a posteriori. qz tūc cēt p effectū. s. hoc nō e vez. qz illud qd nō est nō bz effectum aliqē. g. r. 3. n. a. C. 2. r. lones. nulla futura sanitas egritudo vel neutralitas e a medico cogscibilis nisi ex qdā collatiōe ad suā cāz. pba. qz nulla futura sanitas egritudo vel neutralitas aliqd iprimis i sensu v' i intellectu. cū g ipsa sit cogscibilis. r nō p sensuz. g. p. 3. n. a. i. intellect' nō pōt B facere nisi p quādā collatiōe ad suā cām. g. r. 3. n. a. C. Modus atē q futura sanitas a medico e cogscibilis e iste. Nā apparete hypostasi alba leui r eq̄li i vrina indicat medic' pntē v' etoriā v' tūis supra morbū r ex cōsequēti q v' tūis digestiua vincit r supat suuz digestibile. Sic aut dī de v' tūe digestiua ita cōlecturabile e de v' tūe expulsiua vincere r supare suū obiectū. Et ex B q v' tūis digestiua supat suū obiectū. r expulsiua expellit indicat sanitatem huic corpi aduenire. r ita p hanc collatiōe futurā ex hypostasi dicta significamus. Et eodē mō significam' futurā egritudinē ex B q v' dem' rubedinē faciei cū tumore venaz significamus sanguinis multā repletionē. r ex isto facile casuz i febre putri. C. Ex qb' p. 3. qz p iectura qua futurā sanitatē aut egritudinē cognoscim' est actus ipsi' intellect'. r nō alteri' potentie eo qz iectura nō fit nisi p quādā collatiōez quā nulla alia potētia cognoscitua ab ipo pōt facere. C. Tertia r. lones. licz oē signū sit dmonstratiuū. nihilomin' illud idē e p quādaz collatiōe pnosticu. r rememoratīuū. p. 3. ex bis q dicta sūt. C. Vis visis facilis e rīfio ad oba an' opposituz. C. Ad 3m r. lones. dedit oē signū eē dmonstratiuū. C. Et ad 2m r. lones. dedit q pōt sito signo pōit significatū l3 nō pōat qdlibz ei' significatū. C. Ad 3m r. lones. dedit idē signū esse pnosticu rememoratīuū r dmonstratiuū. C. Ad 4m dicit Jac. qz l3 lapsus neutralis nō possum' cognoscere p sensuz tū possum' tū ips' cognoscere p sensum vna cū iudicio intellect'. Et e rīfio sat' obscura. C. S. 3. alr e dicitū s. 3. mētē ha. qz lapsus neutralis e a nobis cogscibilis p sensuz qz tūc qz sit isensibilis lapsus p duo signa. qz vnu sumit a lesiōe opationū. r aliō nō posse causis egrī resistere. sic corpa sana vt multū. cor. n. neutra sūt mēter sana multū r egra simp'. ita r signa obēt eē media. mō sic p qdā expimētale noticiā cognoscim' sana vt multū q sūt lapsa isensibilr ab optia sanitate p B q deficiūt i opatiōe respectu sani sp. r nō repugnāt causis egris. sic corpa sana sp. eodē mō dicim' de corpib' neutri' respectu sanoz vt multū. C. Expimētale at noticiā q dī i cogno scēdo hec corpa e ista. nā exhibitio cibo male q̄litate aut ita pflue q̄litate san' vt multū neuter simplr. r simplr eger ita se hnt qz ab illis cibis i modica q̄litate supfluis succūberet eger simplr a qb' nō succūberet neuter simplr. nec per pntis vt multū san'. r a mediocri q̄litate succūberet neuter simplr r nō san' vt multū. r alia corpa. r p hūc modū cognoscim' ista eē egra simplr. qz facilt succūbūt. illa vō eē sana vt multū. qz multū difficilt succūbūt. r ista eē simplr neutra. qz mediocriter succūbūt. puta a cāis medys. Et ita pōt fieri experi' in alyz reb' nō nālibus sicut in cibo r potu.

Questio.

II.

Secundo queritur vtrum diuisio signorum per que significamus su per optimam sanitatem a Balie. in lra posita sit bona. s. signoz quedaz sumunt a subaliter inbe

retib' qdā ab effectib' & qdam a casibus, & arguit q non.
 ¶ Primo idē est signū sumptū a subaliter iberētib' & ab
 opationib'. q̄ diuisio falsa. p̄ n̄a & assumptū arguit sic. qz
 signū sumptū a subaliter iberētib' ē sumptū ab his q̄ igre-
 diunt diffōne optime sanitatis. s̄ opatio ē h̄. vñ p̄mo de
 accidēti dicit Ha. q̄ sanitas ē opatio fm̄ nām pficiēs actio-
 nes. Et p̄firmat: qz tēperamētū dicit ad aliqd. B̄ at nō ē ni-
 si opus. q̄ opus d̄ cadere in diffōne tēperamēti. sicut vnus
 relatiōz cadit in diffōne alterius. arguit q̄ sic. signū sum-
 ptū ab opatiōib' ē sumptū a subaliter iberētib'. q̄ idē est si-
 gnū sumptū ab opatiōib' & a subaliter iberētib'. ¶ Sc̄do
 arguit sic. optime sanitati nulla sūt subaliter iberētia. q̄ r̄c.
 assumptū p̄bat. qz q̄libz sanitas ē accidēs. nulli at accidē-
 ti ē aliqd subaliter iberēs: & p̄ n̄a p̄ d̄ se. ¶ Tertio. idē ē si-
 gnū sumptū a casib' & a subaliter iberētib'. q̄ diuisio falsa. p̄
 n̄a: & p̄bat assumptū: qz signū sumptū a bona figura mēbroz
 ē signū sumptū a subaliter iberētib' sanitati cōpōnali: s̄ ipa
 met bona figura ē casus: eo q̄ ipa pēdet vel p̄ducit a sani-
 tate cōpōnali mediāte ei' opatiōe: & p̄ n̄a ē casus. p̄ n̄a
 ex qd̄ nois casus. ¶ Quarto arguit sic. sicut sanitas se ha-
 bz ad egritudinē ita corrūdiētia signa significātia sanitatē
 se hnt ad corrūdiētia signa significātia egritudinē. s̄ signa
 significātia egritudinē nō diuidūt in signa significātia sū-
 pra a subaliter iberētib' casib' & opationib': s̄ in sūpra ab
 actiōe lesa q̄litate mutata & exēute mutato. in̄ mētē Aui.
 sc̄do p̄mi ca: de accidētib' & significationib'. ergo r̄c.

Ad oppositum eorum que arguta sunt expres-
 se est Hali. in littera.

In ista questione erūt tres articuli. In q̄ p̄xi-
 mo ponent notabilia. In se-
 cūdo opiniones. In tertio respondēbitur ad questum.

Quātum ad p̄mū articulū ē notādū q̄ licet accidēs
 sumat in media multipliciter: tū sc̄dm mē-
 tē Ha. sumit trib' modis. p̄mo cōiter. sc̄do p̄prie. tertio ma-
 gis p̄prie. Cōiter d̄r accidēs oē illud qd̄ de necessitate con-
 cōitat sanitatē vel egritudinē. & isto mō sumptū in ista pte
 gal. accidēs. cū diffinit ipsuz in effect' & casus. vñ opatio si-
 ue effectus dicit accidēs. & casus simplr. p̄prie at d̄r eē
 accidēs oē illd̄ qd̄ p̄ter nās accidit corpi. & isto mō diuidit i
 morbz cām morbi & accidēs morbz. magis vō p̄prie dicitur
 esse accidēs oē illud qd̄ p̄seq̄ morbz sicut vmbra p̄e-
 quit corp' fm̄ quē modū diuidit in actionē lesaz q̄litatez
 mutata. & exiēs mutata iuxta mētē Hal. & hui'. ¶ Ex qz
 fati p̄ qz medicinaliter loq̄ndo nullo mō sanitas pōt dici
 accidēs q̄uocūqz sumat accidēs. ¶ Sc̄do vō ē notādū qz
 p̄ subaliter inherētia optie sanitati itellexit Hal. ea q̄ igre-
 diunt diffōne optie sanitatis siue optime sani: q̄lta sūt opti-
 ma eucrasia: siue optima coe q̄litas siue maxie eucratō. &
 maxie coe q̄le. sicut p̄z de mētē Hal. p̄mo tegni i diffōne sa-
 ni semp dicitis sanū semp eē maxie eucratō. & maxie coe q̄-
 le. ¶ Ex istis duob' notabilib' seq̄ ista diuisio qz signozū
 qdā sūt supra a subaliter iberētib' & qdā ab accidētialiter
 iberētib'. i. signozū qdā sumūt ab his q̄ igrediūt diffōnem
 optime sanitatis. & qdā ab his q̄ optimā sanitatē cōsequūt
 sicut sūt casus & opatio. ¶ Tertio ē notādū qz eoz q̄ opti-
 mā sanitatē de necessitate p̄sequūt qdā sūt optimā sanita-
 tē mediāte sequētia sicut p̄fectio opationū. qdā mediāte
 sicut casus. Et p̄ hoc d̄r casus: quia accidit a sanitatē me-
 diāte ei' opatiōe sic ē mediocritas iter pillositatē & pilloz
 nuditatē aut mediocritas iter duriciē & mollitiē. & h̄z que
 a sanitatē cadunt mediāte eius operatione.

Quantum ad sc̄dōz articulū tenuit Jac. istā p̄clonē
 p̄z. Dec diuisio signozū iā dicta est suffi-
 ciēter posita. p̄bat. qz sub hac diuisiōe cōprehēdūt oia si-
 gna p̄ q̄ significare possum' sup optia sanitatē eo qz oē tale
 vel sumit a re q̄ ē eēntialr eadē optie sanitati. vñ nō. Si p̄-

mū sic ē sūptū a subalr iberētib'. si 2^m aut ē pēdēs imedia-
 te vñ me'. si ime' sic ē effect'. si me' sic ē casus. ¶ Sc̄z ista
 opio n̄ ē vā. d̄fic. n. i. fūdamēto: data. n. ista pōne se' qz aliqd
 ē signū. p̄ qd̄ significam' sup optia sanitatē: qd̄ tñ n̄ ē sūptū
 a subalr iberētib': nec a casib' nec ab effectib'. q̄ r̄c. assum-
 ptū p̄bat. qz sup optia sanitatē significam' q̄nc̄ p̄ suā cāz.
 s̄ signū sūptū a cā nō sūptū a subalr iberētib' nec a casib'
 nec ab effectibus vt p̄babo. q̄ r̄c. qz at signū sūptū a cā opti-
 me sanitati nō sit sūptū a casib' vñ effectib' ē manifestuz p̄
 se. qz cā optie sanitati n̄ ē effect' vñ casus eiusdē. vt p̄z itelli-
 gēti. ¶ Et qz nō sit sūptū a subalr iberētib' ē p̄z. qz nō est
 sūptū ab his q̄ optie sanitati sūt eadē. optia. n. sanitas nō ē
 eadē sue cāe. t̄z n̄a. qz signū sūptū a subalr iberētib' vt d̄
 xit Ja. & male. ē signū sūptū ab his q̄ optie sanitati sūt eadē.

Quātum ad tertiuū articulū tenēde sūt iste p̄clones.
 p̄. n̄ oē signuz p̄ qd̄ significat sup dispōne
 alicū rei ē subalr iberēs casus vñ effect' eiusdē rei. p̄z. qz
 sup albedinē fecū frequēter arguim' p̄ citrinitatē oclōz. vt
 p̄z i ictericia. s̄ manifestū ē qz citrinitas oclōz nō ē subalr
 inherens albedini fecū aut casus vñ effect' eiusdē. ¶ Se-
 cūda p̄clō. oē signū p̄ qd̄ significam' sup optia sanitatē ē sū-
 ptū a cā casib' vñ effectib' eiusdē sanitati. p̄bat. qz signa p̄
 q̄ significam' sup optia sanitatē nō sūt nisi signa p̄ q̄ cogno-
 scim' optimā sanitatē: s̄ cognitio q̄ cognoscim' optimā sa-
 nitatē n̄ ē sūpta nisi a p̄zi vñ a posteriori. si a p̄zi sic ē a cā.
 si vō a posteriori. vñ illd̄ posteri' d̄pēdet a sanitatē imedia-
 te vñ mediāte. Si imediāte sic ē effect'. si mediāte sic ē ca-
 sus. ex qz p̄z qz tēperātia i calō & frido hūido & sicco nō ē
 signū sūptū ab his q̄ optie sanitati sūt eadē: vt dixit Jac.
 ¶ Ex qz oib' seq̄ p̄clō r̄fina: qz diuisio a Ha. i. lra posita
 ē hōa. p̄bat. qz p̄ hac diuisiōne cōprehēdūt oia signa p̄ q̄ si-
 gnificare possum' sup optia sanitatē. p̄z. qz oē signū p̄ qd̄ si-
 gnificam' sup optia sanitatē. vñ ē sūptū ab his q̄ igrediunt
 diffōne optie sanitati vñ ab his q̄ optimā sanitatē ex neces-
 sitate p̄sequunt. si primū. sic est signū sumptū a substantia-
 liter inherētib'. Si 2^m vel p̄sequit optimā sanitatē ex
 necessitate mediāte vñ imediāte. si imediāte sic est signuz
 sumptū ab effectib'. Si mediāte ē signū sumptū a casib'.
 ¶ Istis visis facilis est responsio ad argumēta. ¶ Ad p̄xi-
 mū negat qz signū sūptū ab opationib' sit signū a substantia-
 liter inherētib' & negat qz se operatio cadat in diffini-
 tione optime sanitatis cū nō sit de essentia eius: frequēter
 tamē ponit in diffinitione sanitatis p̄pter maiorē eius in-
 tellectū sicut fecit Hal. in suo de accidenti & morbo. ¶ Ad
 2^m negatur qz optime sanitati nulla sit substantialiter in-
 herentia s̄ enim sanitas sit accidens tamē accidenti est ali-
 quid inherens substantialiter. s̄ illud qd̄ accidēti est essen-
 tialiter attributum. ¶ Ad tertiuū potest concedi qz respec-
 tu diuersozum idem est signum sumptū a casibus & sub-
 stantialiter inherētib'. vt patet in hoc eodem argumē-
 to probatū. ¶ Ad quartū d̄r qz signa significātia egritu-
 dinem possunt sumi a substantialiter inherētib' a casib'
 bus vel effectibus eiusdē egritudinis signa tamē significā-
 tia egritudinē sumimus iuxta sententiam Hali. ab actione
 lesa. qualitate mutata: existente mutato que tria ad casus
 & effectus reducuntur. Ex quibus satis patet quomodo
 casus & operatio distinguuntur. ¶ Qd̄. III.

Tertio q̄rif vtz p̄ tēperātia s̄lū. s̄ in ca-
 lido frido hu. & sic. tāq̄ p̄ signū sū-
 ptū a subalr iberētib' possimus significare sup
 optia sanitatē. & arguit qz nō. p̄rio qz signū sū-
 ptū a subalr iberētib' ē signū necessarie vitati.
 vt d̄r baly. i. mētō. s̄ signū sūptū a p̄dēā tēperātia nō
 est h̄z. q̄ r̄c. ¶ Sc̄do. qz si qd̄ est vā q̄rif a quo habet h̄z si-
 gnū. nō primo a medico tēperato: nec sc̄do a medico distē-
 perato. qz eā calā nō sentim'. sc̄do de aia. textu mētē. ii. 7.

nec a medico distemperato: qz talis p h3 distemperatiã picipiet caliditatis aut frigiditatis excessum ppterca qz oẽ obiectũ tãgibile remissionis gradus caloris qz sit organuz tactus picipit frigidũ: qdlibz tale itẽsionis gradus caloris picipit calidũ vt testat experiẽtia. ¶ Tercio. si qd ẽ vera seqt qz idẽ respectu eiusdẽ erit signũ r significatũ. Nõs falsum r t3 pna: qz distemperatiã in calido frido hũido r sicco p te est signũ. r ipsa eadẽ ẽ significatũ. g sanitatis optima cõplõnalis nõ ẽ nisi optia distemperatiã p silũ. Qz at pns sit falsuz declarã. nã si idẽ ẽt signũ r significatũ idẽ esset notũ r ignotũ se ipso. Nõs falsuz. Et p3 pna. qz signũ semp ẽ notũ significatõ. r significatũ ignotũ signo. g si idẽ ẽ signũ r significatuz idẽ erit notũ r ignotũ se ipso: qd erat pbãdũ. ¶ Quarto ad eadẽ vel similitẽ distemperatiã in gradu pnt deuenire similia flegmatici cũ p silibz ppati. g ex h3 distemperatiã nõ videt euidẽter significata optima sanitas p silũ. assumptũ pbat qz põt flatibus ab extrinseca causa vt a febre fieri calidior r siccior temperato r iã ẽ fridior r hũidior. g ad p silẽz distemperatiã gradualẽ pnt deuenire p silia flatici r temperati.

est sententia Gal.

In oppositum

In ista questione

tres erunt articuli. In pº ponemus notabilia. In secundº opiniones. In tertio respondebimus ad questum.

Quantum

ad primũ argumẽtũ ẽ notãdũ qz distemperatiã in calido frido. hũido. r sicco nõ ẽ sanitas in cõplone: sed ẽ cã sanitatĩ cõplonal imediate. pbat: nã ita se h3 sanitas cõplonalis ad distemperatiã cõplexionalẽ siue ad bonã cõplexionẽz sicut sanitas cõplonalis ad bonã cõpositionẽ siue cõcõlitate cõpositionale: s3 sanitas in cõpositiõẽ nõ ẽ bona cõpositiõ. g sanitas in cõplone nõ ẽ bona cõplexiõ. r p pns sanitas in cõplexiõ nõ ẽ distemperatiã in ca. fri. hu. sic. bona pna r assumptuz p maiori p3 ex cõueniẽtiã similitudine: r p minori pbat. nãz opposito dato feruere qz dabilis ẽt aliq sanitas qdrata. r aliq rotũda. r r aliq plena. r aliq vacua pns falsũ r pbat pna. qz sanitas in cõpositiõẽ p te nõ ẽ nisi bõa cõpositiõ. r p pns sanitas i bona figura nõ ẽ nisi bona figura: r sanitas in via nõ ẽ nisi bona via. g cũ in corpe hũano dabilis sit bona figura rotũda bona qdrata. bona vacua. bona plena dabilis erit sanitas h3 p silis. puta. qdrata rotũda plena vacua. qre dicendũ est qz distemperatiã pdicta nõ ẽ sanitas: s3 cã sanitatis.

Quantum

ad scdm articulũ. Sicut opinio Jaco. Ad cuius declarationẽ ẽ notãdũ qz non repugnat eadẽ rẽ eẽtialiter vel realiter esse a nobis fm distictas rones cõprehẽsibile. fm qz vnã sit notior. vñ facilius cõprehẽsibilis: r s3 aliã ignotior r difficilior cõprehẽsibilis. verbi gna. s3 idẽ eẽtialiter sit for. r hoc coloratũ qstũ vñ figuratũ: facilius tñ a nobis ẽ for. cognoscibilis rone q ẽ b coloratũ vel figuratũ qz rone q ẽ b hõ eo qz sensũ cõprehẽdimus hoc coloratũ vel figuratũ. s3 hoc nõ possumus cõprehẽdere rone qua hõ nisi p intellectũ r discursum pueniẽtes. ¶ Ex quo p3 qz nõ repugnat eadẽ rẽ se habere vt significatus respectu sui ipsi? fm vnã rone r respectu alterius s3 aliã se habere fm aliã. vt p3 in explo dato de isto hoie colorato vel figurato q est signũ rone q est coloratus r est signatũ rone qua est hõ. ¶ Scdo ẽ notãdũ qz s3 distemperatiã p silũ in calitate r friditate. r cõplonalis sanitas optia p silũ idẽ sint: nobis tñ notior r facilius cognoscibilis ẽ rone q distemperatiã est qz rone q ẽ optima sanitas cõplexionalis. p3. qz ad cõprehẽdẽdũ hãc distemperatiã sufficit cõprehẽdere hãc distemperatiã mediocriter r sine excessu organũ tactus imutare. s3 esse optimã sanitatẽ nõ possumus nisi argui tunc r cũ magno discursu cõprehẽdere. Eodẽ mō est dicendũ de mediocri quãtitate bona figura r cetera in cõparatiõẽ ad optimã sanitatẽ cõplexionalẽ. ¶ Ex quo p3 diste-

peratiã vt distemperatiã est posse esse signũ respectu sui in quãtum est optima sanitas cõplexionalis. r silr optima dispositiõ vt mediocris magnitudo vel figura est signum respectu sui. Nã p qstitate r figurã mediocre cognosco optimã sanitatẽ cõplexionalẽ. ¶ Post hec t3 has rclones. pma. rã medicus temperatus qz distemperatus mediãte tactu põt ex distemperatiã iã dicta optimã sanitatẽ cõplexionalẽ cõprehẽdere. p3 de medico temperato. ipe eni sciens se esse temperatũ in eadẽ etate in qua est corpus qd tãgit r nõ picipiẽs ab cõfm organuz tactus mãlter imutari. qz neqz calefieri neqz ifrigidari: pbabiliter rcludit illud corpus esse temperatuz. p3 ẽt de distemperato medico. talis eni põt p longã experiẽtiã cognouisse se in qto gradu ẽ distemperatus. qre picipiẽs temperamẽtũ organo tactus occurrẽs in tãto gradu põt cõcludere illõ esse temperatũ. ¶ Scdo rclõ. nec p solũ tactũ cũ iudicio itellectus quãtũcũqz subtiliter intuetis nõ cõcurrẽtibz signis alijs põt ex h3 distemperatiã optima sanitas cõplexionalis euidẽter significari. p3 pma pars. r scdo pbat. qz stat alicuius corporis naturã cõplexionalẽ p silũ esse oino in gradu equalẽ cõplexioni temperate etate existẽte eadẽ vtrobiz quãuis illud nõ sit optima sanitas cõplexionalis. ergo rcl. assumptũ pbat. qz stat aliquã cõplexiõẽ p silũ oino in gradu esse similitẽ temperate: nõ tã talẽ habere depẽdẽtiã a spiritibz r hũiditatibz qlis est pportioata temperate cõplexioni vñ optime sanitati cõplexionali. ¶ Scdo. qz stãte in corde nãli lapsu calido r in epe frido vñ ecõuerso põt in toto resultare cõplexiõ in gradu silis temperate: s3 illa nõ sit cõplexiõ ppatavel optima sanitas in cõplexione. ¶ Ex quibz rcludit qz preter signũ sumptũ a iã dicta cõtemperatiã ad recte significandũ sup optima sanitate cõplexionali rcurrere opz signa a casibz r ab operatiõibus sumpta. ¶ Concludit scdo Galie. non posuisse hoc signũ tãquã p se sufficiens ad significãdum sup h3 sanitatẽ. ¶ Concludit tertio qz signũ temperatiõẽ cutis positũ ab Aui. pma pmi capitulo de cõplexionibz. r a Galie. pmo cõplexionum. ca. vltimo. sumptũ ab eqli mixtione aque feruẽtis r glaciẽ vel niuis est valde ambiguuz r difficulter experiẽt primo ppter causas tactas. Scdo qz non apparet quo signũ possumus cõprehẽdere glaciẽ p frigiditatẽ a temperamẽto distare seu recedere equaliter sicut aqua feruens p caliditatẽ. ¶ Tercia rclusio pbabiliter ponit. v3. qz certior ẽ significatiõ sumpta a perfectione operationũ ad significãdũ sup optima sanitate cõplexionali qz sumpta a cõtemperatiã qualitatũ tangibiliũ. patet. qz signũ ab h3 distemperatiã sumptũ est fallax. quelibet enim sanitas operationuz optime perfectiã est optima. ¶ Sed ista positiõ est falsa vt patebit in tertio articulo.

Quãtum

ergo ad tertiuũ articulũ supposito notabili posito in primo articulo sit hec prima conclusiõ per signum sumptum a contemperantia in. c. f. hu. r. f. complexionali euidẽter significamus super optima sanitate complexionali. probatur: quia sanitas complexionalis est effectus imediatuz predictẽ contemperantie. ergo posita tali contemperantia ponitur sanitas r per consequens habita cognitione cause imediate statiz habetur cognitio effectus vel potest haberi. ¶ Secunda conclusiõ. per signum sumptum a contemperantia rcl. non possumus super corpore optime sano euidẽter significare: probatur: quia stat aliquod corpus habere huiusmodi cõtemperantiam: quãuis non sit optime sanum vt si foret ipsum in compositione stante optima contemperantia in complexione. ¶ Tercia conclusiõ. Tertior est significatiõ a contemperantia in calido rcl. qz sumpta a perfectione operationum super optima sanitate complexionali. probatur. quonia signũ sumptuz a perfectione operationum est fallax. sumptũ vero a tali contemperantia nõ est fallax vt p

baui p̄a d̄cto. ergo. p̄z n̄a r̄ assūptuz p̄ minoz. r̄ maior p̄baī: nā stat aliq̄s opatiōes esse tēperatas: q̄uis nō pueniant a corpore tēperato. ergo r̄c. p̄z n̄a r̄ assūptū arguitur supponendo q̄ b̄nficio medici merito alicuius medicine stomachal̄ possit opatio digestiua for. melici p̄fici melius q̄ prius. sit ergo q̄ p̄ vnū. r̄ arguit̄ tūc sic. huius digestiue stomachi for. opatio ē p̄ aliqd̄ p̄fectior q̄ prius: q̄z p̄ vnū r̄ p̄cipue p̄ vnū distat ista opatio digestiua stomachi for. ab opatione corporis tēpati i eodē puncto etatis existētis. ergo. p̄ illud vnū efficiet̄ opatio for. digestiua ita p̄fecta sicut est tēpata. n̄a bona. r̄ aīis est possibile. ergo r̄ n̄is: q̄d̄ erat p̄ bandū. ¶ Itē ponat̄ q̄ for. r̄ plo ozianī tēperatissimi. for. in hieme. r̄ plo in estate. r̄ arguit̄ sic. opatio digestiua. for. erit p̄ certuz tēpus p̄fectior q̄ opatio digestiua p̄lonis: vt satis clare intelligenti p̄z. ex itentioe Gal. in cōmento illi⁹ affozisimi. ventres hieme r̄ vere calidissimi sunt nā. sit ergo q̄ in duplo p̄fectior sit opatio for. opatione p̄lonis. r̄ arguit̄ sic. opatio for. ē i duplo p̄fectior opatiōe p̄lonis: s̄z nō in duplo p̄fectior ē opatio for. opatiōe alicuius melici: i eodē puncto etatis existētis. q̄ opatio alicui⁹ melici ē p̄fectior opatione p̄lonis: cū ergo plo sit tēpatuz: corp⁹ vero melacolicū distēperatū. q̄ corp⁹ distēpatū i eodē p̄cto etatis existētis h̄z opatiōe ita p̄fectā sic plo tēpat⁹: imo p̄fectior ē ¶ Ex q̄d̄ clare satis seq̄r q̄ signū sūptū a p̄fectiōe opationū ad significādū super optia sanitate cōplonalī ē fallax r̄ ambiguum cuius oppositum dixit Jacobus.

Sed circa hec insurgit difficultas multiplex. p̄ma. q̄z data pōne ista sequitur q̄ corp⁹ flaticū nō posset fieri calidius r̄ siccū tempato nisi prius fieret tēperatū. n̄is falsuz: r̄ p̄baī p̄sequētia: quia ponat̄ q̄ corp⁹ flaticū efficiat̄ calidius r̄ siccus tēperato. r̄ arguit̄ sic. Corp⁹ flegmaticū ē frigidū r̄ hūidius tēpato r̄ aliqd̄ erit calidius r̄ siccus. ergo aliquādo erit eque calidū r̄ eque siccū sicut tēperatū. simus ergo i illo instanti. r̄ arguit̄ sic. in isto instanti ē cōtemperātia in calido frigidū hūido r̄ siccū in tali corpore flegmatico: s̄z stāte huiusmodi cōtemperātia stat sanitas tēpata iuxta positionē. ergo r̄c. ¶ Sc̄da difficultas ē. q̄z data postioe sequitur q̄ ex sensibili lesione opationū nō euidenter arguit̄ sup̄ egritudine vel corpore egro. p̄sequens falsuz r̄ p̄batur p̄sequētia: q̄z sic se h̄z lesio opationū ad ipsaz egritudinez sicut p̄fectio opationū ad sanitates: sed p̄fectio opationū non sp̄ arguit̄ sanitatem nec corp⁹ sanuz: ergo nec lesio opationū semp̄ arguit̄ egritudine aut corp⁹ egrū. ¶ Ad hec per ozdinē respōdet̄. r̄ p̄io ad primā dicit̄ negādo consequētia: r̄ ad p̄bationez dicit̄ q̄ positio nostra intelligit̄ de cōtemperantia cōplexionalī r̄ elementalī q̄lis nō ē cōtemperantia iam p̄dicta i dicta difficultate. ¶ Ad sc̄dz dicit̄ q̄ h̄z ex sensibili lesione operationū vt plurimū arguit̄ sup̄ egritudine: nō tamē semp̄ super eadē ex sensibili lesione operationū euidenter arguit̄. r̄ p̄ hoc dicebat̄ i positione nostra q̄ signū sūptū a p̄fectiōe operationū ē fallax. nā frequēter est optia sanitas complexional. r̄ tñ est sensibilis lesio opationis digestiue. aut propter malitiam qualitatis cibi aut propter multitudinē eius stante optia sanitate.

¶ Ad argumēta aut̄ adducta ante oppositū nunc facilliter respōdet̄. ¶ Ad primū d̄ negādo q̄ signū sūptū a cōtemperantia. iaz dicta nō sit signū necessarie vitatis r̄ ceditur q̄ cū tali cōtemperantia stat mēbroz p̄ncipaliū distēperantia cōplexional̄ in eodē repit̄ optia sanitas cōplexionalis. ¶ Ad sc̄dz dicit̄ q̄ taz p̄ signū tēpati q̄ distēperati pōt huiusmodi signū p̄bendi: optia tñ sanitas p̄plexional̄ nisi arguitiōe nō cognoscit̄. ¶ Ad tertiū dicit̄ q̄ h̄z idem respectu eiusdē possit esse signū r̄ significatū sc̄dz distinctas ratiōes. hoc tñ nō p̄cedit̄ hic. nam p̄dicta cōtemperantia

nō ē optia sanitas cōplexionalis sicut dixit Jac. licet sit ei⁹ causa imediata r̄ adēcta vt dixim⁹ in primo r̄ tertio articulo. ¶ Ad vltimum p̄z solutio ex solutione p̄ie difficultatis.

¶ Questio. III.

Quarto queritur

vt r̄ q̄libz opatio in corpore tēperato sit p̄fectior q̄ sibi similis i corpore distēperato. r̄ arguit̄ multipliciter q̄ nō. p̄io: q̄z sic se h̄z corpus tēperatū ad corpora lapsa ab eo sic spēs hūana ad alias species viuētuz. s̄z i multis viuētib⁹ alteri⁹ sp̄ci ab homie operatiōes aliquo mō p̄ficiūt̄ meli⁹ q̄ i homie. ergo. p̄z n̄a r̄ assūptū silr: q̄z sicut hūana species alias excedit p̄fectionalr: ita r̄ h̄z tēperat⁹ distēperatos. r̄ p̄z minor: q̄z opatio olfatiua p̄fectior ē i cane r̄ i vulture q̄z in homie. similr opatio visiva p̄fectior est i aqua q̄z i homine. ¶ Et r̄firmat̄. q̄z p̄ frigiditatē r̄ hūiditatē cerebri i homine respectu sine molis h̄z prauē odorat. sc̄do de aīa. textu cōmenti nonagesimi secūdi. ergo remissa huiusmodi frigiditate r̄ hūiditate remittef̄ ipedimētū olfat⁹: sed in hoīe calidū r̄ siccū cerebri sunt huiusmodi ipedimēta remissua. ergo r̄c. ¶ Sc̄do sic. homo siccū cerebri meli⁹ p̄ficit opationes sensitiuas q̄z homo tēperati cerebri in pueritia ipsi stantibus i eadē etate. ergo q̄stio falsa. p̄z n̄a: r̄ assūptū colligit̄ de mente galieni infra de signis distēperatiōis siccū cerebri. vbi tāq̄ signū ponit̄ sensuū p̄fectio. ¶ Tertio. meli⁹ appetit stomach⁹ frigidus q̄z tēpatuz r̄ melius digerit calidus q̄z tēperatus. ergo q̄stio falsa. p̄z n̄a. r̄ assūptū colligit̄ de mēte galieni infra de signis distēperatiōis stomachi. ¶ Quarto. tota latitudo p̄fectiōis operatiōis alicuius corporis distēperati excedit totaz latitudinē p̄fectiōis operationū corporis tēperati. ergo q̄stio falsa. p̄z n̄a r̄ assūptū arguit̄. ponēdo for. vob⁹ mēbris esse tēperatū r̄ similr p̄lonē: nisi q̄z eius organū olfat⁹ declinet p̄az ad siccū. r̄ arguit̄ tūc sic. i omnib⁹ alyz mēbris ab organo olfatus for. r̄ plato eque p̄fectas producūt̄ opatiōes. r̄ cū h̄z operatio olfatiua p̄lonis i p̄fectiōe excedit operationē olfatiua for. ergo totuz aggregatum ex operationibus platonis excedit aggregatum ex operationib⁹ for. ergo r̄c. ¶ Quinto. melius p̄ficiť memoratiua opatio i cerebro sicco q̄z i hūido vel tēpato. r̄ apprehēsiua meli⁹ i hūido q̄z in tēperato. ergo r̄c. p̄z n̄a r̄ assūptū p̄baī: q̄z memoratiue opatio ē conseruare: q̄d̄ meli⁹ fit in subiecto sicco q̄z nō sicco. Similr apprehēsiua p̄ficiť i ipressiōe sp̄ez i organo sensitiuo que melius fit i hūido q̄z non hūido. ¶ Sexto tactus opatio meli⁹ p̄ficiť i melacolicū q̄z i tēpato. ergo q̄stio falsa. p̄z n̄a r̄ assūptū arguit̄. p̄mittēdo q̄z tota latitudo cōplexiōis hūane d̄cliet ab eq̄li ad p̄odus p̄ caliduz r̄ hūidū: sicut oēs medici tenēt. Sc̄do supponēdo q̄z obiectū tāgibile remissiozis gradus caloriz q̄z sit organū tact⁹ organo tactus appropxiatū cōprehēdit̄ a tactu frigiduz. e⁹ vero itēstiozis gradus caloriz p̄cipif̄ calidū. Tertio q̄z organū tactus melacolicū nāliter se habētis gradualiter est p̄pingus eq̄li ad p̄odus q̄z organū tēperati patent be suppositiōes de se. Vis suppositis arguit̄ sic. De obiecto tāgibili gradualiter medio iter dispositionē orgāi tēpati r̄ melici vtriq̄z d̄bite appropxiato recte indicat̄ melacolic⁹ eo q̄z p̄ tactū apprehēdit̄ ipsuz eē calidū sicut ē de q̄z corrupte indicat̄ tēpatuz: eo q̄z apprehēdit̄ ipsuz eē frigidum q̄le ipm nō est p̄ secundaz suppositionē. ¶ Vltio arguit̄ auctoritate Aristo. xxx. p̄blematū. problemate p̄io. vbi q̄rit q̄z oēs q̄ fuerit excellētes viri circa poezis r̄ philozofiaz fuerūt melaconicū. Ex q̄bus satis clare p̄z q̄z non cuiuslibet corporis temperati quelibet operatio est p̄fectior q̄z sibi similis in distemperato.

In oppositum est sentētia Galieni circa lram dicitis expresse ex p̄fectione

operationum tam consimilium q̄ organicoꝝ super opti-
ma sanitate significari.

In ista questione erunt tres articuli. In p̄mo
ponemus nōbilia. In secun-
do ponent opiones. In 3° r̄debiē ad quesitum.

Quantum ad p̄mū est notandus q̄ per operatōes
hic. taz volumus itelligere illas q̄ sunt
actōes q̄ que sunt passiones. ¶ 2° q̄ operationū que sunt
in humano corpore: quedā sunt perfectissime: quedā iper-
fectissime: quedā medio mō se h̄ntes. p̄fectissime opōnes
sunt v̄tutū interiorū cerebri imperfectissime sunt sicut ope-
ratōes nutritiue v̄tutis. Et potissime v̄tutū ministrantiū
quales sunt attractio: retētio: digestio et expulsio. Medie
v̄o sunt opōnes. s. sensus exteriorū: sicut visio. auditio. gu-
statio. olfatio. et tactus. ¶ 3° est nōndus: q̄ 13 sensus tactus
iter ceteros sensus hominis sit imperfectior: respectu tamē
alioꝝ aialiuꝝ est perfectissimus. fm. n. hunc sensum hoies
iudicamus ingeniosos fm. Aristo. 2° de aia. textu cōmentī.
¶ Molles. n. carne aptos mēte dicimus. ¶ Ultimo est no-
tandū q̄ aliud est aliquā operatōes esse itensiores: et aliud
est ipsam esse perfectiorem. p̄. aliqua. n. operatio aliq̄ ope-
ratione est itensior: qua tamē nō est perfectior: vt appeti-
tus caninus resp̄cū temperati.

Quantum ad 2^m vero articuluꝝ. ¶ Erit vna positio
collecta de mēte plusq̄ cōmentariis
comprehēsa sub duab⁹ conclusionibus: quaz p̄ma est ista.
Non repugnat aliq̄ vel aliquas opōnes aly parib⁹ perfe-
ctiores esse in corpore distēperato q̄ sibi similes in corpo-
re tēperato. p̄. 2° d. olfatiua canis et visua agle q̄ in illis
perfectiores sunt vt oēs testantur medici et p̄bī. ¶ 2° d. 2°
opōnes p̄ncipales ad quas finaliter humanū corpus ordi-
nat perfectiores pueniūt a corpore tēperato q̄ distēpera-
to. itelligimus aut per opōnes p̄ncipales opōnes sensuum
interiorū vt sensus cōis cogitatiue et. et quasā alias opōnes
p̄ncipaliū toti cōis vt vitales et aiales. probat̄ hec 2° sic.
Quia corpus temperatū est optime organizatū. ergo ipsū
potest finē attingere ad quē finalr̄ ordinat̄. ¶ Ex q̄bus. se-
quit̄ q̄ tota latitudo perfectōis opationū pueniētū a cor-
pore tēperato aly parib⁹ p̄fectōaliter excedit totā latitu-
dinē perfectōis operationū pueniētū a corpore distēpe-
rato: et hoc correlariū credit̄ esse de mēte auctoꝝ. 2° clonē
aut illas posterunt antiq̄ sub istis verbis oēs opōnes col-
lectiue sunt perfectiores in corpore temperato q̄ distēpe-
rato: nō tamē diuisiue. Ista positio est falsa et eius falsitas
apparebit in 3° articulo.

¶ Secunda positio fuit Marsily de sancta sophia docto-
ris clarissimi sub istis duab⁹ 2° clonib⁹ comprehēsa: quarū
p̄ma est. Nullū aial quātūcūq̄ p̄fectū potest p̄ducere ope-
ratōes: ita perfectā sicut homo temperatus. p̄. q̄ nullius
aialis bruti opō est tāte perfectōis vt ordiari possit in ope-
rationem ita p̄fectā sicut est cogitatio vel itellectio homi-
nis. ¶ 2° d. 2°. 13 ita sit aliq̄ aialia p̄nt aliq̄ opōnem h̄re
itensiorē homine. p̄. de visua agle. de olfatiua canis. seu
vulturis. Et iste due 2° clusiones respiciunt comparādo ho-
minē ad aialia bruta. ¶ Comparādo t̄n hoīem tēperatū
ad distēperatū 13 duas alias 2° clones: quaz p̄ma ē ista. hō
tēperatus in eodē puncto etatis existēs cū distēperato ho-
mine quālibz opōne h̄z perfectiorē hoīe distēperato. p̄.
q̄ operatōes vltimarā. s. cogitatōes et itellectōes h̄z perfe-
ctiorē. et s̄nt sensitiuas exteriōres: q̄ per ipas potest cetera
cogitare et itelligere similr̄ et nāles: q̄ per ipas potest opti-
me humidū restaurare et radicale cōseruare. ergo. ¶ Se-
cunda 2° cl. aligs homo distemperatus h̄z aliquas opera-
tiones itensiores hoīe tēperato. p̄. de hoīe h̄ntē organū ol-
fatus declinās verus nāz aialia perfecte odorantis. ergo.
¶ Sed ista positio peccat in multis. p̄mo in fundamento

p̄me 2° clonis ex cuius peccato positio reddiē cōfusa et non
clara. 13 quo ad aliquas 2° clones possit tolerari. et ideo con-
tra positōes arguit̄. et maxime 2° fundamentum: q̄ illo dato
sequunt̄ iste 2° clones. ¶ Prima. q̄ est vna opō visua ali-
quātulū perfecta que per certū tempus post hoc erit cōti-
nue perfectior et p̄fectior: et tamē ipsa erit continue nō gra-
dū visiois p̄p̄nquior: q̄ est impossibile. ¶ Secūda cō-
clusio. q̄ a. opatio continue per totā istā horā erit perfectior
et p̄fectior: et tamē in fine hore non erit alicui⁹ p̄fectōis nul-
la latitudie p̄fectōis subito deperdita: q̄ est impossibile.
¶ 3° 2° cl. a. et b. sunt due opōnes eque p̄fecte et cōtinue
magis iperficiet̄ a. operatio q̄ b. et tamen eque cito ad non
gradū p̄fectōis deuenient: q̄ est impossibile. ¶ Et q̄ iste
2° clusiones sequant̄. p̄bat̄. nāz ponat̄ in casu q̄ oculus for-
tis sit temperatus et organū sensus cōis eius sit distēpe-
ratus: et labat̄ oculus for. in hora p̄ternāl̄r̄ successiue nullā
latitudinē subito acgrendo vel deperdendo donec perdu-
cat̄ ad cecitatē. organū v̄o sensus cōis beneficio medici re-
ducatur in eodē tempore donec pueniat ad optimū temp̄e
ramētū nullā latitudinē subito acgrendo vel deperdēdo:
et suppono p̄ nūc gr̄a argumti q̄ opō visua ordinat̄ ad ope-
ratōes sensus cōis sicut cōiter tam apud p̄hos q̄ medicos
tenet̄. ¶ Quo posito p̄ p̄ma 2° cl. Nam a. opō visua for.
continue p̄ totā istā horam erit nō gradū visiois p̄p̄nquior et
p̄p̄nquior. Sed q̄ ipsa erit continue perfectior et perfectior. p̄-
bat̄. q̄ opō sensus cōis ad quā ordiat̄ ipsa opō visua erit
p̄fectior et perfectior. et per 2° a. erit perfectior et p̄fectior.
et 2° a. per fundamentū pōnis Marsily: eo q̄ p̄fectio ope-
ratōis alteri subordinate h̄z attendi penes perfectōes ope-
ratōis ad quā subordinate: vt dicit̄. ¶ Et in eodē casu p̄ 2°
2° cl. nā ista opō visua in fine hore non erit alicuius perfe-
ctōis: q̄ tamē continue erit p̄fectior et perfectior: vt p̄ itelli-
genti. ¶ Et in eodē casu p̄ 3° 2° cl. ponēdo et q̄ for. et pla.
sint temperati fm. p̄plonem et 2° p̄nē et labant̄ ipsoꝝ oculū
donec pueniāt ad cecitatē in hore: et tūz hoc ponat̄ q̄ orga-
na sensuū cōium for. et pla. in eadē hore labant̄ p̄ternāl̄r̄
liter: et plus tamē p̄ternāl̄r̄ labat̄ organū sensus cōis for. q̄
plato. et p̄. in isto casu q̄ for. et pla. opōnes visue sunt eque
perfecte: et eque cito deuenient ad nō gradū perfectōis ex
quo eoz oculi eque cito peruenient ad cecitates: et t̄n plus
imperficiet̄ opō visua for. q̄ pla. nā si organū sensus cōis
for. eque p̄ternāl̄r̄ laberet̄ sicut organū sensus cōis comunis
platonis equalr̄ iperficere opō visua for. sicut pla. 13 nūc
multo plus iperficere opō visua for. q̄ tūc. q̄ et. ¶ Con-
tra istā etiā pōnes arguit̄ aly sic. q̄ data pōne. seq̄t̄ q̄ opō
visua et opatio sensus cōis essent eq̄ p̄fecte. n̄is est falsuz.
et p̄ 2° a. q̄ iste due opōnes ad eque perfectā opōne: puta
itellectōes ordinant̄. ¶ Itē seq̄t̄. opō aliqua nō cognofci-
tūa est opōne cognofcitiua p̄fectior. n̄is falsuz. et p̄ 2° a.
q̄ digestio qua ex spū vitali generat̄ aialis est opō non co-
gnofcitiua: q̄ t̄n visua asini est perfectior: cuiz ipsa digestio
ad p̄fectiorē opōne ordinat̄: puta cogitatōes vel itellectio-
nē q̄ visua asini. ¶ 3° per idē. seq̄t̄ q̄ actio coloris in visuz
essz p̄fectior visua asini cū ad perfectiorē opōnes ordinat̄
vt dicit̄ est. ¶ 4° etiā sequit̄ q̄ visio in sene decrepito essz
multo p̄fectior q̄ in iuvene. n̄is falsuz. et p̄ 2° a. q̄ visio i
hoīe decrepito ad p̄fectiorē opōne ordinat̄ q̄ visio eiusdē
iuuenis cū melius itelligat̄ senex q̄ iuuenis.

¶ 3° est p̄o clarissimi in orbe doctoris Jacobi de Sorlino
fundata super q̄busdāz supponib⁹: quaz p̄ma ē ista. forme
humane correspondet temperamentū cū quo optime est
apta in subiecto cōseruari et aly paribus optime suas ope-
rationes perficere. p̄. q̄ in latitudine humane temperan-
tie reperunt̄ extrema forme maxime disconuenientia. q̄
inter illa debz reperiri mediū optime forme p̄positatū.
¶ Ex qua suppone cludit Jaco. perfectionē tēperamētū

esse penes proportionalitatem eius ad formam attendendam ad intra tamen latitudinem eiusdem speciei cum alijs paribus: ut sic aliqua proportio est alia forme humane proportionalior: ita est perfectior: et sic perfectio proportionis habet attendi penes proportionalitatem eius ad formam: ita ponit quod perfectio operationis habet attendi penes proportionalitatem eius ad formam ut illa operatio sit alia perfectior que forme humane est proportionalior: sicut est operatio sensitiva respectu nutritive.

¶ 2° suppositio est quod distinctis formis secundum speciem distincta correspondet habet temperameta, per quod cum disponibus talibus quales reperiuntur in organo olfactus canis non possit forma humana operari olfactivam producere seu perficere: quod habet dispones sunt forme humane naturaliter repugnantes quo ad esse et conferuari. modo quicquid repugnat ad esse repugnat ad operari.

¶ Ex quo supponitur percludit correlative: quod habet distincte forme secundum speciem sunt naturaliter similia operandi secundum speciem productivae: non tamen sunt naturaliter eae equaliter perfectivae. per nam habet forma canis quod forma bovis sit productiva operandi olfactivae: non tamen eae aequae est habet operari forma humana perficere sicut forma canis: eo quod temperameta huic operandi proportionalissimum potest esse proportionatum forme canis: et non forme bovis.

¶ 3° quod potentia forme ad aliquid operari certam naturaliter perficiendam aliquam ex natura forme originem habet et non solum ex parte instrumenti vel organi contingit. n. alicui forme instrumentum operandi optime perfectum esse omnino illi forme disproportionatum.

¶ 4° quod aptitudo forme ad aliquam operationem bene perficiendam originem habet tam ex natura forme quam instrumenti. ideo. n. aliqua forma est alicuius operandi optime perfectiva: quod illius operandi optimum instrumentum est illi debite proportionatum.

¶ 5° suppositio sicut formis specie distinctis distincta correspondet temperameta iusticialia: ita distinctis membris eiusdem speciei distinctis tam consimilibus quam organiciis distincta habet correspondens temperameta. cum tali enim temperamento quale est in carne non perficeret nervus operari etiam vel motiva: nec est.

¶ Ex qua sequitur quod cuiuslibet membro tam organico quam consimili nostri corporis correspondet temperameta proportionalissimum a quo qualitercunque labor dederit suas perficit operari.

¶ Et ex isto sequitur quod qualitercunque iten datur siccitas in organo olfactus bovis iusticialiter temperati deterrit operari odoratum perficit. quilibet. n. siccitas iusticialiter temperameta illi organi excedens est forme illi organi ad operationem olfactivam disproportionata.

¶ 6° suppositio. pole est aliquid corpus quo ad omnia eius membra esse vel optime sanum.

¶ Dis suppositio tamen in hac materia duas conclusiones. prima. cuiuslibet membri nostri corporis quilibet operari magis apta est perfici in homine temperato quam distemperato. s. sibi similis cum alijs paribus: quod non potest paritate in etate et consuetudine contingit oppositum. probatur conclusio: quod cuiuslibet membri quilibet operari in corpore optime sano pervenit a iusticiali temperamento: quod est forme et operationibus maxime proportionalitatum: ut per quod quod non iusticialiter temperameta.

¶ 7° conclusio. habet ita sit tamen in bruto aliquo operatio aliqua est magis apta perfici quam consimilis in homine quantalibus temperato. per primo per Averroes. 3. colligitur. capitulo de accitibus superuenientibus sensui odoratus dum ingit. Et sensus tactus est fortior in homine quam in ceteris animalibus: quemadmodum quod aliorum sensuum sunt fortiores in aliquibus aliis animalibus: sed fortitudo virtutis insequitur temperameta: et multa alia sunt fortiora in homine. ergo. per ista conclusio est etiam sententia Avicennae. 6. naturalium. capitulo de olfactu. ubi sic inquit. videtur autem quod dispones apprehendendi odorem in homine est sic dispones comprehendendi corpora repta et colores repta in animalibus habentibus oculos viros. videtur. n. non apprehendere nisi quasi similes incertas etc.

¶ 8° ista potest ut apperbit non ex toto continet veritatem.

Declarabimus autem in 3° hoc articulo quomodo non contineat veritatem: quapropter est presupponendum primo quod forme nobiliori debet nobilior

operatio. per de mente Aristotelem. 2° de anima: eo quod potentia non cognoscunt nisi per actus: et actus per obiecta: quod non esset nisi nobiliori forme corresponderet nobilior operatio.

¶ 2° notandum quod dupliciter potest dici aliqua operatio perfectior. scilicet essentialiter et accidentaliter: et nos hic loquimur de perfectione accidentali operationum: et non essentiali. nam loquendo de perfectione essentiali omnes operationes que sunt eiusdem speciei tamen in temperato quam in distemperato tam in homine quam in bruto sunt eque perfecte: quia omnia individua eiusdem speciei sunt eiusdem gradus perfectionis. loquendo ergo de perfectione accidentali est sciendum quod in omni specie operationum est devenire ad unam perfectissimam operationem que est metrum et mensura omnium operationum que sunt in illa specie ut in genere siue specie nutritionis est devenire ad optimam nutritionem et perfectissimam: et in specie visionis ad perfectissimam visionem. perfectio ergo operationis habet attendi penes appropinquationem ad operationem perfectissimam. Et imperfectio penes recessum ab eadem.

¶ Quia tamen est dubium in quo corpore fiat perfectissima aut in quo magis appropinquas ad perfectivam operationem. ideo in hac materia sit prima conclusio. In aliquo corpore distemperato posita paritate in etate et sexu aliqua operatio est perfectior quam similis in certo corpore temperato. probatur conclusio hec potissime in duobus casibus: quorum primus est ponendo quod for. et pla. nunc primo orientur temperati in extremo remississimo latitudinis temperationis for. in hyeme et pla. in estate: et per quod nutritio erit perfectior in for. quam in pla. iuxta sententiam Galeni. in commento illius affoz. ventres hyeme etc. sit ergo nutritio for. sit in duplo perfectior nunc in medio instanti bore quam nutritio platonis: et arguitur sic. in duplo perfectior est nutritio for. quam nutritio platonis: sed non in duplo perfectior est nutritio for. quam alicuius melancolici datur: ut per intelligitur: eo quod latitudo melancolicitatis terminatur exclusivae ad latitudinem temperationis. ergo alicuius melancolici nutritio in eodem puncto etatis est perfectior operatio nutritiois platonis: cum ergo pla. sit temperatus: et quilibet corpus melancolicum distemperatus: et sunt alia paria in etate et sexu ut suppono. sequitur conclusio. Secundus casus est. supponendo quod merito alicuius medicine stomachalis stomachus for. possit melius digerere quam plus quo possit. arguitur sic. for. merito medicine stomachalis digerit cibum melius quam plus per unum. ergo exempli. s. minus quam per unum distat operatio eius digestiva ab extremo temperationis. ergo per inuamentum per unum erit eius operatio melior operationis temperata posita paritate in etate et sexu.

¶ 2° conclusio. deducto inuamento aut quocumque alio impedimento corpori temperato et cuilibet membro eius correspondet operatio perfectior quam similis in distemperato: alijs etiam positis paribus. ista conclusio probatur: quod eidem corpori vel membro cum nobiliori temperamento debet correspondere nobilior operatio et cum nobilissimo nobilissima: sed non reperitur nobilium temperamentum operationibus proportionalitatum quam in temperato. ergo ab eo perveniunt nobiliores operationes quam in distemperato. Quod autem in temperato sit nobilium temperamentum quam in aliquo alio distemperato. est sententia Avicennae. prima prima ubi voluit in capitulo de proportionibus quod secundus modus equalitatis est in individuo quod est in ultimo equalitatis. talis autem secundus modus equalitatis non est nisi per temperamentum relatum ad operationem.

¶ Dec conclusio est etiam de mente Galeni. primo complexionum. capitulo. 6. ubi voluit quod certificatio quod corpus sit in meliori dispositione quam esse debet non est nisi ex operationibus. Ex cuius sententia clare elicitur quod perfectissima operatio non pervenit nisi ex corpore quod est in meliori dispositione quam esse debet: et hoc non est nisi corpus temperatum.

¶ 3° conclusio. in corpore temperatissimo quilibet operatio est perfectior quam sibi similis in corpore siue animali bruto quatuor tunc temperato. ista conclusio probatur. quod perfectiss

simam visum non correspondet nisi perfectissimo oculo et perfectissime virtuti visive: eo quod nobiliori forme nobilior debet virtutis operatio: ut dixit prima supposito: sed talis visiva virtus non est nisi hominis. ergo etc. Quod autem perfectissima virtus visiva non sit nisi in homine potest colligi de mente Galeni primo completionum. allegato capitulo: ubi voluit quod equale: cuius comparatione omnia alia dicitur calida aut frigida: aut humida: aut sicca esse homo. modo sicut homo est equale respectu omnium animalium: ita debet esse oculus hominis quod dicitur equale respectu omnium aliorum oculorum. **I**ta vero potest esse colligi de mente Avicenne. prima primi. capitulo de dispositionibus membrorum. ubi voluit: quod cuilibet membro donavit deus de dispositione secundum quod magis meretur: et quod eius actionibus et dispositionibus secundum possibilitatem melius existit. **I**tem ratione potest argui sic. Sicut se habet virtus visiva in homine cum optimo suo temperamento ad actum eius. scilicet videndi: ita virtus visiva aegle cum optimo suo temperamento ad actum. scilicet videndi. ergo prout arguitur sicut virtus visiva hominis ad virtutem visivam aegle: ita actus ad actum: sed virtus visiva in homine cum optimo suo temperamento est perfectior virtuti visivae aegle. etc.

Sed contra hec insurgunt difficultates non parve. prima. quod videtur quod in aliquo corpore preternaturaliter distemperato: puta neutro ut nunc melior perveniat operatio quam in certo corpore temperato omnibus aliis suppositis paribus. consequens est supponere: et probatur per se. Nam ponatur quod a. sit corpus temperatum in extremo perfectissimo latitudinis temperantie. b. vero sit corpus temperatum infra latitudinem temperantie. et per quod quilibet operatio est perfectior in a. quam in b. ponatur ergo quod a. incipiat preternaturaliter labi. et arguitur sic. Quilibet operatio est perfectior in a. in certa proportione quam in b. ergo post hoc erit perfectior: sed continuo post hoc erit a. preternaturaliter lapsus. b. vero temperatum ut ponitur casus. et cetera sunt paria ut suppono. ergo aliquid corporis preternaturaliter lapsus est perfectior operationis productivum quam sit b. quod est temperatum. ergo etc. **S**ecunda difficultas est: quod suppono quod per simplicem lapsum ad calidum plus imperficiatur operatio appetitiva quam digestiva et per simplicem lapsum ad frigidum plus imperficiatur digestiva quam appetitiva. Decem supposito est de mente Galeni. secundo tegni de discursum stomachi. ubi voluit quod stomachus calidus melius digerit. frigidus vero est. hoc supposito ponatur in casu quod for. et pla. sint temperatissimi: et labantur ab eodem extremo for. ad calidum et pla. ad frigidum: et sit nunc istans in quo for. et pla. sunt in extremo latitudinis temperantie remississimo. for. in extremo terminato ad calidum: et pla. ad frigidum. Et queritur utrum digestiva for. sit eque perfecta cum digestiva platonis vel perfectior vel minus perfectior. Si perfectior arguitur sic. perfectior est digestiva for. digestiva platonis. ergo in certa proportione. sit quod in dupla. gratia exempli: sed nulla latitudo subito deperdit. ergo post hoc erit perfectior: sed post hoc per certum tempus est digestiva for. corporis distemperati. platonis vero temperati: quod ponitur for. preternaturaliter labi ad calidum. plato vero non. ergo digestiva distemperati est perfectior digestiva temperati: et cetera sunt paria ut pono in casu. ergo etc. **I**tem arguitur sic. in duplo perfectior est digestiva for. quam platonis ut est excessum: sed non in duplo perfectior est digestiva for. quam digestiva alienius corporis calidi distemperati eiusdem etatis et sexus et ceteris paribus. ergo digestiva alicuius corporis distemperati est perfectior digestiva platonis temperati. **S**i eque perfecta sicut digestiva platonis. arguitur sic. digestiva for. est eque perfecta sicut digestiva platonis et digestiva for. est perfectior appetitiva for. iuxta suppositionem. ergo digestiva platonis est perfectior appetitiva for. Et ultra digestiva platonis est perfectior appetitiva for. et appetitiva platonis est perfectior digestiva platonis. ergo appetitiva platonis est perfectior appetitiva for. sit ergo in duplo: sed non in duplo perfectior est appetitiva platonis quam alicuius corporis frigidi distemperati: et cetera sunt

paria ut pono. ergo. **E**t autem non in duplo perfectior sit appetitiva platonis quam alicuius corporis frigidi distemperati. per se. eo quod latitudo corporum frigidorum distemperatorum terminatur ad latitudinem temperantie. **T**ercia difficultas est: quod videtur quod operatio visiva aegle sit perfectior visiva hominis: cuius oppositum dicitur positio: et probatur hoc: quia difficilius est a longiore distantia videre quam a propinqua: sed difficultas actionis consequitur potentiam. ergo maior potentia requiritur ad videndum de longe quam de propinqua: cum ergo aegle videat idem obiectum a longiori distantia: ut per experimentum. ergo sua potentia visiva est potentior quam visiva hominis. tunc sic. Quicquid potest potentia minor potest maior: et non e contra. ergo quantum potest perficere operationem visivam potentia visiva hominis tantum et amplius potest potentia visiva aegle. et per se perfectior est potentia visiva in aegle quam in homine.

Ad has difficultates per ordinem respondeatur: et primo ad primam dicitur quod est impossibile quod aliquid preternaturaliter distemperatum. aliquam operationem melius possit perficere quam temperatum ceteris positis paribus. **E**t ad casum dicitur admittendo ipsum. scilicet quod a. incipit preternaturaliter labi: et negatur ista consequentia. a. incipit preternaturaliter labi. ergo immediate post hoc erit preternaturaliter lapsus: sed sequatur quod in a. erit aliquis lapsus preternaturalis. modo ista consequentia non valet. in a. est aliquis lapsus preternaturalis. ergo a. est preternaturaliter lapsus. sicut non sequitur. in a. est aliquis gradus frigiditatis. ergo a. est frigidum: neque sequitur a. incipit refrigerari. ergo immediate post hoc a. erit frigidum: sed sequatur quod in a. erit aliquis gradus frigiditatis: et simile est de lapsu. **A**d secundam respondeatur notando quod non inconuenit aliquid quod temperatum quo plures operationes perficiuntur distemperari notabiliter per unam operationem quantum non distemperet pro alia. spiritus enim vitalis quandoque notabiliter distemperatur per operationem vite: quantum non distemperet notabiliter pro operatione sensitiva ut testatur experimentum in multum appropinquantibus motu: qui recte ratiocinantur: et discuntur: et tamen magis et magis deficiunt operationes vite. **E**t quo notabili sequitur quod non inconuenit aliquod corpus taliter distemperari ut alique eius operationes sint intra latitudines temperamenti: et alique extra. Et tunc per responsio ad argumentum. concedendo enim quod digestiva for. est eque perfecta cum digestiva platonis: et concedendo quod digestiva for. est perfectior sua appetitiva: et quod appetitiva platonis est appetitiva for. perfectior. negatur tamen quod appetitiva platonis sit in extremo remississimo latitudinis temperantie: immo est intra latitudinem temperantie. et consequenter conceditur quod for. et plato sint in extremo remississimo latitudinis temperantie quantum ad digestivam: non tamen sunt in eodem extremo quantum ad appetitivam: immo for. est extra latitudinem temperantie quantum ad appetitivam: et plato intra: et sic stat for. esse temperatum quo ad aliquam vel aliquas operationes: et quo ad alias distemperatum: et causa est: quia diversitas operationum requirit diversitatem instrumentorum et temperamentorum que in eodem individuo raro inveniuntur pro eodem instanti uniformiter et eodem modo se habere. **A**d tertium dicitur quod videre a longiori distantia non semper arguit difficultatem maiorem: nec etiam ex consequenti maiorem potentiam: quia quandoque merito situs oculi virtus visiva videt a longiori distantia in oculo distemperato quam in temperato. scilicet similis: immo cuilibet oculo est limitata et determinata distantia: intra cuius extrema potest visibiliter optime intueri et extra illa deterius perficit operationem visivam. et hec distantia est multo maior respectu oculi aegle quam oculi hominis. Et similiter dicitur de odorativa hominis aut canis aut vulturis: et hoc fuit a natura ordinatum ne dicitis odoribus aut visibilibus mens humana a nobis

libus operationibus diuerteretur: non valet igitur hec consequentia. a longiori distantia videt oculus a. q̄ oculus. b. ergo potētiō sine perfectiō est oculus a. q̄ oculus b. oculus enī distemperatus frequenter videt astra in die et exiētēs in puteo: que oculus tēperatus nō videt: et multi sunt casus q̄ falsificant consequentiam.

¶ Istis viſis respondeſ ad argumenta aſi oppoſitū. ¶ Ad p̄mum negat q̄ in multis viuētibz alteri^o ſpeciei ab homine aliq̄ue operationes melius perficiant q̄ in homine: immo eſt econuerſo: et negat q̄ olfatiua ſit perfectiō in cane q̄ in homine: et viſiua perfectiō in aquila q̄ in homie. ¶ Ad 2° concedit q̄ homo ſicci cerebz operationes ſenſitiuas in etate pueritiē melius perficit q̄ homo temperati cerebz: nec hoc eſt contra poſitionē: quia tūc nō erunt alia paria: nunquā tamē homo ſicci cerebz in eodem puncto etatis melius perficit operationes ſenſitiuas q̄ homo temperati cerebz. ¶ Ad 3° negat q̄ ſtomachus frigidus melius appetat q̄ temperatus. negat etiam q̄ ſtomachus calidus melius digerat q̄ temperatus: nec hoc voluit Haliē. in hoc ſecundo cum dixit: q̄ ſtomachus frigidus eſt bonus ad appetendum. voluit enim Haliē comparari appetitum ſtomachi frigidi ad digeſtinam eiſdem: et voluit q̄ ſtomachus frigidus melius appetat q̄ digerat: et econuerſo ſtomachus calidus melius digerat q̄ appetat. ¶ Ad 4° p̄ ſolutio ex ſupradictis. negat enim q̄ alicuius corporis diſtemperati tota latitudo perfectionis operationum excedat olfatiuam ſoz. ¶ Ad 5° etiam negat aſumptum. negat etiam q̄ retentio melius perficiat in ſicco q̄ in temperato et apprehenſio in humido q̄ in temperato. melius. n. retinet temperatus q̄ melancolicus et melius apprehēdit q̄ ſlegmaticus. ¶ Ad 6° negat aſcedens. et ad probatōes dī q̄ non iudicat tactus niſi de caliditate frigiditate. et cetera. et nō de obiecto frido: aut calido hūido: aut ſicco. vnde melancolicus non iudicat obiectum tangibile mediuz inter diſpōnem cor^o temperati et melancolici eſſe calidum quale ipſum eſt: ſed iudicat de caliditate exiſtente in eodē obiecto. Nam obiectum tangibile in organum tactus remiſſiōis calozis in gradu imprimi per caliditatem et non per frigiditatem et in organū tactus in tenſiōis gradus calozis imprimi per frigiditatem et non per caliditatem. Et p̄pter hoc tam temperatus q̄ melancolicus recte iudicat de obiecto tangibili q̄ apprehēdit: melius tamē iudicat temperatus q̄ melancolicus. ¶ Ad vltimū dī q̄ excellētēs viri fuerunt melancolici: quia ipſi p̄us fuerunt melancolici: et p̄pter ſolū et longā moram in ſtudio facti excellētēs viri ſunt aut ipſi exiſtentes excellētēs p̄pter p̄uatio nem exercitij facti ſunt melancolici: vbi tamē temperatus equalē morā traheret in ſtudio cū melancolico excellētior fieret tēperatus q̄ melancolicus. ¶ Q̄d. V.

Dabitur ¶ vtrum genera lapſū ſint eadem bis que virtutem eorum complent: et arguit multipliciter q̄ nō. p̄mo: q̄ genera lapſū ſunt genera diſtemperamentoz. genera vero eoz que virtutem complent ſunt genera temperamētōz: ſed genera diſtemperamentoz non ſunt eadem generibus temperamentoz. ergo genera lapſū non ſunt eadē bis que virtutē eoz complent. p̄ 2^a. et aſumptū p̄ omni parte intelligenti. lapſus. n. nō eſt niſi diſtemperantia quedā. Ea vero que virtutem complent aut ſunt temperantia aut temperantiam conſequunt. ¶ Secūdo. in omni natura plura ſunt genera lapſū q̄ ſanitatū. ergo queſtio falſa. 2^a. bona. et aſumptum probat: quia in qualibz natura ſanitas eſt. ſicut mediū. lapſus vero a ſanitate eſt ſicut extremū: ſed in quolibz

genere plura ſunt extrema q̄ media: eo q̄ cuilibet medio duo ad min^o correſpōdēt extrema. ergo 2^a. ¶ Tertio. p̄ciſe ſunt tria genera ſanitatū: et plura q̄ tria ſunt genera lapſū. ergo queſtio falſa. 2^a. bona. et aſumptum p̄o maiori eſt de mente omniū coſiſtit ſanitas. ſ. complexiōe complexiōnem et vnitatem: et minor p̄bat: quia color exiſtens in cornea impediens tranſitum ſpecierum ad crīſtalinā. eſt egritudo: quia eſt diſpoſitio p̄ter naturā ſenſibiliter impediens operationes imēdiate: ſed non eſt egritudo in complexiōe: cum nō ſit mala complexiō: nec in complexiōe cum non ſit mala complexiō: nec in vnitatem cum non ſit ſolutio continui. ergo 2^a. Et ſimiliter poteſt argui de vtrique muſculi debitam contractionem et extensionem prohibente. Et eodem modo de offiū mollicie prohibente debitam ſuſtentionem. Quodlibz enim hoz eſt egritudo: et non in aliqua dictarum naturarum: vt p̄batur eſt. ergo. ¶ Quarto. aliquod membrum eſt egrum: et tamen nō eſt egrum in aliqua naturarum. ergo. Clariffima 2^a. et aſumptum probat. ponendo in ſoz. eſſe complexiōnem malam inſenſibiliter ledentē operationes eius: et etiam eſſe in ſoz. malam complexiōnem ab optimo temperamento inſenſibiliter lapſas ſicut et complexiō: et p̄ in iſto caſu q̄ ſoz. eſt eger. nam iſte due neutralitates ſimul coniuncte ſenſibiliter et imēdiate ledunt operationes ſoz. vt pono: quilibet tamen per ſe inſenſibiliter ledit: et tamen in iſto caſu nō eſt eger in cōpoſitione: nec in complexiōe nec in vnitatem cum ſit neuter in alijs naturis. Cum ergo ſoz. ſit eger vt deductū eſt. ſequit q̄ aliquod corpus eſt egrū: et nō in aliqua naturā q̄ erat probandum.

In oppoſituz ¶ eſt ſnia Haliē. in l̄ra di. q̄ genera lapſū ſunt eadem bis que virtutem eorum complent.

In iſta queſtione ¶ In p̄mo ponent nō bilia. In ſecūdo opiones. In 3° respondebit ad queſitum.

Quantum ¶ ergo ad p̄mum articulum eſt notandū q̄ apud medicos tres ſunt nature in quibus coſiſtit principaliter ſanitas egritudo: vel neutralitas. ſ. complexiō poſitiō: et vnitatem que ideo dicunt nature: q̄ ſunt principia inſtrumentalia quibus membra ſuas perficiunt operationes. Complexiō tamen principaliter conſtituitur eſt attributa. Complexiō vero organica et vnitatem vtrique. ¶ Secūdo eſt notandū q̄ per lapſum debemus intelligere quēlibz reſeſſum ab optima ſanitate paruum magnum ſenſibilem vel inſenſibilem. per ea vero que virtutem complent: vt dicit Jaco. intelligimus optimam ſanitatem ſecunduz quālibz naturam: vt optimam complexiōnem: optimam poſitionem et optimam vnitatem. ¶ Tertio eſt notandū vt notat etiaz Jaco. q̄ lz in totidē naturis contingat lapſus in quot contingit ſanitas non lapſa: pluribus tamen modis contingit ſecundum ſpeciem: ſecundum quālibz naturā corpus labi q̄ ipſus eſſe ſanū. nam non contingit aliquem eſſe ſanū in complexiōe niſi aſſiterit contemperantia. calidi. frigidi. humidū. et ſicci. Contingit tamen pluribus modis ab huiusmodi contemperantia labi vt ad calidū t̄m aut frigidum tantū: aut humidum: aut ſiccum.

Quantum ¶ vero ad ſecundū articulum tenet Jacobus de Forſitio iſtas conſuſiones: quarum prima eſt diſtinguendo contra ſe inuicem ſanitatem et lapſum: ex parte naturarū in quibus conſiſtūt tot ſunt genera lapſū: quot ſunt genera ſanitatū. p̄ cōclū ſio: quia in totidē naturis contingit ſanitas in quot lapſus: et econuerſo. Et hanc conſuſionem dicit Haliē in intellectu in l̄ra. vñ l̄ra Haliē exponit ſic. Genera lapſū ſunt

eadem. i. equalia his que virtutē eorum complent. ¶ **S**e-
cunda dō. l3 ita sit in qualibz tamē natura secunduz spe-
ciem pluribus modis contingit corpus esse lapsuz q̄ sanū.
hec conclusio p3 per argumenta. ¶ **S**ed hec positio non
est totaliter vera. genera. n. lapsuum nō sunt solum totidē
his que virtutem eoz complent: sed etiam eadem. ¶ **S**e-
cunda conclusio sua etiā est falsa: vt in 3° apparebit articu-
lo: nec pōt saluari nisi per sanitatē intelligat optimaz sani-
tatem que non est reperibilis nisi in indiuiduo quod est in
ultimo equalitatis: et in etate in qua augmentum ad suum
peruenit finem etc.

Ideo in tertio articulo est notanduz q̄ omnes
potentes reducunt ad tria genera: quoz p̄mum d̄ distem-
perantia consimiliū. Secundū in equalitas organicorum.
Tertium solutio continuitatis. ¶ **E**t sicut sunt omnes la-
psus ad hec tria genera reducibiles: ita et ois sanitas sim-
plex in humano corpore existēs est reducibilis ad alia tria
genera predictis contraria: quoz p̄mū est consimiliū tem-
perantia. secundū organicoz equalitas. tertium autē cōtinui-
tatis perfecta vnio. Et d̄ notāter simplex sanitas: quia vt
parebit i solutioe vltimi argumēti aliqua est sanitas que nō
est in aliqua trium naturarum vt sanitas ex his omnibus
aggregata. ¶ **E**t ex isto notabili. sequit̄ q̄ sanitatis et egri-
tudinis nō est vnū genus imediatū. p3. qz omnis egritudo
aut continet̄ in genere distemperantie similiū: aut inequa-
litas organicoz aut in soluta cōtinuitate sub quozuz nul-
lo continet̄ sanitas. ¶ **V**is visis sunt tenēde iste cōclusio-
nes. ¶ **P**rima. quot sunt vl esse possunt species lapsus tot
p̄cise sunt species sanitatis: et e conuerso. p̄ba. qz si nō. dēt
ergo lapsus fm sp̄m fm quā nō potest esse sanitas. et arḡ
q̄ hoc nō ē pole: qz ille lapsus aut est f3 calm tm: aut fridū
tm: aut humidū aut siccū: aut secunduz ca. et hu. aut fri. et hu.
aut calidū et siccū: aut fri. et sic. sed p3 q̄ secunduz omnia ista
contingit corpus esse sanum vt multum qd est sanum sim-
pliciter. Sanū. n. vt multū a sanitate semper recedit secu-
dum aliquod istoz vel potest recedere. Et consimiliter ar-
guit̄ de speciebus lapsus in compōne et vnitate q̄ secundū
quālibz eius specie corp̄ sanū vt multū contingit labi vel
esse lapsus. Et hoc expresse colligit̄ de mente Hal. inspicie-
ti diligenter l̄am eius volentis sanum vt multuz esse a sa-
no semper lapsum secundū quedam parū lapsum. ¶ **E**x
quo p3 conclusionē secundā Jacobi esse falsā. ¶ **S**ecun-
da conclusio. Genera p̄ma lapsuū sunt eadē his que virtu-
tem eoz complent. probat̄: qz genera lapsuum p̄ma sunt
complexio compositio et vnitas: et ista eadez sunt genera sa-
nitatum vel eoz que bonitatē operationū complent. ergo
d̄lo vera. p3 d̄na. et assumptuz similiter itelligenti. Nemo
enim dubitat q̄ complexio est primum genus ad egritudi-
nem in complexione et sanitatem in eadē natura. Et consi-
militer dicit̄ de compōne et vnitate. Ex quo p3 q̄ p̄ma ge-
nera lapsuū nō solū sunt equalia generibus eoz que virtu-
tem complent: sed sunt eadem.

Sed circa hec ifurgunt difficultates. p̄ma: quia
videtur q̄ p̄ter dicta genera la-
psuum reperiant̄ plures egritudines que sub nullo illoruz
genoz continent̄. ergo. p3 d̄na. et assumptū arguit̄: quia re-
perit̄ dolor qui est egritudo et nō in aliqua naturaruz. ergo
assumptuz p3 pro secūda parte: et pro p̄ma probat̄: qz dolor
imedite ledit operatiōes alicuius membri sensibiliter: vt
p3 experimento. ergo est egritudo. ¶ **S**imiliter color exi-
stens in cornea est egritudo: qz per ipsum imediate impe-
dit̄ visio que est oculi p̄ncipalis operatio: et tamen nō est
egritudo in aliqua naturaruz: vt itelligenti p3. ergo d̄lo
falsa. ¶ **S**ecūda difficultas est: qz videt̄ q̄ aliquod corp̄
sit egruz: et tamen nulla egritudine egruz. et per cōsequēs

aliqua est egritudo que sub nullo predictoz generum con-
tinet̄. assumptuz vero probat̄ per 4^m argumentum an op-
positum. ¶ **A**d hec. respondet. et p̄mo ad p̄mū notando q̄
in medicina aliud est casus et aliud lapsus: et aliud lesio sensi-
bilis. Casus. n. ē illud qd cadit a sanitate vel egritudine me-
diante bona vel mala operatione sicut duricies mollicies
asperitas lenitas color pilositas nuditas crassities macilē-
tia. et h3 lapsus autē est omnis recessus paruus vel magnus
sensibilis vel insensibilis ab optimo vel proprio tempera-
mento eiusdē corporis. ¶ **D**icit̄ ergo ad p̄mam difficulta-
tem q̄ color in cornea p̄hibens transitū specieruz debitu-
visibilis ad cristalloides nō est egritudo vt dixerunt qui-
dam: nec causa egritudinis vt dixerūt alij: sed est casus pen-
dens ab egritudine a qua imediate pendet sensibilis lesio
oculi. Et eodem modo d̄ de dolore. ipse enim iuxta doctri-
nam Hal. et Auicē. cōsequit̄ malam complexionem aut so-
lutam continuitatem. Dolor tamen l3 nō sit egritudo in se:
est tamen causa egritudinis: vt p3 itelligenti. idēz dicit̄ de
duricie ossis et mollicie musculoz. ¶ **A**d 2^m negat̄ assum-
ptuz et admittit̄ casus et concedit̄ q̄ est egrū et non in com-
plexione nec in compositione nec in vnitate: sed est egruz
egritudine composita ex duabus dispositiōibus p̄ter natu-
ralibus neutralibus. Sicut enīz reperit̄ sanitas itegra-
ta ex sanitate complexionali et sanitate in vnitate: ita repe-
ritur egritudo integrata ex pluribus egritudinibus vel ex
pluribus dispositionibus neutralibus qualis est egritudo
iaz dicta in casu quarti argumēti: imo si aliquis voluerit
subtiliter intueri non reperiet egritudinem que nō sit ite-
grata ex pluribus neutralibus: imo erit sibi necesse conce-
dere q̄ nulla sanitas neq̄ egritudo est homogenea. Non
enīz quilibz pars sanitatis est sanitas: nec quilibz pars egri-
tudinis est egritudo. loquor autem de sanitate que est p̄-
ncipium perfectaz operationum quibus corpus consuetas
seu debitas exercet operatiōes vel potest exercere. ¶ **E**x
quibus p3 q̄ genera lapsuum p̄ma non sunt tria p̄cise. s.
complexio compositio et vnitas: quoniā p̄ter hec reperit̄
tur genus ex his omnibus composituz: tria tamen p̄cise
sunt genera lapsuū simplicia.

¶ **V**is visis facilis est respōsio ad argumēta que sunt ante
oppositum. ¶ **A**d p̄mum concedit̄ q̄ genera distempera-
mentozū p̄ma sunt genera temperamentozum. quare etc.
¶ **A**d secundū negat̄ antecedens: et d̄ vltierus q̄ non valz
hec d̄na. In omni natura sanitas est sicut mediuz: et lapsus
sunt sic extrema: et plura sunt extrema q̄ media. ergo plu-
res sunt lapsus q̄ sanitates. qz illud mediū est in illo eodē
genere vel pōt esse in quo sunt illa extrema. ¶ **A**d 3^m con-
cedimus q̄ p̄cise sunt tria genera sanitatū p̄ma. s. simpli-
cia et negamus q̄ plura q̄ tria sint genera lapsuū: et ad pro-
bationē patuit̄ solo in 3° articulo. ¶ **A**d 4^m et p3 solo ex se-
cūda difficultate. Ex quibus p3 q̄ ille casus nō iplicat̄
dictionē: vt dixit Jaco. de Sorliulo: p̄ter qd cōcessit̄ mul-
ta erronea et negāda sic patere pōt ituenti veraz solonē ad
predictum argumentum. ¶ **C**o. VI.

Veritur q̄ vtrū corpus temperatū ma-
gis resistat oibus causis egris
q̄ corpus distemperatū: multipl̄ negatiue ar-
guit̄. p̄mo: qz sic se h3 homo tēperatuz ad distē-
peratos sicut sp̄s humana ad sp̄s alioruz ani-
malū: sed sp̄s multoz animalū plus resistit causis egris
q̄ sp̄s humana vt experimento p3. ergo et corpora distem-
perata plus resistunt causis egris q̄ temperata. clarissima
est d̄na. et assumptū p3 satis itelligenti. ¶ **S**ecūda
denfioza in porris gubfdā causis egris magis resistunt q̄
corpora tēperata. ergo questio falsa. p3 d̄na: qz cōpora den-
fioza tēpatis sunt distēperata. et assumptū p3 de mēte Hal.
3° de simplicia medicina: vbi p̄p stricture p̄pōz ponit iusq̄

num nō ledere turdū: hominē tamen ppter poroz latitudinem occidere. Pto isto etiā videmus experimento qd mulieres nudis pedibus sine nocumēto lōgiori tēpore i aqua frida perseverāt. videmus etiā senēses puellas detecto capite aeris frigidi ipressionē sine nocumēto tolerare quā tēperati viri nō tolerarent. ergo rē. ¶ 3° sic. Corpora flegmatica plus resistūt causis calefaciētib⁹ q̄ tēperata. ergo q̄stio falsa. p3^a n̄ia. r assumptū arguit: qz causis calefaciētib⁹ nō resistit virtus nisi per frigiditatē: s3 multo maior est frigiditas i flegmatico q̄ temperato. ergo rē. p3^a n̄ia. r assumptū pro omni parte est notū itelligēti. Pter simile ēt argumentū deduci pōt qd causis ifridantibus multo plus resistūt corpora colerica q̄ tēperata: eo qd causis ifridantibus nō resistit nisi per caliditatē que maior est in colerico q̄ tēperato. ¶ 4° imoderato labozi plus resistūt corpora rusticoruz distēperata q̄ tēperata. ergo questio falsa. p3^a n̄ia. r assumptū est experimentū. est etiā p illo auctoritas Aristo. pmo polliticoz: vbi sic ingit vult quidē nā corporū d̄iam facere liberoz. s. r feruoz hec qdē fortia ad necessariū vsuz. hec autē r inutilia ad tales operationes: s3 vtilia ad civilē vitā. ¶ 5° in corpore tēperato opatio visiva v̄l auditiva deducto quocūq; alio ipedimēto extrinseco est corrupta que alijs paribus in corpore distēperato non est corrupta. ergo cause corrupenti operationē visivam minus resistit corpus tēperatū q̄ distēperatū. p3^a n̄ia. r assumptū arguit: qz corpus tēperatū ppter fortitudinē virtutis visive egredientis a cōsuetudine videt vaporē existētem in oculo suo quē nō videt oculus distemperatus: vt collr de mēte Avicē. 3° terty. caplo de imaginationibus oculoꝝ. cū visso vaporis sic exiit i oculo sit visio corrupta vt oēs testantē medici. sequit rē. ¶ 6° causis febrē inducentibus plus resistunt corpora flegmatica vel melancolica q̄ tēperata. ergo questio falsa. p3^a n̄ia. r assumptū ē de mēte Avicē. pma quarti. caplo de preparatis ad fe. vbi inquit etiā corpora frigida r sicca. r frigida r humida sunt longinquoza a febricitibus.

In oppositum est sententia Galic. in lra in pluribus locis.

In ista questione erūt tres articuli. In quozū pmo ponemus nōnda qdā. In 2° opiones. In 3° r̄debimus ad quesitum.

Quantum ad p̄mum est nōnduz qd duplr pōt dici aliq̄ corpus egrum alio magis causis egris repugnare vel resistere. ¶ 1° p̄mo: qz eaz ipressione nē magis intēdi vel augeri p̄hibz. ¶ 2° qz illaz ipressione cū minori tolerat nocumēto. r p̄ n̄is difficilius ad lapsum egritudinalē pducunt. exēplū p̄mi. vt corpus flegmaticuz aeri calo distuetū ipsi ipressione magis intēdi vel augeri p̄hibz q̄ corpus colericū assuetū aeri calo. exēplū secūdi est: qz illud corp⁹ colericū assuetū pp assuefactōez ei⁹ imp̄sione cū minori tolerat nocumēto q̄ flegmaticū distuetū. ¶ 2° nōndū est vt dixerunt antig qd a duob⁹ p̄ncipalr provenire pōt ynū corp⁹ magis alio causis egris resistere. p̄mo ex pte q̄litas seu dispōnū q̄litas manifestarū. 2° ex pte virtutis. Exēplū p̄mi. corpus colericuz plus resistit causis ifrigidatib⁹ q̄ flegmaticū: r eoz calefaciētib⁹ plus resistit corpus flegmaticū q̄ colericū. Exēplū sc̄bi. corpus tēperatū causis egris calefaciētib⁹ magis resistit q̄ melancolicū non merito dispōnis manifeste: sed merito virtutis q̄ p̄fectior est in tēperato q̄ i melancolico. ¶ Et p virtutē qdā intellexerunt ipsam aīam q̄ cōiuncta tēperamēto sibi magis p̄portato d̄ fortis. distēperato v̄o d̄ debilis. ¶ Quēdam v̄o p̄rietatē quādā in mā isequētem p̄lonez habilitantē formā ad talr vel talr operādum aut resistendū aut r̄ioz ipressione sine nocumēto tolerādū: ad imp̄fectionē v̄o eoz r̄ sequit hec p̄rietas sicut p̄portabilitas com

plexionē predictā sicut sequit p̄rietas quedā frequens exercitiū quā p̄suetudines appellamus habilitans mēbra ad faciē: r sine nocumēto exercitiū tolerādū sic exp̄mento p3. r hec p̄rietas est q̄litas 2^a de 2^a spē q̄litas que d̄ nālis potētia aliq̄d faciē faciēdi. ¶ 3° est notandū p̄ fundamēto pōnū iferius recidēdaz qd p̄fectius operatiua est q̄libz forma nālis tam agēdo q̄ resistēdo mediāte tēperamento p̄portato q̄ ip̄portato ceteris parib⁹. p3: qz tāto p̄fecti⁹ operat⁹ istrumētū quāto p̄fectius a forma in opationē dirigif. melius autē dirigif a forma istrumentuz p̄portatū q̄ ip̄portatū. ¶ Ultimo ē notanduz qd oēs fere medici supposuerūt qd s3 oē corpus tēperatū v̄l naturalr lapsum sit facilius alterabile ad caliduz q̄ ad frigidū: r ad humidū q̄ ad siccū: tēperatū tñ respectu lapso rum est maxie mediū r minime iclinatum ad aliq̄d extremoz. p3 hui⁹ notabilis p̄ma pars. eo qd in quolibz boic tā tēperato q̄ distēperato d̄natur calor r humiditas absolutē. 2ª autē pars p3 discurredo p lapsuz: r h̄ q̄tū ad p̄mum.

Quantum istā conclusionē tenuit. Qz facilius pōt trāsmutari. corp⁹ frigidū a causa calida q̄ tēperatū. r econverso a causa frigida facili⁹ pōt trāsmutari colericū q̄ tēperatū: r fuit eius fundamētū illud. v3. qd licz corpus tēperatū rōne gradus cōplexionalis nō plus possit repugnare causis calefaciētib⁹ q̄ corpus frigidū: r ifrigidatibus q̄ corp⁹ frigidū: rōne tamē virtutis simul cuz p̄lone magis pōt repugnare. ¶ Ista positio s3 in se cōtineat veritatem: nō tamē h3 bonū fundamētū. Contra quā arguit. supponēdo p̄mo qd nūq̄ per paulatiuā reductionē corporis p̄ lapsū a tēperamēto aliqua latitudo fortis virtutis subito: r s3 se totā acq̄rit. p3: qz fortitudo virtutis isequit tēperamentū: r nulla latitudo tēperamenti subito s3 se totā acq̄ritur. Supponit sc̄do qd latitudo fortitudinis virtutis corporum lapsorū a tēperamēto terminatur ad latitudinē fortis virtutis cor̄spōdentē tēperatiē. ¶ His suppositis sit a. corpus nūc p̄mo ad tēperamentū reductū situatuz in extremo calido itensiozi latitudis tēperatiē. r b. corp⁹ nūc p̄mo ad tēperamentū reductuz in extremo opposito eiusdē latitudinis situatū: r p3 qd nūc a. in certa p̄portione est potētius ad resistēdum causis frigidis q̄ b. quia in fortitudine virtutis a. r b. sunt paria: r per maiorem mensurā caloris resistit a. q̄ b. sit ergo qd in duplo. r arguitur sic. In duplo plus in frigidantibus resistit. a. q̄ b. sed minus q̄ in duplo resistit a. q̄ ipsum immediate ante hoc resistebat vt p3. ergo ante hoc plus resistebat q̄ nūc b. sed continue ante hoc. a. erat distemperatum cum alijs paribus. ergo aliq̄d corp⁹ distēperatū plus resistit causis ifrigidatib⁹ q̄ tēperatū: qd est p̄ pōnē. Et silr pōt argui de cāio calefaciētib⁹ respectū b. in cōparatione ad a.

¶ 2° est p̄o Jaco. de Sorliuio di. istā copulatiua. s. difficil⁹ trahibile est ad lapsuz egritudinalē p̄lonalē corp⁹ tēperatū q̄ distēperatū: in aliq̄ tñ lapsuz p̄lonalē facili⁹ labif tēperatū q̄ distēperatū. p̄ma ps p3. qz qdlibz corp⁹ lapsuz facili⁹ labif ad lapsuz egritudinalē p̄lonalē q̄ tēperatū. g. rē. p3 n̄ia. r assumptū p3 discurredo: qz sanguine⁹ facilius cadit i lapsuz calm r humiduz q̄ tēperat⁹. Silr colericus facilius cadit in lapsum siccū q̄ tēperatus. r sic de alijs. Ista p̄o quātū ad secundā partem nō est vera: cuius falsitas in 3° apparebit articulo.

¶ 3° est p̄o Ugonis viri in orbe clarissimi tenētis duas conclusiones. ¶ 1^a p̄ma. corp⁹ distēperatū calz difficil⁹ est trahibile ad fridū: r fridū ad calz: r humidū ad siccū: r siccū ad hūidū q̄ tēperatuz. Ista p̄lone dicit esse de mēte Galic. in lra. ¶ 2^a cōp⁹ distēperatū calm facili⁹ ē trahibile ad calidū: r fridū ad fridū: r hūidū ad hūidū: r siccū ad siccū q̄ tēperatū ad aliq̄d lapsum. Ista p̄lone dicit satis patere.

C Sed ista pō nō est vera: cuius falsitas in 3° patebit articulo. Spālit̄ in 3° eā arguo sic. 3° p̄mā 2clonē. nam ponat̄ q̄ a. 2 b. sint duo corpora in extremo remississimo latitudinis tēperantie termiato ad calz. 2 sit a. tēpatū gradualr 2 iusticialr. b. vō gradualr soluz. p̄. q̄ i isto casu a. difficilr ē trahibile ad friduz q̄ b. ponat̄ ergo b. labi ad calm. 2 argū sic. b. nūc facili^r est trahibile ad fridū q̄ a. sit igit̄ grā exempli i duplo. q̄ post hoc erit facili^r trahibile ad fridū q̄ a. tēperatū. 2 p̄ n̄is aliq̄ corp^o distēperatū calm facili^r est trahibile ad fridū q̄ corp^o tēperatuz: cuius oppositū dicit̄ p̄mā 2clo. si vlr est vera. **C** Qz aut̄ 2° 2clo nō sit vlr vera. p̄bat̄. Nā ponat̄ in casu q̄ a. 2 b. sint duo corpora temperata a. in extremo tēperantie termiato ad calm. 2 b. in extremo tēperantie termiato ad calm 2 humidū. 2 p̄ q̄ facilius est trahibile a. ad lapsuz calm q̄ b. qm̄ b. per humiditatē resistit caliditati: eo q̄ hūiditas caliditatē obtūdit 2 eius actionē retardat: vt est de mēte Auicē. 2° casū. caplo de 3 in 3 ibere: 2 per n̄is b. plus resistit causis trahētib^o ad lapsuz calm q̄ a. icipiat ergo b. labi ad calm remanēte a. 2 arguif sic. in duplo difficilr est. grā exēpli trahibile ad lapsuz calm b. q̄ a. ergo imediate post hoc erit difficilius ētr trahibile ad eundē lapsuz b. q̄ a. tēperatū: sed b. imediate post hoc erit distēperatū ad calm. ergo aliq̄ corp^o distēperatū calm est difficilr trahibile ad lapsuz calm q̄ tēperatū. 2 p̄ n̄is non facilius: cui^o oppositū dicit̄ Ugonis 2° 2clo.

Ideo quantum ad 3^m articulū est aliter dōm. p̄ quo 2 ei^o fundam̄to: 2 declaratōe supponendū est. p̄mo q̄ omne resistens simpliciter resistit tñ resistit causis fortiorib^o quantum p̄cise resistit cāis debiliorib^o. Ita suppo p̄. 2 ē vlr vera de quocūq̄ resistēte respicū quarūq̄ causaz fortiorū siue debiliorū stante paritate in applicatōe causaz ad resistens. **C** Et q̄ suppo sit vera p̄bat̄. Nā si per te nō est vera de illud resistens qd plus resistit causis debiliorib^o q̄ fortioribus: vel e^o. 2 sit illud a. resistēs: vt. 4. grā exēpli: 2 sit b. potētie: vt. 16. 2 c. potētie: vt. 8. 2 arguif sic. tñ precipue resistit a. cause fortiorū quātū debiliorū. q̄ 2c. p̄ n̄is. a. assumptuz arguif sic. qz b. agit i a. a. p̄portōe quadrupla. 2 b. est potētie vt. 16. q̄ a. resistit ipsi b. p̄cise vt. 4. 2 3° n̄is. ga potētia: vt. 16. in omne magis resistens q̄ vt. 4. agit a. p̄portōe minori q̄ q̄drupla: 2 in omne resistēs minus q̄ vt. 4. agit a. p̄portōe maiori q̄ quadrupla: vt p̄ intelligenti. q̄ si agit b. potētia: vt. 16. p̄cise a. p̄portōe quadrupla a. resistens resistit sibi p̄cise: vt. 4. 2 ita habet q̄ a. resistit b. p̄cipue vt. 4. 2 3° q̄ resistat ipsi c. p̄cise vt. 4. p̄bat̄. nam c. qd est potētie vt. 8. agit a. a. p̄portione dupla: s; nō agit potētia vt. 8. a. p̄portione dupla nisi in illud qd resistit sibi vt. 4. ergo sequit̄ q̄ a. resistit c. p̄cise vt. 4. 2 sic p̄ suppo. Nā sicut arguif de b. c. ita arguif de q̄buscūq̄ alyz causis siue fortioribus siue debiliorib^o cōsistit applicatis ad agendū ipsi a. **C** 2° est supponendū q̄ p̄plo corporis temperati 2 cuiuscūq̄ alterius corporis humani est q̄litas simplex pueniens ex actōe 2 passione qualitātū p̄maz in elemētis repertaz: quoz partes ad tantaz paruitatē redactē sunt vt plurimū vni^o cū tāgat plurimuz alterius. p̄z bec suppo de mente Auicē. p̄mā p̄mī. caplo de p̄plonibus. **C** Istis suppositis sit bec p̄mā 2clo. **C** Omnibus causis ifrigidantibus plus resistit corpus temperatum q̄ corpus calm p̄plonalr distēperatū. p̄bat̄: qz causis calefacientibus corpus temperatū plus resistit q̄ corpus complexionalr calm distēperatū vt oēs dēcedūt: s; corp^o tēperatū tñ resistit causis ifrigidantib^o quātū resistit causis calefacientibus: vt ex p̄mā p̄z supponē. q̄ corpus temperatuz plus resistit causis ifrigidantibus q̄ corpus complexionalr calidū causis calefacientibus. tunc vltra. corpus temperatū plus resistit causis ifrigidantibus q̄ corpus cōplexionaliter calm causis calefacientibus: s; corpus calidum

complexionaliter resistit tñ causis ifrigidantibus quantum calefacientibus iuxta p̄mā supponē. ergo corpus temperatum plus resistit cāis ifrigidantibus q̄ corpus complexionalr calm distēperatū: qd erat p̄bandū. **C** 2° 2clo. corpus temperatū omnib^o causis calefacientibus plus resistit q̄ corpus frigidū cōplexionaliter distemperatuz. p̄bat̄. quia omnibus causis ifrigidantib^o plus resistit cōpus temperatum q̄ corpus p̄plonalr frigidū distemperatuz: vt dicit̄ oēs: sed corpus temperatū tñ resistit cāis calefacientib^o q̄tuz in ifrigidantibus. ergo corpus tēperatū plus resistit cāis calefacientibus q̄ frigidū causis ifrigidantibus: sed corpus cōplexionalr frigidū tñ resistit cāis calefacientibus quātū in ifrigidantibus: vt dixit̄ p̄mā suppo. ergo absolute causis calefacientibus plus resistit corpus temperatū q̄ corp^o p̄plonalr frigidū distemperatū. **C** Et be due 2clones manifeste repugnāt pōni Jacobi 2 Ugonis. **C** 3° 2clo. oibus alterantibus causis stantibus alyz paribus plus resistit corpus tēperatū q̄ distemperatuz. Ita 2clo declarat̄ ex p̄cedentibus: 2 sicut posite sunt 2clones de causis egritudis cōpositionalis merito nature componalis.

Sed circa bec insurgunt difficultates quedā: qz nō vlr q̄ bec pō sit vera. Nā sint a. 2 b. nūc p̄mo reducta ad tēpam̄tū a. in extremo remississimo latitudinis tēpantie termiato ad calm: 2 b. in extremo remississimo latitudinis eiusdē terminato ad frigidū. 2 p̄ q̄ cāis ifrigidantibus plus resistit a. q̄ b. qm̄ ex parte virtutis est paritas in a. 2 in b. 2 cū hoc plus est de caliditate in a. q̄ in b. ergo absolute cāis ifrigidantib^o plus resistit a. q̄ b. sit ergo q̄ in duplo. 2 arguif sic. in duplo plus resistit causis ifrigidantibus a. q̄ b. sed nō in duplo plus resistit a. q̄ aliq̄ certū corpus calm distemperatū: eo q̄ latitudo corporū calidoz distemperatoz terminat̄ ad a. ergo aliq̄ corpus calidū distemperatū causis ifrigidantib^o plus resistit q̄ b. temperatuz. 2 sunt alia paria: vt pono. ergo pō nō est vera. **C** Et per simile argumentū p̄bari pōt q̄ causis calefacientibus plus resistit b. q̄ a. cū in a. 2 b. sit eqlis fortitudo virtutis: 2 cū hoc plus est de friditate p̄ quā resistit caliditati in b. q̄ in a. q̄re 2c. **C** 2° difficultas est: qz p̄ simile fundamentum positis. sequit̄ q̄ omnib^o causis egris plus resistit corpus temperatū q̄ distemperatū. n̄is falsuz. 2 p̄ n̄is de se. falsitas aut̄ n̄is arguif: nā causis solute cōtinuitatis nō plus resistit corpus temperatū q̄ distemperatū: vt p̄z exp̄mēto. aliquid. n. penetraret in pedē temperati qd nō penetraret in pedem calosum rustici distemperati. **C** 3° difficultas est: qz da ta pōne sequit̄ q̄ sicut corpus hūanū est calidius: ita cāis ifrigidantib^o minus resisteret. n̄is falsum: 2 p̄ n̄is. qz sicut corp^o humanuz est calidi^o ceteris parib^o: ita est debili^o. 2 p̄ n̄is ita est minoris resistētie. 2 sic ē minoris resistētie: ita cāis in ip̄z agētib^o min^o resistit. **C** Ad has difficultates respōdet. 2 p̄mo ad p̄mā negādo q̄ a. plus resistit cāis ifrigidantib^o q̄ b. cū resistētie a. 2 b. sint eqlis: 2 cū dī q̄ ex p̄tē virtutis est pitas: 2 cū hoc plus de caliditate est i a. q̄ in b. q̄ plus resistit a. q̄ b. dī q̄ n̄is nō valz. Caliditas. n. complexionalis aut elemētalis intensior in vno q̄ in alio non arguit potētiā resistēdi maiorē in vno q̄ in alio. possunt enim esse duo: quoz vnum est alio in duplo aut in quadruplo calidius: 2 tamē est eodē minoris potētie tam quo ad agendū q̄ quo ad resistēdū sicut bz videri in tractatu de potētia rei. **C** Ad secundā negat̄ n̄is. 2 causa est: quia non omnibus causis egritudinis per complexionē resistit: sed quibusdā resistit per densitatē 2 membri duriciē. sicut p̄z in causis solute cōtinuitatis. Et ex isto potest colligi q̄ minoris resistētie est aliquod corpus temperatum respicū quarundam causarū q̄ certum distemperatum corpus sicut est corpus tactuz in hac difficultate. **C** Ad 3^m dī p̄supposita

ceteroz paritate sic corp^o est splonali calidi^o: ita cais ifri
gidatib^o min^o resistit: et cedidit q^o corp^o calz in p^o plus resistit
cais ifridatib^o q^o calm i z^o vel q^o calz i z^o: Et ca^o e: ga sic cor
p^o est calidi^o: ita e a tepameto remoti^o: et sic e a tepameto re
moti^o: ita e debili^o: et sic e debili^o: ita e minoris resistetie.

Istis visis facilis est rrsio ad argumenta adducta an op
positu. **A**d p^o negat silitudo. Corpus. n. tempatu semp
alys parib^o plus resistit q^o distempatus. **A**d z^o concedit
q^o aliqua corpora densiora in poris plus resistit q^o busdam
cais q^o corpora tempata: s; tuc no seruat ceteroz paritas:
cedidit et q^o corpora distempata pp^o suetudine cu minoz
nocumeto tolerat aque fride ipressionem q^o tempata: sed
tuc no sunt alia pia. Na si ita sueta essent corpora tepata
sic distempata trium eueniret. **A**d 3° negat assumptu.
Et ad pbone cu d^o corpora flegmatica resistit cais calefa
cientib^o p^o friditate. et similt^o corpora tempata: sed amplior
est friditas i flegmatico q^o in tempato. ergo rē. negat p^ona.
Et causa assignata e in solone vni^o difficultatis. **A**d 4°
d^o q^o imoderato labori si cetera eent paria plus resisteret
tempata q^o distempata: sed q^o triu accidit no sunt cetera
paria. **A**d 5° cedidit apud quosda q^o illa visio qua v^o va
por in oculo tempato est corrupta: et visionis hui^o vaporis
ablatio qua no v^o in distempato est multo deterior q^o illa
corrupta i tempato. possz tñ alr dici q^o illa visio qua v^o va
por in oculo tempato pp^o fortitudinē vtutis visue non est
actio lesa: nec corrupta: imo est visio tempa^o p^opterea q^o
ista sequit fortitudinē vtutis visue et no est p^opter alia cau
sam. **A**d 6° negat q^o corpora flegmatica plus resistat cau
sis fe. inducetib^o q^o tempata. Et ad auctoritatē Auic. d^o q^o
Auicē. voluit q^o rarius et tardi^o corpora flegmatica et melā
colica icurrūt fe. q^o alia corpora: et hoc no est: q^o plus resistat:
sed q^o cause fe. iducētes rari^o et tardi^o occurrūt flegmatico
et melācolico q^o alyz corporib^o pp^o gete et multa friditatez
et phibitōez istāmatiois. q^ore rē. **C**ad. VII.

Quoniam querit vtruz optima sanitas sit
in latitudine sanitatis a Ha. diui
se: et multipl^o arguit q^o no. **P**rimo. q^o optima
sanitas no est in hac latitudine vt mediū nec vt
extremū. q^o nullo modo clarissima. p^ona et assum
ptū p^oba^o. p^omo no est vt mediū: q^o sola neutralitas simpli
citer vel egritudo vt multū est egritudo in hac latitudine
nec vt extremū: q^o sanitas situata in hac latitudine est hñs
latitudinē: s; extrema latudis sanitatis non hñt latitudi
nē. q^o rē. **C**z^o ad pncipale arguit sic. Si sanitas optia esset
in latitudine sanitatis a Hal. hic diuise sequeret q^o sanitas
optima hēret latitudinē. p^ona falsum. et p^o p^ona. q^o sola sani
tas hñs latitudinēz ponit in latitudine sanitatis hic a Hal.
diuise. Et q^o p^ona sit falsum. p^oz. q^o dato ipso sequeret q^o ali
qua sanitas semper esset aliq^o sanitate semp^o deterior: q^o si
concedit. sequit q^o sanitas semp^o est sanitas vt multuz p^ona
falsum: et p^o p^ona: q^o sanitas aliqua semper essz derelicta ab
optima sanitate: no tamē multū. ergo aliqua sanitas semp^o
esset sanitas vt multū. p^oz p^ona ex q^o nois sanitatis vt mul
tum. **U**ltimo arguit sic. optima sanitas no reperit nisi
in indiuiduo q^o est in vltimo equalitatis et in etate in qua
augmētū ad suū puenit finē. ergo sanitas optima no repit
in latitudine sanitatis hic diuise. p^oz. q^o sanitas a Halieno h
diuise est apta omni tempore vel multo pmanere talis: q^o
non est de sanitate optima rē.

In opposituz est snia Halie. in lsa diuidentis sa
nitatez in simplr talē: et vt nūc ta
lem. **M**odo arguit sic. Quodlibz sanū simplr est in latitu
dine sanitatis quodlibz optime sanū: q^o sanū simplr e hu
iusmodi. ergo quodlibz optime sanum est in latitudine sa
nitaris hic a Hal. diuise. et per consequens optima sanitas
est in eadem latitudine: q^o erat pbandū.

In ista questione erunt tres breues articuli.
In quoz p^omo ponemus no
tabilia. In z^o opiones. In 3° rñdebimus ad q^ostuz.

Quoniam ad p^onum articulum est notandū vt di
cunt moderni q^o sanitas optima capiē
duplr. p^omo p^o quacūq^o sanitate que est perfectissima: ope
rationū pductiua cuiuscūq^o alteri^o sanitatis respēu abso
lute: qualr sanitate de z^o mō equalitatis solā dicimus esse
optimā sanitate. z^o mō p^o quacūq^o sanitate que est pfectissi
marū operationū pductiua: cuiuscūq^o alterius denomina
tionis respēu cū alyz parib^o: et isto mō optima sanitas pōt
reperi in qualibz etate: qualiter puez dicimus aliquē esse
optime sanū: q^o cuiuscūq^o alterius pueri respēu in eadem
etate existentis cū alyz paribus est perfectissima: ope
rationū pductiua. Et similt^o d^o de sanitate optima in iuue
tute et senectute repta. **S**ecūdo nōnduz q^o optimā sanita
tem quocūq^o modo sumptā duplr possumus in latitudine
sanitaris situare. p^omo fm naturaz mensurā in qb^o p^osistit.
z^o quatū ad gradū sue perfectōis rē.

Quoniam ad z^o articulū tenuit Jaco. istas cōcl^o
siones: quaz p^oma est. Sanitas optima
p^omo modo e in latitudine sanitatis. p^oba^o. q^o cuiuscūq^o q^o
tatis gradus sumus includit in latitudine illius qualitates
vt summa caliditas in latitudine caliditatis. q^o summa sani
tas icludit in latitudine sanitatis. **C**z^o p^olo. sanitas z^o mō
dicta. optima est in latitudine sanitatis h in lsa a Hal. diui
se. p^oz de fe. **C**3° p^olo. Sanitas optima tā p^omo q^o z^o modo
dicta p^osiderata fm mēsuras nārum in qbus consistit non
tanq^o extremū: sed tanq^o mediū iter extrema clausum si
tuat in latitudine sanitatis. p^oz. q^o nature in quibus cōsistit
h^o sanitas no sunt fm mēsuras suas extreme: sed inter ex
trema totius latitudinis clausē. **U**ltima p^olo. Sanitas
optima fm graduz sue pfectionis est in latitudine sanitatis
tanq^o in eius extremo clausa. p^oz. q^o in tali correspondet su
premus gradus perfectionis reperibilis in latitudine sanita
tis. hec pō lz fm doctrinā modernoz tolerari possit: no ta
men est determinatio clara nec videt ad mentes Halie. si
cut in 3° apparebit articulo.

Quoniam ad 3° articulū est alr respondendū ad
questuz. p^omo cuius declaratione est no
tandum de mente Halie. in p^omo de regimine sanitatis: q^o
duplex est sanitas de qua no cōmemorat liber de custo. sa
nitaris vt ipse dicit. alia est cū latitudine que no est summa
et ista est duplex. quedā. n. est cum querela: et quedā absq^o
querela. Sanitas sine querela est sanitas vt multum. Sa
nitas vō cū querela est sanitas vt nunc. **D**oc notato re
spondet q^o optima sanitas: lz sit in latitudine sanitatis: no
tū est in latitudine sanitatis hic a Halie. diuise. p^oma pars.
p^oz. q^o optima sanitas consequit optimā eucrasia et optima
eucrasia optimā coequalitatē: cum ergo in latitudine hu
mane complexionis sit reperibilis optima eucrasia et opti
ma coequalitas. ergo et optima sanitas: sed ista no est repe
ribilis nisi in latitudine sanitatis. ergo prima pars est ve
ra. **O**z autem in latitudine humane complexionis repe
ribilia sint optima complexio et optima compositio. p^oz. quia
in tali latitudine reperuntur extrema pessima. ergo repe
ribile est medium optimum. p^oz consequentia. et assumptū
similiter. secunda pars probatur. nam in latitudine sanita
tis diuise hic a Halie. non reperitur nisi sanitas cum latitu
dine. talis autem non est optima sanitas. ergo sanitas opti
ma non reperit in latitudine sanitatis diuise hic a Halien.
p^oz consequentia. et assumptum p^omo maior parte est senten
tia Halieni in littera di. q^o totius latitudo sanitatis diuidi
tur in tres partes latitudinem habentes. secundo: quia sa
nitas que ponitur in latitudine sanitatis hic a Halieno di
uise est de qua habet considerare liber de custodia sanitaz

tis: sed talis non est sanitas optima: vt dicit Galienus loco allegato. ergo. Quia aut sanitas optima non sit ista de qua medicus habet considerare per intuenti istam Gal. dicit enim sic. Sanitas simplex et perfecta que optima habet eucrasiam aut nunquam fuit in aialio corpe aut si fuit neque pusillo neque in statu temporis prima sit sed in actu oculi et in ynoquoque momento alterata. non eodem modo se habet. Item quod Gal. dicit quod de hac sanitate summa non considerat liber de custodia sanitatis.

Sed est hic difficultas: quod videtur quod nulla sanitas sit vel possit esse summa: quod cuiuslibet corporis quantumcumque sani sanitas est citra gradum medium totius latitudinis sanitatis. ergo nulla sanitas est bona est prima. et assumptus arguitur: quod ponatur si est possibile in casu quod a. sit corpus summe sanum et quod labatur a temperamento per lapsus ad calidum et ponatur quod sicut caliditas supra temperamentum intendit. ita eius sanitas fiat remissior: vt suppono. Nec suppono patet. quod sanitas ista potest fieri remissior quam bec corporis caliditas fiat intensior et potest fieri minus remissa. quam potest fieri equaliter remissa. ponatur ergo quod sanitas eque neutraliter remittatur: sicut caliditas intendit et arguitur sic. Sanitas eque neutraliter remittitur: sicut caliditas intendit. ergo eque neutraliter remittitur sanitas: sicut remittitur frigiditas. Quero tunc an sanitas ista sit maior frigiditate huius corporis vel minor vel si bi equalis. Si minor vel equalis habeo intentum: quod huius corporis frigiditas non excedit gradum medium. imo est infra ipsum eo quod oes corpus humanum declinat ab equali ad podus per calidum et humidum. Si maior arguitur sic. Sanitas huius corporis est maior frigiditate eiusdem corporis et eque neutraliter sanitas et frigiditas remittuntur. quam citius deueniet frigiditas ad non gradum frigiditatis quam sanitas ad non gradum sanitatis sed quanto frigiditas producit ad non gradum frigiditatis tanto corpus deducit ad summum gradum caliditatis: et per contrarium corpus fiet summe calidum quam ipsius fiat non sanum. sed hoc est impossibile. quam impossibile est sanitatem huius corporis esse maiorem frigiditate eiusdem. sed frigiditas sua est citra gradum medium totius latitudinis frigiditatis. quam et sua sanitas est citra gradum medium totius latitudinis sanitatis. Et sicut arguitur de sanitate huius corporis. ita potest argui de quacumque alia sanitate quantumcumque intensa et perfecta. Ad istam difficultatem respondendum inferius.

¶ Sed ad argumenta ante oppositum facilis est responsio. Cedeamus enim quod nulla optima sanitas est in latitudine sanitatis hic a Gal. diuisio: sed sola illa que est in latitudine: quare vna est sanitas: vt multum sine querela: et alia est sanitas: vt nunc cum querela. Sanitas autem summa licet sit in latitudine sanitatis. non tamen est in latitudine sanitatis hic diuisa a Gal. Et per hoc per responsio ad omnia alia argumenta.

Veneritur octauo vt per diuisio membrorum a Gal. in littera posita sit bona. s. membrorum quod dicitur sunt principalia: quod dicitur orta a principalibus: quod dicitur sunt huiusmodi virtute innata tantum: et quod dicitur virtutes innata et influentem. et multiplex arguitur quod non. Quia idem membrum est ortum a principali et est huiusmodi virtute innata tam et influentem. quam diuisio falsa. per prima. quod huiusmodi diuisio membrorum coincidunt. et assumptus per de nervo quod est membrum ortum a principali: et cuius hoc habet virtute innata et influentem cum habeat virtutes naturales et influentem. quam diuisio falsa. per prima. quod bene diuisio membrorum non debet coincidere: et assumptus per de cerebro et epe quod quod dicitur est principale: et cum hoc habet virtutes innata et influentem. tam enim cerebro quam epar habet virtute nutritiuas et cum hoc habet virtute influentem a corde: vt oes testantur. ¶ Tertio. diuisio ab Auic. prima primi. cap. de membris est bona: et ista non peruenit cum illa. quam ista non est bona. per prima. et assumptus arguitur:

quod in diuisione Auic. prebendit membrum tribuens: et non suscipiens: quod in hac diuisioe Gal. nullo modo prebendit. nullum enim est membrum huiusmodi corporis tribuens et non suscipiens eo quod nullum est quod non recipiat virtutes vitales a corde aut naturalem ab epe aut aialis a cerebro. ¶ Quarto. nullum est membrum huiusmodi virtutes innata tantum. quam diuisio falsa. per prima. et assumptum etiam discurredo per membra. primo tale membrum non potest esse principale eo quod quodlibet tale preter virtute innata tantum habet virtute in fluxum ab alio principali: nec potest esse non principale: quod quodlibet tale recipit virtute naturalem ab epe et vitalem a corde.

In oppositum est sententia Galieni expresse.

In ista questione tanguntur due difficultates. quarum prima est tacta in ultimo argumento. s. vt sit dare membrum huiusmodi virtute innata tantum. Secundo est questum principale. ideo primo discutimus primam. secundo secundam. Quantum ad primam primo ponentur notabilia. Secundo opinioniones. Tertio respondebitur ad questum.

Quantum ad primum est notandum quod virtus equo ce sumit. Quandoque enim sumit pro anima taliter vel taliter operari potente que in ordine ad alias operationes varia sortit notia: vt in ordine ad operationes sensitivas vocatur sensitiva: et ad motiuas motiuas: ad nutritiuas nutritiuas vel vegetatiuas: et sic de aliis nominibus in ordine ad alias operationes. Quandoque vero sumit pro instro vel temperamento quo exit vel apta est exire anima in suas operationes. Quiliter temperamentum pro operatione sensitiva dicitur sensitiva virtus et pro motiua dicitur motiua. Quandoque et tertio sumit pro potentia anime qua anima suas producit operationes: sicut est potentia sensitiva aut intellectiva aut vegetatiua que potestates ab eentia anime fluunt ad determinata organa: quibus anima suas exercet operationes: sicut visiva que fluit ab eentia anime in oculum et motiua in neruum vel musculum. vegetatiua vero indifferenter ad quodlibet membrum. ¶ Secundo est notandum quod nunquam posterius absoluitur a suo priori: propter quod sensitiuum non potest absolui a vegetatiuo eo quod sensitiuum est posterius vegetatiuo. scilicet Ap. 2. de anima.

Quantum ad secundum articulum. In ista materia fuit vna opinio haly. volens quod virtutes quibus fit regimen nutrimenti: sicut attractiua retentiua expulsiua digestiua nutritiua: secundum oes actus vocantur virtutes innate membrum caribus sensu et motu: sicut sunt ossa. cartilago. caro simplex. adeps: pinguedo: glandula membrum: et eo quod iste virtutes sunt predictis membrum appropriate non ab aliquo principali membro venientes eo quod non inuenitur arteria aut vena aut nervus continuari predictis membrum. cuius in fluxus principaliu membrum non sit per has semitas siue vias se quis quod nullum principalium membrum influit aliquid predictis membrum. Sed ista opinio non est vera. non enim dicitur virtus innata: quod eis non continetur vena arteria vel neruum. propea quod iste virtutes insunt aliis membrum quibus vena et arteria continuantur quod non eent. si virtutes iste non indigerent influxum a principalibus membrum.

¶ Secunda fuit opinio Gal. collecta primo interiorum. cap. ultimo. vbi posuit diuisiam inter naturalem membrum carens sensu et motu et animatum membrum habens motum et sensum. voluit enim quod iste virtutes naturales vegetatiue partis anime ab initio creature sunt membrum connate. virtutes vero animales ad instrumenta sensus et motus veniunt ab initio. s. a membro principali: propter quod dicitur quod membra animata frequenter sunt sana: et tamen actio ipsorum patitur: quod s. prohibetur discursus virtutis sue ad predicta membra animata propter aliquam operationem vel aliquid aliud quod in naturali instrumento dicit non posse corrigere. ¶ Et ista etiam opinio sequendo sententiam Ap. non est vera. eo quod virtutes que circa nutrimentum operantur sunt virtutes vegetatiue partis anime. partes autem anime se habent adinuicem: sicut figure secundum Aristotelem

secundo de aia. Nam sicut tetragonū continet trigonū. ita sensitivus continet vegetatiuū: et sicut trigonū et tetragonū sūt in pētagono. ita vegetatiuū et sensitivū sūt in intellectu. arguo ḡ sic. vegetatiuū ē in sensitivo: sicut trigonū in tetragono. ḡ sicut tetragonū nō pōt absolui a trigono. Ita sensitivū non pōt absolui a vegetatiuo. ḡ si sensitivus fluit ab aliquo mēbro in aliud mēbrū vegetatiuū. et fluit ab eodē mēbro in idē mēbrū: et p̄ ḡ ita influit virtus vegetatiua si cut sensitiva. ¶ Secūdo cōtra eandē arguif sic. qz si nūlla esset nālium mēbrorū colligantia ad pncipalia. tunc ab scissa possent eis applicato nutrimento nutriri. ḡ si falsūz. et p̄ ḡ. qz virtus nutritiva est cōnata mēbro nāli non recipiens influxū a pncipali. ergo mēbrūz abscissum eidez applicato nutrimento posset nutriri: sicut accidit de plantis ab scissis que applicato nutrimento nutriunt et crescunt.

¶ Tertia est opinio Jacobi de Sorliuio tenentis qz idē mēbrūz v̄t habere virtutē innatā tantūz: qz solūz h̄z virtutem nālem. Et ista: vt ipse dicit: fuit intentio Hal. Sed vt paulo ante narratuz est ista p̄cise non fuit intentio Hal. sed voluit Hal. qz iste virtutes sūt a pncipio creature cōnate non idigentes a pncipalibus mēbris influxu: pp̄ qd̄ Hal. 2. hui' ap pellauit mēbra: que has habent virtutes se ipsa regentia et se ipsa conseruantia.

Quantum ad tertiuū articuluū est aliter dicendū pro cuius declaratiōe est p̄mo notandū: qz potentiaz aie: quedaz sunt actiue et quedaz passiuę. actiue sunt ille que circa nutrimentum ad mixtā p̄seruationē operant. q̄les sunt potētia vegetatiua et vires eius si cut sunt attractiua digestiua. retētiua expulsīua nutritiua augmentatiua et generatiua. Passiue v̄o sunt virtutes cognoscitiue tā interiores q̄ exteriores. que ideo dicunt passiuę: qz nisi prius ab obiecto patiant: nullā possunt producere operationē: sicut visiva que nunq̄ p̄duceret visionē nisi prius a colore vel luce pateret. et ita de alijs potentijs passiujs est dicendūz. Prime ḡ virtutes q̄ sunt actiue circa nutrimentū opantes vocant nāles. que ideo dicunt nāles qz sunt ad similitudinez nature operātes: sicut. n. natura i sui actione nō presupponit aliquā cognitionē. ita et p̄dicte virtutes sine aliq̄ cognitione sunt opantes. ¶ Secūdo notādum: qz mēbrorūz nostri corporis q̄daz sunt in q̄bus nulla fit operatio nisi circa nutrimentū et eius supfluitates. q̄daz vero in q̄bus nō solūz fit h̄z actio: sed et fit ab aliquo obiecto sensibili passio. p̄z quātuz ad primā partē. nā ossa cartilago ligamenta adēps pinguedo. et caro simplex sunt mēbra q̄ a sola v̄tute vegetatiua regunt in q̄bus virtutū operatio solū est circa nutrimentū. musculi v̄o et plura alia mēbra neruos et p̄niculos habētia sunt in q̄bus nō solū fit circa nutrimentū opatio seu trāsmutatio: s̄ et fit alicui' obiecti app̄hēsiō. ¶ Dis notatis r̄ndetur qz oēs v̄tutes aie fluit immediate ab essentia aie in determinata mēbra et nō fluunt ab aliquo mēbro pncipali. vnde et oēs virtutes aie: tam sensitivę q̄ secūdu locūz motiue: q̄ vegetatiue sūt a pncipio generationis determinatis mēbris d̄cte. ita qz i eodem instāti: in quo aia informabit corpus. in eodē instāti ab eēntia aie p̄dicte virtutes in determinata mēbra organica profluent: et in quocūqz loco et mēbro est virtus aie poterior. est et virtus aie p̄or. vnde vbi cūqz est sensitivus est vegetatiuū: et vbi sensus cōis ē sensus tactus. et ita de alijs. veruz qz iste virtutes in mēbris in q̄bus recipiunt nō operant nisi mediāte instro cōi qd̄ est spūs: sicut dicemus in sequēti q̄stione: et hic spūs profluit a mēbro pncipali: aliquo ideo he virtutes indiget influxu pncipalīz quo ablato illius v̄tutis auferet operatio. et hoc est v̄t veruz tam de v̄tute sensitiva q̄ nutritiua. vnde Auic. p̄ma primi. cap. de mēbris dixit qz si esset inter epar et os opillo. et nutrimentū esset p̄ns ossi operatio ossis destrueret. Sicut ergo opillatio

venaz quarūdas pulsatiliū facit hoīem insensibilē. et ita opillatio quarūdas venaz facit cessare virtutē nutritiua in aliquo mēbro ab eius opatione. virtutes ḡ iste nō proflunt a mēbris pncipalibus: sicut dixerūt multi antig: s̄z profluunt a mēbris pncipalibus instrumēta sine q̄bus p̄dicte virtutes nō possunt exire in operationes. ¶ Ex q̄bus satis p̄z veridice loquēdo qz nulluz est mēbrūz habens virtutē innatā tantūz secūdu mentē Hal. nec obstat hic sententia Hal. qm̄ quantū ad hoc eius sententiā nō tenemus. propterea qz oēs virtutes sunt mēbris equaliter innatę. et eqliter influxibus pncipalīū indigentes. ¶ Ex q̄bus et pōt pate re responsio ad secūndā difficultatez qua querit v̄t diuisio p̄dicta a Hal. in littera posita sit bene posita. et dicēdu est tenendo que dicta sunt qz nō est bona intelligēdo p̄ virtutem innatā tantūz eo mō quo Hal. intellexit. intelligēdo tñ p̄ virtutem innatā tantūz virtutē circa nutrimentū operationem solū ad aiat conseruationē dicimus qz p̄dicta diuisio est bene posita. probaf. qz omne mēbrūz nostri corporis vel est pncipale vel nō pncipale. Si pncipale sic habemus vnūz mēbrūz. Si nō pncipale aut est ortū a pncipali aut non. Si est ortū a pncipali sic habemus secūdu mēbrūz. Si nō est ortū a pncipali: nec est pncipale: aut habet solū virtutem operantē circa nutrimentū: et sic habemus tertiuū mēbrūz. vel cuz hoc h̄z virtutes aialez: et sic habemus quartūz mēbrūz. cū ergo nullū sit mēbrūz humani corporis qd̄ non contineat sub aliquo istorum mēbro rum. ideo p̄dicta diuisio est bona.

¶ Istis visis respondef ad argumēta ante oppositū. ¶ Ad primum dicitur qz Hal. voluit distinguere mēbra pncipalia ab ortis a pncipalibus et ab habentibus virtutes innatam et influentem: et voluit hanc diuisionem mēbro rum intelligi isto modo. Membrorū. quedam sunt pncipalia. quedam orta a pncipalibus et non sunt pncipalia. quedam vero nec sunt pncipalia nec orta a pncipalibus: sed habentia virtutem innatam tantum. Quedam v̄o nec sunt pncipalia nec orta a pncipalibus nec habentia virtutem innatam tantum sed habentia virtutem innatam et influentem. Et sic intellecta diuisione. ¶ Ad primum argumentum negatur assumptuz. et cum dicitur neruus r̄. dicitur negando qz neruus habeat virtutem innatam et influentem: nec valet cōsequentia. neruus habet virtutē influxam a cerebro. ergo habet virtutem innatam et influentem: sed oportet sic arguere. neruus habet virtutē animalem influxam a cerebro: et nō est mēbrūz pncipale nec ortum a pncipali. ergo habet virtutē innatam et influentem. ḡ tunc est bona: s̄z antecedēs est falsūz. ¶ Et s̄z respondef ad 2. ¶ Ad 3. v̄o dicit: qz hec diuisio conuertit cuz diuisione Auic. et quādo dicitur qz in hac nō comprehenditur aliquod mēbrūz tribuens et nō suscipiens: sicut in illa dicitur qz scdm̄ viā Hal. qd̄libet mēbrūz pncipale potest dici tribuens et nō suscipiens. qz quodlibet tale tribuit alī quam virtutē quales scdm̄ specificā denominationē a nullo alio mēbro recipit. ¶ Ad 4. dicit qz est v̄abile mēbrūz habens virtutē innatam tantū ad hunc intellectū. s. qz est v̄abile aliquod mēbrūz habens virtutē innatā. i. virtutes tantum circa nutrimentū operationū. quare r̄.

¶ Questio.

Deritur nono v̄tū quatuor sint mēbra pncipalia. s. cor epar cerebuz et testiculi. Multipliciter arguif qz nō. primo. testiculi nō sunt mēbrūz pncipale. ḡ questio falsa. p̄z ḡ. et assumptū arguif: qz quodlibet mēbrūz pncipale influit aliquam virtutem vel spiritum alijs mēbris. sed testiculi non faciunt h̄. ergo. patet consequentia. cuz maior et minor probatur per intem. Nam testiculi si sunt mēbrūz pncipale sunt pncipium virtutis generatiue aut

spiritus gignitini quoz nullū alyz membrīs influit. Nul-
lum. n. mēbruz recipit virtutē generatiuā: aut spiritū gigni-
tiniuz a testiculis: vt pz. ¶ Et firmat: qz testiculi non sunt
necessarij ad cōseruationē indiuidui: nec ēt cōseruationē spe-
ciei. ergo nō sunt mēbruz principale. pz. 2^a. et assumptum
colligit de mente Az. 3°. de bistoyz aialiu. primo cap. vbi
dicit. Et iaz stigit in tauro q castrabat. deinde coimit in ea
hora et concepit ab eo vacca. Et idē colligit primo de gene-
ratione aialiu. cap. 4. vbi ingt. Et manifestū est q testicu-
lis nō indigent. s. necessario aialia: qm si ita esset. essent testi-
culi in oibus aialibus generatibus. ¶ Secūdo ad pncipale
arguit sic precise. triplex est genus vtutis necessario requi-
site ad cōseruationē indiuidui. vel spēi. q precise tria sunt mē-
bra qbus hō vtutes opationes pficiunt. pz. 2^a. et assumptū
pz discurrendo p vtutes. nō. n. reperit nisi genus vtutis aia-
lis nālis et vitalis. ¶ Tertio pncipaliter arguit sic. pnci-
patus mēbri pncipalr arguit ex tēperamēto hōnis mēbri.
sed nulluz pdictoz mēbroz est tēperatuz. ergo nullū pdi-
ctoruz mēbrozuz hō pncipatū. pz. 2^a. et assumptū pro ma-
tori patet. nā pncipatus mēbri potissime arguit ex perfe-
ctione opationis mēbri: s. pfectio opationis mēbri non ar-
guitur nisi ex tēperamēto hōnis: vt est de mente oiu. medi-
cine auctozuz. ergo. minor ēt declaratur discurrendo p illa
mēbra. cor. n. est excessiue calidū. Cerebruz excessiue frigi-
dum. Epar aut excessiue humidū: vt prima pmi. cap. de cō-
plexionibus mēbroz. ¶ Quarto. pter mēbra numerata a
Gal. multa alia sunt necessario requisa ad cōseruationē in-
diuidui vel speciei. ergo rē. pz. 2^a. et assumptū pbat de sto-
maco q est necessarius ad cōseruationē indiuidui. Et ēt de
pulmone q est necessarius ad cōseruationē vite. ¶ Quito.
tantū vnuz est mēbruz principale. q qstio falsa. pz. 2^a. et as-
sumptū arguit. eo q cor est cōseruans vitā in toto. ergo ab
eo tanqz a cōseruante sunt oia mēbra pendētia: s. nobilius
est cōseruans cōseruato. ergo cor est nobilius alyz mēbris.
et pz. 2^a. tantū cor est principale mēbruz. ¶ Pro isto ēt est
auctozitas Az. in lib. de cā motus aialiu. vbi inquit. Existi-
mandū est cōstare aial: vt ciuitatē bene rectaz. in hac. n. est
vnus in quē oia tendūt tandē vt doceat ciuilia.

In oppositum est sentētia Gal. in littera ponē-
tis qtuoz esse mēbra principalia
s. corpus epar. cerebrum et testiculos.

In ista questione erunt tres articuli. In quo-
ru. primo ponemus notabi-
lia. In 2° opinionēs. In 3° respondēbimus ad questum.

Quantum ad primū est notandū. primo q vita et
opatio vite principaliter pendēt a
spiritu et calore nāli. pz. qm generatio viuētis est prima par-
ticipatio aie nutritiue in calido nāli. vita aut est eius pma-
sio: vt ingt Az. in suo de inspiratione et respiratione. ¶ Ex
quo pz q a quocūqz principaliter pendet hō calor. ab eodē
pendet vita et opationes vite. a quocūqz. n. pendet prius ab
eodē pendet posterius in eodē genere depēdent. e. ¶ Se-
cundo est notanduz: q s. spiritus sit generale instrūz. quo-
oēs virtutes suas pducunt opationes. nō tñ p vnicū tēpe-
ramētū. patet. nā cuz pluriuz virtutū sint opationes pluri-
mum differētes. vt visua et nutritiua: nō potuisset esse idē
spiritus: et idēz tēperamentū his virtutib. pportionatū pp
q oportuit in viuente diuersa organa reperiri distinctozū
tēperamentoz hō spiritū dearticulantiā: quatenus redda-
tur ueniēs instrūz diuersis generibus operationum.

Quantum ad secundū articulū recitabim. Jac.
de Sorliuo cōclusionēs prima. In
ter oia mēbra nostri corpis cor ē pncipalr pncipiū siue fons
spūs: siue calozis nālis. pz. primo. qz ab ipō hnt ortū arterie
per qz spūs et caloz naturalis sup reliquū corpus diffundit
in toto. secūdo qz in eo principaliter sit calozis tēperies. e^o

enim gratia a natura taz pulsus q hanelitus ad calozis re-
frigeriū finaliter ordinat. ¶ Secūda. Spiritus cordis
sup toto transmissus ē in quocūqz mēbro vite cōseruatiū?
pz: qz non cōseruat vita in mēbro nisi p actualē calozē in
eo reptū. mō potissima cā cōseruatiua calozis nālis mē-
bri est spūs a corde ad illud mēbrum transmissus. ergo rē.
pz. 2^a. qz quicqd est cā cōseruatiua priozis est cā cōseruati-
ua posterioris. ¶ Tertia. Nulluz mēbruz aliud a corde
est cuiuslibz opationis mēbroz per se pncipiū effectiuū.
pz qz prius viuūt cor. et suas perficit opatiōes qz aliqd aliud
mēbruz. ergo opationes cordis a nullo alio mēbro sūt de-
pendentes. pz. 2^a. et assumptū colligit de mēte Auicē. xxi.
terty. cap. de generatione embriozis vbi ingt. veritas ē q
primuz qd generat est cor. ¶ Ex qbus sequit qzta. vide
licet. Cor est oium mēbroz nostri corpis mēbruz pncipa-
lissimū. patet satis ex dictis et colligit ēt ex mente Auerois
secūdo colliget. vbi inquit. Locus cordis fuit in medio. qz
hic est locus regis ad hoc vt regimen ipm sit pportionatū
oibus suis circūferentis. Colligit ēt de mente Auic. prima
primi. sūma de virtutibus. vbi ingt. Oibus aut p his maio-
ri. i. aristoteli videt q oium istaz virtutū pncipiū existit
cor. pp qd inferius intulit. ppterea cū cōsiderant sicut de-
bent et rectificat: sicut debent inueniēt rez quēadmodū vi-
detur Az. et nō quēadmodū videt cis. ¶ Ex qbus satis se-
quitur q responsiua. O mēbra principalia nō sunt qtuoz: s.
vnicū precipue est mēbruz principale: sicut. n. est in maiori
mūdo: ita oē in miori: s. in maiori nō est pluralitas pnci-
patuz. ergo ēt in miori nō debent eē qtuoz mēbra pnci-
palia. ¶ Ista opinio licet sit de mēte Az. et quasi oium phi-
losophoz. modus tñ quo cōcludit vnicū esse mēbruz pnci-
pale nō est efficax: nec sufficiētē probatus. et ideo.

Quantum ad tertiu articulū est aliter respōden-
duz quantūcūqz seclusa auctori-
tate Az. et alioz difficile sit probare pncipatū alicuius mē-
bri nihilomin. qz tot clarissimi viri asseruerūt. ideo videa-
mus quō aliqd mēbruz habeat pncipatū. et qd sit illud qd i-
ter cetera mēbra dō pncipale. ¶ Pro cuius declaratione ē
notandū q sicut ars in mente artificis est pncipalr pncipale
mouens ad opus artis: ita aia aialis est pncipalr pncipale mo-
uens ad opatiōes mēbroz: et sicut ars hōz proprias potesta-
tes. s. dolobratiuā ferratiuā terrebriatūā qbus artifex p-
ficit opus artis. ita aia hōz pncipalr potestates. s. vegetatiuā
sensitiuā: et fm locū motiuā: qbus perficit opationes aie: et
sicut iste pncipalr potestates artis hnt pncipalr instrumēta etiā
distincta quibus diuersa opera artis: ēt perficiunt: sicut sūt
dolobra ferra et terebrum. ita et qlibet potētia aie hōz pnci-
paliū instrumētū in corpore aialis quo diuersē aialis opationes pfi-
ciuntur. vtus. n. visua non cū quocūqz instrumēto perfice-
ret visionē: sicut et dolobratiuā non cū quocūqz perficeret
dolobrationē: sed solū cum dolobra. ita et virtus visua nō
perficit visionē nisi cum cristalina: et sicut artis potestates
pncipalr instrumēta habent cōmune instrumentum
indifferētē se habēs ad omnes potestates artis: sicut est
manus. ita virtutes et anime potestates pncipalr in-
strumēta habent cōmune instrumentum indifferētē se
habēs ad omnes anime potestates. quo omnes anime ope-
rationes virtutum anime perficiuntur. tale autem est spi-
ritus. ¶ Ex quo patet q sicut manus artificis se habet ad
operationes et potestates artis. ita et spiritus se habet ad po-
testates anime. et earum operationes. nam sicut manus dī-
rigit ferram ad seccandum et dolobram ad dolandum. ita
spiritus dirigit visiuā ad vidēdum: et auditiuā ad audi-
endum: et sic de alyz. ¶ Secūdo patet q instrumentozū
anime quedam sunt separata: et quedam coniuncta. spiri-
tus autem est de instrumētis separatis: sicut ergo dolobra
nō potest operari sine manu. ita et instrumētū propriū

virtutis non potest operari sine instrumento coli. qui est spiritus. unde sicut manus in opere artificis est organum organorum. ita et spiritus est instrumentum instrumentorum anime. ¶ Istis visis dicitur quod licet nullum membrorum dicatur proprie vel dici debeat principale membrum. tamen a quo profluit huius spiritus qui est commune instrumentum virtutis omnium et operationum suarum est principale membrum. tale autem repertum est esse cor. et ideo inter membra nostri corporis cor est principale membrum. ¶ Quod autem cor sit instrumentum a quo profluit huius spiritus probatur experimento. nam per opilationem arteriarum propter grossitatem sanguinis: aut eius multitudinem causatur apoplexia. et frequenter moritur: quod non esset si huius spiritus qui est omnium virtutum commune instrumentum proflueret a corde. hoc est colligitur de mente aristoteli in libello de somno et vigilia. ubi dicitur quod constrictione quarundam venarum pulsatilius facit homines insensibiles et immobiles quod non esset si huius spiritus per arterias a corde ad alia membra fluere: propter quodcludere possumus quod iter membra omnia nostri corporis cor est principalissimum membrum. Ex quibus clare patet quod principium sensus et motus est cor: et non cerebrum. patet ex dictis. nam constrictione quarundam venarum pulsatilius facit homines insensibiles et immobiles. manifestum. n. est quod principium sensus et motus profluit per venas illas pulsatiles que a corde et non a cerebro habent principium.

Sed circa hec occurrunt difficultates aliquae.

¶ Prima est quod non videtur aliquod esse membrum principale. quia ita se habent partes organice nisi corporis inter se: sicut se habent anime potestates inter se: sed omnes anime potestates reducuntur ad unam eorum anime. ergo et omnes partes organice reducuntur ad unum organum. tale autem non potest esse nisi illud cuius anima est principaliter actus. sed anima non est principaliter actus alicuius partis: sed totius. ergo omnes partes organice reducuntur ad totum corpus et non ad unum organum partiale. ¶ Secundo quod dignitas et principatus membri non arguitur nisi ex dignitate et principatu virtutis membri. sicut se habent virtus ad virtutem in principatu et nobilitate: ita membrum ad membrum: sed principalissima virtus anime dependet a viliori et ignobiliori. ergo et nobilissimum membrum dependet a viliori et ignobiliori: sed omnia membra dependet a corde ut testantur omnes. ergo cor est respectu omnium membrorum vilius et ignobilius et per consequens non potest esse membrum principale. Quod autem nobilissima virtus anime dependet a viliori et ignobiliori. patet discurrendo per virtutes anime. omnes. n. dependet a vegetativa que ceteris anime potestabilibus viliori et ignobiliori reputatur. Hac enim deficiente omnes anime deficiunt. eo quod deficiente priori deficit et posterius. virtutes autem anime vegetative sunt prioris cunctis alijs: ut colligitur de mente Aristoteli. 2. de anima. ¶ Secunda difficultas est quod spiritus cordis sub forma vitalis existens potest esse principium cuiuslibet operationis animalis effectivum: cum aliud temperamentum requirat operationem nutritivam: et aliud operationem visivam. in spiritu autem non reperitur actu huius temperamenti distincta. ¶ Tertia difficultas est. quod non videtur quod cor sit principium principale sensus et motus: sicut dictum est in tertio articulo. quoniam stante notabili lesione in corde non notabiliter leditur operatio sensitiva interioris cerebri. modo si cor est principium principale sensus et motus: sequitur quod stante notabili nocimento in corde stare non notabile nocendum in omnibus quod dependet a corde: quod experimento comprehenditur esse falsum. multi. n. sunt ad mortem tendentes. imo de proximo morituri qui recte imaginantur et fantasiantur. ut de hoc est legitur in testamento theobaldi. ¶ Quarta difficultas est. utrum virtus vitalis sit pars anime. et quod prebet vitam. Non. n. videtur quod virtus vitalis sit aliquid de potestabilibus anime: quia prius reperitur virtus vitalis in subiecto quam anima. virtus autem que recipitur in aliquo ante anime receptionem non est virtus anime. ergo virtus vitalis non est virtus anime. Et quod ipsa reperitur in aliquo ante receptionem anime colligitur de mente aristoteli. prima prima secunda de virtutibus. ubi loquitur

de virtute vitali inquit. Et hec est prima virtus que a spiritu provenit: cuius spiritus ex subtilitate procedit humorum. deinde per eas recipit principium primum: et etiam primas ex qua alie profluunt virtutes. Ex hoc. n. textu clare comprehenditur quod virtus vitalis recipitur in spiritu ante receptionem anime.

¶ Ad istas difficultates respondetur. ¶ Ad primam dicemus inferius. ¶ Ad 2am dicitur quod spiritus vitalis sub forma vitali existens concurrat ad operationes omnes animalis: sicut agens universale. quod non est expediens quod acquirat aliquid aliud temperamentum ab eo quod acquisivit in corde: quoniam spiritus cordis non est totum instrumentum per quod producantur operationes: sed propter hoc instrumentum commune requiritur instrumentum cuius et instrumentum commune virtus perficit operationes suas. tale autem instrumentum proprius est organum illius virtutis cuius sita debita complexione et compositione. ¶ Ad 3am dicitur negando cor esse principale membrum et principale principium sensus et motus: ut dicebatur in tertio articulo. Et cum arguitur quod stante notabili nocimento in corde stare deberet notabile nocendum in operatione sensitiva interioris cerebri: dicitur quod non valet: eo quod non inconuenit aliquod instrumentum distemperari pro una operatione cuius non distemperetur pro alia: sicut manifeste patet de radio solis quo aliqui fructus marcescunt et alij maturantur. ¶ Ad quartam dicitur quod non potest ad istam difficultatem responderi nisi prius sciatur quid sit vita. Et ideo dicitur ad hoc plusquam commetator quod vita vivere sit operari: sequitur quod vita sit operatio: propter quod dicitur quod vita non est nisi continuus motus vivens nullo modo interceptus: eo quod non cessat nisi per mortem. Ideo si aliquid est operatio anime non intercepta. dum anima inest corpori illa. proculdubio maxime et principaliter dicitur vita. modo manifestum est quod talis operatio anime non intercepta non est nisi nutritio. propter quod Aristoteli. 2. de anima dicitur. dico autem vitam per se alimentum. id est alitionem. et infra dicitur. Quocumque. n. alunt et in fine vivunt quocumque possint suscipere alimentum. unde conclusit. vivere quidem igitur propter hoc ipsum vegetativum. Ex quibus concluditur quod vita est actus secundus corporis animati continuus et non interceptus.

¶ Ista opinio. nullo modo videtur posse stare. Nam ex ea sequitur quod aliquod corpus esset animatum per magnam tempus. imo forsitan a principio vite usque ad finem in quo tempore illud corpus animatum non viveret. ¶ Sequitur 2. quod non quilibet pars animalis viveret. imo plures essent sine vita quam cum vita. contra impossibile. et probatur contra. quia nulla pars animalis vivit secundum istas rationes: nisi illa que nutrit: sed non quilibet pars animalis corporis nutrit. ergo non quilibet pars animalis corporis vivit. bona contra et assumptum pro maiori parte. pro minori vero probatur: quia solum illa pars nutrit cui apponitur nutrimentum: sed non cuiuslibet apponitur nutrimentum: quia daretur tunc penetratio corporum quod est impossibile. ergo. Tres solum illi parti ponitur nutrimentum a qua facta est resolutio: sed non a quilibet parte aliquid pars resolutur. ergo non cuiuslibet parti apponitur nutrimentum. Quod autem non a quilibet parte aliquid pars resolutur est manifestum: quoniam si a quilibet parte aliqua pars resolveretur totum subito deducere ad non quantum: quod non est possibile: et patet contra. quia si aliqua pars remaneret. sit illa. a. Contra ab. a. parte aliquid pars resolutur. ergo non totum remaneret. Item si vita est operatio et maxime nutritio: ut dicit plusquam commetator sequitur quod in primo instanti corporis animati nulla esset vita: eo quod pro illo instanti nulla est nutritio. non potest. n. esse nutritio sine motu: et in primo instanti corporis animati nullus est motus. ¶ Sed Albertus magnus in suo libro de anima. diffinitio vitam dicit quod vita est essentialis actus anime qui supponitur in opere suo. visus est per hoc Albertus velle quod vita sit aliud ab operatione voluit. n. quod sicut lux fluit a luce in diafanum: sic vita est ab anima in corpore animalis: et per istum actum essentialis que est quidam forma omnis pars corporis animati formaliter vivit. vita ergo secundum ipsum fluit ab essentia anime in corpus animatum: et non per aliquam potentiam. hec autem vita fluens ab anima in corpore non fluit a quocumque membro: sed solum a principalissimo per spiritum. unde secundum ipsum spiritus anima dat esse

corpore per vitā qz vita sicut dicit philosophus viuētibz est esse propter qd Albertus diffiniens vitam dicit qz vita est primus et cōtinuus actus aie in corpore. volēs qz vegetatio sensus et motus non sunt vitā: s; opera vite. S; salua reuerentia tanti doctoris nō videf hoc eē vep. pzo qz actus corpis aiatū fm Ap. 2.º de aia nō sunt nisi duo. s. primus vt aia. et secūdu vt operatio. si q̄ aia influit aliq̄e actū in cor pus pter operationē. tunc erūt actus tres corpis aiatū. et nō duo tantū: vt dixit pbs. ¶ Secūdo qz iuxta hanc positionē nō haberem⁹ aliquod signū quo possem⁹ pprehēdere. vtz aiatum corpus viuat vel nō. naz hō actus essentialis aie pcedit oēm opationē. vt ipse dicit. mō stat corpus aiatū s; totū: aut fm partē ab oī tali opatione absolui. vt primo p3 de sensu et motu. de nutritiōe et fatis p3 ex his que dicta sunt cōtra plusq̄ cōmentatorē. ¶ Tertio arguit sic. vita et mors opponunt: sed mors ē quedā corruptio. q̄ vita est generatio. forma at talis que ē vita nō est generatio p ipsum. nec aliq̄ alia opatio. ergo rē. ¶ Dicēduz q̄ est aliter ad difficultatē qz vtus vitalis nō est aliq̄ de virtutibus aie: s; est ipsa essentia aie regulans nāe opus. vita q̄ nō est operatio: sicut dixit plusq̄ cōmentator: neq; actus essentialis aie: vt dixit Albertus: s; est ipsa aia: vt actu existens ē in corpore dispō p calidū nāe. et hoc videf esse de mente Arist. in suo de inspiratione et respiratione. vbi diffiniēs generationē viuentis et demū vitāz dixit sic. Generatio viuētis est prima participatio aie nutritiue in calido nāe: deinde subdit. vita aut est eius pmanfio. vnde vita non est nisi pmanfio aie nutritiue in calido nāe. i. in subo disposito p calidū nāe.

¶ His vifis facilis est rīfio ad argumēta que sunt ante op positū. Oia. n. cōcludunt qz mēbra principalia nō sunt quatuor: sed vnū tantūz qd nos sequētes doctrināz Ap. concedimus. Sed difficultas est quomō rīderetur sequēdo viā et doctrinā Galieni. volentes q̄ doctrinā eius sequi dicif qz p membrū principale debemus itelligere oē membrū: qd p propriuz eius tēperamentū est pductiū spiritus vel instrumenti effectiue cōcurrentis ad cōseruationē indiuidui vel sp̄i. et taliter accipiēdo mēbrūz principale quatuor solum sunt mēbra principalia. qz q̄tuor soluz sunt mēbra que p eoz tēperamēta sunt productiua spūs cōcurrentis ad hō cōseruationē: qd p3 discurredo per illa. p̄ter. n. cor. qd est productiū spiritus vitalis. et cerebrūz aialis. et epar nālis. et testiculos gignitiui. nō reprim⁹ membrū in corpore aialis qd sit pductiū spiritus effectiue cōcurrentis ad hō cōseruationē. et dī notanter effectiue concurrētis: qz licet stomachus producat chilū necessario requisitū ad indiuidui cōseruationē. non tamen effectiue cōcurrit chilus ille: sed solum materialiter.

¶ Et per hoc p3 rīfio ad primū. dicemus. n. qz testiculi sunt mēbrūz principale. et qn dī qz ipsi nō influnt aliq̄ spēm alicui mēbro. ergo nō sunt membrū principale. negaf p̄na. mēbrum. n. ordinatū ad cōseruationē sp̄i. non o3 qz influat sup aliquo mēbro spūs aliq̄e: sed sufficit qz illum spūs ad locū conceptionis ipellat. ¶ Et ad cōfirmationē sequēdo viāz Hal. negaf taurū impregnasse vacā post testiculoz abscissionē. Istud. n. est valde difficile ad credendū. non tñ impossibile. et neq; ex toto negāduz. potuit. n. sp̄ma generatū in testiculis fuisse delatū ad vasa seminaria q̄ sunt post testiculos. deinde post abscissionē testiculoz in locum conceptionis incurfuz. Facilius est. n. hoc ad credendū q̄ mulierem in balneo lauellū ipregnari: vbi mali viri sp̄matizauē. et tñ ab aueroy ponitur hoc esse possibile et vep. Credit. n. Ap. testiculos nō fuisse necessarios ad sp̄matis generationē: et ad cōceptionē: sed soluz pp bene esse q̄renus vasa spermatica tpe emissionis spermatis tenerent⁹ aperta pp qd voluit ipse sperma generari et in aialibus testiculis carentibus. ¶ Ad 2.ºm dicif qz nō est precipue triplex gen⁹

virtutis rē. qn genus virtutis nālis diuiditur in genus virtutis necessario requisite ad cōseruationē indiuidui. sicut est nutritiua et genus virtutis necessario requisite ad cōseruationē speciei: sicut est generatiua et in formatiua. ¶ Ad 3.ºm dī qz licet nullū predictoz membrūz principalū sit tēperatus respectu cutis: quodlibet tñ ipsoz est tēperatus quo ad iusticiā. ¶ Ad 4.ºm negaf: qz stomachus sit mēbrūz principale: et nō valet p̄na. est necessario requisitus ad cōseruationem indiuidui. ergo est mēbrūz principale: eo qz stomachus nō est productiua alicuius spūs effectiue cōcurrentis necessario ad cōseruationē indiuidui: s; solū māliter: vt supra dictū est. ¶ Ad 5.ºm dicif Hal. qz cor. est principale mēbrum et principū in ordine ad opationes vite. In ordine vō ad ali as operationes nō est principale. quare rē.

¶ Questio. X.
Veritur io. vtrūz cerebrū humanū naturaliter se habēs sit cōplexio nis frigide et humide. Multipliciter arguit qz non. ¶ Primo cerebrū per propriū eius tēperamentū est intēse calidi pductiū. ergo ipm est calide cōplexionis. p3 p̄na. qz intēse calidū per se nō nisi a calido pducitur: et assumptū p3. qz cerebrum p propriū eius tēperamentū est pductiua spūs aialis. qui est intēse calidus. ¶ Secūdo cerebrūz p̄tinua indiget euentatione: sed non debet euentatio nisi mēbro calido. ergo. p3 p̄na. et assumptū p3 experimēto in eleuatiōe ossis cranei. ¶ Tertio circa cerebrū maxime multiplicanf pili: sed pili non sūt nisi a calido adurentē. ergo. p3 p̄na et assumptū similitur experimēto. ¶ Quarto a cerebro multa decipiē materia spermatica q̄ est calide cōplexionis. ergo. patet p̄na. et assumptū est de mēte Auic. xxi. terty vbi auctoritate ppo. dicit. Et ppo. q tenet in suis intētionibus qz plurimū materici spermatis deciditur a cerebro et qz descendit p duas venas que sunt post aures. et ideo scifio eaz facit incurere sterilitatem.

In oppositum est Auic. prima primi. cap. de cōplexionibus mēbroz. vbi posuit cerebrum esse frigide et humide cōplexionis.

In ista questione erunt tres articuli. In quozum pmo ponemus notabilia. In 2.º opinioniones. In 3.º respōdebimus ad questum.

Quantum ad primū est notandū qz cerebrū a cōciliatore dīa. xxiii. sic dīscribitur. Cerebrum est sicut medulla capitis in supremo corpore sita. tribus ventriculis intercisa duab⁹ myringis velata sensus et motus organice iniciatiua. dicif notanter ceu medulla: quia nō est vere medulla: sed est ad similitudinē medulle. nā sicut medulla est in cōcavitate ossis. ita cerebrūz continetur in cōcavitate cranei: et dicif vltimo sensus et motus organice iniciatiua: quia sensus et motus principale principium est cor. Cerebrūz vero solum est organum a quo sensus et motus in alijs membris manifestaf. ¶ Secūdo notandum qz dupliciter potest dici aliquod membrūz nostri corpore calidū vel frigidū. primo respectu medij pprie speciei: qualiter aliquod cerebrum dicit Hal. esse calidū et aliquod frigidū: aliquod humidum. et aliquod siccū. Et dicif medijz pprie speciei quod est tēperamentūz in illa specie: et sic cerebrūz tēperatus est mediū speciei inter oia cerebrā: et similitur cor tēperatū dicitur medium speciei respectu cuiuscūq; alterius cordis ab eo naturaliter vel p̄ternaturaliter lapsi. ¶ Secūdo modo dicif aliquod membrūz frigidū respectu medij generis. quod dicitur esse cutis: qualiter omne membrūz recedens a cuti per frigidū dicitur esse frigidū. et omne recedens a cuti per calidū dicitur esse calidū. et sic de alijs. Ad propositum querimus hic de cōplexione cerebri ipsū ad cutim comparando. et non ad medium pprie speciei. ¶ Tertio est

notandus q̄ in cerebro possumus imaginari tres mēsuras caloris. Una est quā innatas appellamus resultans ex tali vel tali actione vel refractione q̄litatez primaz. ¶ Sc̄da est mēsurā in cerebro cōposita ex hac prima caliditate inata et ex caliditate a corde influxa. et ista d̄r caliditas inata a medicis actuata p̄ influentē. ¶ Tertia est cōposita ex his duabus caliditatib⁹ et caliditate spirituu⁹ et vaporū ascendētiuz ad cerebrū: et fm̄ hoc p̄ q̄ secunda mēsurā est maior prima: et tertia q̄ secunda.

Quantum ad secundū articulū Jac. de Sorliuio tenult istas h̄nes. q̄ru3 prima ē. Le rebuz quātuz ad tertiā mēsurā in eo repertā: est calide et humide cōplexionis quā pbat sic. p̄io q̄ ad tactū percipitur calidū. et q̄ indiget euēatione et nō nisi p caliditate at tributaz sibi p tertiā mēsurā. ¶ Sc̄da eius ē est. q̄ p̄babiliter cerebrū plus recedit a cuti p humidū q̄ p frigidū. p̄baē. q̄ plura sunt frigiditati cerebrū cōtra operantia et ipsam remittētia q̄ humiditati. q̄ rē. p̄ h̄na. et assumptū silr. itē plura sunt p̄mouētia cerebrū humiditatē q̄ eius frigiditatem. ergo rē. p̄ h̄na. et assumptū arguit. q̄ spūs vitalis aialis nālis in cerebro remittūt eius frigiditatez et non humiditatez: sed eā potius p̄mouēt vel saltē non sic remittūt. Similiter vapores ad cerebrū ascendētes fm̄ plurimū sūt actu calidi frigiditati resistentes et nō humiditati. ¶ Tertia ē. est apud quosdā q̄ licet cerebrū nō sit formaliter mēbroz maxime frigidū. v̄tualiter tñ et effectiue est oīum mēbroz nostri corporis frigidissimuz. p̄ma pars p̄baē. q̄ os et cartilago sūt frigidiora cerebro: vt p̄ia p̄xi. capitulo d̄ cōplexionibus mēbroz. ¶ Sc̄da ē arguit. q̄ inter oēs partes n̄i corporis cerebrū est potentissimū ad infrigidandū cor et totū. ergo. assumptū p̄. q̄ a cerebro recipiūt vapores ad cor. et totū p̄ neruos et arterias totū corpus ifrigidantes: vt p̄ in somno ex mā catarrali ad iferiora descēdente: et totū infrigidatē. et pro ista cōclusionē videtur esse Ari. in suo de sōno et vigilia duz inqt oīum q̄ in n̄o corpore sunt frigidissimū est cerebrū. S̄z ista p̄ nō videt esse vera nec sufficiētē p̄bata. Ideo ponemus tertiū articulum.

Quantum ad tertiū articulū sit ista p̄ma ē. Le rebuz respectu cutis ē frigide et humide cōplexionis. p̄batur. q̄ ad cerebrū terminant mot⁹ sensationū et vigiliaz inflāmare et exiccare potētes. q̄ illius cōplexionis d̄z esse cerebrū p̄ quam resistit inflāmationi et exiccationi: s̄z talis cōplexio pot̄ est frigida et humida: vt p̄ intelligētī. q̄ rē. ¶ Sc̄da. q̄ si cerebrū h̄ret aliquā cōplexionē p̄ quā eēt nāliter calidū: vt dic̄ Jac. q̄ro in quo subiectiue est illa cōplexio an in cerebro vel extra. Si primū sequit q̄ cerebrū absolute est calide cōplexionis: et sic nō haberet inflāmationi et exiccationi potēter resistere. cuius op̄positū dicit Auic. prima tery nec p̄t dici q̄ talis cōplexio sit extra subaz cerebrū puta in spiritibus et vaporib⁹ ad cerebrū pueniētibus. q̄ isto mō q̄libet mēbz d̄z dici calide cōplexionis postq̄ ad q̄libz mēbz p̄uēniūt spūs et vapores calidi. relinquitur q̄ cerebrū fm̄ oēs eius mēsurā calor d̄z frigidā et humidā cōplexionē inflāmationi et exiccationi resistentē. ¶ Secūda ē. possibile ē cerebrū nāliter se h̄ns tantū recedere a cuti p̄ frigiditatē quātū p̄ humiditatē. probat. q̄ si plus recedit p̄ humiditatē q̄ p̄ frigiditatez: vt dicit Jac. signet̄ gradus medius inter frigiditatez et humiditatē ipsi⁹ cerebrū et intēdat̄ frigiditas ad gradum medius: et hūiditas remittat̄ ad eundē: et sequit̄ dicit̄ cerebrū tantū recedere a cuti p̄ humiditatē quātū p̄ frigiditatē: q̄d erat probanduz. ¶ Sorte d̄r q̄ huiusmodi intētio et remissio nō est nālis s̄z p̄ternālis. Contra q̄ quero q̄d est motiū p̄ quod possuz cōcludere cerebrū nāliter plus recedere a cuti p̄ humiditatē q̄ per frigiditatē. et si d̄r q̄ est motiū Jac. in p̄bando suas h̄nes. v̄z. q̄ plura sunt in cerebro

operantia frigiditati q̄ humiditati et p̄sa p̄mouentia humiditatē q̄ frigiditatez. q̄ rē. S̄z hoc dato segtur q̄ in p̄dicto casu in quo: p̄batur est ip̄m tantū recedere a cuti p̄ humiditatē quātuz p̄ frigiditatē: p̄batur p̄ motiū Jac. illud idē cerebrū plus recedere a cuti p̄ humiditatē q̄ p̄ frigiditatez. nā capio illud instans in quo p̄ remissione hūiditatis et intēsiōne frigiditatis est deductū ad gradū medius i quo instati tantū recedit a tēperamēto cutis p̄ humiditatē quātuz p̄ frigiditatē faciendo motiū Jac. arguit sic. ¶ Pro isto instati plura sunt in cerebro frigiditati cerebrū operantia et ipsi remittentia q̄ humiditati. Silr in isto eodē instati plura sunt p̄mouētia humiditatē cerebrū q̄ eius frigiditatez. ergo cerebrū hoc plus recedit a cuti p̄ hūidū q̄ p̄ frigidū. et assumptū p̄ncipale p̄. q̄ spūs vitalis nālis et aialis operant̄ frigiditati cerebrū: et remittūt ipsaz. et nō operant̄ humiditati ipsi⁹. imo eā p̄mouent vel saltē non sic remittūt. q̄. hec p̄ncipalis h̄na p̄. eo mō quo p̄z ē. Ja. ergo illud cerebrū datū tñ recedit a cuti p̄ humidū q̄ru3 p̄ frigidū: vt ē p̄batur sufficiētē. et fm̄ hoc motiū Jaco. plus recedit a cuti p̄ humiditatez q̄ p̄ frigiditatē. quare segtur motiū Jacobi nō fuisse efficac̄ ad p̄bandum suam cōclusionem. ¶ Istis visis facilis est r̄isio ad argumēta ante oppositum. ¶ Ad p̄mū d̄r q̄ intēsiue caliduz ex intēsiue calido p̄t se produci: et hoc fieri p̄t a frigido: vt dicit Jac. Aliter p̄t dici q̄ spūs aialis non producit ex cōplexione cerebrū solū: s̄z ex caliditate spūs puenientis ad ip̄m occurrentis ad oēs eius opationes. ¶ Prima tñ respōsio est satis cōueniens. ¶ Ad 2^m dicit Jac. q̄ cerebrū indiget euēatione p̄ tertiam mēsurā caliditatis in eo positā. Aliter tñ d̄r q̄ euēntia q̄ debet cerebrū nō est p̄ aliquā mēsurā caliditatis: sed p̄ mēsurā caliditatis spūs ad ipsi puenientis et ad custodia sube ipsius ne ad inflāmationē et exiccationē producat. ¶ Ad 3^m d̄r q̄ licet pili mediate generent̄ a calido: imediate tamē complet̄ a frigido: vt dicemus et̄ iferius. ¶ Ad 4^m d̄r q̄ materia sp̄matica a cerebro decisa non est calida s̄z frigida: sicut et cerebrū. a quolibet. n. mēbro p̄ncipali fm̄ mentes medicorū decidit̄ sp̄matica superfluitas proportionata mēbro a quo deciditur. quare rē.

¶ Questio.

Veritur licet vtrius caput parū sit p̄p̄riū signū p̄raue cōplexionis cerebrū. Multipliciter arguit q̄ nō. p̄io q̄ ita ē de toto capite: sicut de parte ipsius: sed p̄uitas posterioris partis capitis nō est necessario signū male cōplexionis partis posterioris cerebrū. vt ponit Gal. infra. ergo nec paruitas totius capitis est signū propriū p̄raue cōplexionis totius cerebrū. Et cōfirmatur. quia frons parua est laudabilior magna: vt primo de histozis animalū. ergo. tenet cōsequētia. quia q̄lis est proportio totius capitis ad totum cerebrū: talis est proportio partis capitis ad partem cerebrū. cum ergo pars anterior capitis nō sit signum male cōplexionis partis anterioris cerebrū. ergo nec paruitas capitis totius erit rē. Quia autem parua frons sit laudabilior magna. patet ex mente philosophi loco allegato vbi inquit. Et quando frons fuerit magna significat ponderosum declinantem ad stultitiam: et quādo fuerit parua significat morum bonitatē. et quādo fuerit lata significat paruitatem discretionis. ¶ Secundo bonitas figure capitis arguit bonam cōplexionem cerebrū: sed cuz paruitate capitis stat bonitas figure eiusdē. ergo cū paruitate capitis stat bona cōplexio cerebrū. et per cōsequētia paruitas capitis nō est signū rē. patet cōsequētia et assumptum pro omni parte colligitur de mēte Gal. in littera. ¶ Tertio paruitas capitis est signum p̄uidentie. ergo questio falsa. patet cōsequētia et assumptuz est de mēte Ari. xx. problematū. vbi querit p̄pter quid aialium homo p̄uidentissimus. R̄sio dicit

qz parus capitis. Et idē colligitur 4.º de partibus aialiu vbi inquit. hñ aut signum inducitur qz pueri sunt debetis igeny 2 sensus. in pueritia. n. hñt caput pportidabilr alys paribº mainus pp quod nanodei sunt 2 proni incedūt. ¶ Quarto sicut se hñt orta a pncipibus iter se in virtute 2 vitio suarum opationū. ita se hñt pncipia a qbus oriunt: sed oculi parui orti existētes a cerebro sunt meliores magnis: vt infra dicit Gal. ergo cerebrū paruius est melius magno. cum g magnitudo capitis nō sit propriū signū bone coplexionis cerebri. g nec paruitas male. ¶ Quinto fortior est virtus in cerebro paruo q̄ in mediocri: sed fortitudo vtutis inseqtur tēperamētū. g tempatiois coplexionis: 2 melioris erit cerebrū paruius q̄ mediocri: p 2is q̄ magnum. ergo 2c. p3 2ia 2 maior est manifesta propter hoc qz virtus vnita ē fortior se ipsa dispersa.

In oppositum est sententia Galieni in littera.

In ista questione erūt tres bcttes articuli. In quoꝝ primo ponemus notabilia. In 2.º opinionēs. In 3.º respondēbimus ad questuz.

Quantum ad primū articulu est notandū: qz caput a cōciliatore sic describit dñia lxxvij. Caput est mēbrum diuinū in supiori pte corporis situatū partibº q̄ pluribus 2 nobilibº insignitū virtutibº. Est. n. caput mēbrū diuinū eo qz est tēplum aīe rōnalis in quo 2replanº diuina. p hoc aut qz dicit in supiori parte cor poris situatū tangit situs capitis. meruit. n. hunc situz bñe tuz pp plurimaz caliditatē ad superiora eleuantē: eo qz hō est aī calidissimū iuxta sniam Aristo. prima 2 2.º. pblema tum. tuz ē pp plurimā leuitatē respectu alioꝝ aialiu: tuz maxime hic situs 2uenit in hoīe eo qz hō ordīnatus est ad cōtemplandū supiora. iuxta illud pmi methamo: pboleos. Pionaz cū spectent aialia cetera terras: Os hoī sublimē ddit: celūqz videre iussit 2 erectos ad sidera tollere vult. Est ēt insignitū nobilibus vtutibus: vt sunt virtutes sensitiue exteriorēs 2 interiorēs. 2 fm locū motiue 2 intellectiue. Est ēt caput 2stitutū ex pluribus partibus inter q̄s 2z mētem Auic. pº sunt capilli. deinde cutis. postea caro. deinde al motati. qui est panniculus cooperiens cranē exteriº. deinde cranē ex pluribº ossibus integratū. deinde dura mē. deinde pia mē. postea suba medullaris cerebri. 2 vetriculi eiº postea rbete mirabile. vltimo os basilare. ¶ Secundo est hic notandū qz licet caput multipliciter possit dici paruius. in pposito tñ dicit paruius respectu mediocris qd ē mediū speciei siue in vniuersa suba. quare 2c.

Quantum ad secundū articulu. tenuit Jac. istas 2nes. ¶ Prima. pncipaliter ē paruitas capitis signū male 2pōnis q̄ male coplexionis cerebri. p3. qz malaz 2pōnez imediate paruitas capitis significat 2 malaz coplexionē soluz mediate. ¶ Scda. 2.º. Paruitas capitis est signū facilis casus cerebri in omne genº male coplexionis. s. calide. s. b. 2 sicce. p3 primo de calida: qz in cerebro paruo facile pbibet transpiratio 2 euentatio. s. s. de frigida. qz faciliter in eo fit caloriz suffocatio. 2 p 2is ex tinctio. s. de humida. qz vapores humidī i eo faciliter retinent. de sicca ēt qz facile ad hñ cerebriuz pbibet sanguis transitus ipm substātificē hūmectātis: quo prohibito exicatur cerebrū. ¶ Tertia. 2.º. Paruitas capitis cū malitia figure 2 cū ibecillitate 2 gracilitate ortoz ab eo 2z plurimū significat malā coplexionē frigidā 2 siccā naturaliter talem: cū bonitate vero figure. 2 fortitudine ortoz significat fortitudines coplexionis. vt plurimā calidaz 2 sicca. p3. qz vt plurimū non ē indigētia materie nisi pp siccitatem nec malitia figure 2 imbecillitas ortoz. nisi pp debilitatē ifoz matie 2 paucitatē caloriz. s. s. vt plurimū non est bona figura nisi pp fortitudinē vtutis informatiue 2 multitudi-

nem caloriz. apparēte ergo caliditate cū malitia figure significatur siccitas cū paucitate caloriz. ¶ Ex qbus p3: qz paruitas capitis secundū plurimū significat coplexionē sic cam cerebri. ¶ Et ex his oibus infer 2 respōsua ad questū. s. qz paruitas capitis puitate 2tinētie est ppriuz signū male 2pōnis 2 male coplexionis cerebri scdm actū vel aptitudinē. cognoscit aut paruitas cōtinētie considerādo carnositatē 2 alia craneo circūposita. ¶ Sed hec opinio licet possit tolerari. deficit tñ in qbusdā: vt in 3.º appēbit artiº

Quantum ad tertiu articulu est notādū: qz operationū capitis qdaz sunt nāles. 2 qdaz aiales. nāles sunt: vt attractio. digestio. nutritio. re tentio 2c. 2 iste operationes regunt pncipalr 2 p se tēperamentū coplexionis deputatū ad illaz operationes 2 pfectio nem p accidēs: 2 scūdario indiget naturis officialibº. s. cōcavitare in qua fiat digestio. 2 via p quā fiat expulsio. 2 attractio 2 retentio. Indiget ēt magnitudine debita ad cōtinendū quantitātē sibi cōueniētē. S3 aiales operationes indigent tēperamēto 2pōnis pncipalr: 2 scūdario tēperamento coplexionis: qm organū sensus 2 motº est mēbrum cōposituz 2 nō simplex. ¶ Scdo est notādum qz puitas capitis cū bonitate figure arguit fortitudinē vtutis informatiue opantis circa paucā 2 bonaz mām: qz tñ mā non dicit bona nisi sit bene cōditionata. ideo dī qz puitas capitis cū bonitate figure arguit fortitudinē vtutis operantis circa mām paucā 2 bene cōditionataz. p3 2ia. ¶ Vis visio sit prima 2.º. Paruitas capitis est propriū signū pncipaliter lesionis operationū aialium. de p accidens vō est ppriuz signū lesionis operationū naturaliu. probat prima pars: qz pncipaliter aiales operationes indigent tēperamento cōpositionis: sicut nāles pncipaliter indigent tēperamento coplexionis. cū ergo cū paruitate capitis necessario cōiungatur mala cōpositio: p accidens vō mala complexio: vt infra apparebit p se 2 pncipaliter ledunt operationes aiales per capitis paruitatē: de per accidēs vō operationes naturales. Itē eo modo ledunt operationes nāles per partitatem capitis: quomō cōpositio concurrat ad operationes naturales: s3 cōpositio siue bona siue mala: est cā per accidēs bonaz vel malaz operationū naturaliu: vt supra visū est. ergo 2c. ¶ Secūda cōclusio. paruitas capitis cū bonitate figure siue cū temperata figura est signū tēperate complexionis cerebri. probat qz bonitas figure cū paruitate capitis arguit fortitudinē vtutis operantis circa bonā 2 paucam materiā: sed nō est bona materia nisi sit bene cōditio nata. ergo arguit bonā complexionez cerebri. ¶ Et ex ista cōclusione. patet error Jac. in penultima sua cōclusionē. ¶ Vis visio facilis est respōsio ad argumēta adducta aī oppositū p ea que dicta sunt in q̄stione. quare 2c.

Questio. XII.
Veritur duodecimo. vtruz magnitudo capitis sit pziū signū bone coplexionis cerebri. Multipliciter arguit qz sic. ¶ Primo fortior est virtus in magno cerebro q̄ in mediocri. sed mediocritas eius arguit bonā ipsiº coplexionez. ergo 2 magnitudo. p3 2ia. 2 assumptū arguit pro maiori: quia in maiori quāto maior est virtus. maiores etiam consequuntur magnitudines ipsoꝝ. primo de celo. ¶ Secundo. magnitudo capitis 2 paruitas capitis sunt signa opposita: sed paruitas capitis est signum male complexionis cerebri: vt deductuz est supra. ergo magnitudo erit signum bone complexionis cerebri. patet cōsequētia cū antecedente satis intelligēti. ¶ Tertio. fortiores veniunt vtutes motiue a cerebro magno q̄ a mediocri. ergo melioris complexionis est cerebrū magnum q̄ mediocre. patet cōsequētia 2 assumptū probat. orta a cerebro magno sūt grossiora 2 fortiora q̄ a mediocri.

In oppositum est sententia Gal. in littera q voluit q magnitudo capitis nō necessario sit signū bone cōplexionis cerebri.

In ista questione erunt tres articuli. In pmo ponent notabilia. In 2o: opinionones. In tertio respondebitur ad questum.

Quantum ad primū articulu est notandū q: vupliciter pōt dici caput magnū pmo magnitudine p̄tinētie: que maxime at̄tēdit penes magnitudinē cranei cerebri continētis. 2o: p̄t dici magnū magnitudine et multitudine eoz q̄ capiti sunt circūnoluta. sic sunt cutis et caro craneo circūpōsita. Ad p̄posituz intelligimus hic de p̄ma magnitudine respectu mediocri magnitudinis et nō de secunda. ¶ Secūdo notādus est q magnitudo capitis quādoq; consequitur multitudine materie absq; fortitudine informatiōis v̄tutis. quādoq; vero sequitur multitudine materie cū fortitudine virtutis informatiue. patet satis ex mente Gal. in littera.

Quantum ad secundū articulu tenuit Jac. istas d̄nes. p̄mo. Magnitudo capitis cū fortitudine v̄tutis informatiue pueniēs est signū bone cōplexiōis cerebri. p̄. q: si v̄tus informatiua sit fortis obite potuit mām generatiōis transmutare. nō sit autē materie de bita trāsmutatio nisi bonā cōplexionē in mām ip̄ximendo. ¶ Secūda cōclusio. magnitudo capitis pp mām generatiōis exuberantē euz debilitate virtutis informatiue ē signū scdm plurimū cōplexionis nāliter frigide et humide cerebri. p̄. q: secundū plurimuz mā est exuberāo pp excessum h̄. et virtus est debilis pp defectionem caloris innatū. ¶ Tertia d̄. magnitudo capitis pp exuberantiā mām cum imbecillitate v̄tutis est signū faciliū casus cerebri in cōplexionē preternāliter frigidā et humidā. patet: q: in eo ē calor debilis. ergo ipotēs ad debite resoluciō. et sensibilibiter expellendū supfluitates cerebri q̄ retente facit ad casū p̄ternaturaliter frigidū et humiduz pducunt. ¶ Item capite magno existente et frigido multū infrigidat spiritus vitalis a corde ad cerebriū transmissus ad qd̄ consequitur ip̄edimētū p̄sumptionis supfluitatus humidaz et frigidaz cerebri et p̄ p̄ns faciliū infrigidatio et humectatio cerebri. ¶ Ex hac cōclusionē. sequit q magnitudo capitis est pbabile signū faciliū casus cerebri in apopleziā epilepsiā. v̄tiginē ebrietatez et huiusmodi. Et ista determinatio pōt satis tolerari: nibilo minus pōt ad questū subtilius responderi. q̄re rē.

Quantum ad tertiu articulu est notādus q virtutes aiales pro suis opationibus exercēdis regunt limitatū organū. i. limitatā capitis quātitatē. a qua q̄litercūq; fiat recessus deterior virtutes aiales suas pficiūt operatiōes. patet satis: q: cū aliq̄ quātitate optime perficiunt. et euz alia non. hoc notato sit hec p̄ma cōclusio. ¶ Quacūq; malitia v̄ta v̄t dabili quantūcūq; magna vel mala in capite paruo. dabilis ē malitia maior et minor et eq̄lis illi in capite magno. probat. q: p̄ quantūcūq; recedat caput p̄fectionalr a mediocri per paruitatē plus et minus: et eq̄liter pōt p̄fectionaliter caput a mediocri p̄ magnitudine recedere. ¶ cōclusio v̄a. p̄. q: sicut recessus a tēperamēto p̄fectionalr ē maior ita lapsus deterior et opatio. pueniēs ip̄fectionior: et sicut recessus ē minor. ita lapsus min⁹ malus: vt p̄ intelligēti. et assumptū p̄cipale ē p̄ se notuz. nulluz. n. est caput ita a mediocri capite recedēs qn illud idē possit plus recedere et ab eodē aliud caput possit p̄fectionaliter plus distare. ¶ Secūda d̄. licet ita sit ceteris tū paribus deterior est caput parū q̄ magnū. probat q: recessus a mediocri capite alijs paribus est deterior p̄ paruitatem q̄ p̄ magnitudine. ergo rē. p̄. q: et assumptū v̄t esse de mente Gal. in littera. ¶ Tertia d̄. Semp vel vt plurimum tā magnitudo q̄ paruitas capitis p̄sequunt malitiā

cōplexionis actiue vel passiue. probat p̄mo: q: si mā est bene cōplexionata et virtus fortis tunc mā disponit scdm ex gentiā capitis generādi eo q nō erit ipediens. Si ergo nō erit caput bene cōplexionatū aut hoc erit ex pte mām non obediēris: aut ex parte agētis nō potentis: s; mā de se nō fit inobediēs nisi pp malitiā cōplexionis. ergo. Si v̄o agēs nō est potens: et hoc nō pōt esse nisi pp malitiā cōplexionis. q: fortitudo virtutis insequitur tēperamentū. Cuz q̄ tā magnitudo capitis q̄ paruitas secundū plurimū: sit scd; malitiā materie vel agentis sequitur cōclusio. ¶ Ex q̄bus satis clare p̄. quō cōplexio sit cā cōpositionis adequata. bonitas. n. cōpositionis p̄sequit necessario bonitatē cōplexionis: tam agentis q̄ materie. Non pōt. n. esse bona cōpositio nisi mā fuerit obediens et bene disposita: s; nō est obediētia materie. et bona dispō ipsius nisi pp bonā cōplexionē eius. q̄ et bona cōpositio presupponit bonam cōplexionē materie.

¶ Similiter bona p̄pō nō pōt esse nisi virtus informatiua fortis fuerit in lineando figurādo cōcauando et alias naturas cōpositionales inducēdo: et nisi mā bene fuerit cōplexionata. eo q fortitudo virtutis insequitur tēperamentū: q̄ re bona cōpositio membri nō soluz presupponit bonā cōplexionē materie: sed et bonam cōplexionē agentis. ¶ Et ex isto p̄. q malitiā cōpositionis p̄sequit malitiā cōplexionis materie aut agentis. et p̄ materiā hic intelligimus sanguinē mēstruum. per agens vero sperma. et spiritum gignitiuum in eo inclusum.

¶ Dis visis facilis est responsio ad argumēta ante oppositū. ¶ Ad p̄mū negatur maior: et ad probationē d̄ q nō sp̄ in maiori quāto maior est virtus nisi alia sint paria. q̄ non repiunt in capite magno et mediocri. ¶ Ad secundū negatur p̄na ista. ¶ Ad tertiu negat̄ assumptū: et ad p̄bationē negat̄ ista p̄na. orta a cerebro magno sūt grossiora. ergo virtutes motiue sunt fortiores.

¶ Questio.

XIII.

Debitatur tertiodecimo v̄tuz ex signis a Gal. i littera positis. s. ex capitis figura neruoz: et colli ossiuz dispōne. possimus euidenter arguere sup bona cōplexione cerebri. Multipliciter arguit q non. primo q: figura capitis debet esse perfecte spica. qualis nō est a Gal. descripta. ergo et a figura capitis a Gal. descripta nō possumus euidenter arguere super bona dispōne cerebri. p̄. q: et assumptū multipliciter arguitur. primo q: membrū nobiliori debet nobilitate figura vt primo celi: sed caput est membrū nobilissimū: et figura spica nobilissima. ergo rē. ¶ Secūdo. q: p̄ hanc figuram caput est maioris quātitatis cerebri sub eq̄libus dimēssionibus contentiū. q̄ in hoie debet esse maxime respectu sue molis. ¶ Tertio. q: per hanc figuram spicaz caput est melius alterantibus extrinsecis resistitiū. ergo eidē. s. capiti debetur talis figura. p̄. q: consequētia et assūtum similiter. ¶ Secūdo ad principale arguit sic. Ex colore viuido circa partes colli: vel eius opposito apparente. non arguitur bona vel mala dispositio cerebri. ergo rē. p̄. q: et assumptū arguit. quia h̄ color est casus pendens a dispōne ep̄is ad partes colli multuz sanguinez transmittentis. ¶ Tertio ex grossitie vel gracilitate neruoz colli non significatur bona vel mala dispositio cerebri. ergo q̄ stio falsa. p̄. q: sequētia et assumptū probatur primo de grossitie. quia q̄ possibile est cerebriū produci magnuz p̄pter solaz materie exuberantiā virtute informatiua debili existente: tam possibile est neruos grossos et maguos fieri p̄pter materie abundantia virtute informatiua debili existente. quo in esse posito p̄. q: ex neruoz grossitie nō arguitur bona dispositio cerebri. Et similiter arguit de gracilitate neruoz: et ossium colli. q̄ non arguit mala dispositio cerebri: quia q̄ possibile est ex sola paucitate materie cū for

titudine virtutis pduci cerebz paruu tam possibile vide tur ide de neruis r ossib colli ptingere sed pmu possibile est. vt pz. ergo rē.

In oppositum est Hal. in littera.

In ista questione erūt tres articuli. In pmo ponent notabilia. in 2o opinionones. in 3o respondebit ad questuz.

Quantum ad pmu articulu est notandū: qd capi- tis figura maxime pportat figure cra nei: qd est os capitis rotudu vel ad rotuditate decliue ad cerebz vel ptes ei? pntinedū r defendēdū a nā finalr ordi natū: est eni clipeus cerebz ipm coopiens: r ab oib malis defendēs pma pmi. ca? de anothomia capitis: non est aut craneū ex vno osse: sed ex plurib que adiuicē iūcta gnqz faciūt cōmissuras. tres. s. vcras: r duas mēdosas que ideo mēdose dicunt: qz nō vere ab exteriorib cranei ad iterio ra penetrāt: vere aut cōmissure dicunt: qz ab exteriorib cranei ad iteriora ve sunt penetrātes: qz vna dī sagittal. trāsiena p verticē capitis. r ips in duas ptes sepans. 2o co ronalis trāsies ab vno timpore in aliud p supius. 3o est laudalis situata in posteriori pte sic noiata ad similitudinez laude lre alphabeti grecoz. Mēdose vō sunt i timporib? situate vna in dextro: talia in sinistro: bay vō cōmissura rum necessitas r vtilitas multipl colligi pōt. pma est ne lesa vna parte cranei lesio alteri cōicef. 2o qz si craneū fuis set ex vno solo osse nō potuissz saluari raritas r subtiltas tāta qsta regit ad fumo: r supfluitatum cerebz resolo nem sil cū dēsitare r duritie ad debitā cerebz dēfensionē ordiata. 3o est vt p istas cōmissuras dura mī craneo alliget ne ab ipsa grauet cerebz. r maxie hoz: qua nece est ipm irumescere: r supieleari vt in forti vocis eleuatōe ptingit. 4o est egressio villoz neruo: r dura mīe ad ptes colli supiores p illas cōmissuras: r per easdē subigressus vena rus: r arteriaz r spiritū r sanguinē ferētium ad cerebz: r iste cōmissure in viris sunt manifestiores: r in mulieribus occultiores: qre etiā stoll. 2o est notadū qd caput obli te figuratū d3 esse ad rotuditate decliue. p qz figura rotū dayl ad eā decliuis: maioris ē capacitatis q̄ rectilinea. 2o qz p hāc figurā meli? resilit caput extrinsecis occurrētib? q̄ per angularē: caput aut vt pz multis extrinsecis expo nit nocumtis. Et dixi notāter ad rotuditate decliue: quia cū tēdētia sua ad rotuditate d3 quadā latitudine in lateri bus picipare. 3o ex qb? pz qd nālisima capitis figura de bet esse: sicut spera circa ex vtraqz parte leuiter cōpressa. vt a Hal. ponitur.

Quantum ad secūdu articulu dixit Jac. qd lz signa a Hal. in lra posita sumpta a bona capi- tis figura: grossitie neruo: r colli ossiū dispōne viuuditate coloris sint multū cōferētia ad significādum sup bonā r nālem cōplonē cerebz: nō tū euidēter ex h3 signis arguit bona cerebz cōplo nālis. s. pata vel paz lapsa. pma pars pz. qz bec mēbia bñ disponunt fm bonā dispōne cerebz. r 2o pba: qz q̄ pole est cerebz esse magnū cuz debilitate vtutis iformatiue exuberāte mā tam pole est neruos esse grossiores r magnos: r per pns ex grossitie neruo: nō ar guit sup bona cōplone cerebz. pz ē de coloris viuuditate qz pēdere pōt a dispōne musculo: aut epatis: quātūcūqz mala fuerit cōplo cerebz. Silr pz de figura: qz cōplo nō est figure vel cōplonis adequata cā: vt supra dciū est: item qz cū mediocri q̄titate stare pōt mala cōplo cerebz. ergo silr cū mediocri figura. 3o ex qb? vult Jac. qd euidētissi mum signoz ad significādus sup cōplone bona vel mala cerebz est sumptū a vtute r vicio suaz opationuz. 4o S3

Quatum Cista opio nō ē ya. vt i 3o: appebit articulo ad 3o est notandū qd signa a Hal. in lra po

sita sumpta a bona figura capitis: ossiū neruo: r colli: dis- positione sunt duplicia. s. totalia r partialia. Totalia sunt que cōphendūt totū cerebz tam fm pte anteriorē q̄ fm pte posteriorē. partialia sunt que pcernūt solū partem anteriorē vel solū posteriorē. 1o Doc notato sit bec pma 2clo. Signa a Hal. descripta i lra sumpta a bona figura to tius capitis ossiū neruo: r colli dispōne sunt euidēter sup bona cōplone r cōplone cerebz significātia. pba. p de bo na cōplone ppter figure bonitates totius. ipsa. n. significat fortitudine vtutis circa bonā mām opantis que nō est bo na: nisi ppter bonitate cōplonis. pz etiā de bona cōplone pp bonā dispōne neruo: r ossiū r viuudū colorē. 2o Ex qbus possum? cludere qd per pdicta signa euidēter possum? si gnificare sup bonitate opationū tā aialiu q̄ nālium. pz. qz aiales opationes pncipalr a vtute cū tpamēto cōplonis. p ueniūt: r nāles a vtute mediāte tpamēto cōplonis. cū e go bic sit tam tpamētum cōplonis q̄ cōplonis. seqt rē. pz 2o qd signa bis opposita euidēter significāt oppositū. 3o 2clo pdicta signa p3 partē capitis cōsiderata nō euidēter sunt significātia sup bona cōplone cerebz. pz vt dixit Jac.

Dis visis facilis est rrisio ad argumēta aū oppositū. Ad pmuz negat qd figura capitis debeat eē pfecte sperica. Et ad pbationē cedit qd nobiliozi corpoti debet nobilioz fi gura. sed negat caput esse mēbz nobilissimū. Et ad cōfir mationē negat q̄ nā. nō eni ordinata fuit figura capitis so lum ppter cōtinere cerebz: sed ē ppter opari. Et silr ad aliā cōfirmationē. 2o Ad 2o dī. qd color viuudis lz pēdeat a dispōne epatis: pēdet ē a dispōne cerebz. r ideo non est color viuudis sine bona dispōitōe cerebz. 3o Ad 3o dī qd ex grossitie neruo: de p se nō arguit bona dispō cerebz: s3 vna cum bona figura. Et eodem modo dicitur de gracili tate neruo: quare rē. 4o Questio. XIII.

Veritur 14. vtz nuca r oēs nerui oriā tur a cerebro. Multiplic argu tur qd nō. p ortū a pncipali mēbro nō d3 esse nā liter calidius pncipali a quo oriē: s3 nuca est ca lidioris cōplonis q̄ cerebz. q̄ nuca nō ouf a ce rebro. pz nā. r maior appet: qz calor nālis ortoz ex toto depēdet a calore pncipal mēbri. r minor colligit de mēte Ap. 2o de ptrib? aialiu. 3o cerebz est mēbz nō sensitiuū q̄ nō est pñ sensus. r p pns nō est pncipiū neruo: pz nā. r maior colligit de mēte Ap. 3o de ptrib? aialiu. r 2o colliget dū ingt. Cerebz nō sentit: nec mouet: qre ppter cōtepera re caliditatem cordis r siccitatem eget plurima frigidita re r humiditate.

In oppositum tñ est snia Hal. in lra. r Auic. p? pmi. ca? de sensatiōe vli neruo rum. vbi ingt. cerebz quozūdā neruo: est pñ fm sui cēn tiā. maior vō mediāte nuca.

In ista questione erūt tres articuli. In quoz p ponent notabilia. In 2o opinionones. In 3o respondebimus ad questum.

Quantum ad pmu articulu est notadus p. qd nuca ē qdā mēbz in suba r colore cerebro sile. a pte posteriori capitis posteri? vsqz ad finē caude pte sum. p cōcauitatē spondiliū: est. n. velut clauus ligans spon dila. vt ingt Auic. 2o colliget de iuuāntis spine. 3o no tandum qd de cōplone nuca alr sensit Ap. r alr medici. cre didit eni Ap. nuca esse cōplonis calide: r ad cerebz ptem perantia friditates fuisse a nā cerebro finalr iuxta positā. vnde 2o de ptrib? aialiu ingt. Et putāt alig nuca cum cere bro p̄tinuari: r ideo fuit eozum vna nā. sed in hoc errant. qz medulla cerebz est frida r spinalis medulla est calida r ifra ppterea est cōtinua spinalis medulla vt ipm calefa ciat: qz natura sempigenia ad vniscuiusqz excessuz mē bu r mouendū. 4o Hal. vō r medici posuerūt nucaem esse

frigidā quoz motinum fuit illud: eo q̄ cerebz est fride r̄
humide cōplonis: sed nuca cerebro in cōplone assimilaf.
qm̄ nuca r̄ cerebz sunt mēbra similia in corpe suba: r̄ dur
ricie r̄ mollicie ad similit̄ opōnē finalr̄ ordiata. f. ad dādū
sensuz r̄ motū sensib⁹ mēbris r̄ pāniculis iuolutis: nuca. n.
est oz⁹ pluriū neruoz: vt docet expimētū: ponūt etiā me
dici: q̄ nuca non solū est fride cōplonis respectu cutis: sed
etiā fridioris cōplonis q̄ cerebz: eo q̄ multo maior est
q̄ntitas spiritū aialiu: r̄ vitaliū in cerebro q̄ in nuca: ma
ior aut q̄ntitas spiritū in mēbro arguit cōplonē caliozes
alys paribus. vep̄ ga cerebz ē mollioris sube q̄ nuca: di
cunt medici ipm̄ esse humidioris cōplonis q̄ nuca. Et in B
snia medicoz snie Ap. est p̄ferenda.

Quantum ad scdm̄ articulus de ortu neruoz r̄
nuce est pō Ap. quā ifegē Aui. po
fuit. n. Ap. q̄ nerui r̄ nuca oriunt̄ a corde: cuius fundamē
tus fuit: ga in corde in genere mēbroz est p̄ncipale p̄n^m v̄
tutis sensitue r̄ motiue. q̄ ibi est p̄ncipale p̄n^m instri eiusdē:
p̄z p̄na. ga q̄cqd est p̄ncipale p̄n^m finis. est et p̄ncipale p̄n^m
ordinatoz ad finē: r̄ assumptū supra deductum fuit q̄one
nona. vnde Aui. 3° de aialib⁹. igt. vbi est p̄n^m v̄tutis: ibi est
p̄n^m instri. 2° ga a quocūq; p̄det p̄us ab eodē p̄det poste
rius in eodē genere de p̄dētē: s̄ a corde p̄det cerebz. q̄
a corde p̄dēt nerui q̄ sunt cerebro posteriores. r̄ hoc arg^o
vtif Aui. 3° de aialib⁹. cū ingt. Et ga aia bois est vna v̄tus
a qua p̄cedūt oēs v̄tutes cordis: accidit q̄ illud mēbz in
quo p̄ aia occultaf sit p̄mū mēbz in vita. 3° q̄ in quolibz
aial p̄fecto p̄us est neruus q̄ cerebz. ergo non oēs nerui
oriunt̄ a cerebro. p̄z p̄na. r̄ assumptū p̄bat. q̄ nō p̄us gene
raf cor q̄ neruus exis in corde partialr̄ integrās subam
cordis. sed p̄us tpe generaf cor q̄ cerebz. Et p̄ hoc dixit
Aui. loco allegato. Et si res est ita nō oz vep̄ dixisse Hal. i
pignoz suo q̄n̄ posuit q̄ custodē altaris: q̄ daret multum
aux ei q̄ mōstraret sibi q̄ nerui nascerent̄ a corde. ¶ S̄
iste rōnes Ap. vt itueti p̄z nō solū cludūt nuca r̄ neruos
oziri a corde: sed etiā q̄cūq; aliud mēbz n̄ri corpis. oia
enī mēbra n̄ri corpis agūt in v̄tute cordis: r̄ per v̄tutē cor
dis. r̄ vbi est p̄n^m v̄tutis. ibi est p̄n^m instri eiusdē v̄tutis. cuz
ergo q̄bz mēbz nostri corpis sit instrumentum alicui⁹
v̄tutis cuius p̄n^m est a corde. ergo etiā cuiuslibz membra
nostri corpis oz⁹ est p̄n^m a corde.

¶ Sedo est pō Hal. ponētis neruos r̄ nuca oziri a cerebro:
r̄ nō a corde: cuius motiua fuerūt ista. ¶ P̄rio ga ipedito
cerebro ab oi opatione ipedit̄ actio r̄ opatio neruoz sen
sus r̄ mot⁹. ergo nerui r̄ nuca h̄nt ortū a cerebro. ¶ 2° ga
per anothomiā appet q̄ nerui oriunt̄ a cerebro: qm̄ si ex
carnē neruus pedis vel alterius mēbri r̄ p̄cedaf vsq; ad
finē puenit ad cerebz r̄ nō ad cor. ¶ 3° ga nerui ad cere
brum termiati in suba mollicie r̄ corpe cerebro assimilant̄
tur. nō aut cordi. q̄. ¶ 4° ga p̄n^m neruoz est p̄n^m volūtary
mot⁹: tale aut nō est cor: eo q̄ mot⁹ cordis est n̄alis. ¶ 5°
quia nerui p̄pe cerebz sunt grossiores r̄ maiores: p̄pe vō
cor nō est nisi neruus puus. ¶ 6° ga oē mēbz in sua origi
ne v̄f esse mollius: nerui aut r̄ nuca: p̄pe cerebz sunt mol
liozes: p̄pe vō cor sunt duriozes. ergo. ¶ Sedo iste rōnes
Hal. vt itelligētī p̄z nō cludūt: cerebz. n. fm̄ opionē eius
ē p̄ncipale p̄n^m v̄tutis v̄sive: r̄ tñ cerebz nō videt. ¶ Nec
est vep̄ q̄ vnūq; p̄pe radice sit mollius q̄ elongatus a
radice: extremitates. n. vitis sunt molliozes q̄ pres ei⁹ p̄
pe radicez. ¶ Nec et est vep̄ q̄ vnūq; sit grossius p̄pe
radice q̄ elongatū a radice. p̄r. n. radix esse satis parua r̄
diffinis: vt apparet in radicib⁹ arboz: r̄ partes elonga
te ab esse grossiozes.

¶ P̄ter has pōnes est positio ciliatoz ponētis istā cō
clusionē. v̄z. oēs nerui mediate vel imediate tā fm̄ mām
q̄ quo ad v̄tutē oriunt̄ a corde. h̄c p̄nē p̄bat auctatib⁹. r̄

rōnib⁹ plurib⁹ supius tactis. imaginat̄ ergo hec pō q̄ v̄tus
informatiua exis in spū gignitiuo. p̄mo formare cor. quo
formato cor ipm̄ cōcurrat effectiue siml⁹ cū ipō spū ad alia
mēbra formāda: r̄ per p̄ns alia mēbra pendēt a corde esse
ctiue: r̄ mālter: p̄pterea q̄ cor ea generat saltem vt p̄iale
agēs: mālter vō alia mēbra pendēt a corde. ga a corde reci
piūt mām gnōnis. quā ad ipsa formātia trāsmittit. p̄dēt
etiā alia mēbra a corde fm̄ v̄tutē. v̄lteri⁹ vō imaginat̄ q̄
formato corde: r̄ debita trāsmissa mām pro gnōne cerebz i
ter cor: r̄ cerebz remanet quedā mām lineata: que est velut
ppago r̄tinuatiua cordis cū cerebro: ex qua v̄tute cordis
fit neruus vadēs a corde ad cerebz: r̄ supfluit hec mām ex
mām gnōnis neruis subaz cordis partialr̄ integrātis. r̄ p̄z fm̄
imaginationē h̄c cor dare mām: r̄ ipsam formare r̄ eides
formate v̄tutē tribuere: r̄ sicut dcm̄ est de neruo: ita dcm̄
est de nuca. Si vō post formationē cerebz: alij nerui oriā
tur a cerebro. hoc nō est nisi in v̄tute cordis: r̄ ex mām a cor
de ad cerebz trāsmissa: sicut ergo dcm̄ est de ortu neruo
rum: r̄ nuca: ita intelligēduz est de ortu venaz. ¶ S̄z ista
pō nō videt vera. nam ex hac pōne seq̄ q̄ istina oriānt̄
a corde: q̄ nullus medicoz vnq; dixit. Et p̄z p̄na: ga inte
stina sūt a corde: sicut a partiali agēte: r̄ ab eo mām r̄ v̄ir
tutem recipiunt: r̄ eodē mō esset dicēdū q̄ os nasus r̄ au
res ozirentur a corde: quod non est consonum mentibus
auctorum. Et ideo.

Quatum ad 3^m est dicēdū q̄ fm̄ veritatē nerui: nec
oriunt̄ a cerebro: nec a corde: r̄ v̄l nulluz
mēbz ozif ab alio: nerui. n. r̄ oia alia mēbra humani cor
dis effectiue oriunt̄ a spiritu gignitiuo: r̄ mālter oriuntur
ex sanguine mēstruo: nulla. n. est necessitas cor ad gnōnez
mēbroz effectiue cōcurrere: possunt. n. oia saluari ponē
do spiritū gignitiuū tanq̄ p̄ncipale agēs: r̄ sanguinē men
struo: vt p̄piaz mām. Si enim cor aliqd mēbz effectiue
posset p̄ducere: seq̄ q̄ absciso mēbro stante p̄sentia mām
posset illud mēbz regenerari a corde cuius opposituz: p̄z
expimētō: verūtū ga Hal. r̄ Ap. de ortu neruoz fuerunt
Dru. ideo p̄pter saluare eos est dicēdū q̄ illud mēbz d̄
oziri ab alio. ga illud mēbz est continuū alteri: r̄ cum hoc
est a natura deputatū ad deferēdū illud q̄ generaf i illo
mēbro a quo oziri d̄: r̄ sic per istū modū debemus p̄cede
re venas oziri ab epate: neruos vō a cerebro: r̄ arterias a
corde. r̄ semiaria vasa a testicul. p̄z quia nerui continuant̄
tur cum cerebro: r̄ nā fuerūt ordinati: ad deferēdū: sp̄ri
tum sensitiuū r̄ motiuū ad inst̄ra sensus r̄ mot⁹ generatū
in cerebro: arterie vō fuerūt a natura ordinate ad deferē
dum spiritū vitalē r̄ sanguinē arterialē in corde generatū
ad alia mēbra. Et ita de alyz dicēdū est: fm̄ tamē veritatē
nullū mēbz ozif ab alio mēbro effectiue: aut mālter. vt di
xit Cōciliator. ¶ Istis v̄sio p̄z n̄ssio ad argumēta taz aū
q̄ post oppositum adducta. vt patet.

¶ Questio.

XV.

Heritur 15°. v̄tz orta attestant̄ p̄ncipuz
suis in v̄tute r̄ v̄cio opationuz
suaz multipl̄. arguit q̄ non. argumētis tñ cōi
bus. p̄mo ga orta nō attestant̄ suis p̄ncipuz in
suis cōplonibus n̄alibus: nec in cōpōnib⁹: ergo nec in v̄tu
te: r̄ v̄cio suaz opationū. 13° p̄na: q̄ mēbroz p̄ncipalium r̄
ortoz v̄t⁹: r̄ v̄ciū attestant̄ cōplonib⁹: r̄ cōpōnib⁹ eozūdez.
r̄ aīz p̄z. q̄ cerebro existēte humide cōplonis nerui sunt
sicce. ¶ Sedo. si orta attestant̄ suis p̄ncipuz: sequeret̄ q̄
oia orta ab aliquo p̄ncipali in v̄tute r̄ v̄cio suaru opatio
num sibi inuicē attestarent̄. q̄sequēs est falsum: eo q̄ mul
ti hebetis v̄sio: auditus tñ sunt acuti. r̄ eontra. r̄ 13° conse
quentia: ga quecūq; attestantur vni 3° attestant̄ inter se.
¶ Tertio possibile est cerebz esse sanum. vt nūc ozis ab
eo ex̄itib⁹ sanis. simplr̄ ergo q̄ falsa. p̄z p̄na. r̄ assumptuz

ps. qz possibile est cerebz esse sensiblr parū cum bonita
te r tepantia cōplonis ortis a cerebz in cōplone r pōne
exntib tempatis. g rē. ¶ 4. stat pñ notabilr esse lesum:
ortis ab eo nō exntib lefis. g rē. añs pz expimēto. videm⁹
n. aliqs fatuos motiuis r sensitiuis opatiōib⁹ aliquos ex
cedētes in qb⁹ pculdubio pñ est vebemēter lesum: quof
dam ēt videm⁹ a natiuitate cecos in qb⁹ opationes cogita
tiue vtutis r memoratiue sunt optime: adeo vt alyz sub
tilius speculentur.

In oppositum est Hal. in littera.

In ista qōne erūt tres articuli. In quoz pmo po
nemus notabilia. In 2° opiones. In
3° respondebimus ad quesitum.

Quantum ad pñm articulū ē notādū qz duplr
plexionib⁹ nālib⁹ sibi inuicē attestari. p vtriscz ad medium
generis cōparatis. s. ad cuti. z vtriscz cōparatis ad mediū
pprie speciei: exēpla satis clara sunt hoc notato.

Quantum ad 2° articulū. Jac. istas hnes. qz
pma est. fm plm deducto accūta
li ipedimēto pñ: r orta in suis nālib⁹ cōplonib⁹ sibi inuicēz
attestant vtriscz corridēter ad sue spēi mediū referēdo. s.
qz qualē obtinet denoiationē pñ in sua spē: talē obtineat
ortū in sua spē: r pba. qz vt iformatiua pncipy r ortor
rum gnatiua est eadē: r mā gnōnis est fm plm vtrōbiqz
pportionabilis: eo qz mā gnōnis ortoz est decisa a mā ge
neratiōis pncipy: r ab ipsa supfluit. vt ifra hebēit de signis
testiculoz. mō qd ab alio supfluit vel deci eidē pportōat
¶ Itē orta ordinant ad pñ: sic ad finē: sed deducto ipe
dimēto accūtali ordinata ad fines sunt pportōnata sint.
g rē. Et dī notāter fm plm: ga pōt nālr in mā gnōnis esse
talis difformitas qz orta r pncipia essent difformia in suis
nālib⁹ cōplonibus. qz tūcūqz vtr⁹ iformatiua fortis fuerit
sicut si mēstruū: qd pro mā gnōnis subycit decifum esset
a muliere. cuius epar esset vebemēter calidū r alioz mē
broz bitudo frida. vel ecōtra. ¶ Ex qua hne ifert Jac. qz
deducto accūtali impedimēto orta r pncipia in vtute r vi
cio suaz opationū sibi inuicē attestant sic. s. qz opationib⁹
pncipy exntib⁹ pfectis in suo genere sunt opationes ortor
rum in suo genere r pfecte: lapsis vero lapsē. Et hāc hnez
dixit Jac. Hal. intellexisse. ¶ Infert 2° qz in quolz corpo
re ynifōmter sano: orta r pncipia in suis temperamentis: r
vtute r vicio operationū sibi inuicē attestant: in difformi
ter vō sano vel egro nō necessario. ¶ 2° dēlo. pole est pnci
pium in suis opationib⁹ impediri sensiblr: qzuis ortuz ab
eo in suis opationib⁹ nō ledat. pba. qz per fumū ascēden
tem ad mediū vētriculum cerebz pōt notabilr impediri
act⁹ cogitādi. qzuis nō impediā act⁹ vidēdi. Pz etiāz hoc
in multis melicis. r fatuis. ¶ 3° cōclo. Nō necessario lefo
orto a pñ ledit pñ. ps. qz pōt aliqua causa nocumētuz im
primere in neruo: qzuis nullū nocumētū impmat in cere
bro: ppterea qz vtus cerebz pōt hoc nocumētū repellere
r nō vt nerui: r bec determinatio pōt satis bñ tolerari.

Quantum ad 3° articulū est notādū. qz cognitio
pncipy ex ortis est cognitio cause
per effect⁹. ps. qz orta sunt effect⁹ pncipy. Ex quo etiam ps
qz cognitio ortoz per pncipiū est cognitio effect⁹ per cām
a pōi. ¶ 2° notandū qz orta a pncipali mēbro in suis ope
rationibus possunt impediri multipliciter. pmo per impe
dimentū pncipy non transmittētis: qd vōz trāsmittere: aut
trāsmittere qd nō vōz. 2° possunt ipediri occurrēte cā ex
trinfeca ipsis ortis: r nō pncipio. 3° possunt impediri ab in
trinfeco nō occurrēte cā extrinfeca. ¶ 3° est notādū qz bo
nitas operationū ortoz: tam nāliū qz aialiū per se: neces
sario est ex bonitate opationū pncipaliū. ps: qz orta a pnci

pali nō hnt ex seipsis virtutē aliquā per quā possint seipsa
sine influxu pncipalis custodire. ergo ad eoz custodiā idi
gent influxu pncipalis. r per pñs si sunt bñ i suis opationi
bus custodita hoc nō est: nisi qz bonū in fluxū recipiūt: sed
nō possunt bonū ifluxū recipere: nisi sint pncipia bene dispo
sita. r per pñs. rē. ¶ Istis visis sit pma cōclusio. Ex lesio
ne opationū ortoz. nō euidenter arguit lesio pncipioz. ps
ex scōo nōbili: qz lesio ortoz pōt ab alio qz a pncipio pue
nire. Ex ista hne sequit qz orta a pncipali nō necessario in
vicio suarū operationū pncipio attestant ps. qz stāte sani
tate pncipy necessario stat sanitas pncipiat. ¶ Scōda cō
clusio. orta a pncipali in bonitate suaz operationū neces
sario pncipio attestant. pba. qz ipossibile est orta esse bñ
in suis operationibus disposita pncipio nō exntē bene dis
posito. ergo rē. ps cōsequētia. r assumptum arguit. qz sani
tas ortoz pēdet a sanitate pncipy. ergo rē. r assumptuz ēt
arguit. qz sanitas ortoz pēdet ex bono in fluxu pncipy: s3
bonus ifluxus pncipy nō est nisi bona operatio euidenter:
cum ergo nō possit esse bona opatio pncipy: nisi pncipius
sit sanum. ergo rē. ¶ 3° cōclusio. lz ita sit: bonitas tamē ope
rationum pncipy nō necessario attestat bonitati opatio
num ortoz. ps. qz stat ppter aliquod impedimētum ortū
nō recipere in fluxum pncipy: quātūcūqz pncipium sit be
ne dispositum.

Sed circa bec occurrit difficultas: qz nō videt qz
bec positio sit vera. Lōtra quā arguit.
qz stat aliqū esse acutissimi visus: r tñ esse fatuū. ergo 2°
dēlo falsa. pñ ps. r assumptū ēt ps expimēto. Silr vide
mus multos fatuos in visua opatione: aut auditua: aut
motua alios excellere. ergo videt qz operationū bonitas
ipsoz ortoz nō sit ex bonitate pncipy: cuius oppositū dīc
2° cōclusio. ¶ Rūde qz nunqz aliqs est acutissimi visus.
r qz ipse sit fatuus: nisi fuerit hoc per accūs ex situ oculi.
qui sit magis in pfundo situatus qz tempatus. vel merito
alicui⁹ alterius accūtalit circūstantie. r ista est solo plusqz
Lōmentatoris aliter pōt rīderi: qz lz visus habet ortum
a cerebro: nō tamē h3 ortū a qualz parte cerebz: sed a de
terminata. Dico ergo qz stat aliqū esse fatuū: r tamē esse
acutissimi visus: qz huiusmodi fatuitas pōt esse ex nocu
mento medy vētriculi cerebz. v^l alicuius alterius partis
a qua parte nō habent ortū oculi. r ideo stat partē illā esse
lesam vbi pars cerebz a qua oriunt oculi sit sana. Silr ēt
dī ad aliud de vtute motua r auditua.

¶ Vis visis facilis est respōsio ad argumēta que adducta
sunt aī oppositū. ¶ Ad pñm dī qz orta. r pncipia in suis
nālibus complexionibus r cōplonib⁹ sibi inuicēz attestant
vtriscz ad medium pprie speciei cōparatis nō adueniēte
impedimēto extrinfeco. ¶ Ad secūdū dēdit qz deducto
accūtali impedimēto extrinfeco oia orta sibi inuicem atte
stant vtriscz ad medium ppriū cōparatis: r cum arguit qz
nō: quia aliqui sunt hebetis visus auditus tam acutissimi.
dī qz hoc est ppter accūtale impedimētū. ¶ Ad 3° conce
dit cerebz esse sanum: vt nūc ortis ab eo sanis simplr exi
stentibus. r hoc est raro. r nō est nisi quādo esz fortitudo
vtutis operātis circa paucam: r bonā mām generationis
cerebz. nō enī repugnat quantū ad itellectū deficere ma
teriam gnōnis pncipy in aliquo. qzuis i nullo deficiat mā
generationis ortoz. Sed lz ita sit: nature tamē videt re
pugnare qz ipsa deficiat a pncipali opatione: r magis ne
cessaria: r nō deficiat in min⁹ pncipali r scōdaria. ¶ Ad 4°
ps satis solo ex his que dicta sunt in rñsione facta ad diffi
cultatem adductam in 3° articulo. qre rē.

¶ Questio.

XVI.

Meritur iō: vtrum ad saluandū pncipa
les opationes cerebz sit neces
sarium ponere plures qz duas virtutes a sensu

HH z

cōi et memoratiua organice distinctas: et arguit multiplici:
 q̄ sic. p̄mo q̄nq; sunt v̄tutes iteriores. q̄ p̄ter sensum cōem
 et memoratiua sunt alie v̄tutes ab ipsis organice distincte
 p̄z p̄na. et assumptū est de mēte Aui. p̄ma p̄mi. sūma de vir
 tutib⁹. vbi ingt. q̄ v̄tus app̄hēnsiua est sicut gen⁹ q̄nq; v̄tu
 tum. C. 2. p̄ter sensum cōem et memoratiua ponenda est
 fantasia. vt p̄z sc̄do de aia: et remiscitiua: et est de mēte A. p̄.
 in suo de memoria et reminiscētia.

In oppositum arguit sic. p̄ter sensus cōes et me
 moratiua nō sunt ponende: alie
 v̄tutes ab istis organice distincte. q̄ r̄c. p̄z p̄na. et assumptū
 arguit: q̄ quecūq; nobis appent ex p̄ncipalib⁹ opationib⁹
 cerebri saluari possunt ponēdo solū sensum cōes: et memo
 ratiua. ergo. assumptū aut declarabit infra.

In ista questione erūt tres articuli. In quoz
 p̄mo ponem⁹ notabilia. In
 2. opionea. In vltimo r̄ndebit ad questus.

Quantum ad p̄mū articulū est notādū q̄ necel
 sitas ponēdi v̄tutes iteriores pre
 ter sensus exteriores ex multis colligi p̄t. C. p̄mo. ga
 expimur in nobis aliq̄s notitias in sensus exteriores non
 reducibiles. ergo p̄ter sensus exteriores ōz ponere v̄tutes
 cognoscitiuas iteriores. p̄z p̄na. et assumptū colligi p̄t plu
 ribus v̄ys. C. p̄na est. q̄ expimur nos et bruta comp̄hen
 dere v̄ueniētā et differētā iter albū et dulce qd non p̄t in
 aliquē sensum exteriorē reduci: nullus. n. sensus exterior
 comp̄hēdit albū et dulce. C. Sc̄da via sumit ex eo q̄ nul
 lus sensus exterior est sui act⁹ p̄ceptiu⁹: nō enī p̄cipit visus
 nisi colorē: ideo p̄ter sensus exteriores ōz ponere v̄tutes
 cognitua comp̄hēdētē act⁹: et opationes sensuū exteriorū.

C. 3. via sumit ex hoc: q̄ p̄ sensus exteriores non percipit
 nisi obm positū: nō. n. p̄cipit exteriori sensu: nisi illud cui⁹
 spēs in organo recipit. C. Cū igit comp̄hēdamus tenebrā
 et silētiū: et alia p̄uatiua: sequit q̄ p̄ter sensus exteriores ōz
 ponere alias v̄tutes iteriores. C. 4. via sumit ex p̄ceptōe
 obiectoz sensibiliū apud eoz absentia que in sensus exte
 riores reduci nō p̄t. nō enī p̄cipit visus visibile: nisi dum
 ab eo actuali imurat. cū igit p̄cipiam⁹ colorē apud ei⁹ ab
 sentia. segt r̄c. C. 5. via sumit ex hoc. q̄ eadē res in diuer
 sis sitib⁹ recta sensatione p̄cipit: vt p̄z in gutta cadente ab
 alto. appet. n. linea vna vsq; ad finē descēsus p̄fesa: cui⁹ cā
 videt esse: q̄ gutta non solū a visu: sed etiā a sensu cōi fuit
 app̄hēnsa. et p̄us q̄ imp̄ssio in sensu cōi deleta fuerit p̄pter
 motuū velocitatē visa est gutta in sitib⁹ itermedijs: quare
 videt esse sicut eoz v̄nū. simile est de baculo: cuius extre
 mitas mouet circulariter: appet. n. circulus vnus: et hanc
 viā exp̄ssit Aui. 6. nāliū cum ingt. Cum aut scire volueris
 differentia iter opus sensus exterioris: et opus sensus cōis
 attēde dispōnes v̄nū gutte: et appēbit linea vna r̄c. C. 2.
 est notādū q̄ sicut spēs obiecti sensibilis i organo sensus
 recepta mere nāliter agit obiectū potētie cognoscitiue p̄
 sentando: ita mere nāliter sensitua v̄t opat⁹ cognoscēdo.

Ex isto p̄z q̄ q̄diu i organo v̄tutis cognoscitiue ē spēs ali
 cuius obiecti v̄ueniēter rēp̄sentatiua cum debita organi
 dispōne tādiu sit actualis obiecti comp̄hēnsio p̄z satis.

C. Sequit sc̄do q̄ non est possibile eandē virtutē oīno
 organice esse comp̄hēnsiuam: et esse reseruatua specierum
 cessante actuali app̄hēnsione: p̄z per sc̄dōm notabile: q̄ tūc
 tādiu fieret obiecti comp̄hēnsio q̄ diu staret spēs in organo
 no illius obiecti rēp̄sentatiua.

Quantum ad 2. articulū: in hac mā est opio Aui.
 ponētis. v. v̄tutes iteriores. s. sensu cōes
 imaginatiua: fantastica: extimatiua: et memoratiua: vt ha
 bet p̄ma p̄mi. Doctria 6. sūma de v̄tutib⁹. p̄ma igit v̄tutū
 iterioz est sensus cōis: cui⁹ opatio est de oib⁹ sensibiliū: et

actib⁹ exteriorib⁹ iudicare: bic. n. sensus indicat de albo et
 dulci. et iter hoc d̄fiaz ponit et indicat de actib⁹ visive v̄tutē
 et gustatiue: et opatōib⁹ alioz sensuū: cui⁹ organū est p̄z ps
 anterioris v̄triculi cerebri: vt p̄z q̄ nō est eiusdem v̄tutis
 oba comp̄hēdere: et eozūdē spēs reseruare. id p̄ter sensum
 cōem ponēda est v̄t que cessante actuali opatione sensus
 cōis spēs resuet: et hec est fantasia: cuius organū est poster
 rior pars p̄mi v̄triculi cerebri. C. 3. v̄t d̄f imaginatiua cui
 us opatio est cōplexa formare cōponere: et diuidere et v̄nū
 ex alio cludere: et hec v̄t alio noie d̄f cogitatiua: d̄f tñ co
 gitatiua vt intellectui defuit. d̄f v̄o imaginatiua s̄m q̄ ab
 solute potēs est cōponere vel diuidere absq; hoc q̄ ad ei⁹
 iudiciū sequat assensus vel dissensus fides vel credulitas
 et hui⁹ organū ē pars anterior medij v̄triculi. C. 4. v̄t
 d̄f extimatiua: cuius opatio est elicere specie et notitias in
 sensatoz ex spēs et notitias sensatoz vt ouis ex motu sen
 lore et figura lupi elicit specie inimicitie que nō est res sen
 su p̄cepta: h̄ et v̄tutis opatio ē discernere qd v̄ueniēs qd
 incōueniēs qd p̄sequēdū. et qd fugiēdū. et hec est illa v̄tus
 per quā bruta se regūt. et multi hoies p̄termisa rōne cui⁹
 organū est posterior pars medij v̄triculi: verum q̄ p̄ter
 has opationes expimur in nobis reseruari spēs omnium
 que per iam dictas v̄tutes sunt app̄hēnsa: ideo posuerūt
 memoratiua cuius opatio est omnium que per anteriores
 v̄tutes cognoscitiuas comp̄hēdimus spēs reseruare. Cui⁹
 organū est postremus loc⁹ v̄triculi cerebri.

C. Alia est opio p̄mittēs q̄ oia v̄tus iterioz est reseruatua
 vel cognoscitiua: et q̄ nulla est organice cognoscitiua et re
 seruatiua. Et p̄mittit q̄ apud ponētes p̄tes v̄tutes com
 p̄hēnsiuas sc̄mp posterior in ordine icipiēdo a sensu cōi ē
 p̄fectior: et ex p̄nti q̄cquid p̄t v̄t anterior p̄t posterior: et
 adhuc plus. C. His p̄missis t̄z hec p̄d has r̄clones: quarū
 p̄ma est. q̄ p̄pter discurrere et complexa formare que in
 brutis et nobis aliquāliter experimur nō euidenter conclu
 dit in nobis vel in brutis ponēda esse virtutē interiorē
 comp̄hēnsiuā a sensu cōmuni organice distinctā. p̄ba. sen
 sus cōmuni est potēs cōplexa formare et discurrere. q̄ r̄c.
 p̄z p̄na. et assumptū p̄ba. q̄ sensus cōmuni comp̄hēdit
 conueniētiam iter obiecta diuersoz sensuū: et per p̄ns cō
 plexa format: et per idem cōponit: et diuidit et discurrere iudi
 cat enim silentium: ex hoc q̄ p̄cipit auditus non moueri a
 sono: et ex B q̄ sensus audit⁹ non mouet a sono cōcludit eē
 silentiū. item somnus s̄m A. p̄. est passio sensus cōmuni
 sed in somno discurremus et complexa formamus. ergo r̄c.
 C. Secūda cōclusio. vnica est virt⁹ comp̄hēnsiuā interiorē
 potēs de obiectis exterioroz sensuum ferre iudiciū: et circa
 eadē exercere actum cōponēdi et diuidēdi. p̄ba. quia sen
 sus cōmuni est potēs cōponere et diuidere: et spēs nō sen
 satoz ex speciebus sensatoz elicere: eo q̄ sensus cōmuni
 comp̄hēdit actum audidēdi: et vidēdi: quozum nul
 lus est res sensata: comp̄hēdit etiā tenebram et silen
 tium: quoz nullum sensu exteriori percipit. C. Ex quib⁹
 patet q̄ p̄ter sensum cōmūē ad saluandū ea que nobis
 apparent ex p̄ncipalibus operationibus cerebri non opoz
 tet ponere aliam virtutē interiorē cognitiua ab eo organi
 ce distinctā. C. Ex q̄b⁹ etiā p̄z q̄ oēs iste p̄pōnes sunt cōce
 dēde. s. sensus cōmuni est imaginatiua: cogitatiua: extima
 tiua: in ordine tñ ad alias: et alias opationes. C. Tertia cō
 clusio. Ad saluandū ea que nobis apparent ex p̄ncipali
 bus operationibus cerebri: necesse est p̄ter sensum cō
 mūem aliquam virtutem interiorē ponere reseruatua
 uam. s. non cognitiua a sensu cōmuni organice distinctā.
 p̄z: quia aliter non potest saluari qualiter cessante actuali
 comp̄hēnsione obiecti fiat de nouo eiusdē obiecti actuali
 comp̄hēnsio nullo obiecto nouiter presentato.

C4. Deo. pter virtutē memoratiuā nō o3 virtutē aliā iterio-
rem in nobis referuatūā ab ipā organice distinctā ponere.
p3: q3 q3d pōt referuare fantasia: pōt referuare memorati-
ua: nō ecōtra. ergo frustra ponit fantasia ad referuādū.
p3 p̄na. 2 assumptū silr. q3 memoratiua virtus est posterior
fantasia in referuādo. sed q3d pōt v̄t̄ anterior pōt poste-
rior: 2 adhuc plus vt suppositū ē in vno loco. ergo. Ex istis
sequit̄ deo r̄n̄salis. s. Q3 ad saluādū ea que nobis apparēt
ex p̄ncipalib⁹ opationib⁹ cerebri p̄ter sensuz cōez: 2 memo-
ratiua nō sunt ponēde alie virtutes interiores ab istis orga-
nice distincte. Ista opio est satis tolerabilis: 2 satis p̄ona
mētib⁹ auctoz. nihilominus nō credimus eam esse veraz.
vt in 3. apparebit articulo.

C3. est opio 2p. collecta ex itērtione ei⁹. 2. de aia. ponentis
tres eē virtutes iteriores. s. fantastica cogitativa 2 memora-
tiua: fantastica est v̄t̄ ad quā ita se h3 sensus f3 actū: sicut
se hnt sensibilia ad ipm sensuz: ppter qd dicit p̄b3 q3 fanta-
sia est qdā mor⁹ fact⁹ a sensu fm actū sensus sentiētis: cum
eni sensus. s. cōis sigillat⁹ a sensibili mouet sup ipm sensibi-
le: qd h3 apud se d̄terminādo 2 p̄siderādo ip3 d̄ fantasia:
2 v̄t̄ fantastica. vñ sensus cōis f3 hoc nō differt subo a fan-
tastica: 2 bec v̄t̄ fm q3 ipsa cōponit 2 diuidit formas quas
h3 apud se: 2 cōfert ad itētōes. dicēs hoc eē hoc. vel h non
esse hoc d̄ cogitatio: 2 v̄t̄ cogitativa eadē subo cū p̄ma: s3
differēs solū fm motū ē d̄ cogitativa. vt dixit plusq3 cō-
mētator. q3 cogit aiam exteriorib⁹ opationib⁹ nō vacare:
2 hāc ipam virtutē frequēter vocat noie fantasie: sic 2 p̄mā.

C3. v̄o v̄t̄ est memoratiua cui⁹ opus est reuocatio forme
imppse hacten⁹ in virtute fantastica post eius obliuionē seu
deletionē. Obluio. n. nō est nisi alicui⁹ sp̄ei emissio apud
fantasticā. reuocatio aut itētōnuz nō nisi formaz qd ille
accidūt. Ex quo p3 q3 memoratiua v̄t̄ nō est receptiua
sed reuocatiua hacten⁹ recepti post ei⁹ deletionē. Si enim
esset v̄t̄ receptiua: tūc qñ recipit formā h̄ret cognitionē
de illa: 2 sic memoratiua nō eēt p̄teritoz: 2 obliuioz: sed p̄-
sentiū: nec memoratiua est p̄seruatiua: q3 p̄seruare nō est:
nisi detinere fantasia: 2 p̄tinere ipm inspicere: qd qdem est
fantasie: 2 nō alteri⁹ virtutis. Ex qd oib⁹ possum⁹ collige-
re de intellectu 2p. q3 sensus cōis fantasia imagiatiua cogi-
tatiua 2 extimatiua: sunt vna v̄t̄ realr. Sed differūt in or-
dine ad diuersas opatiōes. Ex his p̄cludit̄ vlt̄er⁹ q3
oue sūt p̄cise virtutes realr distincte: q3 vna est cogitativa.
2 reliq3 est reuocatiua passionis forme in fantastica: postq3
deleta fuerit: 2 ista d̄ memoratiua.

Quantum ad 3. articulus est dōm: q3 nō est nisi
vna v̄t̄ p̄p̄bēsiua q3 h3 oia oba ex-
teriora p̄p̄bēdere: 2 iter ea p̄ueniētā 2 d̄riā ponere 2 diui-
dere: 2 cept⁹ nō p̄fato p̄ ex ceptōib⁹ p̄fatoz elicere. p̄ro-
cui⁹ euidētia est sciēdū. 2 notādus p̄ q3 apud ponētes p̄les
virtutes. q3d pōt v̄t̄ anterior pōt v̄t̄ posterior: 2 aliqd plus
bec sup̄o p3 de mēte oīuz ponētū p̄les iteriores p̄p̄bēsi-
uas. Ex isto p3 q3 ista p̄na est v̄a. Quicqd pōt v̄t̄ visiva pōt
sensus cōis 2 aliqd plus. g. frustra ponit sensus visus v̄t̄ v̄-
tus visiva exterior. p3 p̄na ex notabili. 2 q3 virtutes nō de-
bent multiplicari sine neccitate. C. 2. est notādū q3. v. sen-
sus exteriores nō dicunt̄ esse p̄p̄e sensus: sed sensitiua fm
gnq3 spūs sensitiuos: sic ex fōte vno canales. v. deriuatos
v. fontes seu spēs aq̄ dicunt̄ q3. v. sensus d̄nr. v. nūcy denū-
ciātes sensibilia exteriora. g. v. sunt nūcy: vñ tñ est q̄ iudi-
cat: 2 oib⁹ sensibilib⁹ p̄nūciat. C. Istis visis sit ista 3. vni-
ca est v̄t̄ solū comp̄bēsiua: 2 nō p̄les. p̄ba. q3 per sensum
cōem saluari p̄it oia que de sensib⁹ 2 sensibilib⁹ nobis ap-
parent. g. frustra ponunt̄ alie virtutes sensitiue. p3 p̄na. 2
assumptū p̄ba. p̄ de visiva: q3 q3d pōt v̄t̄ visiva pōt sen-
sus cōis. 2 nō c3. g. r̄c. p3 p̄na. 2 assumptuz p̄ba. q3 sensus
cōis pōt oia coloratā p̄p̄bēdere: sic v̄t̄ visiva. g. p3 p̄na. 2

assumptum est de mēte oīuz. Sētus. n. cōis nō posset iter
oba diuersoz sensuū p̄ueniētā 2 d̄riāz ponere: nisi illa co-
gnosceret. Cū ḡ sensus cōis ponat d̄riāz iter colorē 2 saporē:
rem: 2 iter alia sensibilia. g. cognoscit colorē: 2 p̄ p̄ns p̄pter
cognoscere colorē nō o3 ponere virtutē visiva exteriorē a
sensu cōi organice distinctā: 2 sic argumētū est de virtute vi-
siua: ita argui pōt de alyz sensib⁹ qui dicunt̄ eē exteriores
sensus. g. cōis est v̄t̄ qua fit visio: 2 qua fit auditio: 2 odora-
tio: gustatio: 2 tact⁹: 2 h3 virtutis. s. sensus cōis nō solū est de
oib⁹ sensibilib⁹ ferre iudiciū: 2 iter ea p̄ueniētā 2 d̄riāz po-
nere: sed ē cōponere diuidere discurrere. 2 cōcept⁹ nō sen-
satoz ex ceptib⁹ sensatoz cōp̄bēdere: 2 ista v̄t̄ in rela-
tione ad opatiōes diuersa sortit̄ noia. vt dicat̄ visiva au-
ditiva fantastica imagiatiua cogitativa 2 extimatiua r̄c.

Sed circa dicta occurrūt difficultates. p̄ma: quia
ista pō est p̄ mēte Aui. 2 oīuz medicine
auctoz 2 p̄hoz. negat. n. bec pō sensus exteriores q3 nul-
lus vñq3 negant: itē est p̄tra exp̄imētū. nam exp̄imento
p3 q3 tact⁹ reperit̄ in omni particula neruosa 2 musculosa
in exteriorib⁹ mēbris. ergo p̄ter sensum cōem est virt⁹ ta-
ctiua ab eo organice distincta. Et 2p. 2. de aia posuit sen-
sus exteriores: quos tñ negat ista pō. C. 2. difficultas est.
q3 data ista pōne. sequit̄ q3 lesa virtute visiva auditiva lede-
ret. 2 ista est falsum: 2 p̄tra exp̄ientia: multi. n. sunt acuti vi-
sus. 2 tñ sunt obtusi audit⁹. vt docet exp̄ientia. 2 pat3 p̄na.
q3 vnicū est ins̄m 2 organuz visive 2 auditive: quo puta
sensus cōis videt 2 audit: cū vnicō etiā temp̄amēto. C. 3.
difficultas est: q3 p̄ter sensum cōem est memoratiua 2 re-
miniscentiua: quaz nulla est sensus cōis. C. Ad has difficul-
tates r̄ndet̄. 2 p̄mo ad p̄mā d̄ q3 auctozes ponētes. v. esse
sensus voluerūt solū gnq3 esse sensitoria. 2 gnq3 spūs defe-
rentes spēs sensibilib⁹ p̄ determinatos canales: 2 ex deter-
minato organo ad fontē vnū: 2 ad vnū iudicē iudicantē: 2
de illis p̄nūciātē. q3 eni spēs puta coloris: aut lucis nō p̄it
p̄uenire ad sensum cōem: nisi p̄us p̄ueniāt ad oculos: 2 de
oculo per spiritū visiuū deferan̄ ad sensuz cōem: iō d̄c̄m
est a multis q3 oculus est organū virtutis visive: sed hoc nō
est necessariū nisi ad hūc intellectū q3 ex h̄ oculo cuius
sensitiuū a quo defert̄ spēs debēs illud r̄p̄sentare cuius
est spēs: nō tñ q3 in oculo fiat visio. Et hoc est ē de mente
Aui. ponētis visionē nō fieri in oculo: sed ex oculū: spūs ē
deferēs hāc spēs d̄ visiuus nō q3 videat: sed q3 ē nūc⁹ de-
ferēs illud mediate quo fit visio: 2 hac de cā deficiēte ocu-
lo: 2 maxime a natūritate nō fit iudiciū de colore. q3 nō re-
perit̄ nūcius qui spēs coloris deferat ad sensum cōez: 2 ita
d̄ de alyz sensib⁹. Ad illud v̄o qd d̄ de tactu: d̄ q3 comp̄-
bēsiua tāgibilia nō fit nisi in sensu cōi: s3 spēs delatio fiat
p̄ spiritū delatū p̄ ipsos neruos. C. Ad secūdā difficultatē
negat̄ p̄na. 2 causa est. q3 fit error in iudicio: aut ex p̄p̄bē-
sione obti nō ex defectu iudicātis: aut comp̄bēdētis: s3 ex
defectu nūciātis nō nūciātis fm q3 o3 nūciare: qd h3. n. sen-
sibile h3 p̄p̄riū mediuz per qd spēs deferri pōt: ergo defe-
ctus in visione aut auditione. est ex defectu medy per qd
spēs sensibilis 2 spūs sensitiuus defert̄. C. Ad terriā diffi-
cultatē d̄: q3 est virt⁹ memoratiua: 2 nō est referuatiua: vt
dicūt multi: qm̄ tūc memoratiua nō esset p̄teritoz: sed p̄-
sentium tñ. sed d̄ r̄memoratiua. s. reuocatiua passionis
forme in sensu cōi. h3 ergo memoratiue est p̄sentare formam
post ei⁹ obliuionē 2 iudicare ipsaz esse illius: qd p̄us
sentiebat: quare videt̄ memoratiua esse motus ab anima
ad res sicut sensus est mot⁹ a rebus vsq3 ad animā: sed bec
virtus cum sit cognitiva nō differt a sensu cōmuni: nisi ra-
tione. Cōcedimus etiam q3 est virtus reminiscentiua cuius
actio est vena⁹ quedam r̄memoratiōis: 2 est solius ho-
minis: alia enim aialia: si nō memorant̄ nō desiderāt me-
morari: nec ingruunt: boies aut̄ soli cum non memorantur

desiderat et ingruit, sed hec virtus non differt a sensu cō
nisi rōne: in summa ergo pōt cōcedi sensum cōmune esse
visuam vīrūtē, et auditivā gustativā imaginatiuā fantasti
cam cogitativā extimatiuā memoratiuā et reminisci
tinā, vt pz. ¶ Vis visis fm hanc opionē, pz rñsio ad qōnē
et ad argumēta adducta aīi oppositū, quare rē.

Veritur 17: vtrū omnis imoderata dis
crasia ledaī a sibi simili: et iuu
ctura iuuē a hrio moderato vsu, et argī q nō. p
qz aliqua imoderata discrasia iuuat a sibi sili.
ergo nō ledī a sibi simili, pz nā, et assumptū arguī, quia
quelibet cōseruatio fit per similia, vt inquit Gal. 3: regni,
calidiora, n. calidiorib⁹ et frigidiora frigidiorib⁹ rē. ¶ Se
cundo arguī, simile nō agit in simile: nec patī a simili, er
go simile nō ledit simile, antecedens probatur, quia om
nis actio est propter contrarietates que non reperitur in
ter similia, ergo rē.

¶ Questio. XVII.

In oppositum

est Gal. in littera.

In ista questione

erūt tres articuli. In quoz
primo ponemus notabilia,
In 2: opiones, In 3: respōdebī ad questum.

Quantum

ad p̄mū articulū est notādū, p̄mo q p
imoderatā discrasia debem⁹ intelligere
oēm distemperantiā nālē qua corpus vel mēbz aliqd est
lapsum extra iustificiale temperamentū: siue fuerit magnus
siue p̄nus siue nālis: siue p̄ternālis. ¶ Secō ē notādū q
per ledi intelligī idē qd distēperari distēperatiā ad quas
sequit in opationib⁹ nocumētū respectu temperamēti: per
iuuari vō intelligim⁹ lapsus phiberi vel ad meli⁹ pmutari.
¶ Tertio est notādū q per moderatū vsu intelligim⁹
approximatōnē hrioz in quantitate et qualitate debita: et
debito mō applicatoz: et he mēsure varianē fm medici i
tentionē. Nā dum itēdimus discrasia ad melius pmuta
re: oēs esse hriuz potētius: et maioris q̄ritatis: q̄ si itēdere
mus purā cōseruationē: per imoderatum vō vsuz intelli
mus contrariozum approximationem: ad quam sequitur
velox corporis permutatio.

Quantum

ad secūdū articulū tenuit Jac. istas cō
clusiones: quaz p̄ma est ista. Omne cor
pus p̄ternāliter discrasiatū est aptū ledi a sibus in forma
et in gradu, probat: qz similia in forma et in gradu apta sunt
resistere remotioni dispōnis p̄ter nās. ¶ Secōda ē. oē corp⁹
p̄ternāliter discrasiatuz aptū est ledi a sibi simili in forma:
in gradu tñ remi⁹ iuuari, probat. qz omne remissuz aptum
est nāliter intensius remittere s̄z eandē qualitatē cuz fue
rit cum debitis circūstantijs applicatum. ¶ Tertia cōclu
sio. oē corpus nāliter discrasiatuz aptū est ledi a similibus
in forma: in gradu tñ intensiorib⁹, probat. qz similia in for
ma et in gradu intensioza sunt apta magis illud corpus a tē
peramento remouere. ¶ Quarta cōclusio. oē corpus natu
raliter discrasiatū est a similibus in gradu et forma aptū le
di, qz per oīa talia h̄ corpus magis facilitatur ad lapsū, eo
q̄ quecunqz talia resistunt causis lapsuz similit̄ prohibēt
ibus. ¶ Quinta ē. omne corpus nāliter discrasiatū aptum
est iuuari a sibus in forma: in gradu tñ remissiorib⁹ in ef
fectu, probat. qz h̄ similia apta sunt corpus nāliter discra
siatum ab extremo intensiozi latitudinis sue dispōnis re
mouere, et intra latitudinē pp̄rie sanitatis illud custodire.
¶ Ultima ē. oē corpus nāliter discrasiatū apruz est iuua
ri a hriuz formalr vel vtualiter debite approximatōis, pz: qz
taliter possunt approximatari hria, vt ipm nullatenus suffi
ciant alterare: et solū a lapsu ipz phibere et ad hriuz ducere.
Ista respōsio est bona et vera: s̄z secūdū vias plusq̄z men
tarolis potest clarius responderi, ideo,

In tertio articulo

est notādū q duplr dici
tur aliqd alteri sile. p̄m

mo absolute formaliter et virtualiter. Secūdo dicitur cor
respondēter. Exemplum de formaliter simili: vt actu ca
lidum actu calido: et actu frigiduz actu frigidus. Exemplū
de virtualiter: vt cibus temperatus corpori temperato.
Exemplum vero secūdi est, vt illud qd est simile corpori
hūano corrdēter obtineat tāta: et talē denoiationē in lati
tudine sue sp̄ei quantā et q̄lem obtinet corrdēter: aliud i
latitudine sua, et isto mō aer dī cōsimilis corpori humano
corrdēter qn aer sibi applicat talē obtinet denoiationē
in latitudine aeris qualē corp⁹ humanū in latitudine corpo
ruz. ¶ Hoc notato sit hec p̄ma s̄. lz oīs imoderata discra
sia nālis fit apta ledi a sibi simili in forma et gradu absolu
te: nihilominus oīs imoderata discrasia nālis apta ē iuuari
p simile sibi in forma: et in gradu corrdēter, p̄tia pz pz, qz
quibet discrasia nālis p similia absolute in forma et in gra
du est apta deterius labi, ergo rē. pz nā, et assumptū discr
rendo per omnes res non naturales. Secunda pars patz:
quia cōseruatio nō fit nisi per similia: sed non per similia
absolute: sed correspondēter. ¶ Secūda cōclusio, omnis
immoderata discrasia p̄ternaturalis est apta ledi per si
milia et iuuari per contraria moderato vsu. prima pars pz,
quia per similitum applicationem corpus magis a tempe
ramento recedit, secunda etiam pz: quia per contraria cor
pus ad temperamentuz accedit. ¶ Sed arguī q̄ hec con
clusio non sit vera. ¶ P̄mo, quia febrīs febr̄e tertiana
iuuatur a scamonea que est similis febr̄i tertiana in calidi
tate, ergo rē. ¶ Secūdo, quia nō videtur q̄ aliqua imo
derata discrasia iuuē a contrario suo, pbaf. p̄mo, ga quo
rūcunqz vnus est per se alterius corruptiuum, neutru est
alterius iuuatiuū: et per cōsequens imoderata discrasia nō
iuuatur a suo cōtrario: sed potius corrumpit. ¶ 2: qz qua
litercūqz approximenē cōtraria naturali discrasie aliquid
de discrasia abyciūt, q̄ qualitercūqz approximenē cōtraria
ledunt, pz nā, qz abiectio siue remotio dispōnis nālis nō
pōt esse sine lesioe, et assumptū pz, ga oīa hria debite appro
ximata mutuo se alterāt. ¶ 4: qz quādocūqz remouetur
corpus vel mēbz a nāli sua dispōne ledī: s̄z qualitercūqz
approximef hriuz corpus a sua nāli dispōne remouet: eo
q̄ aliqua dispō nālis abyciūt, q̄. ¶ Ad hec rīdet, et p̄mo ad
p̄mū dī q̄ febr̄is tertiana iuuat a scamonea sibi simili per
accūs, p̄ q̄to scamonea remouet cām a qua pendet tertian
na. Ista tñ nā nō valz, febr̄is tertiana iuuat a scamonea,
ergo nō ledī, p̄t. n. esse lesio p se minor suo iuuamēto per
accūs, et si arguī q̄ scamonea p se iuuat: eo q̄ p se remouet
cām tertianē: et q̄qd remouet p se cām remouet p se effcū.
Dicī negādo q̄ q̄qd remouet p se cām remouet p se effe
ctū. ¶ Ad aliud negat q̄ quorūcūqz vnus est p se alterius
corruptiuū: et eē, neutru est alterius iuuatiuū, contrariū, n.
fm vnā applicatōez est sui hriuz corruptiuū et fm aliam pōt
esse eiusdē cōseruatiuū vel eidē magnū iuuamentū affer
re. ¶ Ad aliud negat q̄ abiectio dispōnis nālis sit lesio, po
test, n. esse illa remotio cum inductione melioris dispōnis.
Et per idē rīdet ad vltimū negando q̄ quicūqz corpus re
mouet a dispōne nāli q̄ tūc ledaī: ga cū remotōe eius a di
spōsitione naturali quā h̄ potest acgrere dispōnez melio
rem. Et iste solutiones sunt pure medicinales: lz in primo
libro aliter dixerim.

¶ Istis visis facilis est responsio ad argumenta ante oppo
situm adducta. ¶ Ad p̄mū conceditur q̄ aliqua immo
derata discrasia iuuatur a sibi simili: et negatur p̄sequētia
cum iferē, ergo nō ledī, et est solutio plusq̄z cōmētarozis,
quia lz immoderata discrasia cōseruet a sibi simili: et cum
hoc iuuē ab eodez sibi simili a quo cōseruatur: ledī tñ
quia cōseruatur in malo: sicut si aliquis p̄seruaret boīez

in carcere. ¶ Ad scdm dñi q̄ simile in gradu ⁊ in forma nō agit in sibi simile postitue: agit tamē p̄uatiue. verbi gratia. si aliqs aer occurreret cordi silis sibi in gradu ⁊ forma nō ageret in cor postitue aliquē gradū inducēdo: ageret tamē p̄uatiue p̄ quāto p̄ istū aerē cordi occurrētē non posset fieri ipsius cordis ⁊ eius spūs debita euacuatio ⁊ mūdificatio: quare p̄bita debita euacuatiōe fieret humidū substātifici ip̄ cordis ⁊ spūs velox ⁊ subita resolutio ad quā seḡ calorū destructio ⁊ mors.

¶ Questio.

XVIII.

Heritar decimo octauo. vtrū p̄ signū sūptum a multitudine colore: ⁊ si gura capilloz possit cōueniēter argui sup̄ cōplexione cerebz. ⁊ arguif q̄ nō. p̄mo qz capilli sūt calide ⁊ sicce cōplexionis: cerebz vō frigide ⁊ hūide: ergo ⁊c. p̄z p̄ntia ⁊ assūptū. p̄bat. qz mā generatiōis capillozum est exhalatio adusta a forti calido adurēte eleuata a calido adurēte vt colligi pōt de intētiōe halyabatis p̄mo theozice. Et confirmat: qz explimēto p̄z q̄ i etate calidiorē ⁊ sicciore: ⁊ in corpe nālter sicco: ⁊ in corpe iuuenili colerico magis multiplicātur pilli: capilli sūt grossiores ⁊ fortiores. Et cōfirmat: qz pilli oēs facilt calefiūt: mō qd̄ faciltiter calefit est calide cōplexionis: ergo ⁊c. ¶ Secūdo ad p̄ncipale arguitur sic. Ex multitudine capilloz non arguitur cōplexio calida cerebz: qz cū cōplexione naturali ter calida cerebz pōt stare capilloz paucitas: ergo ex multitudine vel paucitate corpe nō euidenter eludif cerebz eē calide vel frigide cōplexionis: p̄z sequētia. qz cū caliditate cerebz stat poroz: cutis paucitas ⁊ dēfitas: vt dicit̄ Ha. infra de signis habitudinis totius: ⁊ silr potest argui de frigiditate cerebz qm̄ cū ea p̄t stare capilloz multitudine cuz decēti ēt latitudine ipoz poroz. ¶ Tertio arguif sic. Cū cōplexione frigida cerebz stat capilloz nigredo: ⁊ cū eadē pōt stare albedo: ergo p̄ colorē capilloz nō euidenter arguif sup̄ cōplexiōe determinata cerebz assūptuz p̄z. qz stāte cerebz frigido stat mām fumofas a toto ad caput eleuatam ex qua generant̄ capilli: esse fortiter adustā: eo q̄ cū frigiditate cerebz pōt stare habitudo totius vehemēter calida. sed p̄ tūc generabunt̄ capilli nigri: ergo ⁊c. ¶ Quarto crispitudo aut rectitudo capilloz nullā arguit cōplexionē cerebz: ergo ⁊c. p̄z sequētia. qz crispitudo cōfeg pōt tortuositate poroz: in qb̄ p̄mo generātur capilli. ḡ ⁊c.

In oppositum est sentētia Galie. in littera ⁊ in pluribus alijs locis.

In ista questione erūt tres articuli. In q̄z p̄mo ponent̄ notabilia. In 2° opiniōes. In tertio respondebim⁹ ad questū.

Quantum ad primū. est notādū vt inqt̄ cōciliator. differētia. i. q̄ pillus ē corpe a fumo adusto resolutum p̄ poros cutis egrediēs ab exteriori acre ex iccatū in lōgū rotūdūq̄ p̄tensū. Ex qua diffinitōe colligūtur cause generatiōis pilloz: mālis enī est exhalatio fumo: sa quadā viscositate grossitie ⁊ terrestreitate p̄cipās que sua grossitie tarde p̄ poros penetrat. sua vō viscositate adberet ⁊ sua terrestreitate ⁊ siccitate faciltiter congelat ⁊ in durat. ¶ Formalis vō est forma substātiālis ei⁹: aut eiusdē figuratio. ¶ Efficiēs at̄ ē calor vrens eleuās exhalationez iā dictā: ⁊ h̄ calor est cā mediata. imediata tñ est frig⁹ cutis ⁊ aeris ⁊ mēbroz adiacētū cuti hāc mām cōgelans. ¶ Finalis est decoratio ⁊ ab extrinsecis nocumētis tute: la. ⁊ defensatio. ex p̄ncipalib⁹ tñ finib⁹ est corpe ab his sup̄ fluitatib⁹ fumofis mūdificatio: qm̄ i pillis est virt⁹ fumofis vaporis attractiua vt sensit Auerror̄y secūdo coll. ¶ Ex q̄bus satis p̄z q̄ pillus est frigide ⁊ sicce cōplexionis. frigide qd̄z tā ex p̄te materie q̄ ex p̄te agētis imediate cōplexionis: sicce vō ex p̄te mām tñ. ¶ Scdō ē notādū q̄ cāe mul-

titudinis pilloz sunt plures: p̄ma est decens latitudo pororum. secunda calorū adurentis fortitudo. tertia debita quātitas humiditatis cōuertibilis in fumofis vaporē: ex quo pillus v̄z generari. ¶ Ex quo p̄z q̄ tā in etate: q̄ in cōplexione calida ⁊ sicca maxie multiplicant̄ pilli: cā p̄z: naz in ea est agēs forte ad exhalatiōez fumofas eleuā. ⁊ materia disposita vt agētis ip̄pressionē suscipiat cū decēti latitudine poroz: ecōtra vō in etate vel cōplexiōe frigida ⁊ humida est calor debilis ⁊ mā inepta ad adustiones cū strictura poroz: q̄re ⁊ i ea pauci ⁊ ḡciles generātur pilli. ¶ 3° notādū q̄ pilloz paucitas siue ipoz p̄uatio: quādoq̄ defegur cām nāles: qm̄q̄ vō nō nālē. Nālis cā est defect⁹ calidi exhalatiōem fumofas eleuātis ⁊ defect⁹ humidū quertēdi in fumofas exhalatiōem. aut stricturā poroz: cutis. quare nō penetrat exhalatio fumosa: aut poroz nimia latitudo p̄p qd̄ exhalatio fumosa ad poros eleuata nō retinet̄: s̄ libere exhalat exterius p̄ntisq̄ ab aeris vel cutis frigiditate cōgeles: ⁊ p̄p p̄mā cām in mulierib⁹. i. emunctis ⁊ effeminatis corpib⁹ pauci generatur pilli. p̄p secūda aut cām habentes cōplexionē sicca cito caluescūt: s̄ p̄p tertiā corpa desoz poroz sūt paucoz pilloz: p̄p quartā aut corpa valde rara in poris nō sūt pillosa: ita vt alig tales in oi etate puenf̄ barba: nō nāles vō cāe p̄nt esse p̄mitiue ⁊ extrinsece cutim ter restrificātes: aut cicatrizātes: vt ignis vel aqua feruēs cuti obuiās aut poros vehemēter oppilās ifridādo: ⁊ ip̄spādo sic ē medicia frida ⁊ stiptica cuti supposita: p̄nt etiā eē cause p̄ternāles sicut egritudines vehemēter exiccātes: veluti et̄bica: aut mām corrosiue mām generatiōis pilloz exterminātes. sicut accidit in alopecia ⁊ tinea. ¶ Ex qb̄ possūt colligi cāe quare aduenit caluicies. ¶ Quarto notādū q̄ capilli ⁊ pilli vario mō colorant̄: p̄mo colorant̄ s̄z variā dispōnē calidi agētis fumofas exhalatiōem eleuātis. Similiter ēt s̄m variā dispōnē materie in fumofas exhalatiōez: ⁊ tādē in pillū cōuertēde: ⁊ ex sequenti ex varia habitudine calidioris ad mās agētis ex qua fumū eleuat: calido. n. fortioris exite ceteri parib⁹ eleuat̄ fum⁹ grossior ⁊ terrestriore: ⁊ p̄z magis oppacius: ex quo tādē cātur pillus nigrior: ecōtra vō se hūte albior ⁊ min⁹ niger. ¶ Ex qb̄ p̄z q̄ cā generalis maioris vel minoris nigredis i pillū ē maior vel minor adustio mām i pillū trāsmutāde. ¶ Quinto notādū q̄ licz diminuta adustio sit cā albedis pilloz post hāc tamē plures alie cāe ab auctoribz ponūtur. p̄ma ē albedo cutis. cui ineq⁹ ē pill⁹. nā cū nutrimentū cutis albe redat i albedinē fum⁹ i pillū trāsmutādū ab eo eleuat⁹ scdm plurimū ad albedinē declauit. ⁊ sic quertēf i pillū ad albedinē declinātē. ⁊ penes B ē diuersitas pilloz i alijs aialibus s̄z diuersitate coloris cutis: s̄z i hōie p̄pter subtilitatē ⁊ d̄bilitatē sue cutis min⁹ p̄tigat. ⁊ cā pōt eē exiccatio s̄be pilli siue a cā extriseca vt a sole v̄l igne p̄tigat. siue a cā intriseca p̄neiat. qualrcūq̄. n. exiccata s̄ba pilli s̄bitilia ⁊ rarefit humidū ei⁹ viscosū. quare reddif magis peruiū ⁊ trāspārēs p̄ h̄ enī exiccatiōez resoluif̄ fumofitas qd̄a oppace p̄ poros pilloz disp̄se: q̄rū p̄ntia s̄ba pilli appebat oppacior. Et ex isto appet q̄ i conualescentibus caluescūt pilli p̄pter egritudines multū exiccatiuas mltū. n. exiccata s̄ba pilli reddifur pill⁹ rarior ⁊ trāspārētior. ¶ Tertia cā ē debilitas inanti calorū eleuatiō materia i pillū quertēdā quo multū debili existēte vt i senio mltiplicāf materie s̄gmaticae ad albedinē tēdētes quib⁹ aduēit putredo: p̄p qd̄ vaporē aqueū v̄l aerē adurentū nō sufficit calor nālis excludere. vñ generat̄ pillus alb⁹: p̄p qd̄ i iuuetute fit caluicies vt i h̄ntib⁹ cerebz frigidum. ¶ Ultio ē notādū q̄ p̄ter diuersitates iam dcās repitur varietas i pillis vt crispitudo rectitudo planicies. ⁊ dispō media grossicies s̄bitilitas asperitas lent-

tas: duricies: et mollicies: cā vō crispitudinis est multiplex
 p̄ma vō est siccitas corrugās substātiā pilli: sicut accidit co
 rio igni expōsito: secunda est porri tortuositas: nā radix pil
 li figurā secūduz figurā porri: alia cā pōt esse porroz spissi
 tudo quare generat̄ pillus valde tenuis cui⁹ p̄ inferior su
 periorē cōtinere nō pōt: p̄pter qd̄ flexit̄ pillus et hec crīspi
 tudo rep̄t̄ in hoib⁹ valde frigidū et humidi cerebri: rectitu
 dis vō cause sūt bis oppositē: et dispositōis medie sūt cau
 se medie. H̄ ossicies vō pilli cōseḡ multitudinē fumi ele
 uati a forti calido: aut latitudinē porri: ecōtra vō tenuita
 tis cā est huic opposita: asperitas vō cā est terrestrē itatis et
 siccitas: lenitatis vō causa huic opposita.

Quantum ad secūduū articulū. Tenit Jaco. istas
 cōclūsiōes. ¶ Prima. ex multitudine et
 paucitate colore et figura capilloz p̄babiliter concludi et
 argui pōt sup̄ cōplexionib⁹ cerebri. p̄z qz ceteris parib⁹ cali
 diorū existēte cerebri: plures et nigriores et crispiores gene
 rātur capilli. Ex maiori etiā vel minori albedine vel nigre
 dine capilloz cū alyis parib⁹ arguit̄ cōplexio calidior: aut
 frigidior hūidior aut siccior cerebri. Crispitudo ē capillo
 rum attestat̄ siccitati planicies hūiditati dispositio media
 tēperatiē. ¶ Secūda cōclūsiō. Ista ita sit: ad significādū tñ
 sup̄ p̄plexionē determinatā cerebri signū sumptū a multi
 tudine paucitate colore. aut figura capilloz nō est p̄ se suf
 ficiēs p̄z p̄ plura adducta ante oppositū: p̄tingit. n. cerebri
 esse frigidū. q̄uis habitudo totius sit calida et sicca: p̄p̄ qd̄
 erit in capite capilloz multitudine. S̄ilr ecōuerſo: nō repu
 gnat̄ cerebri esse calidū et habitudinē toti⁹ cē frigidā: q̄re
 in capite toto erit pilloz paucitas: crispitudo ēt stat cū cō
 plexione calida: et s̄ilr cū frigida: sicut qñ p̄uēt ex obligat
 te porri. ¶ Ista respōsiō nō videt̄ ad mentes Hal. vt statiz
 apparebit in tertio articulo.

Quantum ad tertiuū articulū. ē notādū q̄ ad signū sū
 ficādū sup̄ p̄plexionē cerebri p̄ signū sū
 ptū a pilli multitudine. et paucitate colore: aut figura ipoz o3
 supponere que Hal. in l̄ra supposuit: p̄mo q̄ quecunqz d̄nr
 de p̄plexiōe cerebri itelligātur in regiōe tēpata. p̄z. qz in di
 stēpatis regimib⁹ nō oia q̄ h̄ a Hal. l̄ra ponunt̄ inueniūt̄: q̄
 dā enī regiōe oēs hūt capillos nigros et crispos: vt sūt in
 di: nō tamē oēs sūt p̄plexiōis calide: et sicce: in alia vō regio
 ne hūt flauos: vt sclauī. et tñ nō oēs sunt p̄plexiōis frigide:
 aut tēperate. Secūdo ē supponēdū de mēte Hal. q̄ ad bene
 iudicādū p̄ pillos sup̄ p̄plexiōe cerebri opz humores in
 sua p̄plexione esse humiditatib⁹ cerebri p̄portionales. v3.
 q̄ qualē denotatiōem obtinent hūiores respectu medij p̄
 prie sp̄it̄: talē obtineat cerebri respectu sue p̄prie speciei.
 ¶ Via v̄s̄ta sit ista cōclūsiō p̄ma. statib⁹ p̄ditōibus p̄dictis
 ex multitudine et figura et paucitate et colore capilloz: eui
 dēt̄ significare possunt̄ sup̄ determinatā p̄plexiōe cere
 bri. p̄bat. qz statibus p̄ditōibus dictis necessario multitu
 do capilloz: cū nigredine arguit̄ caliditatē: paucitas vō cū
 albedine arguit̄ frigiditatē: crispitudo vō cum asperitate et
 grossitie necessario arguit̄ siccitatē. Ex qua cōclūsiōe patz
 positōez Jac. nō fuisse veras.

Sed circa hec insurgūt difficultates. quaz p̄ria
 est ex eo qd̄ deū est supra q̄ habē
 tes p̄plexionē sicca cito caluescūt. Et hoc ēt asserit̄ Galie
 nus circa l̄ram. Sed cōtra. si hoc esset verz multi incurrer
 ent calniciē. ¶ Secūda difficultas. qz si siccitas est cā cal
 nicie: nō apper: quare alia aialia nō debeāt caluicē incur
 re: cū multa sint aialia pillos h̄ntia hoie quātū ad cerebri
 sicciora. ¶ Tertia est quare a calido intrinseco forti deni
 grant̄ capilli: ab extrinseco vō dealbant̄: vt p̄z exp̄ientia.
 ¶ Quarta est. quare citi⁹ accidit caluicies in p̄te tēporali:
 q̄ in alyis p̄tib⁹ n̄ri corpis. ¶ Et p̄p̄ hoc quito querit̄ q̄re
 alia aialia ab hoie n̄ caluescūt. ¶ Ad istas r̄ndet̄: et p̄rio ad

p̄mā dicit̄. q̄ caluicies p̄prie sumpta l̄z p̄sequat̄ siccitates:
 nō tamē sequit̄ quācūqz siccitatē. sed segtur p̄tis anterio
 ris capitis q̄ d̄r caluicies. hec at̄ siccitas p̄tis anterioz cap
 itis p̄segur minoratiōem cerebri: et elōgatiōem ei⁹ a cra
 neo: p̄pter qd̄ exiccat̄ craneū: et cutis: ita vt nō remaneat
 actualis hūiditas glutinosa radicez pilloz inſcatis. ¶ Sit
 aut̄ magis in p̄te an̄rioz capitis: qz p̄s illa ē subtilior et pas
 sibilior: et hac de cā caluescit pars anterioz et nō posterior.
 ¶ Ad rōnes ergo dico q̄ illi cito caluescūt et maxime cum
 siccitas tēpamentū multū excedit. et hoc satis p̄z de mēte
 Hal. circa l̄ram. de ethiopiibus vō d̄r q̄ nō caluescūt: eo q̄
 eoz cutis est satis densa: et humiduz viscosuz grossum cui
 difficulter aduenit̄ dissolutio: ad quā seḡt̄ caluicies. ¶ Et
 p̄ hoc p̄z solutio ad secūdā difficultatē: d̄r enī q̄ alia aialia
 hūt humidū viscosū difficulter dissolubilē: nec ēt patiūt̄ur
 p̄sequētē minoratiōem cerebri. et elōgatiōez ei⁹ a craneo. sic
 et hoies. ¶ Ad tertiuū d̄r. q̄ calidū intrinsecū forte est causa
 nigredinis capilloz: p̄pterea q̄ elenat̄ fumosaz exhalatio
 nem grossiorē et magis oppacā: ex qua pilli generāt̄ur nigri
 et quāto fuerit potētius tāto fumū grossiorē et oppaciorē
 elenat̄ ex quo pillus nigrior generatur: calidū vō extrinse
 cū rarefacit substātiā pilli: p̄ quā rarefactōem reddit̄ sub
 stātia pilli clarior. et trāsp̄rentior. resolutis q̄busdā fumo
 sis supfluitatibus et oppacis p̄ porrositates pilloz disp̄s.
 ¶ Ad q̄rtā d̄r q̄ p̄tes timporales sūt alyis p̄tib⁹ hūidiores
 p̄z duos magnos lacertos ad timpora p̄cniētes: et p̄ hoc
 accidit caluicies in p̄te timporali: qz citius in humido acci
 dit putredo que ē cā canicie. ¶ Ad vltimū d̄r q̄ alia aialia
 nō canescūt exceptis hoie et equo: eo q̄ alia aialia pillos
 deponūt: quare in eis supfluitas flegmatica nō retinet̄:
 quare ibi nō accidit putredo et p̄sequēs nō accidit canicie.
 Si vō sint aliqua aialia que pillos nō deponunt illa sūt
 breuis vite in q̄bus calor n̄alis eoz regulare potest in isto
 modico tpe illā materiā flegmaticā ne ad putredinē veni
 at. Cū vō nō generef canicies nisi p̄ putredinē illius mate
 riē flegmaticē multiplicatē: segtur q̄ talia aialia canities
 nō incurrūt. ¶ Secus autēz est de hoie q̄ est longissime vi
 te: in quo p̄p̄ multā humiditatē et multitudine sui cerebri:
 hec mā flegmatica multiplicat̄ cui debilitato calore vt in
 senio accidit putredo que est cā canicie.

Questio. XIX.

Veritur decimo nono. vtrū oculus
 sit naturaliter p̄plexionis
 frigide et humide: et arguit̄ multipliciter q̄
 nō. p̄mo. fortius resistit oculus i frigidā
 tib⁹ q̄ aliqd̄ aliud mēbrū nostri corpis et
 nō merito sue p̄p̄nōis: qz ipa est rara: ergo

merito pplexionis: et psequens est pplexionis calide: p3 cō sequētia: et assūptū experimento: oculi enī a frigore nō rigēt vt colligīt d mēte Aristo. decimo tertio pblematū. ¶ Secūdo oculus est mēbzū fūosū: ergo est calidū: p3 psequētia et assūptū pbat: qz ad oculū defert magna quāritas spiri tuū respectu alioz organoz. ¶ Tertio arguit sic. oculus est ignee nature: ergo est calide pplexionis: p3 psequētia. et assumptūz videt esse experimentū: eo qz ppresso vel fricato oculo fit fulgor. et maxime in obscuro. Et p isto et est sentē tia Aristo. decimatertia pblematum pblemate vltimo. vbi asserit visū esse nature ignee. ¶ Quarto arguit sic. nā lis pplexio oculi p sicca pseruat: ergo oculus est sicce pple xionis: p3 psequētia et assūptū est de mēte Aui. tertia tertū. capitulo de pseruatōe sanitatis oculi: vbi ponit tūtiā nutri tā in aqua sanūci et feniculi esse magni iuamētī in pser uatōe pplexionis oculi: et talia sunt sicca.

Ad oppositum est cōmunis sentētia oīum me dicine auctoz: et videtur esse de mente Aristo. in suo de sensu et sensato.

In ista questione erunt tres articuli. In quo rum pmo ponemus notabi lia qdā. In secūdo opiniōes. In tertio rādebim⁹ ad qstū.

Quantum ad pmo articulū. est notādū qz hic qrit de pplexione oculi p pparatōem ad cutiz et nō ad mediū pprie spēi. Nam in pparatōe ad mediū pprie spēi aliqs oculus ē calidus: et aliqs frigidus: et aliqs humidus. et aliqs siccus. Secūdo est notādū qz oculus est istrumētū visus ex septē tunicis et trib⁹ hūiditatibus psti tutū sex musculis motū et vno vl duob⁹ vel trib⁹ sustērat: vt videt innuere Lōciliator dñia. 64. ¶ Ad cui⁹ declarā tione est sciēt. qz oculus pponitur ex septē tunicis secūdū denoiatōem que ad qtuoz totales tunicas reducunt: qua rum aliqz secūdū ptes anteriorē oculi recipiūt denomiā tōem. et alie fm pte posteriorē: pma ergo cap est pūctiua: que est satis dense substātie sub se multum hīs pinguedi nis: sub se et ptingēs carnē vel lacertū oculū mouēt: et pu pillā ad visibilia dirigēt: et pp pinguedinē sub hac tunica existētē calozē naturalē reuerberāt: et digōnem oculi con fortantem nō rigēt oculi: sic alie ptes nostri corpis et orif bec tunica a pāniculo tegētē craneū supius dicto almucati. et bec tunica vocat⁹ pūctiua tā fm pte anteriorē: qz fm pte posteriorē. ¶ Secūda tunica fm pte anteriorē dñ cornea. qz satis est dense sube polite et trāslucētis ad similitudinē cor nu laterne. In pte aut posteriori noiāt sclerotica a scleros: qd est durū: vnde sclerotica et cornea pstitūnt vnā totalē tu nicā totū intrinsecū oculū inuolūt: et humores debite iū ctos seruāt. Sicut aut trāslucēs qz si fuisset colorata probi buisset trāsitū spēz visibiliū ad cristalloidē. ¶ Tertia tu nica dicta est vnea. qz est sillis grano vne et est pforata in pte anteriori visus corneā et pūctiua: et bec tunica fm ptes posteriorē dicit⁹ secūdina: eo qz ē venosa. Et orif h tunica a pia mē cerebzū imediate tegētē sic cornea orif a dura ma tre imediate sub craneo posita. ¶ Quarta tunica fm ptes anteriorē dicta est aranea: eo qz tele aranee simillat: hz vō partē posteriorē dicta est rbetina: et h tunica fm partē anteriorē coopit cristallinū: fm vō partē posteriorē coope rit vitreū in quo hz partē pfundat cristallinus et orif h tu nica a nervis obticis ad oculos veniētib⁹. ¶ Preter autē has. 7. tunicas in oculo hi tres humores in oculo inueniunt⁹ pmos vocat⁹ albugineus: eo qz est puius et clarus ad similitudinem subtilis et clari albumis oui: cuius situs est i medio iter araneam et vneā: secūdus dñ cristallinus: eo qz i trāslu centia cristallo simillat. et i hoc humore pūmūter ponitur fieri visio fm perspectiuos cū dicit⁹ visionem fieri in cri stalloide: angulo ichoato. tertius ē vitreus i quo hz magnā partē pfundatur cristallinus: et per hūc humozē tanqz p in

trinsecū mediū diffundit cristallinus spēs ad sensū cōem. ¶ Situs ergo tunicaz oculi et humoz est iste: nā pmo hz partem anteriorē oculi occurrit coniunctiua. secundo cornea. tertio vnea. quarto hūoz albugineus. quinto ara nea. sexto cristallinus. septimo vitreus. octauo rbetina. no no secundina. decimo sclerotica: continet etiam oculus vt dictum est in descriptione eius sex musculos vnum supius aliū inferius. aliū ad lacrimale dextrū: et aliū ad lacrima le sinistrū: et duos fm rotūditatē mouētēs: vt colligīt pma pmi. capitulo de anothomia musculoz oculi: hz ē oculus lacertū circa nervos obticos quo oculus in debito situ retinet: et quo relaxato cadit oculus ad aliquam partēz ca dit: tamē magis ad dextram.

Quantum ad secundum articulum Jac. de Sorli uio tenuit istas conclusiones: quarum prima est tunice oculum componentes sunt frigide et sic ce complexionis: patz: quia huiusmodi tunice sunt ner nose et panniculose. ¶ Secunda. conclusio humores oculū componentes sūt frigide et humide pplexionis: p3 quia aquei et molles. ¶ Tertia pclusio oculus est frigide et hūi de pplexionis. pbat: qz oculus resultat ex pibus frigidis et siccis ex partibus frigidis et humidis partibus frigidis et humidis dominantibus. ergo oculus est frigide et hūi de complexionis: patz consequentia. et assumptum simill ter pro omni parte: in ppositione enī oculi dominant⁹ hu mores qui frigidi sunt et humidi.

Quantum ad tertium articulum est notādū qz humor albugineus situatus iter araneā et vneam: quādoqz egredit⁹ formā vneae ad corneaz hūme ctā. vnde qz nō terminatur termino pprie: ppter eius li quiditatem: et fluxibilitatē non habet aliqua cotinuitatem cum aliqua partiū nostri corpis. Et ex isto clare p3. qz hu mor albugineus nō est pars animata nostri corpis. Nam si esset pars animata: querit⁹ qua anima est animatus: cus er go nō sit pūctius cū aliqua parte p se existēs esset aliquid animatū per se existens: et tūc si animaret⁹ anima humana esset hō: et si alia aia esset brutū vel planta: qd nō est pcedendū. ¶ Secūdo notādū qz ista psequētia nō est bōa. a. est compositū ex pibus calidis et frigidis: calidis pib⁹ dominantibus: ergo. a. est calidū. p3. in casu enī ē antecedēs vepz et psequēs falsū. Nā sit. a. sex pedaliū et quatuor pedalia sint calida vt vnū: residuū vō frigidum vt. 8. p3 qz. a. est frigidum: et tamē est cōpositū ex pibus calidis et frigidis: partibus calidis dominantibus: quatuor enim pedalia do minātur duobus frigidis. ¶ Ex quibus p3 qz fundamentum Jac. non est efficax ad probandum oculum esse frigi de et humide complexionis: deficit etiam quia hz albugine us sit frigide complexionis: non tamen est pars oculi: cum non sit pars animata nostri corpis: vt parum ante visuz est: deficit etiam positio: quia dato qz albugineus esset ps animata nostri corpis: non tamen sufficienter probatur intentum: eo qz non probatum nec scitum qz albugineus plus recedat a medio per humiditatem qz tunice per sic citatem. ¶ Deficit etiam positio Jacobi multum per hoc qz nullam mentionem fecit de musculis venientibus ad compositionem oculi cum sint calide complexionis: et tu nicis dominantes: videtur ergo qz oculus sit potius com plexionis calide qz frigide. ¶ Et ideo sit ista conclusio: licet tunice oculum componentes sint frigide et sicce com plexionis: oculus tamen est calide et humide complexio nis: prima pars patet. et secunda probatur: quia primo cri stallinus cum sit corpus luminosum ex sui natura habens lucem que alias partes oculi irradiat: videtur qz sit calide complexionis. idē videtur posse argui de vitreo. ¶ Secūdo qz musculi in oculo existentes sūt calide pplexionis et hu mide et sūt tunicis dñantes et multo pl⁹ hūtes d caliditate

Particula

et humiditate: quod tunicæ nervosæ de siccitate et frigiditate: id oculus videtur esse calide et humide complexionis: hoc tamē non potest demonstrari: pro quod recte sunt varie sententiæ auctorum unde Aristoteles ponit oculum quādoque esse nature igneæ: et quicquid nature aqueæ. Et hoc est verum considerando oculum secundum varias eius partes: nam secundum spiritum cristalinum qui de se habet lucem est nature igneæ. sed per corneam quātū ad eius diaphanitatem et quātū ad albugineum est nature aqueæ.

¶ Istis visis facilis est ratio ad argumēta. ¶ Ad primum secundum nostram positionem concedimus oculum esse calide complexionis. Si tamē quis vellet tenere oculum esse frigide complexionis posset dicere quod oculus non riget de per accidens: propter reverbationes spirituum factas ad pinguedinem eius: et ipso multitudine et unione. ¶ Ad secundum conceditur quod oculus est nature igneæ quātū ad partem spirituosam: et quātū ad cristalinam. ¶ Ad tertium conceditur quod oculus est calide complexionis: non tamē propter ipsum esse spirituosum: sed propter partes calidas ipsius componentes. ¶ Ad ultimum dicitur quod oculus conservatur per sicca quātū ad tunicas non quātū ad alias partes oculum componentes. Et hoc de questione.

¶ Questio.

XX.

Veritur vigesimo. utrum tres humores oculi scilicet cristalinus vitreus et albugineus sint partes animate nostri corporis. Multipliciter arguitur quod non. primo quod libet anima est actus primus corporis organici physici: sed nullus istorum humorum est corpus organicum: ergo nullus istorum anima est actus

pro consequentia cum assumpto. Quod autem nullus istorum humorum sit corpus organicum pro quod libet istorum est heterogeneum. ut patet. ¶ Secundo si isti humores essent partes animate nostri corporis vel essent carniformes vel spermaticæ. Sed non potest dici quod sint carniformes: eo quod tales non sunt nisi caro adipsa: et pinguedo nec sunt partes spermaticæ: quia tales sunt solide et tenaces: ut patet experimēto de nervis ligamentis ossis: et cartilagine etc. ¶ Tertio humor albugineus est superfluitas humoris vitreus: sed nulla superfluitas est animata: ergo humor albugineus non est animatus. pro consequentia. et assumptum pro maiori tunc ex sententiis Avicennæ. tertia tertia. capitulo de anothomia oculi.

Ad oppositum tamē videtur esse sententiæ fere omnium medicine auctorum asserentium oculum esse unum membrum organicum ex tribus humiditatibus: et septem tunicis integratum: non membrum animatum non integratur nisi ex partibus animatis.

In questione ista erunt tres breves articuli. In quorum primo ponetur notabilia. In secundo opinionēs. In tertio respondebimus ad quesitum.

Quantum ad primum articulum est notandum. quod cuiuslibet membri organici pars principalis est anima: pro quod per partem eius principalem perficitur principaliter eius membri organici operatio.

Quantum ad secundum articulum fuit una opinio videlicet. quod isti humores tres dicti sunt membra seu partes nostri corporis animate. Ad cuius declarationem presupponitur quod omne corpus proprie egrum sanum vel neutrum est denominabile aiatu. pro secundo presupponitur. quod impossibile est aliquam partem nostri corporis esse denominabilem egra per coitatem: non per proprietatem: quin aliqua alia pars sit per proprietatem egra vel neutra ut patet. Vis notatis tenet has conclusiones: humor cristalinus est pars animata nostri corporis. probatur. humor cristalinus est principalissima pars oculi: ut est de mente eius: ergo humor cristalinus est pars aiatata nostri corporis: pro consequentia: pro illud notabile in primo articulo: et assumptum est de mente omnium. ¶ Secunda conclusio possibile est per solam indispositionem humoris albuginei cristalinum humorē per colligatias: et non per proprietatem egrotare: pro quod statu cristalino bene disposito:

contingens est humorē albugineum taliter colorari aut oppacum fieri ut debitum probibeat transitum spiritus visibilium ad cristalloide. quo posito egrotabit cristallina non per proprietatem sed per coitatem. ¶ Tertia conclusio. humor albugineus per proprietatem est eger vel neuter: probatur. quia cristallina egrotat per coitatem: ergo aliqua alia pars est egra per proprietatem: si nulla alia pars ab humore albugineo habet aliquam malam dispositionem ut supra pono: ergo humor albugineus egrotat per proprietatem. ¶ Ex ista conclusione sequitur quod humor albugineus est pars animata nostri corporis pro prima suppositionem: eo quod omne denominabile proprie egrum vel neutrum est animatum. ¶ Et similes conclusiones possunt poni de humore vitreo. pro quibus tanquam per medium diffundunt spiritus ad sensus eorum: potest etiam sensus communis egrotare per coitatem per solam indispositionem repletam in vitreo quare per tunc egrotabit vitreus per proprietatem: et per consequens vitreus est animatus.

Quantum ad tertium articulum est aliter dicendum. Sit ergo ista conclusio. Licet cristallinus sit pars animata nostri corporis: humor tamē albugineus non est pars animata nostri corporis: prima pars pro quod humor cristalinus est pars principalissima oculi. et secunda pars probatur: quodlibet enim animatum determinat sibi certam figuram: quale non determinat humor albugineus cum sit liquidus fluidus terminus proprio non terminatus. Secundo quia humor albugineus est separatus non continens cum aliqua aliqua parte: ergo si esset animatus esset quoddam per se existens animatum quod non videtur esse possibile: quia non videtur qua anima ut in presenti questione dictum est.

Sed circa hoc insurgunt difficultates. nam si humor albugineus non est animatus cum sit humor: aut ergo est humor primus aut secundus: non primus. quia non sanguis nec flegma colera: vel melancholia: nec secundus: ut patet discurrendo per humiditates secundas. Secundo quia humor albugineus quādoque egrotat per proprietatem: ergo est animatus. pro consequentia. et assumptum probatur: quia per solam indispositionem albuginei cristalinus: quādoque egrotat per coitatem: et per consequens albugineus egrotat per proprietatem. ¶ Respondeatur ad primam quod humor albugineus est humor: et non est humor primus: nec secundus: multe enim sunt humiditates in nostro corpore de intentione nature: que non sunt primæ: nec secundæ sicut ergo sperma non est animatum: ita nec humor albugineus. ¶ Ad secundam negatur quod humor albugineus quādoque egrotat per proprietatem. et conceditur quod per solam indispositionem albuginei humor cristalinus egrotat per coitatem: et non valet consequentia. humor cristalinus egrotat per coitatem: ergo aliqua alia pars egrotat per proprietatem. Ad hoc enim quod aliquid membrum dicatur egrotare per coitatem et non per proprietatem sufficit quod egrotet propter impedimentum existens in aliquo sibi subordinato per sua operationem: modo albugineus humor licet non sit animatus: est tamen cristallino subordinatus.

¶ Istis visis pro responsio ad argumēta adducta ante oppositum: illa enim concluditur quod isti tres humores non sunt partes animate pro nos concedimus preterquam de cristallino.

¶ Questio.

XXI.

Veritur vigesimo primo utrum in oculo mediocri fuerit qualis natus melior proficiat visio quam in oculo lapso ab eo. Multipliciter arguitur quod non. primo. melior proficiat visio in oculo magno quam in mediocri: ergo questio falsa: pro consequentia et assumptum arguitur: quia plura visibilia potest oculus magnus simul intueri quam oculus mediocri: ut patet intuitu. ¶ Secundo arguitur: in oculo pro melior proficiat visio quam in mediocri: ergo questio falsa: pro sententiis. et assumptum arguitur: quia spiritus ad oculum pro unum veniens est magis unum quam veniens ad oculum mediocri: si sit spiritus visus est magis unum. ita est melior operatio visus productivus: ergo etc. pro isto videtur etiam esse experientia: quia volentes res longinquas intueri clare et distincte oculos semi-

claudunt tanq̄ paruitate eos: vt melius videant.
Ad oppositum tñ arguit. oculus mediocris in omni natura est optime sanus. ergo opationū oculo debitaz est optime pfectius. q̄ rē. Et pro isto arguit p̄mo de hystorys. vbi inq̄r. Oculoz hi q̄dem magni. hi vō parui: medij aut optimi.

In ista questione erūt tres articuli. In q̄z p̄ ponemus notabilia. In 2° opiones. In vltimo rīdebimus ad questum.

Quantum ad p̄mū articuluū est notādum q̄ ad hoc vt oculus denoīandus sit tēperatus nō solū requir̄ tēpamētuz in cōplexione: sed tēperamentū in cōpōsitione s̄m oēm eius nām: puta q̄titas mediocris: positio mediocris. s. vt non sit nimis pfundus: aut nimis emīnēs: requir̄ etiā decēs figura. Oculus. n. magne q̄tītatis: aut multū paruus: aut multū in pfundo: aut multū emīnētē situat: non bñ pficit opationē visiuam. ¶ Secōdo vō est notādū q̄ dupl̄r itelligere possum⁹ vnā opationē visiuā esse alia pfectiorē. p̄mo itēsiue. secūdo extēsiue. Exēpluz p̄mi. sicut opatio visiuā que clare r̄ distincte p̄cipit obiectū visibile. Exēplum secūdi. sicut est opatio visiuā qua obiectū p̄cipit a longinōzi distantia. vī sum enim illū dicimus esse alio extēsiue pfectiorē: qz cūz alyz paribus pōt obiecta visibilia a maiozi distātia cōp̄bendere. Illū aut vīsum dicimus alio itēsiue pfectiorē qz obiectū visibile pōt distinctius cōp̄bēdere: qz obiecti visibilia plures differētias cōp̄bēdit. Et ad hūc moduz cōp̄bensionis reduci fortitudo v̄tutis visive: que maxime discernit ex difficultate eius in nocumēta per intuitum rerū: quarū cōp̄bēnsio est difficilis: sicut sunt obiecta parua: r̄ mltū occulta: r̄ sicut sunt alia obiecta fortiter per suos radios impmētia. vñ visus potēs obiecta occulta cōp̄bēdere: r̄ ex eoz intuitu nocumēta nō incurrit dī itēsiue visionem perficere.

Quantum ad 2^m articuluū tenuit Jac. de forlino istas p̄nes. ¶ Intēsiue r̄ extēsiue pfectior est virt⁹ r̄ opatio visiuā in oculo tēpato q̄ in distēperato. p̄z: qz oculus tēpato opat̄ per iusticiale tēperamētum qd̄ v̄tuti r̄ opationi est maxime p̄portionatū. Itē qz in oculo tēpato est v̄t⁹ fortissima: ergo cū eadem vel simili in specie in organo recepto distinctioez rei pōt p̄ducere visionēz. t̄z p̄na. quia ceteris parib⁹ pfectius est distinctius q̄ minus distincte obiecta cōp̄bēdere. Et eodē modo arguit de extēsiua pfectione. ¶ Secūda conclusio. in oculo s̄m quālibet nām tēpato melius perficitur visio q̄ in lapso ab eodem. patet per p̄mam r̄clonem. ¶ Tertia r̄clō. alyz parib⁹ pfectior est virt⁹ r̄ opatio visiuā in oculo paruo q̄ in oculo magno. p̄batur. qz spūs in oculo paruo sunt magis vniti: q̄ i oculo magno. ergo. Secūdo: quia plus impedit oculus magnus ab obiectis extēriorib⁹ q̄ paruus. ergo rē. p̄z p̄na. r̄ assumptū: quia plurimū obiectoz imp̄sio simul fit in oculo magno q̄ i paruo. Tercio qz oculus magnus ē respectu mediocris emīnēs. paruus vō pfundus: sed alyz paribus melius est oculum esse pfundū q̄ emīnētē: eo q̄ clarius r̄ rectius intuetur obiecta pfundus q̄ emīnēs: p̄pter minus ab obiectis extēriorib⁹ imp̄diri. ¶ Ista r̄nsio satis tolerari pōt: nibilo minus potest aliter responderi.

Quantum ergo ad tertiū articuluū est notādū q̄ non incōuenit aliquod obiectum posse imutare oculū distēperatuz non imutando oculū tēperatuz. p̄z: quia certa lux medij requir̄ ad hoc. vt possit oculus tēperatus imutari. sit ergo ista lux. a. r̄ patet q̄ ad obiectum non habens lucem a. pro tēpato oculo habebit pro glauco distēperato. Similr̄ aliquod obiectuz poterit incōueniētē imutare oculum tēperatū. p̄pter

excessum lumis vbi oculum nigrū poterit cōueniētē imutare. ¶ Hoc posito sit bec p̄ma r̄clō. Respectu de terminati obiecti alyz paribus stat oculū s̄m oēm naturā mediocrem tam intēsiue q̄ extēsiue deterius operatio: nem visiuam perficere. p̄z r̄clō. p̄mo de obiecto non habēte sufficientē illuminationē respectu temperati: habente tamē sufficientē illuminationē respectu alicuius oculi lapsi: patet etiam r̄clō de obiecto intēsiue illuminato nō p̄portionato visive oculi: illud enim poterit imutare conueniēter oculum nigrum: vbi non poterit imutare cōueniēter oculum tēpato. ¶ Secūda r̄clō. ita sit non tamen est operatio: ita perfecta ab oculo quomodolibet distēperato p̄ducta qn sibi similis pfectior possit ab oculo tēpato p̄duci. p̄z: quia nō est aliquod obiectuz ita p̄portionatū per visionēz oculo distēperato qn dabile sit obiectū tēpato oculo magis p̄portionatū: r̄ cum hoc in oculo tēpato absolute reperit virt⁹ fortior: r̄ istim pro opationibus virtuti magis p̄portionatū. ¶ Tertia r̄clō. quacūqz opatione visiuā data vel dabili quantūcūqz p̄fecta p̄ducta ab oculo paruo pfectior pōt p̄duci ab oculo magno. r̄ ecōuerso. p̄bat. qz per quātūcūqz modicuz recedat oculus paruus a tēpato: r̄ similr̄ eius opatio visiuā ab optima opatōe: per minus potest recedere oculus magnus a tēperato oculo: r̄ eius operatio ab optima opatione: sed sicut aliquid a tēperato minus distat: ita illud est pfectius. vt intelligenti patet. ergo. ¶ Ex qua conclusio sequitur tertiā conclusionem Jacobi non esse vniuersalr̄ veram.

¶ Istis visis facilis est responsio ad argumenta ante oppositum. ¶ Ad p̄mum negat consequētia. Non enim arguitur pfectio virtutis visive ex eo q̄ simul plura visibilia obiecta possit cōp̄bēdere: sed q̄ ea clarius r̄ distinct⁹ r̄ a maiozi distantia possit percipere. ¶ Ad secūdūz negatur maior: r̄ ad p̄bationem. negatur cōsequētia. vñitas. n. spirituum visibilium non arguit maiozem perfectionem. Ad experimentum dicit q̄ semiclaudūt oculos. p̄pter nō diuerri ab alyz obiectis r̄ visibilib⁹. Ex hoc tamen nō sequitur q̄ paruitas oculi arguat pfectiorē opationē visiuāz. Et sic patet solutio.

¶ Questio.

XXXII.

Veritur 22: vtrū oculus medij coloris sit pfectioris virtutis visive q̄ oculus extērior color. Multipl̄r arguit q̄ nō argumētis cōib⁹. p̄z: qz nullus est oculus medij coloris. q̄ qd̄ falsa. p̄z p̄na. r̄ assumptū arguitur. qz cuiuslibet sensus extērioris organū dī esse denudatum a natura sensibilis p̄p̄z. o3 enī p̄ceptiū soni cē absonus: r̄ p̄ceptiū coloris esse abscoloratū. secūdo de anima. ¶ Cōfirmatur. quia necesse est oculū esse diaphanū. ergo necesse est ipsum non esse terminatū per opacum. r̄ per cōsequens ipsum non esse coloratū. tenet p̄na: eo q̄ color est extēmitas p̄spicui terminati per opacum p̄mo de sensu r̄ sensato. ¶ Secūdo ad p̄ncipale arguit sic. oculus glaucus est pfectioris v̄tutis visive q̄ oculus medio colore coloratus. ergo qd̄ falsa. p̄z p̄na. r̄ assumptū arguit. qz aliqd̄ obiectum debite approximātū sufficit videre oculus glaucus qd̄ nō suffic̄ videre oculus medio colore colorat⁹. q̄ rē. p̄z p̄na. r̄ assumptū arguit. qz magis dyafanus ē oculus glaucus q̄ oculus medio colore coloratus. ergo speciei coloris est magis perceptiuis oculus glaucus q̄ oculus medij coloris. r̄ per consequens: sequitur q̄ in oculo glauco sufficit aliquod visibile producere speciem sufficientē representare obiectū qd̄ non sufficit eādē vel similē p̄ducere in oculo medio colore colorato. ¶ Et r̄firmat. qz exp̄mētō vīdemus q̄ aialia oculos glaucos habentia: vt sunt gatti: r̄ huiusmodi venētia de nocte i obscuro obiecta p̄bēdūt.

Tertio ad principale arguitur. oculus niger est perfectioris virtutis visive quam medius. ergo questio falsa. p. 3. p. 2. assumptum probatur: quia spiritus in oculo nigro sunt magis uniti: et minus disgregabiles quam in oculo medio colore colorato. Oculus etiam niger minus ab excellenti visibili patitur: et impeditur: propter abundantiam humoris albuginei quam oculus medius coloris est.

Ad oppositum tamé arguitur sic: oculus medius visiva in eo est perfectior: et per hanc perfectioris operationis visive productivus.

In ista questione erunt tres articuli. In quorum primo ponentur notabilia. In 2.º optiones. In 3.º respondebitur ad questum.

Quantum ad primum articulum est notandum quod color in opposito sumitur pro omni: eo quod per sensum visus est per se: et proprie perceptibile secundum quem modum lucem et speciem lucis colore appellatur. Secundo est hic notandum quod oculus ex natura propria habet lucem intrinsecam: tam ex parte crystalline quam ex parte spirituum merito quorum alie partes oculi, ut tunice et humor irradiant et illustrant. hoc enim maxime patet experimeto in multis animalibus de nocte venantibus que obiecta visibilia in medio obscuro comprehendunt quod non esset: si oculo per naturam non esset lux intrinseca. Tertio vero est notandum quod colores oculorum multiplex diversificantur. primo ex natura humorum: quod quandoque ruber: quandoque sanguineus: quandoque plumbeus: propter flegma: et quandoque niger propter melancolicam: et de huiusmodi coloribus oculorum non intelligitur titulus questionis. Secundo variantur colores oculorum secundum varietatem crystallini humoris in magnitudine parvitate luciditate obscuritate positione eius in summo: aut in profundo. Nam si fuerit crystallina magna merito eius magnitudinis multum illuminat et irradiat oculus. quare efficitur oculus glaucus propter multam luciditatem: propter vero eius parvitate efficitur contrarium: et propter mediocritatem fit oculus medius coloris: fit etiam variatio coloris oculorum ex parte luciditatis crystalline. Nam quanto fuerit lucidior tanto oculus erit splendidior: et ad glaucedinem tendens: et quanto minoris luciditatis tanto oculus redditur nigrior: variatur etiam color oculorum ex situ ipsius crystalline. Nam cum crystallinus humor est magis in summo sua luce magis partes oculi irradiat: et quanto fuerit magis in vitro profundatus reddidit oculum ad nigredinem tendere. Ex quibus patet quod ex parte crystallini humoris tres sumuntur cause glaucedis oculorum: et tres nigredinis: et tres coloris medii. Cause. n. glaucedis ex parte crystallini sunt magnitudo eius luciditas eius. et positio eius in summo. Cause vero nigredinis ex parte crystallini sunt parvitas eius diminutio lucis eius. et positio crystallini in profundo. Cause vero medii coloris ex parte crystallini sunt mediocritas eius in magnitudine: parvitate luciditate obscuritate: et positione eius in summo et in profundo: variantur etiam oculorum colores ex parte albuginei in duabus rebus. primo ex multitudine et paucitate eius. secundo in puritate et opacitate eiusdem. nam paucitas eius cum puritate est causa glaucedis: propter quod facilius et intensius illuminat medium parvum quam magnum. Cause vero nigredinis oculorum ex parte albuginei sunt multitudo ipsius: aut impuritas eiusdem. nam medium magnum non potest ita illuminari: sicut parvum et impurum sicut purum. Ex quibus patet quod medietas inter magnitudinem et parvitate puritatem et impuritas est causa coloris medii oculorum. et hec omnia scripta sunt a Galieno in littera. Ex quibus omnibus comprehendimus quod tres ex parte humoris crystallini quam albuginei: quandoque sumuntur cause glaucedis oculorum: et quandoque nigredinis: et quandoque coloris medii. quarum quatuor causas tres

sumpte sunt ex parte crystallini: et due ex parte humoris albuginei: quandoque ergo crystallinus humor fuerit magnus lucidus. et in summo positus: et humor albugineus fuerit parvus et purus oculus est glaucissimus. Quando vero fuerit parvus modice lucis: et in profundo situatus: et humor albugineus multus et impurus oculus erit nigerrimus. Quando vero oculus istorum erit mediocritas et oculus erit mediocris coloris: ad hec tamé omnia multum facit multitudo spirituum: et ipsorum claritas. vñ spiritus vñ in putando colorem oculi.

Quantum ad secundum articulum tenuit Jac. istas conclusiones: quarum prima ista. Cum qualibet complexione oculi potest stare nigredo oculorum. probatur. quia cum temperata complexione potest stare nigredo oculorum: stat enim oculus esse temperatum: et crystallinum humorem esse paucum paucam lucis: et in profundo situatum: et similiter arguitur de calida complexione: et frigida. Secunda conclusio. cum qualibet complexione oculi potest stare glaucitas oculorum. probatur. quia cum temperata potest stare glaucitas oculorum: et cum calida: et cum frigida. ergo etc. Quod autem stet glaucitas oculorum cum complexione temperata. probatur. quia stat oculum esse temperate complexionis: et crystallinum humorem esse magnam lucidum in summo situatum: et humorem albugineum paucum et purum: et sicut arguitur de alijs. Tertia conclusio. Tunc oculus glaucus quam niger potest esse oculo medio complexionis perfectioris. Quarta conclusio. perfectioris virtutis visive secundum primum est oculus medius: cuius mediocritas insequitur mediocritatem causarum: et dicitur quod oculus extremus. patet: quia talis oculus est sanior. Sed ista positio non est vera: et manifeste dicitur Gal. ut apparet in 3.º articulo.

Quantum ad tertium articulum est notandum secundum sententiam Gal. in ista quod magnitudo albuginei arguit oculum esse humidum. paucitas vero arguit siccitatem. et notandum secundum Gal. in ista quod magnitudo crystallini arguit siccitatem. paucitas vero eius arguit humiditatem. Vis visiva sit per seculo. ipse est oculus glaucus esse temperatum. ista seculo probatur. Necessario oculus glaucus est siccior temperato. ergo seculo vera. patet. 2.º assumptum probatur. quia secundum Gal. in ista. glaucitas oculi sequitur paucitatem humoris albuginei: et magnitudinem humoris crystallini: modo parvitas albuginei arguit siccitatem: et magnitudo crystallini similiter. ut Gal. in ista. cum ergo non possit esse glaucus oculus: nisi ad hoc currat magnitudo crystallini: et parvitas albuginei. ergo etc. Secunda conclusio. impossibile est oculum nigrum esse temperatum. probatur. quia nigredo oculi etiam est ex parte albuginei: aut ex parte crystallini: aut ex parte utriusque. Si albuginei: aut erit ex parte magnitudinis eius: aut ex parte impuritatis eiusdem. Si primum. sequitur oculum esse humidum cum magnitudo albuginei arguat humiditatem. ut dicit Gal. in ista. Si vero est niger ex parte impuritatis albuginei sequitur idem. non esse oculum temperatum. Si vero est niger ex parte crystallini humoris hoc non potest esse nisi ex parte parvitas eiusdem: sed eius parvitas arguit humiditatem. ut dicit Gal. ergo etc. Tertia conclusio. oculus medio colore coloratur est melioris et perfectioris virtutis visive quam oculus extremorum colorum. patet. quia aliquis est oculus melioris et perfectioris virtutis visive. et non est glaucus vel niger. ergo est medius. vñ Ar. in suo de bystozis animalium ingt. Oculorum hi quidem albi: hi vero nigri: hoc vero medius optimi.

Sed hic occurrit una difficultas: que est quod aliqui in videri visibilia oba oculo appropinquat: quod ad vero ab eo remouet et elogant. Respondetur quod hominum quidam sunt qui habent spiritum visivum grossum: quidam sunt qui habent subtilem: et quidam medio modo dispositum: quidam habent multitudinem spirituum. et quidam paucitatem: in quibus ergo reperitur spiritus visivus grossus: et multus merito huius visio positio: ad hoc ut perficiatur visio requiritur eius subtilitatio

que melius p̄fici in aspiciēdo lōgiquū q̄ p̄p̄inquū p̄pter plures radios lumis occurrētes a longinquo q̄ a p̄p̄iquo vbi v̄o sp̄s sit subtilis et paucus: q̄ merito dispōnis nō tolerat forē imp̄sionē visibiliū hic est q̄ talis oculus obiecta visibilia appropinquat: et distātia nō p̄t ita b̄i videre p̄pter multitudinē radioꝝum occurrentium. quare patet responsio ad difficultatem.

¶ Ad argumēta v̄o aī oppositū adducta r̄ndēf. et p̄mo ad p̄mū d̄f q̄ oculus f̄m aliq̄s ei⁹ p̄tes est v̄e colorat⁹: vt f̄m p̄iūctiā et v̄ueā: sed f̄m istas p̄tes nō fit visio: et f̄m aliq̄s: l̄z nō fit v̄e colorat⁹: appellat̄ t̄n colorat⁹. q̄ f̄m illas p̄tes est lucidus: lux aut̄ vt d̄c̄m̄ est in p̄ articulo nō distinguit a colore. Quō aut̄ recipiēs d̄z esse denudatū a nā recepti nō est p̄sentis speculationis. **¶** Ad p̄firmationē d̄f. q̄ solū cōcludit̄ q̄ oculus nō est p̄pe colorat⁹: distinguēdo colozem p̄ lucē: et hoc est v̄e: maxime f̄m aliquas eius p̄tes. **¶** Ad 2^m p̄ncipale. negat̄ assumptū: et ad p̄bationē negat̄ p̄na: l̄z enim aliquod obiectū visibile possit itueri oculus glauc⁹: qd̄ nō p̄t intueri oculus medio colozē colorat⁹: ex hoc t̄n non sequit̄ opationē eius visūā eē p̄fectiorē. Ad p̄firmationem p̄cedit̄ solū q̄ oculus h̄z de se lucez: non t̄n ex hoc arguit̄ opatio visūā p̄fectior. **¶** Ad 3^m negat̄ assumptū. Et ad p̄bationē negat̄ p̄na. v̄nio. n. spiritū: aut ei⁹ impedi menti paucitas a fortiter splendentibus non arguit̄ visūā operationem p̄fectiorē.

¶ Meritur **¶** Questio. **¶** XXXIII. **¶** 23: v̄t̄ cor in genere mēbroꝝ sit calide et sicce complexiōis. **¶** Multipl̄ arguit̄ q̄ nō. **¶** Primo cor est calide et humide p̄plonis. ergo qd̄ falsa. p̄z p̄na. et assūptū arguit̄: qm̄ cor per ei⁹ nāle t̄pamētū p̄ se cali et hūidi p̄ductiū. puta sp̄s vitalis calidū et hūidū per se nō p̄ducit̄: nisi a calido et humido. **¶** Cōfirmat̄: q̄ cor in genere mēbroꝝum est p̄ncipale p̄n^m vite in toto p̄seruatiū. sed nō cōseruat̄ vita: nisi per calidū et hūidū. ergo r̄c. **¶** Secūdo arguit̄ sic. cor est fride et humide p̄plonis. ergo qd̄ falsa. p̄z sequētia: et assumptū arguit̄. q̄ circa cor generat̄ pinguedo cuius causa efficiēs non est nisi cōplo cordis. Et confirmat̄: q̄ circa cor multa abūdat aquositas que non videt̄ esse decisa: nisi ex nutrimento cordis. **¶** 3° ad p̄ncipale arḡ sic. Cor est fortib⁹ motib⁹ inflam̄mare et exiccare potētibus subiectū. ergo illius cōplonis debet esse cor per quam pos sit resistere inflam̄mationi et exiccationi: sed talis nō est: nisi cōplexio frida et humida. vt p̄z itelligenti. ergo cor d̄z esse fride et humide cōplonis. **¶** Quarto arguit̄ sic. si cor esset calide cōplonis potissime poneret̄ per spiritū vitalē generatū a corde: sed hoc nō p̄t poni: eo q̄ sp̄s vitalis est calidior corde. vt colligit̄ de mente Aui. p̄ma p̄mi. ca. de cōplexionibus mēbroꝝ.

Ad oppositum tamē est snia Aui. p̄ma p̄mi. ca. de complexionib⁹ mēbroꝝ.

In ista questione crūt tres articuli. In quoz p̄mo ponem⁹ notabilia. In secūdo opiones. In 3° r̄ndēbif ad questum.

Quantum ad p̄mū est notādū q̄ cor est mēbruz p̄ncipale figure pinealis ex carne forti cū villoꝝ varietate p̄positū in medio pectoris situatum trib⁹ ventriculis: et q̄tuoz hostijs iterisum fons caloris nālis: et vite totius basis et fundamētū. **¶** Est. n. cor p̄m mēbruz p̄ncipale. q̄ p̄mū p̄ncipiū vtutis siue sp̄s effectine cōcurrētis ad cōseruationē idiuidui siue speciei. **¶** Cetero v̄o p̄tes que in dicta descriptione ponunt̄ circūloquuntur cor. et que in corde cōtinent̄. **¶** In corde v̄o reperitur caro dura ex varijs villis composita: p̄pter varias cordis opationes. itegrat̄ ē cor ex suba neruea ligamētali. **¶** In corde etiā distinguunt̄ tres vētriculi. s. dexter in quo ma-

gna q̄ritas sanguis continet̄ et sinister in quo d̄tinet̄ sp̄s vitalis: est enim sicut armariū eius. vt Aui. in suo de viribus cordis. **¶** Medius v̄o ventriculus est sicut via trāstus sanguis a dextro vētriculo in sinistrum.

Quantum ad secūdū articulū est opio Aui. collecta p̄ma p̄mi. ca. de cōplonibus mēbroꝝum. et cōiter medicoꝝ isequentiū ip̄m q̄ cor respectu cutis est cōplexionis calide et sicce. p̄ba. p̄mo q̄ sit calide nemo dubitauit: eo q̄ est fons caliditatis. **¶** Q̄ aut̄ sit sicce arguit̄. q̄ suba cordis est ad tactū dura. durities aut̄ nō p̄ueniens a frido cōgelate attestat̄ siccitati. **¶** Secūdo: q̄ in cōpositione cordis dominant̄ p̄tes neruee p̄niculose et ligamentales que sunt sicce cōplonis. **¶** 3° q̄ ad eius siccitatem p̄temperantiā in capsula cordis p̄tima p̄tiet̄ aquositas et circa eius basim multa reperit̄ pinguedo.

Quantum ad 3^m articulū est dicendum f̄m sniam Auer. q̄ cor est calide et humide cōplonis respectu cutis. p̄ba. q̄z plura et potētiora sunt humiditatem cordis q̄ eius siccitatē. p̄mouentia. ergo cor d̄z esse calide et humide cōplonis. p̄z p̄na. et assumptū p̄z discurredo per ea que p̄mouēt humiditatē et siccitatē. **¶** Promouētia enī humiditatē cordis sunt carnositas cordis sp̄s vitalis: sanguis arterialis: aquositas p̄tēta in capsula cordis: et pinguedo reptā circa ei⁹ basim: ei⁹ v̄o siccitatem p̄mouēt nerui: ligamēta: et p̄niculi que oia sunt subdominantia p̄mouētib⁹ humiditatē. vt itelligenti p̄z. **¶** Ad illud v̄o qd̄ dicebat̄ q̄ caro cordis est dura: et durities attestat̄ siccitati dicēdū: q̄ l̄z durities nō p̄ueniēs a frido cōgelate attestat̄ siccitati: t̄n negat̄ carnē cordis esse durā in viuētē: l̄z post separationē aie inspisset̄ et induref̄.

Sed circa bec occurrit difficultas tacta in vltimo p̄ncipali: vt̄rum sp̄s cordis sit calidior corde. Et r̄ndēf notādo istā regulā calculatoꝝia q̄ omne totū calidū resultās ex pl̄ib⁹ partib⁹: itequalr̄ calidis est remissius calidū q̄ pars ei⁹ itēsius calida. p̄ba. q̄ si totum esset yniformiter calidū totū esset eque calidū: sicut pars eius itēsius cala: sed nūc est remissius calidū q̄ tūc. q̄ quo posito r̄ndēf q̄ sp̄s vitalis est calidior corde itelligēdo q̄ cor aggregatū ex p̄te eius carnosa: et sp̄i vitali. p̄ba. quia cor est qd̄ d̄z aggregatū ex p̄tib⁹ inequalr̄ calidis. ergo est remissius calidum q̄ eius pars itēsius calida: sed pars itēsius calida ē sp̄s vitalis. ergo r̄c. est dicēdū q̄ spiritus vitalis est calidior corde.

¶ Vis visis facilis est r̄ssio ad argumenta aī oppositum. **¶** Ad primum cum eius confirmationibus concedimus cor esse calide et humide cōplexionis. Et in hoc sequimur Auerroyn non Aui. **¶** Ad secūdū p̄ncipale negat̄ q̄ cor sit frigide et humide cōplexionis: l̄z enim sit humide complexionis: non tamē est fride. Et ad p̄bationē d̄f q̄ aquositas cordis fuit reptā ad p̄temperandā calitatē cordis. Et ad p̄hibendū eius lapsum ad siccū ad quez facilt̄ caderet ex motib⁹ ipsius inflam̄mare et exiccare potētib⁹: et similr̄ dicit̄ de pinguedine circa eius basim reptam. **¶** Ad 3^m concedit̄ q̄ cor est subiectū fortibus motibus inflam̄mare et exiccare potētibus. et negat̄ p̄na. cum cōcludit̄ q̄ cor debz esse illius cōplonis per quā inflam̄mationi et exiccationi possit resistere: sed solū q̄ cum cōuenientia suaz opationum debet esse illius cōplexionis per quam possit resistere inflam̄mationi et exiccationi: modo cōplexio frida nō est cōueniens operationi cordis. l̄z ergo cor non resistat inflam̄mationi per cōplexionē frigidā: tamē resistit per aerez frigidum attractū: et per aquositatē in capsula cordis p̄tentā exiccationi v̄o resistit per cōplexionē humidam eius. et per aquositatem et pinguedinem contentam in eo. **¶** Ad vltimum patet quid sit dicendum: est enim spiritus calidior corde: vt dictum est.

Questio. XXXIII.
Veritur 24. utrum motus dilatationis
 et strictionis cordis et arteria-
 rum effectiue cōcurrat ab aliqua virtute vel po-
 tentia aie. **Multiplex** arguit q non: quia huius-
 modi virtus vel est sensitua vel appetitua intellectua
 vel vegetatiua: nō pōt dici p̄mū: eo q nō pcedente aliquo
 actu sentiēdi: appetēdi: vel intelligēdi fuit h̄ motus. vt
 in pfecte dormiēte: nec pōt dici q sit vegetatiua: quia tūc
 in plātis: et in oibus mēbris viuētis fierēt huiusmodi mo-
 tus. n̄s est falsum. et p̄ n̄a. qz in plātis: et in oibus viuēti-
 bus est virtus vegetatiua. que est causa hōz motuū. **2°**
 arguit: quia dato q hic motus pueniat a virtute: sequit q
 stāte duricie arterie nō cōtingeret pulsus esse forte: n̄s
 est falsum. et p̄ n̄a: quia durities arterie nō absoluit a di-
 stemperātia cōplonis quā necessario cōsequit virtus de-
 bilitas. mō ex debili virtute puenit pulsus debilis. **3°** ad
 pncipale arguit: quia data veritate qōnis: sequit q semp
 in statu febris esset pulsus minor et tardior q̄ in principio.
 n̄s est cōtra experimētū. et p̄bat n̄a. quia in statu febris
 virtus est debilior q̄ in pncipio cum virtus a pncipio vsq̄
 ad statum debilitando procedat.

Ad oppositum tamē eoz que arguta sunt est
 auctoritas oīum medicine au-
 ctorum. puta Auic. Gal. et alioz.

In ista questione erūt tres articuli. In quoz
 p̄mo ponemus notabilia q̄
 dam. In 2° opiones. In 3° r̄ndebimus ad questū.

Quantum ad p̄mū articulū est notādū q motuū
 mēbroz a virtute puenientū: qdā dicit
 simplr n̄alis distinguēdo n̄ale cōtra voluntariū vel aiale:
 qdā vō simplr volūtariū: et qdā mixtus ex n̄ali et volūta-
 rio. **Exēplū p̄mi:** sicut est mot^o attractiōis et expulsiōis
 venaz mediātibus latitudinalibus villis pueniēs et lon-
 gitudinalibus. **Exēplū secūdi.** vt motus p̄gressiuus:
 sicut est motus d̄ctionis et extēnsionis digitoz manus fm
 volūtatis imperiū. **Exēplū tertij.** sicut est mot^o anbe-
 litus. hic enim motus videt esse mixtus ex n̄ali et volūta-
 rio: nulla enim cōcurrēte volūtate fit mot^o anbelit^o: et fm
 etiā volūtatis imperium magnificat velocitā et tardā.
 vnde quidā vsq̄ ad defectiōē p̄tinuerunt anbelitum: vt
 recitat Gal. in lib^o de vtilitate anbelitus.

Quantum ad secūdū articulū est p̄s Auic. collecta
 p̄ma p̄mi. sūma de virtutibus. et 2° p̄mi.
 summa de pulsib^o. et est snia quasi omniū medicoz q mo-
 tus dilatationis et strictionis cordis et arteriaz effectiue
 puenit a virtute vel aliqua potētia anime. **Ad cuius** de-
 clarationē est supponēdū q motus dilatationis et constri-
 ctionis cordis est tēpore et natura p̄o: n̄alibus motib^o alio-
 rum mēbroz. p̄bat: qz qualis est h̄tudo mēbroz iter se.
 talis h̄tudo est motuū et opationū iter se. sed cor est tēpo-
 re et natura p̄s alyz mēbris. ergo et motus cordis est tpe
 et natura p̄o: motib^o alioz mēbroz. **Ex** hac sup̄pōne se-
 quit q motus dilatationis et strictionis cordis est n̄alis.
 p̄s: qz motus cordis iter ceteros mēbroz motus est natu-
 ra p̄o: et pncipalius a n̄a intētus. **Sequit 2°.** q motus
 dilatationis et cōstrictionis cordis est n̄alis. p̄s: qz mot^o ar-
 teriaz per se subordinat motui cordis tanq̄ fini. sine aut
 ex̄tēte n̄ali ordinatū ad finē v̄z esse n̄ale. **Dis** positio sit
 bec p̄ma p̄clo. mot^o dilatationis et strictionis cordis et ar-
 teriarū effectiue puenit a virtute seu ab aliqua potētia aie.
 p̄bat: qz h̄ motus est n̄alis. ergo per se puenit a pncipio
 intrinseco p̄mo huius mobilis: tale aut est aia. ergo puenit
 ab aia. **Cum** ergo nō opēt aia nisi p̄ aliquā suaz virtutū.
 ḡ puenit ab aliq̄ virtute aie. et sic p̄s p̄clo. **Ex** ista p̄clōne.
 seq̄t q cū hic mot^o sit pure n̄alis nullā sequēs app̄bensiv

ne talis motus seq̄t a virtute vegetatiua: que est cā effecti-
 ua ipsi. **Segt 2°.** q v̄l pulsabilis seu v̄l vitalis est virtus
 vegetatiua. p̄s discurredo p virtutes ex̄tēs in ali. Sed ista
 positio nō est vera. vt in 3° apparebit articulo.

Quantum ad 3° articulū est sciēdū q mot^o dilata-
 tionis cordis et arteriaz et strictionis nō
 puenit effectiue ab aliq̄ virtute vel potētia aie: sed mot^o di-
 latationis cordis et arteriaz cā effectiua pncipalis est calor
 spumificās humidū nutrimentale p̄tentū in corde: et arte-
 ryz. qui calor fm magnitudinē velocitatis et frequētā spu-
 mificatiōis facit pulsus magnū velocē et frequētē. virtus vō
 vitalis ex̄tēs in corde et in arteryz nō est que hūc motū p̄n-
 cipalr efficiat. sed ipm regulat. et eo v̄t̄ ad p̄les vtilitates
 et ad fines ad quos talis virtus pncipalr ordinat. v̄n pulsus
 velocitas nō p̄seq̄ p̄portione virtutis mouentis ad instrū-
 mouēdū: sed p̄portione cali spumificatiōis ad humidū spu-
 mificabile. et istā pōne v̄sus est velle Auz. i libello de mor-
 te et vita circa finē. quā pōne plusq̄ Lōmētator adduxit
 ad lucē. modus vō quo fit dilatatio cordis et arteriarū est
 talis. nam tam in corde q̄ in arteryz est calitas vebemēs
 p̄pter spirituum multitudinem p̄tentoz in ipsis. **Lō-**
 tines ēt in ipsis humidū sanguineū subtile facilis inflāma-
 tionis v̄tosabile: et in vaporē cōuertibile: forti ḡ ex̄tēs ca-
 loze in corde. et in arteryz h̄ humidū feruet et spumificat
 et itumescit: p̄pter qd̄ parietes cordis et arteriaz eleuant.
 et sic fit mot^o dilatatiōis cuius magnitudo puitas et veloci-
 tas p̄seq̄ magnitudinē eleuatiōis humidū p̄tēti i corde: et i
 arteryz. et filr d̄f de velocitate tarditate spissitudine et rari-
 tate. qz tamē ad cordis et arteriarū eleuatiōē: sequit itroi-
 tus aeris fridi ad cōcaua cordis et arteriaz: aer vō fridus
 feruorē ex̄tinguit. ideo post dilatationē iaz dictā humidū
 sanguineū p̄s tumefactū detumescit: et p̄nter cordis et ar-
 teriaz parietes p̄s eleuati coincidunt et dep̄munt: v̄n fit
 strictionis mot^o ad que seq̄t: expulsiō p̄calefacti aeris: et
 fumoz capinosoz ad pulmonē: et trāmissio spūs et sangui-
 nis distributio ad mēbra. **Ex** q̄b p̄t colligi q tā in di-
 latatione cordis q̄ arteriaz q̄nq̄ repibiles sunt mot^o p̄se-
 quenter se h̄ntes. Primus erit sanguis calefactio. Scdus
 i vaporē p̄uersio. Tertius eiusdē in tumorē eleuatio. Quar-
 tus cordis et arteriarū dilatatio. Quint^o aeris fridi attra-
 ctione iter parietes cordis et arteriarū itercidat vacuum.
 Ecōtra vō in strictione plures accidūt mot^o. p̄mū ifrida-
 tio sanguis et spūs ab aere frido tēpore dilatationis attra-
 cto. secundus sanguinis ingrossatio et exitus sanguinis ab
 eo. tertius et eiusdē detumefactio: et in p̄p̄ys dimēnsionib^o
 minoratio. quart^o cordis et arteriarū depressio. q̄nt^o aeris
 calidi et fumū capinosi exp̄ssio vel expulsiō: et spūs et sangui-
 nis arterialis distributio. **Dis** v̄sus sit p̄ma conclusio.
Mot^o dilatationis cordis et arteriarū effectiue nō puenit
 ab aliqua virtute seu potētia aie: sed insequit ebullitiōē hu-
 midū nutrimental^o p̄tenti in corde et arteryz. vt dixit plusq̄
 Lōmētator. **Ista** cōclusio p̄bat. quia dato opposito sequi-
 tur q. a. et b. sunt duo pulsus eque veloces: et eque magni:
 qui per solam instrumentoz inobedientiam: eque cito ad
 nō gradum velocitatis et magnitudinis deducēt: et tamē
 vnus citius altero: bec conclusio est impossibilis: et sequit
 ex pōne Auic. ergo p̄s Auic. est impossibilis. **De** tñ bec p̄clusio.
 sequat. p̄bat. quia ponat in casu qz for. et plato sint equa-
 liter gradualiter temperati fm omnia membra: sit tamē
 for. iusticialiter temperatus scdm omnia membra et gra-
 dualiter. plato vero solum gradualiter et sint alia paria: et
 p̄s qz pulsus for. et pulsus platonis sunt eque magni: et eque
 veloces: quia pono virtutem in vtroq̄ esse fortem ad hos
 motus producendos. Sit ergo pulsus for. a. et pulsus pla-
 tonis. b. et ponatur qz stantibus virtutibus for. et platonis
 crescant resistentie ad equalitatem in hora vniformiter.

reque velociter. et p[er] in isto casu d[omi]natio. Nam. a. z. b. sunt pulsus eque veloces: et eque magni: q[ui]a v[er]us for. et plonis mouet s[ecundu]m exigentia[m] necessitatis: et eque cito ad no[n] gradu[m] magnitudinis et velocitatis deducunt. nam tunc sunt eque veloces: vt ponit casus: et p[er]tine eque velociter remittunt ergo q[ui] cito vnus pueniet ad no[n] gradu[m] taz cito pueniet reliquus. Et at isti duo pulsus e[que] velociter remittunt p[ro]bat[ur] Nam resistetie eque velociter crescunt: et cum alia sint iper mutata. vt pono: ergo e[que] velociter mor[is] remittunt. p[er] d[omi]natio: q[ui] in isto casu equales p[ro]portiones dep[er]dunt: cu[m] in p[ri]ncipio resistetie sint e[que]les. vt ponit casus. Sed q[ui] vnus cit[er]o alio p[ro]bat[ur]. q[ui] ta[m] cito pueniet pulsus. b. ad no[n] gradu[m] q[ui] cito resistetia adequabit[ur] sue potetie. sicut ta[m] cito pueniet pulsus. a. ad no[n] gradu[m] q[ui] cito sua resistetia adequabit[ur] potentie sue. sed citius resistetia. b. adequabit[ur] sue potetie q[ui] resistetia a. potetie. a. q[ui] cit[er]o reduec[ur] ad no[n] gradu[m] pulsus. b. q[ui] pulsus a. Et aut cit[er]o resistetia. b. adequabit[ur] sue potetie q[ui] resistetia a. potetie. a. p[er] satis ex casu. Nam vt. b. est debilior v[er]tute a. et resistetie sunt o[mn]i equales o[mn]i equal[ite]r crescetes.

Sed circa bec isurgit difficultates. p[ri]ma e[st]: q[ui] bec po[n]o no[n] est va[ri]o: eo q[ui] dicit sine o[mn]i[um] medic[um] aucto[rum]. ite[m] in se ista po[n]o vt implicare d[omi]natio: id ipa est falsa. et q[ui] hoc sequat[ur] p[ro]bat[ur]. Supponedo p[er] q[ui] fortitudo pulsus: et ei[us] magnitudo ex na[m] rei abiucez absolui p[er]t. bec suppo[n]o p[er] q[ui] stat pulsus extremu[m] ite[m] in fortitudine ob[er]tinere: esse t[ame]n t[er]m[in]u[m] i[m] magnitudine et p[ro]p[ri]etate. ¶ Suppono 2° q[ui] st[er]e obediencia in s[er]u[er]i et necessitate augm[en]tata supra t[er]m[in]u[m] stari pulsus esse minore[m] velociore[m] et frequen[ti]ore[m]. pulsus t[er]m[in]o. bec suppo[n]o manifesta est exp[er]i[en]t[ia] et potissime in feb[ri]b[us] pestilentialib[us]. ¶ 3° suppono q[ui] corpe vni[us] sano vt lapsu deducto accentali ipedimeto cuiusq[ue] cordis p[ro]strictioi corr[um]det o[mn]i[um] arteria[rum] dilatatio. et ec[on]tra dilatatioi p[ro]strictio. ¶ Istis suppositis arguo q[ui] po[n]e sic. pulsus no[n] fit fortis: nisi fuerit magna ebullitio in corde: et in arterijs: s[ed] q[ui] cu[m] fuerit magna ebullitio: in corde et in arterijs fit pulsus magnus: si in s[er]u[er]i fuerit obediens: eo q[ui] tunc multu[m] in tumore[m] eleuat humidu[m] sanguine[m] in eis p[ro]t[er]um. et per d[omi]natio et cordis et arteria[rum] parietes. ¶ Et sicut arg[ui]t[ur] e[st]. quia q[ui]cu[m]q[ue] pulsus est magnus fortis est ebullitio humidu[m] nutrimental[is] p[ro]tenti in corde: et in arterijs: sed q[ui]cu[m]q[ue] fortis est ebullitio pulsus est fortis. q[ui] de p[er] ad vltimu[m] q[ui]cu[m]q[ue] pulsus e[st] magn[us] ipse est fortis. et ec[on]uerso. q[ui]cu[m]q[ue] est fortis: ipse est magn[us]: q[ui]d est co[n]tra po[n]e ista. et p[ri]ma suppo[n]e. ¶ 2° arg[ui]t[ur]. q[ui] sequ[er] q[ui] aucta necessitate: et in s[er]u[er]i obediencia no[n] p[ro]t[er]et fieri pulsus pu[er]i veloc[us] et frequen[ti]o[rum] exp[er]i[en]t[ia]: et sc[ilicet] suppo[n]e[re] et arg[ui]t[ur] d[omi]natio. q[ui] si in s[er]u[er]i est obediens: et aucta est necessitas ebullitio est magna. qua magna ex[er]te magna est dilatatio cordis et arteria[rum]: et p[er] d[omi]natio pulsus magnus: et sic nunq[ui]d aucta necessitate in s[er]u[er]i obediencia pulsus fieret pu[er]i. ¶ 3° arg[ui]t[ur]: q[ui] data po[n]e sequ[er] q[ui] no[n] cu[m] dilatationi cordis: corr[um]det o[mn]i[um] arteria[rum] p[ro]strictio. et e[st] corpe vni[us] formiter sa[ne] exp[er]i[en]t[ia]. et 3° suppo[n]e. et at d[omi]natio. q[ui] maior e[st] excessus calozis cordis supra caloz[em] arterie cordi multu[m] p[ro]p[ri]etate: q[ui] etus de arterie ad caloz[em] alteri[us] arterie a corde multu[m] distans. sed st[er]e ebullitioe in arteria multu[m] p[ro]p[ri]etate cordi stat ebullitio in arterijs multu[m] a corde remotis. ergo st[er]e ebullitioe in corde stat in arterijs cordi p[ro]p[ri]etate. Et p[er] d[omi]natio simul cor de diastolate diastolabit arterie. ¶ It[em] semp[er] corde ex[er]tente in p[ro]stricto esse maior est caloz[us] et feruor: q[ui] in aliqua arteria actual[ite]r diastolate: et humidum in eo p[ro]tenti no[n] est minus spumificatioi dispositu[m]. ergo pro tunc magis tumescit in corde q[ui] in aliq[ua] arteria. et p[er] d[omi]natio tunc dilatat cor. Et ex isto sequ[er] q[ui] iter diastole et sistole cordis no[n] cadit quies media t[em]p[or]e m[er]surabilis. q[ui] q[ui] cito co[m]pleta est cordis co[n]strictio. tam cito humidu[m] icipit a calido tumefieri: et ita cito icipit paries cordis eleuari. ergo et. ¶ 2° difficultas. s[ed] ista

po[n]e no[n] possumus iudicare de fortitudine et debilitate v[er]tutis. cuius oppositu[m] est co[n]tra exp[er]i[en]t[ia]: et co[n]tra s[er]u[er]iam omniu[m] medicine aucto[rum]. et p[er] d[omi]natio satis. q[ui] ex quo pulsus no[n] puenit effectiue a v[er]tute no[n] apper quod per pulsus possimus sup[er] dispo[n]e v[er]tutis significare. ¶ 3° difficultas est. q[ui] necessario videt[ur] q[ui] mot[us] pulsus et arteria[rum] pueniat a v[er]tute effectiue: q[ui] mot[us] cordis et arteria[rum] est motus n[atu]ralis. ergo puenit a p[ri]ncipio intrinseco cordis et arteria[rum]: sed tale no[n] est nisi anima. ergo puenit ab anima: cum ergo anima no[n] ope[er]et: nisi mediante aliqua v[er]tute eius. ergo talis motus puenit ab aliqua v[er]tute anime. cuius oppositu[m] dicit positio. Et aut mot[us] cordis et arteria[rum] sit n[atu]ralis: et maxime motus cordis. arguit[ur] p[er] q[ui] talis mot[us] no[n] est violen[ti]o[rum]: nec volu[n]tari[us] p[er]sequens alia cognitione: nec mixt[us] ex n[atu]rali et volu[n]tari[us]. ergo est simpl[ite]r n[atu]ralis. p[er] d[omi]natio. eo q[ui] motus memb[ro]z n[atu]ralis co[n]p[er]is aut est n[atu]ralis: aut voluntarius: aut mixtus ex his. 2° q[ui] mot[us] cordis est t[em]p[or]e et na[m] p[ro] motib[us] alio[rum] memb[ro]z: sed motus alio[rum] memb[ro]z est n[atu]ralis. ergo mot[us] cordis est n[atu]ralis. ¶ Ad bec o[mn]ia r[ati]o[n]e. et p[er] ad p[ri]ma[m] difficultate[m] d[omi]natio admittedo illa suppo[n]e. et cu[m] arguit[ur]. s[ed] q[ui]cu[m]q[ue] pulsus est fortis magna est ebullitio. negat[ur] hoc. na[m] ebullitio no[n] d[omi]natio magna: nisi in co[m]paratione ad ebullitio[n]e[m] t[em]perata[m]. Negat[ur] etia[m] q[ui] q[ui]cu[m]q[ue] est ebullitio magna pulsus sit magnus. cu[m] magna. n. ebullitione frequen[ti]o[rum] fit pulsus p[ro]p[ri]etate p[ro]pter nutrimentalis humidu[m] paucitate[m]. ¶ Ad 2° cum infer[er] q[ui] stante necessitate supra t[em]p[or]e[m] augm[en]tata non p[ro]t[er]et fieri pulsus pu[er]i. negat[ur] d[omi]natio. Et ad p[ro]batio[n]e[m]. cu[m] arguit[ur] q[ui] si necessitas est magna: tunc ebullitio est magna: et si ebullitio est magna: tunc pulsus est magnus. d[omi]natio q[ui] neutra istaz d[omi]natio valet. No[n] n[atu]ralis semp[er] ad magna[m] necessitate[m] sequ[er] magna ebullitio. q[ui] humidu[m] ebullitioni pot[est] esse multu[m] resistens. Et ideo p[ro]pter multa resistetia no[n] fiet magna spumificatio. et tunc factio. et q[ui] 2° d[omi]natio no[n] valeat declaratu[m] est p[er] ante. ¶ Ad 3° cu[m] infer[er]. s[ed] q[ui] no[n] cu[m] dilatatio cordis corr[um]det o[mn]i[um] arteria[rum] p[ro]strictio corpe vni[us] sano vel lapsu. negat[ur] d[omi]natio. et ad p[ro]batio[n]em cu[m] d[omi]natio tunc maior est excessus calozis cordis supra caloz[em] arterie cordi p[ro]p[ri]etate: q[ui] excessus calozis eiusdem arterie ad caloz[em] arterie a corde multu[m] remote. p[ro]ceditur. Et co[n]cedit[ur] etia[m] q[ui] stante ebullitione in arteria cordi p[ro]p[ri]etate qua stat ebullitio in arteria a corde remota. Sed negat[ur] p[ro]p[ri]etate d[omi]natio: cum infer[er]. ergo stante ebullitione in corde stat ebullitio in arteria. Et causa est. q[ui] frequen[ti]o[rum] p[ro]p[ri]etate ebullitio: ex multitudine humidu[m]: et q[ui]cu[m]q[ue] p[ro]pter aduentum aeris fridi et p[ro]sentia ipsius: sicut repit[ur] in arteria: dum humidu[m] cordis ebullit: et tunica cordis eleuat[ur]. Et ad aliud negatur. q[ui] q[ui] cito cor incipit in co[n]stricto esse taz cito incipit humidu[m] spumificari: et tunica cordis eleuari. est enim tunc resistetia. tum ex parte aeris: tum ex parte humidu[m]: tum ex parte tunice cordis. que dilatationi resistit. ¶ Ad secunda[m] responde[re]: q[ui] per pulsus nos possumus iudicare de dispositione v[er]tutis in fortitudine et debilitate. ¶ Ad cui[us] declarationem est notandu[m] q[ui] fortitudo pulsus tanq[ui]d penes effectum co[n]sequen[ti] impressione[m] factam a tunice cordis. et arteria[rum] in digitos: hac tamen impressione fort[is] non efficit nisi multitudo spirituu[m] humidu[m] spumificantiu[m] et cordis et arteria[rum] parietes eleuantiu[m]. Ex forti ergo impressione arguimus multitudin[em] spirituu[m]: et ex p[ro]sequen[ti] v[er]tute[m] fort[em]. Ex debili v[er]o impressione arguimus paucitate[m] spirituu[m]: et ex co[n]sequen[ti] v[er]tute[m] debilitate[m]. Nam v[er]tute[m] ex se non est fortis: neq[ue] debilis: nisi ex fortitudine et debilitate sui instrumenti. ¶ Ad vltimam difficultatem responde[re] notando q[ui] non est inconueniens vnum et eundem motum distinctis respectibus esse naturalem et violentum. sicut gratia exempli est motus spiritus ad diuersas differentias positionis. vt enim mouetur sursum in eo q[ui] grauis: aut deorsum: in eo q[ui] leuis est violentus,

Naturalis vero est quomodoque motus in eo quod est aie: et operationibus aie subordinat. Hoc viso de ad difficultate quod motus cordis non est simpliciter naturalis: motus enim cordis quantum ad dilatationem est violentus: nullo modo factus a virtute: sed solummodo regulatur a virtute. Et ad probationem cum dicitur quod est temperate et natura per motus aliorum membrorum. ergo sequitur quod est naturalis. non valet contra. Et causa est: quia talis motus: sed sit violentus: est tamen vere cordis: ueniens: et eo utitur natura ad plures utilitates: propter quod sed sit violentus: non tamen est simpliciter violentus.

¶ Istis visis facilis est responsio ad argumenta que sunt adducta ante oppositum. Ad primum conceditur quod non puenit ab aliqua virtute. Et sic respondetur ad alia argumenta. et sic per se solo.

¶ Questio.

XXXV.

Sicut quæstio 25. vix ex corde calidiori temperate pueniant pulsus magni veloces et frequentes. Multiplur arguitur quod non. per ex aliquo corde calidiori temperate stante fortitudine virtutis et obedientia instrumenti pulsus pueniunt parui: tardi: et rari: ergo quæstio falsa. per contra. et assumptum probatur. nam in primo se. putride interpolat pulsus est paruus tardus et rarus. sed in primo se. putride cor est calidius temperate. quia pono corpus colericum: aut temperatum febrile. et assumptum colligitur prima quartus: causa de signis febrili putrida. et per etiam assumptus in actu practico. ¶ Sed forte dicitur quod in principio se. putride non est fortitudo virtutis et obedientia instrumenti. ¶ Contra. fortior est virtus in primo paroxysmi quam in statu eiusdem. sed in statu est fortitudo virtutis: et obedientia instrumenti. vix in statu multorum paroxysmorum: vbi est pulsus magnus velocis et frequens. ergo etc. ¶ Secundo ad principale arguitur. Supponendo quod quanto caliditas est magis inflammatoria et potentior ad inflammandum: tanto sit magis necessitas euertendi et mundificandi per motum. hoc suppositio per de se: qua sic supposita arguitur sic. crescete calitate supra temperatum stante fortitudine virtutis et obedientia instrumenti sit pulsus paruus tardus et rarus. ergo questio falsa: per contra. et assumptus probatur. Supponedo gratia argumenti quod in corpore temperate debeant esse decem spiritus cum calitate temperata. qui cum calitate temperata promoueat necessitate euertendi gratia exempli in hora. et sit cor for. habens per octo spiritus cum calitate temperata: et per quod ex corde for. puenit pulsus minor tardior et rarior quam ex corde temperate habere spiritus decem. nam caliditas cordis eius est minus inflammatoria: et tardius necessitatis euertendi per motum quam caliditas cordis temperati secundum omnem naturam: eo quod caliditas octo spirituum est minoris potentie ad inflammandum quam caliditas decem spirituum cum potentia habeat attrahi penes multitudinem forme. per ergo quod ex corde for. pulsus pueniunt minores tardiores: et rariores pulsibus temperati cordis: incipiat ergo cor for. labi ad calidum. tam secundum spiritus quam per complexione eius. Et cum nunc pulsus for. sint minores tardiores et rariores pulsibus temperati cordis. ergo post hoc erunt cor for. calidius temperate stante fortitudine virtutis. et obedientia instrumenti. ut ponit casus. ergo etc. ¶ Et confirmatur. ex corde frido respectu temperati stante fortitudine virtutis: et obedientia instrumenti pulsus pueniunt magni veloces et frequentes. sed ex corde calidiori temperate pueniunt pulsus omnino oppositi: pulsibus cordis fridioris temperate. ergo ex corde calidiori temperate pueniunt pulsus parui tardi et rari. bona est consequentia: et assumptum declarat in casu precedenti: ponedo quod vbi in corde temperate secundum omnem modum temperantie sint decem spiritus. sint nunc. xij. vel. xij. et sit hoc gratia argumenti in for. et per quod pulsus huius cordis for. sint magni veloces et frequentes ex quo maiorem necessitatem promouet et inflammationem quam si essent in numero temperate puta. et incipiat ergo for. tam secundum cor quam secundum spiritus labi ad fridum. et ar-

guis fieri. Nunc pulsus for. est magnus velocis et frequens respectu temperati: et nulla latitudo subito deperdit. ergo post hoc erit maior velocior et frequentior temperate: sed continue post hoc erit cor for. frigidius temperate. ergo. ¶ Et per simile modum et casum facile probatur quod de crescente caliditate supra temperatum stante fortitudine virtutis: et obedientia instrumenti: crescit magnitudo velocitatis et frequentia: ponedo quod sic crescit frigiditas: ita crescit spirituum multitudo: plus tamen crescat spirituum multitudo quam frigiditas. et per totum intelligenti. ¶ Tertio ad principale arguitur sic. crescete caliditate supra temperatum stante fortitudine virtutis: et obedientia instrumenti sit pulsus paruus: tardus: et rarus. ergo quæstio falsa. contra bona. et assumptum probatur: supponedo quod humiditas coniuncta cum calitate: caliditate obtudit: et eius actiones retardat. Ita supposito per expimento. et est de mente Aui. 2. can. ca. de zinzibere. vbi Aui. dicit quod zinziber est vehemens caliditatis: sed eius caliditas non sentitur in primis: propter illud quod admixtus est ei de superflua humiditate. Hoc supposito sit. a. cor humidum tamen in actibus. tamen temperatum: et per quod ex hoc corde pulsus pueniunt minores tardiores et rariores pulsibus competebit: quoniam caliditas huius cordis est minus actiua: et minus necessitatis per motum: quam caliditas coniuncta cum humiditate temperata. ponatur ergo quod hoc cor incipiat labi ad calidum. et arguitur sic. Ex hoc corde pueniunt pulsus minores: tardiores: et rariores quam in temperato. ergo post hoc erunt minores tardiores: et rariores: sed continue post hoc crescit caliditas supra temperatum. ergo cum hoc stante fortitudine virtutis: et obedientia instrumenti fuerit pulsus parui tardi et rari. ¶ Contra firmatur quia ponatur in dicto casu quod humiditas plus proportionabiliter crescat quam caliditas. et arguitur sic. humiditas crescens facit ad paruitatem: tarditatem: et raritatem: et calitas crescens facit ad magnitudinem: velocitatem et frequentiam. sed humiditas crescens plus facit ad tarditatem raritatem et paruitatem: quam caliditas ad magnitudinem: velocitatem et frequentiam. ergo continue crescit paruitas tarditas et raritas. et cum per casum continue crescat caliditas supra temperatum. ergo stante fortitudine virtutis: et obedientia instrumenti crescit paruitas: tarditas et raritas. Quia autem humiditas crescens plus faciat ad paruitatem tarditatem et raritatem: quam caliditas ad magnitudinem velocitatem et frequentiam probatur: quia humiditas crescens est aliquantulum potentie ad promouendum paruitatem tarditatem et raritatem: sed quantumque potentie sit humiditas data ad promouendum differentias vitas minoris potentie potest esse caliditas crescens ad promouendum magnitudinem velocitatem et frequentiam. ergo etc. per contra et assumptum etiam per intelligenti. ¶ 4. ad principale arguitur sic. Ex corde calido respectu temperati stante fortitudine virtutis: et obedientia instrumenti pueniunt pulsus minores tardiores et rariores pulsibus temperati. ergo per contra. et assumptum arguitur. Supponedo quod corde et arterijs existentibus temperatis: et alijs membris existentibus frigidioribus temperatis: pulsus pueniunt minores: quam si omnia membra essent temperata: supposito per: eo quod frigiditas epatis vincit caliditatem cordis omni victoria. s. minuente equante: et ad fridum ducete. vt vult Gal. 2. regni. tractatu de discrasys epatis. Epate enim existente frigidiori temperato sanguis ad cor transmittitur frigidior: ex quo arterialis sanguis generatur fridior: et ex sanguine frigidiori spiritus generantur fridiores quam ex sanguine arteriali calidiori: cerebrum etiam existit frido respectu temperati eius istius ad ifridandum est potentior quam totum cor reddi minus calidum: spiritus etiam minus calidi: alijs membris existentibus frigidis. corde vero et arterijs existentibus temperatis. per ergo supposito. Hoc supposito sit for. cuius cor et arterie sint temperate in extremo temperate terminato ad calidum: alijs membris existentibus temperatis in extremo terminato ad fridum. pro vero sit secundum omnia membra temperata in eodem extremo

terminato ad calidū. et p̄ q̄ pulsus for. sūt minores tardiores et rariores pulsib⁹ p̄sonis in certa p̄portioe. puta in dupla. incipiat ḡ for. labi scōz cor et arterias ad calidū: et arguitur sic. pulsus for. sūt minores tardiores et rariores pulsib⁹ p̄sonis. et nulla latitudo subito deperdit. q̄ post hoc erūt miores et. s̄ p̄ti post hoc erit in for. cor calidi⁹ tēperato cū fortitudine v̄tutis et obe^l instrumenti. ergo et. ¶ Itē crescet frigiditas alioz mēbroz. plus tū p̄portioabilr q̄ caliditas cordis et arteriaz. et arguit sic. alioz mēbroz frigiditas pmouet tarditatē paruitatē et raritatē pulsus. vt p̄ ex sup̄ pōne. caliditas v̄o cordis et arteriaz. pmouet magnitudine velocitatē et frequentia: s̄ frigiditas alioz mēbroz plus pmouet tarditatē paruitatē: et raritatem q̄ calor cordis et arteriaz solū pmoueat magnitudinē. ergo. p̄na bona. et assumptus patuit supra de hūiditate caliditate obtundēte: et eius actionem retardante. quare et.

Ad oppositum tamen eorum que arguta sunt ē sententia Gal. in littera.

In ista questione erūt tres articuli. In primo ponem⁹ notabilia. In secundo opiniones. In tertio respondendum ad questum.

Quantum ad primū articulū est notādū q̄ per pulsus magnū itelligo pulsus tēperatū: pulsus in trib⁹ dyametris excellentē. s. in lōgitudine latitudine p̄funditate siue altitudine. Et B̄ ē de mēte Auic. 2° p̄mi. cap. de pulsib⁹. ¶ Secūdo v̄o ē notādū q̄ velocitas pulsus h̄z attēdi penes breuitatē t̄pis mēsurātis totalē motus dilatatiōis et cōstrictionis cordis et arteriaz. v̄i ista p̄na ē bona. t̄ps mēsurās totalē motū dilatationis et cōstrictionis cordis et arteriaz for. ē in duplo min⁹ q̄ t̄ps mēsurans dilatationē et cōstrictionē cordis et arteriaz p̄sonis. q̄ pulsus for. est in duplo velocior pulsū p̄sonis et breuiter q̄lis est p̄portio velocitatis. ad velocitatē talē est p̄portio t̄pis ad t̄ps v̄l e. ¶ Tertio notādū: q̄ spissitudo pulsus h̄z attēdi penes breuitatē t̄pis mēsurātis getez mediā cadentē iter dilatationē et cōstrictionē. raritas v̄o s̄eḡ magnitudinē t̄pis mēsurātis totalē gerē cadentē inter dyastolē et sistolē. et B̄ potissime h̄z v̄itates apud sistolē p̄cipientes. ¶ Quarto ē notādū: q̄ licet caliditas sit cā necessitatis nō sp̄ eqliis caliditas in eqli t̄pe facit eqliis necessitatē. p̄ q̄ caliditas nō facit necessitatē nisi q̄ inflāmat hūidūz etentū in corde et in arterijs et sp̄s exiētēs in ipsis. mō stat hūidūz eē resistētius i corde v̄ni⁹ q̄ in corde alteri⁹: licet in eisdē caliditas sit eqli. ¶ Quinto notādū q̄ caliditas maiorē pmouet necessitatem in maiori t̄pe q̄ in miori. p̄ q̄ eqliis caliditas ē magis inflāmatia in maiori t̄pe q̄ in miori: ex quo p̄ q̄ tātam necessitatē quātas pmouet caliditas tēperata in hora pōt pmouere caliditas tēperamētuz excedēs alijs paribus in miori t̄pe q̄ in hora. v̄ltimo p̄suppono q̄ si v̄tus fuerit fortis et instrūz obediens virtus v̄tī proportionatis d̄rys ad satisfaciendū necessitati euentandi et mundificandi.

Quantum ad secūduz articulū. Sūt vna opinio clarissimi doctoris Marsili de sancta sophya volētis q̄ p̄ augmētuz necessitatis stāte fortitudine v̄tutis et obe^l instrumenti. p̄ma d̄ria q̄ acquiri i pulsu ē magnitudo. 2^a veritas. 3^a spissitudo: et istius opinionis fundamētū sup̄ficialr ē collectū. 2° p̄mi. 2° de pulsib⁹. cap. de his q̄ pueniūt ex cāis etentiuus pulsus vbi Auic. videt B̄ qd̄ dīc p̄ innuere. ¶ Itē p̄ opinioē ē est hec rō: qm̄ magnitudo pulsus ē d̄ria magis p̄portioata necessitati q̄ ali qua alia. q̄ aucta necitate et isto obediēte v̄tus pus v̄tī magnitudine q̄ ali q̄ alia d̄ria: et p̄ p̄na p̄ augmētuz necitatis supra tēperamentū stāte fortitudine v̄tutis et obediētia instrumenti p̄ma d̄ria que acquiri in pulsu ē magnitudo.

¶ Sed hanc opinionē arguit sic: q̄ p̄ aliqua necessitatē auctas supra tēperamentū stāte fortitudie v̄tutis et obediētia

instrū. p̄ma d̄ria q̄ acquiri in pulsu ē spissitudo. q̄ opinio falsa. p̄na. et assumptū p̄bat. q̄ capiat cor tēperatū nūc p̄mo in cōstricto eē. et sit a. et incipiat calefieri ab intrinseco vel extrinseco: et sit grā exēpli hora p̄ quā gescit cor tēperatū in cōstricto et intēdat caliditas in dicto corde p̄ quartā p̄tem hore: et p̄ alias q̄rtā remittat p̄cise ad gradū quē h̄z tēpatū. in fine hore dū incipit dilatari: et arguit sic. Per auctas necessitatē supra tēperamentū in. a. corde puenit pulsus spissior tēperato: et nō puenit maior: nec velocior. q̄ et. p̄na et assumptus. et p̄. q̄ quies media iter dilatationē et cōstrictionem erit in duplo minor in. a. corde q̄ in tēperato corde. q̄ pulsus erit in duplo spissior. p̄na tener: q̄ spissitudo pulsus cōsequitur breuitatē t̄pis mēsurātis getez mediā cadentē inter dyastolē et sistolē. Et aut̄ ges sit in duplo minor p̄ ex casu: cū arteria gescat solū p̄ medietatez hore vbi in tēperato gescit p̄ horā. ¶ Itē taliter pōt intēdi caliditas in. a. corde vt solū gescat p̄ q̄rtas p̄tez hore. ponat̄ q̄ p̄ octauas p̄tez hore intēdat caliditas in. a. corde: et p̄ alias octauā remittatur donec p̄cise deuenit ad gradū cor respōdentē in fine hore dūz incipit dilatari. et p̄ q̄ ex. a. corde pueniet pulsus spissior tēperato. nō tū maior: nec velocior: nō maior. q̄ p̄tinue post getez. tāta erit necessitas quāta in corde tēperato: vt ponit casus. Et sicut argutū est de gete seq̄ntē sistolē. ita argui pōt de gete seq̄ntē dyastolē. ¶ Tertio h̄z opiniones arguit sic. p̄ aliqua necessitatē auctā supra tēperamentū stāte fortitudine v̄tutis et obediētia instrū. p̄ma d̄ria q̄ acquiri i pulsu ē velocitas. q̄ opinio falsa: p̄na bona. et assumptus p̄bat q̄ capiat cor tēperatū dūz incipit dilatari: et crescat i eo caliditas supra tēperamentū p̄ medietatē spaciū. sit. n. q̄ cor tēperatū grā exēpli dilatef p̄ spaciū penale et crescat in eo caliditas supra tēperamentū p̄ medietatē penalis: et p̄ alias medietatē decrescat donec pueniat ad caliditatē cor respōdentē tempato. dū ē p̄mo in dilatato eē. et p̄ in hoc casu q̄ pulsus. a. cordis est velocior tēperato. eo q̄ citius describit̄ penale ab. a. corde p̄ caliditatis excessum q̄ a corde tēperato. vt p̄ intelligēti. nō tū erit maior: q̄ qm̄. a. cor erit in fine penalis: necessitas erit p̄cise eqliis necessitati cordis tempato: s̄ p̄ illā necessitatē in corde tēperato. nō ōz cor amplius dilatari. erit q̄ pulsus cordis. a. velocior pulsū tēperati cordis et nō maior nec frequentior: vt p̄batuz est: qm̄ taz in cōstricto esse q̄ in dilatato esse necessitas erit p̄cise tēperata. et si in dicto casu ponat̄ q̄ crescat necessitas mūdificandi dūz est in dilatato esse. et crescat necessitas euentādi dū est in cōstricto eē habebit̄ q̄ pulsus erit frequēs et velox: et nō erit magnus. Nō est q̄ v̄ez q̄ p̄ augmētum necessitatis supra tēperamentū stāte fortitudine v̄tutis et obediētia instrū p̄ma d̄ria q̄ acquiri in pulsu est magnitudo. 2^a veritas v̄ltima spissitudo: sic dixit positio. Et breuiter ista opinio pōt sic destrui spissitudo pulsus respicit getez. veritas v̄o et magnitudo respiciunt motuz: sed in casu crescente necessitate quies precedit motum. ergo crescēte necessitate: quādoq̄ spissitudo precedit velocitatem et magnitudinem.

Secunda opinio est Jac. de Solunio: et vult duas rōnes: quaz p̄ma ē: q̄ stantibus in corde et arterijs lapsib⁹ disproportionabilib⁹ quātūcūq̄ v̄tus sit fortis et instrūz obediēs. nō tū ex corde calidiori necessario pueniūt pulsus magni. bec h̄ colligit 2° p̄mi. secūda de pulsib⁹. cap. de pulsu cōplexionū. ¶ Et p̄ suadet cōclusio sic. Stāte fortitudine v̄tutis et obediētia instrū mot⁹ dilatationis et cōstrictionis arteriaz fit scōz exigentia necessitatis refrigerij et mūdificationis eaz: s̄ stāte lapsu calido in corde et frigido in arterijs diminuta ē necessitas refrigerationis et mūdificationis in arterijs. ergo et. ¶ Secūda h̄ est. q̄ impossibile est p̄ necessitatē auctas supra tēperamentū nāliter vel p̄ternāliter p̄seuerantē euz fortitudine v̄tutis et obediētia instrū in pulsu solā magnitudi-

nez acgrī sic. q. fiat pulsus maior. non tñ velocior nec frequentior. ¶ Et huius hñis fundamentū est vna suppo. s. q. spissitudo pulsus tēperamentū excedēs non absoluit a magnitudine et v^e temperamentum excedentibus stāte fortitudine virtutis et obediētia instrūti. Colligif̄ hec suppo. scda p̄mi. scda de pulsibus. Hoc supposito p̄bat. p. quācūq. necessitate augmentatā supra tēperamentū p. quā acgrī magnitudo in pulsu p. eandē acgrī spissitudo stāte fortitudine virtutis et obediētia instrūti. q. conclusio vera. tenet p̄na p. supponez et assumptū p̄bat. Necessitate aucta supra tēperamentū p̄seueratē cor vel arteria existens in p̄strico esse calidius est corde tēperato. q. inflamabilius. et si sic. q. ceteris p̄ibus citius infurgit necessitas euērationis. cuz q. v̄tus sit fortis et instrūm obediēs citius succedet dyastoles sistoli q. in corde tēperato. q. res media erit minor. et per p̄ns pulsus frequentior. Et sicut quies sequens sistolē est minor. ita quies sequēs dyastolē est minor eo q. causa necessitatis sistolandi maiorat. eo q. maior est caliditas spirituum. et humorū malignitas. ¶ Et ista hñe inferf̄ q. stāte obediētia instrūmēti cum fortitudine virtutis cum necessitate proportionali ex quolibet corde calido respectu tēperati pueniunt pulsus magni veloces et frequentes respectu eiusdē. ¶ Sed ista opinio est falsa quo ad ambas cōclusiones. S. ante q. arguif̄ contra ipsas p̄suppono. primo q. arterie non solū mouent̄ motu cōstrictionis et dilatationis gratia ipsarū. s. et vt cordis necessitati subueniāt. patet. gratia. n. cordis. tam pulsus q. anelitus est finaliter inuētus ex quo sequit̄ q. corde existente calidiori tēperato pulsus artariarū debent esse maiores velociores et frequentiores q. si esset tēperatū. patet q. corde existente calidiori tēperato sit in eo necessitas valde maior q. in tēperato cui pulsus artariarū est finaliter ordinatus. ordinatus autē ad finem ceteris paribus disponit̄ secundū exigentiā finis corde etiā existente calidiori tēperato artarie recipiūt plus de aere calefacto et fumis q. ipso existente tēperato: ad quos recipiēdos opz artarias plus dilatari: ad qd̄ adiunat q. ad artariarū sanguis q. spūs trāsmittit̄ calidior. Hoc supposito arguif̄ cōtra primā cōclusionē. primo sic. stante lapsu calido in corde et frigido in artarijs est pulsus artariarū magnus velox et frequens cū fortitudine virtutis et obediētia instrūti. ergo conclusio falsa. p̄na bona. assumptū probat. ponēdo q. cor for. sit tēperato calidius. artarie vero sint in extremo tēperato terminato ad frigidū. sit autē plato scd̄ oia membra tēperatus in eodē extremo terminato ad frigidū: et p. q. pulsus for. est minor velocior et frequentior pulsu platonis tēperati scd̄ oia membra: vt dicit suppositio. labat̄ ergo for. scdm artarias versus frigidū: et arguif̄ sic. in certa p̄portione pulsus artariarū for. est mior pulsu artariarū pla. ergo post erit mior velocior et frequentior: s. continue post hoc erit lapsus calid⁹ in corde et frigid⁹ in artarijs. ergo rē. ¶ Et isto p. q. istud argumentū non valet. arterie mouent̄: vt proprie necessitati subueniant: et stāte lapsu calido in corde et frigido in artarijs cū fortitudine virtutis et obediētia instrūti est necessitas illa diminuta in artarijs. q. pulsus proueniūt parui. p. in ca^o dicto: et illud fuit fundamentum cōclusionis. ¶ For. te dī q. cōclusio dicit vel intelligit̄ q. stātibz lapsibus disproporcionalibus in corde et artarijs quantūcūq. vir^o sit fortis et instrūz obediens. non tñ proueniūt necessario pulsus magni. vnde cōceditur q. qñq. proueniunt magni quādoq. parui. puta qñ lapsus est ad eo frigidus in artarijs: vt superer lapsus calidū in corde existentes. ¶ Sed contra. naz data hac cōclusionē sequif̄ implicatio cōtradictionis. ergo cōclusio est impossibilis. cōsequētia p. et assumptum probat. quia in casu quo cor sit calidū et arterie frigide sequitur q. pulsus huius cordis sit mior pulsu tēperati cordis: et eodē sit maior. ergo ipsa implicat. assumptū probat. primo

q. sit minor. q. sit. a. calidius temperato. et b. sit temperatū et arguif̄ sic. Adinus dilatatur a. cor q. b. cor temperatū et minus constringitur et oia alia sunt paria. vt pono in casu. ergo pulsus a. cordis est absolute minor q. pulsus. b. cordis temperati. cōsequētia satis p. intelligēti. et assumptū ar. guitur: quia minorem quantitatem aeris attrahit. a. cor q. cor temperatū et minores quantitatem expellit: quia non maiorem quantitatem attrahit q. artaria impellat nec expellit maiorem q. attrahat: sed minorem impellunt artarie a. cordis q. cordis temperati. ergo minores quantitatem aeris attrahit predictū cor q. cor temperatum. cum ergo p̄cise tantum expellat ex quo alia sunt paria. q. rē. Quā autē arterie a. cordis minus impellant q. cordis tēperati p. quia pulsus earum est minor tardior et rarior pulsu artariarū temperati cordis. cū ergo alia sint paria: sequif̄ q. min⁹ tardius et rarius impellūt. Quā autē eodem sit maior velocior et frequentior arguitur: quia ponat̄ a. cor in constricto esse et arguitur sic. a. cor est tēperato corde calidius. ergo inflamabilius: et p. consequēs citius infurgit necessitas sequētis euērationis in. a. corde q. in corde tēperato: et per consequens quies media erit minor: quare et pulsus spissior: sed spissitudo pulsus nō absoluit a magnitudine et velocitate tēperamentū excedentibus stante fortitudine virtutis et obediētia instrūmēti. ergo est et maior temperato: et cuz etiā sit eodem minor: vt probatum est. sequif̄ contradictio. ¶ Cōtra secundam cōclusionē procedunt aliqua argumēta adducta cōtra p̄cedentem opinionē. ¶ Item cōtra eandem arguif̄ sic ipsa implicat. ergo ipsa est impossibilis. cōsequētia bona et assūptum arguitur: quia sit a. calidius temperato cū necessitate perseuerante fortitudine virtutis et obediētia instrūmēti et patet q. ex. a. corde proueniūt pulsus certo gradui magnitudinis velocitatis et spissitudinis cōrespondētis. Sit er. go ille gradus. a. et querif̄ vtrūz per. a. gradū magnitudinis velocitatis et spissitudinis remoueat̄ totus excessus caliditatis supra tēperamentū vel non. Si primū sequitur q. necessitas nō perseuerat: cuius oppositum ponit conclusio. ¶ Item ex tali corde nō prouenit nisi vnus pulsus magn⁹ velox et frequens. alij vero succedentes forēt in magnitudine velocitate et frequentia tēperati. vt patet intelligenti. ¶ Si vero dicitur q. necessitas perseuerat arguif̄ sic. huic excessui necessitatis supra tēperamentum debetur pulsus cōrespondens maiori gradui q. a. et virtus est fortis et instrūmēti obediens cuz alij paribus. ergo virtus facit maiorem pulsū q. a. et ex alia parte facit p̄cise pulsū. a. ergo contradictio. Quā autem excessui necessitatis supra tēperamentū dato debeat̄ pulsus cōrespondens maiori gradui q. a. probatur: quia illi necessitati debetur pulsus per quem remoueat̄ totus excessus necessitatis supra tēperamentū: sed ille pulsus ceteris paribus est cōrespondens maiori gradui q. a. vt patet intelligenti. ergo rē. Quā autem virtus sit fortis et instrūmēti obediens p̄supponit conclusio Jacobi. Item sit necessitas supra tēperamentū aucta que remoueat̄ per pulsū solū cōrespondentē a. gradui. et patet q. illa necessitas est minor necessitate cordis q. non per pulsū a. sed per maiorem remouibilis est. sit ista necessitas minor. f. et alia. g. et arguitur sic. ad satisfaciendūz f. necessitati sufficit pulsus minor q. ad satisfactionem. g. necessitati: sed ad satisfactionēz f. necessitati sufficit pulsus a. gradui cōrespondens. ergo ad satisfaciendūz g. necessitati acquiratur pulsus maior q. a. qd̄ erat probandū. ¶ Itē data cōclusionē sequitur q. causis contentiuis pulsuum omnino cōsimilibus existētibz dissimiles proueniunt pulsus differentie. cōsequens repugnat̄ positioni Jacobi. et arguitur cōsequētia. quia sit. a. cor calidius tēperato. et b. tēperatum nunc primo in cōstricto esse. et queritur vtrū quādo a. calidius temperato icipit dilatari habeat necessitatē

precise equalem necessitati a qua. b. incipit dilatari vel maiorem vel minorem. non potest dici quod minores. si equales sequitur quod pulsus erunt penitus equales. patet consequentia: quia stante fortitudine virtutis et obedientia instrumenti disponunt pulsus secundum exigentiam necessitatis: ut vult Jacobus si maiorem arguit sic. nunc dum incipit dilatari habet necessitatem maiorem quam habet. b. dum incipit dilatari: et dum erat in constricto esse aliquando habuit minorem: ut suppono. ergo aliquando habuit precise equales. simul ergo in illo instanti in quo necessitas in a. fuit tanta quanta est nunc in b. quando incipit dilatari: et arguitur sic. cordis for. et pla. nunc sunt cause continentie equales et similes: et differencie pulsuum sunt dissimiles. ergo. patet consequentia et assumptum si militer. **S**orte dicitur quod licet necessitates sint equales virtutes tamen sunt inequales. **I**sta responsio non soluit: sed damnat positionem Jacobi: quia si sit ita sicut tu dicis: sequitur oppositum positionis Jacobi. nam sit for. temperatus solummodo gradualiter in extremo temperatione. terminato ad calidum. pla. vero gradualiter et iusticialiter temperatus in eodem extremo alijs paribus: et sequitur ex responsione quod pulsus for. est minor pulsu pla. ex quo virtus est debilior. sit quod in duplo et incipiat labi ad calidum. et arguitur sic. in duplo minor est pulsus for. quam pla. ergo post hoc erit minor: sed continue post hoc erit cor for. calidius temperato cum fortitudine virtutis et obedientia instrumenti. ut suppono. ergo. in summa ergo non videtur eius positio sustentabilis: neque aliqua fortitudine persuasiva. suppositio. n. super qua formatur eius positio est falsa: ut alias ostendi. modus etiam arguendi suus non est efficax nec declarat sua positio quomodo ex corde calidiori perveniat pulsus maior pulsu temperato: neque quomodo proveniat velocior. multa alia occurrerent: sed timeo ne sim prolixus etc.

Tertia opinio est clarissimi Ugonis senensis. qui tenet in summa duas conclusiones. nes. quarum prima est ista. **N**ecessesse est per solum necessitatis augmentum supra temperamentum quantumcumque parvum a gradu temperamenti incipiens virtute constante et in instrumento temperatissime obediēte fieri pulsus magnos veloces et frequentes. et hanc probat pluribus auctoritatibus et ratione arguit sic. virtus fortis cum instrumento proportionatissimo facit differētiās necessitati proportionatissimas et tales cum necessitate aucta sunt simul magnitudo velocitas et frequentia. ergo etc. **S**ecundo arguit sic. et supponit si sit possibile quod per augmentum necessitatis a temperamento: ut unus cum alijs paribus non acquiratur nisi magnitudo. Contra. et capio for. in quo propter augmentum necessitatis supra unum cum alijs paribus incipiat pulsus esse magnus velocis et frequens. et sit a. gradus magis frequentis et velocitatis eius. et arguitur sic. Per omne quantumcumque parvum augmentum necessitatis supra unum cum alijs paribus crescit simul in pulsu magnitudo velocitas et frequentia: sed non est maior ratio propter quas ex quolibet parvo augmento supra gradum unum debeant simul in for. acquiri magnitudo velocitas et frequentia quin in temperato per acquisitionem unius gradus necessitatis supra temperamentum debeant etiam acquiri ille omnes tres differentie. ergo per acquisitionem unius gradus supra temperamentum acquiruntur omnes et non solum magnitudo. Et sic arguitur de qualibet mensura necessitatis aucte supra temperamentum. ergo ex omni tali necessitate augmento a temperamento incipiendo cum alijs paribus simul omnes acquiruntur quod fuerat per bandum. **S**ecunda conclusio Ugonis est ista. Non necessaria aucta necessitate a temperamento. constante virtute et in instrumento obediēte simul acquiruntur in pulsu magnitudo velocitas et frequentia. etiam perseverante necessitate. et in corde et in arterijs lapsu proportionali existente. patet con-

clusio: quia ex macilentia que acquiruntur sunt pulsus magni tardi et rari. ponatur ergo quod per macilentiam et necessitatis acquisitionem debeant fieri tantum velociores et frequentiores quod simul acquisita necessitate et tenuitate acquiratur sola magnitudo. possibilitas casus satis patet. **I**sta opinio quantum ad primam conclusionem non est vera: et arguitur contra ipsam sic. stante fortitudine virtutis et instrumento temperatissime obediēte aliquod est augmentum necessitatis a gradu temperamenti incipiens: per quod acquiratur sola spissitudo: et aliquod per quod sola acquiratur velocitas. ergo spissa est falsa. consequentia bona. et assumptum arguitur. quia sit a. temperatum cor. nunc primo in constricto esse. et sit hora in qua naturaliter cor temperatum debet quiescere in constricto esse: et incipiat augeri caliditas seu necessitas plus quam conveniunt huic cordi dato: et augmentetur per quartam partem hore: et per alias remittatur donec reducatur ad necessitates eadem cordi correspondere in sua naturali dispositione quando incipit dilatari: et patet quod in hoc pulsu augetur sola spissitudo non crescentibus magnitudine et velocitate. **C**um autem hic pulsus sit spissior temperato patet: quia datus cor gescit solus per medietatem hore ubi temperatum quiescit per horas. Et quod si crescat magnitudo nec velocitas. patet quia dum incipit dilatari est tanta necessitas quanta in temperato: et cum cetera sint paria ut pono. ideo etc. Sed quod per aliquod augmentum supra temperamentum necessitates acquiratur sola velocitas sine alijs constantibus virtute et in instrumento probatur in tali ymaginatio quod cum cor temperatum dilatatur describit pedale et quod dum incipit cor dilatari crescat necessitas et ite dicitur per semipedale et per aliud semipedale decrescat donec perveniat ad necessitatem temperatam: et patet quod hic pulsus erit solum velocior temperato. non tamen maior nec spissior: ut satis patet ex casu. **S**orte dicitur quod in predicto casu instrumentum non est temperatissime obediens: eo quod in predictis casibus non est instrumentum temperatum cum sit calidius temperatum. **S**ed contra. ista responsio damnat responsiones suam et non salvat eo quod in casu predicti doctoris non sit cor calidius temperato sine distemperantia complexionis. et ita nunquam esset instrumentum temperatissime obediens: sicut magister Ugo presupponit. **S**orte dicitur quod positio Ugonis intelligit quod necessitas perseveret. modo in predictis casibus necessitas non perseverat. **S**ed contra istam responsionem procedit argumentum adductum contra positionem Jacobi. In summa ergo huiusmodi positio non est vera: nec est fundata aliquo difficili argumento. cum enim dicitur quod virtus fortis cum instrumento proportionatissimo facit differētiās necessitati proportionatissimas dicitur quod hoc est verum: sed negatur quod iste simul sint magnitudo velocitas et frequentia. immo aliquando est sola magnitudo: aliquando sola spissitudo: et aliquando sola velocitas: ut probatum est. **A**d 2^m articulum negatur antecedens pro minori: nec etiam antecedens pro maiori est univ ersaliter verum: ut patet in casibus supradictis. **S**ecunda vero eius conclusio est vera. non autem propter eius fundamentum: sed propter augmenta que per me supra adducta sunt. quare etc.

Quantum ad tertium articulum in hac materia. Notandum est quod licet artarie moueantur motu dilatationis et constrictionis: ut proprie necessitati subueniant. principaliter tamen mouentur gratia cordis: ut eius necessitati euentandi et mundificandi subueniant partem ex intentione omnium. gratia enim cordis et spiritus contenti in corde. tam pulsus quam hanelitus est finaliter ordinatus. ex hac suppositione sequitur quod crescente caliditate in corde supra temperamentum et stante fortitudine virtutis et obedientia instrumenti artarijs remanentibus temperatis crescit in alijs magnitudo velocitas et frequentia. patet quod crescente caliditate in corde perseverante sit pulsus magnus

velox & frequens: sed non potest esse huiusmodi pulsus nisi sit etiam pulsus artariarum. magnus velox & frequens. ergo consequentia bona & assumptum pro maiori parte. patet & pro minori probatur. quia si non datur oppositum: & arguitur sic. pulsus cordis est maior temperato. ergo maiorem quantitatem aeris attrahit alijs paribus virtute fortis & instrumenti obediens quam attrahatur a corde temperato: sed non attrahit maiorem quantitatem aeris nisi ab artarijs. ergo artarie danti corporis maiorem quantitatem aeris impellunt in hoc corde calidiori temperato: & ultra maiorem quantitatem aeris impellunt: & non nisi attractas per diastolem. ergo maiorem quantitatem aeris attrahunt quam artarie temperati: & sequitur. maiorem quantitatem aeris attrahunt. ergo plus dilatatur quam artarie temperati: & per consequens pulsus maior: & similiter potest probari de velocitate & frequentia: sicut de magnitudine. ¶ Sequitur secundo quod corde existente temperato artarijs lapsis ad calidus pulsus artariarum est maior pulsu artariarum temperati. non tamen velocior: nec frequentior. probatur primo quantum ad primam partem de mente Avicene. secunda primi. capitulo de pulsu complexionum. & pro alijs partibus patet. quia dato quod esset velocior vel frequentior sequeretur: quod non semper dum dilatatur cor constringeretur artarie & e contra. consequens est contra experimentum. & tenet consequentia. quia si pulsus artariarum est velocior pulsu cordis. ergo citius complebitur dilatatio artariarum: vel eque cito: vel tardius quam in corde. & quomodocumque dicatur: sequitur quod aliquando mouetur cor motu dilatationis quietis artarijs vel e contra. ¶ Sit ergo hec prima conclusio. Per augmentum necessitatis supra temperamentum stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti quandoque prima differentia que acquiritur in pulsu est spissitudo secunda velocitas & ultima magnitudo. Ista conclusio patet per augmentum adducta: & casus contra positionem ygonis adductos. ¶ Item stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti & necessitate supra temperamentum aucta quandoque spissitudo precedit velocitatem. tenet consequentia: quia sicut velocitas pulsus consequitur solum motum. ita & spissitudo solam quietem. ¶ Ex hac conclusione & eius probatione sequitur quod stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti: & necessitate supra temperamentum aucta impossibile est magnitudinem & velocitatem: & frequentiam simul acquiri. hoc cor^m p³. Nam non acquiruntur frequentia nisi per quietem: nec velocitas nisi per motum: sed impossibile simul & semel idem mobile quietescere & moveri. ergo impossibile est simul & semel acquiri velocitatem & spissitudinem. ¶ Secunda conclusio: sicut per caliditatem auctam supra temperamentum apti sunt fieri pulsus magni veloces & frequentes: ita caliditate crescente supra temperamentum stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti possunt provenire pulsus parvi tardi & rari. Ista conclusio probatur. & primo quo ad primam partem: quia est ex intentione omnium. Et secunda pars que videtur contra communes scholam. probatur in duobus casibus: quorum primus est in duplo principali adducto ante oppositum. & secundus in tertio adducto etiam ante oppositum. ¶ Tertia conclusio. Sicut crescete caliditate supra temperamentum stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti quandoque fiunt pulsus parvi tardi & rari. ita crescente frigiditate supra temperamentum stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti quandoque fiunt pulsus magni veloces & frequentes. prima pars conclusionis patet ex precedenti conclusione: & secunda probatur supponendo: quod sicut humiditas coniuncta caliditati caliditate obtundit. & eius actionem retardat: ita siccitas coniuncta caliditati caliditatem acuit. & eius actionem velocitatem. p³ suppositio eo

quod siccitas est lima caloris. hoc supposito capio cor siccum tantum: & patet quod huiusmodi pulsus sunt maiores velociores & frequentiores quam pulsus temperati cordis alijs paribus: eo quod caliditas huiusmodi cordis siccitati coniuncta est magis inflammatoria & ex consequenti necessitatis magis promotiva quam caliditas temperata humiditati temperate coniuncta. caliditas autem magis inflammatoria: & magis necessitatis promotiva: alijs paribus facit pulsus maiorem velociores & frequentiores stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti quam caliditas non ita inflammatoria. & ita necessitatis promotiva. patet ergo quod ex hoc corde sicco tantum pulsus proveniunt magni veloces & frequentes respectu temperati aliorum supposita pitate. ponatur ergo quod hoc cor incipiat labi ad frigidum & crescat frigiditas per aliquod tempus: & per idem tempus crescat etiam siccitas. plus tamen proportionaliter crescat siccitas quam frigiditas: & arguitur sic. Siccitas crescens facit ad magnitudinem velocitatem & frequentiam cuius steterit virtus & obedientia instrumenti: ut suppono & frigiditas crescens facit ad tarditatem paritatem & raritatem: sed plus promouet magnitudinem velocitatem & frequentiam siccitas crescens quam promoueat frigiditas paritatem tarditatem & raritatem. ergo continue per datum tempus crescit magnitudo velocitatis & frequentia. Cum ergo per idem tempus crescat frigiditas supra temperamentum: sequitur quod crescente frigiditate supra temperamentum stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti crescit magnitudo velocitatis & frequentia. ¶ Quarta conclusio. impossibile est stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti necessitates euentandi aut mundificandi plus quam per unum pulsum perseverare. hec conclusio probatur. quia capio illas necessitates que perseverant per te: & sit a. & capio pulsus factum merito necessitatis illius certo gradui correspondente in magnitudine velocitatis & frequentia & sit b. & quero utrum per magnitudinem b. eius velocitatis & frequentiam remoueat tota necessitas a. vel non. Si sic habeo intentum. Si non arguitur sic. Necessitate a. debetur pulsus maior velocior & frequentior. b. cum ergo virtus sit fortis & instrumentum obediens sequitur quod virtus facit pulsum maiorem. b. & precise facit pulsum. b. per aduersarius. ergo contradictio. Quia autem necessitati a. debeatur pulsus maior velocior & frequentior. b. patet quia necessitate a. debetur pulsus per quem remoueat tota necessitas a. sed constat illius esse maiorem velociorem & frequentior. b. ergo. ¶ Nec obstat si aduersarius diceret quod pulsus qui debetur necessitati a. sit maior solum pulsu. b. non tamen velocior nec frequentior. nam ita argumentum procedit contra magnitudinem & contra unam differentiam pulsus sicut contra omnes. ¶ Ex quibus omnibus satis patet quod non ex quolibet corde calidiori temperato stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti pulsus proveniunt magni veloces & frequentes. patet etiam secundo quod non ex quolibet corde frigidiori temperato stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti pulsus proveniunt parvi tardi & rari: sicut dicit Jacobus.

Sed contra hec insurgunt difficultates. prima: quod omnes iste conclusiones videtur esse contra omnes medicine auctores. primo contra Avic. secunda de pulsibus. capitulo de causis contentivis pulsuum: ubi inquit. cum instrumentum fuerit obediens sui lenitate & virtus fortis & necessitas ad extinguendum vehemens erit pulsus magnus. & infra. Si autem fuerit virtus fortis & instrumentum obediens: sed necessitas erit maior necessitate temperata virtus augetur velocitatem cum magnitudine. Et si necessitas fuerit fortior erit cum magnitudine & velocitate spissitudo. ¶ Ex quibus satis patet de mente aui. quod crescente necessitate supra temperamentum stante fortitudine virtutis & obedientia instrumenti ultima differentia

que acquiritur in pulsu est spissitudo cuius oppositum dicit nostra prima conclusio. Sed q̄ sc̄da conclusio sit falsa colligitur ex m̄re Gal. sc̄do tegni. vbi ponit q̄ ex corde calidiori & sicciori temperato pulsus proueniūt magni veloces & frequentes. & idē asserit prouenire ex corde calidiori & humidiori tēperato. ¶ Et q̄ tertia conclusio sit falsa colligitur de mente auic. 2° primi. sc̄da de pulsibus. capitulo de pulsibus complexionibus. vbi ponit q̄ pulsus cōplexionis frigide declinat ad diminutionem: sicut proprie est paruitas tarditas & raritas: cuius oppositum dicit cōclusio tertia. ¶ Secunda difficultas est. quia si impossibile est stante fortitudine virtutis & obediētia instrumenti necessitate euentandi: aut mundificandi plus q̄ per vnū pulsū perseverare. sequitur per idē q̄ nō est possibile stante fortitudine &c. q̄ aliqua febris duret plus q̄ per vnū pulsū. & sequens est contra experientia. & probatur & sequentia adducendo similem rationē qua probatur. q̄ta cōclusio. quia vel remouetur febris per vnū pulsū vel non. Si sic habeo intentum. si nō arguitur sic. huic calori febrili debet pulsus maior pulsu dato & virtus est fortis & instrumentū obediens. ergo virtus facit pulsū maiorem pulsu dato & precise facit pulsū datum. ergo contradictio.

Ad hec omnia respondet: & primo ad primā cōcedendo predictas conclusiones & ad auctoritates auic. dicitur q̄ ipse voluit q̄ causa magnitudinis pulsus sit ea que dicta est. instrumenti obediētia fortitudo virtutis & necessitas ad extinguendū febemē: & voluit q̄ a posteriori possimus concludere fortitudinem virtutis & obediētiā instrumenti & necessitates supra tēperamentū augmentatā ex pulsus magnitudine & hoc vt plurimum. nam deducto accidentali impedimento vel aliquo accidente superueniente. ista cōclusio est bona. pulsus ē magnus. ergo virtus est fortis: & instrumentū obediens: & necessitas supra tēperamentū augmentatā. econuerso. tamen nō valet: sicut declaratur est p̄ cōclusiones predictas & ista fuit intentio auic. Nam quasi omnis nostra cognitio procedit a posteriori in naturalibus: & nō a priori. verificatio autē istarū conclusionum est potius a priori q̄ a posteriori. ¶ Ad 2^{am}. vero dicitur q̄ ex corde calido & sicco proueniūt pulsus magni veloces &c. nō tamen necessario & voluit Galienus q̄ ex magnitudine velocitate &c. cuius alij si gnis sibi adiunctis arguimus cor calidū & siccū. ¶ Et ad alia auctoritates auic. dicit concedendo q̄ pulsus frigide complexionis declinat ad paruitatē tarditatem &c. merito solius frigiditatis crescentis supra tēperamentum. merito tamen aliorū potest cum frigiditate crescente crescere magnitudo velocitas &c. ¶ Ad sc̄dam difficultates respondetur notādo primo: q̄ sicut sanitas in complexione est qualitas sc̄da: ita egritudo in cōplexione est qualitas sc̄da patet suppositio. Ex quo patet q̄ calidior febrilis nō est qualitas elementalis: sed est qualitas secunda, secundo supponitur q̄ licet complexio calida absolute non sit caliditas. ipsa t̄n̄ est virtualiter caliditatis productiua. patet. Nam sicut lumen se habet ad productionē caloris: ita cōplexio calida ad productionē calidi elementalis. ¶ Tertio supponit q̄ necessitas extinguendi calidū per motū dilatationis cordis & arteriarū non est necessitas extinguendi calidū complexionale: sed est necessitas extinguendi calidū superfluum elementale per calidū complexionale generatū. prima p̄ patet: quia in corpore temperato non querit extinctio: & in notatio complexionis tēperate: quia illa est conueniens: sed queritur vt extinguat illud qd̄ generatur per complexio-nem tēperatā. illud autē non est nisi calidum elementale discōueniens tēperamento cordis & arteriarū. Similiter cordi frigido debet euentatio & nō est ibi necessitas extinguendi calidū complexionale: sed elementale a cōplexio-

ne cordis frigida generatū: que complexio licet sit frigida respectu complexionis tēperate. ipsa tamē est absolute calida: & q̄ tale calidū generetur per complexiones temperatas. patet experimēto eo q̄ aer qui expellitur per banelitū est calidus & nō caliditate cōplexionalis: quia aer nō est receptiuus cōplexionis: sed caliditate actuali elementalī: & sicut dico de cōplexione temperata: ita est intelligendū de distēperata. s. q̄ extinctio que querit per motū cordis & arteriarū nō est extinctio illius male complexionis que est qualitas sc̄da: sed qualitatis elementalis per illarū malā complexionē generate. mala enī complexio cordis preter naturaliter supra tēperamentū augmentatā producitur caliditatem elementalem. tā in spiritu q̄ in suba cordis: & q̄ in aere & in humoribus cordis. & quia illa est nature cordis et spiritū discōueniens. hinc est q̄ per motū cordis & per aere attractū: queritur illius qualitatis supflue extinctio. ¶ Istis suppositis in hac materia respondet: q̄ licet nō sit possibile necessitates augmentatas supra tēperamentū stante fortitudine virtutis & obediētia instrumenti perseuerare plus q̄ per vnū pulsū. tamen possibile est aliquam febrem durare per annū & vltra. Et ad argumentū quādo arguit. virtus est fortis & instrumentū obediens: aut ergo tota necessitas remouetur per vnū pulsū: aut non. dicitur q̄ tota & q̄ illa nō perseuerat nisi per vnū pulsū. & nō valet ista & sequentia. necessitas in corde febris stante fortitudine virtutis & obediētia instrumenti non perseuerat nisi per vnū pulsū. ergo febris nō perseuerat nisi per vnū pulsū. Causa enim quare non valet cōsequētia. satis patet in notabilibus: quia huiusmodi necessitas nō est nisi calor actualis multiplicatus & generat^o a calore febrili. & ille remouetur. verum quia remanet causa generatiua caloris seu necessitatis. puta febris. ideo renouatur necessitas: & sic perseuerat pulsus in magnitudine velocitate & frequentia constante virtute & obediētia instrumenti.

Istis visis respondetur ad argumenta & fundamēta aliarū oppositionū. Et primo ad fundamēta opi. Marsily qui dicit: q̄ prima differētia que acquiritur in pulsu est magnitudo. 2° velocitas. tertia vero spissitudo dicit hoc negādo. Et ad probationē auctoritatis auic. volentis hoc 2° primi. loco allegato. dicit q̄ auic. non voluit illud: sed q̄ per magnitudines pulsus a posteriori arguim^o necessitates augmentatas supra tēperamentū virtutem fortem & instrumentū obediens: sed per magnitudinē cuius velocitate arguimus maiorem necessitatem q̄ sit illa qua p̄ solam magnitudinem pulsus apprehenditur. Et per magnitudinē & velocitatem cū spissitudine arguimus adhuc necessitates multo maiorem q̄ fuerit precedens necessitas. & ista fuit intentio auic. & q̄ ita sit potest etiam probari: quia si posset virtus necessitati aucte per magnitudinē solus satisfacere frustra virtus yteret alij differentijs pulsus. s. velocitate & spissitudine stante fortitudine virtutis & obediētia instrumenti. si ergo ytitur magnitudine & velocitate signū est q̄ necessitas ipsa est multo maior q̄ sit necessitas cui debet sola magnitudo: & similiter si ytitur magnitudine velocitate & spissitudine. necessitas est multo maior alij paribus q̄ sit necessitas cui debetur sola magnitudo cū velocitate. ¶ Et ad rationē marsily cuius arguitur q̄ magnitudo est differentia virtuti magis proportionata q̄ aliq̄ alia ad satisfaciendū necessitati. dicitur q̄ hoc non est verū. alij qua enim est necessitas cui magis proportionat spissitudo q̄ magnitudo: & aliqua cui magis proportionat velocitas q̄ spissitudo: sicut declaratur est in secūdo articulo: & illud idem declarare potest p̄ similitudinem in alij artibus alij qua enim est operatio fabri cui magis proportionat martellus magnus q̄ paruus & aliqua econtra. & ita accidit in virtute & differentijs pulsus in satisfaccione necessitatis.

Ad argumenta

vero Jacobi respondet. et primo ad primam suppositionem ubi dicitur quod spissitudo pulsus non absoluitur a magnitudine et velocitate temperamentum excedentibus de qua illa suppositio est falsa. Et ad aliam dicitur quod ipse intellexit quod cum virtus fuerit fortis et necessitas fuerit vehemens multum et perseverans in totali pulsus tunc non absoluitur spissitudo a velocitate et magnitudine temperamentum excedentibus. et causa est: quia totalis pulsus respicit duas quietes que non perficiuntur nisi dilatatione et restrictione completis. et ipse non complentur necessitate perseverante in totali pulsus nisi cum magnitudine et velocitate. ut satis patet intelligenti. Ad rationes vero suas dicitur quod sunt valde faciles. et ideo ad primam cum dicitur ponendo in casu quod a. cor sit calidius temperato. nunc primo in restricto esse: et arguitur sic. a. cor nunc est calidius temperato ergo inflammabilius. dicitur quod consequentia non valet. vna enim caliditas est magis inflammativa quam alia sibi equalis in gradu eo quod contingit vna alia temperatior esse. Sed ad mittendo etiam istam primam consequentiam valere sequentia sequens non valet: cum arguitur. a. cor est corde temperato inflammabilius. ergo citius insurget necessitas sequentis euetationis in a. corde quam in corde temperato: quia licet. a. cor sit inflammabilius quam cor temperatum. non tamen citius inflammatur: et causa est quia stat quod a. cor plus resistit in inflammationi quam cor temperatum. tum quia illud calidius temperato at trahit per vnam dilatationem maiorem quantitatem aeris quam cor temperatum. aer autem in maiori quantitate ad cor pertinentens longiori tempore resistit: et ipsum inflammari non permittit. Ex multis etiam alijs posset esse resistentia maior in a. corde quam in corde temperato que causa breuitatis pretermitto. Ex quibus patet quomodo positio Jacobi leuiter fuit fundata. Qualiter autem respondeat ad argumenta vgonis in secundo articulo visus est. Tenendo autem opinionem meam et potest patet qualiter ad argumenta que adducta sunt ante oppositum respondendum sit.

Johannis Sermonetani doctoris clarissimi super secundo tegni questiones feliciter explicant.

Eiusdem super tertio feliciter incipiunt.

Vtrum a generatione seu a principio generationis possit acquiri dispositio aliqua neutralis ut nunc vel egritudinalis ut nunc. et multipliciter arguitur quod non. Et primo quia agens naturale materia generationis disponens: vel est potentius in remouendo dispositionem preternaturalem quam sit agens preter naturam in inducendo vel equaliter potens: vel minus potens. Si potentius sequitur quod nulla dispositio preter naturam reperitur in materia generationis. si minus potens: arguitur sic. minus potens est agens naturale in remouendo quam agens preternaturam in inducendo. ergo absolute potentius est agens preter naturam in disponendo materia generationis quam agens naturale: sed dispositio quam inducit agens preter naturam facit ad non esse forme et dispositio naturalis facit ad esse ipsius. ergo potentior erit dispositio ad prohibendum formas quam dispositio ad introducendum. et si sic sequitur quod non introducetur. quod autem dispositio preter naturam repugnet forme. patet. quia quicquid repugnat ad operari: repugnat etiam ad esse. Si vero dicitur quod est equaliter potens: sequitur quod forma substantialis simul et semel introducetur et non introducetur. consequens falsum. et patet consequentia. nam ita potens est dispositio preternaturam que facit ad hoc ne introducatur forma: sicut dispositio naturalis: ut introducatur: sed per te merito illius dispositionis introducetur. ergo merito alterius preter naturam non introducetur. si vero dicitur quod non introducetur habeo intentum. Forte dicitur quod illa duo agentia non impediunt se. contra si agens naturale non impediret: sequitur quod semper introduceret formam cum optimis dispositionibus. et patet consequentia. quia natura non impedita semper de possibili facit quod melius est. Forte dicitur quod agens preter naturam est potentius in introducendo dispositionem preter naturam quam agens naturale in remouendo nihilominus agens naturale plus introducit de dispositione naturali: que facit ad introductionem forme: quam agens preter naturam introducat de dispositione preter natura que facit ad forme prohibitionem. Sed contra. quia dum agens naturale agit introducendo dispositionem naturalem vel aliquid abicit de dispositione preternaturali vel nihil. non est dicendum quod nihil: quia tunc dispositio naturalis et preter naturam non repugnant sibi inuicem. si aliquid abicit. ergo continue illa dispositio preter naturam remittitur: et cum continue agens preter naturam introducat de dispositione: sequitur quod illa dispositio preter naturam simul et semel intenditur et remittitur: quod est impossibile. Secundo ad principalem arguitur sic. si a generatione posset acquiri aliquis lapsus preternaturalis: sequitur quod aliquid continue per aliquod tempus appropinquaret ad aliquem terminum a quo continue recederet: et fieret distantius et distantius. non est impossibile: et probatur non. quia sicut materia generationis est magis et magis disposita dispositione naturali continue efficitur optime disponi propinquior et propinquo: et sicut magis disponitur dispositione preternaturali ab eodem efficitur remotior: et remotior: cum ergo continue data materia disponitur dispositione naturali magis et magis. quia alias non introduceret formam: ex quo nunc non est introducta. et illa eadem materia continue magis et magis disponitur dispositione preternaturali cum illa per aliquod tempus intendatur ergo ab optima dispositione efficitur remotior et remotior. Tertio. dato opposito: sequitur quod idem homo potest esse simul et semel bic et francie. non est falsum. et probatur non. quia si dispositio preter naturam potest acquiri a generatione: sequitur quod diuerse dispositiones pro introductione eiusdem forme possunt diuersas materias preparare. ponatur ergo dispositio naturalis a. disponatur materia forme. bic et dispositio preter naturam. b. disponatur materia generationis francie: et sequitur quod sicut per a. dispositiones potest introduci forma forme. in hac materia. ita per dispositiones. b. potest introduci forma forme. in materia que est in francie. et per non est. Ad oppositum eorum que dicta sunt expresse videtur experimentum de multis egritudinibus a generatione factis: ut cecitas. surditas. et de peccato complexionis: et in dispositione nasci quibus homo cum duobus capitibus quibus cum sex digitis: quibus cum vno digito alijs absentibus: quibus sine brachijs et similibus.

In ista questione erunt tres articuli. in quorum primo ponetur potest plusquam ametatoris volentis oppositum eius quod arguitur est ad oppositum questionis. In 2o ridebitur ad questionem secundam quod testatur veritas. In tertio ponantur quedam difficultates. Quatuor ad primum est sciendum quod de mente plusquam ametatoris primo tegni in pluribus locis fuit quod a generatione non potest haberi dispositio aliqua preter naturam: sed omnis dispositio facta a generatione est sanitas ut nunc: vel sanitas optima: et egritudo simpliciter vel neutralitas simpliciter. Suerunt autem motiva sua hec. primum. Egritudo ut nunc toti sanitati est opposita. non est. n. aliqua sanitas quam non contingat corrumpi in egritudinem: ut nunc: sed si vnum dicitur est corpori innale et adueticius reliquum est nale et ab itra principium et est. dicitur. n. dicitur sunt principia et cause. cum egritudo: ut nunc debeat principium ab extra: ut a sex reb' non naturalibus corpori imoderate occurrentibus: sequitur sanitas: ut nunc habet principium a generatione: et est sanitas simpliciter habet principium a generatione. ergo omnis dispositio a generatione facta est sanitas simpliciter vel ut nunc et per non est. nulla est dispositio preter naturam a generatione facta. Secundo res non naturales preparantur sanitati aut ut conseruantes: aut ut efficientes. si ut conseruantes: tunc aut conseruant in eodem: aut reduciunt ad melius. si conseruant in eodem cum conseruant inuentum. sequitur

quod non acquirunt eam corpori. Si reducant ad meli⁹. tunc sanum ut nunc possit esse sanus ut semper quod non est verum: quia tunc Galie. male dixisset quod sanus ut nunc est eucraton et coequalis: verum tamen non secundum optimam equalitatem et eucrasiam. si vero comparant ut efficientes, tunc cum ipse non efficiant nisi reducendo corpus ad naturam suam erit sanitas effecta una et eadem cum potestate. ¶ Item 3° omnia corpora a generatione contraxerunt aliquam complexionem equaliter sub qua sunt sana et viua. prima prima. capitulo de complexionibus. vnde concludit quod omnia corpora lapsa in complexione et compositione a sanitate optima erunt sana sanitate quam tibi sibi est sanitas et non absolute: que quia vacillans est et non perfectior dicta est sanitas ut nunc. ¶ In summa ergo potest fieri talis ratio. omne corpus a generatione tale vel est sanum simpliciter vel ut nunc: sed omne tale est a generatione tale et non a tempore. ergo et. prima bona. et assumptum ut esse probatum: et probat plusquam commentator per alias rationes. vnde procedit ipse quod cetera a natiuitate et surdus et. est sanus ut nunc: et ita omnia dispositio a generatione dicta est sanitas optima vel sanitas ut nunc. ¶ Sed ista positio videtur repugnare sensui: quia propter hec argumenta teneat ipse hanc positionem. ¶ Contra ergo eam arguitur sic. non minus repugnat frigiditas caliditati quam dispositio naturalis dispositio preter naturam: sed caliditas frigiditati a generatione coniungitur. ergo et dispositio preter naturam cum dispositione naturali potest coniungi. ¶ Item non plus repugnat caliditas forme sublimi aque et frigiditati ipsi quam dispositio preter naturam forme solis et sanitati eius: sed a generatione non potest accipi caliditas aque: ut patet de aqua balnearum. ergo et. ¶ Item non minoris potentie et virtutis est forma solis. post generationem quam antea erat virtus informatiua eiusdem: sed virtus informatiua propter eius potentiam omnem dispositionem preternaturalem potuit abicere. ergo et forma solis. potest post generationem omnia dispositionem preter naturam abicere. et sic nec ex tempore poterit aliquid dispositio preter naturam acquiri. ¶ Item sit materia generationis solis. sub dispositione optima forme compositionem: et non adhuc secundum proportionem: et per aliquid agens diminuetur vel condensans seu rarefaciens labat forme optimam compositionem et disponatur forme proportionem: et quero vtrum ille lapsus compositionalis sit naturalis vel preter naturam. si preter naturam habeo intentum. si naturalis quero ab ipso: quare hec materia forme compositionem potest naturaliter labi et non preter naturam corpus tamen optime sanum non potest naturaliter labi: sed solum preternaturaliter sicut ipse ponit. et patet quod nulla potest esse responsio nisi voluntaria.

¶ Ad argumenta vero plusquam commentatoris non est difficile respondere. ¶ Ad primum cum dicitur si vnum priorum est corpori innatum et aduentitium reliquum est naturale et ab ipso dicitur hoc non est verum. per simile. n. probaretur quod semper a generatione lapsus aliquid preter naturam nascitur. nam egritudo calida et egritudo frigida sunt tria. ergo si vnum istorum est corpori innatum et aduentitium reliquum est naturale corpori et ab ipso. et per primum semper a generatione nascitur egritudo calida vel frigida: quod non est verum. Et ad probationem cum dicitur quod tria sunt cause et principia dicitur quod hoc etiam absolute non est verum. idem. n. diuersimode de se habens est causa sanitatis et egritudinis. idem. n. cibum moderate sumptus est causa sanitatis conservatiua vel effectiua: imoderate vero occurrens est causa egritudinis. concedo tamen quod tria eo modo quo sunt tria eodem modo ipsorum sunt tria principia et cause: et quia sanitas est dispositio viuens operationibus. proportione. egritudo vero est dispositio viuens operationibus disproportionata. ideo causa sanitatis est causa moderate occurrens et proportione. causa vero egritudinis est disproportionata et imoderate occurrens. quo tamen sanitas et egritudo sunt contraria et quo modo non: non est presentis speculationis. ¶ Ad 2um dicitur quod res non naturales comparantur sanitati: quandoque ut conservantes: et quandoque ut efficietes. quando. n. corpus a generatione est preternaturaliter lapsum comparatur sanitati ut cause efficientes

quando arguitur quod ipse non efficiunt sanitatem nisi reducendo corpus ad naturam suam dicitur quod hoc non est verum: sed efficiunt sanitatem remouendo dispositionem preter naturam et inducendo dispositionem convenientem per quam corpus in tali etate potest debitas operationes et hoc est reuocare corpus non ad naturam quam prius habuit: sed ad naturam quam rationabiliter in tali etate et talibus circumstantiis debet habere. verbi gratia. a principio natiuitatis solis. infans non potest fugere lac. medicus comprehendens carnem potest remouere carnem illam: qua remota poterit fugere lac. vtrum autem exemplum sit ad propositum pro nunc non curo. ¶ Ex quo potest aliquid dicere quod nulla dispositio fetus in principio generationis est a medico comprehendibilis. fetus. n. habet esse in vtero in 35. diebus vel. 40. 13° nunc egrediat ut patet: non tamen habet nunc primo esse: sed prius habuit esse per plures menses in quibus post natiuitatem potuit plures egritudines incurrere. Sed contra hec factis est argumentum per rationem supra: 13° per sensum non possit aliquid quod argumentum adduci. ¶ Ad 3um cum dicitur quod omnia corpora a generatione contraxerunt aliquam complexionem equaliter qua sana sunt et viuunt. dicitur hoc negando. Et ad probationem ad auctoritatem Avice. dicitur quod illud est verum de corporibus naturaliter lapsis. vel melius quod omne corpus a generatione contraxit dispositionem per quam viuunt et per quam a generatione habet sanitatem: non tamen sequitur quod sit sanum: sicut omne mixtum habet frigiditatem: non tamen omne mixtum est frigidus.

Quantum ad 2um articulum: quia hanc questionem non reperio sufficienter determinatam ab aliquo. Jacobus. n. de Sorliuio respondet quod a generatione vel principio generationis possibile est dici corpus egrum ut nunc: vel neutrum ut nunc: sed non probauit nisi experimento: ut patet de ceco furdo et. ¶ Ideo ut sufficienter hanc materiam habeamus est notandum tanquam per fundamentum eorum que intendit dicere: quod quibuslibet duabus dispositionibus datis: equaliter operationes perficiuntur vel imperficiuntur: in eodem corpore humano positus vel diuersis seruita ceterorum paritate in etate sexu regimine. et sic de alijs. si vna est dispositio naturalis et reliqua: et si vna est dispositio preter naturam neutralis aut egritudinalis et reliqua. patet factis. in harum. n. dispositionum cognitionem non venimus nisi a posteriori. si vna operationes imperficit per a. gradum: et reliqua per tantumdem et prima est dispositio naturalis. reliqua debet esse naturalis. et si egritudinalis: egritudinalis ex quo has dispositiones nisi a posteriori cognoscimus.

¶ Secundo est notandum quod principij generationis non habentibus impedimentum producitur fetus optime sanus. patet. nam si producatur fetus lapsus ab optima sanitate deficiens: vel erit calidus vel frigidus vel humidus vel siccus vel in natura compositionali. Si primum sequitur quod calidum fuit superfluum. et per consequens fuit impedimentum: et consimiliter dicitur de quocumque alio lapsu. Si vero dicitur quod materia generationis fuerit male disposita contra. quia quero an virtus informatiua habuit proportionem maioris inequalitatis supra dispositionem malam remouendam vel non: non potest dici 2um: ut patet. neque primum: quia arguitur sic. virtus informatiua intendit totam illam dispositionem malam remouere vel solum partem. si primum arguitur sic. virtus informatiua intendit totam illam dispositionem malam remouere. et habet sufficientem dominium: et nullum habet impedimentum. ergo totam remouebit. et per consequens fetum in optima dispositione producet. ¶ Si dicitur quod solum partes. contra. virtus informatiua intendit producere fetum cum optimis dispositionibus: eo quod natura semper de possibilibus facit quod meli⁹ est et non habet impedimentum. ergo tota dispositione remouebit. ¶ Item queritur: quare intendit remouere solum partem malam: et non totam. et patet quod nulla potest esse responsio nisi

si volūtaria. ¶ Ex quibus sequitur q̄ omnis dispositio p̄ quā fetus in p̄ma generatōe deficit ab optima sanitate est preternaturalis. p̄. q̄. quilibz talis est nature repugnans. ¶ Item per quālibz talē dispositionem prohibet ne fanitas p̄ducatur summa: sed non est talis prohibitio nisi per dispositionem sanitati repugnātem. talis autē est preternāz. ¶ Item si talis dispositio esset naturalis sanitati & corpori non repugnaret intentiōi sanitatis: eo q̄ dispositio naturalis in eo q̄ talis non repugnat dispositioni naturali: cum ergo repugnat. sequit̄ q̄ est dispō p̄ter nām. p̄. satis ex precedētī questōe. ¶ Itē arguit̄ rōne fortissima sic. si nō q̄libet dispō per quā corpus deficit ab optima sanitate est dispō p̄ter nām: sed aliqua est nālis. sit illa a. & arguit̄ sic. ali qua est dispō: puta b. per quā p̄cise t̄m̄ imperficiunt̄ operationes quātum imperficiunt̄ per a. omnibus alijs seruatis paribus in etate & sexu: s̄. b. dispō est p̄ter nām vt p̄babo. ergo a. p̄. cōsequētia per p̄mū notabile. assumptū p̄bat̄. Nam sit aliq̄ corpus nāliter lapsus per te: cuius dispositio nālis per quā deficit ab optima sanitate sit. a. & sint ei⁹ operatōes imperfecte vt quatuor in p̄mo instanti cōsistētē grā argumētī & sit pla. puer temperatus distās a p̄mo instanti cōsistētē p̄cise per horam: & labat̄ p̄ternāliter ad lapsus b. similē a. per quem lapsus preternālem huius corporis imperficiunt̄ operationes quantum imperficiunt̄ per a. & hoc sit grā argumētī in p̄mo instanti consistentē: & sint oia alia paria ex parte regimīs & aliorum. & p̄. q̄. for. & pla. sunt eiusdē etatis & eiusdē sexus. & sic de alijs & dispō a. & b. sunt posite in cōporibus oīno similibus alijs seruatis paribus. & b. est dispositio p̄ter nām. ergo: & a. cuius oppositū dice bat̄. ¶ Itē si dispō a. ponere in pla. & dispō b. in for. oīno equaliter imperficere: & nūc sunt alia paria. ergo si vna est dispō p̄ter nām similis & reliqua. ¶ Itē querit̄ in hoc casu: q̄re dispositio b. est p̄ter nām & non dispositio a. ex quo alia sunt paria. & p̄. q̄. nulla alia est responsio nisi voluntaria. ¶ Sorte d̄ q̄ hic casus implicat. Nam p̄mo ponit̄ q̄ pla. distet a p̄ncipis consistētē p̄cise per horā: & q̄ labat̄ p̄ternāliter etiā: modo illa non stant simul. Nam si p̄ternāliter labat̄: sequit̄ q̄ ei⁹ pueritia abbreuiabit̄. & per h̄is distabit̄ minus q̄ per horā illud nō soluit. nā p̄t ponit̄ i casu q̄ labat̄ p̄ternāliter donec ingrediat̄ p̄mū istans consistētē: & q̄ per illud tempus labat̄ solū acquirēdo b. lapsus preternālem similē in imperficiēdo opōnes a. & tūc p̄. satis casus. ¶ Sorte d̄ q̄ hic non sunt alia paria: q̄ ponitur pla. labi p̄ternāliter. for. vero nō. illud nihil est. nāz in pueritia: & dum labat̄: nō sint alia paria. tamē in p̄mo instanti consistētē postq̄ est lapsus. sunt alia paria: & p̄ illo instanti facio argumētū. Sorte d̄ q̄ a. est dispō nālis: q̄a est solum tāta & talis resp̄cū optimi temperamenti. b. vero solum resp̄cū p̄p̄ri temperamenti. ¶ Illud nō soluit. nā dispositio. b. est etiā tanta & talis resp̄cū optimi temperamētī: nec video q̄ hic resp̄cū faciat diuersitatē inter dispositiones nālem: & p̄ter naturam. medicus. n. cūz sit artifex sensu alis non iudicat de sanitate egritudine vel neutralitate nisi per operatōes: p̄pter q̄d Galienus secūdo tegni ad cognitionem optime sanitatis & aliaz dispōnum: non posuit nisi signa sumpta a substantialiter inherētibz: q̄ sunt eadem dispositioni cognoscende: & signa sumpta ab operationibz: & sumpta a casibus: & hec omnia sunt posteriora dispositōe cognoscenda: exceptis signis sumptis a substantialiter inherētibz. ponat̄ ergo q̄ for. & pla. sint equaliter calidi v̄l frigidi: & pla. sit lapsus. b. lapsus. for. vero. a. lapsus: & sequit̄ q̄ si. b. est dispositio p̄ter naturā a. erit etiā dispositio p̄ter naturāz. si non. detur ratio diuersitatis. ¶ Tertio notandum q̄ duplex est fanitas. fanitas optima & fanitas lapsa: voco autem hic sanitate optimā que in latitudine sanitatis obtinet extremū intensus. hec autēz est illa que

ad quācūq; animalis sanitate comparata non eiusdem denominatiōis est resp̄cū cuiuscūq; alterius sanitatis perfectio: operationum productiua: & hec non reperit̄ nisi in indiuiduo q̄d est in ultimo eq̄litate: & in etate in qua augmentum prouenit ad suū finem: vt ponit̄ Auicē. p̄ma p̄mi. de complexiōibus. fanitas vero lapsa est omnis fanitas ab hac sanitate deficiens s̄m caliduz aut secundū frigidū humidum vel siccum. & sic de alijs lapsibus compositis complexionalibus aut s̄m lapsus in compositione vel in plas̄ vt quantitate numero positione: & tu intellige vltērius ex quo fanitas optima est terminata vel finita sub certo & de terminato gradu. ponamus ergo ipsam consistere in gradu vt. s. ita q̄ tota latitudo sanitatis sit a non gradu fanitatis vsq; ad gradū vt. s. p̄. q̄. nō est alia rō de latitudine caliditatis friditatis &c. q̄ de latitudine sanitatis. ¶ Ultimo est nōndū q̄ hic volo loq; de sanitate egritudine v̄l neutralitate prout sunt dispōnes successiue acq̄sibiles & deperdibiles & nō subito. s̄. vt sunt p̄mi resp̄cū subito acq̄sibiles vel deperdibiles. q̄ vtrum sit ita vel nō: nō volumus nunc discipulare: sed p̄ nunc in hac mā sic supponimus. ¶ Istis visis sit hec p̄ma cōcl. impossibile est a generatōe p̄duci ali quod corpus sanum simplr̄ siue optime sanū. p̄bat̄. non est corpus optime sanū nisi in latitudine sanitatis obtineat extremum intensus: sed a generatione nullū corpus potest extremuz intensus obtinere. ergo &c. bona est cōcl. & assumptum p̄ maiozi p̄. ex vno notabili: & p̄ minozi. p̄bat̄: quia nullum corpus obtinet extremū intensus in latitudine sanitatis nisi sit in etate in qua augmentū ad suum peruenit finem vt predictū est supra: sed a generatione nō p̄t p̄duci corpus in etate in qua augmentū puenit ad suum finem. ergo &c. Et breuiter p̄batio stat in hoc. a generatione non p̄t p̄duci cōpus in etate iuuentutis. ergo nō p̄t a generatione p̄duci corpus optime sanum. p̄. cōcl. ex quid nomi nis optime sani. & assumptū satis p̄. ¶ Ex ista cōcl. segetur q̄ omne corpus a generatōe p̄ductū est in p̄ncipio ab optima sanitate lapsus. p̄. q̄. nullū tale est optime sanuz. ergo q̄libz tale erit ab optima sanitate lapsus. ¶ Et cōcl. omne corpus a p̄ncipio generatōis p̄ductū est ab optima sanitate p̄ternāliter lapsus. p̄. satis conclusio ex his que p̄missa sunt: imo hec cōcl. est cor̄m eoz que dicta sūt supra. Nam omne corpus a generatōe p̄ductum est lapsus. per cor̄m precedens: & omnis lapsus per quē deficit ab optima sanitate est preternaturalis: vt supra p̄batum est. ergo sequitur q̄ omne corpus a generatōe p̄ductum est preternaturaliter lapsus. Et tu potes breuiter arguere sic. omne corpus a generatōe p̄ductū est lapsus vt dicit cor̄m p̄cedēs: & non nisi p̄ternāliter: vt p̄batuz est supra. ergo &c. ¶ Ex q̄bus p̄. responso ad questū q̄ necessario a generatione in quolibz cor̄m dispō p̄ter nām nascit̄. p̄. satis clare ex p̄missis. omne. n. cor̄m a generatōe est necessario lapsus: vt p̄. q̄. cor̄m p̄me cōclusionis. & cū omnis lapsus est p̄ter nām: sequitur necessario q̄ lapsus p̄ter nām a generatione cōnascit̄. ¶ Ex quo sequit̄ q̄ necessario in quolibz corpore a generatione cōtrahit̄ dispō neutralis vel egritudinalis: vt nūc. p̄. q̄. omnis dispositio p̄ter nām est neutralis vt nunc vel egritudinalis vt nūc. & necessario a generatōe corpus p̄ter naturam cōnascitur.

Quantum ad 3^m articulum occurrunt circa mām difficultates non faciles. ¶ Prima est. q̄re v̄l q̄ medicina solū sit de corporibz neutris vel egris. & nullo mō de sanis. h̄is est falsum. & p̄bat̄ cōcl. q̄ omne corpus existens in etate pueritē est neutruz vel egrum vt nunc: ex quo in tali etate est lapsus: & non nisi p̄ternāliter vt tu dixisti: & similiter in etate senectutis est lapsus: quia in tali etate non p̄t esse optime sanuz: vt p̄. & similiter in etate iuuentutis est lapsus. Cum ergo omne corpus sit

aut in etate pueritiae senectutis vel iuuentutis et in qualibz tali etate est lapsus: et non nisi preternaturaliter. sequitur 2c. **¶** Forte dicitur negando quod in etate iuuentutis quodlibz corpus in ea repertum sit lapsus: imo aliquod est sanum optime. sicut corpus de secundo modo equalitatis. **¶** Contra in nulla parte iuuentutis reperitur corpus optime sanum. ergo. assumptum probatur: quia si reperitur: reperitur vel per tempus vel per instans: non est dicendum per instans: quia corpus optime sanum non iudicatur optime sanum: nisi per optimas operationes: sed nulla operatio potest produci precise per instans. ergo nec per tempus: eo quod eius humidum continue est deterius et deterius. ergo continue calidum ad illud humidum habebit aliam et aliam habitudines. **¶** Forte dicitur quod propter diuersas calidi ad humidum proportionem non sunt necessario diuersae operationes. nam in pueritia et senectute possunt eae perfectae provenire operationes: et tamen in eis necessario sunt diuersae habitudines calidi ad humidum: cum humidum in pueritia sit multo humidius quam in senectute: quod autem in senectute operatio de necessitate sit eae perfecta sicut in pueritia. per facile. nam in tota iuuentute operatio est perfectior quam in pueritia et in senectute aliqua erit minus perfecta. ergo aliqua erit equaliter perfecta. per 2a. et assumptum satis intelligitur. **¶** Ideo aliter arguitur quod in nulla parte iuuentutis sit sanitas optima: quia capiat optima sanitas. et sequitur quod illa habet optimam proportionem in calido frigido humido et sic: eo quod per 3a. ex 3a. et regni. arguitur modo sic. per nulla parte iuuentutis potest remanere optima proportionem in humido et sicco. ergo 2c. assumptum per. quia eius humidum continue erit siccus et siccus. **¶** Item sit optima sanitas. a. et sequitur quod a. limitat sibi certam mensuram humidum et sicci a qua qualitercumque habet deterius perficit operationes: et per 2a. non erit amplius optima sanitas. sit ergo illa mensura. b. et sit for. qui ex pueritia deuenit ad optimam sanitatem absolute: puta in primo instanti consistentie. et sequitur quod in primo instanti consistentie for. habet b. mensuram humidum et sicci arguitur modo sic. in primo instanti consistentie for. habebit. b. mensuram humidum et sicci: sed continue post hoc haec mensura variabit: eo quod humidum fiet continue siccus et siccus. ergo nunquam post hoc habebit. b. mensuram humidum et sicci. et ultra. nunquam post hoc habebit. b. mensuram. ergo nunquam post hoc erit optime temperatum. et si sic per nullam partem iuuentutis durabit haec optima sanitas cum non duret: nisi per instans. **¶** Ad oppositum tamen arguitur: quia optima sanitas est perfectior: quod reperitur in latitudine sanitatis. ideo tale debet esse reperiibile. absurdum. non esset quod natura humana in optimo sui defecisset. idem videtur quod talis optima sanitas sit. **¶** Et confirmatur: quia si illa non reperiretur eadem ratione etiam non reperiretur aliqua sanitas lapsa: quia datur illa que reperitur et sit. a. et arguitur sic. a. non reperitur: quia nec per tempus nec per instans ergo non reperitur. consequentia bona: ut supra. et assumptum per qualibz parte. probatur. non. n. per instans: quia non consideratur sanitas nisi per relationem ad operationes: et nulla operatio est precise per instans nec per tempus: quia quilibz sanitas determinat sibi certam mensuram calidi frigidi humidum et sicci: a qua qualitercumque labatur melius vel deterius perficit operationes: cum ergo talis mensura continue variatur: sequitur 2c. **¶** Secunda difficultas est: quia si dispositio per quam quodlibet corpus est lapsus est preternaturalis: sequitur quod dispositio preter naturam crederet in infinitum: et sic daretur dispositio preter naturam actu infinita. consequens impossibile. et probatur 2a. quia ponatur quod sicut aliquod corpus est alio minus sanum: ita est eodem magis lapsus. conuertuntur. n. minus sanum et magis lapsus: sed quocumque corpore sano dato datur corpus in duplo minus sanum et in triplo et sic in infinitum. ergo quocumque corpore lapsus dato datur corpus in duplo magis lapsus et in triplo. et sic in infinitum. **¶** Forte dicitur quod dispositio illa per quam hoc

corpus est lapsus est preternaturalis: et in talibus preternaturalibus non est inconueniens abire in infinitum: ut per 3a. satis in naturalibus. **¶** Sed contra. dispositio preter naturam est dispositio actualiter actiua et operationum impeditiua: nulla autem talis est preternaturalis. **¶** Item si esset preternaturalis frustra medicus in remotioe multarum egritudinum vteretur modo calidis modo frigidis 2c. 2a. per. quia si talis dispositio sit pure preternaturalis ipsa non est calida nec frigida: et per 2a. in ipsius remotione: non oportet uti contrariis ex quo ipsa non est aliquod contrarium. **¶** Tertia difficultas est: quia dato quod omnis dispositio per quam corpus est lapsus sit preternaturalis. sequitur quod beneficio medici possibile est corpus egrum decrepitem fieri iuuenile et optime temperatum de secundo modo equalitatis. 2a. impossibile. et per consequentia: quod dabile est corpus in etate senectutis vel decrepitem precise eae sanum vel eae lapsus sicut aliquod corpus in etate infantie: ut per 3a. intelligenti materiam. Nam capiatur corpus quod est de secundo modo equalitatis: et per iuxta conclusiones positas quod hoc corpus in etate infantie est valde egrum vel neutrum: eo quod est lapsus preternaturaliter. arguitur ergo sic. hoc corpus de secundo modo equalitatis est sanum et aliquando erit in etate senectutis vel decrepita minus sanum quam erat in dato instanti in etate infantie. ergo aliquando erit precise equaliter sanum: sed non possunt aliqua duo corpora esse equaliter sana nisi sint eae preternaturaliter lapsa: eo quod quantum remouetur de sanitate: tantum inducitur de dispositione preter naturam. ergo sequitur quod in etate decrepita datur corpus: ita sanum et ita preternaturaliter lapsus. sicut in etate pueritiae. arguitur modo sic. beneficio medici et naturali dispositio preter naturam que est in etate infantie. in hoc corpore potest per contraria remoueri. et ad optimam sanitatem perducitur. ergo consimilis reperitur dispositio preter naturam in homine decrepito poterit per contraria remoueri et ad optimam sanitatem perducitur: sed non potest ad optimam sanitatem perducitur: nisi ad etatem iuuentutis perducatur. ergo beneficio medici potest corpus decrepitem fieri iuuenile. **¶** Forte dicitur quod dispositio preter naturam que est in corpore decrepito: non potest per contraria remoueri beneficio medici aut naturali. **¶** Contra. dispositio preter naturam est tanta et talis in decrepito quanta et qualis est in puero dato: et contraria sunt hic equaliter applicata: et ita potentia sibi ibi. sicut haec tria potest remouere primam dispositionem: a fortiori vel equaliter remouebunt secundam dispositionem existerem in decrepito. **¶** Item dispositio illa preter naturam est plus resistiua quam dispositio existens in puero deducendo ad optimam sanitatem vel minus vel equaliter. Si minus vel equaliter. manifeste per hanc dispositionem posse per contraria remoueri: sed ipsa non remouetur: nisi optima sanitas inducatur: eo quod quantum remouetur de dispositione preternaturali: tantum inducitur de naturali que est sanitas. ergo 2c. Si dicitur quod plus resistit. vel si finite vel infinite: non potest dici infinite: eo quod omnis qualitas tris est actiua quantum resistiua. Si data dispositio est infinite resistiua. sequitur quod esset infinite actiua. 2a. est impossibile. et per 2a. et assumptum simili: eo quod omnis qualitas precise per eandem dispositionem agit per quam resistit. **¶** Si dicitur finite. sit quod in duplo: et applicetur agentia in duplo fortiora: et sequitur quod talia equaliter agent: quia ex simili proportionem. sequitur simili velocitas. et per consequens in tempore in quo corrumperetur dispositio preter naturam in puero: in eo corrumperetur dispositio preter naturam in decrepito: sed pro tunc erit optime sanum. ergo 2c. **¶** 4a. difficultas videtur quod optima sanitas est sanitas lapsa. nam si optima sanitas non est lapsa. queritur vel est finita vel infinita: non potest dici infinita: eo quod quodlibz non optime sanum esset infinite preternaturaliter lapsus. et per 2a. quia non potest remitti optima sanitas: nisi deperdat sanitatem infinitam: sed precise tantum acquiritur de dispositione

rationis est lapsa absolute: sed vt probatum est supra in primo articulo non est lapsa nisi preternaturaliter. ergo quilibz medicus recte loquendo haberet concedere talia corpora esse lapsa preternaturaliter. dicunt tamen medici huius corporis dispositionem in principio generationis esse sanitatem optimam: vel lapsam non absolute: sed cōparatione aliarz dispōnū eadē in etate reptaz: puta. qz illa dīspō respectū aliaz in eadē etate existentū est melior: et vocatur optima quāuis in rei veritate nō sit optima: et est sile sic si dicerē hāc effimerā iter omnes illas egritudines esse meliore: quāuis nulla illarū sit bona: vlt̄ dicerē qz iter omnes istos pueros for. est maximus quāuis for. nō sit absolute maximus: sed valde paruus. Tales autē dispōnes que a generatione hūnē cū gbus cōiter pueri pnt̄ exercere aliqua opa que in etate pueritie debent: vocauerūt medici sanitates: et qz a nā vident̄ esse date. dnt̄ eas dispōnes nāles esse. alie vō dispōnes cū gbus multū impediunt opōnes in tali etate vocauerunt medici neutrales vel egritudinales: s; hoc non est absolute: sed resolutiue. volēdo ergo absolute log nō alr dōm est q̄ sit dcm̄. ¶ Alia respōsio est negādo qz in etate pueritie. s. in quilibz parte corp̄ sit lapsus. nullū. n. corpus d; denominari absolute lapsus. nisi iste lapsus sit potētior in denoiando: q̄ sanitas in ipediendo: et hoc est quū ille lapsus est excedēs gradū mediū. et cōdo tñ qz illud corpus est lapsus vt z: vlt̄ vt tria: s; postea nō valz nā. a. est lapsus vt z: q̄ est lapsus. p̄ma tñ rīssio est melior. et istā volo seq. ¶ Ad aliud vō cū pbat̄ qz quilibz corpus in etate iuuentutis est lapsus p̄ternāl̄. dī hoc negādo. nā corp̄ optime sanum nō est repibile nisi in etate iuuentutis: et cū argf qz nō: qz in nulla pte iuuentutis repit̄ corp̄ optime sanū: qz si repitur: reperit̄ vel p̄ tps vel p̄ instās dī veritatem raten: qz solū reperit̄ p̄ istās: eo qz an̄ tale instās a. corp̄ p̄tinue p̄ficiebat̄: et post tale p̄tinue ip̄ficiebat̄. ideo p̄cise p̄ istās est reperibile: s; fop̄bistice poss; dici qz etiā p̄ tēpus est repibile: et illud ē quōlibz tps̄ terminatū ad hoc istans in quo optima sanitas est acq̄sita. ¶ Et cū arguit̄ qz nō est reperibile p̄ instans solū: qz corpus optime sanū nō iudicat̄ optime sanū: nisi p̄ optimas opōnes: sed nulla opatio pōt̄ p̄ducī p̄cise p̄ instās. ergo. respondet̄ qz corpus optime sanū iudicat̄ optime sanū nō solū p̄ optimas opōnes: s; etiā p̄ signa sumpta a subāl̄ inherētib; et ē a casibus vt habet̄ z: tegni. ¶ Et cū arguit̄ qz nō pōt̄ iudicari p̄ optimas opōnes: qz nulla est p̄cise per istans. dī qz illa nā nō valz. corp̄ optime sanum nō est optime sanū nisi p̄ istās. q̄ nō pōt̄ p̄ducere optimas opōnes. s; n. corpus nō doret tale nisi p̄ instās: et nulla opatio possit fieri p̄ instās solū. nihilomin; corp̄ optime sanuz pōt̄ p̄ducere optimas opōnes. et p̄ eas significari. ¶ Ad dōdus autē est iste. supponēdo qz optima sanitas acq̄at̄ p̄cise in p̄mo instanti iuuentutis: vel in medio iuuentutis et sit for. i etate pueritie qz debeat fieri optime sanus: et sit distās p̄cise a p̄mo instanti iuuentutis p̄cise per. io. horas: cui exhibeat̄ cibus que debeat digerere: ita qz in p̄mo instanti iuuentutis sit celebrata digestio: et sequit̄ qz sicut for. cōtinue efficiat̄ p̄fectior et p̄fectior p̄pter appropinquationes ipsius ad optime sanū: ita eius digestio cōtinue p̄fectior efficiat̄ p̄pter appropinquari optime digestionī cum ergo for. in sine dati tēporis erit optime sanus erit eius digestio optime perfecta: et ita per optimā illam digōnē pōt̄ significari for. optime sanus: et hec optima digestio nō est p̄ducta p̄cise per instans: s; suuz complementū habuerit in p̄mo instanti iuuentutis. Et eodem modo potest significari de alijs signis. optima. n. cōtemperātia in calido et frigido: nō habet̄ nisi in p̄mo instanti iuuentutis. ante vero illud instās non habebat̄: sed continue erat aut calidior aut frigidior debito rē. ¶ Consimilr̄ dicit̄ per signa sumpta a casu sicut est; color punicus ex albo et rubeo mixtus. in p̄mo. n. instanti

iuuentutis habz ille color complementū: et ante cōtinue dī sponebat̄: et ad hunc optimū colorē accedebat. ¶ De operationibus etiā sensitivis eodē modo potes significare. corpus. n. optime sanuz debz videre. grā exempli per miliare. for. aut in pueritia videbat per semimiliare: et quādoqz per tres quartas: nunc solum in p̄mo instanti iuuentutis videt per miliare: et nunc post hoc videbit per miliare stante paritate obieci: qz ergo in instāti dato videt per miliare pōt̄ iudicari corpus optime sanū esse. ¶ Secundū de his operationibus aliter dicendū est qz de alijs que per motum et trāsmiissionē fiunt. Iste enim operatōes fiunt in instāti vt vident̄ prospectui dicere: et sic p̄z solutio ad primam difficultatē. ¶ Et forte illam imaginationem habuit Galien; secūdo regni: cū voluit corpora sana iudicari secūdū sensum: et nō secūdū nām ipsam rei. percepit. n. qz optima sanitas: nō durat nisi per instās: et qz omnia cōpora sunt lesa: s; insensibilr̄. vt ipse dicit de sanis vt multum: que simple sana s̄m̄ sensus iudicium nuncupant̄.

¶ Ad 2^m difficultatē cum infer̄. sequit̄ qz dispō p̄ternām crescit in infinitū dī qz nā nō valz. pono. n. banc dispōnē p̄ternām esse potentia: et nō p̄uatiuā. et ad p̄bationem: qz sicut aliq̄ corpus est alio minus sanū: ita est alio magis lapsum. cōuertunt̄. n. ille due p̄pōnes. s. minus sanum et magis lapsum dicit̄ qz illa p̄pō est equiuoca. s. sicut aliq̄ corpus est aliquo minus sanum: ita est eo magis lapsus. Si. n. intelligat̄ qz p̄portionaliter sicut cōpus est alio minus sanum: ita est eodē magis lapsus: illa p̄pō est falsissima. In omni. n. corpore lapsio esset dispō p̄ternāz infinita: qd̄ repugnat̄ imaginationi: et nā est deducta supra. Si vero intelligat̄ isto modo qz per quātum aliq̄ corpus est alio minus sanum per tantum p̄cise est eodē magis lapsus p̄positio est vera: et intelligo qz ly tantum et ly quātum dicat̄ quantitatē arismetricam et non geometricam. Verbi gratia sanum vt sex est p̄ duplū minus sanū corpore sano semper: ita per duplū potest dici magis lapsus: s; ip̄p̄tia sit locutio de corpore optime sano: eo qz ipsius nullo modo est lapsus: sed de omnibus alijs corporibus propriissima est locutio. verbi gratia. sanū vt quatuor ē p̄cise per duplū minus sanum q̄ sanum vt sex: et ita per 2^m sanum vt quatuor est magis lapsus. lapsus enim p̄ternālis qui est in corpore sano vt sex est p̄cise vt duo. ille vero qui est in sano vt quatuor est vt quatuor: modo lapsus vt quatuor excedit lapsum vt duo per 2^m et sic de omni alio dicendum est. ¶ Sed dices tu. quo modo cognosces qz sanum vt sex sit lapsus vt duo. dicit̄ qz vnūquodlibz corpus p̄cise per tantū est lapsus per quantum ab optima sanitate distat̄ perfectionaliter. minoratio. n. sanitatis nō est nisi per cōtinentiaz dī spositionis preternaturalis. modo per quātum sanitas deficit ab optima sanitate per tantū est distans: et econuerso: et per quātum est distās. p̄cise per tantū est lapsa. Et breuiter vt vn̄uersaliter loquar sicut lapsus preternaturalis se habz ad lapsum p̄ternaturalem tam arismetrice q̄ geometricē p̄cise eodē modo se habz sanitas lapsa seu corpus sanum lapsum ad corpus sanum lapsum. ¶ Sed contra hoc arguit̄. nam ex illo multa inconuenientia sequuntur. primum qz sanum vt sex sit p̄cise in duplo deterius lapsum q̄ sanum vt 7. cōsequens est impossibile. ¶ Sequitur 2^m qz sanum vt duo est in sexqualtero deterius lapsus q̄ sanum vt quatuor consequens est falsum: et consequentia. probat̄ satis facilliter iuxta ea que dicta sunt: et p̄mo primum inconueniens sic. vnūquodqz corpus lapsus p̄cise per tñ est lapsus per quantum a corpore optime sano est distans: sed sanus vt sex p̄cise distat̄ per duo. sanū vō vt 7. p̄cise distat̄ per vnum. ergo sanū vt sex est p̄cise p̄ternāl̄ ter lapsus vt duo. sanum vero vt 7. est lapsus vt vnum modo duorum ad vnum est proportio dupla. ergo et cetera.

Et eodē mō. pbat q̄ sanū vt quattuor est in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt. 6. Secundū iconueniēs p. 3. q̄ sanū vt 2. distat ab optime sano p̄cise p. 6. sanū vt vt. 4. distat p̄cise se p. quattuor. ergo sanū vt sex est lapsus p. sex et sanū vt quattuor est lapsus p. quattuor: sed sex ad quattuor est p̄cise proportio sexgaltera. ḡ. 2. ¶ Itē sic se h̄z lapsus p̄ternālis ad lapsus p̄ternāle: ita sanitas lapsa ad sanitatē lapsa: s̄z lapsus p̄ternālis exis cū sanitate vt 2. est vt. 6. vt p. 3. lapsus vō p̄ternāz ḡ est cū sanitate vt quattuor est vt quattuor. ḡ cum isti lapsus se h̄nt in p̄portioe sexgaltera. sequit̄ q̄ iste sanitates se h̄nt in p̄portione sexgaltera.

¶ Ad hec r̄idēf cōcedēdo q̄ sanitas vt. 6. est in duplo deterius lapsa q̄ sanitas vt. 7. et s̄līr sanū vt quattuor est in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt. 6. et s̄līr cōcedit̄ q̄ sanū vt duo est p̄cise in sexgaltero deterius lapsus q̄ sanū vt quattuor vt sufficiēt̄ p̄bant argumēta. ¶ Nec illa sunt iconueniētia: imo necessaria. nā ex quo sicut dispō p̄ternāz. tā arithmetrice q̄ geometricē se h̄z ad dispōnem p̄ternāz: ita sanitas lapsa se h̄z ad sanitatē lapsam: necessario opz concedere que p̄missa sunt. ¶ Et sicut cōcedunt̄ hec in medicina. p̄ arifonit̄ p̄cedere potes in p̄bia nālī: puta q̄ caliditas vt sex est in duplo remissior caliditate vt. 7. et caliditas vt 2. est in sexgaltero remissior soluz calitate vt quattuor. ¶ Sed dices quō sanū vt. 6. est in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt. 7. nāz sex nō se h̄z ad. 7. in p̄portione dupla. ¶ Dicis q̄ hoc fecit errare multos an̄ me: p̄ q̄ abiecerūt opinionēz d̄ntem q̄ intensio h̄z attendi penes accessum ad summū: et remissio penes recessum a summo.

Adhibi tamen videt̄ satis facile saluare p̄nem de remissione. p̄ vō de intentione nō potest teneri et argumēta pro nūc dimitto. ¶ Reducēdo ergo ad p̄positū dico q̄ sanū vt. 6. est in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt. 7. et causa est dicta: eo q̄ lapsus vni. ad lapsum alterius est p̄cise p̄portio dupla. ¶ Unde tu debes scire q̄ q̄i d̄r q̄ sanū vt. 6. est in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt. 7. nō comparat̄ hic sanū vt. 6. ad sanū vt. 7. in dispōne que est sanitas: s̄z in dispōne p̄ternāli: que d̄r p̄prie lapsus: et s̄m talē dispōnē est p̄cise in duplo deterius lapsus vni q̄ reliquus. Et est simile sicut si diceret̄ q̄ calm vt. 6. est in duplo remissius q̄ calm vt. 7. hinc. n. non comparat̄ gradus caliditatis vt. 6. ad gradū caliditatis vt. 7. s̄z pot̄ gradus friditatis vt. 2. ad gradū friditatis vt. 1. ¶ Ex q̄ bus p̄z illa p̄na nō valz. sanitas: vt duo ē in duplo minor sanitate vt quattuor. ḡ ē in duplo magis lapsa: imo ē in sexgaltero solū magis lapsa. Et hec oīa cōcedenda sunt tenendo vnā respōsionē datāz supra in solutione p̄me difficultatis. ¶ Volētes tamē tenere nullū corpus dici p̄ternāliter lapsus nisi gradū mediū totius latitudinis lapsus p̄ternālis excedat. in omnib⁹ membris aut q̄busdā: aut maxime dominātibus: alr̄ oporteret loq̄. tūc. n. nō p̄cederet̄ q̄ sanū vt. 6. sit in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt. 7. eo q̄ nulluz tale d̄z appellari p̄ternālīr lapsus. Et nō valz illa p̄na. a. est lapsus: et nō nisi p̄ternāliter. ergo est p̄ternāliter lapsus: sed opz addere et habz lapsum excedentē gradū mediū totius latitudinis lapsus p̄ternālis. vñ sanū vt. 6. nō d̄z dici lapsus p̄ternāliter vt 2. et sic frigidū vt 2. nō est in duplo frigidius q̄ frigidū vt vni: ita lapsus p̄ternāliter vt 2. nō ē corpore lapsio p̄ternālīr vt vni in duplo deterius lapsus. ¶ Quā aut̄ fridū vt 2. nō sit in duplo frigidū q̄ fridū vt vni. p̄z. eo q̄ nullū illoz est frigidū. frigidū. n. vt 2. est calm vt. 6. et frigidū vt vni est calm vt. 7. mō p̄z q̄ nec calm vt. 6. nec calm vt. 7. est fridū. ¶ Volētes ergo sustinere hoc est concedendū p̄mo q̄ in latitudine sanitatis nō est reperire corpus in duplo deterius lapsus reliquo. p̄z. p̄mo nō imēdiatē itensio: q̄a nullū est corpus in illa denominādū p̄ternāliter lapsus: nec imēdiatē remissio: vt p̄z satis itēb

ligenti: q̄ maxime gr̄a exempli sanū vt 2. est in duplo deterius lapsus q̄ sanū vt quattuor. hoc t̄n est falsum: eo q̄ lapsus vnius ad lapsus alterius nō est p̄portio dupla: s̄z sexg altera. ¶ Concedēdū est 2. q̄ nō quocūq̄ corpore sano dato dā corpus in duplo min⁹ sanū. p̄z p̄mo in latitudine sanitatis itensio: q̄a maxime esset corpus vt quattuor: s̄z illud nō ē sanū: imo neutrū p̄mi significati: nec imēdiatē remissio: q̄ in illa nullū corpus appellat̄ sanū cū lapsus p̄ternālis sit potētiōr in denominādo corpus ēē lapsus p̄ternāliter q̄ sanitas in denominādo cōpus esse sanū. ¶ Ex quo seq̄t̄ q̄ ista p̄na nō valz. quacūq̄ sanitate data dā sanitas in duplo minor in triplo et sic in infinitū. ergo quocūq̄ corpore sano dato dā corp⁹ in duplo min⁹ sanū in triplo in quadruplo et sic in infinitū: et multa alia potes cōcedere. Et ego volui talia ponere p̄ exercitare mētes iuuenūz disputare volentiū. Et sic dico hec in medicina: ita potes cōcedere in nālībus. s̄z quacūq̄ caliditate data dā caliditas in duplo minor in triplo in quadruplo et sic in infinitū: nō t̄n quocūq̄ corpore calido dato dā corp⁹ in duplo minus calm in triplo in quadruplo et sic in infinitū: vt p̄z p̄ ea q̄ dicta sunt: et sic sit respōsionem ad secundam difficultatem.

¶ Ad 3. respondēt̄ negando p̄nam. per nullā enim potentiam nālem potest senex vel decrepitus fieri iuuenis tēp̄e ratissimus: et causa est: q̄a siccitas illa etatiua ex paulatina actioe calozis acq̄sita stante vita: nō potest remoueri: et humiditas substātifica tanta et talis quāta et qualis in iuvene temperato acquir̄it̄ induci. et causa est: q̄a ad remouenduz illam siccitatem opz necessario p̄cedere cū humidis: modo talia sunt necessario cōiuncta aut cū caliditate: aut cū frigiditate. si cum frigiditate et frigiditas ipsa h̄ria calozis ipsuz extinguit̄ an̄ q̄ siccitas remoueat̄. si cū calido et omnis calor est exiccantiuz per talīz approximationem augebit̄ siccitas. ¶ Item dato q̄ nec calor: nec frigiditas impediāt. illa siccitas cū sit valde intēsa. multa et fixa: non poterit nisi ab excedētī h̄rio remoueri: cuiusmodi non est res humida corpori exhibita. ¶ Item huiusmodi contraria vel applicabunt̄ in quātitate multa predominātī siccitati substātifice. et calozis nālī exiccanti: vel nō. si p̄mum sequit̄ p̄zius corrumpt̄ calozem q̄ siccitatē remoueat̄: et causa est: quia sui multitudine oppilādo et regendo calozē suffocabit. si dicis secundū: sequit̄ q̄ nō remouebit̄ illā siccitatem: eo q̄ a p̄portione equalitatis nō p̄ouenit actio. et per hoc solue obiectiones factas. ¶ Sz dices. Sz aliquid est cōpus senile substātifice humidius corpore temperatissimo. ergo illud ad optimū temperamentū poterit reduci: et per cōfēquens ex senē fieri iuuenis. Sz p̄na: q̄ in reducēdo hoc corpus ad temperamentū nō opz nisi exiccando p̄cedere. ¶ Item dabile est corpus in etate pueritie p̄cise eque substātifice humidū: sicut est a. corpus in etate senectutis: s̄z primū corpus potest reduci ad temperamentū optimum. ergo et 2. q̄ si nō. det̄ rō diuersitatis: quare vni et nō reliquum. ¶ Quā aut̄ in etate senectutis sit dabile corpus substātifice humidius corpore temperatissimo vel equaliter. p̄z de corpore sanguineo. ipsum enī est in certa p̄portioe humidius substātifice in etate iuuentutis q̄ corpus temperatuz: et aliquādo erit minus: q̄a in decrepita etate. ergo aliquādo erit equalr. capio illud in stās in quo erit equaliter: et querit̄ ytrum sit in etate iuuentutis vel senectutis et quomodocūq̄ dicat̄ habebit̄ intentuz. ¶ Quā aut̄ in etate pueritie sit dare corpus ita humiduz substātifice sicut in etate senectutis facile esset probare: immo demonstrare: quia dato corpore senili humidiori temperato pro quātūcūq̄ modicus sit humidius erit dare corpus in etate pueritie min⁹ et magis hūidū. et per p̄na equalr. Ista argumēta petunt aliā difficultatē quā pro parte tetigi in q̄stioe de reauratōe humidū. ideo illoz solonē nūc nō tāgam.

Ad quartam difficultatem dicitur notando q̄ quando dicitur duobus corporibus ab optimo temperamento la-
bentibus eque proportionabiliter. hoc potest intelligi du-
pliciter. primo q̄ ista duo corpora ab optimo temperamē-
to eque proportionabiliter labantur acquirendo de lapsu.
secundo q̄ eque proportionabiliter deperdant de sani-
tate. Et isti duo intellectus sunt valde diuersi. si enī eque
proportionabiliter labuntur ab optimo temperamento.
eque proportionabiliter deperdendo de sanitate tunc ne-
cessario eque cito ad eundem lapsum deuenient. quare
eque cito deueniunt ad quemcunq̄ gradum volueris sa-
nitatis diminute. **O**mnes autem sanitates eque dimi-
nute sunt eque lapsu. et hoc sufficienter probabit argumē-
tum quarte difficultatis supra factum. Si vero hec corpo-
ra que ab optimo temperamento eque proportionabili-
ter labuntur eque proportionabiliter acquirunt de lapsu
tunc stat q̄ illa duo corpora eque cito ad eundem gra-
dum lapsus deueniunt. et stat q̄ citius vnum deueniat q̄
reliquum. et de hoc fuit casus in argumento facto post op-
positum in quarta difficultate. **R**espondendo ergo
formaliter ad quartam difficultatem dicitur q̄ optima
sanitas nullo modo est lapsa: et videtur q̄ hoc dato non se-
quitur contradictio. Et ad probationē patet quid sit di-
cendum ex eo quod notatum est parum supra. **A**d qui-
tam difficultatem dicitur q̄ dispositio preter naturam
que a generatione acquiritur est egritudinalis. et quando
dicitur q̄ non: quia ante omnem egritudinem precedit
neutralitas. dicitur negando hoc. Et ad probationē: quia
inter non gradum lapsus: et sensibilem lapsus gradus me-
diat gradus insensibilis. dicitur q̄ non est verum nisi in
corporibus que labuntur a non gradu lapsus ad sensibi-
lem gradum lapsus. corpora vero que prius non fuerunt
sub non gradu lapsus. sed in primo instanti habuerunt
istum sensibilem gradum lapsus non fuit necessarium ha-
bere insensibilem gradum lapsus. **S**ed diceret. si tale
corpus habet nunc sensibilem gradum lapsus. et nunq̄
ante habuit aliquid istius sequitur q̄ totus iste gradus ē
subito acquisitus. et si sic sequitur q̄ agens istum introdu-
cens infinite velociter agit. et non falsum. et patet consequē-
tia: eo q̄ velocitas alterationis tanq̄ penes effectum ha-
bet attendi penes latitudinem inductam in tanto vel in
tanto tempore vt dicit omnes. modo arguitur sic. sit. a.
agens gratia exempli: quod in hora in corpore tempera-
tissimo introduxit. c. gradum lapsus similem gradui dato
acquisito a principio generationis: et arguitur sic. Si. a. in-
troduxisset. c. gradum lapsus i medietate hore i duplo ve-
locius egisset q̄ prius. et si in quarta parte hore in quadru-
plo velocius. ergo si subito cum primus gradus sit subito
acquisitus sequitur q̄ infinite velociter est acquisitus.
Pro i: forte dicitur q̄ non est inconueniens q̄ hic gra-
dus per viam sequele sit subito acquisitus: sicut non est
inconueniens q̄ ad corruptionem subī subito deperdatur
alio modo qualitas que illi subiecto inerat. **S**ed con-
tra. dato hoc non euittatur inconueniens. nam capiatur p̄-
mum instans esse for. in quo hec dispositio preter natura
est illi acquisita. et vocetur. a. et sit agens introducens. b. et
arguitur sic. b. agens nunc primo introducitur. a. dispositio-
nem: quam si in hora introduxisset certe velociter egisset
et si in medietate hore i duplo velocius. et sic in infinitum.
ergo si subito infinite velocitatem. **I**tem non videtur
verum q̄ ad corruptiones sibi subito corrumpitur omnis
qualitas i eo existens: quia hoc dato sequeretur q̄ forma
substantialis introducatur in materia sine aliqua disposi-
tione: cuius oppositū dicunt philosophi. et patet consequē-
tia. quia in primo non esse spermatis gratia exempli om-
nis qualitas i eo existens corrumpitur. cum ergo tunc sit

primum instans hominis sequitur q̄ forma hominis sine
aliqua dispositione in materia introducitur. **I**tem si ita
esset ad qd oportet agens materiam disponere si tota illa
dispositio ante forme introductionem corrumpetur. ad
duxi autem hec. motiua propter quosdam facile conside-
rantes: qui credunt solum ens in actu esse subiectum acci-
dentium moti solum super dicto cōmentatoris secundo de
anima differentiam ponentis inter formam substantialē
et accidentales. dicit enim ibi q̄ subiectum forme substan-
tialis est ens in actu. et ex hoc credunt multi materiā
primam non esse aliquorum subiectū accidentiū. **S**ed
isti non intellexerunt cōmentatorem. in primo enim phi-
sicozū posuit q̄ materia prima est subiectum omnium
formarum accidentium et substantialiū. dicit enim ibi sic.
Et est vnum subiectum numero non habens substantialē
dispositionem: sed habens naturam recipiendi omnes dis-
positiones substantiales et accidentales. et hec dicitur ma-
teria prima et primum vniuersale. hic manifeste apprehen-
ditur materiam esse omnium accidentium primum subie-
ctum. **A**d illud tamen qd dicit cōmentator. secundo de
anima non est facile respondere. dicitur enī q̄ ens in actu
est subiectum accidentium secundum denominationem
et non secundum inhesionem: materia vero prima est subie-
ctum forme substantialis tam secundum inhesionem q̄
denominationē: sed hec materia nō ē presentis facultatis.
Ideo posset aliter ad principale argumentum responde-
ri dicendo q̄ hic gradus egritudinis non est subito acqui-
situs. immo est acquisitus per partem post partem: s; non
for. sed materie for. que ante hoc fuit sub alia forma. verbi
gratia in materia generationis reperta est caliditas super-
flua. vel diminuta. quā agens preternaturale augmentauit.
deinde introducta est forma substantialis for. cui quia illa
caliditas est repugnans. vocatur dispositio egritudinalis
aliter enim non vocaretur egritudo. s; ergo hec dispositio
nunc primo sit sub tanto gradu. non tamen est nūc subito
acquisita. immo fuit prius fm partes acquisita: nulla enī
est qualitas per motū acquisibilis. que possit p̄ motū subi-
to acquiri aut subito deperdi: eo q̄ si ita esset nō maiori ra-
tione posset spa^m motu locali subito praesiri: qd est p̄ motū
praesibile q̄ qualitas p̄ motū acquisibilis possit subito ac-
quiri vel deperdi: et si nō: de ratio diuersitatis. **S**ed cō-
tra responsiones datā arguit. q; ex ea sequit̄ elemēta esse
vere colorata. et sequēs ē tra oēs phos. et sequētia arguit:
q; capio aliqd̄ mixtū. s. a. qd p̄ actionē ignis debeat uerti
in ignē. et sit p̄mū istās ignis ex a. mixto finis hore. et querit̄
vtrū albedo. a. p̄ talē actionē continue intēdat̄ vel remittat̄
vel sub eodē gradu p̄maneat. Si dicit̄ q̄ itēdit̄. arguit̄ sic.
albedo. a. continue p̄ alterationē itēdit̄. ergo in fine erit itē-
sor q̄ in p̄ncipio: et in fine erit mā eius sub forma substan-
tiali ignis. ergo in fine erit ignis alb^o intēsiua albedine. p̄
sequētia et assumptū p̄ omni pte. Si dicit̄ q̄ albedo sti-
nue erit sub eodē gradu hoc cluderet intētū. Si vō dicit̄
q̄ illa albedo continue remittet̄ arguit̄ sic. p̄ quātū remittit̄
albedo p̄ trā itēdit̄ nigredo. Cū ergo continue remittit̄ albe-
do et itēdit̄ nigredo. ergo nūc est nigredo itēsiua q̄ in p̄nci-
pio. cū ergo in fine erit mā in formata forma subali ignis
vt ponit casus seq̄ ignē esse valde nigriū. **A**d hoc occur-
rūt mihi multe solutiōes. sed q; hec argumenta magis sūt
ad aliā māz p̄nētia delibero hic nō soluere. quare etc.

Questio.

II.

Meritur sc̄do. Utrū corp^o tēpera-
tū in eodē p̄cto eta-
tis existens cū melico sit melico substantifice
siccius. arguit̄ q̄ sic. **P**rimo. si corp^o tēpatuz
cū melico in eodē p̄cto etatis existēs nō esset

K K

ficcus eo. seqt q in etate p̄sistētie possit fieri vep̄ augmē-
tū p̄sequēz et iplicās cōtradictionē. vt p̄z p̄sideratū. et p̄ba-
tur. q̄a. q̄ sint for. tēperatus. et pla. melicus. in eodē p̄cto
etatis. in p̄mo istāti p̄sistētie. et arguif sic. humidū for. tē-
perati est per te humidus: et magis extensibile q̄ humi-
dū pla. melici in hoc istāti et etiā q̄ erat in certo instāti an-
te hoc. et est virtus potētiōz ad extēdendū et maior in forte
q̄ in pla. ergo cū humidū pla. melici ante hoc p̄tinue extē-
debat. ergo et humidus for. nūc. et p̄ p̄sequēz augef. et nūc est
in etate p̄sistētie. igif et. Qz aut humidū for. tēperati sit in
p̄mo istāti p̄sistētie humidus q̄ in certo instāti pueritie
erat humidū pla. melici p̄z. q̄ si nūc est humidus. ergo in
certa p̄portioe. Sit ergo q̄ duplo. et arguif sic. non in du-
plo humidus immediate ante hoc erat humidū pla. q̄ nūc
vt satis patet. ergo humidū for. est nūc humidus q̄ in cer-
to instāti ante hoc erat humidū pla. p̄z p̄sequētia et assum-
ptū p̄ omni parte intuēti. Cōfirmat. hūidū pla. melici
in p̄mo istāti generatiōis est minus terrestre q̄ humidū
for. tēperati in p̄mo instāti consistentie vt dicit ois pos-
tio. et aliq̄n erit magis terrestre. vt in p̄mo instāti cōsistē-
tie scōm positionē tuā. ergo aliq̄n erit p̄ccise equaliter ter-
restre. Simus ergo in illo istāti in quo humidū pla. melā-
colici est p̄ccise equaliter terrestre sicut ē hūidū for. tēpe-
rati in p̄mo istāti p̄sistētie. et p̄z q̄ illud istās est in etate
pueritie. et vocēf. f. et p̄mū istās p̄sistētie for. tēperati sit. g.
istās. Et arguif sic. humidū pla. melācolici in. f. istāti est p̄-
cise eque terrestre sicut humidū for. tēperati in. g. instāti. et
virtū pla. melici ē virtute fortis tēperata debillior. et virtus
pla. melici est sufficiens p̄ tūc in. f. instāti suū humidū extē-
dere. ergo a fortiori virtus for. tēperati erit sufficiens in. g.
instāti suū humidū extēdere. cū ergo tūc sit eque bene ap-
plicata et meli⁹ in for. tēpato q̄ in pla. melico. g. et.

Ad oppositum

arguif sic. corp⁹ tēperatū est me-
diū supfluitatū oīum corporū
vt Gal. scdo tegni. ergo corpe melico minus siccu. tenet cō-
sequētia. qz alias nō eēt mediū oīum supfluitatū. Cō-
cūdo iter siccu et humidū dat mediū. et illud nō est nisi tē-
peratū. ergo. Cōtertio corp⁹ melici est siccu. et nō nisi re-
spectu tēperati vt oēs p̄cedūt. ergo et.

In ista questione

ut tres articuli. In p̄mo
recitabit noua positio Ja.
In scdo reprobatif per argumenta ygonis: et r̄ndebif ad
argumenta Jac. fm q̄ r̄ndet vgo. In 3. ponā positionem
vnā per alia fundamenta per me adducta.

Quantum

ad primū est scienduz q̄ Ja. de forlinio
in questioe sua que incipit. vtz post eta-
tē p̄sistētie inclpiat calor diminui d̄terminatiōe p̄pria. et
nuit. q̄ omne corp⁹ tēperatū in quolibz p̄cto sue etatis ē
substantifice ficcus q̄ melicu vel siccu tñ in p̄portioabili
p̄cto sue etati p̄sistitū. Cōad qd̄ p̄suadēdū adduxit for-
tissima motiua. Cōprimū. qz sit for. tēperatus. et pla. meli-
cus. in p̄ istāti p̄sistētie. et arguif sic. in vtroq̄ illoz nūc desi-
cit augmētū p̄pter hūidi sepritudinē ad extēsiōē a suo ca-
lido. ergo vtriusq̄ hūidū ē p̄cise tñ aptū resistere extēsiōi
q̄tū suū calidū extēdere. p̄z q̄a. qz si hūidū eēt resistēti⁹
extēsiōi q̄ calin extēsiū. q̄ prius ēt fuisset cū non subito
aliquā latitudinem resistētie acquisiuerit. ergo prius de-
fecisset augmentum. et si calidum esset potentius ad exten-
dendū q̄ humidū ad resistēdū adhuc post hoc esset poten-
tius. et ideo post hoc adhuc fieret augmentum. et vtrūq̄ re-
pugnat casui. hinc arguif sic. vtrūq̄ illorum est p̄ccise tñ
aptū resistere extēsiōi quārū suū calidū extendere. sed
magis est extēsiuum caliduz tēpati q̄ melici. ergo magis
est rest⁹ exten⁹ humiduz tempati q̄ melici. et hoc non est
nisi p̄pter terrestritatē. ergo est terrestris. Cōz. ad p̄-
bibēdum augmentum tēperati requirit maior terrestris

tas humidi q̄ in frigido vel melico. qz v̄tus restauratiua
est i eo fortior. et etiam calor est magis itensus et i p̄ncipio
consti⁹ est humidū i melācolico augm⁹ prohibēz. ergo et.
Cōz fortior cā requiritur ad calozis et corporis diminutiō-
nem i tēperato q̄ i melico. cū calor sit fortior. et restaura-
tiua potētiōz. ergo deterius est humidū et terrestris q̄ i
cipit diminutio i tēpato q̄ quādo incipit i melico. vel distē-
perato. sed quādo hoc incipit. est i vtroq̄ p̄ncipiū senectu-
tis. ergo i p̄ncipio senectutis ē deterius et ficcius humidū
tēperati q̄ melici. Cō4. sint nūc for. tēperat⁹ et pla. melā-
conic⁹ p̄ vnā horā distātes a p̄ncipio cōst⁹. et arguif sic v̄
humidū for. tēpati est meli⁹ et hūidius et extēsbili⁹ q̄ hūi-
dus pla. melici aut eque bonū vel terrestris. si p̄mum aut
z. cū melior conti⁹ fiat restauratio in for. q̄ i platone. q̄
citius deueniet plato ad gradū terrestritatis cū quo nō
pōt fieri vep̄ augm⁹ q̄ for. sed for. p̄ccis ad illū gradū d̄ue-
niet i hora. q̄ pla. citius. et p̄z p̄s pla. nō distat p̄ horāz a p̄-
ncipio p̄s. cuius oppositū supponit. si terrestris. hētur p̄
positū. Cō Et p̄sitr argui pōt de senectute et morte. vt ex si-
mili motiua pōt itelligi. Cō Ex his ḡ et silib⁹ motiuis con-
cludit Jac. de forlinio q̄ q̄to aliquacōplexio est deterior
tēpata. tāto i eius etatis sine hz hūidū suuz magis aerens
et de se vite et calozis magis substanti⁹ alyz pibus. Cō Et
tamē vep̄ q̄ i q̄cunq̄ pte sue etatis a p̄ncipio cōlitter di-
stāte q̄to p̄plo ē melior alyz parib⁹ tāto hūiduz ē magis
aerēū et calozis et vite p̄seruatiū. Et hic est q̄ omnis etas
cōplexiōis melioris est lōgiōz q̄ etas i cōplexiōe deterio-
ri. Cō Et q̄ corp⁹ tēperatū a p̄ncipio generatiōis cōlitter
cū melico distans est eodez humidus et minus terrestre.
vt argumenta adducta post oppositum arguebant. in eo-
dem tamen puncto etatis terrestris est temperatum q̄
melancolicum vt argumenta prima probauerunt.

Quantum

ad secundum articulum procedā isto
modo. adducam primo motiua vgo-
nis senē. contra p̄dictā positionēz. Scdo quia dicta mo-
tiua non ostendunt positionem Jacobi nō esse veraz re-
spōdebo eis per ordinem. Tertio adducam respōsiones
ygonis ad argumenta Jacobi vt suppones ygonis
quia non bene soluunt sed potius maiores difficultatem
ingerunt: ostendaz in quibus peccant dicte respōsiones.
Contra ergo positionēz Jacobi arguit vgo p̄mo sic. In q̄-
stione in qua asserit Jacobus hoc in vnus argumētū solu-
tione contra hanc materiam dicit q̄ cuz aliquo gradu sic-
citatē etatiue stat consistentia in cōplexiōe colerica gra-
tia exempli in fo gradu. cum quo staret adolefcentia in
cōplexiōe colerica in primo aut sanguinea. aut tempe-
rata. sed hoc manifeste contradicit positioni sue. ergo.
Cō Scdo complexio naturaliter frigida et sicca ante sene-
ctutem habet siccitatem ex qua fit senectus. et illa est sub-
stantifica. ergo ante senectutem est siccitas substantifica
talis qualis est in aliqua senectute: et nō i sua. ergo in sene-
ctute cor⁹ temperati in humido: et per consequēs ante se-
nectutē est tamē sicca substantifice quārū aliqua data illa
rū i senectute et substantifice sicciōz q̄ ipsa ante senectutez
quod est oppositū pōnis. maior aut est Gal. 9. de regimie
sanitatis. vbi dicit. pessima vo est frigida et sicca. ergo q̄ tē-
pore p̄cedēte senib⁹ sit cōfestis ex p̄ncipio existit cōstat q̄
itelligit q̄ in p̄ncipio senectutis h̄nt illud qd̄ h̄nt aly senes
in p̄cessu aut ante senectutē h̄nt illud alie cōplexiōe ha-
bēt i senectute. Cō 3. arguif sic. et suppono q̄ corpa substā-
tificē sicciōza alyz pib⁹ facili⁹ sūt q̄litate sicciōza p̄z: qz
siccitas substantifica ē p̄p̄ vnūz eltozuz siccoz sup hūidis
ex B arguif sic: corpora tēpata et hūida i p̄ncipio p̄sistētie
sunt sicciōza substantifice q̄ sicca tñ. q̄ facili⁹ alyz pibus
apta sūt fieri magis sicca q̄litate. et q̄a ex sup̄pōne. con-
sequēs tñ est falsus: qz ex illo sc̄q̄ret q̄ facili⁹ alyz pib⁹

icurreret se. et hinc a^o sp^o q^o fit p^o substātificā siml^o q^o q^o lita
 tiuā exicca^m mēbroz: q^o d^o oēs medicos. ¶ 4° arguif
 sic. data pōne seg^o q^o corp^o iuuenile nāliter tēpatū factuz
 siccu pp egritudine difficili^o reduci^o ad tēpamētū q^o cor
 pus sicuz tantū ad equalē prec^o graduz siccitatis deduc
 etuz. ¶ sequēs ē d^o experientia: p^o p^o q^o corp^o q^o b^o mō
 dispositū est et erat tēperatū ante dictā siccitate ē substan
 tifice siccius q^o siccu t^o p^o cise ad equalē graduz siccitatis
 q^o litudine deductuz et alia sunt paria. q^o facilius exiccat ex
 supp^o: et p^o nō difficilius hūctaf. ¶ 5° sequeretur q^o sicca
 regē sūt regimine sicciōri p^o tēpata et magi resolutione: q^o
 pbatur: q^o magis a resolutione et sicco regie nocent substā
 tifice sicca q^o min^o sicca substātificē. vt p^o q^o fortis reso
 iō nocet: q^o substātificē exiccat s^o tēpata sunt substātificē
 sicciōra. ergo et. ¶ 6° segtur q^o corp^o siccu t^o in prin
 cipio senectutis eēt pfectius cozpore tēpato: nā pro tūc su
 um hūiduz ē magis auctū et magis pfectū q^o hūiduz tēpe
 rati et calor ē p^o eque pfect^o. nā i caliditate ponitur tēpe
 rat^o. q^o absolute ē pfect^o. et p^o nō pfectioz opationū pdu
 ctius. ¶ 7° forte d^o q^o hūiduz sicci t^o p opatiōib^o ē ipse
 ctius et si sit melius p vite lōgitudine. ¶ 8° Cōtra. hūidū i sic
 co t^o substātificū ē hūidū hūiditate substātificā opatio
 nib^o magis pportioata. nā hūiditas substātificā ei^o i sene
 ctute ē eq^o hūiditati substātificē tēpati. cū iuuentute et
 illa est pro opatiōibus melior. ¶ 9° forte d^o negando ar^o q^o
 et si sit gradualr vicinior hūiditati substātificē tēpati iuue
 nis. t^o pfectionabilr plus distat. Sed 3° ponat q^o siccu t^o
 sit lapsuz a tēpamēto gradualiter. et nō pfectionabilr nisi
 t^o quantū merito gradualr mēsure siccitatis v^o eē. ¶ 10° Ex
 q^o d^o ifert vgo. hāc pōnez eē falsā potissime pp tria. p^o q^o cor
 pa sicca i iuuentute idigēt regimine min^o exiccatio et minus
 iolutio q^o tēpata vt p^o ex Sal. 6° d^o fgmie sanitat^o et auic.
 3° p^omi et aueroi. 6° colliger: et hoc nō est nisi q^o substātificē
 sunt sicciōra. ¶ 11° q^o deducto iuuenē tēpato ex lōga reso
 lutiōe ad simile paucitatē hūoz et carnis et simile gradua
 litatē siccitate illi ad quā duc^o ē iuuenis siccus t^o: facili^o
 t^o reduci^o tēpatus ad maiore hūiditatē q^o ille q^o erat sic^o
 t^o. et nō nisi q^o erat hūiditate substātificā hūidior. nā i calo
 re ē pitas. et i siccitate q^o litiuā. Si ergo siccu tantū ē hūi
 dius substātificē facili^o v^o hūctari. ¶ 12° q^o cōplexio humi
 da t^o i iuuetute ē lōgioris vite q^o sicca: et nō nisi q^o hūoz
 hūiditate maxie faciēte ad vite lōgitudinē vt constat ex
 Sal. 1° de regimie sanitatis i fine tery capituli cū dicit.
 Quā aut i cōplexione longissimioio sunt hūoz hūidissimi et
 nimii et sunt sani cū solidaz p^oculaz sunt cozpa magis
 alyo sanioza et fortioza vsq^o ad senectutē vltimā. Cōstat at
 q^o robur et sanitas et vite longeuitas magis cōstent radica
 bil hūiditatis mlt^o q^o q^o litiuā itentioe. i oi q^o etate p^opor
 tionabiliter signata alyo pib^o substātificē et q^o litiuā sic
 cioza sūt tēpata hūidis. et sicca t^o tēpatis alyo pib^o semp
 loquēdo de istis cōplexiōib^o nālib^o. ¶ 13° Et ista sunt argu
 mēta magistri vgonis ptra pōnez p^odictā Jac. q^o nō esse ve
 ram nullo mō oñdunt pōnē: ideo ad ea p ordinē rī detur.
 ¶ 14° Ad p^omū dicit q^o Jac. nō tradicit p^opositiōi sue: imo retē
 ta pōne sua dicit v^o q^o Jac. dicit i vnius argumēti so
 lutiōe q^o cū aliquo gradu siccitatis etatiue stat p^o i cōple
 xiōe colerica. gra exēpli i fo cū quo staret adolescentia in
 cōplexiōe colica i p^oio. aut sanguinea aut tēpata. dicit ve
 rus et segtur ex pōne sua. et nō iplicat cū sua pōne sicut dicit
 vgo. nā cōplexio colerica in p^oio ē pfectior cōplexiōe col
 lerica i scōdo mō iuxta pōnez sicut aliqua cōplexio est alia
 cōplexiōe pfectior i eodez puncto etatis. ita h^o hūidū ter
 restrins vt dicit p^opositi. Et p^o p^o pōt dici de cōplexiōe san
 guinea aut tēpata respectu colerice i fo. ¶ 15° Ad secundum
 q^o dicit cōplexio naturalr frigida et sicca ante senectutem
 h^o siccitate ex qua fit senectus et illa est substātificā. ergo

ante senectutē ē in ea siccitas substātificā talis q^o liti ē i ali
 qua senectute. pcedit totū vsq^o ad istā pte. Et cū arguif vl
 tra. ante senectutē i hac cōclusiōe nāliter frigida et sicca est
 siccitas substātificā talis qualis ē i aliqua senectute et nō
 i sua. q^o i senectute cozporis tēpati i hūido. D^o q^o illa p^o nō
 valet. et mix ē q^o talē faciat p^oiaz. cōplexio. n. nāliter frigi
 da et sicca quecuq^o de ē ante senectutē h^o siccitate substā
 tificā talē qualē h^o aliq^o corp^o in senectute et nō in sua s^o i
 senectute cōplexiōis frigide et sicce deterioris cōplexione
 data. ¶ Et pro certo meo iudicio hic fuit magnus error.
 apparet. n. q^o hec argumēta nō itellexerit pōnem. Et q^o sit
 ita sicut ego dico pbatur. Nā captis duob^o cozporib^o fri
 gidis et siccis. a. et b. a. t^o meliōis cōplexiōis q^o. b. p^o iuxta
 pōnem. a. in eodē puncto etatis habere hūiduz terrestris^o
 q^o. b. et substātificē siccius. a. q^o ante senectutē h^o siccitatez
 talē qualē h^o. b. in senectute. et q^o i senectute. a. semp h^o hu
 midū siccius. b. i eodē puncto etatis: o^o q^o ante senectutez
 habeat. a. humiduz eque terrestre cū. b. i senectute et eque
 substātificē siccu. ¶ Clarus t^o hoc deducere^o si ponere
 mus senectutis dari primū istans. nā in p^oio instāti sene
 ctutis h^o. a. hūidū substātificē siccius q^o. b. i eodez instā
 ti vt p^o. et aliq^o ante senectutē. a. hēbat hūiduz minus ter
 restre q^o habeat. b. in eodē instāti p^oio senectutis. ergo ali
 quādo ante senectutē hēbat. a. hūidū prec^o eque terrestre
 et eque substātificē siccu sicut h^o. b. in p^oio instāti sene
 ctutis: hoc in iuuentute vel pueritia erat. ¶ 16° forte dicit q^o
 nō dat primū instās senectutis. d^o q^o nō volumus nunc h^o
 asserere: sed dictū ē hoc gratia exēpliy clarior dūcatur
 pbatio. nā eodē mō de necessitate pbat si nō dat primuz
 instās senectutis sicut si daret licet nō ita clare. ¶ 17° Ad 3°
 argumentū cū arguif sic. cozpora tēperata et cozpora hūi
 da i p^oicipio consi^o sunt sicciōra substātificē q^o sicca t^o. q^o
 fiunt facilius alyo parib^o. vel apta sunt fieri sicciōra q^o liti
 tiue q^o sicca t^o. p^o p^o sequētia ex sup^opone. ¶ Ad hoc occur
 rit mihi multiplex solutio. ¶ Dico ergo primo q^o ista cō
 sequentia nō est bona. cozpora t^oata et cozpora hūida i p^o
 cipio consi^o sunt sicciōra substātificē q^o sicca t^o. ergo faci
 lius alyo parib^o fiunt vel apta sunt fieri sicciōra q^o liti
 tiue q^o sicca t^o. cozpora. n. senuz. actualiter patietia ydropisiz
 aquofaz vel yposarcas sunt substātificē sicciōra. q^o cozpus
 puerile paties morbū siccu. nō phibentē ipm augeri. et t^o
 cozpora talia dicta senuz. nec sūt q^o litiuā sicciōra nec ap
 ta sūt fieri. q^o. n. nō sint q^o litiuā sicciōra p^o q^o morbi hūi
 di q^o litiuā et sicci q^o litiuā i eadē pte adēq^ote nō p^opatunt
 se. aliter plures eēt cōplexiōes cōposite q^o. 4. puta cōple
 xio hūida et sicca. et ita p^osimiliter daret cōplexio frigida et
 calida i eadē pte adēq^o: q^o nō ē possibile. nec etiā sūt apta
 fieri q^o litiuā sicciōra dicta cozpora senū cū d^o necessitate
 fiūt q^o litiuā hūidiora plus q^o sicciōra. cuius significa
 tū p^o ex abundantia saline mucorū tussi siue ex casu in ap
 poplexiā epilenziā paralestiz siue ex alyo egritudinib^o si
 milib^o frigidis et hūidis q^o ex multiplicato hūoze flegmati
 co obniāt. et tegendo suffocāt propriū calidū: et hoc ē magi
 pp q^o litiuā hūidari q^o q^o litiuā exiccati. ¶ 18° 3° aliter
 ad argumentū respōderi pōt pcedendo totū q^o cozpora tē
 perata et cozpora hūida sint i p^oicipio p^ostetie substātificē
 sicciōra q^o sicca tantū: et ita etiā q^o litiuā sicciōra vel apta
 sunt fieri qualitatiue sicciōra q^o sicca tantū. Et cū ifert. q^o
 facilius alyo parib^o icurrēt se. et hinc a^o sp^o q^o fit per
 substātificā vel q^o litiuā exiccatōne mēbroz d^o q^o p^ose
 quētia nō valz. Et cā est: q^o licet merito siccitā q^o litiuā
 facilius dicta cozpora p^odicta se. icurrāt q^o sicca t^o: merito
 t^o virtutis resistētis difficillius ipaz icurrēt. hec t^o solutio
 pōt habere aliq^o istātiā q^o pro nūc omitto. ¶ Melius
 t^o pōt dici pcedēdo totū. et q^o sicut sunt q^o litiuā sicciōra
 etiā sunt facilius apta icurrere se. et hinc a^o sp^o q^o fit

ea tantū. et hoc nō est in cōueniēs. Sed bene ē iconueniēs q̄ corpora tēpata vel hūida eqli- ter a generatiōe distātia cū sicco tātū sint q̄litate sicco- ra. vel q̄ se. erbicā icurrāt facilius vl̄ apta sint icurrere. et sic p̄ solutio ad 3^m argumē- tū: lz vgo fecerit ipm eē scōz. ¶ Ad 4^m pōt respōderi p̄o cū d̄r seq̄ q̄ corp^o iuuenile nālīter tēpatū factū q̄litate siccū p̄p̄ egritudine difficilīus reduciē ad tēpamentūz q̄ corp^o siccū t̄m ad equalē p̄ci^o gradūz siccitatis deductum negeē conse^o. Et ad p̄bationē cū d̄r q̄ corp^o q̄d ē b̄ modo dispositū tēpatū ē substantifice siccius q̄ siccū t̄m ad equa- lē gradū precise siccitatis q̄litate deductū et alia sunt pa- ria. q̄ facilius exicat. d̄r p̄mo negādo p̄sequētiā vltimam et negādo ēt q̄ alia sint paria. cā aut negationis p̄se p̄z ex- supradictis. i solutiōe. n. p̄cedētis argumēti p̄z q̄ p̄sequē- tia illa nō valz. a. est substantifice siccius. b. q̄ ē qualitative vt declaratū fuit de corporibus i senectute p̄stituta non sunt ēt alia paria: qz i corpore nālīter tēpato accidētaliter factū q̄litate sicco est nālī. iclinatio redit ad x. nāleū dispositionē. i corpore aut nālīter sicco ad equalē gradūz siccitatis y. q̄litate deducto licet i eo nālī. iclinatio sit nō t̄m ē ita efficac̄ i corpore sicco t̄m sicut i tēperato eqli- ter lapsū ad siccū q̄litate. ¶ Solutionis apparētia fun- dāf i dicitis plus q̄ cōmentatoris cōcedētis corpus tēpa- ratū accidētaliter lapsū ad tēperamētū posse reduci rea- liter. et lapsū ad tēperamētūz p̄mutari ipossibile. ¶ Ali- ter pōt dici p̄cedendo q̄ corp^o iuuenile nālīter tēperatūz factū q̄litate siccū p̄ egritudine difficilīus reduciē ad tē- peramētūz q̄ siccū ad eqliz precise gradū siccitatis d̄duc- tū. Et hoc si talia corpora sint i eodē puncto etatis: et non est b̄ cōtra positionē. ē tamē vepz q̄ istis duob^o corporib^o tēperato et sicco t̄m eqli- ter a ḡnatiōe distātib^o et ad eqliz gradū siccitatis q̄litate d̄ductis difficilī^o reduciē sicuz tantū q̄ tēperatū: et cā est qz siccū t̄m ē substantifice sicci^o. ipsis t̄m i eodē puncto etatis p̄stituta difficilīus reduciē temperatum q̄ siccum tantum: tum quia temperatum ē substantifice siccius difficilīus humectatur propter ma- gis continue substantifice exicari. ¶ Et quando dicitur q̄ hoc est contra experientiam dicitur q̄ mirandum est de tali viro q̄ in hoc alleget experientiam. credo enim q̄ ipse nec aliquis medicus. a mille annis citra viderit ali- quod corpus temperatum. nec inuenitur nisi in regione tēperata et. Sed dato q̄ reperiat quō inueniri poterit corp^o siccū tantū solū p̄ vnā q̄litate lapsū. cū auerois in- fno colliger reputet b̄ esse ipossibile. fm. n. variationē q̄l- ratū passiuaz fit variatio fz qualitates actiuas. Sz fatea- mur q̄ hec corpora repiant. t̄m nō credo q̄ huiusmōi lap- sus viderit. allegat q̄ xp̄ientia q̄ nō ē visa. Nec valet si di- cat q̄ Hal. posuit signa distinguētia tēperamentūz a dis- t̄m dicit q̄ vepz est: nihilominus signa possunt esse absq̄ signi- ficato. p̄t. n. ē circulus absq̄ taberna lz circulus p̄dēs significet tabernā. posuit. n. Hal. illa signa. vt si tale corp^o appeat ita signatū possumus arguere sic ipz eē tēperatūz. imo p̄ signa p̄ que docet Hal. cognoscere corp^o tēperatum cognoscim^o corpora distēperata. nā ex eo q̄ illa signa non reperim^o i illo corpore. nec i illo vel i illo indicamus illa corpora fore nō tēperata. et p̄ p̄ns arguim^o ea fore distēpe- rata. ¶ Ad quatuor dicit q̄ loquēdo de regimie pure p̄ser- uatio siccozi regimie regen^o sunt corpa tēpata q̄ sicca t̄m i eodē puncto etatis. et cā est: qz vnūquodqz illoz d̄z regi p̄ similia. Cū q̄ tēperata corpora i eodē puncto etatē sint substantifice siccozia q̄ sicca tantū. sequit q̄ regimie siccozi debēt regi tēperata q̄ sicca tantū i eodē puncto etatis. ¶ Dico t̄m q̄ sicca t̄m eqli- ter a ḡnatiōe distātia cū tēperatis debēt regi regimie siccozi. et cā qz illa corpo- ra a generatiōe equaliter distāt siccozia sunt sicca tantūz q̄ tēperata. ¶ Ex illo p̄z q̄ tēperata et sicca t̄m q̄nqz regi

debent precī oīo equali regimine et equaliter sicco. p̄z. qz aliquando precise sunt equaliter sicca nam sicca tantum a generatione cum temperatis equaliter distantia sunt siccozia. et in eodem puncto etatis sunt minus sicca. ergo dabile est tempus in quo precise sunt equaliter sicca. et p̄ tunc ipsis conuenit regimen eque siccum. ¶ Ad sextum cum dicitur sequitur q̄ corp^o siccū t̄m i p̄ncipio senectu- tis esset p̄fectius corpore tēperato dicit negando p̄nam. et ad p̄bationē cū dicit q̄ hūiduz sicci t̄m i p̄ncipio senectu- tis ē magis acereū et substantifice hūidius q̄ hūiduz tēpe- rati p̄po^o et calm ē p̄fice eque tēperatū. ergo absolute p̄- fectius. dicit p̄o negādo. q̄ calor sit ita tēperat^o i vno sic in reliquo. cā^o. n. in sicco t̄m nō est iusticialiter tēperatū si- cut i tēperato. et cā est qz statiz facta distēperantia i passiu- uis etiā fit distēperantia in actiuis quantūcūqz in intrin- secis nulla fiat p̄mutatio in actiuis: verū t̄m qz requiritur debita dependētia actiuaz ad passiuas hinc ē q̄ tollit illa iusticialis tēperies q̄ nō solū cōsistit i gradu: vepz etiā i de- bita dependētia. et ista solutio ē de mente Jaco. in q̄stione: quā fecit: vrrū deī distemperantia simplex. vbi vult q̄ nō est possibile dari distemperantia simplicē in vna cōtra- rietate quin deī in alia quo ad opatiōes. Et fundamētūz est qz corp^o hūanuz. vel mēbbū nō opatur cū tēperamē- to solū vnus p̄trarietas. sed cū temperamento omniū cō- trarietatū. ¶ Et posset etiā ad argumentū respōderi ne- gādo illā p̄sequētiā. calidū est eque tēperatū. et humiduz est p̄fectius. ergo totū absolute est p̄fectius: et causa hui^o est: qz stat vnuz cū alio nō ita conuenire. nihilominus iter cetera argumenta b̄ videt apparenti^o p̄tra positionem. ¶ Ad vltimū q̄ inferē q̄ ista positio non est vera p̄pter tria. p̄o q̄ corpora sicca i iuuentute idigent regimine mi- nus exicatioz et min^o resolutioz q̄ tēperata vt p̄z ex Hal. 6° d̄ regimie sanitatē: et auic. tertia p̄mi: et auero. 6° colliget et b̄ nō ē: nisi qz sunt substantifice siccozia: dicit q̄ ad hoc est leue r̄ndere. d̄r q̄ p̄o q̄ corpora sicca i iuuentute idigēt re- gimie min^o exicatioz et min^o resolutioz q̄ corpa tēpata eqli- ter a ḡnatiōe distātia cū sicco tātū. ¶ Et si d̄r q̄ b̄ nō est vnuz: qz si ambo sunt i iuēture. s. tēpata et sicca: t̄m distā- tius erit a ḡnatiōe corp^o tēpatū q̄ sicuz t̄m. ¶ Dicit q̄ stat tēpatū et siccū t̄m ambo esse i iuēture. et t̄m tēpatūz a ḡnatiōe min^o distare vt si tēpatū eēt i p̄ncipio iuēture et siccū t̄m i medio iuēture vel i fine et. Et totū b̄ d̄r gratia saluādi positionē quā nō credo eē verā: sz nō p̄p̄ argumē- ta adducta. ¶ Ad scōz p̄p̄ q̄d nō credit positionē eē verā cū dicit q̄ tēpatū iuuenis ex lōga resolutiōe ad similes paucitātē humoz et carnis. et simile gradualē siccitātē du- ctus illi ad quā ē duct^o iuuenis sicc^o t̄m. facili^o reduciē ad maiore hūiditatē q̄ ille q̄ erat sicc^o t̄m. d̄r q̄ vepz ē. sz hoc nō ē qz erat hūidior: substantifice. sz p̄p̄ nālē appetitū et ēt in- clinationē redeūdi ad p̄p̄az cōclusionē. ¶ Ad 3^m cū d̄r q̄ cōplexio hūida t̄m ē i iuēture magis lōgeue vite q̄ sicca t̄m et b̄ nō ē nisi: qz ē hūidior hūiditate faciēte p̄ vite lon- gitudie. d̄r q̄ hūida t̄m nō ē hūidior: hūiditate substantifica q̄ sicca t̄m. vt p̄bauerūt argumēta Jac. nisi ipsis a ḡnatio- ne eqli- ter distātib^o. Nō. n. vepz ē q̄ sit lōgioris vite p̄p̄ eē humidum humidius humiditate substantifica: sed pro- pter calidum melius humido conuenire. Et sic patet solu- tio ad argumenta vgonis contra positionem. ¶ Istis visis respondet magister vgo ad argumenta Jac. sepius adducta: et quia solutiones non videntur bene solu- uere argumenta sed potius maiorem difficultatem indu- cere: ideo ostendam in quibus solutiones peccare viden- tur. dicit ergo ad primum argumentum. admisso casu q̄ for. frigidus et siccus. et plato temperatus nūc primo sit in etate confi^o. negetur q̄ in vtroqz illoz nunc primo de- sistit augmentūz. in frigido eni prius deficit augmentum

in quo calor est minus potens ad extendendum ut dicit esse probabile: et in temperato etiam desistit augmentus ante consistentiam. ¶ Vel si teneamus quod in temperato augmentum fit per totam adolescentiam dicitur quod in principio consistit humidum in temperato est ita resistens ut a nullo calido naturali in eo possit ulterius fieri augmentum: sed immediate ante erat in certa proportione minus resistens quam nunc. ¶ Secunda responsio principaliter est concedendo quod in utroque illorum nunc primo desistit augmentus, sed conceditur quod in utroque illorum est humidus resistens extensioni quam calor sit extensivus, nec sequitur ex illo quod prius ita fuerit ut patet ex responsione data: quia cum humidus ad suum naturalem extensionis terminus provenit resistit ulterius extendi tanquam sibi preternaturali multo magis quam ante et illa est secunda responsio ad primum argumentum. ¶ Contra quas arguitur et primo contra primum punctum: scilicet quod in melancolico defecit augmentum ante etatem consistentie: et suppono secundum vgo. quod etas consistentie est illa in qua humidus est ita extensivus quod a nullo naturali calido possit amplius extendi hoc suppositum est concessum ab ipso. Secundo suppono quod etas adolescentie est illa in qua humidum est taliter dispositum quod ab aliquo naturali calido possit extendi, patet per ipsum. ¶ Istis suppositis data prima responsio sequitur quod for. melancolicus in primo instanti consistit esset in etate adolescentie, consequens falsum, et probatur consequentia: quia for. melancolicus in primo instanti consistentie, habet humidum taliter dispositum quod ab aliquo naturali calido potest extendi, ergo est in etate adolescentie, tenet consequentia ex quid nominis etatis adolescentie secundum vgonem, et probatur assumptum quia humidus for. melancolicus in primo instanti consistentie non est magis extensivus quam quando defecit augmentum sed in for. melancolico erat tunc humidum ipsius ita dispositum ut ab aliquo naturali calido poterat extendi: que niam tunc erat in etate adolescentie secundum vgo. ergo et nunc in primo instanti consistentie est humidus taliter dispositus ut ab aliquo naturali calore possit extendi et ultra, ergo est in etate adolescentie. ¶ Sorte dicitur quod licet in instanti in quo defecit augmentus non sit humidum for. ita extensivus, quantum potest ab aliquo naturali calore extendi, in principio tamen consistentie merito exiccationis facit in tempore medio inter illa duo instantia est humidus ita extensivus, ut a nullo naturali calido possit extendi. ¶ Contra, data illa responsio sequitur quod causa quare a nullo naturali calido potest extendi est exiccationis sola, et terrestritas humidi facta in tempore medio ab instanti in quo defecit augmentus et instans primum consistentie, quo dato sequitur quod sicut humidus est terrestris ita extendi est magis resistens, et per consequens quecumque a dato calido extensivus eque resistunt, ista sunt eque terrestria, cum ergo tam humidus temperatus quam melancolicus in primo instanti consistentie extensioni eque resistunt iuxta primam suppositionem sequitur quod ita temperatum humidus sicut melancolicus sunt eque terrestria cuius oppositum dicit illa positio. ¶ Confirmatur tamen in melancolico quam in temperato defecit augmentum ante primum instans consistentie: ut dicit responsio priora, sint ergo for. melancolicus: et pla. temperatus nunc in primo instanti consistentie. Et arguitur sic, in hoc primo instanti consistentie tam humidum for. quam pla. extensioni equaliter resistunt, et hoc non est propter extensiones, quia nullum istorum habet intensiones maiores quam habuit quando defecit augmentum, ergo hoc est propter terrestritatem arguitur tunc sic, neutrum illorum humidorum ab aliquo calore naturali potest nunc extendi solum propter terrestritatem, ergo ambo illa sunt eque terrestria, tenet consequentia: quia si unum est alio terrestrius sequitur quod illud extendi magis resistit, cum ergo unum nunc primo merito terrestritatis a nullo calore potest extendi, ergo reliquum quod minus resistit ab aliquo calore potest extendi, et per consequens est in etate adolescentie, consequens implicat contradictionem. ¶ Item data responsio sequitur quod adolescens est consistentis, consequens implicat, et probat consequentia, quia, ex quo in temperato defecit augmentum ante etatem consistentie, simus ergo in illo instanti in quo defecit augmentum fieri, et patet quod illud instans est in etate adolescentie, arguitur tunc sic, in hoc instanti in quo defecit augmentum in temperato est humidum taliter dispositum ut a nullo naturali calore possit extendi, ergo nunc est in etate consistentie, patet consequentia ex quid nominis etatis consistentie, assumptum probatur: quia si hoc humidum ab aliquo naturali calido posset extendi cum nullum calidum sit temperato calido potentius, ergo maxime extenderetur a calido temperato, cum ergo illud sit sibi sufficienter applicatum sequitur quod extendatur, et per consequens non deficiat augmentum. ¶ Contra secundam responsionem que dicit quod in utroque illorum nunc primo defecit augmentum: et quod in utroque illorum humidum est resistens extensioni, quod calor sit extensivus arguitur cum in aliqua parte adolescentie erat humidum hoc minus resistens quam calidus extensivus, et nunc est in primo instanti consistentie magis resistens quam calidum extensivum ut dicit secunda responsio, ergo aliquando fuit hoc humidum precipue ita resistens extensioni sicut calidus extensivus: sed hoc non potuit esse nisi in etate adolescentie, ergo in etate adolescentie reperitur humidus ita resistens sicut calidum extensivus: sed quando cumque humidum est ita resistens sicut calidum extensivum defecit augmentum, a proportione equalitatis fieret actio, ergo in etate adolescentie defecit augmentum: cuius oppositum dicit secunda responsio. ¶ Sorte dicitur quod illa consequentia non valet, nunc humidum est magis resistens quam calidum extensivum: et aliquando fuit humidum minus resistens quam calidum extensivum, ergo aliquando fuit precipue equaliter, quia stat quod aliqua resistentia sub ipso acquiratur. ¶ Contra, non acquiratur resistentia huic humido nisi propter acquisitionem extensionis et terrestritatis, sed nulla exten: et nulla terrestritas subito acquiritur, ergo nec etiam ulla resistentia subito acquiritur. ¶ Sorte dicitur quod illa resistentia acquisita est naturalis terminus quantitatis ad quem devenit hoc humidum, quo habito plus ut resistit quam prius in certa proportione. ¶ Contra hoc, humidum ita extensivum in primo instanti consistentie est rarefactibile, ergo est extensibile: sed non fit rarefactio vel extensio nisi a calido, ergo adhuc ab aliquo naturali calido poterit extendi: et ita nunc non erit resistens quin aliquod calidum possit extendere. ¶ Item huic humido non plus repugnat extensio quam retractio vel diminutio: sed hoc humidum est contrahibile, ergo est etiam extensibile. ¶ Sorte dicitur quod extensio sibi plus repugnat: quod forte per extensionem maiorem separabunt partes. ¶ Contra, dato hoc sequitur quod huius rei permanetis daret ultimus, sequens falsus, et patet sequentia de se, ideo non videtur mihi quod ista responsio sit bona ad primum argumentum. ¶ Ad secundum argumentum Jacobi quod videtur quasi confirmatio primi, dicit vgo quod argumentus est negandum, nam non solum prohibetur augmentus propter terrestritatem, sed quia humidus est multus extensivus: ita ut ulterius extensioni magis repugnet et resistit. ¶ Ista responsio non placet: et videtur potius voluntaria quam naturalis, si cut enim fit cremetur potentie ex cremeto forme et decrementus ex minoracione multitudinis for. ita cremetur resistentie

excremento multitudinis forme per qua fit resistentia & decremento ex decremento. Et contra istam responsionem est superius argumentum. & potest improbari ista responsio sic per argumentum Jacobi. si nunc deficit in vtroque illorum augmentum: ergo nunc primo est humidum precisi ita resistentium sicut calidum extensuum. sed extensuum est magis calidum sanguinei quam melanconici. ergo humidum ipsius est resistentium magis & aliquando minus. ergo aliquando equaliter. simus ergo in illo instanti. & queritur quare humidum potius vnius est extensuum & reliquum non: cum ex parte humidum sit paritas. ¶ Ad tertium argumentum cum dicitur fortior causa requiritur ad caloris corporis diminutionem &c. dicit vgo. quod concessio antecedente negetur consequentia. cum inferatur. ergo terrestrius est humidum cum incipit calor remitti in temperato merito etati decursus quam in melanconico. nam illa causa fortior est ipsemet temperatus calor qui est causa semetipsum extinguendi ut tertia primi: cap. primo. ¶ Ista responsio etiam non satisfacit. nam licet calor sit causa se ipsum extinguendi hoc non est nisi per accidens. pro quanto scilicet tantum facit ad humidum resolutionem & terrestrificationem: ut in eo propter paucificationem & propter terrestritatem non potest amplius conservari. & hoc dico corpore veniente ad mortem naturalem. & si ita est segatur quod calor temperatus qui est inter omnes calores fortissimus potest conservari cum tanta siccitate. cum quantal nullus alius calor potest conservari. & per consequens siccus & terrestrius debet esse humidum cum quo calor incipit diminui in temperato quam melanconico: cuius oppositum dicit responsio. ¶ Item iuxta responsionem istam non potest assimilari causa quare in temperato incipit calor diminui cum siccitate substantifica maiori quam in sicco tantum. quia tamen in ambobus calor est eque temperatus & eque fortis. & per consequens cuius quocumque humido potest conservari vnum cum eo potest conservari reliquum. & si sic non incipit diminui corpus temperatum cum siccitate substantifica maiori quam siccum tantum. ad hoc dicit vgo quod in sicco tantum incipit calor diminui ipso existente in etate consistentie. ¶ Sed ista responsio est deterior prima. nec evadit argumentum. nam si incipit calor diminui in etate consistentie: hoc non est nisi propter humidum terrestritatem & ipsius ineptitudinem ad conservandum calorem. Sed hec est ratio senectutis & non consistentie. ¶ Ad quartum dicit quod potest responderi per illud quod dictum est in tertio. sed salva reverentia sua non fit responsio ad argumentum nisi per illud quod dicit quod in melanconico deficit augmentum ante etate consistentie. & illud probat argumentum Jacobi. Et ad hoc deducit argumentum tanquam ad impossibile. & pro certo mirandum est de talibus responsionibus. ¶ Ego vero non credo positionem Jacobi fore veram ut patebit in tertio articulo. & ideo aliter solvenda sunt argumenta Jacobi.

Quantum ad tertium articulum primo improbat bitur positio Jacobi. ex quibus improbat ionibus patebit responsio ad questionem. ¶ Secundo respondeo ad argumenta quibus sua positio sustentabatur. Est autem positio illa quod omne corpus temperatum in quocumque instanti sue etatis est substantifice siccus quam melanconicum vel siccus tantum in proportionali puncto etatis deterior tantum in eius etatis sine habet humidum suum magis aerium & vite & caloris naturalis magis substantificum alijs paribus. ¶ Contra illam positionem arguitur sic. illa positio implicat contradictionem. ergo est falsa assumptum probatur nam sint a. & b. duo corpora temperata in eodem instanti. primo consistentie. a. in extremo tem-

perantie terminato ad calidum & humidum: & b. in extremo temperantie terminato ad frigidum & siccum. & queritur vtrum humidum. b. quod terminatur ad frigidum & siccum sit siccus vel minus siccus vel equaliter siccus si dicitur quod sit siccus arguitur sic. nunc primo deficit augmentum in a. & b. ut ponit casus. ergo nunc primo vtriusque humidum est precisi ita resistentium sicut calidum est extensuum: sed magis extensuum est calidum. a. quam calidum b. ergo magis resistentium est humidum. a. quam humidum. b. & hoc non est nisi propter terrestritatem. ergo terrestrius est humidum. a. quam humidum. b. cuius oppositum dicebatur. istud argumentum est precisi per eadem verba simile argumentum Jacobi. per quod sua fundatur positio: & ideo quecunque responsio daretur ad argumentum illud. illa eadem daretur ad suum. ideo si suum argumentum concludit & etiam istud concludit. ¶ Si vero dicitur quod humidum. a. sit siccus arguitur sic. humidum. a. est siccus humido. b. ergo in aliqua proportione. sit ergo quod in duplo. & arguitur sic. in duplo siccus & terrestrius est humidum. a. quam humidum. b. & dabile est corpus melanicum cuius humidum humido. a. est precisi in duplo minus terrestris. ergo dabile est corpus melanicum eque terrestris. ergo corpus temperato: & alia sunt paria ut suppono. ergo non quodlibet corpus temperatum in eodem puncto etatis melanicum est terrestris: cuius oppositum dicit positio. ¶ Quod autem dabile sit corpus melanicum cuius humidum humido a. est precise in duplo minus terrestris. probatur: quod dabile est corpus melanicum cuius complexio est complexione. a. corporis precisi in duplo deterior: sed sicut positio dicit quanto aliqua complexio est temperata deterior tanto habet humidum magis aerium. ergo argumentum satis patet. ¶ Si dicitur quod sint eque terrestria. contra nunc deficit augmentum in vtroque istorum. ergo nunc humidum vtriusque est ita resistentium sicut calidum est extensuum: sed magis extensuum est calidum. a. quam calidum. b. ergo magis resistentium est humidum. a. quam humidum. b. & hoc non est nisi propter terrestritatem. ergo sequitur argumentum supra factum contra Jacobi. quomodo cumque ergo dicatur positio videtur implicare: ita credo per hoc argumentum positionem nullam fore. ¶ Itez capio fortis temperatus in primo instanti consistentie. & plura sunt tantum: in quibus nulla sit differentia ex parte caloris. & sequitur iuxta positionem quod humidum fortis & terrestrius humido plura. sed arguitur quod non: quia nunc primo deficit augmentum in vtroque illorum. ergo vtriusque humidum est precisi ita resistentium sicut calidum est extensuum. sed ita extensuum est calidum fortis. sicut calidum plura. ergo eque resistentium est humidum fortis. sicut humidum plura. & hoc non est nisi propter terrestritatem. ergo illa humidum sunt eque terrestria: & ex positione sequitur quod vnum sit alio terrestrius. ergo positio implicat ¶ Itez data positione sequitur quod reductio corporis non est possibilis. consequens est contra omnes medicos. & arguitur prima: quia si est possibilis reductur plura. melanicum existens nunc in medio instanti pueritie ad temperatum ita quod in primo instanti iuventutis sit temperatus. & fortis. sit temperatus exis etiam in medio sue pueritie & sit temperatus in extremo temperantie terminato ad calidum & humidum aut frigidum & siccum non curo ad que extrema reductur plura. in aliquo tempore. puta in decio anno. & sequitur iuxta positionem quod humidum fortis temperati est siccus & terrestrius quam humidum plura. melanicum. arguitur modo sic. humidum fortis est siccus & terrestrius quam humidum plura. & continue usque ad iuventutem restabit sic citius quam plura. ergo in principio iuventutis habebit siccus. & per consequens pro tunc non erit fortis. temperatus in eodem extremo ut dicit casus. quod autem restabit sic citius probatur. quia vterque continue restaurabit proportionabile: siccus est humidum fortis. temperati quam plura. melanicum.

conici. q̄ rē. ¶ Ex quibus p̄ hāc positionem esse falsam. ¶ Patet secundo responso ad questionē. scilicet q̄ corpus temperatum in eodem puncto etatis est melancolico humidius et non siccus.

¶ Istis habitis facile est soluere argumenta Jaco. quibus sua positio sustentatur. ¶ Ad primum cū arguitur humidum for. temperati in primo instanti consistentie est sufficiens prohibere extensiones fortioris calidi q̄ humidum pla. melancolici. ergo est resistens extensioni. et hoc non est nisi propter terrestritatem. dicitur negando assumptus scilicet q̄ humidum for. sit sufficiens prohibere extensionem fortioris calidi q̄ humidum pla. melancolici. immo est minus potens. in primo enī instanti iuuentutis humidum pla. melancolici est terrestrius q̄ humidum for. temperati. et ideo est sufficiens prohibere actionem. et extensionem fortioris calidi q̄ humidum for. temperati et extensioni est resistens. ¶ Sed contra. si humidum pla. melancolici est resistens extensioni q̄ humidum for. temperati et humidus for. temperati nunc primo prohibet extensionem fieri calido temperato quod est potentius calido melancolico. ergo sequitur q̄ humidum pla. melancolici ante hoc prohibuisset extensionem fieri a calido melancolico. dicitur etiam q̄ consequentia non valz. et causa est quia aliter applicatus est calor melancolici suo humido ad extendendum. et aliter calor for. temperati. calor enim temperati non habet ita bonam applicationem ad extendendum suum humidus sicut calor melancolici ad extendendum suum. ¶ Sicut autem hec applicationis disparitas necessaria. ut ynaqueq; cōplexio secundū q̄ meretur per actionem calidi propriam quantitates attingat. complexio enī est causa compositionis. et non econversionis. modo si ad extendendum calor for. temperati ita bene applicaretur humido suo sicut calor pla. melancolici humido suo. per illas applicationem et calidi actionem maior quantitas acquireretur q̄ requireret temperata complexio. et ista esset complexio disproportionata. ¶ Similiter complexio melancolica alijs paribus. cum sit cum humido terrestriori nisi haberet meliorem ad extendendum applicationem q̄ in temperata reperitur propriam quantitatem non attingeret. et ita cum illa quantitate forma non debite operaretur. ut ergo proprias quantitates attingat. fuit sibi necessaria melior applicatio q̄ in temperata reperitur. ¶ Et tu potes videre in naturalibus de applicatione simile exemplum. fiat enim agens ut sex. velocius agere in resistentiam ut quatuor q̄ agēs ut. s. in resistentiam ut quatuor: et hoc nō potest contingere nisi propter disparitatem applicationis. Similiter virtus pulsatiua est debilior in statu fe. q̄ in augmento. et resistentia etiam est maior in statu fe. q̄ in augmento et tamen motus pulsus est velocior: quod nō potest esse propter aliud q̄ propter diuersam virtutis ad instrumentum mouendum applicationem. ¶ Etiam illud quod dico de applicatione est de intentione Jacobi. in tractatu de pulsibus in solutione vnus argumenti. Et quando arguitur q̄ humidum for. temperati est magis resistens q̄ humidum pla. q̄ in primo instanti iuuentutis vtriusq; humidum est ita resistens sicut calidum extensiuum: dicitur q̄ illud absolute non est verum. immo humidum for. temperati absolute est minus resistens q̄ calidum sit extensiuum. non tamen extendit propter defectum melioris applicationis: concedo tamen q̄ secundum talem applicationem quā nūc habet. vtriusq; humidus est ita resistens sicut calidum extensiuum. ¶ Et si argueretur sic vtriusq; illorum secundum illarum applicationes est ita resistens extensioni sicut calidum extensiuum. sed calidum for. secundum hanc applicationem est magis extensiuum q̄ calidum plato. ergo rē. dicitur negando

minorem. scilicet q̄ calidum for. secundum illam applicationem sit magis extensiuum q̄ calidum pla. vtriusq; enī prohibetur secundum talem applicationem ab extensione et actione. ¶ Si vero argueretur sic. vtriusq; illorum secundum illam applicationem est ita resistens sicut calidum extensiuum: sed calidum for. est magis extensiuum q̄ calidum plato. ergo humidum for. est magis resistens q̄ humidum pla. dicitur q̄ consequentia non valet: sicut in naturalibus non valet illa consequentia. sit a. passum ut quatuor cui applicetur. b. agens. ut. s. cum tali applicatione q̄ non possit agere. et. c. sit aliud agēs ut quatuor equale. a. ita q̄ cum tali applicatione nō possit. c. agere in. a. nūc facio argumentum simile sic. b. secundum talem applicationem non sufficit agere in. a. ergo secundum talem applicationem. a. est ita resistens sicut. b. est actiuum. et similiter. a. est ita resistens sicut. c. est actiuum: sed magis actiuum est. b. q̄. c. ergo magis resistens est. a. ipsi. b. q̄. c. cōsequens impossibile. et ideo consequentia non valet. ¶ Et potest fieri consequentia omnino similis consequentie Jaco. ponendo q̄. a. sit vnū passum ut tria cui applicetur agens b. ut. s. et crescat resistentia. a. vsq; ad quatuor per totam istam horam. ita q̄ in fine hore desinat. b. agens. ut. s. posse agere in resistentia. a. ut quatuor propter malam applicationem. sit aliud passum. c. ut tria omnino simile. a. et sit. d. agens. ut. 6. applicatur ipsi. c. et crescat resistentia. c. vsq; ad quatuor. ita q̄ in fine hore desinat posse agere in. c. et arguitur tunc sic. vtriusq; illorum. scilicet. b. et. d. nunc primo desinat agere in sua passa. ergo vtriusq; illorum passum est. ita resistens sicut suum agens est actiuum: sed magis actiuum est agens. b. q̄ agens. d. ut patet. ergo magis resistens est passum. a. q̄ passus. c. consequens tamen est falsum. sunt enī. a. c. passa omnino similia ut quatuor: ut positum est in casu. et ista est consequentia omnino similis consequentie Jaco. et pro certo mirum est q̄ propter hoc argumentum fuerit coactus ponere humidum temperati esse terrestris humido melancolici. ¶ Ad 2^m argumentum cum arguitur. ad prohibendum augmentum in temperato requiritur maior terrestritas q̄ in melancolico. ergo humidum extensionem prohibens debet esse terrestris. negetur consequentia. et causa negationis est expressa in solutione precedentis argumenti. propterea q̄ calor temperati ad suum humidus extendēdū nō est ita applicatus sicut calor melancolici ad suum humidum sicut probatum est supra. et visum est q̄ super hac consequentia fundata sit illa positio. Non enī sequitur. potentius est agens. a. q̄ agēs b. et resistentia in quā agit agens. a. est minor q̄ resistentia supra quā agit agens. b. ergo velocius agit agens. a. q̄ agens. b. patet q̄ consequentia non valz. potest enim esse q̄ agēs ut. s. velocius agat in resistentiam ut quatuor q̄ in resistentiam ut tria propter diuersam applicationes agens ad passa. ¶ Ex quo sequitur q̄ velocitas motus non sequitur absolute proportionem agentis ad passum. stante enim eadem proportionem motus velocitas variatur. ut si agens. ut. s. agat in resistentiam. ut quatuor a proportionem dupla nulla facta mutatione in potentia agētis. nec in resistentia solum. propter elongationem agentis ad passum. et propter deteriozem applicationem continue causabitur motus tardior: et illud expressit calculator i tractatu de reatione. ¶ Ad tertium cum dicitur. fortior causa requiritur ad caloris et corporis diminutiones in temperato q̄ in melancolico cum calor sit fortior et potentior: dicitur q̄ si diminutio caloris fieret solum a cōtrario esset antecedens verum: sed quia fit hic solum. propter terrestrificationem humidi. propter enim eius terrestritatem non potest esse vehiculum nec sustentaculum tanti caloris. ideo antecedens est negandum. nego ergo q̄ fortior causa requiritur

ad caloris & corporis diminutionem in temperato q̄ in melancónico. imo causa maior & debilior illa entis causa que facit ad caloris & corporis diminutionem in omnibus corporibus per suas etates naturaliter decurrentibus nõ est nisi siccitas & terrestritas humidum in quo sustentari debet calor. que terrestritas est minor in humido temperato q̄ melancónico. Et ad probationem cum dicitur q̄ calor est fortior & restauratiua potentior. ergo causa fortior requiritur: negatur consequentia. & causa est quia calor temperati nõ ita applicat humidum suo sicut calor melancónici humidum suo. sicut supra est dictum. ¶ Et vt non mireris capiat exemplum in naturalibus. ponatur q̄ a. sit agens. vt sex applicatum resistentie vt. s. tali applicatione q̄ si passum in resistentia cresceret per vnuz prohiberetur actio. Sit autem calidum agens. vt quattuor applicatum resistentie vt duo. ita. vt equetur agenti. hoc supposito facio hanc consequentiam que est similis illi Jaco. fortius et potentius est. a. agens q̄. c. ergo fortior causa requiritur ad prohibendum. a. agens a sua actione. patet q̄ consequentia non valet. crementum enim resistentie per vnuz respectu. a. impedit. ¶ Sequitur vltterius ex parte applicationis inter ceteros calores naturales melius applicatur ad conseruandum se calor melancónici q̄ alijs alijs calor post quez est calor colericus: postea calor temperati: postea calor flegmaticus: vltio calor sanguinei. illud correlariũ patet primo. Nam si non esset ita. ponatur gratia exempli. q̄ temperatus & melancónicus distent a morte precise per horam & arguitur sic. humidum temperati est melius q̄ humidum melici & calor temperati est fortior q̄ melici. & melius applicatur calor temperati humidum temperato ad conseruandum se q̄ calor melancónici humidum melancónico. sed calor melancónici secundum talem applicationem sufficit se conseruare precise per horam. ergo calor temperati plus q̄ per horam. consequens est contra casum. oportet ergo dicere q̄ ad conseruandum se deterius applicatur calor temperati humidum temperato q̄ calor melancónici humidum melancónico: & eodem modo de alijs probatur. ¶ Sed pro solutione ad vltimum argumentum est negandum q̄ gradus siccitatis per quem prohibetur augmentum in temperato. & melancónico sit idem: immo satis diuersus: gradus enim siccitatis per quem prohibetur augmentum in temperato est satis remissior q̄ gradus siccitatis per quem prohibetur augmentum in melancónico: & pro hoc respondetur ad argumentum admittendo casum: scilicet q̄ for. & plato sint per vnuz horam distantes a principio consistentie. & concedo q̄ humidum temperati est melius humidum & extensibilius q̄ humidum pla. melancónici & concedo q̄ continue fiet melior restauratio in for. q̄ in plato. sed nego consequentiam cũ fertur. ergo citius deuenit pla. ad gradus terrestritatis. cum quo non potest fieri verum augmentum q̄ for. & cũ quia gradus siccitatis cum quo non potest fieri verum augmentum in forte temperato est remissior. & gradui quez nunc habet for. distans per horam a iuuentute propinqui

or. gradus vero siccitatis per quem prohibetur augmentum in pla. melancónico est a gradu quem nunc habet distantior. & dico notanter q̄ propinquior est gradus siccitatis per quem prohibetur augmentum in for. temperato gradui quem habet for. distans per horam a iuuentute q̄ gradus per quem prohibetur augmentum in melancónico a gradu quem etiam habet pla. qui distans per horam a iuuentute. Nam si equaliter illi gradus distarent a gradibus habitis in principio hore citius deducetur melancónicus ad iuuentutem q̄ for. temperatus. & cum pla. precise per horam: for. temperatus staret plus q̄ per horam. & cũ est. quia maior terrestrificatio continue acquiratur humidum melancónici q̄ humidum temperati. si ergo equaliter distant sequitur q̄ citius deuenient pla. melancónicus ad gradum terrestritatis prohibentis augmentum q̄ for. cum ergo casus ponat q̄ eque cito deuenient ad fines augmenti de necessitate gradus siccitatis quez nunc in principio hore habet for. est propinquior gradui quem habebit in fine. gradus vero quem habet pla. distantiore a suo gradu quez in fine habebit. ¶ Sed diceretur. sequitur secundum dicta q̄ possibile est q̄ melancónici & temperati humida sint eque bona & eque substantifice sicca vel humida: & tamẽ cum humidum temperati stabit consistentia. & cum humidum melancónici stabit adulescentia. & hoc videtur impossibile. Nam ex quo humidus vnus est eque bonum sicut humidum alterius. & eque substantifice humidum. & eque substantifice siccum. nulla est ratio quare humidum melancónici patietur extensionem: & sit in etate augmenti. humidum vero temperati sit in etate consistentie. ¶ Respondetur concedendo q̄ stat humida temperati & melancónici esse eque bona. & eque substantifice sicca & humidum melancónici patietur extensionem. & erit in etate augmenti. humidum vero temperati erit in consistentia. nec hoc est impossibile. imo necessarium. & causa est iam dicta. nam licet illa humida sint eque bona tamen calor melancónici est melius applicatus ad extendendum suum humidum q̄ calor temperati ad extendendum suum. huius autem causam require in precedenti articulo. ¶ Sed contra hec occurrunt difficultates. q̄ dato hoc sequitur q̄ calor melancónici sit potentior calore temperati. consequens est falsum. & probatur consequentia. quia sint for. temperatus & pla. melancónicus in primo instanti consistentie. & arguitur sic. nunc primo deficit augmentum in vtroq̄ illorum. ergo nunc primo vtriusq̄ calor est precise ita extensiuus sicut humidum est resistentiuus. sed magis est resistentiuus in humidum melancónici q̄ temperati ergo &.

Ad hoc respondetur.

¶ Bononie disputata anno. 1430. per Joannem Sernonetam medicum clarissimum.

¶ Venetys vero impressa mandato et expensis Nobilis Viri Dñi Octauiani Scoti Litis MODOETIENSIS. 1498. pridie Kal. aprilis. Per Bonetum Locatellum Bergomensem.

Rubricae questionum in librum affozismorum.

Utrum aliquis vomitus sit naturalis. 2

Utrum quilibet humor peccans in qualibet peccet in quato. 2

Utrum corpora athletarum repleta launimento sint vltimate euacuanda. 3

Utrum corporibus athletarum sit va fames. 4

Utrum a conuenienter dietando infirmum sit necessum sumere indicationem a virtute. 4

Utrum regimine corporis per dietam declinare ad dietas subtiles sit deterius quam ad grossas. 5

Utrum in aliquo morbis competat dieta tenuissima. 6

Utrum in statu morbi accidentia vltimetur. 7

Utrum in morbis habentibus statum remotus sit in principio danda dieta grossior. 8

Utrum liceat medico exhibere cibum tpe paroxysmi. 9

Utrum sit deterius cibare in principio paroxysmi egrotantem quam in aliquo alio tempore. 9

Utrum quilibet morbus salubris ad salutem terminandus habeat quatuor tempora. 11

Utrum signa mortis possint apparere in principio vniuersali morbi. 12

Utrum in principio alicuius morbi possint apparere signa complete digestionis vel indigestionis. 14

Utrum primi senes facillime ferant ieiunium. 14

Utrum calor iuuenis et pueri sint equales in radice. 16

Utrum corpora humana sint calidiora tempore hyemis quam aestatis vel autuni. 17

Utrum tempore hyemis fiat maior appetitus ad cibum quam tempore aestatis vel alio tempore. 18

Utrum tpe hyemis fiat maior resolutio quam tpe aestatis. 19

Utrum tpe hyemis melior fiat nutritio quam aestatis. 19

Utrum frigide et humide diete competant omnibus febricitantibus. 20

Utrum corpora estate et autuno grauissime ferant cibos. 21

Utrum natura ceticce operante aut postquam operata fuerit debeat medicus aliquam operationem facere. 21

Utrum antequam fiat materiei eius sit expectanda digestio. 22

Utrum in peracuta febre et apostemate aut dolore fortissimo debeat medicus euacuare versus ad sincopis. 22

Utrum nocumentus proueniens ex somno sit signum mortale. 23

Utrum plenitudo et indigentia vltra quam oportet sint cause morborum. 24

Utrum omne exiens sanitatem cadat in egritudine. 25

Utrum labores siue lassitudines spontaneae sunt signa pronostica futurorum morborum. 25

Utrum applicata causa doloris fortis et eo non percepto his mens egrotet. 26

Utrum dolor sit aliquo sensu comprehensibilis. 27

Utrum corpus exiens egritudinem accipiens cibum quo non resumitur vtatur cibo ampliori. 27

Utrum non pura corpora sint nutrienda. 28

Utrum facilius sit repleti cibus liquidis quam solidis mastricabilibus. 28

Utrum materie peccantes relicte post crismam possint facere recidiuam. 29

Utrum radix morbi sit vnum numero cum recidiuam. 30

Utrum crisis sit velocis motus mortalis. 30

Rubricae questionum in librum Regni.

Utrum tantum tres sint doctrine dinarie. 31

Utrum diffinitio medicine sit bene posita qua dicitur medicina est etc. 32

Utrum iter sanum et egrum sit dare medium. 33

Utrum diuisio signorum corporum et causarum in simpliciter talia et vt nunc talia sit bona. 35

Utrum sanitas in complexione sit idem quod bona complexio. 35

Utrum omne corpus sanum simpliciter sit tale a generatione. 36

Utrum omne corpus sanum vt nunc sit ex tempore sanum: vel solum secundum praesens tempus tale. 37

Utrum reperibile sit aliquod corpus tempore sanum. 37

Utrum diffinitio sani vt multum sit bona. 38

Utrum diffinitio egrum simpliciter sit bene posita. 38

Utrum omne corpus egrum simpliciter sit sanum vt nunc. 38

Utrum quilibet lapsus perternaturalis sit quolibet lapsu naturali deterior. 39

Utrum omne corpus egrum sit egrum simpliciter aut vt nunc. 40

Utrum a generatione possit acquiri dispositio aliqua neutralis vt nunc: vel egritudinalis vt nunc. 40

Utrum a generatione sit possibilis productio neutri per se. 42

Utrum neutralitas simpliciter vt multum sit minor lapsus quam neutralitas simpliciter semper. 42

Utrum neutrum simpliciter primi significati sit vere medium sanissimi corporis et egerissimi. 43

Utrum diffinitio neutri simpliciter secundi significati posita a Galieno in littera sit bona. 43

Utrum possibile sit aliquod corpus in eadem natura vel diuersis simul adequate contrariis dispositionibus participare. 44

Questiones libri secundi Regni.

Utrum diuisio signorum in pronostica demonstratiua sana: egra: et neutra: etc. sit bene posita. 45

Utrum diuisio signorum per quae significamur sup optima sanitatem a Galieno in littera posita sit bona: et signorum quaedam sumuntur a substantialiter inherentes quedam ab effectibus: et quedam a casibus. 45

Utrum per contemperantiam sibi: s. in calido frido: hu: et sic: etc. per signum sumptum a substantialiter inherentes possimus significare sup optima sanitatem. 45

Utrum quilibet operatio in corpore operato sit perfectior quam sibi similis in corpore distemperato. 46

Utrum genera lapsum sint eadem his que virtutes eorum complement. 48

Utrum corpus temperatum magis resistat oibus causis egris quam corpus distemperatum. 49

Utrum optima sanitas sit i latitudine sanitatis a Galieno diuisa. 50

Utrum diuisio membrorum a Galieno in littera posita sit bona etc. 51

Utrum quatuor sint membra principalia: s. cor: epar: etc. 51

Utrum cerebrum humanum naturae se habes sit complexio etc. 53

Utrum caput paruum sit proprium signum praue etc. 53

Utrum magnitudo capitis sit proprium signum bone etc. 54

Utrum ex signis a Galieno in littera positio: s. ex capitis etc. 54

Utrum nuca et oes nervi oriuntur a cerebro. 55

Utrum orta attestentur principis suis i virtute etc. 55

Utrum ad saluandum principales operationes cerebri etc. 56

Utrum ois immoderata discretio ledat a sibi sibi etc. 57

Utrum per signum sumptum a multitudine colore etc. 58

Utrum oculus sit naturae complexio frigide et hu. 58

Utrum tres humores oculi: s. cristalinus vitreus etc. 59

Utrum in oculo mediocri secundum quilibet naturam etc. 59

Utrum oculus medius coloris sit perfectior virtutis. 60

Utrum cor in genere membrorum sit calide et sicce complexio. 61

Utrum motus dilatationis et restrictionis cordis etc. 61

Utrum ex corde calidiori temperato: pueniat etc. 62

Rubricae questionum tertii libri Regni.

Utrum a generatione seu a principio generationis possit egrum dispositio aliqua neutralis vt nunc vel egritudinalis vt nunc. 65

Utrum corpus temperatum in eodem etc. 69

Registrum

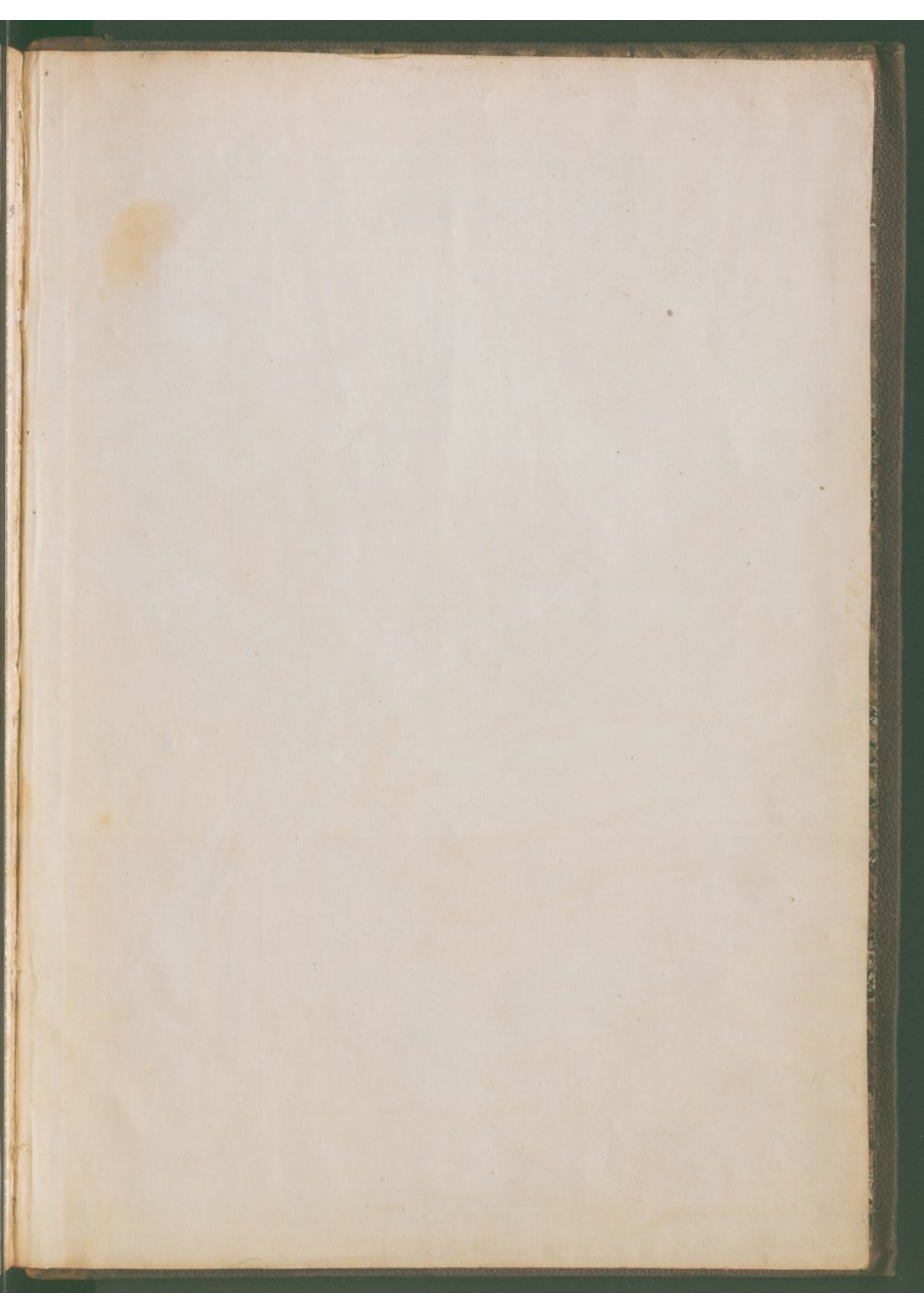
AA
Questiones
Subtilissimi
 tus est auctus vel
Ad secundus dicit
BB
Sequitur secundo
 tionem aduenientē
 sicut resolutio
 q̄ potest mori arguit
CC
 ita q̄ in quolibet
 quo p̄z clare q̄ calor
 z viscosos qb̄ calor
 sis volens q̄ lz sit
DD
 sequētia z assūptū
 nez opationū : mediat
 tiuis applicata est
EE
Clarissimi
 do donec non sit
 medicine est practica.
 egritudinem vel

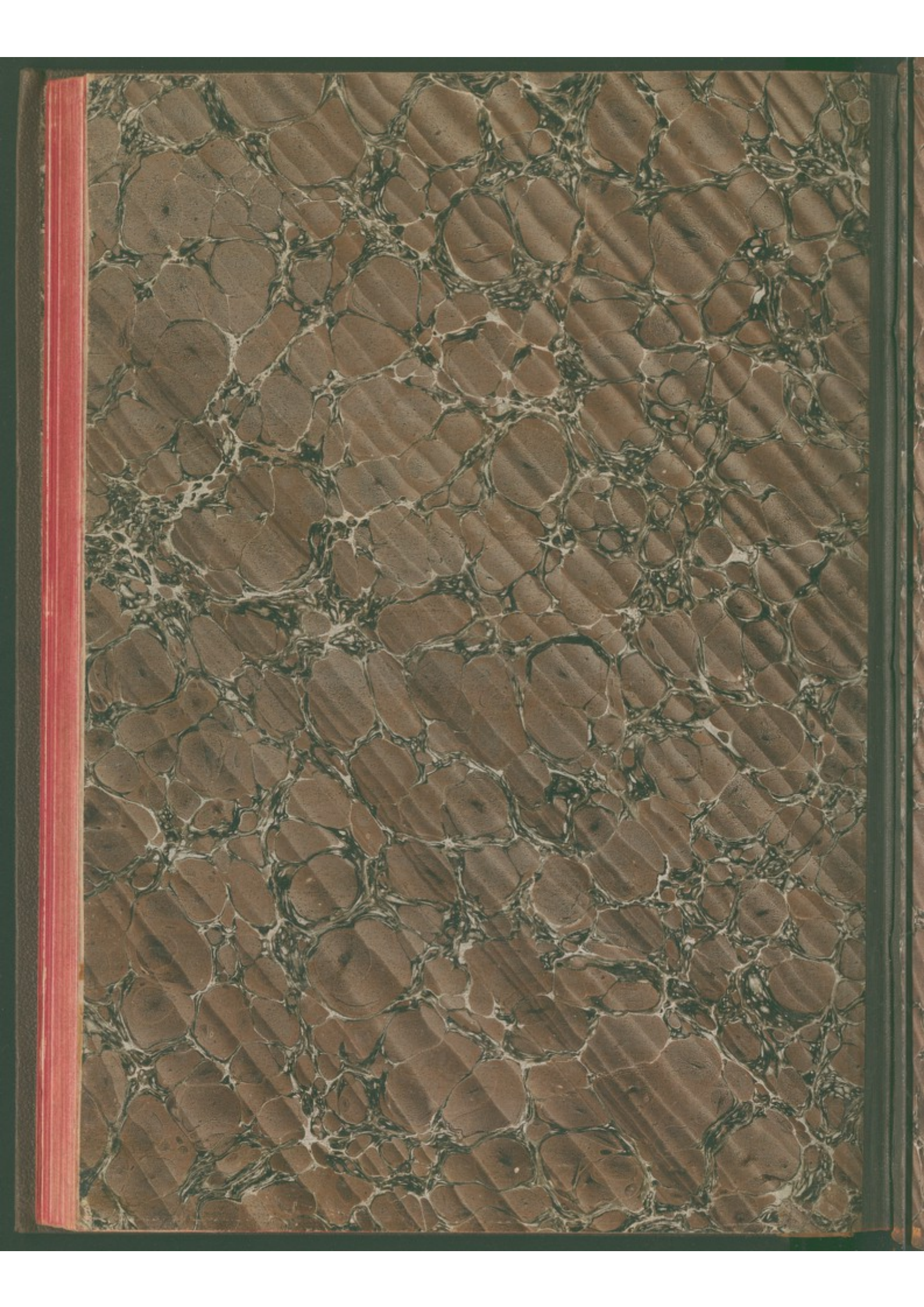
FF
 ipse dicit a p̄ncipio
 tate minus lapsa
In oppositum
 non est nisi quando
GG
 operationum tam
 sima visio non
 eadem. i. equalia his
Sed ista p̄o nō est
HH
 titudine virtutis
 p̄z. qz possibile
Quarta conclusio
 in carcere. **Ad**
II
 terminato ad calidū.
 precise equalem
 que acquiritur
KK
Ad quartam
 incurrerent se.
 in quo calor est
 Finis

In auarum diuitem

Quem non pauci maculati sunt regnum.
Ipse reus tanti criminis huius eris.
Vestibus innumeris de furtis horret ager.
Frigore cur inopes teq̄ calore meos.
Non e crede mi multos q̄ possidet agros.
Quis sed diuit cui satis unq̄ ager.

IOHANNES SERMONES QUESTIONES SUPER LIBROS APOCRIFORUM

